15 ACSR 2001 - 2016

Destine Literare

www.scriitoriiromani.com

Revistă de cultură editată de Asociația Canadiană a Scriitorilor Români

ANUL 9 • NR. 79 - 82 • IUL. - OCT. • 2016

Vizăm performanța!

Școala Junimea Română

Montreal - Canada

TRUMP PENCE
MAKE AMERICA GREAT AGAIN!

---------- Forwarded message ----------
From: Rom Writers <romwriters@gmail.com>
Date: Fri, Oct 14, 2016 at 3:19 PM
Subject: Re: Hillary will retire
To: donations@donaldtrump.com

Dear Mr. President,

I am sure the good sense will prevail, for the glory of America! Your destiny is to save America from the hands of the coalition of corrupt politicians, unfortunately some of them members of Republican Party. Forgive me to call you already Mr. President – is because I am sure you will be the next President of this great country, United States of America!

I will like to make a contribution, but I am in Europe and I cannot use computers. There is any telephone number where I can call for a contribution?

God bless America!

Alex

(Precum se poate observa, am răspuns la email-ul cu subiectul «Hillary se va pensiona» în 14 octombrie 2016 şi am fost sigur că vom avea pe Donald Trump Preşedinte al USA!).

În ciuda «coaliţiilor» mijloacelor mass-media, a ziariştilor, a crainicilor televiziunilor mai toate (aservite proprietarilor lor!), a vedetelor din Hollywood, a miliardarilor etc. împotriva lui Donald Trump; în ciuda folosirii celor mai murdare mijloace de influenţare şi manipulare a poporului american precum poze urâte (stop cadru) alese intenţionat aşa, sperieturi, minciuni, alarme false, mijloace subliminale etc., America va avea un nou Preşedinte! Vox Populi, Vox Dei!

God bless America! God bless President Donald J. Trump!

Alexandru Cetăţeanu

La Adunarea Generală

Foto: Valentin Luca

CETĂŢEANU Alexandru
(CANADA)

SEARĂ LITERARĂ LA OTTAWA

CU OCAZIA ANIVERSĂRII A 15 ANI DE EXISTENȚĂ A ASOCIAȚIEI CANADIENE A SCRIITORILOR ROMÂNI

Ambasada României la Ottawa împreună cu **Asociaţia Canadiană a Scriitorilor Români şi cu Asociatia Românilor din Ottawa-Gatineau** invită iubitorii de carte la o întâlnire cu scriitorii români din Montréal.

Oaspetele de onoare va fi **Alex Cetăţeanu**, preşedintele Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Români (ACSR) şi unul dintre membrii fondatori ai acesteia. Autor de proză şi poezie, a semnat cărţile: ***Un român în Canada***, ***Străin în America*** şi ***De la Herodot citire***.

Alex Cetăţeanu este cel care a coordonat şi însufleţit, timp de peste 15 ani, mişcarea literară românească din Ţara Frunzei de Arţar, plasând numele acestei asociaţii pe harta culturală a Canadei, a României, dar şi în multe alte colţuri ale lumii. În cadrul Târgului Internaţional de Carte de Limbă Franceză de la Montréal, ACSR este singura organizaţie de profil care aparţine unei comunităţi etnice, iar cărţile în limba română sunt singurele admise pe lângă cele de limbă franceză.

Îi vor fi alături scriitorii: ***Antoaine Soare***, poet şi specialist în dramaturgia clasică franceză, poeta ***Carmen Doreal*** şi prozatoarea ***Corina Luca***.

Moderarea evenimentului va fi realizată de către ***Cristina Balaj Mihai***, vicepreşedintă a Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Români.

O vară… temperată

Cu siguranţă, nu voi mai pleca vara de acasă, nici în România, nici în Florida, nici în Anglia şi niciunde. Când este cald, şi în Canada este bine, mai ales că aerul curat, canadian, este greu de găsit în alte părţi ale lumii. Acum, când scriu aceste rânduri, mă aflu la Londra; este toamna londoneză de octombrie şi gândurile îmi zboară înapoi, la zilele senine care au trecut prea repede în « ţara dintre trei oceane ». Totuşi, se cuvine să fac o precizare : cu toată "încălzirea globală" despre care se vorbeşte atâta şi în ciuda previziunilor meteorologilor, vara anului 2016 nu a fost prea călduroasă în estul Canadei; ar fi fost suportabil să fi fost chiar ceva mai cald ! În schimb, parcă în… compensare, activităţile culturale româneşti au fost multe şi « fierbinţi » ! Voi vorbi în continuare de cele pe care le-am « trăit » în mod special :

29 iunie – **Seară Literară la Ambasada României din Ottawa** – anunţul de mai sus vorbeşte de la sine, dar mai ales reportajul universitarei dr. Anca Sîrghie, care ne-a onorat cu prezenţa la eveniment. Nu avem cuvinte să-i mulţumim profesoarei, scriitoare reputată, atât pentru minunatul reportaj despre întâlnirea de la Ottawa, cât şi pentru efortul de a străbate cale lungă de la Detroit la Montreal şi Ottawa, cu schimbare de avioane etc. numai să fie alături de noi la această sărbătoare – **15 ani de existenţă a A.C.S.R. !** Cel puţin dacă ar fi putut vizita capitala Canadei – dar nu fost posibil – veţi vedea de ce, dacă veţi citi reportajul (în continuare). Despre eveniment a scris admirabil şi secretara asociaţiei, scriitoare şi… farmacistă Corina Diana Luca, aşa cum veţi vedea mai jos.

Toată gratitudinea noastră Excelenţei Sale, ambasadoarea Maria Ligor, consilierei culturale Aurelia Zmeu şi la tot personalul ambasadei pentru primirea călduroasă de care ne-am bucurat. În plus, mulţumiri colegei noastre Cristina Mihai-Balaj, vicepreşedintă a Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Români (în continuare A.C.S.R. sau pe scurt ACSR) şi Organizaţiei Românilor din Ottawa-Gatineau, implicată de asemenea în buna desfăşurare a evenimentului.

*

O aniversare literară românească, în paralel cu vizita preşedintelui Obama, în capitala canadiană Ottawa

În primăvara anului 2001 un grup de români stabiliţi la Montreal au decis să constituie Asociaţia Canadiană a Scriitorilor Români, adică A.C.S.R.. La acel moment ctitorial au luat parte Zoe Torneanu-Vasiliu, Ionela Manolescu, Felicia Mihali, Irina Egli, prof. univ. Dr. Sorin Sonea, prinţul Eugen Enea Caraghiaur, pr. prof. univ. Dr. Cezar Vasiliu, George Filip şi Alexandru Cetăţeanu. Apoi au aderat la Asociaţie alţi membri, precum medicul Jean Ţăranu, autor a două cărţi şi patriot care avea să primească „Ordinul Canadei" pentru activitatea sa comunitară, foarte apreciată în Ţara Frunzei de Arţar, scriitorul Constantin Clisu, Livia Nemţeanu, Maia Cristea-Vieru, poetul profesor universitar Dr. Antoine Soare şi mulţi alţii (www.scriitoriiromani.com). Poetul Alex Cetăţeanu a fost ales ca preşedinte. S-au scurs de atunci trei lustri şi din iniţiativa Ambasadei României la Ottawa, în 29 iunie 2016 s-a organizat o reuniune literară menită să marcheze aniversarea celor 15 ani de activitate culturală ai acestei asociaţii, singulară ca importanţă în spaţiul diasporei noastre canadiene. În întâmpinarea unui asemenea eveniment au venit şi câţiva membri ai Asociaţiei Românilor din Ottawa-Gatineau, care au participat activ la reuniunea festivă, ei numărându-se şi printre organizatorii evenimentului.

Abia sosită de la Montreal în capitala Canadei, am intrat în atmosfera unui moment politic special, prima reuniune la vârf a preşedintelui S.U.A. Barack Obama şi a preşedintelui mexican Enrique Pena Nieto, care realizau la Galeriile Naţionale din Ottawa "the Three Amigos Summit" cu premierul Canadei, Justin Trudeau. Helicopterele de pază păreau prinse într-o horă, aşa cum se învârteau pe cerul capitalei. Echipaje de motociclişti înşiraţi ca la o defilare, alături de maşini blindate cu ferestre negre, au făcut nenumărate manevre, dar mulţimea adunată în spatele barierelor stradale nu a avut decât bucuria apropierii de înalţii demnitari, fără a li se oferi posibilitatea să-i şi vadă. Nimic din baia de mulţime a lui Traian Băsescu, în epoca de aur a celor două legislaturi, nu se putea repeta aici.

Amintirea celei mai greu elucidate tragedii prezidenţiale, săvârşite în istoria americană în 22 noiembrie 1963 la Dallas, când se crede că Lee Oswald l-a împuşcat pe John F. Kennedy, m-a îndreptăţit să privesc cu atenţie spre fiecare fereastră din jur, cu teama imaginară că o asemenea nenorocire se poate oricând repeta, mai ales în tensionata atmosferă internaţională a timpului nostru, chiar dacă tehnica preîntâmpinării unor asemenea tragedii avansează uimitor. Pe toate clădirile înalte se arătau lunetişti pregătiţi să neutralizeze orice tentativă de agresiune, aşa că rareori m-am simţit atât de bine apărată ca în acel bulevard din centrul capitalei canadiene, unde am petrecut o după-amiază însorită în mijlocul cetăţenilor şi turiştilor care aşteptau liniştiţi. La ora cuvenită i-am părăsit, preocupată de evenimentul românesc programat.

La Ambasada României din Ottawa ne-a întâmpinat doamnă consilier cultural Aurelia Zmeu, care ne-a poftit într-o sală îngrijită, împodobită încă din luna mai a acestui an cu tablourile pictorului basarabean Vasile Moşanu, prezent şi el la eveniment. Oaspetele de seamă al seratei a fost Alex Cetăţeanu, preşedintele A.C.S.R., lui alăturându-li-se câţiva membri de elită ai acestei organizaţii reprezentative în diaspora canadiană. Cuvântul de deschidere l-a rostit doamna Aurelia Zmeu (apreciată și ca poetă), care a mulţumit organizatorilor, a dezvăluit parţial numele invitaţilor, lăsând moderatoarei Cristina Balaj-Mihai (vicepreşedintă a A.C.S.R.) să îşi facă „jobul", nu înainte de a pofti la microfon pe doamna ambasador Maria Ligor; Excelenţa Sa a declarat că este „extrem de fericită şi bucuroasă" de găzduirea unor asemenea distinși oaspeţi, considerând „un cadou minunat prezenţa scriitorilor" și a menţionat că proiectul acestei aniversări a fost susţinut de Ambasada României tocmai din convingerea că A.C.S.R. este un „dar făcut culturii noastre naţionale, atât de departe de ţară". Am aflat cu toţii că Domnia Sa nutreşte o adâncă admiraţie pentru realizările Asociaţiei cu sediul la Montreal. După ce a mulţumit organizatorilor, Maria Gligor a anunţat că întreaga desfăşurare a evenimentului aniversar va fi postată pe Internet. Ziaristă şi scriitoare, Cristina Balaj Mihai a moderat evenimentul cu mult profesionalism.

Ceea ce se realizează în acest moment sărbătoresc prin contribuţia scriitorilor din Montreal şi Ottawa la „Casa României", care este Ambasada pentru toţi conaţionalii, după cum va constata poeta Aurelia Zmeu, este "un spectacol bazat pe magia cuvintelor". Dar acesta s-a înfăptuit cu un efort care îi aminteşte doamnei ambasador de „iţele unei ţesături". Domnia Sa și-a continuat alocuțiunea, afirmând că în „Biblie" se spune că "La început a fost cuvântul". Se poate constata şi în dialogul acestei serate că fascinaţia cuvântului este o permanenţă. A.C.S.R. este unicat în Canada, ca singura asociaţie a unui grup etnic ce reuşeşte cu adevărat să păstreze şi să promoveze limba română în Ţara Frunzei de Arţar. O dovedeşte faptul că A.C.S.R. este singura organizaţie literară acceptată cu majoritatea volumelor publicate în limba română la Salonul internaţional de carte de la Montreal.

Poeta Carmen Doreal a explicat ce resorturi au stat la baza unui asemenea proiect, constatând că din experienţa anterioară a unor mari personalităţi, precum Mircea Eliade sau Vintilă Horia, s-a văzut că "în diaspora, lipsa unirii românilor îndepărtaţi de ţară este păgubitoare, căci numai în unire stă puterea. Faptul că la 1 martie 2001 s-a înregistrat A.C.S.R. oficial a fost un punct de plecare, făcut de cei 9 ctitori", între care era şi profesorul universitar Sorin Sorea, preocupat de cercetare ştiinţifică, dar şi de popularizarea sănătăţii cu ajutorul cărţilor.

Preotul profesor universitar Cezar Vasiliu şi-a amintit cum s-a alăturat celorlalţi 7 ctitori, împreună cu soţia Domniei Sale, scriitoarea Zoe Torneanu-Vasiliu, şi cu Alex Cetăţeanu, iar la două lansări ale cărţilor sale au fost prezenţi şi ambasadorii României în Canada din vremea respectivă. Începuturile au fost cu adevărat grele. A apărut şi invidia, s-a constituit şi o organizaţie paralelă (după 7 ani de la apariţia A.C.S.R. n.n.) şi odată cu acestea a început competiţia. Cea mai valoroasă lucrare a lui este „L'histoire de l' eglise ortodoxe", de 600 pagini, un curs pentru studenţii de la Universitatea din Sherbrooke unde a fost profesor, carte care poate fi cumpărată şi acum din librării. O altă realizare este revista "Destine literare", cu care toţi scriitorii Asociației se mândresc.

Domnul George Georgescu, decanul de vârstă al Asociaţiei, recunoaşte meritul lui Alex

Cetăţeanu, care a dovedit tactul necesar pentru a strânge scriitori, gata să se antreneze în lupta pentru existenţa comunităţii cu ajutorul menţinerii limbii române, care le-a dat viaţă, creând poporului nostru un loc între naţiunile Europei. Acum domnul Georgescu trăieşte o mare dezamăgire din cauza celor ce compromit limba română invadată de anglicisme.

În cuvântul său, preşedintele Alex Cetăţeanu a sintetizat realizările A.C.S.R. în cei 3 lustri, apreciind prezenţa constantă la târgurile de carte, colaborarea timp de 2 ani cu I.C.R-ul, participarea la cele mai importante evenimente naţionale şi, nu în cele din urmă, comemorarea lui Mircea Eliade la centenar prin sărbătorirea de la "Divinity School" la Universitatea din Chicago. A fost comemorat și poetul Vasile Militaru care a murit la 70 de ani în închisoare, unde a fost aruncat pentru că păstrase literatură interzisă şi pentru "uneltire" împotriva dictaturii comuniste. Un scriitor cvasinecunoscut în ţară, Vintilă Horia, a fost comemorat de A.C.S.R. la Montreal. Alte inițiative notabile sunt cenaclul literar "Mihai Eminescu", animat de regretata scriitoare Livia Nemţeanu timp de aproape 9 ani, precum şi revista"Destine literare", care tot de 9 ani a crescut de la 60 la 370 pagini, fiind apreciată în mediile academice tocmai pentru că ea nu seamănă cu publicaţiile din ţară. Conform programului revistei, în paginile ei se creează legături între scriitori din întreaga lume, ea fiind multilingvă, căci japonezi, turci, ruşi, şi slovaci scriu aici alături de americani, greci, chinezi etc. Însuşi secretarul general ONU Ban Ki-moon a publicat o poezie în "Destine literare", iar Alex Cetăţeanu a devenit membru al cunoscutei asociaţii United Poets Laureate Internaţional – World Congress of Poets (UPLI-WCP). A participat la Festivaluri de Poezie în Israel, România ("Nopţile de Poezie" de la Curtea de Argeş), în Osaka- Japonia şi Kenosha- Michigan, U.S.A. Poezii ale lui Alex Cetăţeanu au apărut în "Asia Literary Review" , în antologii din Japonia, din USA, din România etc. "Misiunea esenţială - a precizat preşedintele- este promovarea culturii noastre, căci noi avem o cultură bogată, dar limba română este prea puţin cunoscută (şi vorbită) în lume. A.C.S.R. din Montreal are la 15 ani de existenţă 37 membri plini, peste 100 colaboratori din România şi din restul lumii, membri de onoare (aşa cum sunt prezentaţi în pagină web a A.C.S.R.), precum Martin Alexander – Hong Kong, Celia Altschuler-Porto Rico, Jean-Yves Conrad – Franţa, Monica Ligia Corleanca – USA, Gilles Duguay – Canada, Shirley Lee – Coreea de Sud Eugen, Dorel Schor – Israel, Florentin Smarandache – USA şi din România precum Eugen Evu, Ion Andreiță, Ioan Barbu, Dan Brudașcu, Sorin Cerin, Marius Fincă, Daniela Gîfu, Muguraş Maria Petrescu, Carolina Ilica, Dumitru M. Ion, Marc Marinescu Constantin, Doru Moțoc, Florentin Popescu, Theodor Răpan şi Otilia Tunaru. Membrii de Onoare postmortem (din nefericire) sunt Vasile Gorduz, Cezar Ivănescu, Corneliu Leu, Claude Matasa, Pompiliu Manea, Artur Silvestri, Grigore Vieru şi Michael Solomon."

Profesorul Antoine Soare a pornit de la adevărul axiomatic că "evenimentele îi creează pe oameni şi oamenii creează evenimentele". În anul 2000 schimbarea la faţă a României se termina, inerţiile se sfârşeau, diaspora a crescut, astfel că se simţea nevoia unui dialog în limba română cu ţara. Se poate vorbi de fenomenul "Destine literare", întrucât această revistă din Montreal are vocaţie universală, dar și dorinţa legitimă de comunicare cu ţara de baştină. "La oricare eveniment important din Montreal sunt prezente personalităţi sosite din România, aşa cum se întâmplă chiar şi la această aniversare de gală. Este firesc să simţim că suntem români, indiferent pe ce meridian trăim. Tinerii care se ridică acum nu mai au rezerve istorice. Ei doresc să viețuiască într-un continuu cultural, care poate ajuta fraţii să trăiască împreună, sens în care se poate vorbi de un ecumenism cultural. Canada are această vocaţie chiar pentru oamenii de diferite origini."

Corina Luca Haiduc şi-a prezentat „istoria", al cărei început a rămas în România, unde la Târgovişte timp de 10 ani a organizat dialogul românilor cu francezii, activitate care a devenit baza stabilirii ei în Canada. Farmacistă de profesie, ea a devenit din 2008 secretara Asociaţiei. La Ambasada României, scriitorii din A.C.S.R. se simt ca acasă, iar oraşul Montreal a devenit capitala culturală a Canadei, comunitatea românească integrându-se în ritmul alert al urbei. Se scrie, se citeşte, se participă la activităţi culturale, căci membrii Asociaţiei sunt deosebit de activi. Farmacista îşi aminteşte de prima

sărbătorire a Crăciunului acasă la familia Cetăţeanu, unde toată noaptea s-a desfăşurat un cenaclu literar. În Asociație se simte ajutorul pe care cei iniţiaţi îl dau începătorilor. Se întâlnesc efectiv măcar o dată pe lună. Participarea la cenaclu, redactarea de texte pentru revistă sunt activităţi curente. Se scrie mai ales poezie, dar de variate structuri, precum şi roman istoric, multe eseuri ori publicistică și proză memorialistică, aşa ca cea a lui Alex Cetăţeanu, care în 3 cărţi împărtăşeşte impresii din România şi din Canada.

Poeta Melania Rusu Caragioiu s-a referit la legătura între generaţii, căci ea a împlinit 40 ani de creaţie şi la acest moment memorabil se întoarce cu gândul la vremea când Eugen şi Eva Caraghiaur făceau reuniuni literare, dar erau preocupaţi şi de latura economică a vieţii în diaspora, activând ca să-i ajute pe românii nevoiaşi. Cu totul altele erau proiectele lui Alex Cetăţeanu şi, alăturându-i-se în Asociaţie, poeta este preocupată să vadă curentele cele mai reprezentative din ţară. Cu poezie religioasă a luat premiu la revista "Vatra Veche" din Târgu Mureș, iar cu versuri socio-patriotice va fi prezentă la viitorul festival de la Mânăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta Făgăraşului. În volumul recent „Glia de aur", apărut la Editura "Singur" în 2015, figurează şi o addendă dedicată amintirii scriitorului Corneliu Leu. Asociaţia are membri în toată Canada, dacă menţionăm pe Corneliu Florea din Winnipeg, Dumitru Ichim, Kitchner/ Ontario, Veronica Lerner, Elena Buică şi Eliza Ghinea din Toronto sau împrejurimi, pe Al Francisc de la Brampton, care după ce a orbit avea să devină prozator şi poet, începându-şi urcuşul creator. La Ottawa a trăit minunatul medic și scriitor Francisc Ion Dworschak, care a publicat printre altele, (în engleză şi română) , magnifica lucrare „În apărarea lui Eliade".

Preocupat să explice raportul dintre existenţa sa, cu inerente căderi şi urcuşuri, şi reflexul ei literar, Alex Cetăţeanu a trasat linia propriei deveniri literare, care poate reflecta dragostea lui pentru ambele ţări. Inginer de aparatură medicală, Alex Cetăţeanu, "un mândru oltean, înrudit prin obârşie cu mitropolitul Bartolomeu Anania şi chiar cu scriitorul Gib Mihăescu", socoteşte că "nicăieri nu-i mai bine decât în ţara ta". A pus mâna pe condei din dorinţa de a arăta prin cartea sa „Un român în Canada", apărută în 1995, cât de greu se răzbeşte în Țara hiperboreenilor. Nota cărţii este una vădit optimistă, chiar dacă efectul lecturii ei ar fi trebuit, în intenția autorului, să fie unul oarecum descumpănitor, dânsul încercând să facă mai atenţi pe românii care doreau să emigreze, determinându-i să gândească bine dacă sunt sau nu compatibili cu ţara "frunzei de arţar". Mai mult, scriitori renumiţi ca Fănuş Neagu, care a citit-o într-o singură noapte, sau poetul Cezar Ivănescu şi actorul Mihai Mălaimare l-au stimulat pe autor să continue. Astfel au apărut cărțile "Canada, Țara hyperboreenilor", 2003, cu traducere ,"Le pays des Hyperboreens" în 2005, apoi „Străin în America", 2007 şi „De la Herodot cetire", 2009. Şantierul său de creator anunţă alte titluri, iar versurile scriitorului, convins că "poezia este regina literaturii" au apărut traduse în limbi străine, mai ales în franceză şi, aşa cum cu mulţumire a arătat autorul participanţilor la reuniune, în revista "Junosti" i-a apărut un text poetic în limba rusă. Aşadar, preşedintele A.C.S.R. din Montreal se doreşte a fi "un cetăţean universal" şi se bucură că un nou cuib de creaţie este casa lui aşezată pe malul fluviului St. Laurent, unde "Mi-a dat Dumnezeu fereastră", după cum formulează mândrul oltean satisfacţia unui ţel împlinit. Da, acolo sunt invitaţi membrii Asociaţiei pentru mari evenimente, dar mai ales acolo el, poetul, intră în dialog cu păsările de pe luciul apei, cu un răţoi, pe care l-a şi botezat, fiindu-i constant musafir. Tot astfel se întâmplă cu păsărelele care îi jefuiesc vişinii, cu gâzele, cu rozătoarele şi cu ce se mai iveşte în grădina lui. Faţă de toate, el are o atitudine pe care aş numi-o sadoveniană, dacă nu aş fi nevoită să o recunosc drept canadiană, definind astfel totala toleranţă în convieţuirea omului cu făpturile locului.

Un alt destin pitoresc între membrii Asociaţiei este cel al profesorului Antoine Soare, care la 22 de ani a plecat din ţară spre Canada, unde şi-a propus "să apere scriitorii francezi în lumea dominată de acel „barbar" numit Shakespeare. Mai liber exprimat, profesorul mărturisește că "vinde pătrunjel la grădinari". A încercat sentimentul că în Canada limba română este moartă, iar de aici România îi părea "Frumoasa din pădurea adormită". Dar ea s-a trezit după Revoluţia din decembrie, iar Baudelaire,

Valery, Mallarme, Ion Barbu au calitatea de a transcende timpul, “din ceas, dedus”. Chiar dacă se scrie poezie angajată, profesorul Soare, autor al volumului “Texte pentru paradis”, nu vibrează în sensul acela. El apreciază sonetul şi amintindu-şi de Leonardo da Vinci, care scria cu mâna stângă poezie în oglindă, a dat exemplul poeziei palindromului, din care a citat câteva exemple.

Corina Luca şi Carmen Doreal au oferit publicului seratei câteva dintre poeziile lor, lecturate expresiv. Ele au apreciat adevărul că artele sunt o terapie a sufletului. La rându-i, Ortansa Tudor a tradus texte din limba rusă în stil propriu ca semn de dragoste pentru limba română, pe care o consideră cea mai bogată dintre toate. Rememorându-şi începuturile, dânsa realizează că, atunci când s-a stabilit la Montreal, s-a născut a treia oară, după primele două praguri, care sunt ivirea ei pe lume şi alegerea profesiei. Preocupată de modul cum se apropie tinerele generaţii de limba română, a tradus din opera lui Emile Nelligan, acest “Eminescu al Quebecului”, apreciind cât de importantă este pentru tinerii români să facă legătura cu literatura locului. Mulţumirea ei este că toţi cei ce frecventează cenaclul şi scriu în revista Asociaţiei îşi manifestă în acest fel dorinţa de a păstra identitatea românească. Asociaţia se poate mândri cu Şcoala Junimea Română din Montreal, înfiinţată de profesoara Otilia Tunaru, şcoală unde învaţă româneşte în cursuri de sâmbătă peste 200 de copii. La fiecare două luni apare la Montreal şi o revistă color pentru copii, intitulată “Pici voinici”, publicată de profesoara Liuba Sârbu. Dedicându-se formării noilor generaţii, poeta Ortansa Tudor a dedicat fiecărui anotimp câte un volum în care versurile sunt ilustrate cu picturi celebre din arta românească, dânsa fiind convinsă că zestrea cu care plecăm din copilărie ne rămâne pentru toată viaţa. Astfel volumul “Idile şi balade pentru adolescenţi” este ilustrat cu picturi de Nicolae Grigorescu. Iată un mod intuitiv de a face educaţie românească generaţiilor care se ridică. Citind “Poveste cu samariteni”, Corina Balaj Mihai a oferit participanţilor la reuniunea literară de la Ambasadă o alegorie a gândului mereu întors spre Patrie.

În cuvântul ce mi s-a dat, ca invitată de onoare, am mărturisit că avem un destin istoric de fiinţe care viețuim la o anumită intersecţie a timpului cu geografia. Eu reprezint generaţiile care au traversat în România socialismul de la un capăt la altul, dovedind în ultimul sfert de secol că avem energia şi capacitatea de a ne adapta noului anotimp din societatea postdecembristă. Pe aceasta o traversez în prezent, predând pe mai departe literatura română la universităţi din România şi conferenţiind la universităţi din Franţa, Germania, la Harvard în S.U.A., în comunităţi ale conaţionalilor noştri din întreaga Americă de Nord. Cele mai recente cărţi ale mele de istorie literară despre mari creatori, precum Lucian Blaga, Radu Stanca, alături de publicistul sibian Nicolae Cristea, de filosoful Constantin Noica etc., au colindat America de la Atlantic la Pacific, iar proiectul la care lucrez de 15 ani, de când copiii mei s-au stabilit în Lumea Nouă, este lupta pentru menţinerea identităţii naţionale la tinerii din comunităţile românilor americani. În sensul acesta, iniţiativele oraşului Montreal, cu asociaţiile, revistele, posturile de Radio şi Televiziune în limba română, cu şcoli şi publicaţii dedicate celor mici, cu biserici care susţin spiritul naţional, poate fi un model strălucit şi, de aceea, îl iubesc cel mai mult între toate oraşele Canadei, ca pe o capitală absolută a culturii române.

Tocmai sosită din ţară, mama Corinei Balaj, redactor la Radio Timişoara, poeta Veronica Balaj, i-a felicitat pe scriitorii prezenţi pentru că, stabilindu-se în Canada, s-au dovedit buni luptători, care au preluat comunicarea în alte limbi, dar nu au renunţat nici la limba română. Apreciază spiritul de cooperare creatoare, căci aşa cum scria Nichita Stănescu în versul „Cerul încape toate stelele”, şi scriitorii vor fi mai puternici dacă sunt uniţi. Organizatorii au fost felicitaţi pentru seara plină de emoţie pe care au oferit-o scriitorilor şi oaspeţilor lor, căci cu toţii au simţit la această serată aniversară în aer spiritul autentic românesc.

Concluzionând, Alex Cetăţeanu a trasat semnele de perenitate ale înfăptuirilor A.C.S.R.-ului. Astfel, în revista “Destine literare”, pe lângă academicieni, personalităţi consacrate, publică texte valoroase și tineri scriitori, publicația având o rubrică specială, intitulată “Debut”. Important de știut este faptul că revista figurează cu toate numerele ei în Arhivele Canadei, ca şi cărţile lansate

în reuniunile Cenaclului „Mihai Eminescu”. De remarcat este adevărul că în cenaclu se citesc creaţiile scriitorilor tineri precum şi ale membrilor titulari ai Asociaţiei, fără ca textele să fie supuse unei judecăţi critice autorizate, ci doar secondate de opiniile celorlalţi, ceea ce este stimulativ.

În finalul manifestării, s-au înmânat “Diplome de excelenţă” doamnei ambasador Maria Ligor, consilierului cultural Aurelia Zmeu, oaspetelui venit de departe, scriitoarea şi universitara Anca Sîrghie. Pentru activitatea ei literară, focalizată în 30 de cărți, la care a lucrat ca unic autor, ca îngrijitor de ediție, redactor de revistă sau prefațator, și peste 400 de studii ori articole, ca şi pentru colaborarea fructuoasă cu Asociaţia, a devenit Membru de Onoare al A.C.S.R. . Fără îndoială, urmează ca la viitorul cenaclu ceremonia de premiere să continue şi pentru alți membri prestigioși ai Asociaţiei aniversate. Buchetele şi ghivecele cu flori, oferite din belşug, au înfrumuseţat imaginea “Regalului cultural din această seară“, cum formulase doamna consilier Aurelia Zmeu chintesenţa acestui eveniment, pe care cineastul Nicolae Lavric de la Live TV din Canada l-a filmat cu profesionalismu-i cunoscut.

Impresia cu care am plecat de la reuniunea aniversară din Ottawa a fost aceea că nicio clipă în derularea evenimentului cultural nu s-a resimţit oboseala organizatorilor și nici nu a intervenit plictisul invitaților, pentru că fiecare cuvânt al vorbitorilor părea aşezat la locul cel mai potrivit. Aşadar, o frumoasă reuşită în viaţa literară a comunităţii românilor canadieni, care îmi ştersese din minte cu totul importanţa politică a zilei de 29 iunie, cu reuniunea ei la vârf în capitala ţării. Abia când am ajuns în aeroport, gata de plecare, am constatat că mă priveau din stivele de publicaţii Enrique Pena Nieto, Justin Trudeau şi Barack Obama, înaintând pe un covor roşu plini de jovialitate, ca semn al încrederii în viitorul pe care îl croiesc nu numai unui continent, ci poate lumii întregi.

Anca Sîrghie

*

Serată literară aniversară

Cum anul acesta se anunță bogat în evenimente culturale dedicate aniversării celor 15 ani de la înființarea Asociației Canadiene a Scriitorilor Români, iată că de data aceasta, la inițiativa și organizarea vicepreședintei asociației, Cristina Balaj-Mihai, Ambasada României din Ottawa ne-a primit cu brațele deschise miercuri, 29 iunie 2016.

Suntem recunoscători Excelenței Sale, doamna ambasador Maria Ligor, doamnei consilier Aurelia Zmeu și întregului personal al ambasadei pentru că au făcut posibilă această întâlnire. Primirea a fost călduroasă, ambianța plăcută și decorul de culori calde – pastel. Cel care ne-a încântat privirile cu tablourile sale a fost pictorul basarabean Vasile Moșanu.

La organizarea evenimentului și-au adus contribuția și membrii Organizației Româno-Canadiane Ottawa – Gatineau (A.R.C.O.G.).

Din partea asociației A.C.S.R. au fost prezenți: scriitor Alex Cetățeanu – președinte, scriitor Cristina Balaj-Mihai – vicepreședinte, scriitor Corina Haiduc Luca - secretară, ziarist George Georgescu, prof. dr. Anton Soare, părintele Cezar Vasiliu, prof. Ortansa Tudor, poeta Melania Rusu-Caragioiu și pictorița-poet Carmen Doreal-Țuculescu .

Invitați de seamă au fost: prof. univ. dr. Anca Sîrghie de la Universitatea din Sibiu (scriitor reputat, membră a Uniunii Scriitorilor din România și U.Z.P.), alături de distinsa poetă și ziaristă Veronica Balaj de la postul „Radio Timișoara”.

Ce mi-a plăcut ? Ospitalitatea, atmosfera, subiectele discutate, persoanele prezente, emoția cuvintelor și mesajelor ce încălzeau inimile. S-a ci-tit, recitat, povestit. Membrii Asociației s-au întrecut în realizarea unei serate cu adevărat literare, oferind câte ceva din creațiile proprii. S-au evocat amintiri de la înființare, despre membrii fondatori și despre ideea de la care s-a pornit, nevoia de a continua să vorbim și să scriem românește departe de patrie. S-a glosat despre români și țara noastră, despre limba română. În concluzie, am simțit românește în spațiu românesc.

Ce nu mi-a plăcut? Că timpul a trecut prea repede. Că nu am putut să vorbesc mai mult cu fiecare în parte, să ascult istorii minunate, povești de viață. Dar, rămâne pe altă dată… pentru că drumul e lung până acasă. La miezul nopții s-a încheiat această seară minunată de vară.

La mulți ani Asociației Canadiene a Scriitorilor Români !

La mulți ani membrilor Asociației !

Corina Luca
29 iunie, 2016 - Montréal

*

Bucuria noastră, a scriitorilor din A.C.S.R., a fost puţin « întunecată » de reacţia unor foşti membri ai Asociaţiei, în urma reportajului profesoarei Anca Sîrghie, folosit în mod evident ca pretext. « Dreptul la replică » pe care l-am scris atunci şi pe care îl ataşez în continuare va fi destul de concludent. Aşa sper. Fără ranchiună, apreciem ce este de apreciat şi « condamnăm » ce este de condamnat, după cum veţi vedea în continuare:

Dacă tăceau, filosofi rămâneau!
(DREPT LA REPLICĂ - referitor la atacurile dirijate împotriva unui reportaj de mare clasă al scriitoarei prof. univ. dr. Anca Sîrghie)

Unii nu ştiu să tacă sau cred că pot manipula informaţiile fără limite – şi atunci…nu stau în banca lor din fundul clasei, unde le este locul! Am uitat de mult "tărăşenia" cu înfiinţarea intempestivă, acum vreo 8 ani, a *Asociaţiei scriitorilor de limbă română din Québec* (nu de români, mie aşa îmi sugerează titulatura aleasă de doi « stimabili » în cauză, aşa cum Asociaţia scriitorilor de limbă rusă ori franceză nu mi-ar sugera neapărat o asociaţie constituită numai din ruşi, respectiv francezi). În Canada, fiecare îşi poate face rapid, fără probleme, asociaţia lui, cenaclul lui …nu este nevoie de aprobare de la « partid » - te duci la un oficiu unde poţi să ai maxim 2-3 persoane în faţă, dai "o mână mică" de dolari şi gata…ai cenaclu, ai asociaţie, ai publicaţie, partid etc. Poţi să-ţi faci asociaţie şi fără înregistrare, dar există pericolul să-ţi ia numele altcineva, dacă nu ai rezervat oficial denumirea pe care o doreşti, însă ai « droit acquis » şi nimeni nu te poate împiedica să funcţionezi în continuare ca atare. Nici chiar altă grupare de scriitori, numită cu tâlc – S.R.I. (Nu, nu vă gândiți la o celebră instituție a socialismului românesc. Nu ! Este vorba aici de Scriitorii Români Independenţi), nu m-a impresionat, ci m-a întristat: până când ne tot fărâmiţăm, în loc să fim uniţi şi, implicit, puternici ? Tonul « fărâmiţărilor » l-au dat cei doi « stimabili » cu asociaţia « … de limbă română… » şi nu le este puţin jenă. Ba mai mult, vor să-şi facă un titlu de glorie din antiromânismul lor, pentru că în fond este vorba de antiromânism şi nimic altceva, oricât ar susţine ei contrariul. Ce mesaj au transmis şi transmit în România ? Că în loc să fim uniţi, să dăm un bun exemplu, noi, românii din Canada, ne certăm, ne divizăm şi nu am învăţat mai nimic de la canadienii care ne-au acceptat cu multă îngăduinţă în această ţară minunată. Evident, poate au mai existat şi alte interese... cine ştie? Mica Românie de la Montreal ! Aşa credeau şi regretaţii Artur Silvestri şi Corneliu Leu – ceva în genul a două asociaţii de scriitori ca în România – una U.S.R., aprobată şi susţinută financiar de guvern, şi alta (Liga Scriitorilor) vitregă şi…vitregită. *Wrong* ! Nu, nu se aseamănă deloc situaţiile. Le-am explicat celor doi mari prieteni ai mei şi au înţeles (păcat că au plecat prea repede spre Eternitate!), dar câţi români interesaţi de literatură ştiu adevărata situaţie din Canada?

Probabil pentru a menţine o falsă impresie despre ei şi începuturile asociaţiei lor, cei doi « stimabili » au sărit de "fund" în sus când au citit reportajul excelent, scris cu un înalt profesionalism de cunoscuta scriitoare prof. univ. dr. Anca Sîrghie, care ne-a făcut deosebita onoare de a fi cu noi la Ambasada României din Ottawa cu ocazia unei sărbători de excepţie – o seară literară consacrată aniversării celor 15 ani de existenţă ai A.C.S.R. Mulţumesc din suflet doamnei ambasador, Excelenţa Sa Maria Ligor, consilierei culturale poeta Aurelia Zmeu şi personalului ambasadei, pentru calda primire făcută la Ottawa – vedeţi reportajul alăturat. Evident, profesoara a respectat adevărul (impresionant – a stenografiat totul cu mare viteză -o adevărată artă!), desigur, menţionând pe scurt numai esențialul din ce a spus fiecare vorbitor, inclusiv preotul profesor Cezar Vasiliu, care, printre altele, s-a exprimat exact aşa (am verificat înregistrarea) : «Am creat poate chiar invidie, îmi pare rău să spun că a

apărut chiar şi o asociaţie paralelă care a încercat să producă puţină zâzanie… » şi aici a intervenit prompt moderatoarea Cristina Mihai-Balaj, întrerupând: « Dar să luăm partea bună…apare concurenţa… » şi vorbitorul a acceptat « moderarea », continuând cu alte date despre Asociaţie şi activitatea literară a domniei-sale. Asta a fost tot ce s-a vorbit referitor la asociaţia celor doi stimabili, care însă nu au stat ruşinaţi în banca lor şi au protestat în cor pe unde au putut (cu ***Cc*** la zeci de persoane, atacând fără menajamente întreaga listă a corespondenţilor autoarei reportajului, şi cine mai ştie unde…) ; că... Profesoara nu trebuia să menţioneze (ei iubesc cenzura ?!) ce a spus preotul scriitor Cezar Vasiliu, că nu cunoaşte « adevărul », nu s-a documentat etc. Foarte ciudată reacţia – un reportaj, prin definiţie, trebuie să "reconstituie" ce s-a întâmplat acolo şi atunci, el fiind confundat în învolburata replică montrealeză cu un studiu de istorie literară, care ar fi putut aborda întreaga mișcare literară a asociațiilor dintr-o regiune sau dintr-o țară. Pretinsa ofensă produsă de ignorarea activității literare precumpănitoare a altei asociații decât cea aniversată la împlinirea a 15 ani de lucrare creatoare, este absurdă, lipsită de orice logică, dacă știm ce înseamnă un reportaj. Dar... nimic nou ! Confuzia unor concepte elementare în materie de teorie a genurilor literare sau publicistice nu-i rușinează pe stimabili. Ei şi câţiva acoliţi din gruparea lor tot încearcă să se « umfle în pene », să arate ce grozavi sunt ei şi ce mărunţi sunt alţii !!!, să minimalizeze activităţile noastre, iar "scopul scuză mijloacele", precum bine se ştie.

Eu nu m-am băgat deloc în discuţia pe această temă, pentru că cei doi stimabili nu mai prea existau pentru mine de multă vreme (mai ales că unul dintre ei s-a întors în România), dar sunt nevoit să o fac prin aceste rânduri, foarte pe scurt, din dragoste pentru adevăr şi cinste.

Îmi amintesc bine: era în vara anului 2008 şi mă aflam în China, la Olimpiadă. Întâmplător, am verificat e-mail-urile, deși numai de stat la computer nu aveam eu chef acolo… Aşa se face că mi-a atras atenţia un email de la « tinerii » mei colegi din A.C.S.R. (unul nu avea nici măcar un an vechime în Asociaţie şi niciunul nu şi-a plătit vreodată cotizaţia de membru – am înţeles atunci de ce …nu aveau bani !), prin care mă anunţau că dacă nu-l dau afară din « familia » noastră pe poetul G.F. (cel care i-a propus să fie primiţi în A.C.S.R. şi care i-a ajutat sau îndemnat să-şi scrie primele cărţi), ei se retrag din Asociaţie. Din motive nu prea clare, cei doi s-au luat la harţă cu prietenul şi binefăcătorul lor. Dar poetul G.F. este de neîntrecut la măscări şi …vai de ei cu ce epitete originale s-au ales ! Pe vremea aceea, stimabilii nu-l acuzau pe G.F. şi de antisemitism, cum au făcut-o fără scrupule acum vreo doi ani, pentru a se anula un spectacol de poezie cu el, poetul sosit din Canada, la Teatrul Evreiesc de Stat din Bucureşti. Anularea spectacolului gata pregătit s-a făcut cu numai câteva ore înainte de începere, doar reclamația o făceau unii de-ai lor și nu se putea să nu fie crezuți.

Revenind la anul 2008, le-am explicat reclamanţilor că nu pot eu singur să-l dau afară din Asociaţie pe G.F. (poate că în Asociaţia lor « de limbă română » este posibil ca numai preşedintele să dea afară pe cineva!) şi i-am rugat să aştepte până la Adunarea Generală Anuală din 20 august, să discutăm cu toţi colegii. Le-am promis că şi eu mă voi ralia lor în cazul respectiv (mai am încă e-mail-urile respective). Dar, era mare grabă (!), cei doi nu mai puteau aştepta o lună şi au făcut ce au făcut… Apoi, « înarmaţi » cu o scrisorică de la ambasadoarea de tristă amintire (pentru mine) E. S. S. (o mai am şi acum), ei au început să contacteze colegii din asociatie, îndemnându-i să se înscrie la ei, sau... şi în organizaţia lor, sprijinită de E.S.S. cu felicitări şi promisiuni de colaborare etc. Câţiva s-au lăsat ademeniţi de perspectivă (schimburile de email-uri cu scriitoarea Irina Egli, care nu s-a lăsat ispitită, sunt foarte concludente – le-am păstrat !) – şi aşa s-au creat discuţii, confuzii, brambureli… A fost acţiunea lor un factor de progres pentru Asociaţie ? În niciun caz şi nici de « concurenţă » nu era vorba. "Invidia" (aşa cum s-a exprimat atotcunoscătorul profesor Cezar Vasiliu şi care i-a alertat pe cei doi, atacând însă pe cine nu trebuia) este mult prea puţin spus. După mine, a fost vorba de un sabotaj clar al unei organizaţii patriotice româneşti şi de o manipulare "ciudată" a informaţiilor, care acum s-ar vrea să persiste, necombătute. Aşa că, « dacă tăceau, filosofi rămâneau » şi nu îmi mai pierdeam eu timp preţios pentru a scrie aceste rânduri; ar fi multe de spus, dar mă opresc aici, cu speranţa că s-a înţeles câte ceva şi

cei în cauză vor tăcea cuminţi în... *banca* lor.

Alexandru Cetăţeanu

*

Dar...să revin la "vara fierbinte" sau... "temperată" din estul Canadei:

În fiecare an, de 49 veri, la « Câmpul Românesc » de la Hamilton se organizează o frumoasă manifestare numită « Săptămâna Internaţională a Culturii Române ». Anul acesta, evenimentul a avut loc între 11 şi 18 iulie. La începuturile mele în Canada, mai exact de prin anul 1985, mă duceam mai des la Hamilton, unde nişte români patrioţi în frunte cu farmacistul George Bălaşa organizau adevărate manifestări culturale anticomuniste. Agenţii comunişti de pe aici, executând ordinele şefilor din R.S.R., îi catalogau pe participanţii activi cu multă « şmecherie » drept « legionari » şi nu anticomunişti, cum de fapt erau. Primul contact cu aceşti români demni şi neînfricaţi l-am avut la Ottawa în anul 1985, în ziua Sfintelor Paşti ! Cu toate că eram nou venit în Canada, deşi ne rămăsese copilul « zălog » în România şi nici măcar nu aveam aprobat statutul de refugiat politic, m-am alăturat grupului de români anticomunişti de la Montreal (la îndemnul regretatului preot Petre Popescu) care au participat la demonstraţia de protest şi demascare a comunismului, cu ocazia vizitei familiei Ceauşescu în Canada. Pentru noi, cei de la Montreal, Ottawa este mai aproape (aprox. 180 Km), dar pentru cei din Hamilton şi împrejurimi drumul este mult mai lung - peste 500 de kilometri! Cu toate acestea, românii de acolo, organizaţi la «Câmpul », care devenise casa conștiinței lor mai bune, nu au pregetat, au lăsat totul «baltă» în ziua de Paşti a anului 1985 ca să vină la demonstraţie. Ce oameni frumoşi ! Tare mult i-am iubit şi îi iubesc, chiar dacă acum unii dintre aceia au plecat spre Eternitate, alţii sunt bătrâni şi neputincioşi. Toţi luptătorii anticomunişti sunt eroi pentru mine. Trebuie să-i iubim şi să le cinstim amintirea. Ultima dată, am fost la "Câmp" în anul 2008, cu regretatul meu prieten Claude Matasa (supravieţuitor al "holo-canalului" Dunăre-Marea Neagră), venit tocmai din Hollywood, Florida. De mai mulţi ani, la organizarea evenimentului participă profesoara Anca Sîrghie, aşa cum a participat şi anul acesta. Iată un motiv în plus pentru mine ca să merg la Hamilton şi în apropiere, la Brampton, unde locuieşte dragul meu prieten, poetul orb ca Homer şi înţelept ca Esop, Al Francisc. Poetul Leonard Voicu l-a adus de la Montreal pe părintele prof. Cezar Vasiliu. Din Toronto a venit scriitoarea prof. Milena Munteanu cu prof. univ. dr. Marin Liţoiu (la origini din Zătreni,Vâlcea --The Treni - glumesc eu, deci aproape « vecin » de comună cu mine şi cu renumitul prof. univ. Dr. scriitor Florentin Smarandache). Părintele poet Dumitru Ichim, membru al A.C.S.R., se ocupă de organizarea evenimentului de mulţi ani. În ultima zi, de obicei cea mai aglomerată, „olteanul meu" Puiu Popescu, redactorul şef al ziarului « Observatorul », a fost prezent cu un program cultural bogat, realizat atât cu membrii cenaclului « Nicăpetre », cât şi cu participanţii veniţi la Hamilton încă de la începutul « săptămânii culturale ». Dar mai bine las «să vorbească» prezentarea pe care am primit-o de la organizatori:

Manifestare culturală organizată de grupul de la «Observatorul» în 16 iulie 2016.

La închiderea săptămânii culturale de la Hamilton, grupul de la «Observatorul» a prezentat un moment cultural artistic după următorul program:
- Nicăpetre – 80 de ani de la naştere, 8 ani de la plecarea în lumea de dincolo;
- prezentarea cărţii - Dadica Melea – o colecţie de articole prezentate de Nicăpetre în «Observatorul». Invocându-l pe Nicăpetre – o carte de Gheorghe Lupaşcu. Un reportaj cu imagini inedite din viaţa lui Nicăpetre (sculptând, recitând poezii, scriind cărţi, imagini de la dezvelirea statuilor executate de Nicăpetre la Hamilton, imagini de la centrul cultural Nicăpetre din Brăila). Momentul Nicăpetre a fost realizat de Puiu Popescu.
- 30 de ani de la moartea lui Mircea Eliade – prezentarea vieţii si a operei literare a fost făcută de Pr. Dr. Cezar Vasiliu din Montreal. S-a prezentat si cartea "Defending Mircea Eliade" de Francisc Ion Dvorschak din Ottawa, însoţită de imagini din viaţa şi creaţia lui Mircea Eliade.
- avanpremieră teatrală - scene din viitorul spectacol "O scrisoare pierdută" de I.L Caragiale, regizat de Amatto Checiulescu, spectacol care va avea loc în septembrie a.c. în Toronto. Scenele au fost susţinute

de actorii amatori Diana Munteanu, Mihai Colceriu, Mugur Pădure, Gelu Câmpean şi Nichi Peret.

Au urmat prezentări de cărţi:

- Al Fransisc din Toronto a prezentat cea mai recenta carte – ***Minunea minunilor***.
- Leonard Voicu din Montreal a citit poezii din cartea lui - ***Iubiri***.
- Marius Finca din Montreal a prezentat cartea - ***Mileniul de întuneric al României - sec VI - XIV*** Anca Sîrghie, profesor univ. din Sibiu, ne-a vorbit despre Sibiul cultural și despre cărțile ei - ***Lucian Blaga și ultima lui muză,*** 2015, având Premiul "Oct. Goga" din partea Uniunii Scriitorilor din România, și ***Radu Stanca. Evocări și interpretări în evantai***, 2016.
- Milena Munteanu din Toronto ne-a vorbit despre călătoriile ei în Japonia si despre cartea - ***Țara soarelui Răsare***
- Mircea Ștefan din Cleveland a citit din ultima lui carte -***Dincolo de singurătate***
- Alex Cetăţeanu din Montreal ne-a recitat din poeziile lui umoristice.
- Cristian Medelean din Toronto ne-a vorbit despre cartea lui în lucru - ***Depărtări și apropieri***. Dana Mateescu și Sandu Iaschevici ne-au vorbit despre istorie și locuri de vizitat în Canada;

Programul muzical a fost susţinut de:

- Diana și Gelu Câmpeanu din Toronto au prezentat un moment muzical pe versuri și muzică proprie. Florin Clonța din Toronto a prezentat un mic concert de jazz.
- Mihai Colceriu și Dan Predescu din Toronto au prezentat un mic concert de muzică retro românească.
- Au fost prezentate Aurora Cotop, 14 ani, campioană de patinaj juniori a Canadei și Ana Pădurariu, 13 ani, campioană de 13 ani la gimnastică juniori a Canadei. Emoţionante au fost și destăinuirile părinţilor care au vorbit despre ce înseamnă a fi părintele unui elev campion.
- Ramona Cristescu din Port Credit On a vernisat o expoziţie de pictură intitulată ***„RO pictorească"***
- expoziţie de cărţi si reviste primite recent la ***Observatorul***. Organizator și moderator a fost Dumitru Puiu Popescu editor al ***Observatorului***.

Frumoasă ultimă zi de săptămână culturală am trăit la Hamilton. Nu o voi uita niciodată!

În timpul săptămânii, au avut loc tot felul de activităţi şi prezentări interesante (vedeţi programul ataşat). Din nefericire nu am putut participa la toate activităţile, ci numai la cele care au avut loc începând cu joi, 14 iulie 2016 după- amiază.

Distinsa poetă Paula Romanescu, pe care am întâlnit-o în România, am publicat-o în revista noastră (www.scriitoriiromani.com) etc. a fost prin Canada (chiar şi la Montreal !), dar nu ne-a contactat. Ne-a cam…ocolit. Pe data de 15 iulie, trebuia să ţină la Câmpul Românesc o conferinţă interesantă, prevăzută în programul iniţial al evenimentului, cu titlul - POEZIA-REGAT AL CUVÂNTULUI, dar nu a fost prezentă. Am aflat şi nu-mi vine să cred, că i s-a interzis să apară la Câmpul Românesc de la Hamilton, bastion de luptă împotriva comunismului, loc sfânt pentru românii din exil, aşa cum se ştie. De ce oare? A fost invitată în Canada de un canadian-român, pe care îl ştiam foarte logic şi corect, ajuns la vârsta deplinei înțelepciuni, pentru care eu am o deosebită stimă. Să fie chiar adevărat că poetei din Bucureşti invitată de el i s-a interzis chiar şi să ne contacteze? Oare s-a schimbat eroul meu (eu aşa îl consider)? Cu bani se poate cumpăra şi conştiinţa oamenilor ? Nu îmi vine să cred că este adevărat, dar dacă voi afla ceva nou, voi reveni cu informaţii într-o relatare viitoare despre ***Săptămâna Internaţională a Culturii Române*** de la renumitul „colţ de rai românesc". Citiţi numărul următor al revistei „Destine Literare"!

Acesta a fost programul la care am fost „martor" (ultimele 4 zile) - îl reproduc pentru a nu se uita:

SĂPTĂMÂNA INTERNAŢIONALĂ A CULTURII ROMÂNE DE LA CÂMPUL ROMÂNESC, HAMILTON, CANADA

Ediţia a 49-a

(http://www.campulromanesc.ca/home.html)

*

Joi 14 - Ora 10 -Excursie la St.Jacob, Ontario

Ora 17- Vecernie la Capela "Adormirea Maicii Domnului"

ora 19

1. Prof. univ. dr. Anca Sîrghie, Sibiu- *Mitologia sumeriană în opera lui Dumitru Ichim.*
2. Mircea Ștefan Bartan, Cleveland, Ohio - *Aron Cotruș, destinul unui poet.*
3. Pr. Dr. Dumitru Ichim, *Centenar Magda Isanos, evocarea poetei.*
4. *Infinitul Brâncuşi*- Un spectacol radiofonic cu actorul Ştefan Iordache în ultimul său rol.

ÎN JURUL FOCULUI DE TABĂRĂ- muzică şi poezie cu Dorin Ginscă.

Vineri, 15 iulie 2016

-Ora 16 -*Masă rotundă* - lansare de cărți. Prezintă: Alex Cetăţeanu, Dumitru Ichim, Mircea Ştefan, Anca Sîrghie, Milena Munteanu, Leonard Ionuţ Voicu, Al Francisc etc.

Ora 19 -

1.Prof. univ. dr. Cezar Vasiliu, University of Sherbrooke, Montreal, Quebec - *Cărturarul Antim Ivireanu ziditor de limbă și spiritualitate românească.*

2. Marius Fincă - *Mileniul de întuneric al istoriei românilor - secolele III–XIV.*

3. Alex Cetăţeanu, preşedintele A.C.S.R., *Asociaţia Canadiană a Scriitorilor Români la 3 lustri de existenţă*.

4. *Medalion literar* – Leonard Ionuţ Voicu, Montreal, şi Dumitru Ichim, Kitchener, Canada - *Maraton de poezie.*

Sâmbătă, 16 iulie 2016

Ora 14. BANCHETUL de final.

CENACLUL LITERAR „NICĂPETRE"din Toronto, patronat de Dumitru Popescu, Directorul ziarului "Observatorul", prezintă un program de muzică, poezii şi lansare de carte.

*

Mulţumim preşedintelui Asociaţiei Culturale Române-Hamilton, ing. Dumitru Răchitan, vicepreşedintei Mihaela Moisin, directorului Săptămânii Internaţionale a Culturii Române Pr. Dr. Dumitru Ichim şi la toată echipa de patrioţi români, care au organizat acest minunat eveniment cultural, ajuns la cea de-a 49-a ediţie! Să ne vedem sănătoşi la cea de-a 50-a ediţie, în 2017!

În perioada 28-31 iunie 2016 a avut loc la Montreal un alt eveniment important pentru suflarea românească - Cel de-al 40-lea **Congres al Academiei Româno-Americane de Arte şi Științe** (ARA pe scurt – şi nu ARAAS- nu ar fi sunat bine!). Am amânat cu greutate plecarea în Florida (cu treburi) numai să fiu prezent, să aduc prieteni şi să fac şi eu o mică prezentare despre Asociaţia Scriitorilor Români din Canada la anii de existenţă pe care i-am „destăinuit" mai sus. Cu toate că organizatoarea mi-a promis că mă va include în program, nici urmă de aşa ceva şi nici eu nu am insistat. Câteva figuri antipatice (să zic numai atât) „înfipte" la Congres, mi-au cam tăiat tot elanul. De exemplu, un „enciclopedist", obişnuit să cenzureze informaţiile, nu a permis să fotografiem pozele membrilor ARA puse una lângă alta, ce s-ar fi vrut să fie o „expoziţie" ...secretă !? De ce nu a pus un afiş – „Fotografiatul interzis", ca să ştim şi noi, ziariştii? Oricum, astea sunt „mărunţişuri" – nu există „pădure fără uscături" ! Avem tot respectul pentru atâtea personalităţi venite din mai toate ţările unde trăiesc români, inclusiv din ţară, oameni de ştiinţă şi de cultură care s-au impus în domenii dintre cele mai diferite. Colegii mei din A.C.S.R. au fost la înălţime cu prezentări interesante; au ţinut prelegeri prof. dr. Jacques Bouchard, care printre alte titluri şi onoruri în diferite ţări, este vicepreşedinte al A.C.S.R. şi Membru de onoare al Asociației noastre; prof. univ. dr. Anton Soare de la Univ. de Montreal şi artistul Marc Marinescu Constantin, Membru de onoare al A.C.S.R., care a justificat excelent ideea şi propunerea de schimbare parţială a steagului României. Toţi cei prezenţi la expunere l-au aplaudat cu multă căldură pe Marc cu proiectul lui şi aşteptam cu nerăbdare să vedem schimbarea. Am menționat că nu s-au găsit 10 minute pentru A.C.S.R. la ARA; în schimb, s-a rezervat timp suficient pentru „lansarea" unei cărți cu...dichis. Încă de anul trecut, distinsa poetă Veronica Balaj (de la „Radio Timişoara") a luat mai multe interviuri cu scriitori din Montreal, pentru o carte care urma să apară în România. Așa mi-a spus dânsa. Dar proiectul a fost „deturnat" și cartea a apărut la „editura" celor doi stimabili, de care am vorbit mai sus. Interviul meu a fost scos total, iar alte interviuri au fost

cenzurate, respectiv a fost scos orice text care se referea la A.C.S.R. In plus, s-au ales alte interviuri, luate de o cucoană de pe aici, în nici-un caz cu nume oltenesc. Nu a fost consultată maestra Bala, pentru care a fost o surpriză neplăcută să constate că interviul cu mine era eliminat. Cum se poate interpreta gestul celor în cauză ? Oare ce nu le-a convenit „stimabililor" din interviul cu subsemnatul ? Se poate citi totuşi în reputata revistă „Contact internaţional", pe care o recomand cu multă căldură, la link-ul :
file:///C:/Users/user/Downloads/Contact%20international%202016,%205-8%20(1).pdf

De asemenea, se mai poate citi şi în minunata revistă „ Actualitatea literară" la următorul link:
http://actualitatea.eu/de-vorba-cu-alexandru-cetateanu-directorul-revistei-destine-literare -montreal-canada/

Oricum, am decis să scoatem la editura „Destine Literare" o altă carte cu interviurile respective necenzurate şi cu alte interviuri noi luate unor mari personalităţi de origine română din Canada şi SUA. Poate că celor doi (sau la mai mulţi – mai există şi unii în „umbră") le va fi puţin ruşine de acţiunile lor „sub centură" şi se vor mai schimba. Sau nu...vom vedea.

*

„La Consulat/pe-nserat"

De câteva ori pe an, cu toate că este foarte ocupat, mult stimatul nostru Consul General Victor Socaciu găseşte timp şi pentru poezie, organizând la Consulat frumoase reuniuni literare. Pe 20 iulie au fost comemoraţi scriitorii Păstorel Teodoreanu şi Adrian Păunescu. A fost o întâlnire minunată, discuţiile s-au prelungit până târziu. Următoarea întâlnire literară va avea loc pe data de 17 noiembrie. Scriitorii Mihai Beniuc, Vasile Voiculescu şi Nicolae Labiş vor fi comemoraţi cum se cuvine – scurtă prezentare a vieţii şi operei acestora şi lecturi (sau recitări, cine poate!) de poezii reprezentative ale fiecăruia. Acest email simpatic, « poetic », poate explica foarte bine (printre altele) de ce distinsul Consulul General este atât de iubit de românii canadieni din Montreal:

Dragi pacienti ai Limbii Române,

În seara de 17 Noiembrie, 2016, la ora 18,00, sunteți rugați să vă reuniți în jurul focului aprins de nobilul cărbune al plăsmuirilor poetice. La acest foc de tabără, cred, binevenit în cotidianul nostru nordic, vom culege scântei din creațiile unor căutatori de rosturi, lumini și noi forme de lacrimi. Ei se numesc: Mihai Beniuc (născut în 20 Noiembrie), Vasile Voiculescu (27 Noiembrie) și Nicolae Labiș (2 Decembrie). Ca de obicei ne vom bucura de o călătorie în istoria lunii noiembrie, iar călăuza ne va fi Marius Finca. Noi, ceilalți, ne vom spune păsurile prin versurile celor trei-de mai sus.

Responsabil cu aprinderea și stingerea *incendiilor* - al dvs,

Victor Socaciu
Consul Général de Roumanie
Consul General of Romania

*

Pe 31 august am sărbătorit Ziua Limbii române – aşa cum ne relatează colega noastră Corina Luca (vedeţi pozele de la pagina 294):

Ziua Limbii române la Montréal

Ca peste tot în lume, limba română se sărbătorește pe 31 august. La Montréal, miercuri, începând cu orele 18.00, în Piața României, români și iubitori de limba română s-au adunat în jurul statuii lui Mihai Eminescu, sculptată de maestrul Vasile Gorduz. Statuia, înconjurată de flori de sânziene, ne aștepta. Natura a avut grijă să pună galben, dar lipsea din peisaj roșu și albastru. Așa încât, Dinu Marinescu a avut minunata idee de a înconjura statuia cu un drapel uriaș în cele trei culori. Cei peste 30 de participanți au luat câte un colț de steag și împreună am îmbrăcat statuia în trei culori cu căldura inimii românești.

Cei prezenți au dorit să ia cuvântul pentru a-și exprima dorul și iubirea față de limba română, cea care ne unește, mai ales aici, departe de patrie. Limba română este și un element de identitate. Este perfect normal să ne adaptăm locului în care suntem și să cunoaștem cât mai multe limbi străine. De aici

vine bogăția culturală, care ne dă putere și ne deschide multe uși. Dar, să nu uităm să vorbim și românește. Între noi, cu prietenii, cu rudele și, mai ales, în familie. Noi ne-am născut și am crescut în țara de origine, iar limba maternă nu se uită niciodată. Dar copiii noștri, care s-au născut aici sau au crescut și studiat aici, trebuie să nu uite limba strămoșească. Dacă nu, ce ne mai rămâne? Numele îl putem franțuzi sau angliciza, figura se schimbă și ea cu vârsta sau moda, limbajul, cultura și anturajul la fel și atunci, ce mai rămâne din identitatea noastră românească? Sarmalele, cozonacii și micii? Amintiri frumoase cufundate în ceața trecutului?

Organizată la inițiativa lui Alex Cetățeanu, președintele Asociației Canadiene a Scriitorilor Români (A.C.S.R.), serbarea limbii române la Montreal din acest an, a fost, ca de obicei, marcată de emoție. Astfel, s-au recitat poezii proprii (Lia Ruse și Stana Bunea, D.H. Silvian) sau ale poeților consacrați și contemporani (Maria Palcu), s-a cântat (prof. Valentin Boju – compoziţii proprii şi o frumoasă şi talentată tânără din Republica Moldova), iar maeştrii violoniști Maria şi Mihai Lungescu ne-au purtat pe aripile „Baladei“ lui Ciprian Porumbescu. S-a vorbit de istorie prin Marius Fincă, s-au transmis mesaje ale românilor din alte puncte cardinale prin Alex Cetățeanu, iar profesorul Jacques Bouchard ne-a vorbit de rădăcinile comune ale limbii franceze și române. Alte cuvinte de suflet s-au rostit de către Ala Mîndîcanu, Carmen Ionescu și Corina Luca. Scriitorul Dan Ghițescu a subliniat frumusețea limbii române în scris și vorbire.

Prinși de vraja momentului, timpul a trecut pe negândite. S-a făcut parcă brusc noapte, dar noi, în parcul luminat, am continuat să ne potolim dorul cu bucăți de suflet și de amintiri.

Spunea cineva odată că dragostea față de limba română vine și din modul în care se vorbește în casă despre România. Așa cum este percepută ea. Depinde de imaginea pe care noi o promovăm în fața copiilor noștri. Pentru că dacă România a fost și rămâne pentru noi o țară de basm, copiii vor iubi limba română, vor dori să viziteze acele meleaguri în care toți vorbesc aceeași limbă română și nu doar câțiva pe care-i aude întâmplător pe stradă, în metrou sau prin magazine. Așa devin copiii noștri conștienți de bagajul lor genetic și cultural venit de la strămoși. Și astfel, limba română se va păstra și transmite din generație în generație, ca un tezaur nestemat.

Corina Luca,
Montréal, 31 august 2016

*

O săptamână şi mai fierbinte, în Florida

«Rugăciune» pe cerul Floridei ! (poză luată din avion, înainte de aterizare)

Ce să faci mai întâi în imensul stat Florida, mai ales când nu ai la dispoziție decât o săptămână și când ai prieteni de vizitat ? Trebuia să stau « în sud » două săptămâni, dar am amânat plecarea cu o săptămână pentru a fi prezent la Congresul ARA. Și la Montreal a fost bine, cum am spus la începutul acestei consemnări, dar nici pe departe apa fluviului St. Laurent nu se încălzește așa cum se încălzește Oceanul Atlantic în sudul continentului!

Am plecat din Montreal în 2 august și m-am întors pe 9 august. Cine face ca mine, ca mine să pățească…! La aeroportul Fort Lauderdale am închiriat prin internet o mașină de la o companie mai puțin cunoscută în Statele Unite și Canada – Fox Car Rental, este drept, la un preț foarte bun (190 de dolari pe săptămână, fără asigurare), poate jumătate decât dacă aș fi închiriat de la alte companii. Am făcut socoteala că nu o voi conduce decât două zile-trei zile, deci nu merita să cheltuiesc prea mult. Insă după 3 zile lăsată nepornită în soarele arzător de vară al Floridei, mașina nu a mai pornit. Eu optasem pentru Toyota Yaris, dar nu mai aveau, și mi-au dat ceva « similar » (în engleza tot « similar » se spune). În realitate, mașina nu era deloc similară, ci era ... nu mai știu ce model ieftin, american, pe care nici nu-l găsești pe site-ul companiei. Mare necaz și timp pierdut până mi-au remorcat-o, până am ajuns la centrul respectiv ca să îmi dea alta…Vezi bine, m-am consolat cu « norocul » meu. Asta nu a fost totul; după vreo trei săptămâni am primit o scrisoare ca să

plătesc 32.40 dolari, deoarece am trecut pe o șosea cu plată și nu am plătit un dolar și 20 de cenți de două ori, în total 2.40 dolari. Nu am idee unde s-a petrecut așa ceva, dar este adevărat că sunt multe « capcane » pe șoselele din Florida. 30 de dolari reprezentau « cheltuielile de adminstrație », adică de două ori 15 dolari !!! Când am verificat, cartea de credit era deja încărcată cu suma respectivă. Deci, nicio grijă, există și în America excroci destui ! Eu să fiu sănătos – nici nu am replicat – dar povestesc acum « tărășenia » să fac « reclamă » companiei care se pretează la așa ceva, să nu se păcălească și cine va citi aceste rânduri, dacă va avea drum prin « Sunshine State ».

Netuța Matasa, soția dragului și regretatului meu prieten prof. dr. dr. Claude Matasa (da, avea două doctorate !) m-a așteptat cu drag. Cel mai important și mult așteptat eveniment pentru mine a fost să mergem în vizită, ca de obicei, la prietena noastră dragă, diva Virginia Zeani. A fost parcă…cea mai mare prioritate, dar am avut și alte treburi în nordul și nord-vestul statului. Așa se face că sâmbătă, 6 august la ora 14.00 fix, am sunat la ușa Maestrei. Ne-a apucat seara stând de vorbă, de una, de alta. M-am bucurat să o găsesc neschimbată față de anul trecut, în aceeași vervă și voie bună. Ne-a povestit de unele necazuri pe care le are, dar și de bucurii. « Planeta » nu a uitat-o și nici foștii ei studenți, oricât de renumiți au devenit. Spectacolul de la Sibiu în onoarea ei a bucurat-o mult, așa cum ne-a bucurat și pe noi. Andrea Bocelli, de exemplu, care i-a fost student, nu a uitat-o. L-am regăsit la Maestra pe Roger Beaumont (a scris o carte despre marea Virginia Zeani), admiratorul ei de o viață din Noua Zeelanda, care, din nefericire, trebuia să se întoarcă acasă. Am rugat-o să semneze o declarație că nu are nevoie de royalty în cazul în care se va scoate un timbru sau o bancnotă cu chipul ei în România, urmând ca noi, Asociația Scriitorilor Români din Canada să nu precupețim niciun efort ca acest lucru să se întâmple. Ne-am despărțit cu multă părere de rău, dar am promis că vom reveni. Lunile ianuarie și februarie le voi petrece în Florida. Întors la Montreal, am aflat cu bucurie că președintele Klaus Iohanis a decorat-o pe marea Virginia Zeani cu « Steaua României » în rang de Cavaler (pe 11 august).

Un alt « vis » al nostru este ca ziua de 21 octombrie, ziua în care Maestra a văzut pentru prima dată lumina zilei (în anul 1925, la Solovăstru), să fie declarată «Ziua Națională a Operei» . LA MULȚI ANI, mare Maestră a Planetei!

*

Timbru cu Virginia Zeani

Să-i fie îngerii aproape, dragului meu prieten Claude Matasa!

O mândrie naţională – Diva Zeani Virginia!
(poza din 6 august, 2016, la reședința Maestrei din West Palm Beach)

Eu şi Rocky cu Diva, în West Palm Beach

Virginia Zeani cu Netuța Matasa și… Rocky

Dar, să revin la « Vara temperată » de la Montreal! Despre un eveniment cultural interesant (pentru toţi montrealezii, nu numai pentru români), veţi afla în rândurile care urmează :

MARC–MARINESCU CONSTANTIN ŞI «SPIRITUALITATEA»!

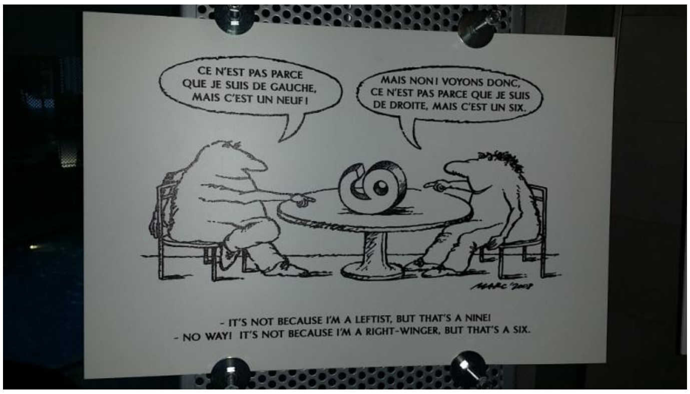
Expoziţia « DIALOGUES POUR LA PAIX – OF PEACE » a distinsului nostru coleg şi prieten, ţinută la hotelul Hyatt Regency , din centrul cultural al oraşului Montreal (vedeți pozele de mai jos), a coincis în mare parte cu « The 41-st annual SSF-IIIHS int'l conference » (SSF-IIIHS - The Spiritual Science Fellowship – The Internaţional Institute of Integral Human Sciences) care şi acum, în 18 august, când scriu aceste rânduri), este în curs de desfăşurare (http://www.iiihs.org/Menu_en.html).

A fost sau nu o coincidenţă minunată ca participanţii la Conferinţă, veniţi din toate colţurile Planetei, să treacă printre lucrările lui Marc Marinescu – Constantin, expuse de o parte şi alta a intrării spre recepţia faimosului hotel? Am vizitat expoziţia de două ori (precum şi noile lucrări de artă modernă din apropierea hotelului – vedeţi pozele alăturate) şi am remarcat interesul tuturor pentru lucrările pline de tâlc, cu mesaje puternice şi cu umor subtil ale marelui nostru prieten. O doamnă, după ce a zăbovit îndelung în faţa câtorva lucrări, s-a dus şi s-a întors cu alte două prietene, exprimându-şi entuziasmul. Nu ştiu cine a fost, poate chiar Dr. Elaine Valdov, care a prezentat la Conferinţă o interesantă lucrare intitulată « Become an Internaţional Peace Ambassador »! Lucrările expuse de Dinu (eu aşa îi spun) îndeamnă la meditaţie, la prietenie şi pace, îndreaptă moravuri, rămânând întipărite în sufletul oricui, indiferent de naţionalitate, cultură sau profesie.

Felicitări Marc – Marinescu Constantin!

Te aşteptăm şi cu alte expoziţii minunate!

Din lucrările lui Marc Marinescu – Constantin

La expozitie – Alexandru Cetateanu, Consulul General Victor Socaciu și Marc Marinescu-Constantin

Artă modernă de STEPHEN SCHOFIELD la Montreal, lângă hotelul Hyatt Regency

Tot langă Hotel – KALYNA RAKEL, talentată poetă, compozitoare şi interpretă

Parada « mândriei » LGBT (lesbian, gay, bisexual, transgender) la Montreal, în frunte cu Justin Trudeau, primul ministru al Canadei

Lansarea cărţii de interviuri în cadrul congresului ARA

Jucătorii de şah de la Montreal, lângă hotelul Hyatt Regency

Profesorul Mihai Miltiade Nenoiu la Montreal

Adunarea Generală Anuală a ACSR a avut loc la St. Timothee pe ţărmul fluviului Saint Laurent, sâmbătă, 20 august. Prilej de bucurie, dar şi de întristare. Pentru prima dată, colega noastră Livia Nemţeanu a lipsit la...apel ! Am păstrat un moment de reculegere pentru dânsa, pentru minunata Zoe Vasiliu - Torneanu, pentru scumpul nostru coleg Constantin Clisu, pentru Jean Ţăranu şi pentru toţi cei plecaţi spre Eternitate; părintele Cezar Vasiliu a făcut o slujbă de pomenire, am avut şi coliva. Dar...viaţa merge înainte. De la Toronto au fost prezenţi scriitoarea Milena Munteanu cu distinsul dânsei consort, prof. univ. dr. Marin Liţoiu. De la Brampton au venit poetul orb Al Francisc şi devotata lui soţie Cristina, inginer şef la o companie din Toronto. De la Ottawa a sosit vicepreşedinta A.C.S.R. Cristina Mihai-Balaj, iar cei care nu au putut fi prezenţi fizic au fost alături de noi cu sufletul. Despre ambianţă şi atmosferă, poza de pe coperta 2 ne vorbeşte de la sine. Fiecare participant şi-a prezentat ultimele realizări literare, iar Marc Marinescu Constantin ne-a făcut surpriza de a ne expune pe iarbă (la cei care încă nu le-am văzut) lucrările tocmai demontate de la expoziţia de care am vorbit mai sus.

Apus „poetic"de soare, la Adunarea Generală a A.C.S.R.

Cristina şi Al Francisc, din Brampton, ON.

La Adunare – Ionela Manolesco (a corespondat cu Mircea Eliade) şi Leonard Ionuţ Voicu

Mulţi ani trăiască, mulţi ani trăiască...
părintele prof. dr. Cezar Vasiliu (în mijloc)

Marin Liţoiu (profesor la Toronto Univ.) , Lia Ruse, Milena Munteanu, Carmen Doreal-Ţuculescu şi Victor Roşca (de la stânga la dreapta)

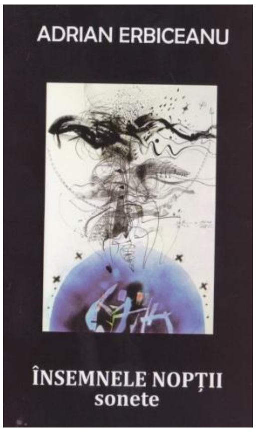

Hortansa Tudor, Lia Ruse, Ion Ruse şi
Marc Marinescu-Constantin

O expoziţie pe iarbă, lângă fluviul St. Laurent

Trei evenimente într-o zi !

Nu voi putea uita ziua de sâmbătă, 27 august, când am alergat să „prind" trei evenimente culturale într-o zi. Primul eveniment – Vernisajul expoziţiei de pictură a artistei Rodica Vinea, în Rosmère, cunoscut orăşel vechi quebecois, la vreo 50 de kilometri nord de Montreal. Succes deplin; au fost prezenţi mulţi amatori de artă francofoni din Québec, dar şi români. Absolut toate tablourile expuse au fost cumpărate, lucru care se întâmplă rar, oriunde. Evident, explicaţia este simplă – picturile maestrei Vinea – aşa trebuie să-i spunem, au impresionat pe cunoscătorii de artă. „Tonul" achiziţionării tablourilor l-am dat chiar eu – m-am îndrăgostit de un tablou cu cinci fete frumoase, vesele, simbol al tinereţii – o adevărată „Oda a bucuriei" în culori (îl puteţi admira la pagina 294) şi în scurta mea cuvântare am anunţat alegerea, să fiu sigur că nu îl va lua altcineva şi bine am făcut – mai era un client pentru acelaşi tablou. De la Ottawa ne-a bucurat cu prezenţa neobositei consiliere culturale Aurelia Zmeu, care avea pe „listă" aceleaşi obiective. Aşa se face că subsemnatul şi doamna consilier cultural am plecat în grabă mare, făcând o „cursă" rapidă cu maşinile la al doilea eveniment – Sărbătoarea şcolii de limba română „Junimea" din Montreal, unde directoarea Otilia Tunaru este o adevărată eroină pe altarul limbii române (vedeţi pozele pe coperta 2). Apoi, am plecat în grabă la al treilea eveniment - lansarea unei minunate cărţi de sonete – ÎNSEMNELE NOPŢII, de Adrian Erbiceanu. A fost un eveniment frumos , continuat la un « pahar de vorbă » la un restaurant din apropiere. Vedeţi cartea şi prefaţa scrisă de poetul Adrian Munteanu, o somitate în materie – îl aşteptăm cu drag la Montreal în vara « fierbinte » a anului 2017!

*

Sonetele timpului copt

Când, într-un târziu, m-am hotărît să scriu poezie și m-am întrebat către ce stil și manieră ar fi indicat să mă îndrept, m-am oprit la "bătrânul" sonet, înțelegând că se potrivește cel mai bine structurii mele interioare. Din acel moment am pornit neabătut pe traseul melodic care intuiam că nu poate fi întrecut de nicio altă specie poetică. Mărturisesc că am luat această decizie și dintr-un motiv care ține de un anume orgoliu pozitiv. Nu mi-a plăcut niciodată să mă calc pe bombeuri cu prea mulți confrați. În privința versului alb, sunt mii de încercări, peste măsură de multe, mai mult sau mai puțin reușite, dar toate ducându-mă la senzația că pășim pe același drum, chiar dacă stilistic și chiar tematic vorbind, diferențele sunt practic inepuizabile. În privința sonetului, mai puțini sunt "curajoșii" (ca să preiau formula lui Marin Mincu), care găsesc în adâncurile lor, în egală măsură, și armonie, și simț al accentelor și ritm și auz absolut. Pe un asemenea teren te miști mai în voie, simți că ai aer și nu te mai chinuie senzația de claustrofobie literară.

Când mai apare câte un sonetist, nu e grav deloc. Terenul este încă nedesțelenit, aerul e încă respirabil, bucuria lecturii se menține. De aceea, îl salut pe Adrian Erbiceanu care, la vârsta maturității depline, s-a hotărât să scoată primul său volum de sonete. Nu este o decizie de ultimă oră decât în privința adunării materialului sonetistic într-un volum, pentru că sonetele aparțin diferitelor perioade de creație ale autorului care a intuit, la răstimpuri, că fără emoția specifică mișcării armonioase și ritmice a sonetului nu se prea poate vorbi de poezie. Oricum, fără sonet, poezia nu este deplină.

Ceea ce urmăresc întotdeauna mai întâi, chiar dacă este numai elementul de suprafață, învelișul grafic și acustic, este încadrarea strictă în tiparele formei fixe. Vreau să văd dacă autorul are auzul format, dacă nu are devieri metrice de la un vers la altul, dacă accentele cad echilibrat, dacă ritmul e fluent, dacă rimele sunt corecte, dacă nu chiar inovatoare. Fără aceste prime date, de suprafață, nu poți încadra pe cineva în categoria sonetiștilor, pentru că poticnelile fac demersul inegal și chiar supărător, iar efortul "creatorului" o curată pierdere de vreme. Din fericire, din acest prim punct de vedere, Adrian

Erbiceanu știe ce este acela sonet, îi înțelege și îi urmează melopeea, transformând structura verbală într-o apă curgătoare, cu sunet lin, fără străfulgerările și inegalitățile cascadelor. Unele devieri minore, inerente în decursul elaborării, a reușit să le corecteze din mers, iar întregul nu mai are fisuri.

Partea mai grea, însă, vine abia de acum încolo, pentru că intrăm în ființa autorului, în capacitatea lui de a se individualiza printr-un inventar stilistic și imagistic propriu, pentru că descoperim la ce adâncimi poate ajunge, ce relaționări cu ungherele mentalului, emoționalului și viețuirii socio-morale poate construi, cât de autentic este limbajul, cât de profunde sunt lecturile asimilate, cât de proaspete, personale, convingătoare îi sunt asocierile și metaforele.

Sonetele scrise de Adrian Erbiceanu la intervale diferite, uneori de zeci de ani, le poți identifica chiar fără să cunoști perioada în care au fost create. Și aceasta pentru că o altă convingere pe care o am este că valoarea adevărată a sonetului, profunzimea lui, o poți obține numai după o viețuire personală îndelungată, doar la maturitatea vârstei, deci a experienței, de viață și de scriitură. Sonetele de început ale lui Adrian Erbiceanu privesc lumea la modul general, cu vibrații ale propriei ființe într-un univers al cărui contur se recunoaște a fi influențat de lecturile timpurii, cu o anume notă de răceală și neimplicare. Mai apoi, ori de câte ori se reîntoarce la sonet, Erbiceanu adaugă ceva din acumulările livrești și de viețuire de pe parcurs. Cu timpul două sunt palierele pe care autorul le explorează cu asiduitate. Primul dintre ele este **o filozofie a sinelui ce își caută locul în lume**. Nu este lipsit de originalitate acest demers. În “Alergare continuă” are conștiința vieții ca “un ghem care singur se deznoadă”, iar în „Aceleași vânturi” intervine cu versul expresiv și cuprinzător “cu cât mă-nalț, cu-atâta mă afund”. Continuând pe aceeași linie a versului semnificativ, extrag din sonetul „Între gânduri” formula “Dorm visele pe praguri efemere”. Dintre toate, poate că versul care are cel mai încărcat, adânc și tensionat conținut, unul de unde ar putea începe căutarea de sine, înțelegerea rosturilor sale devoalate în formule poetice subtile este versul descoperit în sonetul „Cabală”, unde omul se recunoaște pe sine într-o mișcare continuă, tensionată, anarhică, destabilizatoare, dar și ordonată în același timp. Iată versul: “Cădeam prin mine-n mine să m-ascund”.

A doua grupare tematică bine reprezentată în volumul lui Adrian Erbiceanu nu putea lipsi dintr-un volum de sonete. Și aceasta pentru că este vorba de tema primordială a poeziei universale, identificabilă cu poezia însăși, cu atât mai mult în cazul sonetului care este cea mai armonioasă dintre speciile poetice. Vorbim de iubire ca sentiment general omenesc. Idila la Adrian Erbiceanu cheamă uneori “spre lumi necunoscute”, alteori are reverberații de conflict sau provine dintr-o amintire care păstrează nuanța efemerului. Ceea ce este de remarcat în acest segment tematic și îl individualizează pe Adrian Erbiceanu este că poezia sa de dragoste nu merge spre senzualitate, ci spre cerebralizarea relației, spre o privire detașată asupra unor stări ce s-au consumat și le poți doar ordona și înțelege curgerea. Este, așadar, o continuare a filozofării prin elemente sensibile. Astfel putem vorbi de o unitate a întregului volum, cu diferențieri de stare și de trăire sensibilă evidente care pot să creeze complexitatea întregului.

Un sonetist adevărat nu poate omite că partea cea mai importantă, conclusivă, finalizatoare și cu nuanță deseori aforistică este finalul sonetului, acolo unde se desfac sau se încheagă firele nevăzute ale șerpuirilor imagistice. Adrian Erbiceanu știe acest lucru și în destule locuri finalul sonetelor sale este remarcabil prin concizia expresivă. Iată câteva exemple: “Dar toate râurile curg spre mare/ Și Marea nu e niciodată plină” (“Din toate râurile”); “Tăcerea doare...spre a ști că ești” (“Neliniști”); “Iubirea noastră-templu-n năruire/ Robită unor legi universale,/Stă surghiunită-n cartea de citire”(“Mă-ntorc în timp”); “Doar când furtunile s-or prăbuși rapace/ Doar noi, prin noi, vom ști să ținem piept”(“Nu-i piatră să nu fie răsturnată”).

Poetul vine și cu un fel de ars poetica, prin demnitatea intelectuală specifică sonetului. Formula poate fi privită și ca mărturisire de creație în întregul poeziei lui Adrian Erbiceanu. După timpul care inexorabil a trecut peste ființa creatorului, el vede sonetul, această recâștigare târzie a rosturilor sale de viață și de creație, ca pe modalitatea ideală de a te reculege sau de a te răzbuna pe “timpul copt”.

Dacă încercăm o caracterizare a sonetelor lui Adrian Erbiceanu în ansamblul lor, ar fi sintagma

”simplitate de efect”. Poetul nu caută să-și demonstreze abilitatea stilistică, ci să determine o curgere firească, expresivă și lipsită de angoase existențiale de nebiruit ale trăirii pe care o supune atenției unui public nu neapărat specializat, ci, mai degrabă, cât mai divers cu putință. Unui public care are nevoie de poezie.

Adrian Munteanu

*

Vizita în Canada a scriitorului dr. Bidhan Datta, din Calcutta.

L-am cunoscut pe dr. Datta în Osaka, în anul 2012, la ***Congresul Mondial al Poeţilor*** şi ne-am împrietenit imediat, cum nu m-am împrietenit cu alţi poeţi. Desigur, de vină este Eliade al nostru – la început am vrut să aud părerea unui scriitor bengalez (a scris 45 de cărţi !) despre Maitreiy Devi şi Allan – despre iubirea lor imposibilă. Cunoştea totul, din punct de vedere bengalez, desigur. Am stat de vorbă cu dr. Bidhan nopţi întregi şi m-a fascinat cultura indiană, aşa cum l-a fascinat pe Eliade în urmă cu peste 80 de ani. M-a invitat la Calcutta la Academia Michael Madhusudan Dutt (1824-1873) , al cărei secretar este, şi care comemorează în fiecare an (25 ianuarie) pe acest mare poet şi dramaturg al renaşterii bengaleze. Ba chiar l-a sunat de la Osaka pe Guvernorul General al provinciei West Bengali, m-a prezentat şi am avut bucuria să schimb câteva vorbe cu aşa personalitate bengaleză.

La Ottawa, lângă Parlament

Cu siguranţă că voi merge în India cândva, dar s-a întâmplat că poetul a ajuns în Canada, în Mississuaga, înainte de a ajunge eu în ţara lui. A fost invitat de Asociaţia Culturală Ontario - Bengali, iar eu l-am invitat la Montreal, din partea ACSR, cu ocazia celor 15 ani de existenţă ai Asociaţiei. Am avut întâlniri interesante cu scriitorii români de la Montreal, despre care voi povesti cu altă ocazie. Până atunci, las pozele să „vorbească”. Îi mulţumesc mult distinsului dr. Datta pentru diploma şi medalia pe care mi-a conferit-o din partea ***Academiei Michael Madhusudan Dutt !*** Am participat doi ani la rând cu poezii la concursul anual al Academiei şi se pare că prozopoemul meu despre Dracula a avut succes în « Nopţile bengaleze ».

În faţa Parlamentului, la Ottawa

La Montreal cu poetul Florian Sofian din Călăraşi

Cu prof. dr. Jacques Bouchard

La Universitatea de Montrèal

La expoziția vernisată de pictoriţa poet Carmen Doreal

Cu dr. Bithan Datta la St. Timothee

Lângă statuia lui Tery Fox în Ottawa

Cu Dr. Datta la Cenaclul umoriştilor şi Cenaclul de Istorie (Ion Anton Datcu şi Marius Finca)

Pe 1 septembrie, am mers cu prietenul meu din îndepărtata Indie la Deux Montagnes, orăşelul unde a locuit o perioadă Gheorghe Zamfir. Vernisajul expoziţiei de pictură al colegei noastre Carmen Doreal-Ţuculescu, lucrările expuse la frumoasa bibliotecă a localităţii l-au impresionat în egală măsură pe dr. Bidhan Datta. Evident, va scrie despre tot ce a văzut şi a simţit în „ţara frunzei roşii de arţar" odată revenit în patria sa. Îl aşteptăm cu drag să ne mai viziteze. În Mississuaga a locuit la poeta Rummana Chowdhury, pe care m-am bucurat că am cunoscut-o. Mi-a oferit câteva cărţi de poezie, care au „trecut Oceanul". Le puteţi vedea pe coperţile 3 şi 4 ale revistei, urmând să le „deschidem" în unul din numerele viitoare.

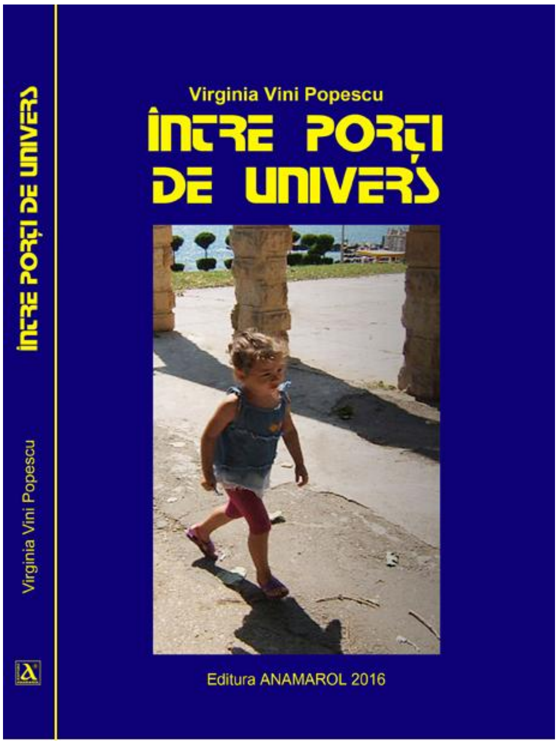
Să ne vedem cu bine cât mai curând, stimate dr. Bidhan Datta!

Cezarina ADAMESCU
(ROMÂNIA)

O voce conştientă strigând în pustiu

Invitaţia autoarei Virginia Vini Popescu[1] de a pătrunde împreună cu ea „în universul gândirii şi al trăirilor cu încărcătură emoţională”, pe care o lansează în cuvântul său, aşezat în fruntea cărţii de faţă, este mai mult decât un imbold, este o tentaţie irezistibilă. Nobila profesiune de om de ştiinţă i-a conferit autoarei o viziune largă asupra Cosmosului, cu întreg cortegiul planetelor cunoscute şi necunoscute, care i-a inspirat din totdeauna pe poeţii care stau de veghe la Porţile Universului. Lumea fascinantă a macrocosmosului, dar şi cea a microcosmosului nu se putea să nu-i capteze atenţia poetei, invitând-o la meditaţie, la contemplarea creaţiei universale. Realitatea transpusă artistic, cu mijloace de expresie adecvate artei şi literaturii e de natură să uimească prin multitudinea nuanţelor pe care le oferă. La aceasta se adaugă din belşug şi sensibilitatea creatorilor, diferenţiindu-i ca stil şi mesaj transmis oamenilor pentru a-i face părtaşi la aceste frumuseţi create de Dumnezeu sau făurite de mâna omului.

Volumul de faţă, expresia cea mai înaltă a trăirilor poetei, aduce în prim plan misterul Creaţiei universale transpus în cuvinte, atât cât permite înţelegerea umană a fenomenelor. În aceeaşi măsură, poeta are un adevărat cult pentru istorie, neam şi limbă, pe care le cinsteşte-n cuvânt, le omagiază în cântec şi vers, atât cât îi stă în putere unui român autentic.

Structura volumului este destul de interesantă, pe cicluri de poezii al căror cuprins este tematic asemănător. Primul ciclu de poeme este intitulat „Joc în Univers” – şi, aşa cum se menţionează în titlu, cuprinde texte axate pe elemente cosmice, fenomene astronomice, descoperiri ştiinţifice, elemente care ţin de misterul Universului în desfăşurarea lui naturală şi supranaturală. Iar prima poezie dă şi titlul volumului.

Categorii fizice precum Materia, Spaţiul şi Timpul, sunt prezente permanent în lirica Virginiei Vini Popescu, confruntându-se necontenit, în mişcarea lor ancestrală. Şi alte categorii cosmice se întâlnesc în lirica acestei poete: neantul, forţa de gravitaţie, norii, planetele şi sistemele, infinitul, ş.a. Dar şi elemente naturale, „apă, foc, lumină, viaţă” (Un punct ciudat), formele de relief, munţii şi marea, câmpia şi cerul.

Dar mai presus de toate, autoarea pune preţ pe „particula OM” (Cu puteri nemăsurate). Din toate confruntările acestor elemente cosmice şi naturale, spune poeta, „Biruitoare e credinţa, / Biruitor e Dumnezeu” (Joc în Univers). Autoarea aminteşte şi

[1] Virginia Vini Popescu. „Între porţi de univers”, Editura ANAMAROL, 2016, Bucureşti *(în curs de apariţie)*

de anumite teorii care se vehiculează în lumea fizicii: teoria Big-Bang-ului, Particula lui Dumnezeu, particula Higgs, care menţine Universul în echilibru. Coborând printre oameni, pe urmele picăturilor de ploaie, poeta aminteşte de dezlănţuirea stihiilor naturii ale căror urmări nefaste îi fac pe oameni să sufere: „Se scurge lacrima din cer, / Peste pământul ţării mele / Şi casele spre vale pier, / Cu jalea vieţilor în ele. // În apa tulbure şi tristă / Dispar cu sutele, bătrânii / Sub ochii celor ce asistă / Neputincioşi la moartea Lunii. // În hău, un munte se afundă, / Se întrevede infinitul / Şi malurile se scufundă, / De parcă a venit sfârşitul. // Se-aşteaptă curcubeul păcii / În lupta zeilor cu noi / Şi se doreşte pactul sorţii, / Şi învierea de apoi.” (Se scurge lacrima din cer).

Interesant de remarcat, viziunea poetei care afirmă că pământul „vrea alt Univers”, din altă galaxie. Bătrân şi obosit, dar mai ales, „sub povara ce ne-o poartă”, pământul se îndreaptă „spre altă poartă”: „E prea bătrân şi obosit, / Însă priveşte demn în faţă, / Îşi mişcă miezul cel topit / Spre alte lumi, spre altă viaţă. // Ştiind ce e firesc în lume, / Ne părăseşte detaşat, / Căci a făcut doar lucruri bune, / Iar noi, parşivi, l-am înşelat. // Când se cutremură voit, / Vesteşte clar a lui plecare, / Dând semn că nu s-ar fi dorit, / Bătrân şi singur pe cărare” (Alt Univers). Perspectiva aceasta nu e de natură să ne bucure. Până şi răbdătorul pământ s-a săturat de nimicnicia umană care merge îndărăt, spre pieire, fără să ţină cont de menirea lui iniţială.

Folosind ca procedeu stilistic personificarea, autoarea închipuie o poveste romantică despre Selene ce suspină după iubitul care o urmăreşte vrăjit: „Luna trăirilor pustii, / A cerului pictat cu aur, / Mireasa nopţilor târzii, / Lampă aleasă din tezaur. // Cu-o rază albă îi şopteşte, / Din clopotul nemărginit, / Iubitului ce-o urmăreşte / În nopţile cu cer vrăjit. // Prin gestul tandru de lumină, / Pământului îi dovedeşte / Că are zile când suspină, / Căci după viaţă iar tânjeşte. // Atunci, chiar faţa îşi ascunde / Să nu i-o scalde mândrul Soare, / Genele ei au urme ude, / De dorul vieţii Selenare.” (De dorul vieţii selenare).

Virginia Vini Popescu i-a dedicat savantului o odă, intitulată: „Savantule, măria ta!” în care îi proslăveşte meritele de a descifra tainele lumii. Şi autoarea se întreabă, cu reverenţă, plecându-şi genunchii în faţa ştiinţei savantului, ce fel de om este el, un om ca toţi oamenii, un om de excepţie sau pur şi simplu, un nebun? O altă selecţie din acest volum se intitulează: „Puterea unei clipe”. Şi aici, din elemente cosmice, autoarea alcătuieşte o lume proprie, în care „Soarele e la beţie”; lumina stă în cer tăcută, îşi schimbă sensurile şi activitatea, până se produce un fel de „haos programat” care strică „Universului structura”. (Într-un haos programat).

Ceea ce doreşte autoarea să comunice prin aceste poezii e că omenirea se află într-o răscruce primejdioasă, lumea a luat-o la vale, „Nava războiului se îmbarcă”; toate naţiunile se înarmează şi nu mai e loc de pace la masa tratativelor. În atare situaţie, îngrijorarea creşte pentru soarta planetei, fiindcă „O clipă poate-nghiţi era”. Nu mai e vremea simbolurilor abstracte, e timpul ca poeţii să strige, conducătorii naţiunilor să ia măsuri urgente, pentru că planeta este în primejdie de moarte. Viziunile ei sunt cu adevărat apocaliptice: „În miezul nopţii, aparate / Contorizează un nucleu, / În mijloc de pământ se zbate, / Plasma în care-i Dumnezeu. // Un alt infarct suportă Terra / Şi timpul dă să răscolească, / O clipă poate-nghiţi era / Şi toată lumea pământească. // Secunda s-a scindat în două, / Miimile-i sunt veşnicie, / Între ce-a fost şi-o lume nouă / Putea să fie-o tragedie. // Am fost uniţi în a trăi / Această clipă de trezire, / Gândită spre a nu muri / Un neam făcut pentru iubire” (O clipă poate-nghiţi era).

Se pare că oamenii nu conştientizează aceste primejdii şi-şi văd mai departe de treburile lor. Dar tocmai aceasta este misiunea poetului, de a anunţa primejdiile, el este vocea naţiunilor, vocea cetăţii. Omenirea a uitat pentru ce a fost creată, să se iubească între ei şi să progreseze. Omul este cel care a făcut ca răul să prolifereze. Acest tip de discurs este luminat, cu toate acestea, de Lumina care vine de la Dumnezeu şi de lumina din fiecare om. Îngrijorarea poetei creşte o dată cu luciditatea sa. Ea nu poate să nu observe că: „Se scot valorile la bursă, / Se vrea câştig cu orice preţ / Şi startul într-o nouă cursă / Este simbolul de dispreţ. // Se vând şi Cerul şi Pământul, / Valul înalt din largul mării, / Şi Tatăl Nostru, şi mormântul, / Şi sufletul şi fiii zării. // Dreptul la viaţă nu contează / Şi se confundă programat / Cu cel al morţii ce veghează / Să facă ultimul păcat. // Voinţa lumii se încalcă / Prin planul unui nou război / Şi minţi bolnave iar încarcă / O hiroşimă pentru

noi” (O Hiroşimă pentru noi).

Continuând în acelaşi ton, poeta deplânge starea naţiunii române, în care valorile pier în paragină, şi răsar non-valorile ca din apă. Apelul autoarei este motivaţional: „Se surpă Ateneul Păcii, / Se prăbuşesc valori, în zare, / Şi nu se ştie costul bărcii / Şi dacă Noe mai apare. // Să-nvingă viaţa, că-i minune, / Să auzim tunul cum tace, / Doar Imnul Terrei să răsune / Şi să ne înrolăm în pace!” (Să ne înrolăm în pace).

Viziunea continuă şi în poezia următoare, care e ca un strigăt al disperării, lansat către omenire: „E plin pământul de torpile / Şi păsările mor în zbor, / Natura nu îşi vine-n fire / Şi a pierit cuvântul dor. // Pe cerul luptei se aprind / Rachete-n fiecare noapte, / Urmele lor nu mai surprind, / Vorbele tac sau devin şoapte. // E frică, ură între fraţi, / Se numără războaie-n gând, / Se văd adesea-mbrăţişaţi / Copii cu mamele plângând. // Se roagă lumea-n mănăstire / Să se întâmple al său vis, / Să fie pace şi unire, / Să stea Butonul Roşu-nchis” (Să stea Butonul Roşu-nchis).

Partea a treia, mai consistentă, cuprinzând 33 de poezii, este dedicată ţăranilor români care, în viziunea poetei sunt nemuritori, „talpa ţării”, „eroii pâinii”, pe care se sprijină omenirea. Sunt amintiţi aici, marii bărbaţi ai ţării care şi-au înscris cu demnitate numele în istorie. Acestea sunt cele mai emoţionante şi pline de simţire poezii din întreg volumul. Poezia „Nemuritorii” este dedicată strămoşilor, care au rămas „prezenţi în noi” şi a căror amintire o purtăm toată viaţa, transmiţând-o urmaşilor: „Nu vin, nu pleacă şi nu spun, / Au fost tot oameni şi-s apoi, / S-au dus fără de rămas-bun, / Dar sunt mereu prezenţi în noi. // Eu cred în nemurirea lor, / Le simt în mine trăinicia. / Sufletul meu îmi e izvor / Şi-mi dăruieşte veşnicia. // Încerc, de dragul lor, de dor / Către urmaşi o plecăciune, / Să facă nemurirea lor / Icoană pentru rugăciune. // Şi mă mai rog ca nemurirea / Acestui neam nemuritor, / Să-i fie veşnică menirea, / Să mor în locul tuturor.”

„Argintul brazilor cărunţi” îi vorbeşte poetei despre eroii care-au slujit ţara, luptând pentru pacea gliei, ce le-a fost „stindard învingător”. Conştientă că datoria ei este să-i cinstească, poeta spune: „Am datoria de-a cinsti, / Prin versul meu de închinare, / Pe cei ce veşnic vor clădi / istoria nemuritoare.” (Argintul brazilor cărunţi). În spirit creştin, autoarea îndeamnă: „Aprindeţi lumânări pe Caraiman!” acolo unde stau de veghe Sfinxul şi Omul. Poeta îl aminteşte pe Mihai Viteazul, despre care spune: „Mănchin la candela aprinsă, / Te dau copiilor în dar, / Să fie harta lor întinsă, / Iar tu, înscris în calendar” (Lacrima Primei Uniri). Şi lui Avram Iancu îi cântă un imn, Virginia Vini Popescu: „Cu Horea-n sânge şi în gând, / Şi-nvăluit de dor de drept, / La Blajul nostru, Blajul sfânt, / Şi-a pus un tricolor pe piept. // Simbolul luptei pentru toţi, / Pentru cei vii, pentru străbuni, / Glasul lui Iancu dintre moţi / Răsună-n suflet de români.” (Avram Iancu)

Prototipul bărbatului român străluceşte în versurile poeziei „Bărbat român...” în care autoarea elogiază îl el, întreg şirul milenar de bărbaţi de-a lungul istoriei şi pe care autoarea îl vede ca pe o efigie a curajului şi a luptei pentru ţară, pentru casă şi pentru neam: „Bărbat român, ai înfruntat, / De-a lungul vieţii milenare, / Pe toţi străinii ce-au călcat / Pământul pentru încercare! // Tu ai purtat cu râvnă hramul, / Te-a răscolit amarul plin, / Ai apărat ţara şi neamul, / De vitregitul lor destin. // Bărbat român, frumos bărbat / Cu cruce-ntreagă-ai fost sortit, / În capul mesei aşezat / ca stâlp al casei nemurit! // Tu eşti ţăranul, împăratul, / Tu eşti motivul de mândrie, / Ai merite ca nimeni altul, / Stăpân şi nestăpân pe glie. // Îmi eşti bunic, poţi fi nepot, / Eşti tatăl meu şi fiu poţi fi, / Eu te cinstesc aşa cum pot / Şi versul te va nemuri.” Dar poeta nu se opreşte doar la bărbaţii care au făurit istoria ţării, ea închină versuri şi marilor savanţi şi călători pe toate meridianele, care au purtat steagul românesc pe unde i-au dus paşii. Aşa a fost savantul Emil Racoviţă care a ajuns în călătoriile sale cu vasul Belgica, până la Strâmtoarea Magelan. Şi alte personalităţi sunt cântate de autoare: Regele Carol cel Fidel, Regina Carmen Sylva, Regele Ferdinand, Regina Maria, legată afectiv de Balcic unde şi-a lăsat inima, ş.a.

Un îndemn de Unire la Alba, de Ziua României adresează autoarea, în spirit autentic de patriotism. De asemenea, „De Ziua Limbii Române”, autoarea invită românii, pe Caraiman, la Crucea ridicată acolo. De ziua comemorării lui Eminescu, poeta îi dedică o poezie vibrantă şi plină de fiori de emoţie: „La moartea lui s-a stins un soare, / Nu spun secretul nimănui, / Dar simt că Eminescu doare / Şi cred în nemurirea lui.” (La moartea lui s-a stins un soare).

De altfel, Virginia Vini Popescu îşi mărturiseşte în vers, marea iubire pe care a purtat-o în suflet toată viaţa: „Rămâne marea mea iubire / Şi-o recunosc în neuitare, / Fiindcă-l iubesc spre nemurire, / Pe Eminescul nostru mare.” (Marea mea iubire). Totodată, recunoaşte că şi meleagurile Ozanei, pe al cărei mal „s-au scris poveşti”, au fermecat-o din copilărie. Prezenţa lui Nică se simte şi astăzi acolo, scăldându-se în apele sale, laolaltă cu alţi copii.

Pe de altă parte, „Poeta de la Văratec” îşi plânge şi acum poetul pe care l-a iubit toată viaţa şi l-a urmat până şi-n moarte. Veşnic nemuritor, făcând să vibreze cu vioara lui o întreagă ţară, Ciprian Porumbescu îşi cântă „Balada” şi cântecele înflăcărate sunt înscrise „Pe-al nostru steag”. Aceste repere istorice, culturale, artistice, sunt amintite de Virginia Vini Popescu pentru ca românii să nu-şi uite marile personalităţi şi să le poarte o neştearsă amintire. Momente emoţionante reînvie poeta, legate de accidentul tânărului Nicolae Labiş, poetul căprioarei murind, în poezia „Tramvaiul lui Labiş”.

Şi pentru Ovidiu, exilat la Pontul Euxin, autoarea varsă lacrimi, pe ţărmul trist al Mării Negre, de câte ori trece prin faţa statuii poetului latin. Din galeria oamenilor mari nu putea să lipsească, sculptorul care şi-a aşezat viaţa „În marmură şi în destin”: „Titan al artei devenit / Prin ce-a lăsat şi prin credinţă, Masa tăcerii l-a hrănit / Cu linişte şi cu voinţă. // Şi azi, spre nemurirea lui, / Învăluită în mister, / Coloana Infinitului / Îi poartă sufletul spre cer”. E interesant cum, în doar câteva strofe, Virginia Vini Popescu surprinde portretul unei personalităţi, cu tot ce are el esenţial şi mai de preţ. Aşa este şi poemul „Iubire de muzician”, dedicat, fireşte, lui George Enescu. Ea alcătuieşte mici tablouri de epocă în care chipul celui omagiat, apare cât se poate de real şi încărcat de semnificaţii. De fapt, aceasta este şi arta poetului, de a schiţa în câteva versuri, o lume, o viaţă, un destin care merită să fie ştiut de toţi oamenii.

Prototipul ţăranului, muncind pământul şi făcând pâinea, este surprins admirabil şi emoţionant în poezia „Eroii pâinii”: „Din brazda aspră şi trudită, / Din bob rotund, din frământare, / Din mâna mamei, obosită, / Iese franzela, cu sudoare. // Hambarele au obosit / Sub greul lanului cu rod; / Încet, încet au putrezit / Şi scândurile lor de pod. // Cuptorul cere îngrijire / Spre-a coace faţa lui Hristos, / Bătrâna-n tremurânda-i fire / Se-nchină zilnic, mai frumos. // Celor ce din pământ fac pâine, / Un steag şi-un imn le dăruiesc. / Mă plec, aşa cum se cuvine, / Eroi ai pâinii, îi numesc.”

Şi marele regizor Sergiu Nicolaescu s-a bucurat de atenţia autoarei, într-un poem emoţionant, scris la moartea lui. Marele artist a plecat la cer cu toate personajele sale, să-i ţină de urât.

O altă grupare de versuri, după ciclurile tematice, este intitulată „Destin de poet” şi e legată de marea pasiune pentru poezie şi pentru corifeii ei. E un grupaj destul de consistent, alcătuit din 39 de poezii. Prima poezie, „Destin de poet” – dezvăluie procesul creativ sau câte ceva din laboratorul de creaţie, dar şi Crezul artistic al poetei: „Cuvinte trec, cuvinte vin, / Se strâng şi se combină-n joc, / Şi se prefac într-un destin, / Şi ard ca lemnele în foc. // Din gândul cald se contopesc, / Din harul vieţii, cel divin, / Şi toate-n suflet se unesc / Să facă totul mai senin. // Din ele prin sublim ceresc /Se nasc doar versuri în secret, / Şi cei din jur le pomenesc / Sub semnul unui nou poet.”

Cursive şi eufonice, curgând lin precum apele de câmpie, având răcoarea izvorului de cristal, poemele Virginiei Vini Popescu aduc o stare de linişte şi binefacere spirituală, cu rol taumaturgic pentru oricine este deschis la ele. Iar în „Frumoasa Doamnă, Poezia” – autoarea scoate în relief şi aceste binefaceri spirituale: „Ea, doamna noastră, poezia, / Uneşte inimi şi trăiri, / Sădeşte-n lume armonia, / E mama scumpelor iubiri”.

Poezia Virginiei Vini Popescu pulsează de seve celeste şi telurice, e viguroasă şi delicată în aceeaşi măsură, cheamă la pace şi liniştea sufletească, la armonie cosmică şi la bunătate şi înfrăţire între oameni. E o poezie pozitivă prin excelenţă: degajă lumină, dragoste, îndemn la sfinţenie: „Lumina cerului pulsează / Şi se revarsă-n infinit, / În timp ce inima vibrează / Cu-o dragoste fără sfârşit.” (Împliniri de călimară). Tonul optimist este păstrat chiar şi în momentele de dificultate. Chiar şi atunci poeta găseşte o rază de lumină de care să se agaţe şi-i îndeamnă şi pe alţii să facă la fel: „Întunericul vine / Mă agăţ de o stea, / Sperând într-un bine / Aflat doar în ea.” (Prin norii tăcerii). Şi asta pentru că poezia purcede „Din izvoarele iubirii”: „Din izvoarele iubirii / Mă inundă apa vie / Cu preaplinul împlinirii, /

Mă rodeşte şi mă-mbie”.

Autoarea foloseşte sintagme şi metafore inedite: scrum de zile, frunza înserării, flori din gânduri, ş.a. În accepţiunea poetei, nu autorul alege ideea, ci ideea îl alege pe el: „În căutarea-i divină / De material discret, / Ideea pură, virgină, / Îl alege pe poet” (Versul). Versul capătă trăsături antropomorfice: „Dând prezentului un sens, / În vagonul de safir, / Într-un tren oprit din mers, / Versul e un musafir. // Prin cuvântu-i fredonează / Într-o scumpă înnobilare, / Arta lui se conturează/ În plăcută reflectare.”(Versul). Cu adevărat, versul e musafir, atunci când poetul e vizitat de muză.

Imagini foarte frumoase adeseori se derulează prin faţa ochilor noştri, zămislite de imaginaţia şi harul poetei: „Într-un cuib de rândunică, / Urme de lumini din stele, / Cioburi de cristal şi sticlă. / Astea-s gândurile mele.” (Urme de lumini din stele). Şi tot autoarea face o pledoarie pro domo, pentru lumina cărţii nemurinde, învăţându-şi urmaşii să o preţuiască şi să-i caute tovărăşia.

Cu tot romantismul şi sensibilitatea, autoarea nu poate să nu remarce problemele cu care se confruntă românii, nevoiţi să muncească în străinătate, să-şi lase copiii în grija altora şi să fie umiliţi pentru un salariu mai bun şi câteva privilegii în plus. Înstrăinarea familiilor, a copiilor de părinţi, este un bun pierdut care nu se poate preţui cu toate averile din lume. Toate acestea redate cu mult realism, în poezia: „La porţi străine”: „La porţi străine ne bat fiii, / Şi umiliţi sunt fără drept, / Îşi lasă la vecini copiii / Şi mai vorbesc cu ei pe Net.// De grija vieţii-ntre străini, / Le uită glasul şi privirea / Şi între ei se-aşează spini, / Şi încet, încet, îşi pierd menirea. // Şi fiul a-nceput să tacă, / Şi tatăl parcă nu-l mai ştie, / Şi sufletele azi se joacă / Pe un bănuţ la loterie. // Într-un târziu, la regăsire, / Când banii strânşi se socotesc, / Ca doi străini fără iubire / În amintiri mai vieţuiesc.”

Un alt capitol este intitulat „Prin zariştea unui gând”, versuri despre iubire, despre dimensiunea spirituală şi credinţa în Dumnezeu, despre natură şi oameni, gânduri, sentimente, toate transmise după ce au trecut prin filtrul sensibilităţii poetice. Dar şi al nostalgiei.

Şi un alt ciclu se numeşte: „Răbdarea Timpului” din care răzbate puternic dimensiunea spirituală. E de ajuns să amintim poemul: „Doresc o întâlnire, Doamne!”: „Doresc o întâlnire, Doamne, / În viaţa aceasta, nu-napoi, / Să nu rămân uitată-n toamne, / Vreau să ne regăsim în doi! // Adesea mă gândesc la tine / Şi ştiu că şi tu faci la fel, / Când îmi e rău şi când mi-e bine, / Cu tine nu sunt om stingher. // Îţi datorez doar mulţumire, / Mi-ai dat părinţi, mi-ai dat copii, / Ei mi-au adus doar fericire, / Doresc cu noi, mereu să fii.”

Mai mult decât atât, autoarea se roagă: „Răspunde-mi, Doamne, la scrisori...”, în care îşi reînnoieşte cererea ca Dumnezeu să-i apere familia, casa şi fiii, de toate relele şi ispitele şi să nu apuce pe cărări greşite. E rugămintea unei mame pentru pruncii săi.

Poeta surprinde miracolul vieţii prin naşterea unui copil, în poemul „În clipa când se naşte un copil” – şi, susţine ea, „Tot Universul înfloreşte”. Capitolul „Rădăcini” , cuprinzând 20 de poezii, ne întoarce la primele începuturi, în care poeta îşi asemuieşte strămoşii cu brazii şi cu stejarii seculari, viguroşi, veşnic verzi, protejând între ramurile lor, norodul de vieţuitoare, păsări şi gâze. Un adevărat „Simbol Nemuritor”.

Virginia Vini Popescu afirmă că a cunoscut „Mirosul demnităţii”: „Miroase-aici a demnitate, / Şi nu mă satur de parfum, / Şi-mi văd trecutul prin lumină, / Şi văd prezentul ca prin fum. // (...) // Văd faţa mamei şi-a bunicii, / Le văd şi palmele bătute, / Mă miră tainele furnicii / Şi gândul dă să le sărute. // Mâna miroase-a demnitate / Prin unghii rupte de pământ / Şi i se-ntinde din dreptate / Şi mâna mea spre legământ”. Şi acest poem poate fi înscris în categoria poeziilor de adâncă simţire patriotică. Acesta este un grupaj foarte emoţionant dedicat părinţilor şi strămoşilor plecaţi dintre noi. De pe „raftul inimii” – poeta desprinde portrete şi amintiri, aşa cum s-ar afla în faţa unui iconostas şi ar săruta icoanele sfinte. Şi, cum era şi firesc, pentru mamă a conceput un poem omagial tulburător, intitulat: „Mamă, univers de dor...”

De la tatăl său, în clipa din urmă, a moştenit un mănunchi de cuvinte care i-au fost şi-i sunt înscrise pe frontispiciul inimii: „Icoana şi pământul nu se vând”. Acesta este mesajul ultim al tatălui poetei: „Pământul sacru nu se vinde / Mi-a spus plângând, când a plecat / Iubitul meu şi drag părinte. / Şi nici icoana nu-i de dat”. Frumoase principii moştenite şi

ţinute cu sfinţenie. Tonul elegiac din aceste poezii, sporeşte emoţia şi lacrima. „Tabloul amintirilor” aşează în rame de argint imagini şi chipuri dragi, cele mai multe din copilărie. Este un ciclu alcătuit din 20 de poezii.

Poeta scoate „Din urna viselor” – câte o amintire şi o reînvie, pentru că, iată, a făcut „Pact cu amintirea”. Aici, în urna viselor, găseşte: „Culori, trăiri, petale, zbor, / Amestec de trecut curat / Frământă coca unui dor / Şi nu se lasă alungat.” (Petale de maci). Copilăria, în viziunea poetei este „o zână din poveste” şi „făcătoare de minuni”. Ea rămâne sfântă pentru toţi oamenii şi de multe ori te reîntorci la ea cu nostalgie, să mai retrăieşti clipele inocenţei de odinioară. Întoarcerea acasă, de oriunde ai fi, înseamnă întotdeauna, un bun prilej de emoţii şi de nostalgie: „Când obosesc de drum nebun, / Când forţa nu mai are forţă, / Mă-ntorc în satul meu cel bun, / Să îmi aprind o nouă torţă. // Mă întorc acasă de-Înălţare, / Când bate toaca-n satul meu / Şi simt din binecuvântare, / Că mă înalţ, prin El şi eu” (Mă întorc acasă de Înălţare).

Ca mulţi alţi poeţi, şi Virginia Vini Popescu îşi cântă copilăria care îi apare ca un tablou pictat pe cer: „Tablou pictat pe cer de rai, / Copilăria mea curată, / Mi-ai dat tot ce puteai să dai / Copilului de altădată. // (...) // Mi-ai dat doar zâmbet de Hristoşi / Şi îngeri să mă ocrotească, / Blânzi, iubitori, cei mai frumoşi / Părinţi din lumea părintească” (Copilăria mea). Un frumos tablou de familie a alcătuit autoarea, din scenele de altădată, când stăteau cu toţii la masă şi se simţeau mulţumiţi şi fericiţi: „În tâmplă bate amintirea / Cu ziua ei de sărbătoare, / Şi îmi revăd în vis trăirea, / Familia-mi, la masa mare. // Bunici stăteau în cap de masă, / Ceilalţi, frumoşi, în jurul lor, / Domnea o linişte în casă.../ De viaţa aceea-mi este dor. // Se începea cu-o rugăciune / Şi se serveau doar bunătăţi, / Era şi o migală anume / Şi dragostea de-a fi cu toţi. // Duminica se mai gusta / Şi-un vin de viţă din ogradă / Şi se ura a se-ntâmpla // Ca anu-n curs să dea ofrandă. // Îndestulaţi şi fericiţi, / Copiii masa părăseau, / Şi „sărut-mâna” , mulţumiţi / Spuneau acelor ce-i creşteau.” (Masa de duminică).

Şi ultima secvenţă lirică se numeşte „Împătăţia naturii”, cuprinzând 10 pasteluri, în care un rol important îl are reînnoirea naturii, cu toate frumuseţile şi binefacerile ei. Majoritatea sunt dedicate primăverii şi miresmelor ei de liliac, de magnolie, de trandafiri, salcâm şi flori de cireş. Orice carte e o sărbătoare, gătită în straie de duminică. Să ne bucurăm de ea, atât cât ne permit sufletul şi inima, fără teama că se împuţinează, pentru că, oricât ai lua din acest izvor nesecat, se va umple la loc, cu noi şi noi amintiri, speranţe şi binefaceri spirituale.

Toamna

Mihaela AIONESEI
(ROMÂNIA)

povestea cuielor mele

am terminat cu greu liceul electromecanic
la treapta întâi viața era să-mi tragă o țeapă
și să nu mai intru într-a doua
să învăț cum se sapă roua
cu diploma în buzunar am fost mulți ani
cel mai constrâns hoinar
ce n-avea bani nici de cafea
ce fete, ce plimbări, ce alea, alea...
erau doar vise împachetate în dulăpior
m-am întrebat de multe ori
ce caut eu printre atâtea agregate,
șuruburi, cuie netede, striate
când mintea mea-i călare
când pe-un roib alb, când pe-unul verde
acolo unde nimeni nu mă vede;
dau cu mine de pereții care prind contur
de astre negre sau albastre
se zgâiesc la mine mirate
precum câinii așteptând luna albă la apus
ce viață plină de cucuie am-dus
conice sau rotunde
îmi aminteau mereu că n-am loc niciunde
așa că m-am întors la viața mea de cuie
cu cap cârlig teșit sau înecat
așa mi-am învățat stările care au urmat
și poate dacă nu aș fi știut
cum se ține șurubelnița dreaptă
nici rănilor nu le-aș fi putut spune
cum să stea aliniate ca niște soldăței de plumb
nu, nu plumbul lui Bacovia
cel de-a lungul timpului adunat
de care îmi vorbea un doctor la un control de rutină
cică-s cariată de boli și plină de rugină
iar plumbul în cantitate mare devine toxic
și atrage după el și alte metale mai grele
ei și care ar fi, Doamne, marea greutate
cu o tijă de oțel în spate
sunt mai puternică decât puful de păpădie
pe care-l ții Tu la pălărie
am să mă strădui să îl țin în frâu
până voi înghiți toate cuiele repartizate
până inima se va da deoparte
să-i facă crucii Tale loc
dar până atunci, Doamne,
mai lasă-mi timp de-o poezie
pe care să o scriu cu mândrie
liceului ce să fiu dârză m-a învățat
chiar dacă eu cu greu l-am terminat

perfecțiune

dacă nu înnebunesc împachetând melancolii
o să mă prindă spaima
bând din aceeași ceașcă de cafea
în care îți spălai singurătățile sâmbătă seara
și voi începe să vorbesc despre tine
ca un buletin de știri ce prezintă
victima unei crime perfecte
fără să știe cine pe cine
întâi a iubit, apoi a lovit și-a fugit
la început va crește un fel de iederă roșie între noi
pe urmă din ce în ce mai multe goluri
ne vor întoarce cu fața către asfințit
zadarnic voi escalada bula de aer
prin care mă străduiesc să te respir
fără să sparg acest aproape –
eroare repetată până mi se va părea
destul de departe ziua aceea
să te mai chem
în final vor veni unii să mă închidă
într-o cușcă de sârmă ghimpată
și eu voi muri așteptând să te apropii
de perfecțiunea rotundă
a unui inel

Dana ANADAN
(ROMÂNIA)

Un dialog literar româno-canadian la Biblioteca "Astra" din Sibiu

Reuniunea literară care a avut loc în 3 octombrie 2016, cu începere de la ora 17.00, la Biblioteca Județeană "Astra" din Sibiu a fost deosebit de interesantă prin lansarea recentei cărți de proză, intitulată "Funia roșie" (2016), a scriitorului canadian Leonard I. Voicu, stabilit în Lumea Nouă imediat după evenimentele din decembrie 1989. Autor în ultimii ani al mai multor volume de versuri și proză în limba română, precum "Zori de zi", „Singur și departe" (2011), „Drumul" (2013), „Iubiri" (2024) și „Funia roșie" (2016), Ionuț Voicu este în prezent membru al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români, vicepreședinte al Cenaclului literar „M. Eminescu" și membru în consiliul director al Asociației Culturale "România", el activând în orașul Montreal ca o personalitate tot mai vizibilă a peisajului cultural al țării de adopție.

Tocmai în acest sens, moderatoarea evenimentului sibian, universitara Anca Sîrghie, a prezentat biografia scriitorului, apreciind faptul că asemenea evenimente literare care pun în dialog autori veniți spre patria-mamă din țări îndepărtate cu creatori și intelectuali din diferite localități ale României sunt un semn benefic, tot astfel cum comunitățile diasporei noastre de pe diferite meridiane primesc cu interes pe scriitorii conaționali ai lor. Așadar, un nou anotimp al dialogului literar transfrontalier, ce poate îmbogăți cultura noastră la început de secol XXI. Totodată, acest eveniment literar conceput în spirit panromânesc este un semn de intrare în normalitate, după atâtea decenii socialiste de trunchiere și falsificare a adevăratelor raporturi care se cuvine să existe între țară și diaspora ei din întreaga lume.

După ce a făcut o încadrare tematică a celor trei nuvele cuprinse în noul volum, diferite între ele ca mesaj, ca modalități de expresie, ca atmosferă, moderatoarea a dat cuvântul distinșilor invitați. Astfel, traducătoarea Maria Mugurаș Petrescu din București a adus vestea că deja lucrează pentru translarea textului cărții lui Leonard I.Voicu în limba engleză, iar reputatul publicist și editor Ioan Barbu și-a mărturisit surpriza de a fi descoperit prin lectura textului celor 3 nuvele trimise din Canada un talentat prozator, de care el încă nu avusese cunoștință. Dezvăluind unele aspecte particularizante ca tematică și structurări narative din nuvelele volumului, I. Barbu l-a încurajat pe autor să revină în țară și cu alte creații care negreșit vor stârni interesul cititorilor. Auto-

rul însuși a fost invitat la cuvânt, el asigurând publicul că niciodată el nu va scrie fără să aibă de transmis prin cuvânt un mesaj autentic, fie că așterne pe hârtie poezii sau creează proză.

Acesta a fost momentul cel mai potrivit pentru intervenția lui Mihai Coman, actorul de la Teatrul Național „Radu Stanca", care a autentificat cele afirmate de Leonard Voicu, prin lecturarea câtorva fragmente din cartea proaspăt tipărită la Editura "Antim Ivireanul" din Rm. Vâlcea. Asistența a apreciat expresivitatea caldă a recitalului său creat cu un adevărat profesionalism.

Alți scriitori ridicați din public, unii sosiți chiar din Deva Hunedoarei, au apreciat specia pe care autorul a ilustrat-o cu un rar curaj într-o perioadă când romanul domină peisajul prozei române. Epigramistul sibian Nicolae Mărginean a descrețit frunțile cu versuri umoristico-satirice la adresa… medicilor veterinari, cu trimitere la profesia pe care o practică autorul în Canada.

A urmat o prelungită sesiune de autografe pentru numeroșii participanți, care au înțeles că volumul „Funia roșie", mai presus de toate, dovedește că în Canada, medicul Leonard Ionuț Voicu poartă cu el imaginea țării sale, ca nesecat izvor de inspirație, iar regalul care s-a desfășurat la Sibiu este numai unul dintre popasurile turneului pe care autorul îl face spre a lega Rm. Vâlcea de Alexandria și de București, unde lansarea sa de carte va fi găzduită în 6 octombrie a.c., ora 17.00 de Centrul socio-cultural J.L.Calderon, din sectorul 2. Îi urăm pe mai departe mult succes!

De la stânga: Prof. Sebastian Doreanu, Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie, Prof. Simona Sîrghie

Sărbătoarea Floriilor la Cenaclul românesc literar „Mircea Eliade" din Denver, Colorado

Puţini sunt cei care ştiu că în „oraşul la altitudinea de o milă" care este Denver, capitala Statului american Colorado, comunitatea românească, în plină creştere, pulsează cultural prin activitatea Cenaclului literar „Mircea Eliade", susţinut de R.A.F.A. din localitate şi de Liga Culturală din Sibiu. Îniţiativa a aparţinut acum 5 ani profesorilor Simona Sîrghie şi Sebastian Doreanu, care organizează periodic în sala socială a Bisericii Sf. Dimitrie cel Nou din Denver reuniuni culturale pe teme incitante. Păstrând intimitatea unei structuri de cenaclu, participanţii nu sunt numeroşi, dar sunt foarte motivaţi să asigure reuniunilor un autentic caracter interactiv, drept care textele literare pregătite din timp, unele pentru recitare, altele pentru lectură, creează o stare emoţională, ce ne poate aminti de lecţiile şcolilor din ţară, când clasicii literaturii noastre erau la mare cinste şi capodoperele lor memorate fără rezerve. Dacă ne-am referi numai la acest an, teme ca *Ziua naţională a poeziei*. *Mihai Eminescu, poet naţional sau universal* şi *Basarabia la răscruce de vânturi* au trezit interesul iubitorilor de cultură din zonă.

Sărbătoarea Floriilor în 24 aprilie 2016 a fost marcată în comunitatea conaţionalilor noştri din Denver printr-o nouă reuniune a Cenaclului literar românesc „Mircea Eliade", având ca invitată pe scriitoarea Anca Sîrghie, care a sosit cu braţele pline de noutăţi de la Sibiu, unde îşi continuă şi după pensionare activitatea didactică la Universitatea „Alma Mater". Astfel, cartea-document *Lucian Blaga şi ultima lui muză* din 2015, care fusese lansată la Cenaclul din Denver acum un an, imediat după publicare, tocmai a fost desemnată pentru Premiul Uniunii Scriitorilor din România. Au urmat *Radu Stanca. Profil spiritual* (720 p.), apărută în 2015 la Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă din Bucureşti, ediţie îngrijită de Marin Diaconu şi Anca Sîrghie, cu o prefaţă de acad. Eugen Simion şi *Radu Stanca. Evocări şi interpretări în evantai* (462 p.), Editura Technomedia, Sibiu, 2016, unde invitata cenaclului este semnatara *Cuvântului înainte* intitulat *În Sibiul lui Radu Stanca la 95 ani de nemurire*, este realizatoarea majorităţii inteviurilor, semnatara capitolului *Interpretări*, a unor *Reportaje* şi îngrijitoarea volumului.

În cuvântul conferenţiarei s- a semnalat faptul că au apărut la Universitatea „Alma Mater" din Sibiu numerele 15 şi 16 ale publicaţiei *Lumina slovei scrise*, în care alături de autori consacraţi sunt încurajaţi să scrie şi studenţii cu rezultate deosebite în cercetarea ştiinţifică. Iată o iniţiativă unică în peisajul universitar românesc, de care profesoara Sîrghie ca redactor coordonator, este foarte mulţumită.

Într-un an când pe toate meridianele românismului este comemorat Constantin Brâncuşi, cadou special pe care invitata l-a adus din ţară este un DVD cu înregistrarea emisiunii radiofonice realizate de Mihai Lungeanu cu titlul *Infinitul Brâncuşi*, rolul principal fiind interpretat de actorul Ştefan Iordache, moment artistic care marcase finalul carierei lui strălucite. S-a făcut propunerea ca într-o viitoare reuniune de cenaclu a acestui an comemorativ, tema să fie *Revoluţia creată în sculptura contemporană de Constantin Brâncuşi.*

Deschizând reuniunea cu o prezentare a noilor apariţii, profesorul Sebastian Doreanu, ca director al cenaclului, a semnalat prima ediţie în limba engleză a cărţii *Romanul adolescentului miop* de Mircea Eliade, sub titlul *Novel of a Short-sighted Adolescent*, Istros Books, London, United Kingdom, 2016. Cartea aceasta a avut un destin aparte, căci textul românesc al romanului a rămas inedit timp de 6 decenii, ca în 1990 la Editura Minerva să apară prima lui ediţie, prefaţată de Mircea Handoca şi prezentată la Muzeul Literaturii Române din Bucureşti. Un moment emoţionant a fost cel al prezentării unor cărţi scrise de copii, respectiv *Povestea celor trei căţeluşi,- The Story of the 3 Puppies*-o carte bilingvă de Alyssa Sîrghie şi alta creată pentru cei mai mici cititori, intitulată *The Hugging Trees*, de Laura Poole, ilustrată de Ileana Barbu.

A urmat lansarea de carte recent publicată de Anca Sîrghie, intitulată *Radu Stanca. Evocări şi interpretări în evantai*. Ca preambul, profesorul Se-

bastian Doreanu a precizat că scriitoarea Anca Sîrghie şi-a dedicat o bună parte a activităţii de cercetare în domeniul istoriei literare lui Radu Stanca, începând cu studiul monografic, teză de doctorat, din care un fragment a devenit volumul *Radu Stanca şi obsesia Thaliei. Ipostazele omului de teatru* în 1996, urmată de îngrijirea în colaborare cu Marin Diaconu şi prefaţarea volumului *Dăltuiri* din 2012 şi a celorlalte două cărţi mai recente, deja semnalate, care se constituie drept un reper bibliografic important în exegeza scriitorului. Cuvântul „evantai", a observat Sebastian Doreanu, are multiple semnificaţii, dacă îl raportăm la viaţa teatrului sau sugerând o anumită structurare a celor două capitole, cel mai amplu, al *Evocărilor* şi *Interpretările*, unde sunt însumate ultimele abordări ale autoarei, prezentă la sesiuni şi simpozioane ştiinţifice cu mereu alte investigaţii făcute în universul creat de scriitorul regizor. După opinia prezentatorului, noua apariţie de la Editura Technomedia din Sibiu este o carte tulburătoare, datorită mărturiilor făcute de actori, regizori, prieteni sibieni, unii dintre ei nonagenari, cărora Anca Sîrghie le-a oferit ultima şansă de a relata întâmplări din viaţa teatrului sibian şi a regizorului care a dat strălucire spectacolului scenic. Amintirile soţiei Dorina Stanca şi cele ale fratelui Octavian, care a fost ca medic lângă Radu în clipa morţii, sunt fără îndoială cele mai interesante, chiar cutremurătoare. Aşadar, o paletă de o mare diversitate de prisme din care este privit Radu Stanca, o carte valoroasă pentru exegeza scriitorului şi pentru cititorii pasionaţi de frumos.

Tema propusă pentru conferinţa anunţată pe afişul reuniunii este *Poezia Transilvaniei de la George Coşbuc la Ioan Alexandru*. Universitara de la Sibiu a punctat cele mai rodnice, sub raport creator, momente din viaţa lui George Coşbuc, privit nu numai ca „poet al ţărănimii" şi monograf al satului transilvănean, evocat liric în poeziile sale, de la *Noapte de vară*, *Numai una, Mama, Iarna pe uliţă*, la *O scrisoare de la Muselin Selo, Moartea lui Fulger* etc., ci şi ca un traducător al unor capodopere de literatură universală în limba română, precum *Odiseea* şi Eneida, şi un cunoscător al cărţilor înţelepciunii indiene în limba sanscrită. Stilizând experienţe avute la Năsăud şi la Gura Râului din vecinătatea Sibiului, geneza poemului *Nunta Zamfirei*, care l-a impus pe G.Coşbuc în conştiinţa contemporaneităţii literare, ilustrează modul cum poetul a valorificat tradiţia sempiternă a românilor.

În continuare, au fost evocaţi sensibilul Şt. O. Iosif, Octavian Goga, poetul Unirii, Lucian Blaga cu evoluţia de la *Poemele luminii* la *Nebănuitele trepte* şi ciclurile postbelice, Aron Cotruş cu versul său aspru şi dârz. Oprit asupra colegului primilor ei ani de facultate la Cluj, poetul Ioan Alexandru, comentariul conferenţiarei a scos la lumină fapte de istorie literară necunoscute, privind modul cum talentul a răzbit în lupta cu sărăcia materială, cu rigorile studiului universitar, astfel ca puiul de ţăran din Ţopa Mică a Clujului să devină un spirit naţional, manifestat patriotic în ciclurile lui de *Imne* şi chiar universal, prin interesul pentru filozofia heidegerriană, pentru arta bizantină, pentru limba şi străveche civilizaţie ebraică, pentru literatura biblică din care a tradus impecabil poemul *Cântarea cântărilor,* prefaţat de Zoe Dumitrescu Buşulenga. Ioan Alexandru practica un gen de oratorie efervescentă, amintindu-l pe marele profesor Nae Ionescu prin temele creştine dezvoltate. Petre Ţuţea sintetiza esenţa acestei alăturări când afirma că „Doi laici au vorbit religios universitar: Nae Ionescu şi Ioan Alexandru". Terminându-şi conferinţa, Anca Sîrghie a primit felicitările unor participanţi la cenaclu. Între ei, doamna Ioana Ilieş, invitată pentru a doua oară la o reuniune a acestui cenaclu, a mărturisit: „Eu am savurat grozav modul pasionat în care i-aţi evocat pe poeţii noştri şi vieţile lor. Într-adevăr aveţi un dar de a aduce la viaţa şi personalităţile oamenilor de geniu şi evenimentele lor. Vă mulţumesc tare mult pentru această oportunitate." Decizia dânsei de a deveni o membră activă a Cenaclului „Mircea Eliade" din Denver ne-a apărut tuturor semnificativă.

Din partea Cenaclului literar românesc „Mircea Eliade", scriitoarei Anca Sîrghie i s-a oferit o Diplomă de Excelenţă ,,pentru activitatea neobosită de promovare a valorilor româneşti în Lumea Nouă (S.U.A. şi Canada) şi pentru înalta ţinută academică a lucrărilor publicate de-a lungul vremii." Mulţumind directorilor Cenaclului pentru acest semn de recunoaştere a contribuţiei d-sale la cercetarea de istorie literară, distinsa doamnă a mărturisit că este cu totul încântată de activitatea culturală care se desfăşoară la Denver în comunitatea conaţio-

nalilor noştri şi că ea socoteşte Cenaclul „Mircea Eliade” o inimă ce pulsează româneşte aici, în capitala statului Colorado, pe care o apropie în felul acesta de ţară.

Momentul cel mai efervescent al evenimentului a fost recitalul interactiv susţinut de câţiva membri ai cenaclului. Un grup coral a cântat versurile poeziei *La oglindă* de G.Coşbuc. Monica Doreanu a ales *Nunta Zamfirei*, Eugen Stan a citit cu emoţie *Noi vrem pământ*, Mariana Hortensia Croitoru a ales poezia *Nebuna* de G. Coşbuc. Georgeta Popa a citit *Cântăreţilor de la oraş* şi *Plugarul*, Simona Sîrghie *Bătrânii* de Octavian Goga, Sebastian Doreanu a citit *Horia* de Aron Cotruş, Alexandru Montano, *Îzvorul*, iar pr. Ioan Bogdan- *Lumină lină*, ambele de Ioan Alexandru.

Ca o înălţare în sacralitate, s-a ascultat în final melodia compusă şi interpretată de Tudor Gheorghe la poezia lui Ioan Alexandru *Lumină lină*, tocmai recitată, căci sub veghea crucii şi a flăcării de lumânare, care tronau pe ecran, altarul de biserică din fundal dobândea pentru toţi participanţii la acest eveniment literar noi dimensiuni. Am plecat de la Cenaclul literar românesc ,Mircea Eliade” cu convingerea că sărbătorirea Floriilor îşi găsise la Denver expresia culturală cea mai adevărată, chiar cea mai înălţătoare pentru iubitorii de frumos din comunitatea conaţionalilor noştri.

Denver – Colorado, USA

Lia-Maria ANDREIȚĂ
(ROMÂNIA)

Întâmplări dintr-o toamnă întârziată

Era duminică, pe la amiază, în satul încălzit încă de soarele unui noiembrie prietenos. Mă pregăteam să mă îndrept spre Bucureşti. A doua zi plecam la Beijing. Am luat câteva haine, restul bagajului urmând să-l completez în capitală. Îmi făceam socoteala că se circula bine la ora aceea, strâmtoarea creată de lucrările fără de sfârșit de la Mandravela putea fi mai puțin aglomerată, decât în celelalte zile ale săptămânii. Mi-am luat rămas bun de la mama și de la sora mea, șefele gospodăriei, și am sărutat pe năsuc fiecare membru al echipei de pază, alcătuită din șapte câini fermecători, care mă priveau prin gratiile porții, plini de îngrijorare. Drumul fiind destul de lejer, mă gândeam la naivitatea câinilor mei, care, conform obiceiului, vor rămâne în spatele porții să mă aștepte până târziu, în noapte. Abia atunci, dezamăgiți că nu m-am întors, se vor așeza în posturile lor.

Răsfoind aceste pagini în mintea mea, și altele ca acestea, nici nu băgasem de seamă că intrasem în oraş. Poate aş fi rămas cu ale mele, până acasă, în Titulescu, dacă nu m-ar fi scos din peisajul de suflet o imagine nefirească.

Mult timp, după Revoluție, steagul României se procura destul de greu, iar dacă ai fi vrut unul de dimensiuni mai mari, chiar nu se găsea. Misiunile noastre diplomatice aveau steagul cel mai mic, dintre toate celelalte ambasade. De harta României nu mai vorbim, că nu exista de nici o dimensiune. Se ocupa de producerea acestora o instituție cu regim militar, situată pe Bulevardul Miciurin. La telefon nu răspundea niciodată, iar la poartă, te ținea două ore, până catadicsea să te onoreze cu prezența un politruc, care nu avea răbdare nici să te prezinți, că el deja răspundea cu *Nu*. Noroc că aceste instituții ale statului s-au privatizat, ori s-au căpuşat, că probabil acesta era scopul politicii de respingere și, dintr-o dată, au apărut oferte în toată țara. Atunci am început să arborăm și noi pe ambasadele noastre drapele de dimensiunea celor ce le aveau francezii la Preşedinţie, la Elysée sau la Assemblée Nationale.

Un steag de o astfel de dimensiune, aflat la poarta unei instituţii, la intrarea în Bucureşti dinspre Danubiana, când treci pe lângă imensul cadavru al acestei uzine, mi-a atras atenția, ocupându-mi tot câmpul vizual, făcându-mă să surâd mulțumită de mărimea lui; dar, în același timp, să mă îngrijorez de poziția sa, de parcă greutatea mătăsii îi trăsese vârful spre pământ, încât mătura trotuarul la adierea vântului. Tot filozofând, trecusem de mult de locul cu pricina, și iată că un frate geamăn al celui abia depăşit mi se arată, sărutând și el pământul la adierea vântului. Atunci mi-au venit în minte cuvintele mamei mele, rostite cu două zile în urmă: „Maică, ce nenorocire au arătat la televizor, ce de tineri au ars de vii într-un fel de cămin cultural, din Bucureşti; o să fie doliu național. Vai de părinții lor."

La țară, eu și sora mea nu ne uităm la televizor; vara nu avem timp, iar iarna ne protejăm. Mama ține legătura cu mass-media. Da, așa este, vai de părinții lor, repet eu, acum, concluzia mamei, uitându-mă la drapelul național coborât în bernă, cocoșat la pământ de durere.

Acasă, în Bucureşti, seara, la televizor, am văzut niște realizatori la un post privat, preocupați de soarta a cinci copii romi, cu tot felul de belciuge implantate pe chip, rămași fără mamă, că aceasta servea la „căminul cultural", în timpul accidentului; ce servea nu am prea înțeles, dar o concluzie se

putea trage: focul nu făcuse distincție între consumatorii de distracție și distribuitorii, aducători de profit. Cu generozitatea unora cu mulți bani, din aceeași etnie, postul TV respectiv îi instalează, sub lumina reflectoarelor, într-un apartament nou, cu tot confortul, arătând cum solidaritatea a rezolvat deja un caz.

Am schimbat, indignată, canalul – nu că durerea pierderii unei mame ar fi mai mică decât durerea pierderii unui copil, dar limitarea situației, pentru o seară întreagă, la un asemenea caz dezvăluia faptul că resursele de sensibilitate ale realizatorilor lăsau de dorit. Am plâns împreună cu atâția părinți cinstiți, care-și pierduseră copiii, sau erau părtași la chinul ultimelor clipe de viață ale celor care ar fi părut cu noroc că au prins o salvare și le-a mai bătut inima câteva clipe sau câteva ore, la spital.

Cu ani în urmă, au mai fost accidente, în alte țări, cu implicarea unor grupuri mari de tineri la distracție: se prăbușise scena sau se rupsese acoperișul unor discoteci, dar distanța și limba nu lăsaseră loc unei dureri atât de mari.

Mă duc la culcare cu sufletul jefuit și caut, în minte, ajutor în privirea câțeilor mei. Spun o rugăciune și-l implor pe Dumnezeu să alunge forțele rele de pe acest Pământ.

*

Nu mai călătorisem de mult cu avionul. Mă obișnuisem cu țărâna sub tălpi, atât de binefăcătoare, generatoare de siguranță în trup și pace în suflet. Era o zi de toamnă întârziată frumos pe meleagurile noastre. Avionul urma să decoleze la ora prânzului. Ne-a condus la aeroport pictorul Ion Antonescu, care ne-a reamintit de condițiile de transport ale unor lucruri ce ne însoțesc de obicei. El tocmai se întorsese dintr-un voiaj făcut împreună cu soția în Germania. Foarte utile s-au dovedit, pe parcursul călătoriei, aceste sfaturi; cu atât mai mult, cu cât noi, de data aceasta, călătoream cu pașapoarte simple, lipsiți de facilitățile oferite de statutul diplomatic, de care beneficiasem în timpul serviciului, în calitate de diplomat: acel pașaport care te orienta către un culoar niciodată aglomerat. Controlul, efectuat de profesioniști cu răbdare și zâmbet pe chip, nu pierdea nimic din duritatea lui.

Trecem de acest nod și intrăm într-o zonă a îndemnului la plăceri rafinate: băuturi și țigări în ambalaje cât mai atrăgătoare, parfumuri și creme cu miresme specifice marilor *case*, în laboratoarele cărora au fost create. Uitasem de acest peisaj, acaparant, care vine spre tine și te invadează cu eșantioane, cu oglinzi și farduri ce te îndeamnă să le verifici fără întârziere. Cu mulți ani în urmă, asemenea medii mă impresionaseră; veneam dintr-o lume unde abia găseai, pe sub mână, la cineva care putea să călătorească la rude sau cu alte motive, un astfel de produs – de preț nu mai vorbim.

Acum, aceste ispite nu mai au nici un efect asupra mea. Am redescoperit parfumul spicului de grâu copt, al florii-soarelui când o caută albina, al mătăsii de porumb, al florilor de câmp, al salcâmului înflorit sau al nenumăratelor soiuri de flori de grădină. Fără asemănare este diafana mireasmă ce stăpânește via, înainte ca floarea viței-de-vie să treacă în bob. Acestea m-au imunizat, așa încât zâmbesc, ca unor clovni, tentațiilor ce-mi ațin cărarea spre avion. Ne ocupăm locurile, urmăm instrucțiunile – și avionul se pune în mișcare, în vreme ce vuietul sporește tot mai mult.

În primele mele călătorii cu avionul, eram mereu dezamăgită că nici un echipaj nu avusese ideea ca, după ce acesta se așeza pe autostrada lui și toate informațiile se terminau, să se dea un mic documentar, așa cum așteptam eu, despre contribuția lui Traian Vuia cu proiectul aeroplanului-automobil și evoluția acestuia; despre Aurel Vlaicu și performanțele sale, despre Henri Coandă și motoarele lui – și despre alți români, ca și străini, care țin această pasăre pe umerii lor pentru ca noi să călătorim confortabil și în timpul dorit.

Când aveam o astfel de pretenție, călătoream cu TAROM-ul.

Într-o vară, mă întorceam din concediu la misiune, la Paris. Pe locul alăturat stătea Patricia, o fetiță ce trecuse în clasa a cincea, care petrecuse o lună din vacanță la bunica sa, la București, iar acum se întorcea la Issy-les Moulineaux, unde locuia cu părinții. Atunci mi-am amintit de performanța aparatului lui Traian Vuia, din 1906, când, chiar pe un câmp de lângă această localitate, a zburat zece metri la înălțimea de 60 de centimetri de sol. Îi povestesc fetei despre acest eveniment. Ea mă urmărise atentă, iar când am tăcut și-a strâns

botişorul, și-a întins gâtul, dându-şi capul uşor pe spate și, privindu-mă în ochi, mi-a spus cu superioritate: „Eu urmez şcoala franceză, n-am făcut şcoală la Bucureşti, n-am de unde să ştiu aceste lucruri".

De atunci am continuat să aduc vorba, de câte ori am avut prilejul, despre ceea ce aş fi dorit eu să aud de la microfonul avionului, în discuţia cu vecinul de scaun, fie că era o mamă care se întorcea de la fiul ei din Canada și făcuse escală la Paris, sau o doctoriță care locuia aproape de câmpul experienței lui Vuia, dar care nu știa nimic în acest sens.

În cursa în care călătoresc acum nu pot avea astfel de pretenții. Nu este TAROM; este o cursă englezească, nu se vorbește românește la microfon. Vecina de scaun este o tânără. Sunt tentată să-i spun povestea, dar mă descurajează interesul ei din palma stângă, pe care tot apasă cu arătătorul de la mâna dreaptă. Apoi, își aranjează părul ca într-o oglindă – și se fotografiază. Verifică și surâde satisfăcută de cum arată în fotografie. Profit de o pauză a ei cu telefonul și o întreb unde merge.

-La Londra! Dar dumneavoastră nu mergeți la Londra? întrebă ea îngrijorată, nu cumva să fi încurcat cursa.

-Mergem în China, cu escală la Londra, mă grăbesc eu, ca să nu-i adâncesc teama.

-A, mergeți la copii? întrebă ea, mai liniștită.

-Nu, mergem la o acțiune culturală. Dar dumneavoastră, cu ce treburi la Londra ? insist eu.

-Eu merg să muncesc într-un restaurant.

-Rămâneți mai mul timp? întreb.

-Dacă o să se poată, o să rămân definitiv.

Mă uit la ea, zâmbesc și continui s-o descos:

-Dar mama este de acord?

-Dar e treaba mea, trebuie să mă ocup de viitorul meu, nu are nimic de zis. Dacă o să mă descurc, o să-l aduc și pe soțul meu cu fetița. Priviți! şi-mi întinde telefonul cu poza unei fetițe frumoase.

-Are nouă ani, spune cu mândrie.

O privesc mai atent pe această mămică. Adidaşi noi, pantalon strâns, care se termină cu o palmă deasupra gleznei, lăsând la vedere un tatuaj pe partea externă a gambei stângi. Revin cu întrebări.

- De unde sunteți? În ce domeniu ați lucrat? De ce credeți că în restaurantul din Londra o să fie bine?

-Sunt din Pitești, am fost vânzătoare în Trivale – și în ultimele două săptămâni am luat un milion șase sute, bani vechi, pentru orele lucrate. La Londra lucrează două verișoare ale mele și sunt mulțumite; ele m-au chemat.

O ascult cu ochi în harta de pe ecranul din față, în care văd avionul rotindu-se, apropiindu-se de punctul de sosire, apoi îndepărtându-se, fapt ce ne pune pe gânduri. Se simt aceste manevre și în zborul lui: ba urcă, ba coboară; sigur, nu valori foarte mari, dar destul ca să te panicheze cele douăzeci de minute de nehotărâre. În sfârșit, aterizăm. Nu sesizează nici un pasager această victorie și nu bate nimeni din palme, drept omagiu iscusinței celor de la bord.

Mă despart de vecina mea, îi doresc succes, iar ea nerăbdătoare și iute de picior, ca o pasăre care-și caută hrana pe o miriște pârlită de secetă, se înscrie în fruntea coloanei de pasageri. Posibilitățile noastre fizice dau șansa imensului grup să dispară de pe harta retinei noastre.

Intrăm într-un culoar gâtuit, din care scăpăm în altul larg și lung, de nu-l poți cuprinde cu privirea. După colț, o recunosc, ea ne aștepta disperată.

-Știți de unde se ridică bagajele?

O îndemn să prindă grupul din urmă, că ale noastre sunt transferate și tocmai trebuie s-o luăm pe un alt culoar infinit, conform unei săgeți pe a cărei lungime scria „flight conection, gate 5". Tânăra o rupsese deja la fugă să-și prindă viitorul.

*

Suntem sleiți de atâta drum pe acest culoar. Am vrea să stăm pe o bancă, pe un pervaz, pe o bucată de zid, dar nu există decât podeaua pe care ne târâm, cei doi pereți, destul de apropiați, că dacă am întinde mâinile amândoi odată, i-am putea sprijini; am atinge și tavanul, care aproape că ne mângâie păru. Ne uităm unul la altul și apoi în jur, neîncrezători. Ne cuprinde o deznădejde ca pe tânăra care ne așteptase, îngrijorată de bagaje. Nu mai aveam ieșire. Mult era în spate, cât străbătusem; la fel de mult era în față, cât mai aveam de parcurs. Şi înaintăm prin acest pustiu de aluminiu şi plastic. La un moment dat, auzim un zgomot – și privim în spate. Un cărucior cu o mică platformă, condus de un bărbat, apare ca din senin, în pustietatea asta descurajantă. Încetineşte mult, fără să oprească, făcându-

ne astfel să-l abordăm. Când ne apropiem către el, agentul ne-o ia înainte și ne întreabă dacă suntem românii din cursa X, întinzând mâna spre bilete. Se uită pe ele, ni le restituie și ne indică să continuăm drumul, în direcția pe care o urmasem până atunci. La capătul culoarului va trebui să facem stânga și să coborâm scările rulante, după care nu ar mai fi mult. Peste o jumătate de oră, ieșim din culoarul infinitului, dăm cu nasul în scara pomenită de binefăcătorul nostru, iar jos zărim, pe o ușă, cifra 5.

Pătrundem fericiți într-o încăpere cât halta de altădată de la Negoești și ne trântim istoviți pe niște scaune de plastic fixate în perete, sub nivelul celor din cinematografele periferice ale Bucureștilor de altădată. Dar liniștea se năruie de îndată ce ridicăm privirea spre peretele din fața noastră, alcătuit din uși care dau direct într-o stradă întunecoasă și pe care sunt notate cifrele: 2, 3, 4, dar 5 nicăieri. Dăm să tragem de uși ca să ne continuăm căutarea; toate blocate. Ne aruncăm cu întrebări disperate asupra a doi bărbați ce purtau uniformă de slujbași ai locului și ședeau liniștiți pe o bancă. Ne asigură că aici este și poarta 5 – și în curând opri un autobus cu numărul 5, din care coborî un african ce deschise cu un card una din ușile ferecate. Ne spune *bonjour*, iar noi, fericiți, ne dezlegăm limbile.

Autobuzul 5 pornește cu viteză pe un traseu mărginit de ziduri de doi metri înălțime, cu un singur sens, foarte multe curbe și o viteză mare pentru aceste condiții. Ne înghite întunericul unui sub-sol destul de scund și la fel de îngust, fix cât lățimea autobuzului. Tocmai începusem să credem că am pornit pe sub ocean către Beijing, când valul de lumină ne învălui brusc. La piciorul unui pod, autobuzul se oprește, șoferul coboară și deschide cu cardul o ușă cu numărul 5, în vreme ce ne urează *bon voyage*. După un kilometru de culoare și scări, rulante urcate și coborâte de mai multe ori, ajungem într-un tren de metrou, cu stații pentru mai multe porți, cu uși ce se deschideau, când pe o parte când pe alta.

Coborâm, urmând continuu indicatorul cu poarta 5 – și nimerim, în sfârşit, la zona de control, unde, conform unor reguli bine stabilite și ale căror rigori pot spori de la o zi la alta – sau chiar cu un minut înainte de a trece tu, în funcție de evenimentele din Univers. Începem să scoatem o parte din haine și din obiectele de pe noi și să le punem în lăzi de plastic, ce alunecă pe benzi rulante sub ochiul unor aparate performante și pe sub privirile încordate ale zecilor de agenți. Suntem pasageri de diferite vârste, nații, civilizații, de diferite stări de sănătate sau grade de igienă. Cei care poartă ghete sau cizme cu capse, cu ornamente metalice, trebuie să se descalțe, să le pună într-o ladă ca cea în care mi-am pus eu fularul, ladă care, poate, la cursa dinaintea mea a dus chiar bocanci. Mă scoate însă din gândurile negre care mă rețin să-mi repun fularul la gât, apariția unei persoane diafane, venită parcă din basmul bunicii, când împăratul supunea unui test o țărăncuță frumoasă și isteață, înainte de-a o lua de nevastă: „Mâine să vii la mine nici călare nici pe jos, nici îmbrăcată nici dezbrăcată, nici cu plocon nici fără plocon...” – așa era această apariţie, mai mult dezbrăcată decât îmbrăcată și, deși era noiembrie, ea era fără ciorapi, desculță, cu un pantof în mână, căutându-l disperată pe celălalt: „*Où est ma chaussure*?”, striga ea către agenți, luând banda la rând, scormonind în fiecare lădiță purtătoare de lucruri.

*

Lăsăm în urmă această întâmplare, trecem bariera verificării pașapoartelor și biletelor, urcăm în avion și ne ocupăm locurile. Vom zbura treisprezece ore. Când avionul se desprinde de pământ, am impresia că un continent s-a smuls forței gravitaționale și a plecat la hoinăreală prin văzduh. Eram ticsiți, suflet lângă suflet, într-un spațiu împărțit cu grija sutimii de milimetru. Mai circulasem cu o astfel de navă, tot spre un colț de lume îndepărtat, dar nu mi se păruse atât de grea și de densă în populație, deși era cam de aceeaşi mărime.

Cursa care ne adusese la Londra avusese personalul de bord nu prea tânăr, lucru pe care-l observăm și aici. Și-mi amintesc din nou de zborurile TAROM, înzestrate cu fete tinere, românce instruite, frumoase, elegante și veșnic zâmbitoare.

Suntem tratați la masă cu specialități asiatice şi dotaţi apoi cu cele necesare unui minim de confort pentru somn: păturică, pernuță, ochelari și ciorapi. Este întuneric afară, iar înăuntru s-au stins luminile, rămânând doar cele de veghe. Pasagerii, cei mai mulți, dorm sau încearcă să doarmă, alții se uită pe tableta montată pe spătarul celui din față, la un film

ori caută nemulțumiți un program miraculos, care să-i ajute să treacă mai repede aceste ore de drum.

Simt cum piloții oferă tot necesarul acestui animal uriaș, cu sute de suflete în haina lui, ca să poată spinteca zidul de aer, să se bucure de înălțime; nu cumva să se răzgândească acest continent de somnoroşi și să vrea să coboare acolo de unde se smulsese. După mai multe încercări de-a ațipi, privesc ceasul și, pentru că trecusem de miezul nopții, ne apropiam de ora două, ridic hubloul și, instantaneu, compartimentul este inundat de lumina puternică a unui soare care parcă se urcase pe nasul avionului și se lăsase dus odată cu noi. El cocea vârfurile Himalaiei, făcând să-ți pătrundă în nări mirosul de pâine proaspătă, plămădită cu zăpadă neatinsă de nici o vietate.

Stewardesele, cu cărucioarele pe cele două culoare, servesc cești cu cafea sau ceai. Primesc ceașca – și cafeaua începe să tremure. Doamna continuă să servească, deși la fel de jucăușă ca a mea este și ceaşca primită de soțul meu. E clar că n-o putem duce la gură, dar măcar să nu ajungă pe haine. Închid ochii și încep să spun ceva în gând. Deodată suntem învăluiți de o vocea veselă, care vine din pereți, din tavan, susurând ca o apă cristalină, răcoroasă și binefăcătoare, la o amiază din luna lui cuptor. Era vocea unui bărbat care avea darul să transmită starea de bine tuturor, așa cum izbutește un actor la un spectacol cu glume bune. Ne îndemnă, în limba engleză și apoi în chineză, să nu pierdem momentul unic de-a admira acest răsărit de soare, tulburător de frumos.

- Soarele nu s-a mai arătat așa la nici o cursă de până acum, și nici la cele ce vor urma nu va mai fi la fel, pentru că fiecare răsărit este unic în strălucire, când traversează Munţii Himalaia! – ne asigură vocea catifelată, restaurând pacea în aerul ce-l respirăm. Ne mai spune că ne îndreptăm spre Beijing și în curând vom începe coborârea. Cafeaua s-a mai clătinat, un timp, în ceașcă, dar liniștea în noi fusese răsădită de „actorul” din cabina de zbor.

La coborâre, din nou am avut de parcurs distanțe infinite pe holuri imense, cu scări rulante, cu lifturi și un tren ale cărui capete era imposibil să le ajungi cu privirea. Un membru al echipajului a sesizat, în vreme ce călătoream cu acel tren, când terestru, când subteran, că vorbim franceza, limbă pe care o vorbea și el cu foarte mare mândrie. Amabil, ne-a însoțit tot restul drumului, până la bagaje; drum ce s-a dovedit destul lung și de încâlcit.

La ieșire ne aștepta tânăra Elena Racu, de la Institutul Cultural Român.

*

Cu emoția vizitatorului care vrea să nu scape nimic, adulmecăm mirosul firului de iarbă pârlită de secetă, al frunzelor de copaci încărcate de poluare. La intrarea în orașul cât o țară, ne îmbie parfumul clădirilor din vremea împăraților cu multe neveste, ale căror nume erau flori de: prun, lotus, crizantemă; clădiri aduse de către arhitecți pricepuți la timpul prezent printr-o arcadă sau un acoperiș-coadă de rândunică, altoite stilului actual şi încadrate cu dibăcie printre mai vechii giganți stil rusesc. La dreapta sau la stânga, la nord sau la sud, autostrăzi cât cuprinzi cu privirea. Nu-ți vine să-ți crezi ochilor, venind dintr-o țară cu câteva crâmpeie de asfalt, iar de un sfert de secol, toate încercările se zvârcolesc în aburul blestemului din legenda Meșterului Manole; adică ce se ridică ziua alunecă noaptea cu teren cu tot. Poate mitul cere zidirea unei femei- politician, sau măcar umbra acesteia – după cum am înțeles că sacrificiul a fost îmblânzit pentru zilele noastre.

Pătrundem în inima orașului, și Elena șușotește ceva cu șoferul taxiului, arătându-i două clădiri gemene. Acesta înțelege, dar ne mai învârte un sfert de oră, datorită sensului străzilor ce le avem de parcurs. Este vorba de sediul Centrului Cultural Român, închiriat în spațiul unui *Mall*, în toamna lui 2014 și inaugurat în august 2015. Perete-n perete cu centrul cultural maghiar, care n-a invocat nici un motiv până în prezent să ridice un despărţitor gard de sârmă ghimpată. Spațios, luminos, cu dotări minime, dar condus cu competență și căldură, așezământul deja funcționează ca și cum ar fi fost aici dintotdeauna, notă imprimată de directorul său, ilustrul sinolog Constantin Lupeanu, *chinez* cu certificat de naștere în Oltenia.

Începem prima zi cu micul dejun, servit la restaurantul hotelului unde suntem cazați. Sală foarte spațioasă. Mesele rotunde, cu șase scaune în jur sau dreptunghiulare, cu patru scaune. Pe partea stângă, cum intri, niște tejghele imense, încărcate cu numeroase feluri de mâncare. Paralel cu acestea, un

alt şir de laviţe purtând recipienţi cu lichide în culorile curcubeului, tăvi cu pahare ce aşteptau să fie umplute cu astfel de sucuri, numite naturale.

În general, oaspeţii sunt perechi sau grupuri, rar câte o persoană răzleață. Se vorbește în toate limbile: asiatice, europene, latino-americane. Limba predominantă, aveam să ne convingem pe parcurs, era limba rusă. Rusoaice elegante, femei de afaceri, cu grija siluetei, preferau să înceapă ziua cu un cub de pepene roșu și o cafea neagră. Era noiembrie, cu o vreme foarte rece. Calitatea blănurilor de pe umerii acestor doamne te făcea să înțelegi că era direct proporțională cu greutatea portofelului din poşete ori din buzunarul însoţitorilor lor. Cercei cu pietre mari de onix, montate în aur alb, atârnau greu, lungindu-le urechile. Cizmele de lac negru urcau țanțoșe spre jumătatea coapsei, abia întâlnind prezența timidă a fustiței. Privirea plutea pe deasupra tuturor, ca a unor mareșali care, de pe cai, își măsoară satisfăcuți câmpul de soldați. O zi sau două zăboveau ele la cafeaua de aici, căci alte chemări le dirijau pasul cadenţat spre cine ştie ce interese. Dar hotelul nu rămânea fără clienți; alte şi alte grupuri de bărbați și femei chipeșe, vorbitori ai limbii ruse, invadau spațiul.

Într-o dimineață, plecând pe jos spre Institutul Cultural și având o distanță apreciabilă de mers, am constatat că pe strada hotelului erau multe magazine cu blănuri de lux, a căror denumire era scrisă cu litere rusești. Din mirarea noastră de gură-cască ne-a întrerupt un bărbat, un chinez chipeş, care ni s-a adresat cu următoarele cuvinte: „madam, șuba, dolari" – arătându-ne magazinul din fața noastră, unde, înțelegem noi, ne-am fi putut alege cu o „șubă" elegantă, dacă am fi avut suficienți dolari. Am scăpat destul de greu de ofertant, ținându-se după noi câțiva pași, repetând îndemnul.

La întoarcere, am observat că lângă hotelul nostru se ridica un fel de plombă, acoperind parterul blocului din spate, luându-le locatarilor lumina soarelui pentru tot restul vieții. Plomba se chema „La Xenia", firmă scrisă, evident, cu litere rusești. Clădirea cuprindea o farmacie, un mini-market și un restaurant. Prețurile erau ca la salvările private, de la noi.

*

Duminica în China. Tot Elena a fost cea care ne-a înscris într-o excursie la Marele Zid Chinezesc. Ca și la Roma, când am vizitat Insula Capri, microbuzul a venit la ora șapte dimineața în fața hotelului. După vreo două ore de străbătut orașul în cruciș şi-n curmeziş, pentru a aduna şi doritorii de la alte hoteluri, am părăsit capitala. Din strigarea ca la catalog, făcută de ghid, am înțeles că eram oameni de pe toată planeta: români, scoțieni, mexicani, portughezi, o tânără africană în pereche cu un spaniol mai în vârstă, o familie cu o fetiță de 12 ani din insulele Belize, o pereche din Costa-Rica.

Pe drum am vizitat atelierele de prelucrare a pietrelor preţioase. În atelierul friguros şi întunecos, cu lupa la ochi, pe un scaun cât cel al unui copil de la grădiniță, ședea meșterul – la un banc de lucru la fel de mic, șlefuind pietricica la o freză ca cea a stomatologului și la un polizor, el însuși o bijuterie, sub lumina unei veioze cu becul cât o nucă. Așa cum erau aranjați muncitorii, pe două rânduri, unul în spatele celuilalt, mi-a amintit de atelierul de strungărie de la Șantierul naval din Oltenița. În clasa a X-a, joia, după terminarea orelor de teorie aveam două ore de practică industrială. Eram repartizați fiecare la câte un strung. La început, am petrecut aceste ore stând în picioare și urmărind mișcările muncitorului titular. Muncitorii însă erau presați de timp să-și facă norma, și nu se puteau ocupa de noi. Băieții erau trimiși la bufet să le cumpere țigări, fetele răsfoiau câte o revistă sau chiar cochetau cu câte un strungar. Din cauza zgomotului nu te puteai concentra să-ți faci vreo lecție pentru a doua zi. Lângă strungul meu, la perete era o găleată plină cu nisip, necesară în caz de incendiu. Îmi petreceam timpul stând pe ea şi învățând cuvintele la limba latină. Era un timp preţios, pe care îl pierdeam. Eram navetistă, ca și alți elevi, și ajungeam seara târziu acasă, răcită și cu dureri de cap din cauza zgomotului și a curentului, fără să mai pot cuprinde toate lecţiile pentru a doua zi.

Mă scoate din frigul amintirilor, frigul chinezesc îmblânzit de nuanțele pietrelor prețioase și semiprețioase de pe standurile doldora de bijuterii ispititoare. Cu privirea lipită de ele, toate cucoanele își probau în gând, la toaletele lor de acasă, colierele din corali sau turcuoaze, din jad sau ochi de tigru, din ametist sau cuarț, montate în suporturi de metale prețioase, imaginându-și cu satisfacție oful ce l-ar fi

stârnit prietenelor sau rivalelor. La fel cerceii, care completau aceste garnituri, cu pietre în formă de lacrimă, de stea, de melc, de elefant, forme geometrice și alte zeci de figuri, rod al fanteziei fără de sfârșit a acestor creatori de frumos. Brățări, în garnitură sau separate, rupeau inimile doamnelor.

În consecință, acestea se scotoceau cu grijă în poșetă, riscând mărunțișul pe câte un ineluț, vreun medalion minuscul sau un cerceluș imperceptibil, pentru cei de acasă. Chinezii din spatele standurilor, care își puseseră mari speranțe în vizita grupului, crezând că-şi vor umple sertarele cu dolari iar vitrinele vor rămâne goale, oftează dezamăgiți la strigătul de adunare al ghidului. Doar o pereche zăbovește în zona cea mai scumpă a halei. Este bătrânul spaniol cu tânăra africană, pe care a împodobit-o cu tot felul de șiraguri de semiprețioase, amintind parcă de boabele de fasole și alte buruieni, pe care le purtase în satul copilăriei ei. Cu onoarea salvată de acest îndrăgostit, grupul se îndreaptă spre o altă hală.

Din cauza frigului, renunțăm – și ne întoarcem pe lângă atelierul cu muncitori, separat de restul încăperii prin peretele de sticlă. Afară constatăm că erau multe microbuze care-și descărcaseră turiștii la bijuterii. În vreme ce ne zgribulim și ne tot întrebăm unde ar putea fi trasă mașina noastră, se apropie de noi o tânără brunetă, cu părul lung, însoțită de un bărbat cu fața albă și trăsături plăcute. Fata ni se adresează direct. Erau din grupul nostru și ne recunoscuseră. Ei refuzaseră să viziteze atelierele, ca protest la ceea ce li se întâmplase la sosire, pe aeroport. Deși trecuseră patru zile, fata începu să povestească, zguduită încă de furie, despre furtul bagajelor la aeroport, în timp ce, poate mai puţin atenţi, vorbeau la telefon. Au chemat poliția, care nu a putut da de urma hoțului, pentru că, ghinion, camera de supraveghere din zonă era defectă. Carlos, soțul ei, care suferă de inimă, se prăbușise sub privirile nepăsătoare ale autorităților. Milena, soţia, care ne povestește, sufocată de indignare, a cerut o salvare de urgenţă; pentru asta, însă, i s-a răspuns că este nevoie de asigurare medicală și de dolari, lucruri ce se aflau în bagajele furate. Dar salvarea a venit din partea Ambasadei SUA, pentru că cei doi erau cetăţeni americani. Aceasta le-a oferit suma necesară acoperirii tuturor cheltuielilor de vacanță, așa cum o aveau programată, ca durată şi locuri (ţări) de vizitat. Împrumutul urma să-l restituie când ajungeau acasă.

O ascult cu interes, în vreme ce prin mintea mea se perindă istoriile a sute de cetățeni români jefuiți în țările pe unde mi-am desfășurat profesia de diplomat. Mi-amintesc de neputința mea, ca reprezentant al unui stat neputincios ori nepăsător, în fața unor situații similare. Ajutorul meu pentru fiecare astfel de păţit era de trei euro din propria-mi poșetă, sumă necesară fotografiei pentru documentul de călătorie ce urma a fi întocmit și eliberat gratuit, cu aprobarea șefului de misiune, în fața căruia mă prezentam cu dosarele celor cu pricina, pledând cauza fiecăruia ca în fața unei instanțe. La Paris mi s-a întâmplat ca un diplomat de carieră, care ocupa înalta funcție, să mă întrebe dacă nu m-a păcălit vreunul. Nefericirea bieților oameni nu se rezuma însă doar la procurarea documentului de călătorie; ei aveau nevoie și de biletul de întoarcere acasă, în țară, (tren, avion, autocar). Până ajungeau banii din țară, trimiși de familiile lor nevoiașe, ei dormeau pe câte un carton în fața Ambasadei. Câte o soție a vreunui coleg, mai milostivă, le ducea o felie de pâine cu un crenvurşt și un pahar cu apă. Aspectul jalnic al celor disperați de pe trotuar, sigur își punea amprenta pe prestigiul Ambasadei. Propunerile făcute de mine, de realizare a unor programe care să ofere pârghiile de deblocare rapidă a unor sume de bani (de altfel, deloc exagerate) pentru soluţionarea acestor situații, au rămas prin niște sertare, la diferite niveluri de competență.

Milena mă scoate din peisajul anilor de demult, oferindu-mi-l pe cel prezent. Cu degetul, îmi arată adidașii lui Carlos pe care fusese nevoită să-i cumpere ieri dintr-un magazin, ca să aibă cu ce să se încalțe în această excursie. Prețul lor era de 125 de dolari; negociind însă, i-a luat cu 60. Dar, spune ea, nu sunt originali, ca cei din bagajele furate, care fuseseră cumpărați, din Florida, doar cu 50 de dolari, fără negociere.

În sfârșit, apare microbuzul; se adună și grupul nostru. Milena și Carlos rămân protectorii noștri pe tot restul drumului. Ne dau mâna la urcare și coborâre, ne întreabă din timp în timp dacă totul e OK. Mergem pe autostrada netedă ca o coală de hârtie, apoi o părăsim, pentru că trebuie să ajungem

la *Cele 13 morminte*, un alt obiectiv de vizitat. Trecem prin centrul unei așezări cu locuințe scunde, de parcă ar fi niște garaje de la noi. Continuăm drumul printre livezi de mandarini, cu crengile încărcate de fructele coapte. Ajungem într-o parcare îngrijită, de unde grupul trebuia să străbată, urcând domol, o distanţă de câţiva kilometri, pentru ca apoi să coboare în adâncuri, la cele 13 morminte; de fapt, unul singur amenajat. Datorită condițiilor dificile de coborâre, ghidul ne sfătuiește să rămânem la suprafaţă, pe o bancă, și să-i așteptăm. Jean, care vizitase locul cu 30 de ani în urmă, nu simțea un regret prea mare, dar eu, cu tot regretul, nu aveam de ales; prudența m-a împins, totuşi, afară.

În drumul nostru spre microbuzul din parcare străbatem o mică piață de fructe, poate strategic plasată aici, unde producătorii te asaltau cu ofertele lor, deosebit de atrăgătoare: tot felul de fructe proaspete, frumos colorate de soarele care le copsese, pline de miresme seducătoare. Din păcate, acești oameni veniți din diferite colțuri ale lumii, ca să viziteze China cu minunile ei, nu au fost deloc curioși să descopere aşa savuroase minuni care, desigur, se pot găsi și pe piețele de la ei de acasă, dar niciodată cu gustul acesta, culese doar cu câteva minute înainte, din pomul de alături. M-a convins de acest lucru, cu mulți ani în urmă, câteva portocale proaspete aduse la Roma de o prietenă, din propria livadă aflată în Sicilia, unde locui.

Urcăm serpentine blânde și, încet-încet, livezile încărcate cu globulețe aurii sunt înlocuite de păduri. Ajungem pe un platou cu o parcare încăpătoare, de unde vedem telegondolele ce ne vor urca și pe noi, ca pe milioanele de turiști de până la noi. Vedem și Marele Zid, ca o panglică cenușie uriaşă ce șerpuiește, urcă-coboară, amestecându-se în zare cu cerul.

Intrăm într-o pensiune bine înțepenită în adăpostul unei gropi. Pe o scară din lemn ajungem într-o sală aflată la nivelul platoului, plină de lumină. În fața noastră, mecanismul rotitor al mesei intră în funcțiune, plimbându-ne pe sub nas aburi de mâncăruri specifice – şi înşelătoare: ce crezi, după culoarea maronie, c-ar putea fi o mâncare sărată cu carne este de fapt ceva dulce, cu un sos caramel; iar ceea ce ai fi tentat să crezi că este ceva dulce constați, strâmbându-te involuntar, că ai pus pe limbă un pumn de piper și ardei iute.

Carlos și Milena, care stau la masă cu noi, scot limba și strigă „ham-ham” ori „miau-miau”, când găsesc o bucată de carne, încercând să discrediteze bucătăria chineză, ca răzbunare pe nepăsarea poliției, la aeroport. Ceilalți comeseni, care gustă politicoși bucatele, par stânjeniți de reacțiile lor. Noi, cu nasul în farfurie, zâmbim amar.

La terminarea mesei, ghidul vine spre noi, pentru că suntem cuplul cel mai în vârstă, și ne asigură că putem merge până la gondole – o distanță apreciabilă, în pieptiș de urcat – fără să ne grăbim, pentru că el va conduce primul grup, după care se va întoarce să-i adune şi pe cei mai înceți la urcuş. Colegii de la masa noastră s-au oferit să ne țină companie; ni s-a adăugat și perechea mixtă, foarte tânăra mulatră și mai vârstnicul ei spaniol. A fost un schimb de idei foarte interesant, plin de haz, pentru că dialogurile decurgeau în toate limbile, înțelegându-ne aproape perfect. Françoise și soțul ei, adică scoțienii, vorbeau franceza, Milena răbufnea în portugheză, doamna din Belize vorbea spaniola, iar domnul spaniol, partenerul mulatrei, răspunde după caz, în franceză, spaniolă sau engleză.

Nu parcursesem nici jumătate din drum, când ghidul se întorsese deja și, de pe vârful unei stânci, ne făcea semne de încurajare. Până în sala gondolelor erau multe trepte de urcat, dar cei care amenajaseră locul prevăzuseră și vizita unor persoane ca noi, așa că dotaseră stația cu un lift, care... funcționa. La coborârea din gondolă, se mai urcau două rânduri de trepte; apoi, de pe platoul aflat la baza Zidului, puteai admira întreaga panoramă. Dar nu aici era capătul aventurii; dacă voiai să mergi chiar pe urmele oștilor împărătești, mai urcai vreo zece trepte, cam de o jumătate de metru înălțime fiecare, construite din aceleași lespezi dure de piatră, ca și Zidul. Primind din energia sufletelor care trebuie să fie ca frunza și ca iarba la odihna veșnică în această zonă, iată că și noi, cei mai bătrâni din grup, suntem sus, pe Zid, spre mirarea tuturor celor de față, care ne aplaudă și ne îmbrățișează; o australiancă ne servește chiar cu ceai din termosul ei.

Uitându-mă la acest monument al planetei, încerc să-mi dau seama cât de mare le-a fost strămoșilor de pe aceste meleaguri dragostea față de moșia lor, având grijă de hotarele ei în limbajul

acesta nemuritor. Şi mă gândesc şi la vitejia strămoșilor noștri, cărora le-a fost la fel de puternică dragostea pentru glie, așezată la răscruce de pofte mai de-aci şi mai de colo, mai de-aproape şi mai de departe, pofte la fel de nesecate şi astăzi, precum la începuturi de istorie. Cu acest gând o luăm la vale, spre punctul de întoarcere.

În gondola de coborâre, o familie din Malayezia, se arată plăcut impresionată pentru faptul că, de îndată ce-au rostit numele țării lor, noi l-am pronunțat pe-al capitalei, Kualalumpur; ceea ce ei nu-au putut spune când au auzit de România, spre regretul nostru. Părăsim gondola și luăm liftul împreună cu doi adolescenți israelieni; tânărul, auzind că suntem români, ne spune că bunicul lui se născuse la Bacău. Ne luăm rămas bun şi începem coborârea pe trotuarul în trepte, cu rolul de a îmblânzi povârnișul. Ne ajung din urmă cei care ne felicitaseră sus, pe creste; rând pe rând, când trec pe lângă noi, ne strâng mâna și ne îmbrățișează.

Mulțumiți că obiectivul excursiei fusese atins, pornim la drum către capitală. Între timp, se întunecase uşor. Beijingul ne aștepta cu toate becurile aprinse. Niciodată nu am văzut o mare mai mare de lumini ca aceasta. Dar abia intraţi în oraş, oprim. Ghidul ne invită să coborâm și să-l urmăm. Ne îndreptăm spre o clădire cu un etaj, a cărei fațadă are o arhitectură deosebit de frumoasă. Intrăm într-o sală mare pe care o traversăm, apoi într-un hol econom luminat, cu încăperi de-o parte și de alta. La capătul acestuia cotim la dreapta și suntem invitați într-o încăpere cu pereții din scândură maron-roșcat. O masă lungă, cu scaune de jur împrejur și două dulapuri cu câteva răftulețe deschise, toate din același lemn, de aceeași culoare cu pereții. Două chinezoaice cu înfățișare de zâne ne zâmbesc îmbietor. Luăm loc în jurul acelei mese, care ocupă întreaga încăpere, în timp ce zânele aduc un ceainic cu apă, care se aude clocotind, încă. Pe o tavă de scândură fină se află câteva ibrice minuscule, ale căror capace sunt mânuite de cele două magiciene cu rapiditate și pricepere. Nu-mi pot dezlipi ochii de pe împletirea degetelor lor pe obiectele ce le manevrează. În vreme ce mâinile lucrează, ele ne explică ce fac, ca să înțelegem să facem și noi acasă un ceai miraculos ca aici. Cu glasul lor subțire și unduios ca și trupul, ne spun să punem, pentru o ceașcă de ceai, din caseta cu frunze, atâtea câte pot fi prinse între degetul mare și arătător. Urmăresc cu atenție fiecare mișcare – şi înțeleg că noi, europenii, nu vom reuşi niciodată să obținem un ceai aidoma celui preparat sub ochi noștri. Îmi plimb curioasă privirea și examinez degetele celor din grupul nostru. E clar că nici ei nu vor avea această reușită acasă. Între degetele oricăruia dintre noi se prinde o cantitate de două sau de trei ori mai mare decât izbutește zâna din fața noastră, cu gingașele ei degețele. În ceșcuțe fără toartă, din porțelan, de mărimea unei nuci, ni se servește ceaiul de iasomie, la care s-a lucrat demonstrativ. Ni se arată cum să-i adulmecăm aroma, cum să luăm doar o mică înghițitură, s-o păstrăm puțin în gură, să bucurăm toate glandele salivare de parfumul licorii, apoi s-o înghițim treptat.

Magia e rănită de un zgomot. Carlos stropșește ceaiul din gură pe masă, răstoarnă ceșcuța și iese afară. Pe obrazul zânei a apărut un bujor, l-a întrebat dacă este vreo problemă, iar bărbatul răspunde printr-o strâmbătură din nas, a greață. Zâna a înghițit în sec, și-a stins bujorii din obraji, reluându-și zâmbetul fermecător și căutând în privirea noastră, a fiecăruia, satisfacția gustului rafinat al iasomiei, obținut prin vrăjitoria ei. Acum ne prepară ceai de crizantemă. Aceleași mișcări rapide, același ritual, aceleași ceșcuțe cu aceleași câteva picături de ceai, de parcă erau măsurate cu pipeta. Ne aplecăm asupra minusculei cești, respirăm adânc, apoi ducem degetarul la gură și nici nu apucăm să simțim gustul, că încăperea se umple de râsul cristalin al fetiței din Belize. Toți ne aruncăm privirile către ea și apoi în direcția privirilor ei; în crăpătura ușii Carlos făcea tot felul de scamatorii. Ca și cum nu se întâmplase nimic, zânele ne învăluie cu liniștea răcoros parfumată a unei seri de toamnă, când floarea și frunza crizantemei își dau prinosul, înmiresmând grădina. Urmează ceremonialul ceaiului de rozmarin. Rozmarinul, cu nenumăratele lui virtuți. Ce bogăție era în curtea copilăriei mele – și, printr-o minune, pătrund în grădinița de la talpa casei, în parfumul lămâiței, al busuiocului, al pelinului, al calomfirului, al cimbrului, al maghiranului, al rozmarinului... Trăiesc o clipă divină, copil în raiul meu, legănat de cele două zâne cu poveștile lor despre efectul rozmarinului asupra memoriei. Dar apa clocotește și se pregătește

o nouă demonstrație: arta preparării ceaiului verde. Cu ceștile în mână, zâna îl invită și pe supăratul Carlos din spatele ușii, pe care-l plasează în prim plan și, cu telefonul ei performant, facem o poză de grup.

La încheiere, ne prezintă ceaiurile gustate, în ambalaje fermecătoare, adevărate opere de artă, oferind trei pentru două plătite. De asemenea, tot contra-cost, pernuțe din mătase pline cu frunze de plante aromate, cu puteri miraculoase în odihna nopții, dar mai ales pe tărâmul viselor. Ne salvează onoarea tot simpaticul spaniol, care cumpără ceai verde, ceai de rozmarin și o pernuță galbenă, încărcată cu vise seducătoare. Tânăra lui companioană preia cumpărăturile, purtându-le cu mândrie. Zânele ne mai fac o poză – și ne luăm rămas bun, întorcându-ne pe același culoar umbros. Pe dreapta, o ușă din două părți, din spatele căreia răzbătea o poveste depănată de o bunicuță cu părul alb, adunat într-un coc pe ceafă, în care se intersectează două ace lungi din fildeș. Ascultătorii, un grup de copii, sorb delicat ceai și ronțăie susan, obosiți după vizita la Marele Zid, dar nescăpând firul poveștii: „Povestea – își continuă firul bătrâna, fixându-și mai bine ochelarii pe nas – povestea aceasta glăsuiește despre primul Împărat, jumătate om , jumătate zeu, care călărind un cal năzdrăvan, făcea să răsară câte un turn acolo unde copitele fantasticului armăsar atingeau pământul, zidul fiind urma galopului acestui cal.”

Nu mai pot trage cu urechea la fermecătorul glas, deoarece colegii mei ajunseseră deja la celălalt capăt al coridorului. Alerg să-i prind, iar povestea se ținea după mine. Cu o seară în urmă, soțul meu îmi citise din cartea scrisă acum treizeci de ani, „Misterul Fluviului Galben”, despre această legendă de un dramatism tulburător: „În chiar noaptea nunții, un mire este ridicat de slujitorii stăpânirii și trimis la munca de construcție a Zidului. Scoțându-și din păr un ac de jad alb, nefericita mireasă l-a rupt în două, dăruindu-i jumătate iubitului ei, spunând: Așa mă vei simți întotdeauna alături de tine. A trecut timpul –fără vești – și într-un târziu mireasa a plecat să-și caute mirele. Drumuri grele, peripeții, avataruri –dar ajunge până la urmă la Zid, unde află că iubitul ei soț murise numai cu câteva zile înainte. Trei nopți la rând plânsul femeii stârnește vijelii, prăbușește munți, încearcă să schimbe ordinea predestinată a lumii. Aflând de întâmplare, împăratul (pornit pe o judecată aspră) se îndrăgostește de frumusețea ei vrăjită și-i cere să-i devină aleasa inimii. Frumoasa acceptă – cu trei condiții: să-i facă răposatului ei mire o înmormântare omenoasă, să cinstească printr-un monument jertfa miilor de anonimi îngropați în Zid și să poarte doliu (el, împăratul) după aceste jertfe – ceea ce „Fiul Cerului” îndeplinește. În noaptea sorocului însă – când împăratul aștepta muncit de patimi în iatacul întâlnirii – prea-credincioasa mireasă (simțindu-și menirea îndeplinită) s-a aruncat de pe o stâncă în mare. De atunci – din timpurile legendei – și până astăzi, o stâncă din partea de răsărit a Marelui Zid poartă numele acestei nefericite, dar răzbunate, femei: Meng. Legenda, ca și construcția-minune ce-a generat-o, a traversat secolele, păstrându-se în folclor, inspirând poeme, piese de teatru, opere și balet – care se joacă și astăzi.”

Zarva de la ieșire mă smulge de lângă stânca Meng. În acest spațiu, pe care la venire doar l-am traversat, ne îmbie rafinamentul porțelanului în chip de cești, căni, ceainice, de o devastatoare frumusețe, prin forma lor, prin coloritul lor, prin dantelăria lor. Aici s-au făcut mai multe cumpărături, chiar dacă astfel de opere, prin fragilitatea lor, pun probleme la transport.

…Vrăjiți de acest ultim popas, ne lăsăm purtați printr-un oraș pe cât de mare, pe atât de luminat. Zăbovim pe bulevardele și străzile lui spațioase, cu vitrinele lor ademenitoare, până târziu în noapte, împuținându-ne treptat, pierzând câte-o țară la fiecare popas al microbuzului. România e penultima, urmată de Scoția. Ne îmbrățișăm cu Françoise și Alexander, de parcă petrecusem un concediu împreună, și nu doar o zi; îi mulțumim amabilului ghid – și coborâm în fața hotelului nostru, Ritan.

Microbuzul alunecă în bulevard, înghițit de circulația fierbinte.

Adrian ANGHELESCU
(ROMÂNIA)

Elegia anului 2016, mileniul trei
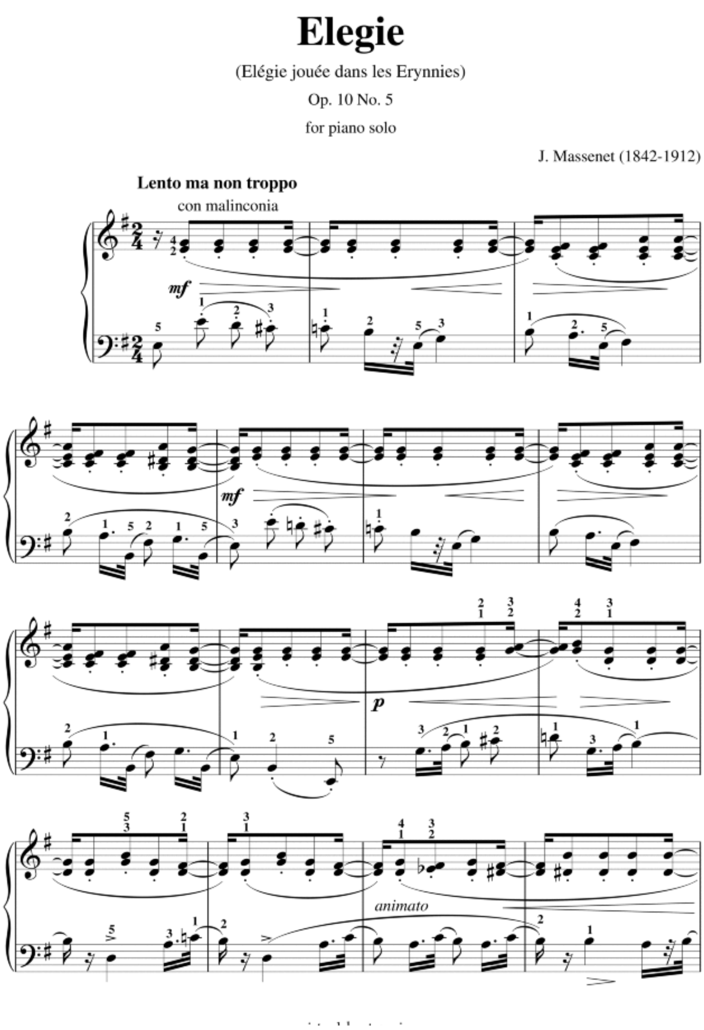
Când basmele mi s-au întors pe dos

Atâția zmei și nici un făt-frumos
Mișună-n jurul existenței mele
Iar basmele mi s-au întors pe dos
Și binele s-a transformat în rele

Au dispărut și împărați și regi
Împărăția se numește țară
Iar tu ai dreptul sacru ca s-alegi
Tot ce-ți dictează forțe din afară

Iar eu care voiam să fiu oștean
Să-mi apăr țara de dușmani și rele
Am devenit de-acum un biet sărman
Împovărat de biruri tot mai grele

Ce mi se pun în cârcă zi de zi
De către zmeii lumii actuale
Până la data când vor reuși
S-ajung în viitor un „coate-goale”

Dan ANGHELESCU
(ROMÂNIA)

Dimensiuni identitare în publicistica literarã a exilului românesc: eseistica lui Horia Stamatu

Nu am putea vorbi despre o dimensiune identitară – şi cu atât mai puţin despre un specific al literaturii interbelice, continuată de cei din exilul românesc – fără a aduce vorba şi despre fenomenul discret (dar persistent) al prezenţei unei anumite incandescenţe mistice. Impregnând, pe multiple planuri, ethosul întregii spiritualităţii româneşti, aceasta se cuprinde şi se exprimă, complex şi totodată lapidar, în ideea de *Ortodoxie*. Mircea Eliade a fost cel care a văzut în *Ortodoxie* „…acel sens sublim al omului şi al vieţii la care se ajunge fie pe cale mistică (experienţă individuală), fie pe calea etică (experienţă de limitare a individului); fie prin contact cu Dumnezeu, fie prin contact cu umanitatea. Şi – spunea el – cred că la ortodoxie se vor opri cei mai mulţi din ultima generaţie pentru că ortodoxia rezolvă antagonismul dinamic dintre Iisus şi Apollon-Dionysos; pentru că sensul creştinismului e cel mai perfect *spiritual*, aşadar cel mai real şi mai fecund. Dar, problema ortodoxiei, a misticii şi eticii ortodoxe se leagă de o sumă de întrebări care nu pot fi lăsate fără răspuns" (Mircea Eliade, *Sensul „Itinerariului spiritual"*, în vol. Mircea Eliade, *Profetism românesc*, (vol.1), ed. Roza Vînturilor, Bucureşti, 1990, p. 68).

Vorbim în fond despre o *stare spirituală* ale cărei efecte s-au văzut în apropierile create între generaţiile de scriitori. Intelectualitatea tânără a generaţiei interbelice (Mircea Eliade, Vintilă Horia, Ştefan Baciu, Petru Comarnescu, Horia Stamatu, Constantin Noica, André Scrima, Dumitru Stăniloae ş.a.) îşi va continua spiritualmente antecesorii (Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu), iar aceştia, la rândul lor, îi urmau pe marii gânditori ai ecleziei sud-est europene: Lossky, Dionisie Areopagitul ori Grigore Palamas. Ortodoxia părea să ofere unica soluţie capabilă să contracareze dominaţia şi suprematiile *gândirii pozitiviste*. Se deschideau orizonturi de natură apofatică în modul de a gândi relaţia cu *Transcendenţa,* vizibile în scrierile unor Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Dumitru Stăniloae şi – în fapt – în tot ceea ce au gândit şi au scris cei ce se revendicau din trena ideatică a revistei *Gîndirea*. Dar nu numai.

Ca poet şi eseist, Horia Stamatu aparţine tinerei generaţii de intelectuali interbelici şi face parte din categoria rarisimă a acelor scriitori despre care s-a putut spune că „ating, printr-o metafizică profundă şi originală, starea de religiozitate/…./ (şi că) ajung la un anumit prag de reflecţie lirică şi de expresivitate, la o metafizică de tip liric în care miticul şi religiosul se împletesc şi se confundă/../ acolo unde se sfârşeşte previzibilul, determinantul. Întâlnirea cu religiosul este în acest mod indirect posibilă /…/ fără concepte teologice" (E. Simion, *Fragmente Critice*, vol.1. Craiova: Scrisul românesc, 1997, p. 137).

Într-adevăr, eseurile lui – impregnate de o extraordinară forţă de comunicare cu vaste orizonturi adâncite în timpul auroral – se disting prin aceea că simt şi presimt traiectoriile şi volutele spirituale ale devenirilor fenomenului cultural românesc.

Problematica vizând dimensiunea identitară constituie una dintre preocupările constante ale eseisticii lui Horia Stamatu. Cu prilejul publicării, în traducere proprie, a celebrei conferinţe intitulată *Hölderlin şi esenţa poeziei* (*Hölderlin und das Wesen der Dichtung*), susţinută de Martin Heidegger la Roma în 1936, *notele* eseistului român deveneau ele însele o veritabilă disertaţie. Desigur, dimensiunea identitară era abordată la momentul acela oarecum

subsidiar, prin prisma unor analize asupra fenomenului de disoluţie a spiritualităţii. Vorbind despre lumea ce îi era contemporană „… zdrobită de industrie, ideologie şi destrucţie ecologică" (v. *Hölderlin şi esenţa poeziei* de Martin Heidegger, în *Revista Scriitorilor Români*, München, nr.18, 1981, p. 191) şi operând trimiteri la spiritualitatea din scrierile unor Jacob Böhme (*Aurora*), Novalis (*Die Cristenheit oder Europa*) şi poemul iniţiatic *An Tiek*, Horia Stamatu evoca mişcarea romantică, aceea care descoperise în lumea culturii superioare folclorul. Dar atenţia lui se concentra asupra esenţelor dimensiunii identitare, întrezărită şi ca vocaţie profetică a poetului (*poeta vates*). Trimiterile îl vizau pe Eminescu „*ultimul romantic al lumii*" în ipostaza celui care „a intuit ieşirea lumii din regimul cuvântului" ca să intre într-un regim „care nu mai întemeia nimic/…/ În locul unei *permanente întemeieri,* afirmă eseistul, s-a instituit desfiinţarea totală ca anti-esenţă a istoriei/…/mica noastră planetă, ajunsă un pumn de pământ în bătaia tuturor vânturilor din golurile nefiinţării" (Ibid., p. 192)

Pornind de aici, înţelegerea dimensiunii identitare se vădea legată indisolubil de străvechi experienţe spirituale ce trimiteau cu gândul la spaţiul spiritual al străvechimilor traco-helenice, din care poezia, religia şi filozofia izvorâseră îngemănate sub irepresibila nevoie a umanului de a se comunica plenar. Dintr-o asemenea *întîlnire* şi *iluminare* de sensuri *accentul identitar* se revendică impregnat de tensive şi întregitoare idei. Să-l amintim pe Constantin Noica cel care adună laolaltă *Comuniunea, Comunicarea şi Cuminecarea*. Dar şi pe Hans-Georg Gadamer atunci când spunea: „…ca orice fel de experienţă, trăirea poetică, precum şi cea religioasă resimt nevoia cuvântului. Acestui fapt îi corespunde sensul grecesc primordial al cuvintelor respective: poezia este *facere* prin cuvânt, iar *teologia* este *vorbire* despre divinitate. Nu trebuie să presupunem pur şi simplu că avem de-a face aici cu *două lucruri deosebite*, *cu vorbirea poetică sau cu cea religioasă*. Este clar că nu se poate distinge cu uşurinţă între limbajul poeziei şi cel al tradiţiei mitologice" (v. H.G. Gadamer, *Experienţa estetică şi cea religioasă*, în vol. *Actualitatea Frumosului*, Iaşi: Polirom, 2000, p. 127).

Dar perspectiva şi temeiurile prin care eseistica lui Horia Stamatu abordează dimensiunea identitară constituie o contracarare a unui specific – din ce în ce mai pronunţat în modernitatea noastră – pe care îl sesizaseră încă Schelling şi Hölderlin: *înnoptarea temeiului metafizic al sensului* când *timpul devine sărac* (*eine Zeit der Dürftigkeit*). În lumea traversată de o prăbuşire a esenţelor şi valorilor fundamentale, *dimensiunea identitară* afirmă irepresibila şi insaţiabila *voinţă* de sens (the will of meaning), sensul capabil să-i definească şi să-i exprime irepetabilul, unicitatea, trimiţând la mereu neliniştita şi neliniştitoarea interogaţie heideggeriană despre *Esenţa Temeiului* (*Vom Wesen des Grundes*). Aşadar, dimensiunea identitară capătă o iradiaţie de marcă specială a lumii spirituale, de inefabilă pecete a *căderii prin timp* şi totodată refuz şi ieşire din actualitatea lipsită de plenitudine a unui „timp oropsit (dürftig) pe care îl trăim în istoria lumii de azi", *Timpul* în care *Zeii au părăsit lumea* (v. H. Stamatu, *Hölderlin şi esenţa poeziei* de Martin Heidegger, în *Revista Scriitorilor Români*, München, nr.18/1981, p. 175). Se conturează aici elementele care, vizând esenţa *Poeticului,* îl fascinează şi îl apropie – pe urmele lui Heidegger – de Hölderlin. De altfel alegaţiile sale au o deosebită limpezime:

„Urmând pe Hölderlin, Martin Heidegger se depărtează de ceea ce ştim despre *poiesis*, termen originar grec, fără să-l contrazică ci numai răscolind mai adânc în căutarea semnificaţiei ultime a *actului poietic*/…/aşa că nu ne oferă încă o teorie, ci cu totul altceva, mult mai profund" (Ibid., p. 175.).

Dimensiunea identitară devine astfel, pentru Horia Stamatu, modalitatea gravă de interogare a literaturii ca lume aparte. Specificul se distinge în reflexivitatea obstinată cu care o investighează aspirând să o surprindă în amplitudinea unor semnificative construcţii simbolice. Este probabil aspectul pe temeiurile căruia s-a spus că în eseistica lui transpare un *lirism al cunoaşterii* ce ar avea *multe ecouri blagiene.*(Mircea Popescu, 1971, *Dialogurile lui Horia Stamatu*, München, în Revista Scriitorilor Români, nr. 10, pp. 143,144)

Cât despre poemele lui Horia Stamatu, în *Istoria* lui Ion Negoiţescu se afirmă că ele conturează *o veritabilă theodicee*. Este evident că şi eseistica lui *vine* din spre sacralitate respirând puritatea dintru începu-

turi a lumii şi neprihănitele lumini ale increatului. De unde şi impresia de *minune a lirismului absolut* pe care o resimte acelaşi Negoiţescu. (Ion Negoiţescu, *Istoria literaturii române*, vol. I, Bucureşti, ed. Minerva, 1991, p. 335)

Exploram astfel tărâmurile *Poeticului,* înţelegem că şi dimensiunea identitară nu poate fi gândită decât prin aceeaşi profundă şi esenţială apropiere cu sacralitatea. Atât pentru poet, cât şi pentru eseist s-a spus că: „religia are, constitutiv, o excelenţă estetică. Şi în religie, şi în literatură, trăirea se exprimă printr-o mare tensiune simpatetică, deşi activă în domenii marcate de o anumită ambiguitate între imanent şi transcendent, numen şi natural./…/Faţă de sacru, literatura, arta, beneficiază de un impuls ludic apt de a instaura cât mai convingătoare universuri alternative" (Ibid., p. 143.).

Dimensiunea identitară – din perspectiva în care o abordează eseistul – se revendică cu temeiuri profunde survenite din cu totul alte teritorii decât cel al literaturii:

„De-a lungul timpului trecut de la adoptarea creştinismului în limba latină de către strămoşii românilor (sec. IV), spune el, s-a dovedit cu prisosinţă că pentru civilizaţia românească primordiale nu au fost formele religioase ci spiritul creştin. Lipsa războiului religios la Români este cea mai importantă notă caracteristică a civilizaţiei lor" (Horia Stamatu, *Între utopia orfică şi hieratismul mioritic.* München, „Revista Scriitorilor Români", nr. 16, 1979, p. 144). Dar, dezvoltă el ideea apropiind-o de tragica actualitate, în România războiul religios a început să se desfăşoare în spaţiul concentraţionar păzit de oamenii generalului rus Nikolschi, când Nichifor Crainic, fost profesor la Facultatea de Teologie din Chişinău *trebuia să mărturisească superioritatea temnicerului faţă de Dumnezeu, pentru că temnicerul putea să-i dea o lingură de supă în plus*" (ibid., p. 145).

Şi tot ca o trăsătură identitară el o distinge în aceea că civilizaţia românească *s-a centrat mai mult în sacru decât în juridic*. Aspect ce ar fi avut o decisivă influenţă asupra limbii române, această centrare fiind nu formală, ci de tip organic. Românii, subliniază Stamatu, au fost dintotdeauna toleranţi faţă de alte credinţe religioase, la ei nu s-ar fi putut nicicînd întîmpla o noapte a Sfântului Bartolomeu. De unde se poate deduce că absenţa, dispariţia, extincţia dimensiunii divinului nu poate avea drept consecinţă decât disoluţia şi inevitabila extincţie a caracterului identitar. Aceasta este gândită şi ca esenţă istorică participând la un anume tip de fiinţare. Utilizând o veritabilă arheologie a cuvintelor, autorul aminteşte de cultul antic Hestia-Vesta, cult al „*vetrei,* al *căminului,* care este simbolul casei, al familiei, al continuităţii familiale sau chiar civice, cum era cultul roman al focului păzit de Vestale. În orice caz este vorba în această rădăcină de ideea permanenţei…" (ibid. p. 188).

Dar dimensiunea identitară are o legătură şi cu *Poetul,* înţeles în ipostaza de *întemeitor prin cuvînt*. Dintr-o asemenea perspectivă eseistul reaminteşte dialogul lui Socrate cu Hermogenes din Cratylos, text în care se sublinia că *poezia este izvor de realitate, întemeiere prin cuvânt, că poetul este dătător de noimă (nomothet), legislator, dat fiind că poeţii sînt cei care au dat nume zeilor*. Atunci când Hölderlin susţine că „omul trăieşte poetic pe acest pământ", se subînţelege că a fi poet înseamnă a poseda harul prevederii, al unei deschideri spre viitor, ceea ce presupune *profeţia* (ibid., p. 147). Prin urmare, dimensiunea identitară se desluşeşte începând cu *Nomogenetica,* cu naşterea numelor, ce se vădeşte ca un fenomen deosebit de complex şi impregnat de unicitate. Aici „sacrul se împleteşte cu umanul prin *inspiraţie* şi numai astfel fiinţa umană se defineşte inconfundabilă ca atare, adică atunci când omul s-a găsit pe sine *identificându-se* l-a găsit şi pe Zeul ce se confundă cu *este,* deci *Vesta*. Cel care, asemenea descoperitorului de izvoare, găseşte şi este purtătorul acestei permanenţe a calităţii pe care o numim *este* şi pe care o ţine ca pe un potir în *cuvânt* e poetul. Aşa cum focul Vestei, simbol al permanenţei lui *este* nu trebuie să se stingă, nici cuvântul poetului nu trebuie înăbuşit./…/*este* rămâne etern, prezent şi inefabil cu *Cel ce este mai înainte de toţi vecii" (*ibid., p. 188)

Dintr-o perspectivă apropiată sunt expuse şi ideile din eseul *Între utopia orfică şi hieraticul mioritic. Disoluţia dimensiunii identitare se petrece în timpul în care lumea,* spune Stamatu, este *„zdrobită de industrie, ideologie şi destrucţie", iar poeţii nu mai umblă* „prin noaptea cea sfântă" *să vestească ceva pe urmele foştilor preoţi*. *Ei şi-au pierdut darul profetic*. De unde şi întrebarea gravă pe care comen-

tatorul o *decupează* din poemul lui Hölderlin: *La ce bun poeţi în vremuri oropsite?* (*Weiss ich nicht und wozu Dichter in dürftiger Zeit?*). Răspunsul apasă asupra întregii noastre epoci. Întoarcerea la *poeta vates* care – asemenea vestalelor – să întreţină temeiul (esenţa!) existenţei noastre în *Logos* pare a fi devenit o necesitate imperioasă, având în vedere că în locul întemeierii (deci al esenţei) *timpul nostru e dominat de anti-esenţa istoriei.*

Horia Stamatu posedă şi, totodată, încearcă să pună în lumină o înţelegere nu doar a fenomenului literar, ci – într-o măsură egală – şi a interdependenţelor ce operează în stările actuale ale lumii, subliniind esenţa subtilă ce „leagă" între ele fenomenalităţile: „Cine reduce *istoria* la *politică* face o gravă eroare. Istoria este fundamental *logos* (dela *lego,* a aduna, a lega, a pune împreună). Dar astăzi politica este tot mai departe de logos, /…./ În lipsa logosului politica nu mai are de apărat nimic decât pe ea însăşi, adică nu e decât o persistenţă a forţei care constrângere, însă nu leagă" (H. Stamatu, *Sub semnul poeziei*, Ontario, Canada, revista *Cuvântul românesc,* anul 10, nr.110, 1985, p. 13)

Actualitatea, clarviziunea şi profunzimea acestor aserţiuni sunt tulburătoare. Tot ceea ce ni se spune pare a fi scris din însăşi proximitatea zilei pe care o trăim, a prezentului. Nu mai puţin uimitoare sunt analizele pe care le întreprinde asupra fenomenului literar al exilului românesc: „Poezia exilului nostru este la cea mai înaltă expresie când ajunge la contingenţele ei naturale cu oracolul, profeţia şi apocalipsa./…/ Vorbind despre *Oficiul poetului*[2], un mare poet german de la începutul declinului acestei modernităţi pe care o înmormântăm azi, ne aminteşte exemplar care sunt temeiurile poeziei, adresându-se celor ce îndeplinesc acest *Oficiu*: de ce oare, poete, vei fi ascultat profeţii Orientului, şi imnurile Helenilor, şi mai de curînd tunetul? Într-adevăr, acestea răsună în cea mai mare parte a poeziei româneşti din exil, şi în raza lor de luptă poeţii, cum spune Dumitru Ichim, pentru întoarcerea *logosului* la el acasă, aceasta fiind ultima speranţă a popoarelor ameninţate cu dizolvarea, de a-şi veni din nou în fire./…./ Când puterea lumii nu mai are nimic de-a face cu poezia, cu poeţii, când este deci ruptă de *cuvânt*, din putere a lumii se transformă în agent al neantului./…./Istoria este în mit, mitul în cuvinte, şi cel mai adânc operează în cuvânt poezia. Genocidul nu este doar masacrarea unor corpuri vii, ci este şi vitriolarea miturilor unui neam, şi chiar ale unei lumi" (H. Stamatu, Sub semnul poeziei, Cuvântul românesc, nr. 110, p. 13).

Este cât se poate de limpede: conservarea/ păstrarea dimensiunii identitare – aşa cum o înţelege eseistul – impune *întoarcerea Logosului la el acasă*. Ceea ce ar echivala cu o mutaţie taumaturgică menită „să scoată oamenii din sălbăticia din care nici măcar creştinismul nu-i mai poate scoate, aşa cum se arată azi cu mai multă violenţă ca oricând" (Horia Stamatu, *Între utopia orfică şi hieraticul mioritic,* în *Revista Scriitorilor Români*, nr.16, 1979, p. 156)

Continuându-şi ideea, Stamatu mai spune că această mutaţie, pe care ar fi s-o aşteptăm de la Orfeu, ar fi forţată prin ceva ce „toda sciencia transcendiendo[3]", depăşeşte orice ştiinţă, filozofie sau religie. El reia afirmaţiile unuia dintre personajele lui Eliade în care „sensul mesagiului lui Orfeu" ar fi că „*Poesia* este nu numai o soteriologie, dar şi o tehnică politică. Numai poezia ne mai poate mântui, mai poate schimba omul…"

Analizele eseistului au o adresă clară: epoca destrămărilor actuale, epoca ale cărei baze au fost puse de Revoluţia Franceză. De atunci încoace *sălbăticirea* – ni se spune – a făcut un enorm şi monstruos progres. Este evident că toate aserţiunile şi demonstraţiile autorului aflat în exil se instrumentează cu un limpede gând la ceea ce se petrecuse – şi continua să se petreacă – în România abandonată, ca pradă, bolşevizării.

[2] În germană *Dichterberuf,* termen pe care Horia Stamatu l-a preluat din scrierile lui Hölderlin şi pe care, în eseul intitulat *Între utopia orfică şi hieraticul mioritic,* îl explică astfel: „cuvînt întreg care cuprinde şi sensul de *oficiu*, şi de *mesagiu*, şi de *meşteşug*, şi de *vocaţie"*. (Stamatu, 1979, p. 155)

[3] Citat din versurile lui San Juan de le Cruz pe care Horia Stamatu l-a tradus în întregime în limba română.

Ovidiu Dragoș ARGEȘANU
(ROMÂNIA)

Trezirea spirituală

Omenirea a ajuns la un nou prag spiritual. Tot mai multi oameni se trezesc și devin conștienți de ei înșiși. Descoperă că viața nu înseamnă doar ceea ce am fost lăsați să credem că este și că dincolo de toate mai e ceva. Devenim conștienți de vremelnicia noastră pe această planetă și de faptul că dincolo de lumea materială mai este ceva. Viața spirituală. Că religiile și cultele nu au reușit să facă o educație spirituală și să pregătească omul pentru această trezire se traduce faptic prin aceea că oamenii care încep să vadă lucruri sau să audă diverse ascunse celorlalți sunt etichetați drept bolnavi psihici de cele mai multe ori. Odată cu această trezire sunt persoane la care se activează calități spirituale din alte vieti cum ar fi clarviziunea, capacitatea de a vindeca, vederea la distanță sau altele. Curios că deși sunt blamați de unii oameni pentru însușiri pe care le au deși nu și le-au dorit, încep să fie căutați de cei care la rândul lor au descoperit lumea spirituală. Asta pentru că fiecare dintre cei care au pornit pe cale spirituală deține doar o mică pietricică din mozaicul numit Adevăr și atunci are nevoie și de pietricelele celorlalți pentru a-și întregi tabloul.

Dar ce înseamnă în realitate trezirea spirituală? Pentru a ajunge la desăvârșire (asta înseamnă la asemănare cu Dumnezeu) fiecare spirit trece prin multe încarnări. Multe dintre spiritele bătrâne ale acestei planete sunt la a doua sau a treia planetă pe care se întrupează. Fiecare întrupare este, de fapt, o coborâre în planul material și automat o cădere spirituală. De la orice nivel ar veni, fiecare spirit se transformă în șarpe, precum la prima cădere a îngerilor și își capătă trup. Fiecare naștere se aseamănă cu urcușul unui nou munte. Nu mai are importanță ce munte ai urcat ultima oară. Suntem pe pământ să ascensionăm pe un alt vârf! Ne rămân din alte vieți diverse însușiri, aptitudini, memorii dar, în final, este important unde ajungem la sfârșitul acestei vieți.

Venit pe pământ si întrupat în materie, șarpele kundalini doarme încolăcit la baza coloanei la nivel de chakra 2. În funcție de vârsta astrală, de cerul din care vine, de aptitudini și de ceea ce a făcut în alte vieți acesta are diverse culori, dimensiuni și puteri. Acumularea de energie sexuală îl face să se trezească și să urce pe canalul guvernor pentru ca în timp să treacă de porțile chakrelor și sa iasă prin ceara 7 în Floarea de Lotus.

Aceasta perioadă de zbatere în care apare schisma dintre conștiință și Sine (pentru că șarpele kundalini este Sinele nostru profund) este etichetată de multe ori ca schizofrenie. Din păcate, mulți dintre practicienii de psihoterapie si psihiatri nu au cunoștințe spirituale, așa că le este destul de greu să ajute acești oameni de multe ori limitându-se la medicamente sau metode de terapie care se dovedesc ineficiente.

Manifestările trezirii spirituale a șarpelui kundalini pot fi inclusiv cu manifestări în planul fizic. Pot apărea dureri de spate, confundate adesea cu lombosciatica, dureri în plexul solar, asemănătoare ulcerului sau chiar dureri cardiace confundate cu cardiopatie ischemică sau infarct miocardic. Ajuns la medic, omul descoperă că nu are nimic din punct de vedere medical și intră și mai mult în panică, neștiind ce i se întâmplă. Un header, un vindecător sau un maestru reiki ii este cu mult mai util decât orice medic sau medicina clasică în general, care poate cel mult să îi dea un analgezic care să îi ia durerea, dar nu poate să rezolve cauza: blocare a sinelui într-o chakra... Un simplu gest și șarpele kundalini poate fi eliberat să își urmeze calea către propria evoluție spirituală.

Toți ne trezim la un moment dat. Unii pe nesimțite, fără niciun fel de zbatere interioară, alții trec prin clipe de groază pentru ei și familiile lor. Cert este că Omenirea a ajuns acolo unde a spus Hristos: „grâul este copt dar secerătorii sunt puțini!"

Fie ca fiecare spirit care se trezește să găsească drumul lui către Sine însuși și Lumina Lui Dumnezeu!

Bâki AYAN T.
(TURCIA)

SINIRLAR AŞAN RÜZGÂR

bu rüzgârın sınırı yok sırrı var
herkesten saklanan yurtsuzluk
okyanuslarla ırmakların yetmediği susuzluk
kuşların kanadında özgürlük arar
derin uyku mavi gök yırtılmamış ufuk
demek her şey buraya kadar

bu hayatın sırrı yok sınırı var
bitecek ıssız bir köşede yapayalnız
masum çocukların beyaz ölümleriyle
melekler kendisine hangi kanadı takar
kalsın bize umutsuz akşamların sonsuz acısı
kararsın güneş ve ay kararsın yıldızlar

bu yolun hem sırrı yok hem sınırı
beyaz kâğıda düşmüş leke gibi
baktılar bize: gördükleri açlık ve ölüm
gittik dönemedik döndük gidemedik
kadınlarımızı dalgalar aldı çocuklarımızı rüzgâr
duymadık bizi sınırlara çağıran sesi
demek her şey sönen güneşe kadar

WIND PASSING BOUNDARIES

this wind has no border but has secret
rooflessness hiden from everyone
thirst that rivers and oceans are not enough
looking for freedom at the wings of birds
deep sleep, blue sky, horizon without tear
so everything is up to here

this life has no secret but has border
it will end at a remote corner in loneliness
with white death of innocent children
which wings do angels wear
let’s keep endless pain of hopeless nights
let’s darken the sun and stars

this road has no secret nor border
like a blot spotted on white paper
they looked us: saw hunger and death
we went and couldn’t return, we returned and
couldn’t go
waves took our women and wind took our children
we didn’t hear that voice calling us to borders
so everything is until sun going down

Translated by: Hilal Karahan

Bâki Ayhan T. CV:

Turkish poet.

He was born in Adana, 1969. He graduated from Marmara University Department of Turkish Language and Literature. He has a doctorate to New Turkish Literature. His academic studies have focused in the field of modern Turkish poetry.

He began to poetry reading and writing in Adana, a very young age. "The Girl is owner of Mandolin", his first poem, was published in Milliyet Art Magazine and Young Poets Anthology. After, he came Istanbul and he published *Budala* (poetry magazine) between 1997-2004. His poetry and writings on modern Turkish poetry still publish in the new journals.

He is an modern literature instructor at Faculty of Turkish Language and Literature in Marmara University, as an assistant professor.

Poetry books:
Fraudulent Scale Memories (2001, Can, Istanbul)
Remote Time Praise (2003, Can, Istanbul)
Preparation For The Storm (2006, YKY, Istanbul)
Torn (2011, YKY, Istanbul)
Ticket Does'nt Ship (2015, YKY, Istanbul)
Museum of Life and Imagination: **All poems** (2015, YKY, Istanbul)

Book review:
Straightforward Scales: Poetry Writings (YKY, 2006, Istanbul)
1980 Generation of Turkish Poetry Poetics (2006, Toroslu, Istanbul)
Composition Art, (2011, Ikaros, Istanbul)

Istanbul - Turcia

Ioan BARBU
(ROMÂNIA)

Prigoana roșie și „Rugul Aprins”

Moto:
„Nu-mi voi vinde sufletul…”
Arhimandrit Roman Braga

Noaptea Paștelui. În orele rămase până să primim Sfânta Lumină a Învierii, Preacuviosul părinte arhimandrit Roman Braga, duhovnicul Mânăstirii Adormirea Maicii Domnului din Rives Junction, a avut vreme să-şi depene viața. Părintele m-a fascinat cu amintirile lui din România. Moartea l-a pândit la tot pasul, dar sufletul nu și l-a vândut diavolului roșu. „De la mama am supt duhovnicia, o dată cu laptele cu care m-a hrănit. Ea mi-a dăruit iubirea față de Dumnezeu. Mai apoi, m-au hrănit cu evlavie și smerenie călugării de la Mânăstirea Condrița, din nordul Basarabiei, în apropierea căreia se afla satul meu de baștină. S-a întâmplat să ajung pe la vreo 12 ani frățior la Mânăstirea Căldărușani. Anul următor, m-am înscris la Seminarul de la Cernica, dar l-a desființat |Antonescu din nu știu ce motive și m-am transferat la Seminarul Central din București. Ultimul an l-am făcut la Seminarul teologic din Chișinău. Am revenit la București și între anii 1943 - 1947 am urmat cursurile universitare. Am absolvit Facultatea de Teologie cu „magna cum laude”, apoi Facultatea de Litere și Filozofie și Seminarul Pedagogic Titu Maiorescu. Vremurile de răscruce mi-au distrus însă cei mai frumoşi ani. Noii stăpâni ai ţării nu tolerau minţile luminate, mai cu seamă pe cele care se încăpăţânau să meargă pe calea lui Dumnezeu. Nu m-au slăbit din lovituri şi suduieli pentru pricini scornite pe seama credinţei mele. Am fost arestat în 1948 pe motiv că aș fi ajutat un legionar. M-au ținut şase ani în închisori de maximă siguranţă şi degradare umană. După ce am trecut prin teroarea reeducării de la Pitești, m-au trimis la Canalul Dunărea – Marea Neagră. Ca și la Pitești și la Canal moartea era stăpâna noastră. Iubirea lui Dumnezeu și lumina Lui m-au însoțit în întunericul celulelor. În lagărul din Dobrogea, l-am întâlnit pe călugărul Evghenie Hulea, o figură de pateric, un adevărat tată al deținuților, cu lumina vorbirii de sfânt.

Am fost eliberat în 1954, cu domiciliul forțat în București. Pe ascuns, am ajuns la Iași și am depus cele trei făgăduințe în fața Mitropolitului Sebastian Rușianu, intrând în viața monahală, fiind hirotonit întru diaconie. Îi promisesem lui Dumnezeu că mă călugăresc încă de când mă aflam în temniță. Am început un lung pelerinaj prin episcopiile și mitropoliile din România, cunoscut fiind de toți, hulit de toți și izgonit din loc în loc. Ca să mi se dea de lucru trebuia să fiu preot. Care ierarh îndrăznea să hirotonească un *pușcăriaș politic*? A dat Dumnezeu ca în 1964 să-l întâlnesc pe episcopul Valerian Zaharia, care a dat frica la o parte și a aprobat să mă preoțească. La 1 ianuarie 1965, am fost instalat în parohia din Negrești, apoi mutat în localitatea Sârbi.”

Predicile părintelui mare duhovnic Roman Braga se transformaseră în proiectile dum-dum.

– Oameni ai lui Dumnezeu, nu mai ţineţi capul în nisip, ca struţul! Nu vedeţi nimic, nu auziţi nimic! V-a cocoşat şi v-a smintit viclenia „mult slăvitului eliberator de la răsărit”, generalisimul Stalin şi ipocrizia şlehtei de trădători din ţară, în frunte cu Gheorghiu-Dej, care îi cântă în strună dictatorului roşu. Sute de mii de români nevinovaţi sunt torturaţi

şi mor în temniţe, în chinuri îngrozitoare, bărbaţi de frunte ai ţării sunt trimişi în faţa plutoanelor de execuţie… Aceste atrocităţi sunt pentru ei ca un bâlci de distracţii. Comuniștii atei sunt niște creatori de iluzii, ei dictează în numele clasei muncitoare şi a milioanelor de ţărani români înşelaţi prin lozinci împrumutate de la Moscova. Să ne întoarcem, oamenii mei buni, la rugăciune, să ne întoarcem cu faţa spre Dumnezeu! Pe El să-L ascultăm, El este singurul nostru Atotputernic! Numai Dumnezeu și Fiul Său, care s-a jertfit să fim iertați de blestemul morții, ne arată calea cea dreaptă…

În anii grei de foamete care au năvălit peste România după sfârșitul celui de-al doilea război mondial și ocuparea țării de hoarda bolșevică, în obștea de la Mânăstirea Antim, vreo 40 de călugări și frați, din care o parte studenți la diferite facultăți din București, a apărut *Rugul Aprins*. Viața arhimandritului jertfită lui Dumnezeu nu putea să nu se lege de această obște în care Rugul aprins ardea întruna și nu se mistuia.

– Expresie biblică din Cartea Exod, *Rugul Aprins* a fost simbolul Rugăciunii neîncetate, al Rugăciunii lui Iisus Hristos. Această interpretare a aparținut părintelui Daniil Sandu Tudor, în certificatul de naștere Alexandru Teodorescu, inițiatorul acestei mișcări duhovnicești și spirituale. Fie-i țărâna ușoară!

Părintele Roman se oprește din povestit. Două lacrimi cât două scântei de stele i se preling pe obraji.

Reușește să reia firul povestirii.

– Pentru părintele Daniil, rugăciunea era ca aerul, ca lumina ochilor. Rugăciunea lui Iisus îi coborâse din minte în inimă. El se ruga chiar și în somn pentru românii de pretutindeni, pentru eliberarea României din robia roșie. A fost arestat în noaptea de 13 spre 14 iunie 1958, împreună cu profesorul universitar Alexandru Mironescu și cu fiul acestuia, Șerban Mironescu. Tot atunci am fost arestat și eu, a doua oară, împreună cu alți membri ai cercului Rugul Aprins, între care profesorul teolog Dumitru Stăniloae, părinții arhimandriți Sofian Boghiu, Benedict Ghiuș, Felix Dubneac, Arsenie Papacioc, ieromonahul Adrian Făgețeanu, doctorul Gheorghe Dabija, poetul Vasile Voiculescu, academicianul Alexandru Elian, scriitorii Paul Sterian și Ion Marin Sadoveanu, cunoscutul teolog și gânditor creștin Nichifor Crainic. Și mulți alții care făceau parte din „lotul Teodorescu Alexandru”, cum am fost înregistrați în arhivele securității, condamnați la sute de ani de închisoare pentru delicte scornite, „uneltire contra ordinii sociale”, dar și pentru „înaltă trădare” și „activitate criminală împotriva clasei muncitoare și a reformelor sociale”. Am fost judecați, cu toții, într-un proces formal, cu ușile închise.

Cel care a inițiat *Rugul Aprins*, veșnicul de pomenire părintele Daniil Sandu Tudor a fost văzut ultima oară prin 1960. Era grav bolnav, de torturi și chinuri, de înfometare, de zile nenumărate petrecute în zarca Aiudului. Se pare că în noiembrie 1962 a trecut la viața cea cerească și veșnică. N-a mai apucat libertatea, pe care noi am obținut-o peste doi ani, în 1964, prin decretul 411. N-a fost un gest de clemență din partea regimului criminal de la București condus de dictatorul stalinist Gheorghiu-Dej, n-a fost nici unul de achitare din partea unei justiții aservită vârfurilor comuniste, a fost un act pur conjunctural să ia ochii Occidentului, care făcea presiuni din ce în ce mai mari, amenințând România cu o totală izolare.

Oricât de mulți martiri își dorm somnul de veci în gropi comune, Rugăciunea lui Iisus n-a încetat să fie propovăduită. Rugul a rămas veșnic aprins, convorbirile din cadrul acestei mișcări au continuat și continuă. S-au născut mii și milioane de rugători adevărați la chemarea Domnului.

– Noi am spart lacătele de la porţile izolării atee, făcând din nou posibile întâlnirile dintre români şi Dumnezeu. Lucrarea duhovnicească din cadrul cenaclului „Rugul Aprins” a întărâtat până la turbare autorităţile comuniste. Haita roşie s-a aflat tot timpul pe urmele „Rugului Aprins”, chiar dacă cenaclul fusese nimicit. Duhul său trăia, luase calea inimilor a milioane și milioane de credincioși. Sutele de ani de închisoare dictate de „tribunalul poporului” n-au reușit să ne vindem diavolului. Dumnezeu a vrut să trăiesc… Hotărât să părăsesc țara, am acceptat propunerea să merg preot misionar în Brazilia, chemat de comunitatea românească din Sao Paulo.

…Trecuse de miezul nopții. Căpitanul de securitate Sima tot încerca să-l lămurească să sem-

destineliterare@gmail.com

neze declaraţia prin care se obliga să ţină permanent legătura cu autorităţile comuniste din ţară, prin anumite persoane de la Ambasada Republicii Populare Române din Rio de Janeiro.

– Nu semnez!

Pieptul i se umflă într-o respiraţie adâncă. Bătu cu pumnul în masă în timp ce aproape strigă:

– Nuuu, nu semnez! Nu vă ajung cei doisprezece ani din viaţă pe care mi i-aţi ucis prin închisori?

Părintele Roman Braga se ridică în picioare, scoase un suspin prelung, ca şi cum ar fi vrut să-i arunce căpitanului în faţă, pe masa care-i despărţea, toată suferinţa îndurată în anii grei de temniţă. În liniştea încăperii, la lumina oarbă a unei lămpi cu gaz, cuvintele părintelui sunară metalic pentru a treia oară:

– Nu semnez! Şi daţi-mi voie să plec… Se ivesc zorii!

– Ieşi!, porunci căpitanul, furios... Ieşi, porc încăpățânat! Dar ţine minte că mâna noastră este lungă… Este destul de lungă… Se opinti într-un ţipăt piţigăiat amestecat cu ură. Să ştii că… că mâna noastră te va ajunge chiar şi în Brazilia…

Bucureştiul i se părea destul de posomorât în dimineaţa aceea. Nici prin gând nu-i trecuse să accepte propunerea căpitanului Sima. Urma să plece peste trei zile şi se simţea descătuşat. Strada începu să se mişte. Se umplu cu oameni. Forfotă intensă, oameni care se grăbeau, de-o parte și de alta sau în spatele său. Acum se simţea mult mai în siguranţă. „Domnule căpitan, eu îți spun foarte serios: mâna voastră lungă nu mă sperie!…” Se pomeni vorbind singur. Urca spre Dealul Mitropoliei cu paşi siguri. Mers apăsat, ca şi cum şi-ar fi măsurat curajul.

– Când am ajuns în Italia, pe aeroportul din Roma, m-am uitat în toate părţile. Simţeam că mă aflu într-un templu al lui Dumnezeu şi duhul Său sălășluiește în mine. „Doamne, mi-am zis, dacă Tu îmi dai libertatea, iar eu n-o primesc, înseamnă că sunt un păcătos. Nu-mi voi vinde sufletul, cum nici până acum n-am făcut-o!”

Am părăsit aeroportul și am ajuns la Sfântul Scaun. Am cerut azil politic.

…Părintele arhimandrit are broboane de sudoare pe frunte. În privirea sa împovărată de emoţie îi citesc încleştarea grijii pentru sufletele încătuşate ale celor rămaşi acasă, în ţară.

În biserica mănăstirii Antim, pe iconostasul mic dinspre ușa de nord a Altarului, stă smerită o icoană unică. Este ***Rugul aprins*** adus de la mănăstirea Optina din Rusia de ieromonahul Ioan Kulighin în anul 1945

Filosofema grafică – Rugul aprins

Marian BARBU
(ROMÂNIA)

Boca Raton

-însemnări de scriitor-

Cu timp în urmă, oricum, după anul 2000, văzusem lângă Lacul Michigan,în farurile mașinii, doi ochi sfredelitori care nu se mişcau din mijlocul asfaltului. După poziția așteptării îndelungate, am dedus că nu voia să treacă strada, ci să... privească apa clăbucind lent la malul lângă care ne aflam. Cum în America – mai cu seamă în spații deschise – totul este protejat, cu atât mai mult păsările (pecum rațele și gâștele sălbatice) și multe mamifere, precum ratonul, aparținând familiei *Procyonidae*.

Nu mică mi-a fost surpriza, când la întoarcerea spre casă, într-o suburbie a megalopolisului Chicago, am văzut, tot în farurile mașinii, târziu în noapte, un raton strivit fără milă de un șofer inconștient.

Altfel, animalul, deloc dezvoltat prea mult, se arată a fi de o gingășie aparte prin coloritul blăniței, orbitor de curată și în dungi de alb și cafeniu, iute de picior, cu viteze apreciabile în cățăratul prin copaci. Omnivor fiind, nu este pretențios la hrana pe care o caută cu obstinație. Trăiește mai mult în rezervații special amenajate, în America de Nord. Și nu numai. Astăzi, scăpând din ferme, a ajuns și în zona Munților Caucaz (precizează enciclopediile).

Cu ceastă imagine, nu feerică, dar plăcută, m-am îndreptat spre Florida. Aveam să poposesc într-o localitate cu denumire semnificativă – Boca Raton.

Aveam gândul prins la mijloc de a exploda într-o contradicție ireductibilă. Veneam din România, unde numele pravoslavnicului Arsenie Boca era pe buzele a sute de concetățeni, care-i fixase prezența religioasă(sper, pentru totdeauna) la Mănăstirea Prislop. Apropiații ortodocși spun că următorul pas trebuie să fie ... canonizarea bunului vizionar.

Înainte de a ajunge la Miami, în virtutea aceluiași canon – Atlanticul , am zăbovit în orășelul cu titlul de mai sus. Peste tot palmieri și iar palmieri. Toți, absolut toți drepți lumânare. De pe fiecare în parte curgeau ca niște zdrențe frunzele dispărând prin tasare, mereu prin tasare, contribuind la circularitatea copacului.

Ni s-a oferit posibilitatea de a vizita un cvartal de locuințe dispuse în semicerc, ridicate până la nivelul patru inclusiv. De fapt toate etajele, nu numai de aici, ci din întreaga întindere (cât vezi cu ochii în zare) nu trece de nivelul patru. Din loc în loc, excepțiile întăresc regula – fie că este o companie bancară, comercială sau, de ce nu? , o primărie de sector ca la noi în București. Uraganele, taifunurile să fie cauza ?

Dăm să intrăm în semicercul de locuințe din Boca Raton. La intrare, o polițistă de culoare ne legitimează pe toți cei șase membri ai echipajului vizitator. Am început să mă obișnuiesc cu asemenea gesturi de ... cordialitate la primire.

Urcăm la etajul al treilea, unde suntem așteptați de o familie de români care lucrează la cazinou. El, inginer de politehnică, ea, absolventă de științe economice, ambii din București.

Bucuria de a se întâlni cu foști conaționali ai lor,după 15 ani de muncă aici,în Florida,îi motivează atât de mult, încât, în surescitarea lor, ne cer permi-

siunea de a invita și pe niște fini din apropiere (la 20 Km. distanță). Acceptând – cum altfel ?! – în vastul apartament al domnului inginer român-american, s-a întins un bairam tipic brașovean. Mai cu seamă că a doua zi era o mare sărbătoare națională – cea a Recunoștinței.

Aerul, destul de umed în această parte de țară, doar Atlanticul se află la o distanță respirabilă în fuguța unei mașini, m-a aruncat ceasuri întregi sub zăpăceala celui condiționat. Expunerea permanentă sub umbrela acestuia te poate trimite direct în spital. Așa că, preferând balconul, am căzut în admirația unor fructe de palmier, ieșite parcă înadins la nivelul ochiului meu, privitor de la această înălțime.

Nu de puține ori, imaginația mea prea bogată m-a pus la zid cu asocierile sale câteodată bizare sau năstrușnice, dar, în cele mai multe cazuri, bogate și stimulatoare. De data aceasta, fructele palmierilor semeți din jurul cvartalului de locuințe erau așa de galbene și perfecte ca micile emisfere ascunse în mingile ovale de rugby. Știam mai multe despre acești arbori tropicali de la prietenii mei aflați în Cipru. Acolo, atmosfera mediteraneană le priește din plin(de exemplu , în Larnaca). Învățasem , în București, la cursurile de istoria artei, că unele coloane egiptene au capitelul în forma unui mănunchi de frunze de palmier. Iar la cursurile de Lingvistică generală, a venit vorba de polisemantism. Între cuvintele exemplificatoare a fost și *palmă.*

Întâlnit în foarte multe expresii și locuțiuni, cuvântul a fost ridicat în rang boieresc, nobil de către Academia Franceză, prin acordarea oamenilor de știință și artiștilor de valoare, spun enciclopediile, o *distincție în formă de frunză de palmier stilizată*.

Am avut ocazia în localitatea Boca Raton să cunosc desfătarea produsă de gustul dulceag al fructului de palmier, iar miezul lui mi s-a părut destul de apetisant.

Asta a fost în prima zi și în prima noapte a sejurului în cochetul orășel cu o denumire încă nedescifrată de mine.

A doua zi, am beneficiat de explicațiile unui profesor de spaniolă, care preda într-o școală mexicană. El a rezolvat pe loc dilema mea – *boca* este un cuvânt comun, identificând sensul concret pentru gură. Implicarea lui în comunicarea din limba română este mult mai bogată, cuvântul având un polimorfism explicit, pornind de la valoarea de *interjecție,* până la cea de *adjectiv, substantiv* și *verb.* Interesant pentru cercetătorii de caz, să precizăm că rădăcina cuvântului intră în atâtea derivate și în funcție de etimologii – italiană, maghiară, turcă, spaniolă, română.

Dacă speculăm sensul cuvântului în formația geografică nou creată – Boca Raton – , ar trebui să spunem că am obținut o metaforă revelatorie. Prin ea se identifică un spațiu anume, un spațiu special, în cadrul căruia ratonul, ca animal, se simte la el acasă. Lângă palmieri, în niciun caz; un alt paradox american.

Frumusețea locurilor albe din zonă o dă lărgimea străzilor, șirul imens geometrizat de palmieri, adevărați paznici la armonii – parcă veghează la sănătatea oamenilor și a liniștii acestora. Locuitorii din Boca Raton s-au obișnuit să creadă că nu au frică nici de ziua de mâine. Ce dacă aici nu prestezi aceeași muncă pentru care au fost pregătiți în România? Li se plătește pentru orice serviciu efectuat, numai în dolari.

Eu nu-mi dau ochii peste cap când aud de dolari. De aceea, am rămas cu privirea fixată pe interlocutorul mărturisitor. Cum eu nu beau alcool, am continuat să tac. Nu până la ...infinit, deoarece ochii roșii, tulburi vorbeau de la sine când silabele cuvântului Ro-mâ-nia îi ieșeau cu sughițuri pe platforma comunicării.

De unde până aci, am ascultat , într-o îndesată , aproape dușmănoasă limbă română, pronunția prețurilor de pe sticlele de whisky și de vin (cam multe la număr !) , acum, aceeași pronunție , am interpretat-o drept o relaxare a creierului. A unui dor înăbușit față de țara părăsită, prea îndepărtată. Cu atât mai explicabil în aceste locuri păstorite de Oceanul Atlantic. Nu știu dacă pentru totdeauna !

Este drept că nu m-am interesat îndeaproape de cetățenia lor,dacă dorul de casa noastră,limba română, în care locuiesc și acum ca-ntr-un rai pe care nu l-au pierdut încă, se arată atât de presant, de ce nu-și revin la matricea nașterii lor? Să fie mai puternici dolarii din țara de adopție care le-au înlocuit pofta de viață naturală din patria noastră ?

Trebuie să-i aprob numai cu jumătate de gură (de parc-ar avea nevoie de avizul meu?!), restul,până

la întregirea procentului,vine de la inteligența înțelegerii naționale, cărturărești, într-un mod superior a situației , pe care o raportez la mine, la situația de scriitor, *globetrotter* în statele Americii de Nord. Așa că teoretic , da, practic, ba !

Rămâi, Boca Raton, acolo unde te-au găsit românii noștri. Mi s-a spus că i-ai primit mulțumitor, fiindcă te-a ajutat și Atlanticul, tăcut sau învolburat, după cum se mișcă planeta noastră în spațiul galactic, plin de mistere, niciodată descifrabile.

Noi ne continuăm călătoria tot spre sud, ca să descoperim informații despre scriitorii *Mark Twain*, născut în Florida (1835-1910) și *Ernest Heminqway* (1899-1961), de pe insula Key West.

25-26 dec 2015, Algonquin

Boca Raton – Florida, USA

O carte de tip enciclopedic

În oricare periplu de călătorie, prin fascinanta Canadă, în 2016, am avut prestabilite două obiective: orizonturile naturii milenare și prezența cărților în limba franceză.

Pentru primul obiectiv, natura propriu-zisă, cea contemporană nouă, convoacă numaidecât, atât geografia pe orizontală, dar și pe verticală. Numaidecât, îi iese în cale istoria, cu ale sale meandre, pornite de la nativi, organizați în triburi, până la dislocarea lor și coabitarea(!?) cu alte seminții ale omenirii. Nu le spun acestora intruși, deși provin din alte etnii ale planetei, căci astăzi s-au integrat așa de bine, încât au devenit... canadieni. (La 1 ianuarie 2016, presa franceză, engleză și română, care apare la Montréal, anunța, cu o bucurie reținută, că populația Canadei a ajuns la 36 milioane de locuitori, dispuși la suprafața țării de peste 9.975.000 km^2 . Religiile sunt multifuncționale: catolicism, protestantism, mozaism, ortodoxism).

În privința cărților, este mai întotdeauna de convorbit, fie în ceea ce înseamnă bogăția de titluri, care impune, deductiv, tematici și scriitori (referințele mele se circumscriu numai literaturii și, în principiu, culturii, cu toate resorturile ei tipărite. Librăriile franceze au bine statuate prezența în toată Canada, în Québec, cu precădere.

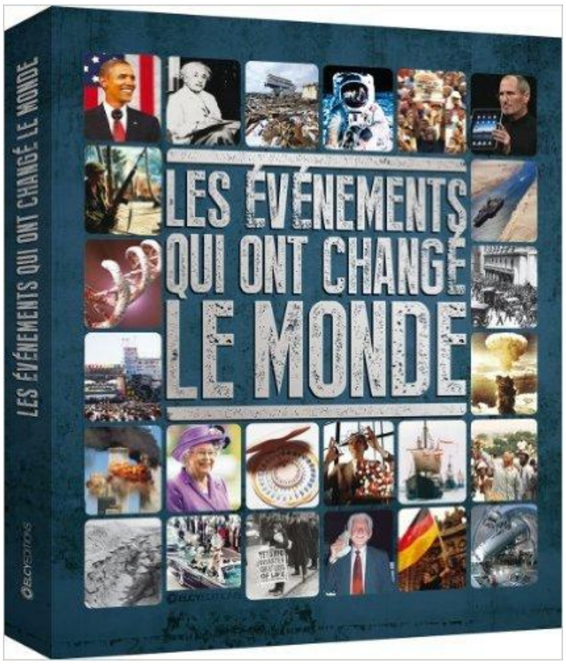
Una din cărțile de reală cultură, aș zice enciclopedică (dacă n-aș forța cercul de sensuri al cuvântului, producând o tautologie nevolnică) **Les Evénéments qui ont changé Le Monde,** publicată în 2015. Eu aș încadra-o într-o anume taxonomie.

Redactată de Robin Brown, cartea a fost comandată de *Igloobooks Ltd* și imprimată pe hârtie velină, la policromie, în China. Cartea are formatul dicționarelor enciclopedice, de tip clasic – 27/ 22 cm, fiind broșată.

Întregul eșafodaj cărturăresc respiră aerul unei sinteze riguroase, eminamente rezultată după îndelungi metamorfoze editoriale și decizii drastic de selective. Aș spune că întreaga lucrare a înlăturat,

de la început, logica unor concesii de ordin partizan.

Un *și totuși* există ! În prim-plan, la nivelul țărilor, se află USA, Anglia. Apoi Franța, Germania, Japonia și trimiteri incidentale la Rusia, Cuba, India ș.a.

În notițele preliminare despre cartea în discuție, am trasat două rubrici : *oameni* și *evenimente propriu-zise*. Pe acestea două le-am aprofundat de-a lungul celor 176 pagini, literă corp 10 drept și italic, de la caz, la caz. Toate alternante cu fotografii, majoritatea în alb / negru, dar și la policromie.

. Pentru *alb/negru*, cităm foto rezervate lui *Albert Einstein, Henry Ford, Louis Blériot, Titanicului, arhiducelui Ferdinand,* începutul *Primului Război Mondial – La Somme, Alexander Fleming, Mahandas Gandhi*, Naziștii, debarcarea în Normandia, Bomba Atomică, războiul din Coreea, *Rosa Parks* și segregația rasială, dezbaterea prezidențială: *John F. Kennedy, Richard M. Nixon,* 1963. *Marşul spre Washington* ș.a.

. Pentru *policromie*, reținem foto, rezervate pentru : *Pearl Harbor*, explozia bombei atomice, în Japonia, pe 2 pagini , studierea de către *James Watson*, a unei molecule de ADN, imagine supradimensionată, în 1957, de la *reuniuneaTratatului de la Roma*, *asasinarea lui J.F.K.*, *Neil Armstrong* pe Lună, flăcările războiului din *Vietnam*, foto *Margaret Thatcher, Bill Gates*, președ.Microsoft, *Steve Jobs* (1955-2011), *Luisa Joy Brown – născută in vitro, telefonul celular,dărâmarea Zidului Berlinului*, *eliberarea lui Nelson Mandela,* Bill Clinton strânge mâna lui Mandela, invenția *World Wide Web*, *prințesa Diana*, în viața de cuplu și trecerea ei în neființă, *Regina Elisabeta a doua*, (la 5 iunie 2012,ceremonia jubileului de diamant, în prezența unei imense mulțimi adunate în fața balconului de la Buckingham Palace), *astromobilul Curiosity*, a ajuns (s-a așezat pe Marte) în august 2012, foto *papa Benedict al XVI-lea*, anunțând retragerea din scaunul pontifical la 11 febr.2013(efectiv,la 28 febr.), pe verso, figura noului *papă François* (nume preluat în semn de omagiu adus *Sfântului François d'Assise*).

(*N.B.* – numele actualului Papă este al cardinalului argentinian Jorge Mario Bergoglio. Demn de reținut : Biserica catolică are 1,2 de miliarde de fideli pe întreaga planetă).

Cu această departajare... *pe culori*, am produs, *ipso facto* , și o informare asupra secvențelor specifice fiecărui subiect abordat. Speculând în privința ordinii așezării în carte, pentru dezvoltarea unor semnificații de luat în seamă în viitorul omenirii, formulăm următoarele:

- secolul al XX-lea, prin genialitatea palpabilă a lui Albert Einstein, a dus cunoașterea omului în pragul exploziei atomice, din păcate, în defavoarea lui ;

- în același veac, omul a pus piciorul pe lună, singurul satelit natural al pământului, și s-a încumetat să exploreze și planeta Marte (la 6august 2012).

Popularea celor două corpuri cerești – în spiritul obișnuințelor noastre lumești – este în faza de proiect, de ipoteză; Biserica rămâne singura certitudine de unitate a pământenilor, credința pe care aceasta o degajă în formele ei multiple de manifestare.

Toate compartimentele cărții elogiază, indirect, știința și tehnica, puse în slujba **Omului** (termen generic pentru ceea ce înseamnă **Viață,** fără discriminare de religie, rasă, etnie,orientare sexuală, biologică sau politică).

Și cartea oferă exemple fulminante de abateri care au dus la războaie, la hotărâri distrugătoare de vieți umane, cum a fost aruncarea în august 1945, a bombei atomice în Japonia – asupra orașelor Hiroshima (la 6 august 1945) și Nagasaki

(la 9 aug. 1945).

(În trecere – fără comentarii !- : subsecvența *Le projet Manhattan* precizează că doi refugiați unguri, foști naziști, Leo Szilard și Eugen Wigner, i-au scris președintelui Roosevelt, în 1942, că nemții au abandonat proiectul bombei atomice în laboratorul lor specializat din Norvegia, că nu se vor mai întoarce niciodată la el.

Comentariul atașat acestei vești dezvoltă hotărârea îndârjită a americanilor de a obține cu orice preț „de cette terrible arme de guerre" în cadrul unui program cu numele de cod : *Manhattan Projet* (oferind, se subînțelege, milioane de dolari).

În contrabalans, minunata carte – în cadrul aceloraşi idei unicat, care au schimbat **lumea** (o, ce termen germinativ și general !) – zăbovește asupra evoluției științei și tehnicii; de la motorul mașinii , produs în fabricile de automobile Ford (1863- 1947), cu extensie și în alte țări ca: Anglia, Canada, Germania de vest (având o cifră de afaceri impresionantă. În 1959, fiind de 5,4 miliarde de dolari, profitul era de 451.4000.000 de dolari); până la zborul cu avionul, descoperirea penicilinei, a ADN-ului și a internetului (vezi imperiul lui Bill Gates) etc.

În dialectica tuturor cazurilor, mai ales a celor de bine, în sec. al XX-lea, a funcționat teribil de vizibil, dar just, *unitatea contrariilor* (*coincidentia oppositorum*).

La nivelul cărții care ne interesează într-un mod expres informațional, ne pervertit, semnalăm amplele mișcări ale oamenilor de culoare din două continente :Africa, Asia și cu percuție imediată, în SUA.

Sunt realități tensionate, nu numai în sec. al XX-lea, ci și în următorul veac. Acestea, cu siguranță, se regăsesc într-un număr sporit și mai profund în vremurile începute din acest al treilea mileniu. De la Rosa Park, la Martin Luther King, la Nelson Mandela – toți oameni de culoare, care au primit pedepse pe diferite termene de privare de libertate, omenirea ... albă n-a realizat că în piramida ființială a lui Dumnezeu ceva periculos, tribal, s-a infiltrat în mentalul conducătorilor lumii.

În loc să dăm colac zilei de lumină, purtătoarea de cuvânt a bătrânului Soare, aflat la jumătatea vârstei sale, ne ciondănim pe efemeride ale existenței noastre, extrem de limitate.

Suntem la începutul unor timpuri de conviețuire a trei rase umane: albă, neagră și galbenă. Lupta pentru supremație în univers s-a dovedit fără sens și fără beneficii individuale, dar pentru comunitate, cu atât mai multă fervoare.

Tot America de Nord, în cadrul unei strategii naționale, pe termen lung, a făcut dovada, în mod concret, în văzul celor peste 7 miliarde de locuitori ai planetei, că prin *dialog* și *înțelepciune,* adică prin *deschidere* și *cooperare*, metisul Barak Hussein Obama a avut două legislaturi de președinte la Casa Albă.

Așa cum în programele spațiale, cooperarea ruso-americană a dat bune rezultate, îmbucurătoare pentru noi ceștilalți, din afara sistemelor sociale – politice ale celor două state, de ce nu ne-am bucura cu toții de traiul zilnic, pe care Dumnezeu Sfântul ni l-a pus pe tabla de șah... proprietate personală !?

Nu voi înțelege niciodată rațiunea dezvoltării impetuoase a industriei armamentului de toate calibrele – populând *uscatul, aerul* și *apele* globului, toate în același scop – al luptei, al nimicirii adversarului. Ca după aceea să se intensifice industria de produse farmaceutice. Acestea, la rândul lor să ...vindece, ori să desăvârșească, în timp, doamne iartă-mă, ceea ce „loviturile de grație" , pe cale mecanică, n-au reușit dintrodată.

Ori, cartea de față, în esența ei de tip enciclopedic, face enorme servicii de atenționare asupra rolului major al culturii și civilizației, nu în buncărul vieții, ci în desfătarea ei pământeană.

10-15 sept. 2016, Craiova

Mihai BATOG-BUJENIȚA
(ROMÂNIA)

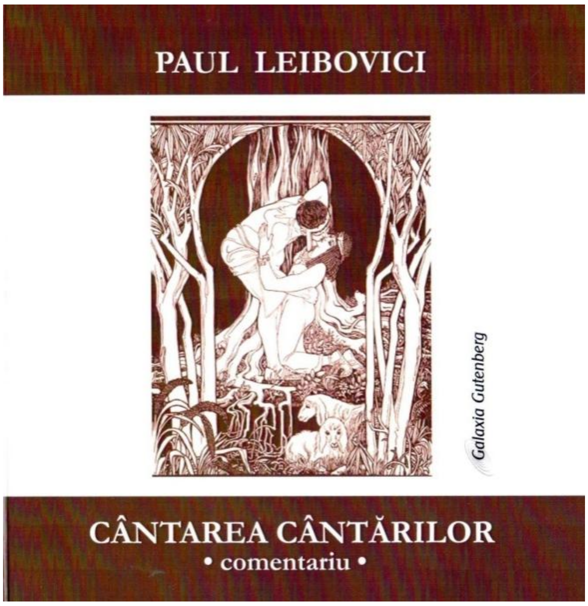
Încântarea cântărilor

În urmă cu câţiva ani un bun prieten mi-a dăruit un sul foarte bine realizat pe care se află scris un pasaj din Cântarea Cântărilor, mai precis 8:6, acela care sună precum un descântec de iubire: ***Pune-mă ca o pecete pe mâna ta***… Îmi place atât de mult cum arată totul încât îl am pus pe un perete pe lângă care trec zilnic. Suficient cât să-mi amintesc versurile şi automat să le recit. Ceva mă face să cred că prin acest mic şi nevinovat ritual ziua mea va fi mai bună şi nici nu pot spune că nu se întâmplă aşa.

Prin urmare ros de curiozitate am intrat, ca orice fericit trăitor al zilelor noastre, în marea arhivă a internetului şi am căutat informaţii despre acest poem considerat a fi cel mai frumos poem de iubire din toate timpurile. Am aflat desigur o mulţime de lucruri: că ar fi, foarte posibil, o creaţie a rebelului faraon Akhnaton sau că are influenţe babiloniene, persane ori din străvechea cultură a grecilor preantici, dar şi că ar fi o creaţie a regelui Solomon şi cântă iubirea dintre acesta şi frumoasa Sulamit. Că poemul fusese într-o vreme, aşa cum se întâmplă cu toate capodoperele, interzis, fiind considerat prea senzual, aproape că nici nu ne mai miră, însă un înţelept, marele rabin Akiva trăitor prin secolul al II-lea după Hristos îi redă locul şi rolul în cultura tradiţională evreiască raportându-l la celelalte cărţi din grupa Haghiografelor (a III-a grupă din Biblia ebraică Ketuvim) şi chiar considerându-l mai presus decât acestea prin frumuseţea lui literară şi profunzimea cugetărilor.

Prin urmare, în urma căutărilor, am aflat suficient de mult ca să fiu complet derutat.
Numai că bunul meu prieten dr. Dorel Schor îmi spusese odată că miracolele se întâmplă doar celor care cred în ele. Aici mă citise perfect, fiind eu unul dintre oamenii care cred că o lume lipsită de miracole ar fi o lume extrem de plictisitoare.

În consecinţă, miracolul s-a produs! Am primit de la domnul Paul Leibovici lucrarea intitulată: ***Cântarea Cântărilor -comentariu-*** apărută la editura: Galxia Guttemberg în anul 2016 cu o frumoasă galerie de ilustraţii aparţinând lui Isiu Shaerf (ZL). Acest adevărat miracol însă, culmea, nu m-a mirat deloc. Pe domnul Paul Leibovici îl cunosc de aproximativ un deceniu, ne-am întâlnit de mai multe ori la Iaşi, am făcut schimb de cărţi iar eu am citi cu multă plăcere scrierile domniei sale nu numai pentru că este un erudit ci şi pentru că este un scriitor, vorbesc de volumele scrise în limba română, complex şi fascinant însă şi un foarte bun cunoscător al celor două limbi: ebraică (patru volume editate) şi română (opt volume editate dintre care şi o lucrare specială intitulată: ***Sărbătorile noastre israeliene, tradiţii şi povestiri***).

Fiind deci foarte interesat de studiul tradiţiilor evreieşti era şi normal să ajungă la această capodoperă, Cântarea Cântărilor, la care a muncit mai bine de cincisprezece ani, spre bucuria noastră a celor care acum putem avea acces la o lucrare ştiinţifică lipsită de influenţe religioase prea puternice sau de partizanate ecleziastice. Paul Leibovici, şi în această lucrare, dă măsura inteligenţei, a interesului şi a seriozităţii cu care trebuie abordată o temă mai ales când aceasta a fost analizată de-a lungul mileniilor, aparent, sub toate aspectele.

Dar oare ce aduce nou acest studiu extins, perfect sistematizat şi bine coordonat ideatic?
În primul rând demonstrează că poemul, influenţat desigur de culturile de contact: babiloniană, persană, greacă sau egipteană este opera, una fundamentală, a poporului evreu, ea răspândindu-se în lume numai în limba ebraică şi chiar făcând din personajele Solomon şi Sulamit eroii evrei ai cânturilor.

Ca argumente aduce în prim plan descrierile de natură sau referirile la flora şi fauna caracteristice zonelor locuite din străvechime de evrei, elemente care abundă în versurile poemului şi care fac un tot unitar cu iubirea dintre oameni (aici între Solomon şi Sulamit). Ba, mai mult, comparaţiile cu leii sau tigrii, ca forţă şi frumuseţe a omului îndrăgostit, aduc şi importante informaţii asupra faunei din acele timpuri, iar delicatele trimiteri la unele caracteristici ale florilor sau ale arborilor în diferite anotimpuri duc poemul în acea sferă celestă în care frumuseţea este unul din fundamentele creaţiei, una din formele de manifestare a divinităţii.

Paul Leibovici este convingător atunci când, fără să ignore influenţele culturilor de contact, demonstrează că poemul aparţine structural poporului evreu el fiind, ca orice capodoperă, una din modalităţile de manifestare a culturii de tip folcloric, fiind cântat şi, evident, îmbogăţit stilistic, cu orice prilej de bucurie. Desigur este prezent şi în culturile ritualice fiind recitat mai ales vineri seara, în familie, ca o prevestire a zilei ce va veni, acea închinată odihnei şi Domnului, însă precedată de trecerea prin focul purificator al iubirii. Desigur nu voi intra în amănunte ele făcând deliciul lecturii acestei cărţi iar autorul ştie să dozeze informaţia, să o ordoneze şi să o analizeze în aşa fel încât, departe de a fi confuză ori greoaie, devine pasionantă, captivantă şi foarte uşor de urmărit logic. Lucru, trebuie să recunosc, destul de dificil, aşa cum am văzut prin multe alte lucrări dedicate acestui mirific poem, mai ales din pricina faptului că una din caracteristicile sale este o extraordinară complexitate cu trimiteri în toate sferele activităţilor umane, ale ciclurilor naturii ori prin jocul irezistibil şi subtil rezultat din împletirea metaforelor cu hiperbolele, la o subtilă şi foarte elevată senzualitate, dar şi cu un expozeu al sentimentelor omeneşti şi a gândurilor înalte inspirate de iubire în sensul cel mai profund al conceptului.
Nu lipseşte din abordările autorului nici oraşul Ierusalim în dubla sa ipostază de lucru concret dar şi de element spiritual de o importanţă capitală a dăinuirii poporului evreu prin furtunile istoriei ori referirile la muncile câmpului sau la ciclurile naturii ca fiind o reprezentare accesibilă senzorial a ciclurilor cosmice.
Sunt foarte interesant prezentate activităţile ritualice în care poemul este un fel de coloană vertebrală a acestora dar şi faptul consfinţit prin studii că la baza actualului poem se află limba aramaică, adică limba dominantă în Eretz Israel cu cel puţin 400 de ani înainte de era noastră.

Oricum, complexitatea acestui studiu, frumuseţea dar şi marele interes cu care trebuie privit nu poate fi împlinită decât citind acest minunat volum, rod al unei munci titanice dar care justifică pe deplin efortul autorului, măcar prin înălţătorul sentiment de bucurie pe care ne-o conferă lectura lui.

Podgorii românești

Lucreția Berzintu
(ROMÂNIA)

Yom Kipur – Ziua ispășirii și iertării păcatelor

- cea mai mare sărbătoare religioasă la evrei

Foto: www.chabad.org

Yom Kipur = Ziua ispășirii și iertării păcatelor este considerată cea mai mare sărbătoare religioasă la evrei, sărbătoare destinată rugăciunilor și pocăinței.
http://www.youtube.com/watch_popup?v=dvWxoYULWrw&vq=small

În calendarul ebraic, Yom Kipur începe la apusul soarelui a celei de-a zecea zi a lunii ebraice Tișri (11.10.2016) și continuă până la apusul soarelui următoarei zile (12.10.2016).

Este ziua cea mai sfântă pentru evrei. Fiind a zecea zi de la începutul anului, de la sărbătoarea de Roș Hașana (Anul Nou), este ziua în care Dumnezeu decide soarta omului și a poporului evreu.
Evreii își urează unii altora ”Gmar Hatima Tova!” (Să ai o semnătură bună! – se înțelege în Cartea Vieții).

Conform tradiției evreiești, Dumnezeu înscrie pe fiecare persoană pentru anul urmator într-o carte, Cartea Vieții de Rosh Hașana și așteaptă până la Yom Kipur pentru semnătură – ”Sigiliu”, pentru a-și da verdictul. În acest timp de zece zile (De la Anul Nou și până la Ziua Ispășirii), fiecare evreu încearcă să-și schimbe comportamentul în bine, caută iertare pentru greșelile făcute împotriva lui Dumnezeu și împotriva altor ființe umane. Cea mai mare parte din această zi evreii o petrec la sinagogă, participând la serviciul religios.

În această zi evreii țin post negru 24 de ore, fără mâncare și fără apă. Odată cu începerea postului, ei aprind lumânări pentru cei morți din

familie, lumânări special fabricate pentru Yom Kipur care ard, neâncetat, 24 de ore.

În Biblie (Vechiul Testament), în Leviticul – Sărbătoarea ispășirii, 16:29 este scris: ”…în a zecea zi a lunii, să vă smeriți sufletele, să nu faceți nicio

lucrare, nici băştinaşul, nici străinul care locuieşte în mijlocul vostru.”

Această zi se mai numeşte Şabatul Şabatelor. Postul se începe de obicei, cu 20 de minute înainte de apusul soarelui din ajunul zilei de Yom Kipur (11.10.2016). Legea evreiască spune că, înainte de post, la prânz, se pregăteşte o masă festivă. Tradiţional, se poartă îmbrăcăminte albă, simbolizând puritatea.

În Israel, de Yom Kipur, este o linişte impresionantă; niciun mijloc de transport nu circulă (maşini, trenuri, avioane ş.a), posturile de radio şi televiziune israeliene nu funcţionează, nu se fac apeluri telefonice etc. Doar copiii se joacă pe străzi şi autostrăzi, alergând pe rotile şi biciclete.

O zi pe an, toate străzile sunt ale lor, sunt liberi să circule fără ca vreo maşină să-i stingherească. Doar cele pentru intervenţii de prim ajutor (în caz de nevoie) funcţionează, ca: salvarea, poliţia, armata, pompierii.

Apropos de armată, în anul 1973 a fost ”Războiul de Yom Kipur”.

Chiar în această zi, cea mai sfântă pentru evrei, Ziua iertării păcatelor, a început războiul împotriva Israelului, printr-un atac surpriză din partea unei coaliţii de state arabe condusă de Egipt şi Siria ce a durat peste trei săptămâni. După un început nefavorabil, trupele israeliene au preluat iniţiativa, au forţat Canalul de Suez şi au ajuns la km 101 spre Cairo. În partea de nord, în luptele împotriva Siriei, israelieni au recuperat înălţimile Golan, ajungând la 32 km de Damasc. Cu tot sprijinul acordat de U.R.S.S. coaliţia statelor arabe a fost înfrântă.

La scurt timp după încetarea războiului, sub egida S.U.A. Egiptul deschide dialogul cu Israelul, finalizându-se cu un acord de pace între cele două ţări.

Filmuleţ despre Războiul de Yom Kippur: http://www.youtube.com/watch_popup?v=8vjRyw7YMfc&vq=small

GMAR HATIMA TOVA!
http://www.youtube.com/watch_popup?v=2oeh0nkLv6g&vq=medium

Ayalon Highway in Tel Aviv, empty of cars on Yom Kippur 2004

Constantin BIDULESCU (ROMÂNIA)

Promisiuni (Acrostih)

De mâine, nu mai beau în veci,
Exclud şi deplasări la meci,
S-a terminat statul pe net,
Tot mâine scriu şi un sonet.
Iar mâine caut şi serviciu,
Nicicând n-o să mai am vreun viciu,
E promisiune, nu capriciu.

La roentgen m-au cam alarmat,
Iată, mă las şi de fumat.
Tot de mâine, spun şi asta,
Eu o să-mi ajut nevasta,
Rar o s-o mai contrazic,
Aprob şi nu mai zic nimic.
Rău e c-atunci când mă trezesc,
Eu... tot pe astăzi îl găsesc.

Epigrame

Discuţie cu un meteorolog

– Cât la sută din prognoze se adeveresc ?
– Cam treizeci la sută , dacă stau să mă gândesc .
– Ce îmi spui acuma e ceva haios,
Nu-i mai bine-atuncea să prognozaţi pe dos ?

Nedumerire

Când situaţia o cere
La o întrebare-ajung :
De ce oare „ abreviere „
Este un cuvânt mai lung ?

„Amiciţie”

Un amic adevărat
Nu poate fi cumpărat .
Dar vă spun de la-nceput...
Că el poate fi vândut !

Motivaţie

Dacă ne gândim un pic
La câştig , să îţi ajungă ,
Şi salariul e cam mic
Dar şi luna e prea lungă .

Alegerea

Am trecut în viaţă şi prin clipe grele .
Ascultaţi aicea , ce vă spun eu vouă :
Ca să poţi alege dintre două rele
Trebuie-ncercate , clar , pe amândouă .

Truism

Vorba asta a fost zisă ,
Mintea este ca umbrela
Funcţionează la acela
Numai dacă e deschisă .

Constatare

Tu ţară, ce ai fost bogată,
Pe când era bunica fată.
Acuma, când sunt eu bunic,
Constat că nu mai e nimic.

Rondeluri vesele şi triste

Rondelul meu

Eu sunt acuma creator,
De versuri multe, săltăreţe,
Cu mersul lor ce-i curgător,
Dar şi cuprinse de tandreţe.

Şi chiar de sunt conservator,
Scriind în rime cu stricteţe,
Eu sunt acuma creator,
De versuri multe, săltăreţe.

Am pus în ele şi umor,
Am pus în unele tristeţe,
Să fiu pe placul tuturor
Ajuns acum la bătrâneţe.

Eu sunt acuma creator.

Rondelul flotei

Nu este doar o marotă,
Mulţi nu vor ca să priceapă,
A pierit o-ntreagă flotă,
Nimeni n-a intrat la apă.

E-o acţiune mafiotă,
Şi a fost doar o etapă,
Nu este doar o marotă,
Mulţi nu vor ca să priceapă.

Multe lucruri ce denotă,
Cine păcăleşte scapă,
De plată n-apare notă
Şi-adevărul se îngroapă.

Nu este doar o marotă.

Rondelul burlacului

Un adevăr ce-i dovedit,
Căsătoria e nefastă,
O duci mai bine, fericit,
Când n-ai nici soacră nici nevastă.

Iar sub papuc să fi trăit,
Cred c-ar fi fost mare năpastă,
Un adevăr ce-i dovedit,
Căsătoria e nefastă.

Dar zilnic spăl şi-am de gătit,
Că în oraş mâncarea-i proastă,
Nici singur nu e de dorit,
Şi pentru ea... mi-aş da şi-o coastă.

Un adevăr ce-i dovedit.

Rondel estival

A dat o fugă pân' la mare,
Şi-a stat chiar toată săptămâna,
Atras de-o blondă-ameţitoare,
Ce foarte greu vorbea româna.

A abordat-o c-o-ntrebare,
Şi poate l-a vrăjit cadâna,
A dat o fugă pân' la mare,
Şi-a stat chiar toată săptămâna.

Iar după-această întâmplare,
Când a venit pe plajă zâna,
El tot privind fix la picioare,
S-a hotărât... să-i ceară mâna.

Că nu degeaba-a fost la mare.

Toamna vieţii (Rondel)

Orice-ai spune, orice-ai face,
Bătrâneţile tot vin,
Ne place sau nu ne place,
Omul intră în declin.

Ba probleme cardiace,
Ba dureri ce ne previn,
Orice-ai spune, orice-ai face,
Bătrâneţile tot vin.

Omul nu mai e vivace,
Tratamentu-i anodin
Chiar de este eficace,
Te ajută doar puţin.

Orice-ai spune, orice-ai face.

Petale de trandafir (Rondel)

Din trandafirii albi cădeau petale,
Iar vântul le ducea spre infinit,
Purtându-le spre înălţimi astrale,
Ca anii celui ce-a îmbătrânit.

La fel cum cad din vremuri ancestrale,
Acei ce-n viaţă nu s-au împlinit.
Din trandafirii albi cădeau petale,
Iar vântul le ducea spre infinit.

Mereu căzând ca-n scenele teatrale,
Mulţi se ridică dacă-au îndrăznit,
Şi prieteni buni în viaţă-au întâlnit,
Ce-au respectat preceptele morale.

Din trandafirii albi mai cad petale...

destineliterare@gmail.com

Matematica (Rondel)

De-ar fi să mă mai nasc o dată,
Tot matematică aş face,
Şi un rondel câteodată,
Că-i forma fixă ce îmi place.

Prin alte ştiinţe aş da roată,
Nici fizica nu mi-ar displace.
De-ar fi să mă mai nasc o dată,
Tot matematică aş face.

De mulţi ea este admirată,
Că-i deductivă, perspicace,
Rezolvă multe, e tenace,
Şi-aş îndrăgi-o viaţa toată,
De-ar fi să mă mai nasc o dată.

Limba noastră (Rondel)

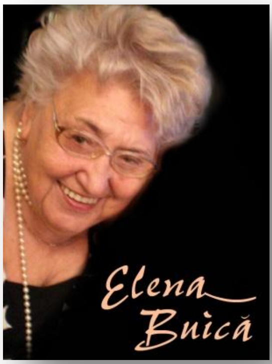
Limba noastră-i o comoară
Fala-ntregului popor,
Este dulce-acrişoară
Se pretează la umor.

Şi la muzica uşoară,
Sună bine şi la cor.
Limba noastră-i o comoară
Fala-ntregului popor.

Pusă-n stihuri te-nfioară,
Cu mesaj înălţător,
E de aur când faci iară,
Declaraţii de amor.

Limba noastră-i o comoară.

Elena BUICĂ
(CANADA)

Întâmplări hazlii

„Spălată e că nouă" e o zicală destul de răspândită. Se poate spăla orice, chiar şi obrazul. Apa îşi împlineşte menirea ei. Şi pentru că la bazinul de înot este multă apă, pe acolo ne-a ajuns din urmă şi pe noi această vorbă din popor.

Pentru că toţi ai casei ne aflăm într-o perioada de elan pentru a da jos câteva kilograme ce ne prisosesc cu destulă abundenţă, am tăbărât cu toţii pe bazinul de înot, pe aparatele de făcut gimnastică, plimbări, restricţii şi regim alimentar şi tot ce putem realiza din recomandările doctorilor nutriţionişti şi din puzderia celor „garantate" de pe internet. Mai împreună, mai după cum ne permite programul, nu pierdem din vedere înotul, dacă se poate de două ori pe săptămână.

Într-una din zile, ajungând la bazin, am văzut că uşa de la intrarea pe holul care ducea la vestiare era larg deschisă. Mulţumită că mă pot strecura fără să mai scot cardul din fundul sacoşei, ca omul pornit pe o treaba serioasă, cu capul înainte, abia am apucat să zăresc verdele uşii de la intrarea în vestiar semnalizând libera trecere. Bucuroasă că pot să intru repede, mă avânt să intru într-o sală de vestiar. Am văzut că mai erau persoane pe acolo, dar eu îmi vedeam de treabă, călcând avântat spre direcţia ştiută. Am auzit ceva murmur în jurul meu, dar nu m-a abătut nimic din atingerea scopului. La un moment dat, cineva a pus mâna pe umărul meu şi când ridic ochii, în jur erau numai bărbaţi. Politicos, mi-au spus că aici e doar vestiar de bărbaţi şi că următoarea uşă era cea pentru femei. Am roşit, m-am bâlbâit şi am ieşit năucită. Am tras aer în piept, am zâmbit în sinea mea şi am zis: apa o să spele bine obrazul meu puţin cam şifonat.

Am povestit acasă întâmplarea. Râzând, fiica mea m-a întrebat: „Tu ce i-ai spus omului care ţi-a punctat greşeala?” N-am apucat să deschid gura, că rapid, Tibi, ginerele meu, ca un mucalit ce se afla, a dat răspunsul în locul meu: „Parcă ce, eu nu ştiam ca e vestiar de bărbaţi?” Şi apoi m-a întrebat pe tonul cel mai serios: „Niciun bărbat de acolo n-a venit cu propunerea să faceţi schimb de chei?”

Întâmplarea asta, hazlie în felul ei, mi-a amintit de un alt amuzament stârnit de o epigramă primită de la poetul George Filip din Montreal. Fiind într-o conversaţie cu el pe internet, m-am scuzat că întrerup findcă trebuie sa plec la înot şi o voi reveni după câteva ore. Dar m-am întors din drum, uitasem costumul de baie acasă. Reînnodând discuţia, i-am spus glumind că, la bazin nu m-au acceptat în "nudul-gol". Amuzat, el îmi răspunde: "Pentru nudu-ţi gol/ Nu dau niciun pol, /Însă dau o mie/ Pentru-autopsie". După frumoasa tradiţie din literatură, i-am răspuns şi eu cu o epigramă şi aşa s-a născut un dialog plin de haz.

Dar întâmplările din timpul vizitelor noastre la bazin sunt numeroase şi diferite. Andaluza, fiică-mea şi Mara-Elena, nepoata, au trecut şi ele zilele acestea printr-o întâmplare, chiar ceva mai năstruşnică. Punându-şi ele lacăt pe dulapul unde şi-au lăsat hainele în vestiar, au plecat să-şi facă programul. Când s-au întors la haine, au găsit o femeie plângând şi altele consolând-o. "Nu îmi găsesc hainele, le caut de o ora, nu pot să înţeleg cum au putut să dispară?". A anunţat administraţia care s-a prezentat imediat şi a ajutat-o, dar în zadar. A dat tele-

fon acasă să-i aducă haine şi încălţăminte, zarvă mare, plânsete, căutări şi iar căutari, dar hainele nu erau şi nici nu se întrezărea vreo şansă să mai fie găsite. Induioşate, Andaluza şi Mara o mai consolau şi ele cum se pricepeau mai bine. De la o vreme, Mara a deschis dulapul şi... minune, acolo erau hainele femeii, iar hainele lor erau în dulapul alăturat, neîncuiat. Dulapurile nu sunt numerotate şi e lesne lucru să uiţi în care ţi-ai lăsat hainele. Aşa s-a întâmplat că Mara a pus lacăt pe dulapul alăturat, cel în care se aflau hainele femeii care acum plângea şi tremura de frig. Cum să mai scoată ele obrazul la lumină?!!? Mara s-a prefăcut că deschide şi ea dulapurile de haine luându-le la rând şi de-odată a strigat ca în faţa unei surprize: „Uitaţi-vă aici, sunt nişte haine". "Sunt hainele mele, a strigat femeia, dar mă jur pe Dumnezeu că am luat la rând toate dulapurile goale, chiar şi toate persoanele care m-au ajutat. Este un mister sau se întâmplă ceva cu creierul meu, trebuie să mă duc la doctor". Pe rând, celelalte femei au plecat, numai Andaluza cu Mara au rămas lângă ea. Ele nu s-au îndurat să o lase în acel hal de derută, au stat să o ajute să îşi revină, ţinând capul plecat, ruşinându-se de greşeala făcută şi de neputinţa de a mărturisi adevărul. Biata femeie, îi strângea mâna Andaluzei mulţumindu-i pentru generozitatea cu care îi vorbea ca să o liniştească. "Ce persoane minunate sunteţi voi", repeta femeia care încă nu putea să îşi vină în fire.

Andaluza cu Mara au rămas ca să îşi spele obrazul în taină, dar acasă am râs copios. Se mai întâmplă, viaţa are atâtea meandre...şi amuzamentul ajută şi el la ceva, dacă nu te afli pe baricada în care s-a găsit biata femeie fãra haine.

Pickering, Toronto, Canada

Teodor Buzu – ***Dimineaţa în iarbă***, pânză, ulei, 80 X 100 cm, 2003

Eugenia BULAT
(REPUBLICA MOLDOVA)

Străinul ce vine din mare

Erai tu Ianko,
*străinul ce vine din mare**.
Căutai o Americă de fildeș.
Lăsasei străbuni revoltați
sub pământ
și tineri izbiți
cu fața în ziduri
(cu mâinile lor a dat foc la palate
Puterea!**).

Departe acele focuri,
călcâiele tale mai frig.
Drumuri lungi te aleargă,
lumini orbitoare în față.

O, ce pământ a lui Crist e această Americă! -
un straniu acvariu al mamei-Europa.
Morții cei noi au atins Lampedusa;
ei nu dorm niciodată:
în apele mării pluti-vor etern.

Ce pământ, ce pământ al lui Crist
e America ta!
”Morții cu morții, cei vii cu cei vii”, -
îți faci curaj,
visezi, însă, iar acel om de culoare:
el te scruta din ecran.

Iată-l, privește dinnou
din plantații de portocal:
brațele lui, - suspendate pe sârma ghimpată,
ochi invadați tot de fluvii
în roșu,
limba, -
o frunză de toamnă ce spune.

Ce pământ, ce pământ al lui Crist
e America ta! -
Un Eden ce oferă la toți
pâinea cea salvatoare.
Ce pământ, ce pământ al lui Crist
e America ta!
Ce ochi galbeni,
hrăniți îndelung doar cu sângele
din portocale!...

...

Lumea de piatră,
privește ecranul de sticlă,
cu fața imobilă,
privirea imobilă, ochii de sticlă.

Ce lumea-a lui Crist,
o, ce lume-a lui Crist,
e America ta!
...

... Erai tu Ianko,
străinul ce vine din mare...
Ploua împrejuru-ți
cu ochi de sticlă, - furtună, -
și nu era joc, doar un joc
(*acel* joc...)

jocul
cu perle
de sticlă...

destineliterare@gmail.com

* Trimitere la capodopera cinematografică engleză ”*Străinul ce vine din mare*”, după romanul lui Joseph Conrad, la tema refuzului ”diferenței”.
** Trimitere la amplul protest al tinerilor, din 7 aprilie 2009, împotriva neobolșevismului, reinstalat în R. Moldova, în 2001, în timpul căruia regimul dădu foc Parlamentului și Palatului Prezidențial pentru a compromite protestul și a inculpa participanții. Patru tineri au fost uciși, sute dintre ei au fost umiliți și bătuți în beciurile poliției neocomuniste.

***

Și atunci, străină te simți.
Când vezi lumea aceasta
din lumi adunată,
Canal Grande ce-o poartă,
lume din lumi,
prea-divers colorată, croită:
mantii negre prin ceață plutind în Rialto,
turban sclipitor, fiorenti, - *settecento,*
sarri blând, amintindu-ți de Drumul Mătăsii,
piei maro coapte-n Sud,
chipuri alb- vineții
de sub soare anemic de Nord...
Totu-i formă, -'nțelegi, -
prima coajă pe fructul acesta
al Terrei.
Cuvântul, formă-din-formă și el,
ca *matrioșka* cea rusă,
precum ceasul *Dali*,
printre pași se topește...
Doar surâsul de vis ce-l surprind ochii tăi
traversând ochii lor
e continuu prezent...

O, frunză umană
pe venetul Styx plutitoare!
în porturi de liniști ancora ta
mai stabilă ca apa lagunei!...
... Din Est, -- bărci izbite de valuri,
surâsuri în gol,
ancore lipsă la proră.

Derivă.

* * *

E ca după un lung naufragiu:
cei salvați se strigă unul pe altul.

În urmă e nava, mereu înclinată,
fii, rămași la bord, au crescut.
O nouă progenitură s-a ridicat, -
sub steaguri prea cunoscute,
cu idealuri necunoscute...
Iat-o, salutând de pe puntea cea oblică,
vorbindu-ți chiar și de Patrie:
nava-nclinată,
fără de ancoră,
scoasă din timp și istorie.

În urmă sunt ani de claustrare și plâns,
de rătăciri, bucurii și tristețe
și regăsirea salvifică a unui sens.
Da, totul rămas-a în urmă...

- E suflet viu pe aici?... E suflet viu?!... –
precum un trăsnet tânăra voce scânteie cerul.
Era copilița ce-și asumase
destin de mamă și *ană*.

- E suflet viu pe aice?!... – insistă ecoul.
- E suflet vi-i-i-i-iu?!...
Am fost pe nava noastră-nclinată. E tot acolo
și e Patria noastră…
Cine m-aude?!...
- Am regăsit surioarele, vii sunt și ele
și toate fugit-au acasă
din tulbure ape străine.
Au crescut copii noi
și nu au mame.
Să ne întoarcem!...
...

...Se-ntâmplă ceva ciudat cu apa lagunei
Peștii în stol, cu burți albe în soare,
plutesc în tăcere spre larg.
Toți spun de-o-ncălzire globală.
Pescărușii salvați văd dezastrul de sus
și se caută unul pe altul țipând...

Imigrații anului 2013...

***

Sentimentul acesta ciudat
al originii tale…
Pământul sub talpă, -
pufos precum norii,
fără suflet copacii,
distante și florile…

Cabală malefică strănia!...

Verdele cel mai curat ireal e
și *verde* nici nu e,
marea, - o pânză din Aivazovski,
cerul perfect, - Michelangelo...

Salcâmul bătrân doar,
cu frunza săracă,
ți-e frate…
Și, printr-o stranie taină, -

magnoliul...

***

Când chiar nu mai speri,
îți iese în cale în plină stradă
macul cel roșu, -
o adiere de viață,
aidoma respiraţiei tale
spre cer.

De parcă te-ai întâlni nesperat
cu o rudă,
tu,
anemica floare de beci.

Zâmbiți împreună fără cuvinte,
sub un soare nou și complice, -

două anemii de primăvară…

***

... Acea stranie percepție
când treci dintr-o lume în alta...

Teama că ai putea uita cuvintele
lumii lăsate în urmă,
teama că ai pierdut cuvintele
lumii ce-ți vine din față.

Te regăsești locuind
ambele lumi
în armonie perfectă,
gata să locuiești
un întreg univers.

Globalizare...

Sabin BURAGA
(ROMÂNIA)

Debut

Poeme

Botanic desfrâu

Alintă-mi petala de sub chip,
mângâie-mi arbuştii din piept,
promit să fiu cuminte, grădină
pe care s-o deteşti de-a pururi,
smulgând visări şi roz greşeli.
Dă-mi ploi, usucă-mi voinţa!
În loc de parc, lumea continuă
să nască iar zidiri de faimă,
înrourate orbecăiri prin frici...
Ia-mi lujerii – zâmbete prea moi –
,
irigă-orice răstignire-a morţii
pe tabloul atâtor amintiri vagi,
mănoase plăsmuiri mai curate
decât giulgiul vreunui pârjol.
E-o inimă tânjind la germinare?

Echilibrul...

Cine-asigură echilibrul
dintre lanţuri şi sori,
cine plânge ca pustiul
s-ajungă rug de flori?
Cine-aprobă echilibrul
dintre-albine şi morţi,
cine zămisleşte focul
ce lin mângâie nopţi?
Lumea-i împăcată,
slăvind aura durerii,
vremea-i o muşcată
veştejind ura mierii.
"Ruga-i alege pe toţi."
Sfinţii conjură stupul
la fugă prin deşert...

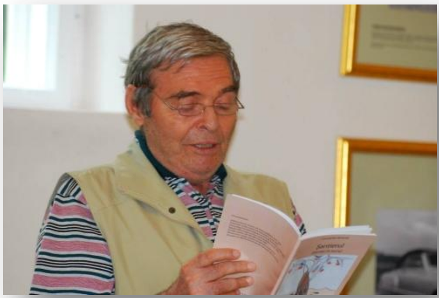
Ca părinte

Laţuri-n pârg,
cătuşe peste-ani,
temniţa-i aici,
ia-o ca soţie,
cinsteşte-o iute!
Apropierile ude
ispitesc mintea
să viseze, largă,
la zvelt etern
rotind clepsidre.
O vară mai caldă
decât tortura vie,
o suferinţ-arsă
de somnul greu,
iartă-nchisoarea
devenită mamă!
Ca nou părinte,
fii speriat iar
de gângurit lin,
al gratiilor prunc...

De la aură la iad

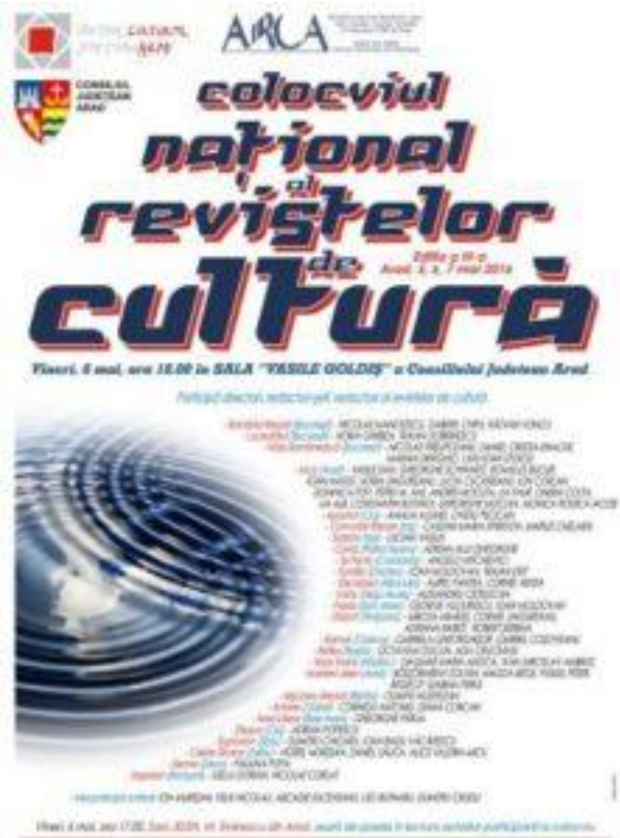
Încearcă-mi aura,
să nu fie strâmtă,
să nu pice iar
în noroiul artei,
asigură-mă uşor
că voi străluci!
Nu-s cast martir,
dă-mi să-nfulec
spini, păcate nude,
alte răzvrătiri
cu iz de peşti,
lasă-mă liber
printre suferinţe.
Am pierdut cer,
zarurile-au râs,
n-am mai putut
să-ţi probez, senin,
falnica urgie,
tăcutu-ţi iad.

Iași, Romania

Constantin BUTUNOI
(ROMÂNIA)

Colocviul Naţional al Revistelor de Cultură, Arad, 2016

În perioada 6-7mai, 2016, Aradul, un oraş din marginea de vest a României, pe malul râului Mureş, a găzduit cea de a III-a ediţie a Colocviului Naţional al Revistelor de Cultură, sub egida Consiliului Judeţean Arad, al Comitetului de Cultură Arad, a Uniunii Scriitorilor din România şi a Revistei Arca.

La colocviu au fost prezente principalele reviste literare din România şi reprezentanţii acestora: Nicolae Manolescu, Gabriel Chifu, Răzvan Voncu (ROMÂNIA LITERARĂ); Horia Gârbea, Traian Dobrinescu (LUCEAFĂRUL); Nicolae Prelipceanu, Daniel Cristea-Enache, Liviu Ioan Stoiciu, Marian Drăghici (VIAŢA ROMÂNEASCĂ); Mircea Mihăieş, C. Ungureanu, Adriana Babeţi, Robert Şerban (ORIZONT); Virgil Podoabă, Al. Cistelecan (VATRA);Ioa Marius Chelariu (CONVORBIRI LITERARE); Lucian Vasiliu (SCRIPTOR); Adrian Alui Gheorghe (CONTA); Ioan Moldovan, Traian Ştef (FAMILIA); Ovidiu Pecican, Amalia Alumei (APOSTROF); Dumitru Chioaru, Ioan Radu Văcărescu (EUPHORION); Gellu Dorian, Nicolae Corlat (HYPERION), George Vulturescu, I. Moldovan (POESIS), Gabriela Gheorghişor, Gabriel Coşoveanu (RAMURI), Olimpiu Nuşfelean (MIŞCAREA LITERARĂ), Angelo Mitchievici (EX PONTO), Paulina Popa (SEMNE), Adrian Popescu (STEAUA), Corneliu Antoniu (ANTARES), Daniel Săuca, Alice Valeria Micu, Viorel Mureşan (CAIETE SILVANE); Vasile Dan, Gh. Schwartz, Romulus Bucur, Gh. Mocuţa, Ioan Matiuţ, Lia Faur, Andrei Mocuţa, L. Cuciureanu, Ion Corlan, Onisim Colta, H. Ungureanu, Lia Alb, Domnica Pop (ARCA).

Colocviul Naţional al Revistelor de Cultură a reunit peste 60 de scriitori români şi reprezentanţi ai revistelor literare în Sala "Vasile Goldiş" a Consiliului Judeţean Arad. Întâlnirea a fost moderată de preşedintele USR Nicolae Manolescu, preşedintele Filialei Arad a USR. Deschiderea lucrărilor a fost făcută de poetul Vasile Dan, preşedintele Uniunii Scriitorilor Români, filiala Arad, urmat de preşedintele Consiliului Judeţean Arad, Adrian Ţolea. Au mai vorbit Doru Sinaci, preşedintele Centrului Cultural Judeţean Arad şi Răzvan Voncu, critic literar. Tema colocviului din acest an a fost „Vitalitatea unei instituţii: revista literară".

Vasile Dan, Nicolae Manolescu şi Adrian Ţole

Cu poetul Ioan Moldovan, după recitalul poetic

Din ideile expuse am reţinut: „Chiar dacă se vorbește de o criză a presei scrise, revistele literare, cu toate dificultățile, continuă să apară”; „Fără reviste literare nu ar exista cultură”; „Nu se poate imagina o viață culturală fără publicațiile literare”; „Presa culturală, un necesar filtru, un ciur (N. Manolescu); „Cultura română, europeană, un tezaur cert”; „Statul își plătește datoriile către scriitorii săi”; „Presa culturală nu va dispărea, rolul ei va deveni vital” (R. Voncu). Mircea Mihăieș a atras atenția asupra dispariției publicațiilor de tip generalist care promovau cultura, în timp ce Ion Mureșan s-a declarat optimist în privința viitorului revistelor literare, chiar dacă acestea sunt obligate să fie restrictive. G. Vulturescu a adus în discuție problema achizițiilor de carte și de reviste literare, iar G. Chifu a punctat: revista literară nu e neapărat o instituție de presă, este o instituție de cultură, care găzduiește literatura română vie, având spirit critic, fiind călăuză pentru cititori. Au fost semnalate neajunsurile: lipsa unor spaţii destinate special cărţilor şi revistelor pentru ca cititorii să le poată consulta, lipsa punctelor de difuzare şi lipsa unei legi a culturii pentru achiziţii şi distribuţii, precum şi utilizarea internetului.

S-au ridicat şi probleme legate de structurarea unor reviste, de grafica, de paginatie, format print sau virtual, Nicolae Manolescu subliniind faptul ca "o revista trebuie sa aiba viata, sa pulseze". O schita istorica a publicatiilor literare si artistice, cu rol major in epoci distincte, a fost făcută de criticul literar Razvan Voncu fiind cel care a adus un argument convingator la tema colocviului. Nici problematica tirajelor, suplimentelor, formatului, distributiei presei literare, nu a fost scăpată din vedere . La intervenţii au participat: Gabriel Chifu, Daniel Cristea Enache, Liviu Ioan Stoiciu, George Vulturescu, Ioan Moldovan, Angelo Mitchievici, Adrian Alui Gheorghe etc.

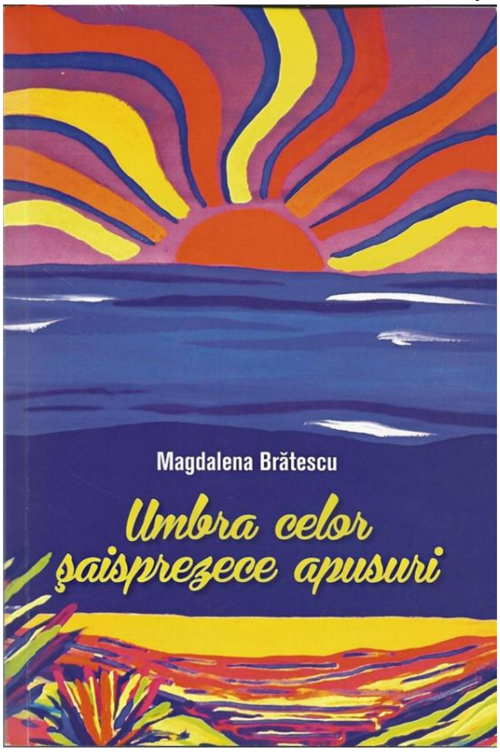
De remarcat recitalul poetic, din Sala Jelen, la care au participat peste 30 de poeţi citind din creatiile lor, precum şi efortul gazdelor pentru ca manifestarea să se desfăşoare în cele mai bune condiţii, rolul important pe care l-a avut poetul Vasile Dan, unii numindu-l chiar „sufletul acţiunii”.

Roni CĂCIULARU
(ISRAEL)

„Valoare şi vigoare” – un nou roman al Magdalenei Brătescu

Magdalena Brătescu este o scriitoare de prim rang. Critica literară, mai ales cea din România, a subliniat cu cinste şi seriozitate acest fapt. Şi iată-ne acum în faţa unui nou roman de o calitate deosebită, scris de această talentată prozatoare. Stilul şi profunzimea, substanţa, viaţa descrisă, densitatea ideatică, tematica, conflictul, originalitatea, farmecul naraţiunii, meandrele scriiturii, ilustrează un condei superior în literatura creată pe româneşte din Israel. Şi, trebuie să fiu sincer, ba chiar îmi face plăcere să mărturisesc că Magdalena Brătescu, în opinia mea, aparţine adevăratei literaturi româneşti de azi. Cu toate că recenta sa carte, de pildă, se referă la oameni şi întâmplări din Israel, nici măcar de origine română. Dar dincolo de localizări strict geografice, sau de ierarhizări critice, există faptul indiscutabil că autoarea scrie în limba română, gândeşte şi simte ca şi noi, ne face să ne redescoperim gânduri şi sentimente, astfel încât să considerăm că scriitoarea face parte din fiinţa noastră intimă şi adevărată. Artă, în cel mai bun înţeles al cuvântului!

După lectura recentului ei roman „Umbra celor şaisprezece apusuri”, încerci un amplu sentiment de satisfacţie, morală şi estetică, şi te redescoperi pe tine însuţi ca om. În această carte se pun probleme grave, se sugerează răspunsuri nu întotdeauna comode sau la-ndemână, viaţa este privită aşa cum e, în mod verosimil şi este analizată atent şi dezinvolt, corect şi semnificativ, nuanţat şi subtil educativ. Lumea e frumoasă şi urâtă, bună şi rea, deşteaptă şi proastă – exact cum îmi spunea chiar M.B., la modul general, într-un interviu de mare succes, datorat interlocutoarei mele. E lumea din Israel, dar oamenii, cu tot specificul lor local, sunt oamenii omenirii, ai lumii largi, ai mapamondului civilizat sau care se doreşte astfel. Am curajul să afirm că întrevăd, de fapt, valoarea universală a scrisului Magdalenei Brătescu. Fiecare piesă de pe tabla de şah a vieţii, şi a admirabilului său roman, îşi are rostul ei. Şi trebuie să recunoaştem că avem de-a face cu un bun jucător al acestui joc. Îmi reamintesc acum, aproape involuntar, de „jocul” lui Tudor Arghezi, care puncta, gândind la marea plecare, după zbateri şi deveniri de-o viaţă: „Îl joci în doi, în trei,/ Îl joci în câte câţi vrei!” (De-a v-aţi ascuns...) Cartea la care ne referim, este seducătoare, de la început până la sfârşit. Ai luat-o în mână, ţi-au căzut ochii pe prima pagină, acolo rămân, apoi nu se mai dezlipesc de ea pagină după pagină...

„Umbra celor şaisprezece apusuri” este un „roman de dragoste, psihologic şi de suspans, (...) este povestea unei iubiri incurabile, cu neaşteptate răsturnări de situaţii, pe fundalul realităţilor israeliene, de la înfiinţarea Statului (Israel – n.n.) şi până în zilele noastre. Cei doi protagonişti sunt Boaz şi Noemi, pe care viaţa şi istoria îi întâlneşte şi-i desparte. (...) Personaj frământat, şovăielnic şi obsedat de dragostea sa neîmplinită, Boaz va avea o existenţă aventuroasă şi plină de neprevăzut. De ce a ajuns în Anglia, când i-a întâlnit pe Ben Gurion şi alte personalităţi din politica şi armata israeliană, dacă i-au reuşit afacerile la bursă, cu cine s-a căsătorit şi mai ales dacă s-a vindecat de dragostea obsesivă pentru frumoasa Noemi, sunt numai câteva

întrebări la care cititorul va găsi răspunsuri pe parcursul lecturii". Citatul acesta este împrumutat de pe una din copertele cărţii în discuţie, astfel încât să ne apropiem un pic mai mult de viaţa cuprinsă între acele cartoane de servici. Este însă, recunosc cu regret, o prezentare cam superficială. Dincolo de ea se află o lume, o istorie, o ţară cu nişte oameni vii, sunt drame, sunt bucurii şi tristeţi, înfrângeri, lupte şi izbânzi, sunt nu numai dragostea dintre cei doi, ci şi iubirile şi viaţa celorlalţi, care gravitează în jurul celor două personaje pivot ale cărţii, este devenirea unui stat, sunt culisele politice, nuanţe şi meandre ale destinului, este patriotismul israelian, fără emfază, dar temeinic şi indestructibil, sunt atâtea experienţe umane şi este atâta clocot sufletesc, e marea dragoste de oameni a autoarei, ca şi negarea propriei ticăloşii a personajului principal, negativ, însă atât de adevărat, ba chiar şi pozitiv în cele din urmă. Cum sunt eu, te întrebi? Dar cum ar trebui să fiu, dacă m-aş afla în unele situaţii asemănătoare cu cele din această imprevizibilă carte? Imprevizibilă ca viaţa, ca destinul, ca lumea...

Romanul Magdalenei Brătescu bucură şi incită, te subjugă şi te ridică deasupra lui, deasupra destinului, te face să înţelegi lucruri mai puţin posibil de înţeles, te încântă estetic, te face mai om, te descoperă şi în micimile tale, de care uneori fugi... Totul cu o forţă aparte, care vine la Magdalena Brătescu dintr-o cunoaştere profundă a vieţii, dintr-o inteligenţă rarisimă, dintr-o mare sensibilitate şi o cultură amplă şi temeinică. Romanul cu titlul amintit se închiagă prin povestirea vieţii lui Boaz, văzută prin prisma senectuţii sale, un fel de „autobiografie" literaro-cinematografică, cum numai capul Magdalenei poate să scornească. Este o carte de tristeţe, căci povestitorul e, se pare, chiar dacă nu vrea să recunoască, un perdant, un înfrânt: de destin, de propriile slăbiciuni şi inconştienţe. Naraţiunea sa, prin care şi alături de care se exprimă autoarea, este a unui om care „se pregăteşte de marea plecare". Magdalena Brătescu i se substituie, aş îndrăzni să spun, diabolic. Totul este scris de ea prin viziunea psihologică a unui bărbat precum Boaz. E o performanţă. Dar şi un mod al scriitoarei, de altfel izbutit, de a-şi voala şi propriile trăiri, unele motive reale sau imaginare în care, cine ştie, poate i-a fost dat să existe. Un ochi mai atent desluşeşte însă şi vigoarea ei sufletească. De aici decurge, poate, şi abilitatea cu care-şi manipulează personajele. Şi trebuie recunoscut: crearea personajelor se face şi în acest roman cu forţă de Dumnezeu. Cu aceeaşi putere M.B. crează vieţi, destine, întâmplări, pe care le conduce spre deznodământul dorit şi firesc, dramatic şi realist, urmându-şi creator arhitectura construcţiei sale.

Profunzimea acestei cărţi reiese, cred, şi din dintr-un anume derizoriu. Întâlnim, aşa, ca pe-un fapt aproape obişnuit, divers şi profund, punctată nu o dată, însăşi drama poporului evreu. Boaz spune meditativ, la un moment dat: „Aşa e plămădit poporul patriei mele, nomadul aşezat în vila din junglă, sau în apartamentul de bloc pentru care se îndatorează şi el şi părinţii lui pe viaţă, născut sau poate blestemat să trăiască în provizorat". Scriitoarea şi cititorul trăiesc intens, cu pasiune, întâmplările povestite. Structura cărţii este astfel întreţesută, încât descoperi mereu evoluţia naraţiunii şi, odată cu ea, a personajelor printre care te afli familiar. Totul pare verosimil, credibil, autentic. Totul este atât de omenesc şi de aureolat de crepusculara privire a eroului principal, care-şi uită vârsta şi se contopeşte mereu cu cel ce a fost. Forţa interioară, vigoarea creatoare a scriitoarei, se împletesc şi cu slăbiciunile unora dintre personaje, cititorul având parte de o tonalitate de echilibru psihic, tonic în cele din urmă. Şi asta, întrucât viziunea scriitoarei este profund umanistă, iar clapele computerului ei ţes o scriere particulară, originală şi cu un specific unic. Impresionează discret şi temeinic fundalul cărţii, revenit nu o dată în mod implicit, canavaua acestei scrieri fiind de istorie, cu trăiri şi sentimente strict personale şi împrejurări generatoare de patriotism ferm, dar firesc, adevărat, pornit din inimă. Personaje cu unele minusuri, care-s umbrite pentru un timp în ochii noştri, apar deodată strălucitoare prin fapte, gânduri, hotărâri legate de ţara şi destinul poporului evreu. Simplu. În limitele celui mai firesc mod de a exista.

Oamenii, istoria, neamul şi ţara, viaţa şi speranţa, luate împreună şi tratate cu artă adevărată – iată ce dă forţă acestei cărţi, ea detaşându-se net de destula scriere fără har, care inundă literele româneşti. Sigur, are şi scrisul mediocru rolul său: el crează un cer pe care o stea poate străluci. Citiţi „Umbra celor şaisprezece apusuri", ca să vedeţi câtă dreptate am! Şi vă veţi bucura că Magdalena Brătescu scrie!

Opresc aici însemnările mele. Ar fi încă multe de spus, căci cartea musteşte de artă, de viaţă şi de gândire bună. Cred însă că e suficient pentru a semnala o stea, în umbra atâtor apusuri. Solare şi literare!

Petah Tikva, Israel

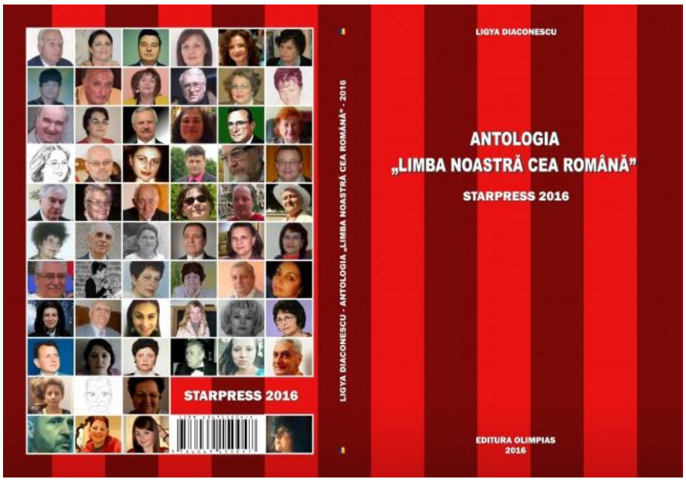

Rodica CALOTĂ
(ROMÂNIA)

Sărbătoarea limbii române la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus

Ziua Limbii Române, dedicată, în acest an, poetului, criticului literar şi membrului titular al Academiei Române, George Coşbuc, de la a cărui naştere se împlinesc 150 de ani (1866-2016), a fost sărbătorită împărăteşte, în data de 31 august 2016, la Mănăstirea Brâncoveanu-Sâmbăta de Sus, în amfiteatrul Academiei de Spiritualitate, Cultură, Artă, Ştiinţă, la a cărei ridicare a purces Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie Plămădeală – este vorba de o clădire cu aproximativ 70 de camere, respectiv 130 de locuri la cazare şi un amfiteatru cu o capacitate de 150 locuri – a fost ca în acest spaţiu să poată fi primiţi, găzduiţi şi serviţi oameni din afară, care în dorinţa lor de studiu şi retragere să se poată bucura de condiţiile oferite de mănăstire, de materialul ştiinţific necesar studiului pus la dispoziţie de bibliotecă, precum şi de atmosfera propice studiului oferită de cadrul natural, aşa cum putem afla şi din acest fragment de discurs: *„(...) socotind că Biserica trebuie sa joace un rol important in viaţa religioasă, socială şi culturală din vremea noastră şi pentru viitor, am hotărât să continuăm în afara incintei mânăstirii o clădire nouă, cu rosturi bine stabilite.*

Am numit-o „ARHONDARIC ŞI CHILII”, din aceasta văzându-se şi rostul ei: să adăpostească monahi, închinători, vizitatori. Pentru a preciza si mai bine rostul acestor chilii, am avut in vedere ca această clădire să aibă şi o destinaţie mai specială, şi mai înaltă, să fie adică un centru de spiritualitate şi de cultură religioasă pentru cât mai mulţi vizitatori. ... Ea se va numi „ACADEMIA DE LA SÂMBĂTA” în sensul că va fi un loc în care se vor organiza conferinţe, simpozioane şi alte întâlniri româneşti şi internaţionale. Pentru aceasta vor exista suficiente locuri de cazare şi o modernă sală de conferinţe. Temele care vor putea fi dezbătute vor cuprinde un spectru larg de preocupări: spiritualitate, cultura, arte, ştiinţe. Acestea vor fi înscrise chiar pe frontispiciul academiei.” (**Extras din cuvântarea Î.P.S. Sale Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, rostită la Sibiu, 3 august 1997**)

Aici, alături de românii de pretutindeni, am participat, ca invitat, la manifestările culturale organizate cu prilejul Zilei Limbii Române, constând în:

Marti 30 august 2016

- La IZVORUL părintelui ARSENIE BOCA / ORA 19 00'*– Recitari poezii / "Părinte ARSENIE BOCA ..." susţinute de scriitoarea Ligya Diaconescu şi scriitorul Florin T. Roman *(compoziţii proprii) şi recitări din clasicii literaturii române - actriţa Doina Ghiţescu, colorate cu momente muzicale interpretate de Gheorghe Cărbunescu - din Rm.Vâlcea, cu binecuvântarea părintelui Constantin Mateescu - preşedintele Ligii Scritorilor -Filiala Rm.Valcea, care a susţinut şi o scurtă cuvântare.

Miercuri 31 august 2016

- Lansarea antologiei «Limba noastră cea română» (fragmente din operele scriitorilor prezenţi în antologie) ;

- Susţinerea alocuţiunii « Alteţea Sa Regală, Limba Română »de către doamna profesor universitar Anca SIRGHIE din Sibiu şi Canada;

- Prezentări şi lansări de carte ale unor scriitori români din diaspora : **Melania Rusu Caragioiu din Montreal / Canada** - «Glia de aur», **Florin T. Roman din Arad** - «Elegii si nostalgii», **Gina Agapie-Buzău** - « Zidul de zăpadă », **Nicoleta Claudia Drăgan Bucşă-Braşov** - «Petale de rouă în dar»;

- Înmânarea diplomelor Revistei STARPRESS 2016;

- Prânzul duhovnicesc;

- Serata literarăşi ospăţul românesc la poale de Făgăraş;

- Focul de tabără.

Toate aceste sublime manifestări au fost legate de interpretarea textelor de către actriţa renumita, plină de har, **Doina Ghiţescu** dar şi piesele muzicale interpretate cu talent de dl **Gheorghe Cărbunescu**, pe versurile poetului nepereche, Mihai Eminescu, dar şi romanţe din repertoriul naţional, plămădite sub faldurile ocrotitoare de lumină pietroasă ale munţilor Făgăraş, dar însoţite de pioasa recunoştinţă adusă celor trei împăraţi ai spiritului: spiritul voievodului martir Constantin Brâncoveanu, ctitorul impunătoarei zidiri, spiritul ieromonahului Arsenie Boca, fost stareţ al mănăstirii, cel numit de Parintele Dumitru Staniloae "Ctitor de frunte al Filocaliei româneşti", prilejuindu-ne reamintirea unui citat din biblie: "**Cât de frumoase sunt pe munţi picioarele trimisului care vesteşte pacea, a solului de veste bună, care dă de ştire mântuirea**." (Isaia 52, 7) şi spiritul românismului ortodox, prin prezenţa românilor din diaspora, **veniţi să celebreze acest eveniment, la invitaţia doamnei director general al S.C. Starpress SRL şi al Revistei internaţionale româno-canado-americane "STARPRESS", membră a Clubului de Presă Transatlantic şi fondatoare a AJRP-Asociaţia Jurnaliştilor Români de Pretutindeni, Ligya Diaconescu, dar şi din voinţa arzătoare de a menţine aprinsă flacăra limbii române.**

În pofida vicisitudinilor la care este supus destinul uman, doamna Ligya Diaconescu a pus mai presus de problemele personale, soarta limbii strămoşeşti, sacrificându-şi liniştea pentru a organiza această întâlnire, la doar două zile de la funeraliile soţului defunct, dovedind respect şi responsabilitate faţă de un asemenea act de cultură şi faţă de participanţi, dar şi marea pasiune şi putere de sacrificiu a domniei sale, faţă de menirea ce i-a fost încredinţată pe acest pământ, gest care ne-a reamintit sacrificiul iluştrilor noştri predecesori pentru ca "dreptcredinciosul" neam românesc să dăinuiască.

În deschiderea manifestărilor, scriitoarea Ligya Diaconescu a dat cuvântul scriitorului George Echim care a citit mesajul adresat de preşedintele LIGII SCRIITORILOR ROMANI - Alexandru Florin Ţene, care din motive obiective în acest an nu a putut participa la sărbatorirea Zilei Limbii Române la Mănastirea SAMBATA de SUS dar care este prezent cu gândul şi cuvântul scris , împreună cu scriitoarea **Titina Nica Ţene.**

Despre slava sufletului românesc vorbeşte renumitul profesor filolog **Ion Topolog,** care citeşte poezii din creaţia scriitoarelor Ligya Diaconescu şi Mariana Popa, afirmând că acestea sunt intr-adevar poezii româneşti şi nu versificaţii, scrise cu talent şi trăiri emoţionante.

Părintele Constantin Mateescu *- preşedintele Ligii Scritorilor - Filiala Rm.Vâlcea, a vorbit despre importanţa sărbatorii şi sustinerea organizării unor astfel de manifestări, pentru a nu ne pierde cultura şi identitatea românească.*

Tot despre slava sufletului românesc vorbeşte elocvent, în articolul domniei sale "Ce faceţi cu sufletul românesc?", publicat de "Condeiul ardelean", editat de SC Tracia SRL Sfântu-Gheorghe, jud. Covasna, **domnul avocat George G. Echim**, membru fondator al mai multor asociaţii şi fundaţii de interes social şi literar, autor, colaborator, **membru fondator şi redactor al Revistei de cultură "Ritmuri Braşovene" şi al revistei trimestriale de poezie"Claviaturi",** a cărui bogată activitate publicistică ne demonstrează nu doar preocuparea pentru cultivarea limbii române, ci şi o responsabilitate civică superioară pentru îndrumarea tinerilor pe calea îngustă, dar sclipitoare a moralei în artă, dar şi în viaţă. Plecând de la eseul

cu titlul ”Zece comandamente ale lui Mihai Eminescu faţă de starea Naţiunii Române », (Dr. Mircea Frenţiu, Blaj, publicat în Bilunarul de atitudine şi cultură “Condeiul ardelean “, Anul XI, Serie Nouă –Nr. 303, din 15-28 ianuarie 2016, p. 11), geniul eminescian este pus în slujba Sufletului Românesc, poetul izbutind astfel să rămână viu, mai viu decât mulţi “vii-morţi spiritual”, întrucât, la distrugerea sufletului unui neam participă nu doar faptele unor”cozi de topor”, ci şi *nefaptele*-inacţiunile, nepăsarea, ignoranţa, iar cei care lucrează la distrugerea elementelor identitare ale fiinţei naţionale săvârşesc o crimă împotriva umanităţii: ”Umanitatea a trăit şi este normal să trăiască cu respectarea, măcar minimală, a regulilor şi legilor firii, a identităţii, libertăţii şi demnităţii fiinţei umane, a comunităţilor naţionale, fără a se permite să se uzeze abuziv de tăvălugul mondializării; ţinând seama de principiile de viaţă general cunoscute, acceptate şi acceptabile, printre care unitatea în diversitate”, îşi argumentează dl George Echim punctul de vedere, fortificându-l cu afirmaţia inerentă unei conştiinţe neaoşe româneşti, chiar universale:”Fără existenţa, întreţinerea şi afirmarea, fără trăirea şi manifestarea ideii de patriotism şi a sentimentului patriotic, Sufletul Românesc este lipsit de conţinut”. Tot la consistenţa (inconsistenţa actuală) a sufletului românesc conduc şi citatele următoare, al căror mesaj pătrunde şi circulă ca moleculele de hidrargir în suflet, de unde pleacă prin vene:”(...) lumânarea sufletului nostru încă nu s-a stins, căci au mai fost şi-alţi bărbaţi de seamă care-au ştiut să ne vorbească nu doar de bucurie, ci chiar de fericire, pe care-au înţeles-o, de la daci citire, ca jertfă de sine şi de bucurie a morţii, de care nu au parte, fireşte, decât aceia care cred cu-adevărat în sufletul nemuritor”, iar gândirea carteziană nu dă greş nici în alegerea următorului citat, ca schelă a edificiului argumentaţiei:”(...) şi dacă Sufletul Românesc are o bună parte cugetătoare, speculativă, cum a dovedit-o de-a lungul ultimelor două milenii de dreaptă credinţă, atunci, în ciuda vremurilor grele care s-au abătut din nou asupra noastră, sufletul acesta ar putea fi trezit la nemurire, prin vorbe frumoase, prin epode, prin meditaţii şi prin rugăciune.” Nu întâmplător am ales să folosesc drept concluzie motto-ul care ne atrage atenţia şi simpatia, chiar admiraţia pentru virtuţile unui neam deosebit, care a supravieţuit sub pavăza credinţei sale: ”În pofida a tot ceea ce ne-a fost, ne este şi se pare că ne va mai fi împotrivă, , **NOI am fiinţat şi vom fiinţa, spre dezamăgirea, regretul şi chiar disperarea unora...”, mesaj mesianic, al cărui optimism trebuie şi merită să fie frecventat. Acest articol ne-a fost dăruit de autor la serata literară , găzduită de Casa de vacanţă şi creaţie Mariana şi Ovidiu Popa din Vistişoara. Gazdele ne-au copleşit cu ospitalitatea, frumuseţea locului amenajat în scopul delectării şi relaxării invitaţilor, primirea oaspeţilor cu pâine şi sare de către amfitrioni, costumaţi tradiţional, care ne-au oferit o cină copioasă cu feluri de mâncare tradiţională, pregătită cu grijă şi multă pricepere.**

Nu a fost neglijată nici hrana spirituală, fiecare primind, la introducerea în grădina fermecată, un poem scris de dna Mariana Popa sau de dna Ligya Diaconescu, precum şi câte un aforism ca desert, din bogata carte a înţelepciunii populare româneşti. Eu am nimerit un poem al doamnei Ligya Diaconescu, « Trăire », care m-a impresionat prin forţa spunerii, cu precădere în versurile : « Băteam în pragul casei, cu drumuri prăfuite/Şi hainele din mine erau mai cenuşii/Şi mă-ntrebam de, oare,-mi vei recunoaşte gândul/Când sufletele noastre sunt oarbe şi târzii. » Puţini creatori simt , pe pielea şi în carnea lor,în toată fibra, măreţia, dar şi responsabilitatea purtării hainelor ce ni s-au dat, asceza pe care o presupune arta, rigoarea acestor drumuri prăfuite pentru a ne şlefui sufletele, doar ştim cât de îngustă e calea către astre, atât de aspră şi de îngustă... încât unii nici n-o observă, iar alţii o ignoră. Pe această cale a construit dna Ligya Diaconescu scara pe care să urce cultura şi inteligenţa românească la nivelul la care se află acum , iar manifestările prilejuite de voinţa trancenderii românismului poartă amprenta domniei sale şi constituie un brand naţional şi internaţional, prin participarea multor români din diaspora.

Ne-au încântat şi delectat cântand şi scriitorul, avocatul George Echim, într-un minunat costum popular, actriţa Doina Ghiţescu, cântaretul Gheorghe Cărbunescu, profesorul Ion Topolog dar şi minunata noastră gazdă, Ovidiu Popa.

Au citit din creaţiile personale

scriitorii **Olimpia Sava** din Galaţi, **Nadia Urian** din Bistriţa, **Florin T. Roman** din Arad, **Victoria Fătu Nalaţiu** din Bistriţa, Tudosia Lazăr din Ivesti - Bucceşti / Galaţi , **Mariana Popa** din Braşov, **Ligya Diaconescu** din Rm.Valcea & Toronto, **Melania Rusu Caragioiu** din Montreal, **Rodica P. Calotă** - Tg. Jiu , **George Echim** din Braşov , **SORIN RADU CHIOREAN-Alămoreanu - Brasov** etc.

Focul de tabără a încheiat apoteotic un episod din această magnifică « trăire » a faptelor de limbă românească, în dumbrava transformată în altar de meditaţie şi trăiri distilate la cele mai înalte temperaturi spirituale, astfel încât nu puteam să nu apreciem versurile şi muzica unui nou imn românesc, compus de dl academicianul dr.ing. **Adrian Toader Williams**, care ne-a citit din creaţiile sale şi în amfiteatrul academiei, la deschiderea festivităţii.

Bineînţeles că nu puteam încheia fără să ne manifestăm gratitudinea faţă de organizatori şi gazde, prin cântec şi recitări , fie ele în limba maternă sau franceză, fiindcă într-adevăr, nimeni nu a regretat nimic, deci febra lui « Je ne regrette rien » a convins auditoriul că avem dreptate să fim solidari pentru o cauză nobilă şi să recităm, în limba latină, versuri ale marelui nostru poet, Mihai Eminescu : « Somnolente avicellae/Atque nidos congregarunt/In ramulis ocultarunt/Noctem bona ! »şi altele.

Am răsfoit cărţile primite în dar de la colegii mei de breaslă şi am constatat că mă pot hrăni vreme îndelungată cu frumuseţea gândurilor şi sentimentelor, cu utilitatea informaţiilor cuprinse în ele şi, eclectic, am decis ca unele dintre ele să fie împărtăşite, să se bucure şi cititorul. Discretă şi elegantă sufleteşte , doamna **Victoria Fătu Nalaţiu,** poetă, prozatoare, dramaturg, pictoriţă, pasionată de haiku, apreciată de multe personalităţi literare, printre care şi criticul literar Alex Ştefănescu, premiată la diferite concursuri internaţionale din mi-a atras atenţia cu o carte de aforisme traduse în trei limbi europene, «Frumuseţe răpitoare într-alt cer de poezie», carte care a obţinut « Menţiune specială » din partea juriului Concursului Internaţional Corona din Italia, şi din care am ales să citez capitolul II, întrucât conţine definiţii pertinente şi cuprinzătoare ale unor etape de formare a tinerilor şi nu numai *Informare:*

Libraries deepen the wells in the
rainbow necklance.
Books are made of rainfall, their shape
are modified by star-eyes.
Books are sunrays kneaded in the
word-bread.
All open books get any morning
dressed in a child laughter.
A book tames the quietness and pull
out of the shandow the errants.
Reading, you easily slip into the sun
boats and drink the nectar of bliss.
You, the reader, value the dreams
growing up in the deeds' flight !
Open a book even in your dream, and
deathless wings you'll get.
Bibliotecile adâncesc fântânile în salba
curcubeului.
Cărţile-s din ploi, iar forma lor o
schimbă ochii stelelor.
Cărţile sunt razele de soare frământate
în pâinea cuvintelor.
Cărţile deschise îmbracă dimineaţa cu
râs de copil.
Cartea îmblânzeşte tăcerile şi îi trage
din lăcaşul umbrelor pe cei rătăciţi.
Citind, aluneci uşor în bărcile
Soarelui, bei nectarul fericirii
Cititorul preţuieşte visele ce cresc in
fapte de zbor.
Să deschizi şi-n vis o carte şi - ţi cresc
aripi făr'de moarte*Recherche:*
Le biblioteche scavono fontani nella
colanna dell' acrobaleno.
I libri ci sono dai piovi, la loro forma
la cambiano gli occhi delle stelle.
I libri ci sono le radici del sole
impastato nel pane delle parole.
I libri aperti vestano la mattina con un
riso giovenile.
Il libro dona i tranquilli e tira nella
assa delle ombre quelli smarriti.
Leggendo scivoli facilmente nelle
barche del Sole, bevi dal nettaro della
felicità.
Il lettore aprezza i sogni che si alzano

in fatti di volo.
Apri anche in sogno un libro e ti
cresceneranno alli eterni.
Les bibliothèques approfondissent les
puits dans le collier de l'arc-en-ciel.
Les livres nous sont des pluies et les
yeux des étoiles les changent de
forme…
Les livres sont des rayons de soleil
pétris dans le pain des mots.
Les livres ouverts habillent les aubes
au sourire d'enfant …1*
Le livre apprivoise les silences et fait
sortir de la demeure des ombres les
égarés.
Grâce à la lecture, on glisse facilement
dans les kayacs du Soleil et on boit
l'ambroisie de la félicité.
Le lecteur aime les rêves qui se
dressent dans les envols…
Si on ouvre un livre dans le rêve, il
nous pousse des ailes éternelles.

O altă doamnă a scrisului românesc, Nadia Linul Urian, o profesoară din Cristeştii Ciceului, care a cucerit inimile italienilor, obţinând Menţiunea de onoare Intr-un concurs de literatură, ca şi antecesoarea sa,m-a captivat cu mireasma unui stil nealterat de zorzoanele stilistice sau de concepţie, ca să nu mai vorbim de grobianismul, de vulgaritatea unor pseudocreatori contemporani. Aşa cum o descrie un coleg de-al său, prof. Nicolae Feier în «Predoslovie la un buchet de flori de câmp», «Nadia Linul Urian are un farmec aparte al povestirii, care vine din preaplinul unei inimi curate de dascăl, racordat la valorile clasice ale învăţământului românesc transilvan, cultivat cu meticulozitate, cu perseverenţă şi cu rezultate absolut remarcabile în Şcolile năsăudene, valori care, din nefericire, se pierd acum.» Autoarea prezintă coerent şi autentic « satul românesc, tradiţiile sale, viaţa sa unică şi inconfundabilă, ocupaţiile tradiţionale şi moravurile sale, în raport cu morala creştină ortodoxă...» pentru că «Aşa sunt cărţile Nadiei Linul Urian. Portrete de oameniplini de frumuseţe şi har, prin care străbate lumina, sau, în opoziţie, suflete opacizate de tina păcatelor. Citiţi doar *Cânepa* şi vedeţi cum se străduieşte autoarea să îndese în desaga neuitării terminologia, ştearsă de tot din memoria colectivă a românilor, legată de această esenţială ocupaţie a femeii de la sat, care poseda o adevărată industrie casnică a confecţiilor vestimentare tradiţionale româneşti*: meliţă, urzoi, stative, drâglă, sucală, iţe, nevedire, hecelă*, *bgileală* etc., etc.» M-am convins uşor de acest lucru, parcurgând conţinutul cărţii «Mama Ioana», savurând textele povestirilor «Sâdor», pe care autoarea ni l-a şi citit la serata literară, « Oala de lut », « În veci », « Împărăteasa cu căruţul din lemn », « Prostia », « Bunica », ultimele două amintindu-mi, pregnant, pe inegalabilul povestitor, Ion Creangă, fiecare text lăsând, la final, un spaţiu apodictic pentru meditaţie.

Tot în registrul formator ludic se înscriu şi poemele doamnei Olimpia Sava, din Galaţi, prezentă în numeroase antologii naţionale şi internaţionale, despre a cărei personalitate multiplă găsim referinţe în « Monumentul cărţii şi ucenicia cuvântului », «Întâlniri semnificative» (Cezarina Adamescu), « Cu alte cuvinte » (Mihaela Rotaru), «Şi la Tecuci nasc oameni» (Vasile Ghica), «Monografia comunei Iveştii» (Nicolae Stanciu Buciumeni), «Galaţiul în spaţiul cultural naţional» (Ilie Zamfir), prezentată ca scriitoare cu un dezvoltat simţ civic şi bun-gust, iubitoare de copii, cărora le-a dedicat majoritatea scrierilor domniei sale. Am ales, spre exemplificare, câteva versuri din volumul « Învârtind cuvintele », operaţiune executată de autoare întocmai unui prestidigitator, care îşi invită spectatorii la realizarea numărului râvnit, într-o complicitate seducătoare :

«Dragii mei, nespus îmi place
Să învârt cuvinte-n pace!
De acceea, vă provoc
Şi cuminţi, dar şi cu minte,
Toţi să învârtim cuvinte!
Sigur că prea bine ştiu,
Judecată pot să fiu, că mai sunt şi-alte cuvinte,
Dar nu mi-au venit în minte
Şi-au rămas neînvârtite.
Scuze-mi cer! De voi găsite
Şi notate, în curând,
Vor avea şi ele rând.”

Cartea poate constitui un auxiliar didactic eficient în procesul instructiv-educativ, la capitolul structuri polisemantice(omonime lexicale,

gramaticale, chiar contextuale), dar şi la figuri de stil, prin folosirea metaforelor personificatoare, metonimiei, comparaţiei etc.). Şi iarăşi ajungem la marele nostru hâtru din Humuleşti, prin bogâţia paremiologică, prin adierea apoftegmelor moralizatoare din subsidiar.

Închei această prezentare din colţul texistenţei mele (existenţa mea ca text în palimpsestul livresc contemporan) cu impresii despre o carte a unei celebre doamne din Montreal, Canada, Melania Rusu Caragioiu, recunoscută atât în ţară, cât şi în străinătate pentru prodigioasa activitate, ca membră în Asociaţia Canadiană a Scriitorilor Români, Asociaţia Scriitorilor Români, Liga Scriitorilor Cluj, Filiala Timişoara, Cenaclul Asociaţia Culturală « Constantin Brâncuşi », Timişoara, cenaclul francez »Anneau poetique », Montreal, Canada, , colaboratoare permanentă la revista franceză « Multivox », vicepreşedintă a Cenaclului Epigramiştilor « Păstorel Teodoreanu », Montreal, Canada, Comitetul director probleme carte, Asociaţia Culturală Română Canada, Montreal , membru fondator al Cenaclului « Ars Poetica », Montreal ş.a. Răsplătită cu numeroase premii, printre care premiul decernat de revista « La Pologne », Varşovia, din partea revistei româno-canado-americane STARPRESS In 2013, 2014 şi multe alte semne de recunoaştere a meritelor sale, participând la Salonul de carte « Gaudeamus »-Bucureşti şi la Salonul internaţional de carte Montreal, prezentă în 11 antologii, dintre care 4 bilingve, 6 plachete colective, dintre care 4 apărute în Canada, în limba franceză, în 2 anuare în România şi în alte 5, în Comunitatea Moldavă din Quebec, autoare a multor cărţi de poezii pentru copii, doamna Melania Rusu Caragioiu ne-a revelat un suflet cald şi nobil, care a emis energie pozitivă pe tot parcursul manifestărilor evenimentului, molipsindu-i şi pe colegii şi prietenii prezenţi, de la discursul iniţial, foarte bogat în citate şi exemplificări referitoare la literatura română, prin care a realizat o fulminantă incursiune, până la finalul care s-a produs pe fundal muzical, dna Melania intonând un cântec pe care obişnuiam să-l păstrăm ca pe un foc de artificii, la o agapă.

Aceleaşi trăiri le descrie domnia sa în cartea «Ani de Canada» (Ed. Singur, Târgovişte, 2016), prezentându-ne câteva personalităţi de marcă ale scrisului românesc , printre care poeta Liuba Sârbu, ,autoare a mai multor poeme pentru copii, scrise în maniera ludică, dar percepute dureros de adulţi, precum poezia « Gândul », o « meditaţie plină de savoare », cum o numeşte dna Melania Rusu Caragiu, din care cităm versurile : « Cu el mă trezesc din somn/ Tot cu el sunt pân-adorm,/ Oare eu sunt casa lui ?/Casa mare-a gândului ? » În aceeaşi tonalitate elegiacă se înscrie şi poezia « Nu-s vii doar viii... »care, spune comentariul critic, frizează antiteza, cum putem constata şi noi : »Senin e cerul/ şopteşte şi mă tot îndeamnă/ să-i simt căldura...dar, Mamă,/ în mine-i gerul ! ». Sugestivă şi temeinic gândită, chiar suferită mi-a părut sintagma « Te-ai aşezat în zidul firii mele », din poezia « Patimi daco-gete », amintindu-mi de mitul sacrificiului Anei, cea zidită pentru ca mănăstirea să dureze. Interesantă este captura sinesteziei, în poemul care poate fi distilat alchimic în versul « Să ascultăm o culoare », la dl Al. Florian Ţene, preşedintele Ligii Scriitorilor din România, « diplomat în jurnalism european, dânsul ne reprezintă cultura română de la înălţimea unui for internaţional », prezenţă culturală ubicuă, « de o energie şi un har scriitoricesc proverbial, este întâlnit la conferinţe, simpozioane, prezentări, întruniri, mereu atent să răspundă chiar şi la cele mai umile solicitări care afluează spre ordinatorul său », aşa cum ni-l prezintă dna Melania Rusu Caragioiu.

Evident că efortul de a aduce în peisajul culturii contemporane fapte de limbă şi viaţă din diaspora nu se limitează la aceşti autori, şi nici la o simplă tragere la sorţi a unui fragment de text din întreaga ţesătură a unei cartografieri literare. De aceea, voi încheia cu o strălucită întrebare retorică, adresată tuturor conştiinţelor : « Cum ai putea oare să nu te simţi şi să nu fii un adevărat patriot, când între atâtea comunităţi etnice din Canada, fiecare îşi poartă portul, obiceiurile, îşi respectă sărbătorile, steagul patriei sale, limba maternă şi toţi dau importanţă şi sărbătorii tale ? »

Într-adevăr, cum am putea?

Florica Gh. CEAPOIU (ROMÂNIA)

Popas în lumina frumosului esenţial

Florica Gh. Ceapoiu, absolventă a Institutului Politehnic Bucureşti, Facultatea de Electronică şi Telecomunicaţii, Secţia Electronică Aplicată, promoţia 1971, a tipărit până în prezent paisprezece volume de poezii: „Melodii din taina serii" –2004, „Gând ascuns printre oglinzi" – 2005, „Dintr-un timp al regăsirii" – 2007, „Printre crini şi albe turnuri" – 2008, „Aur şi ivóriu" – 2009, „La izvorul neuitării" – 2010, „Muguri de lumină / Muguj drite" – 2011 (ediţie bilingvă română-albaneză), „Raza de lună" – 2012, „La ospăţul zorilor" – 2012, „Reverberaţii pe treptele cuvântului" – 2012, „Nestinse candele" – 2013, „Popas în lumină" – 2014, „101 Rondeluri" –2015 şi „Anotimpul frunzelor de chihlimbar" – 2016.

Creaţia Floricăi Gh. Ceapoiu a avut ecou imediat şi a fost întâmpinată generos de personalităţi importante ale literaturii contemporane, precum: Ion Rotaru, Radu Cârneci, Aureliu Goci, Florentin Popescu, Victoria Milescu, Florin Costinescu, Tudor Opriş, Constanţa Buzea, George Şovu, Horia Gârbea, Lucian Gruia, Ion C. Ştefan, Mihai Antonescu, Geo Călugăru, Petru Demetru Popescu etc.

„Doamna Florica Gh. Ceapoiu este, indiscutabil, poetă de stirpe aleasă, aşezându-se cu drept deplin în rândul celor mai consecvenţi sonetişti din noile generaţii, contribuind prin creaţia-i lirică la revigorarea genului, la sublimitatea acestuia, motiv pentru care figurează deja în *Antologia Sonetului Românesc...*

Florica Gh. Ceapoiu – alături de colegi din generaţiile de după noi – se împlineşte cu har şi o anume fermitate (necesară) în hotarele creaţiei de bună calitate. Fiind a timpului de faţă (cu bunele şi relele sale!), poeta este slujitoarea pământului şi a cerului, a vegetalului şi a culorilor, a iubirii cu durerile şi bucuriile acesteia. Împlinindu-se în aceste permanenţe ale vieţii, ea se implică cu dăruire reaşezării normale a lirismului românesc în tipare sănătoase, care, de-a lungul timpului s-au îmbogăţit cu valori netrecătoare".

Radu Cârneci

În cinstea sonetului

Să-i înţeleg mai bine porunca sacră-a firii
M-am împăcat cu legea din aspru-i univers:
Măsura mă umbreşte ca pe o zână-n mers,
Iar paşii săi mă poartă spre muzica rostirii.

Săgetători în ceruri invocă-al meu demers,
Fecioarele tăcerii îşi află-n zodii mirii;
Pecetluind ideea sub facla împlinirii,
Închid suflarea-i blândă în scoica unui vers.

Mă-nalţ pe scări de gânduri, vârtejuri sau capcane,
Smulgându-mă din vina trăirii-n spaţiul tern;
Îi torn în filă chipul şi îi pictez icoane,

Ninsori de fruct şi floare în cale îi aştern –
Prinos la frumuseţea făpturii-i suverane,
Prin vremi robite toate de nimbul său etern.

Slujind lumina

Cu tâmpla-nseninată de prea cerescul har,
Am încrustat petale şi fluturi în hârtie;
Adâncul şi înaltul stau astăzi mărturie
Că traversam dezastre spre ţări de chihlimbar.

Nu-nvinuiesc ţărâna, aşa au fost să-mi fie
Cuvântul şi simţirea – cutremure-n zadar;
Iubirea înălţând-o pe-al sferelor altar,
Înlăcrimări şi ofuri îmi cer în zori simbrie.

Mă rătăcesc de-o vreme într-al cernelii frig,
Himera regăsirii urzindu-se-n pustie;
În inima-i plăpândă prin stihuri noi mă-nfig,

Nepreţuita-mi umbră urcuşul să mi-l ştie;
Subţire cum ideea, mă aflu şi mă strig
Când îngerul luminii slujeşte-n poezie.

O minune ziditoare

Preaplinul vieţii mele în tine se răsfrânge,
Prin fila ta respiră întreg destinul meu,
Noianele de visuri – de rugă curcubeu
Şi tot trecutul palid din creştinescu-mi sânge.

Pe struna ta vibrează de când te ştiu, mereu,
Surâsul primăverii şi îngerul ce plânge
Odată cu iubirea, când zborul i se frânge
Sub lespedea tăcerii, uitând de Dumnezeu.

Ce-am adunat prin vreme răsfir în tine-acum –
Simţiri şi năzuinţe atinse de-nnoptare;
Îmi recompun suspinul şi sub al clipei scrum

Închizi în sfâta-ţi raclă durerea-mi trecătoare.
Lumina ta inundă pustiul ăstui drum –
Păstreaz-o! ea-i minunea de inimi ziditoare.

Din lacrimă şi dor

Suava ta făptură aş vrea să dăinuiască –
Din marea-ţi frumuseţe luminii dă-i surplus!
Învredniceşte-mi clipa! rămân al tău supus
Ce-şi sfarmă-mbătrânitul zăvor de fum şi iască.

La porţile-nserării suflarea mi-ai sedus,
Hrănind cu-nflăcărare chiar patima-mi cerească:
Prin cactuşii iubirii, cuvântul să-ntregească
A tainelor cunună purtată de Iisus.

Tu eşti podoaba vieţii şi-al nemuririi crainic,
Răstălmăcind prin versuri înaltul unui zbor.
Din propria cenuşă te-ai rezidit mai darnic

Şi-ai dobândit prin trudă aleanul roditor:
Cu firea mai profundă şi spiritul mai tainic,
Eşti plăsmuire vie din lacrimă şi dor.

Sorin CERIN
(ROMÂNIA)

SORIN CERIN – WISDOM COLLECTION
Complete Works of Aphorisms –Reference Edition

III. THE BOOK OF ILLUSIONS AND REALITY

1. If the absolute truth is more concrete then it does not allow reality, and if it is not concrete it becomes relative. This is why we live the illusion, only to be free?
2. Only the dream can know what reality is.
3. What dawn does not want its own day and what illusion does not want its reality?
4. Would we ever know happiness is if we did not have the freedom to acquire it?
5. Liberty is the essence of illusion and the knowledge its reality.
6. Illusion is the sure recipe for happiness.
7. If we did not live the reality of the illusion we would never be happy.
8. Only the one that hopes can know what he wants.
9. Illusion is the pennies of knowledge revealed to a dream called life by the absolute truth.
10. Only on the death bed you will understand the good or the evil of the Illusion of Life.
11. The fact that even the illusion known as such is a reality reveals us the character of the absolute truth that is winning even when it loses.
12. Only space can give time the form of its word, like the illusion gives to liberty the form of its heart.
13. The absolute truth hides in our destiny because no matter how much freedom would the Illusion of Life give to you, it can be just one.
14. What destiny does not have its mask under the form of illusion?
15. Without illusion we would never be happy.
16. Illusion is the essence of this world.
17. If reality means the limit, the concreteness and the unchanging absolute, illusion means freedom, relativity and the lack of any limits.
18. God is the absolute truth at which we all relate our liberties, happiness and dreams.
19. Illusion is the hypnotic state of reality where even that beliefs it is free and happy.
20. The numbers are the concreteness of the absolute truth that swims in the waters of illusion.
21. How many hopes, happiness and dynamism hide the illusion and the dramatic nature of its truth?
22. Drama, fulfillment, happiness and hope are simple metaphors written by the illusory truth's Illusion of Life.
23. How would the stars look like without the illusion of knowing the beauty?
24. There cannot be love without illusion, and since God represents love it means that He can only be perceived by us through illusion.
25. No matter how much truth life seems to hide, without the absolute truth that we don't know everything is a big illusion.

26. What relative truth can lie absolutely or what absolute truth can lie relatively? This is why there can be relative truths only in illusion, and the absolute truth is one and inseparable.
27. The absolute truth will always stay behind illusion.
28. Only the war can know what peace is, the truth what lie is, and the illusion what reality is.
29. Death is the most precious truth of illusion.
30. In a world of reality, the lie must become the supreme truth.
31. The one that does not dream does not live.
32. How much struggle for an illusion and how many truths for a lie are building this world.
33. Without illusion neither the heart of flowers would be given to love.
34. The great question is how true can an illusion be that lies in the wet eyes of the longing for truth?
35. Reality is a lie known by the absolute truth of knowledge.
36. If it wasn't leaning on lie, neither the truth would exist.
37. Life knows how to lies its own truth to itself, beside death.
38. Only the one that searches for a sense of existence will discover the Illusion of Life in front of death.
39. Who are you, stranger, you who believe in the world of the dream hunted by life?
40. To the Illusion of Life, the biggest liar is the absolute truth.
41. When Illusion wants to be perfection it becomes poetry.
42. Only the one that cheat the lie of the world will know the truth of existence.
43. No matter how correct we are we cannot accept the concreteness of the absolute truth.
44. Love is the truest lie on which the absolute truth relies.
45. Without love even the absolute truth would crumble like a castle in the sand.
46. The truest peace is the one made by you with your self.
47. What illusion does not demand its right to its truth and what truth does not run away from illusion? This is the cause of this world's emptiness.
48. To believe means lying to the absolute truth that relies on lie in order to become true.
49. If the absolute truth would rely on another truth to become true then it would not be absolute but relative, thus a relative lie to the other truth.
50. Our world's truth is love covered in longing and hope, in sin and pain. The heartbreaking symbiosis of cosmic destiny of the star that made us.
51. Every truth of the illusion has its own time, while the absolute truth has eternity.
52. Illusion is the only truth of reality.
53. How much sand the time of heart will drizzle in the hourglass of word through which God has dreamed the world of love?
54. To be free of your self means to be dead.
55. Without pain the world would be a sea without waves that will never know the shores of happiness.
56. The word becomes the soul of illusion in this world.
57. Without illusion, the truth of reality would have been so alone that it would have got lost in the void of nonexistence forever.
58. Illusion means rhythm, color and vibration before everything, all for a belief, a hope and a dream.
59. Reality is an image game of illusion.
60. Reality is the one who gives durability to the illusion.
61. Only the one who doubts the knowledge will discover its lack of remorse in front of life.
62. The biggest values of the Illusion of Life do not consist in the subject of our hopes but in the hierarchy that always linked them. Another big emptiness.
63. If hope is a truth it means that the Illusion of Life is a lie since we all hope for a whole life.
64. The world is a flash of love and sin soiled in the dust of emptiness.
65. Value is the pedestal that knows how to lie so good to the truth so that it becomes true.

66. The misunderstood mistake by the Illusion's of Life truth is called forgiveness.
67. Without illusion, the world would be a star unseen by no one.
68. Illusion is the supreme revelation of the self.
69. The limit between illusion and reality is in love and fear.
70. Who can really understand the illusion without passing it trough reality?
71. We are made to suffer the failure of reality in front of the illusion of our hopes for completeness just to progress.
72. Man's biggest discovery is in rediscovering his own self.
73. There is no more real illusion and no more illusory reality than our own life.
74. Let time drizzle your reality because he is also an illusion.
75. Who can compete with his own Illusion of Life?
76. We live realism because nowhere else an illusion can be more real than in our existence.
77. Our life is a piece of ecstasy garnished with the exaltation of being and forgetting that both can be measured by the Illusion of Life.
78. The number is the border of illusion.
79. Science is an understanding of our illusory senses with the illusion lived in our own self.
80. Who can know why reality knows about the existence of its own illusion as well as the illusion knows about of the existence of her own reality.
81. Without fear the illusion would be without reality and love, the reality would be without illusion.
82. A reality without illusion is a reality born dead.
83. The great schism between reality and illusion has happened when man was more afraid than he was able to love and thus the Original Sin was born.
84. Can someone imagine liberty without illusion?
85. No hope would have halted from the flight of her dreams in the soul of reality if it weren't for illusion.
86. Only the one who will descend in the deepness of illusion will understand the profundity of his reality.
87. Not the dream is the one that dreams but you, this is why do not question its reality.
88. In our world there will always be sufficient fear and not enough love, this is why we live the reality of fear.
89. The odyssey of love is for us the broken destiny of an illusion, if we do not want to forget the excruciating pain found in our own Original Sin.
90. Sickness is a reality for us and this is why it comes from the fear which is the body of reality, but we should not forget that fear is the reality of an illusion.
91. Without a heart, love would not understand the time that beats the absurd hours of reality.
92. Future is the fortune of love from the ticket unopened by the fear that becomes past.
93. There will never be too much love, but fear will!
94. To believe in the reality of the Illusion of Life means to embrace fear and to believe in its illusion, this is like embracing love.
95. Fear is the tool of the Original Sin that makes us live the reality of illusion and not the illusion of reality.
96. You cannot love without fear.
97. A perfect love would be a perfect equilibrium between love and fear, between reality and illusion because fear will always represent the reality and the love will represent the illusion.
98. Fear determines love and love determines fear.
99. Could our ancestors have loved so much that they gave us their fear of not loosing love? Could this be the cause for which we live this miserable reality of emptiness?
100. What can be truer in this world than fear and more false than the fulfilled love and more honest than the one unfulfilled?

101. Peace is the pause between two fears.

MISTAKE

102. Are we mistaken when we remember the sin left by God?
103. Who made a mistake at the creation of the world by letting mistake exist?
104. Evolution has most often at its core the brick of mistake.
105. Existence often appears to us as a mistake just because of the Illusion of Life.
106. Is the mistake at the divine origin of the world? Do absurdity and alienation come from here?
107. If God is mistaken it means that even the mistake is perfect, thus it is no longer a mistake.
108. Mistake comes to us from paradise.
109. The original sin is the freedom to know that everything can be perfect, even imperfection, once it admits that God was mistaken.
110. Mistake has supported mankind more often than perfection because man in itself is imperfect.
111. Mistake is a gift from God and not a curse.
112. A mistake feeds more mouths than a hundred perfections.
113. Mistake is man's recognized self, toward the too perfect stager inside him. The cause of individual and social angst.
114. Without mistake, man would not be free.
115. Mistake always pays at confession while perfection doesn't even step into a church!
116. Each of us runs into mistakes. The important part is how hard we do.
117. Eliminate mistake and any trace of paradise from man's soul will disappear. Eliminate perfection. Then any trace of hell will disappear from the same soul. What do you prefer?
118. Mistake will stimulate correctitude to climb to new peaks, just that this mistake can take its place.
119. Mistake is divine when it resides in love.
120. Only the one that was not mistaken cannot imagine how paradise looks like.
121. Is mistake luck or disaster?
122. Mistake can never be mistaken.
123. The mistake of mistake is a mistake for the mistake and perfection for us.
124. Definitely mistake was not at all mistaken when it has created this world.
125. The perfection of mistake is the chaos from which we come from.
126. Our origin's mistake is the limit through which Destiny recognizes us.
127. Without mistake salvation would not be necessary and without salvation we would be more pour inside ourselves.
128. When God thought this world, He certainly stated to think more about the word mistake.
129. Mistake is a means and not a purpose; this is why the instinct never mistakes, by being a purpose.
130. Mistake's perfection resides in love. Only there we realize that even mistake can be mistaken and become perfect.
131. Mistake will play chess a lifetime with the God inside you.
132. You cannot humiliate mistake in front of perfection because you will never know which of them is more perfect against the absolute truth that you don't know.
133. Mistake is the lighthouse on the cliff of infinite that always shows you where to walk not to crash the Destiny into the sharp edges of your soul's cliff.
134. Without knowing the mistake, death could not be separated from life.
135. The mistake doesn't reject the truth most often but the perfection and the correctitude of this Illusion of Life.
136. Mistake is the gift made by God to this world through Destiny.

137. Without mistake the world would be at sea, not having any meaning.
138. No matter how strange it might seem, we are often guided towards mistake by our won instinct that in its turn can never be mistaken because it is the bridge between the entity and the absolute truth.
139. The human being feeds with mistakes in order to follow its Destiny path.
140. Nothing is without mistake, not even the most perfect thing.
141. Mistake is part of the essence of being, together with the infinite. Perfection resides into the infinite of nonentity, and the only one that can evaluate them is the absolute truth.
142. There is no being without mistake.
143. Mistake in not necessarily something bad or good, but something necessary.
144. Necessity is a fruit of mistake without which there is no being.
145. Mistake is the valley that shows to the being how high can the mountain of its own greatness can be.
146. Mistake can any time be the most eloquent perfection from all perfections if its imperfection is to the measure of the compared perfection.
147. Mistake is the essence of the accidental miracle of the chance to become Destiny.

NR. Am luat la rând (nu este o selecţie) aceste 147 de aforisme (11.486 în total – record mondial absolut !) - din cartea „**SORIN CERIN – WISDOM COLLECTION Complete Works of Aphorisms –Reference Edition".**

Îi mulţumim scriitorului filosof Sorin Cerin pentru permisiunea de a publica aceste minunate aforisme, spre bucuria noastră şi a cititorilor anglofoni şi anglofili ai revistei «Destine Literare»!

Un Expatriat şi Repatriat Scriitor Român

Am citit cu interes volumele de aforisme şi de suflet ale scriitorului Sorin Cerin. Am afinităţi deosebite pentru literaţii care au cunoscut exilul, deci au fost în aceeaşi situaţie ca subsemnatul. După mineriade, emigrează în Statele Unite, unde locuieşte câţiva ani, apoi revine în România.

Domnul Cerin, născut în anul 1963, la Baia Mare, a urmat studiile la Institutul de Limba şi Cultura Italiană din Bucureşti. În prezent este membru de onoare al Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Romani.

A debutat cu poezie în anul 1986, iar în volum cu romanul Destin în anul 2003.

În ultima perioadă s-a dedicat aforismelor şi meditaţiilor filozofice (logica şi fenomenologia co axiologica).

Mulţi critici au evidenţiat valoarea scrierilor sale, pecum Adrian Dinu Rachieru ("formulări citabile"), Al. Florin Tene ("sensurile adânci ale revelaţiilor"), Maria Ana Tupan ("amestecul paradoxal de disperare şi energie"), Ion Vlad ("reflexivitatea e dominantă creaţiei sale"), Cornel Moraru ("profet al neantului"), Theodor Codreanu: "Sorin Cerin este un gânditor aforistic paradoxist" – cu care subscriu din plin.

În creaţiile sale se simt reverberaţii paradoxiste ("Ploi de foc"), pesimiste ('’Nonsensul existenţei", "Învaţă să mori"), metaforice ("Zâmbetul este floarea sufletului"), logice ("Bineînţeles că şi moartea dispare odată cu fiinţa"). Unele aforisme sunt memorabile, transformând autorul lor într-un eseist important.

Aşteptam cu interes noile sale volume.

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache

Ana R. CHELARIU
(USA)

The Indo-European Trickster from Mythology to the Romanian Păcală; a comparative study

Abstract: The Trickster, as he is referred to in all the studies of mythology and folklore, is a fascinating character, whose function in the Indo-European social-cultural context is yet to be clarified. His presence is strongly visible from classic mythology to the current folklore.

In mythology the Trickster is known as Hermes in the Greek heritage, Mercury in Roman culture, Loki in German sagas, Bricriu in the Irish songs, Pekulis/Patullos in the Baltic heritage, or Varuna in Hinduism.

In the European folklore the Trickster is found in each cultural complex: he is well known as Tyl Ulenspiegel in German countries, or Peik in Scandinavia, Pooca/Puca in Ireland, Velnius in the Baltic region, or Păcală in the Romanian tradition.

This paper will attempt to outline the Indo-European Trickster's traits as preserved in folklore particularly in the Romanian heritage.

1. Trickster in Mythology

Herodotus tells us that Hermes was known as a Pelasgian divinity of Thracian origin [1]. He was born in Arcadia, and particularly honored by the Arcadian shepherds as the protector of their flocks and huts. A rudimentary image of him was often found by the shepherds' doors as a symbol of veneration. This image was a bearded head pillar, and realistically modeled erect phallus. The phallus shaped stones or painted images are considered aggressive symbols of boundaries and fecundity. These 'hermai' are to be found in front of houses, in market places, but also at crossroads and at frontiers, signifying his role as the ethereal guide of the soul into the world of the dead.

According to Homer Hermes is the son of Zeus and Maia. Only a few hours old he steals Apollo's herds, and performs his first tricks: he wears huge sandals to hide his footprints, and makes all the cows walk backwards so that no one could tell where they are hidden. After that, Hermes performs a noteworthy ritual: he sacrifices two cows, dividing the meat into twelve portions in honor of the twelve gods; then he makes a fire by rubbing two laurel twigs, and cooks the meat. Although the aroma is appealing to him, he as one of the gods must restrain from eating it. This episode may explain why Hermes is often regarded as the god who taught people how to make a fire. He is the messenger of gods, master of the ancient mysteries of initiation, the instrument of transmitting the divine wisdom to mankind. On his way back home, he is no longer seen by humans, and dogs don't bark at him, perhaps as a result of his sacrificial act that transformed him into the god that flies and can become invisible at wish [2a].

Apollo's gratification for all his troubles is a musical instrument: a lyre, which makes beautiful sounds by the vibration of the air. In turn Apollo entrusts him with protecting his herds, thus confirming Hermes' position as the protector of shepherds and their flocks.

In one of his adventures while tending the sheep of a mortal man he falls in love with the man's daughter and has a son who scared his nurse because

he had horns on his head and hooves instead of feet.[2b] All gods were happy seeing the half human half goat child and called him Pan, a very lascivious creature; one day he followed the nymph Syrinx, who ran away from him and was hidden by her sisters by turning her into reeds; this prompted him to cut 7 or 9 reeds and tie them together in what became the musical instrument the reed pipe.

The Lithuanian Pekulis, or the Prussian Patollus, are regarded as chthonic deities, agrarian helpers, who live near bodies of water. In the ancient times Pekulis was feared as the god of death. In the Christian era he was replaced by Velnias, the flying evil spirit, thus keeping the element of air as a medium and an attribute. According to Gimbutas [3], Velnias is a pastoral god, who helps the poor. He exhibits a perpetual resistance to Perkunas, the sovereign god As Hermes' symbol was a phallus, so Pekulis/Velnias often shows his enormous phallus to women. Velnias goes to weddings and frightens women who will not dance with him. He is known as the one who punishes the unfaithful. In a Prussian triptych Patullos is represented in the form of a horse's skull; his sacred objects are "the skulls of a man, a horse, and a cow" [4]. Velnias' parallel in the Old Russian is Veles or Volos, a god of horned cattle [5].

In Northern mythology Loki appears more as a companion of gods, and sometimes as a giant. He can change his sex and shape at will: in his female form he gives birth to monsters, thus causing considerable troubles for his companions. He is the 'mother' of Hell, the giantess who rules the realm of death. Loki scares the gods with old age and dying. He is an arch-thief stealing, or helping others to steal gods' treasures, and then helping the gods to recover them. In the poem "Lokasenna" [6] the gods try to keep him out of the hall of Aegir, where they are having a feast, but he manages to enter anyway. Once inside he betrays shameful secrets about the gods' cowardice and the goddesses' infidelities.

The Irish god Bricriu, whose nickname was Nemthenga, or Poison-Tongue, builds a splendid hall, preparing a feast to which he invites all the gods of Ulster. The gods refuse his invitation, but he threatens to make them kill each other, and to turn daughter against mother. After arriving at the party they try to keep him out of the hall, but he, as in the German version, manages to get in, and to incite the gods against one another. In the end, the hall is damaged, and he is covered with grime [7].

In the Indian mythology the pair Varuna and Mitra, have as their essential function to maintain the universal order. While Mitra looks after friendships and ratifies contracts, Varuna is the guardian of the oaths, upholds *ṛtá* the cosmic moral norm, thus he is the lord of moral order watching sinful behavior. He has ferocious, chaotic impulses if the rules are broken, punishing the guilty, actions that relate him to the Trickster character. Varuna is present at every gathering, witnesses every action. Varuna sees or 'shines' at night thus he is linked to the Moon, the place of the dead. He shares with Yama the title of King of the Dead. He regulates the motions of the heavens and the circulation of waters [8].

2. Trickster in folklore: Romanian Păcală

The Trickster from the folklore does not display major changes versus the mythological character. For comparison we will take the Romanian folk story of Păcală, and observe the corresponding motifs, as well as the differences.

In most of the Romanian folk tales anthologies the story starts with Păcală, the Trickster (Rom *a păcăli* 'to trick') who goes on top of a mountain, and builds a big fire, adding plenty of resin. A thick smoke rises up to God, who happens to have a cold. The smoke cures God's cold, who graciously offers Păcală anything he wants. The Trickster asks for a flute, a musical instrument very common among shepherds. The flute has magic powers; it makes anyone dance constantly until the music stops, as Pan's flute was making the satyrs and the fairies dance. Other mythical examples of this motif are Amphion, Orpheus, Oberon and Hameln, who are all creating magic with their musical instrument. The magic flute episode is found in Neo-Greek, Irish and German folklore [9].

As the story goes no, Păcală inherits a cow, or a bull, and goes to the market to sell it. On his way he stops in the forest and sells his cow to a tree. Păcală gets upset because the tree would not answer him, or

give him his money. Angrily, he hits the tree, and finds a treasure in its hollow. In the Western folklore the tree is replaced by a statue of a god or saint. In Aesop's fables one story relates how a man who asked Mercury's statue for money gets upset because the god does not seem to hear him, he breaks it and finds a treasure in the statue's head. In Cosquin's French collection Cadet Cruchon sells a piece of linen to a saint's statue, and because the saint does not want to pay him, he breaks the statue and finds a treasure. In the Neapolitan version Vardiello does the same thing, and Giufa from Sicily dye his linen green and sells it to a lizard; the treasure is then found in the lizard's house [10]. As it is clear from these examples, in the East European folklore this motif includes the cow/bull and the tree elements, whereas in the West European these elements are a saint statue and linen.

Next, Păcală is hired as a shepherd by a greedy priest; he enters into a work contract with the priest according to which their agreement stands until one of them gets angry. At this point the one who breaks the contract ought to be punished in various ways, usually to have a piece of skin cut off his back, or to have his nose cut off. The Trickster starts immediately to do his malicious pranks, trying to force the priest to lose his patience. Some of his pranks are: making the priest and his wife dance until they are completely exhausted; he cuts a cow and eats it on the spot because the priest's wife doesn't give him any food while he is up in the meadow with the herd; the next day he cuts a pig, than a lamb, and so on; when told to clean the child, he does so by peeling off the child's skin. When the wife tells him to cook a soup, and to add parsley to it, he also cooks the dog named Parsley. In stories from Corsica, Picardia, Serbo-Croatia the priest from the Romanian folk story is replaced by a rich man or a king, who endure almost the same types of pranks. In the end the rich man or the king loses his patience, and gets punished [11].

In the Irish folklore the Trickster Pooka is considered essentially an animal spirit, whose name 'poc' means 'he-goat.' He can though takes many shapes, horse, ass, bull, goat, etc. He could make a fine horse, but he has to be kept away from the sight of water, because he will plunge in with his rider and kill him. In an Irish folk story a piper on his way to sing at a party meets with Pooka. The Trickster plays a few spiteful pranks on him, than gives him a pipe that makes him a famous piper [12].

The Scandinavian Peik gets horses and cattle from the bottom of the sea. Both, the Irish Pooka and the Scandinavian Peik have the magic flute that makes people dance until exhaustion. Peik is a feared Trickster, always challenging the king who attempts to outsmart him, but with no success [13].

The similarity between all these names from the European folk stories Pekulis, Patulos, Pooka, Pooc, Peik, Puc, Păcală, suggests a common the Indo-European root * pek̂-. [14] 'livestock, domestic animal, cattle'. His function as a shepherd in most stories can validate this etymology.

3. Similarities and differences

In comparing Hermes' actions with those of the Romanian Păcală, some conclusive similarities are evident such as the use of fire, the cows/animals sacrifice, the musical instrument, the fact that both take care of herds as shepherds, Hermes entrusted by Apollo with protecting his herds, and served as a shepherd for Dryops' flocks – Păcală hired as a shepherd. The Trickster appears as a catalyst in both, myth and folktales, affecting the fortunes and behavior of gods and men. He always puts and unsuspected fellow on trial through sometimes cruel pranks that could be interpreted as trials or encoded messages. His actions define his essential function, that of the messenger of gods, passing down the divine instruction ad keeping the moral order.

Besides similarities, there are some rather important differences: Păcală, and all the other Trickster from the European folklore never steal any herd. Apollo entrusts Hermes with his herds after the boy plays tricks on him. In the folk story the Trickster enters into a contract with the authority, and then starts his malicious pranks. Another difference to be observed is that Hermes as a god doesn't eat the meat he has sacrificed, whereas Păcală eats it. The significance of these differences may rest with the fact that ritual practices suffered modifications over time from myth to folklore.

4. Tricksters position in the Indo-European Pantheon

According the Dumezilian "three class" system in the Indo-European society, in which the first class deals with the maintenance of the cosmic and judicial order, the second involves bravery, and the third governs wealth and fertility, we can speculate that the Tricksters, Păcală, Pooka, Peik, and the god Pekulis, by addressing the third class of shepherds and their flocks, could be associated with the third class; by reminding the community of the divine moral balance the Trickster shows that he belongs to the first class keeping the judicial order and the ability to move freely between classes.

As we have seen, the Trickster of ancient mythology plays tricks on the other gods, while the folk character plays tricks on the authority, the god's representative on Earth, a priest or a king. In myths, his pranks address the divine authority, Apollo or the other gods, whereas in the West European folklore this divine authority is represented by the king of the land, or by the landlord, or by the priest in the Eastern Europe folktale. When the Trickster Păcală enters into a contract with the greedy priest forcing him to break it, he gets into the first class attributes, that of maintaining the judicial order. Păcală always punishes the greedy 'devil's priest', the unfaithful wife, the thrifty fellow, and the perverts. He is in a permanent conflict with the bad spirits and the devil. He keeps the ethical order within the community. He seems to be closer in his vigilance to Varuna, the god who keeps a very sharp eye on every contract and punishes bad behavior.

Why is this character playing tricks on the other gods? Is it because, as suggested by Gimbutas and others, he may be part of an older pantheon, a pre-Indo-European god? This question may be difficult to answer, and the Hindu Varuna or even the Lithuanian Pekulis may stand proof against it. The similarities between the actions of the mythical character and the folklore one show a proclivity towards moral balance regardless who the guilty is, god or man. When the Trickster exposes the faults of gods and goddesses, the greediness and stupidity of the king or the priest, the story enhances moral values within the social group, and the ethical and moral principles are transmitted from generation to generation.

Ana R. Chelariu, ARA member
achelariu@verizon.net
http://anarchelariu.wordpress.com

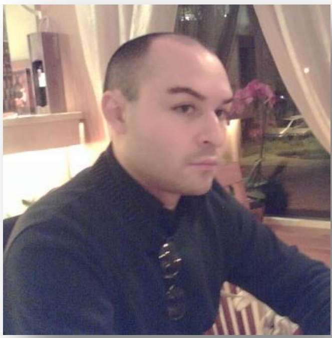
References

1) *Herodotus, Histories 2. 51*. translation by A. D. Godley. Harvard University Press, Cambridge, 1920.
2a) *Homeric Hymn 4 to Hermes*. H. G. Evelyn-White, ed., http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0138%3Ahymn%3D4
2b) *Homeric Hymns to Pan*. H. G. Evelyn-White, ed., http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0138%3Ahymn%3D4
3) Gimbutas Marjia. *The Balts*. Frederick A. Praeger, *New York*: 1963
4) Puhvel, Jaan. *Comparative Mythology*. Johns Hopkins Univ. Press, Baltimore, London, 1987, 224.
5) Eliade, Mircea. *Istoria Credintelor si Ideilor Religioase,* Universitas, Chişinău, 1994.
6) *Poetic Edda* translated by Lee M. Hollander, University of Texas Press, Austin, 2nd ed., 1986.
7) *Early Irish Myths and Sagas:* translated with an introduction and notes by Jeffrey Gantz,Penguin, 1981.

8) Dumezil, Georges. *Mitra-Varuna; an Essay on Two Indo-European Representations of Sovereignty*, Zone Books, New York, 1988.
9) Șăineanu, Lazăr. *Basmele Române în comparaţiune cu legendele antice clasice*. Minerva, Bucureşti, 1978.
10) Șăineanu, Lazăr. *Ibidem.*
11) Șăineanu, Lazăr. *Ibidem.*
12) *Treasury of Irish Folklore*. Ed. Padraic Colum, New York, 1954.
13) *Scandinavian Folk and Fairy Tales.* Edited by Claire Booss, Avenel Books, New York, 1984.
14) Pokorny, Julius. *Indogermanisches etymologiscches worterbuch,* Francke Verlag, Bern, 1959, 797.

Regretatul actor ***Sebastian Papaiani*** în rolul lui ***Păcală*** din filmul cu același nume al regizorului Geo Saizescu (1974)

Luca CIPOLLA
(ITALIA)

Per raggiungerti

Per raggiungerti
ho lacerato piedi
d'emozioni pungenti,
tizzi
su sassi ardenti,
deserti
che di rado
annunciavano l'oasi.
Intorno a me
solo ombre bipedi,
sorelle
di pochi denari,
ma per raggiungerti,
la schiena rotta,
ignorai l'età reale
nell'aura d'ambra
d'illusori trascorsi infantili
fra braccia
ancor
di giovane madre.

Magia

Piova una lacrima
sull'assito
ed una magia
sleghi le stringhe
che c'incatenano al suolo.
Siamo assuefatti,
lucciole di fuoco
che penetrano l'atmosfera
ed entrano, escono,
si chiedono e perdono
il tizzo che lento
consuma
per poi ridare
fiamma.

Zafferano

Semi di zafferano
sulla terra sparsi,
li raccolgo
in nome della guerra
che brucia il mio cammino;
sogno in plenilunio
- pavo che da lontano guardi
e timido -
saluto il futuro
ov'ombra di porta
cigola
nelle sere stregate
da complice morna.

L'Europa è morta a Idomeni

Giaccion fogli abortiti
da una mente stanca,
l'azzurro crespo delle ortensie,
treni in lontananza..
Mi seguirai
sul viale del tramonto?..
Fendon tenebre
mani da ricordi
screpolate,
il bovindo di Plovdiv
già tremava ai fuochi..
2007,
il nuovo anno a sorsi di rakija
dispensanti auguri
a destra e manca..
Arlecchino il cielo di colore,
oggi
la radio annuncia
“L'Europa è morta”
e ingenue urla di bimbi,
madri, vesti di stracci
sul fango di Idomeni.

Dorel COSMA (ROMÂNIA)

In Dorel Cosma's case, the memory of an image on a postcard is embodied and shared between the dramatic experience of the crucified Man who has holes in His hands and sufferings that lead from the physical torture of the body to the one of the soul. A torment the poet himself experiences whenever he writes. The hand he holds his pen with is the one the nail of the creation has been thrust into long time ago. This very hand which shows the mark of the nail has been destined to write from the very beginning. Could this be the memory of a certain famous painting seen in any of the greatest exhibitions of this world (e.g. El Greco, ''Christ in Agony on the Cross'') which might have ignited the lyrical image of the sacrifice through writing (?!) or of he himself duplicated, thus the poet becoming another type of Christ's painter?. No matter what this painting is going to be the traces of the wounds left by the nails in Jesus' palms are perfectly visible. The same happens to the poet in general and to Dorel Cosma, in particular. He will be marked for the rest of his life by poetry in order to live it intensely and with a dramatic expression.

Muguraș Maria Petrescu

Omul

Covârşitoarea durere
alunecă pe întunecatul cer
şi firul alb voalat
străpunge marea
resemnării.
Suferinţă adâncă
cu degete crispate
spre înfiorătorul cui
ce carnea o străpunge.
Pe cruce,
părăsit durerii sale,
Omul.
Şi geamătul cu plânsul simplu
al clipei fapt,
cu viaţa în valoarea sa
circulatorie.
În golul rece al durerii,
în chinuri zvârcolite,
respectul temător.
Acolo
unde
atârnă
EL
ca TU
să ştii să ceri şi de la tine.

The Man

The overwhelming pain
descends from the dark sky,
the veiled white haze
pierces the sea
of resignation.
A deep suffering
with clenched fingers
pointing to the frightful nail
which pierces the flesh.
On the cross,
abandoned to his pain,
The Man.
And the moan of a simple cry
of a fact in a moment
holding life in its

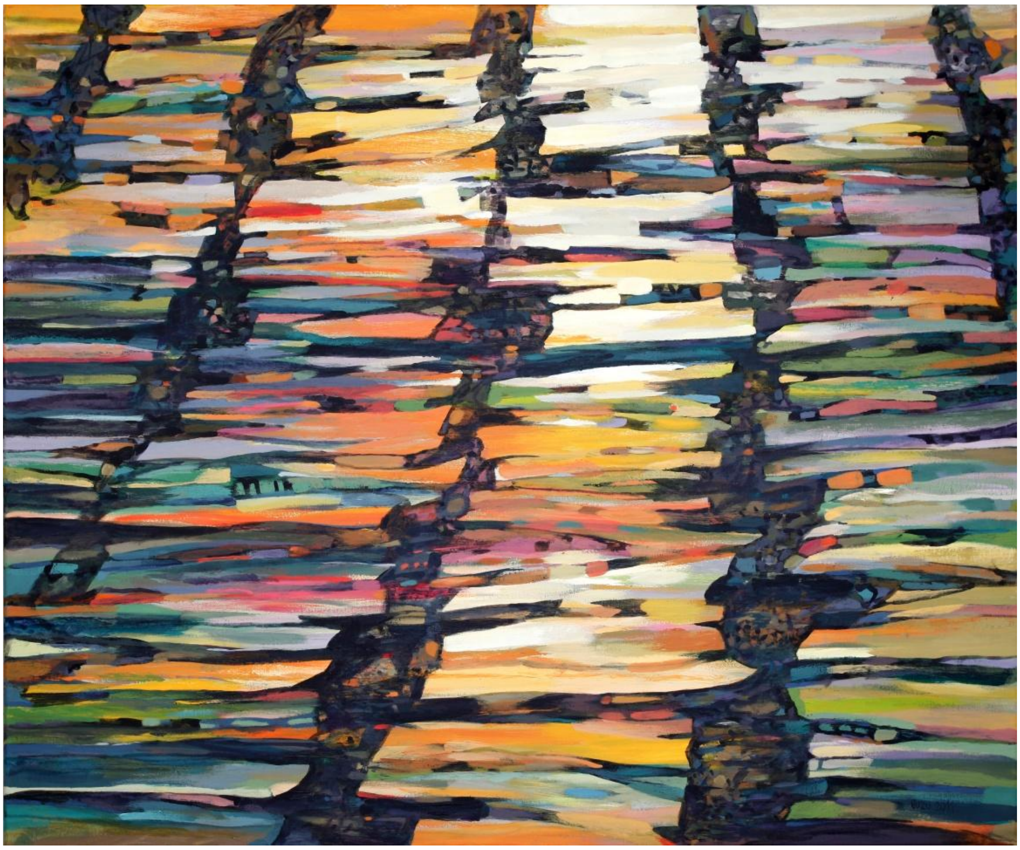
transient value.
In the cold hole of the pain
in twisted convulsions
the fearing respect
There
where
HE hangs
so that YOU
would come to know
what to ask from yourself.

(Translation into English by Muguraș Maria Petrescu and David Paul Vnuck)

L'homme

La douleur accablante
glisse sur le ciel sombre
tandis que le fil blanc voilé
perce la mer
de la résignation.
Une souffrance profonde
avec des doigts crispés
vers le clou effrayant
qui perce la chair.
Sur la croix,
abandonné à sa douleur,
L'Homme.
Et le gémissement avec les larmes simples
de ce moment,
avec une vie dans sa valeur
circulatoire,
dans le vide froid de la douleur,
dans des supplices tordus,
le respect craintif.
Là
où
IL
est suspendu
afin que TU
saches ce que tu dois demander à toi-même.

(Traduction en français par Muguraș Maria Petrescu)

Teodor Buzu – ***Din depărtări***, acrilic, pânză, 100 X 120 cm, 2011

Marian COSTACHE
(CANADA)

Bătrâna și ereticul

(scenetă de teatru creștin ortodox bazată pe fapte și personaje adevărate)

Motto : *Vorba spusă, pronunțată, are mult mai multă forță de convingere decât cea scrisă.*
Descartes

Decorul : În dreapta scenei, la stânga spectatorilor, se află o inscripție pe care scrie „Satul Nucșoara”. De cealaltă parte, la dreapta spectatorilor, se află o altă inscripție pe care scrie „Județul Argeș”. La mijlocul scenei este o bancă, o bancă la poartă, așa cum se obișnuiește în satele românești. Pe fundalul din spatele băncii, în fața spectatorilor, simbolizată o casă de țară cu pridvor, ferestre mari, perdele, etc. Tot pe scenă, la dreapta spectatorilor, se găsește o cruce mare de lemn culcată, lăsată jos. Lângă cruce se află o inscripție pe care scrie „***Această troiță a fost ridicată în memoria partizanilor Haiducii Mușcelului din Nucșoara asasinați de comuniști***”.

Personajele: - Bătrâna, Mama Rizea, Elizabeta Rizea, 80 de ani ;
- Ereticul, un tânăr în jur de 25-30 de ani ;
- Gheorghe Rizea, soțul bătrânei, 92 de ani ;
- Cornel Drăgoi, 66 de ani ;
- Un tânăr anonim, în jur de 20 de ani ;
- Poștașul satului, în jur de 40-50 de ani ;
- Comunistul satului, în jur de 50-60 de ani.

La început, la ridicarea cortinei, pe scenă se află doar Mama Rizea. Bătrâna stă singură pe bancă și toarce lână ținând fusul în mână și învârtindu-l. Este îmbrăcată în ie și costum popular, așa cum poartă femeile la satele din zona Argeș. Apare ereticul din stânga spectatorilor și dreapta bătrânei. El este bine îmbrăcat, în costum și cravată. Într-o mână are o geantă cu cărți și reviste, iar în cealaltă o biblie sectară.

Ereticul : Bună ziua, mamaie !
Bătrâna : Mnă-zîua, maică ! *(Și, plictisită, își vede în continuare de fusul ei.)*
Ereticul : Mamaie, mata știi ce este Biblia ? Uite, dacă ai două minute, aș vrea să-ți vorbesc despre Biblie și despte Domnul Isus Cristos.
Bătrâna : Văleu, maică, văleu ! N-ai fi și dumniata tot vriun comunist deghizat în altciva? N-ai fi vrun lup în pele de oaie ? Asta nu o fi, oare tot o manievră a securității ? *(Hup! Începe să devină „interesantă” discuția și pentru ea.)*
Ereticul : Nu, mamaie, nu ! Eu nu sunt nici securist, nici comunist. Acum în august 1992, aici în România, mamaie, nu mai sunt nici comuniști, nici securiși. *(plin de mândrie și îngâmfare)* Eu sunt predicator, mamaie ! Eu predic cuvântul lui Dumnezeu !
Bătrâna : Da !? Ce vorbești, maică !? Nu știam că există așa ceva. Da, maică, văd că nu iești popă. Din câte știu io, maică, iei, popii, iei priedică la biserică ! Dumniata ai biserică ? Uni priedici ? Da, de ce nu iești îmbrăcat în costum di popă, maică !?
Ereticul : Nu, mamie, nu, eu nu sunt popă din ăia de care vezi mata la biserică !

Popii ăia la care mergeți dumneavoastră la biserică, ăia sunt răi și mai mult strică lumea decât s-o îndrepte ! Voi, ortodocșii, îi numiți „Părinte”, dar iată ce scrie aicea în Biblie la Matei, capitolul 23, versetul 9 : „*Părinte să nu chemați vouă pe pământ, căci Unul este Părintele vostru, Carele ese în ceruri.*”
Bătrâna : Așa o fi, maică, dacă tu zici, că văd că dumniata ai cartie. Da, eu de popa-l nostru de la biserică și de biserică nu mă lepăd, cum nu mă lepăd de Domnul Iisus Hristos.[4]

[4] Luca 10, 16 : Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine Mă ascultă; și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine.

Ereticul : Mamaie, toți popii de la voi de la biserică sunt curvari, sunt stricați, sunt
bețivi și sunt lacomi de bani !

Bătrâna : Ba, eu parcă n-aș zice așa ceva maică. Uite, vezi dumniata plăcuța aia ? *(Și arată spre placa de pe cruce.)* Ie pentru băieții care a luptat în munți și pe care i-a împușcat comuniștii. Ie, maică, printre iei a fost și popi, trei preoti a fost, maicà, a fost toți oameni dieștepți, cu cartie multă. Iar popii ăia a fost oameni cinstiți, curajoși, și care a luptat și a murit ca să apere credința și biserica de comuniști.

Ereticul : Mamaie, la voi la biserică aveți icoane, și vă închinați la ele, iar în biblie scrie foarte clar *(își desface Biblia - pregătită deja - și citește)* : *„Să nu-ți faci chip* cioplit, *nici asemănarea vreunui lucru din câte sunt în cer sus și din câte sunt pe pământ jos, și să nu te închini acelora, și să nu slujești lor, că Eu sunt Domnul Dumnezeul tău.*” Uite, așa scrie, la cartea Ieșirea, capitolul 20, versetul 4. *(Și îi arată „cartea” sa.)*

Bătrâna : Așa o fi, brie , dacă tu zici. Da, eu știu că atunci când mă uit la icoana cu Domnul Iisus Hristos și a Maicii Domnului, eu nu văz doar imaginiea lor, ci îi văd pe ei înșiși, pe iei vii, în carnie șî oasă, aici lângă minie. Uite (și scoate o fotografie din buzunar), eu când mă uit la fotografiile cu copiii și niepoțî miei plecaț la oraș, de câti ori văz pozele astiea, eu pe copiii și peniepoțî miei îi văz, maică. *(Mama Rizea „zâmbește” ușor și discret.)*

Ereticul : Păi, mata nu-nțelegi, mamaie, că Dumnezeu, oprește lucrul acesta, adică să faci asemănarea celor de pe pământ cu a celor din cer !?

Bătrâna : Așa o fi, maică, dacă tu zici. Da, eu știu că de câti ori văz icoana Domnului Iisus Hristos și a Fecioarei Maria, de câte ori le văz, eu îi simt aproape, aici, lângă mine, îi văz și-i simt coliea, lângă mini. Și, să-ți mai spui io ceva. Am văzut și io la tilivizor filmul cu Domnul Iisus Hristos. Ei, și când am văzut io cum Îl băteau, și-L băteau, și-L băteau, atunci m-am gândit io : Uite așa ne-au bătut și ne-au chinuit și pe noi pentru Domnu Hristos, tot așa cum L-au bătut șî L-au chinuit șî pî El. Da, pân-la urmă, tot o-nviat !

Ereticul : Mamaie, ce-ai văzut dumneata la televizor n-a fost decât un film. Ce legătură are filmul cu Biblia !? Filmu-i una, și Biblia-i alta. Și cine te-a bătut pe mata, mamaie, așa cum L-au bătut pe Isus Christos?

Bătrâna : Comuniștii, maică, comuniștii ! Așa cum pe timpul Lui, L-au bătut pe Domnul Hristos, tot așa ne-au bătut și ne-au chinuit și pe noi comuniștii ! Și de-aia, maică, țîu la pept șî la inimă crucia șî icoana cu Domnu Hristos, că șî El, ca să învie, o fost bătut și chinuit la fel ca șî noi.

Ereticul : *(Un pic mai „șifonat” și tot încercând să schimbe subiectul.)* Și ce este, mamaie, cu crucea asta aicea ? *(Arată spre crucea de jos și o și lovește cu piciorul.)* Voi, ortodocșii, voi aveți cruce și vă închinați la ea, dar nu-i decât un lemn, și nimic mai mult !

Bătrâna : Ba, nu, maică ! Ba, nu ! Ăsta, ce vezi dumniata, ăsta nu-i numai un simplu lemn, asta-i O TRO-I-ȚĂ, maică, O TRO-I-ȚĂ ! Noi cinstim și ne închinăm Crucii Lui Dumnezeu ! Noi nu batjocorim Crucia și nu suntem vrăjmașii Ei, maică ! [5]

(Din dreapta spectatorilor apare Moș Gheorghe Rizea.)

Moș Rizea : Bună ziua, taică ! *(Și se așează pe bancă lângă Mama Rizea, lângă soția lui.)*

Ereticul : Bună ziua tataie !

Bătrâna : Ia vezi, mă Gheorghe, tu-nțelegi ceva din ci spuni băietu aista ? Că eu, zău, nu-țeleg nimc din ci zice !

Ereticul : Tataie, dumneata știi ce-i aia Biblia ? Uite, *(îi arată și lui Biblia sa sectară)* dacă ai două minute pot să-ți vorbesc despre Biblie. Tocmai ce-i spuneam și lu mamaie că Biblia interzice să mergeți la popi, să vă închinați la icoane și să vă faceți cruci ! *(Din nou arată spre crucea de jos și-o lovește cu piciorul.)*

Moș Rizea : Hei, taică, dac-ai știi dumneata câți au murit și câți și-au dat viața ca să apere credința ortodoxă n-ai mai vorbi așa de urît, taică !

Ereticul : Dar de ce au murit ? Cine i-a omorât și de ce ?

Bătrâna : Spune-i, Gheorghe, spune-i și dumnealui ca să știe ce-am pățit noi !

Moș Rizea : Noi, tinere, noi am luptat în munți împotriva comunismului și împotriva comuniștilor.

Ereticul : Păi, tataie, noi când eram la pionieri ne-au spus că cei care au luptat în munți au fost teroriști, fașciști, legionari, criminali de război !

(Tocmai ce apare și Domnul Cornel Drăgoi care a asistat la ultimele dialoguri.)

C. Drăgoi : N-au fost, domnule dragă, n-au fost ! Această mișcare, organizația propriu zisă numită „Gruparea Haiducii Muscelului”, era compusă din intelectualii satelor, fără să țină seama că sunt țărăniști, liberali sau legionari. Această mișcare nu a fost nici țărănistă, nici legionară, ci anticomunistă și antirusească. N-au fost, domnule, n-au fost în nici-un fel «criminali de război» așa cum îi consideri dumnea-

[5] Filipeni 3, 18 : Fiindcă mulți - despre care v-am vorbit adeseori, iar acum v-o spun chiar plângând - se poartă ca dușmani ai crucii lui Hristos.

ta. Ei au fost eroi, martiri și luptători pentru libertate și democrație !

Bătrâna : Așa, Cornele ! Așa, mamă. Ia povestește-i și dumnealui cum am fost noi chinuiți și ce-am pățit noi din cauza comuniștilor !

C. Drăgoi : Dar cine-i domnul ?

Bătrâna : Păi întreabă-l și tu, c-adineauriia venii aici la mini la poartă.

C. Drăgoi : Cine sunteți dumneavoastră ? *(Îi întinde mâna să facă amândoi cunoștință.)*

Ereticul : Eu sunt predicator ! Eu predic cuvântul lui Dumnezeu și pe Isus Christos ! Și de aceea am venit să vă vorbesc despre biblie. *(Îi arată și lui Biblia sa.)*

C. Drăgoi : Ah ! Eu am crezut că sunteți vrun reporter de la televiziune sau de la vrun ziar din București, că acuma, de când a apărut Tuța la televizor, tot vin tot felul de oameni pe la noi prin sat.

Ereticul : Eu nu sunt de-aici din sat. Eu sunt de la oraș, și umblu din sat în sat, din casă-n casă, ca să predic Biblia. Dar, tot nu am înțeles de ce țineți crucea asta mare aicea ? *(Din nou o lovește cu piciorul arătându-o și lui.)*

C. Drăgoi : Crucea aceasta, domnule dragă, este ca s-o ridică și să facem un monument în memoria partizanilor care și-au dat viața pentru libertate, democrație și biserică, luptând împotriva comunismului aici la noi în sat și în satele vecine.

Ereticul : De-asta ați spus dumneavoastră că nu au fost «criminali de război» ?

C. Drăgoi : La noi în sat, domnule dragă, noi toți am fost țărăniști și am făcut parte din Partidul Național Țărănesc al lui Ion Mihalache. Inclusiv unchiul Doamnei Rizea *(și arată spre Mama Rizea)*, a fost deputat țărănist, s-a numit Gheorghe Șuța și a fost prima victimă la noi în sat pe care au împușcat-o comuniștii.

(Apare tânărul. În mână are un buchet de flori. Încă de la intrarea pe scenă o vede pe Mama Rizea.)

Tânărul : Doamnă ! Doamnă ! Dumneavoastră sunteți Elizabeta Rizea ?

Bătrâna : Da, maică, da, eu.

Tânărul : Doamnă, vă rog dați-mi voie *(se apleacă în genunchi în fața ei, îi ia mâinile și i le sărută)* să sărut aceste mâini care-au jertfit și au chinuit ! Dați-mi voie, vă rog, să mă închin în fața demnității, curajului și a eroismului românesc ! *(Vorbește în continuare fiind tot în genunchi în fața ei.)* V-am văzut zilele trecute la televizor, la serialul «Memorialul Durerii» și am ținut neapărat să vin aici, la dumneavoastră acasă, și să vă mulțumesc pentru tot ceea ce ați făcut împotriva comuniștilor, pentru tot binele, cinstea și onoarea făcută neamului acesta și acestei țări. Cei ca dumneavoastră ați spălat obrazul de rușine al țării ! Dumneavoastră sunteți și reprezentați curățenia sufletească, deplina și desăvârșita nevinovăție ; dumneavoastră sunteți exemplul total de bunătate, blândețe și generozitate.

(Toți cei patru prezenți în scenă sunt surprinși de atitudinea neașteptată a tânărului vizitator care i-a oferit florile, i-a sărutat mâinile și a sărutat-o pe ambii obraji.)

Bătrâna : Mulțumesc, maică, mulțumesc! Viezi, brie, că mai sunt oameni cu suflet ! Uite că mai are oamenii suflet !

Tânărul : *(Tocmai ce s-a ridicat în picioare și el.)* Când v-am văzut, doamnă, la televizor, și când am realizat cât de mult ați luptat, cât ați suferit și cât de mult ați jertfit pentru această țară și acest popor, am plâns tot filmul, doamnă ! Tot filmul am plâns ! Iar după aceea mi-am zis : Trebuie neapărat să mă duc s-o văd și eu ! Trebuie neapărat să merg acolo la Nucșoara și să m-aplec în fața acestui simbol de luptă, de simplitate umană și mândrie națională !

Bătrâna : Doamne ! Doamne ! Doamne ! A vinit, domnule, doamna aceea de la București, de la tiliviziune și m-a filmat[6]. Mi-a zis c-o să mă dia la tilivizor să mă vadă toată țara ! Și așa a făcut, scumpa de ia ! Dumnezeu s-o ajute și să-i arate la tilivizor pe toți cari a luptat și a suferit din cauza comuniștilor !

Tânărul : Comunismul a căzut, și prin cei ca dumneavoastră România a ieșit din nou învingătoare în lupta ei cu istoria nedreaptă și cotropitoare.

C. Drăgoi : *(către eretic)* Uite, domnule, vezi, vezi că mai sunt și tineri care au înțeles și înțeleg pentru ce am luptat noi și de ce ne-am sacrificat viețile și tinerețile iubind această țară și libertatea ei!

(Tânărul s-a ridicat și merge să salute pe fiecare dând mâna cu ei.)

Tânărul : *(către Moș Rizea)* Dumneavoastră sunteți soțul ? Domnul Rizea ?

Moș Rizea : Da, taică, da, eu sunt.

Tânărul : Am văzut la televizor că și dumneavoastră ați făcut 14 ani de închisoare.

Moș Rizea : Așa este, taică, din 49 până-n 64, 14 ani în total.

Tânărul : Să știți că mai sunt și oameni care vă iubesc și care apreciează întreaga dumneavoastră viață dedicată luptei împotriva comunismului.

Bătrâna : Vezi, brie, că mai sunt și tineri, așa ca dânsul, cari ințelege și apreciiază ce-am făcut noi ?

[6] Fiind vorba de Doamna Lucia-Hossu Longin de la Televiziunea Română, realizatoarea serialului «Memorialul Durerii».

Tânărul : *(arătând spre ceilalți doi bărbați)* Sunteți din aceeași familie ?
Ereticul : Nu, nu. Eu sunt doar în vizită și în trecere. Eu sunt predicator ! Eu predic
Biblia și cuvântul lui Dumnezeu !
Tânărul : *(pornește în hohote de râs)* Păi, bine, domnule, și dumneata tocmai aici ți-ai
găsit să predici !? Pe acești oameni vrei dumneata să-i convingi să treacă la religia dumitale !? Pe acești oameni nu i-au convins comuniștii, cu toate metodele lor, să treacă la ei, și vrei dumneata să-i convingi să se lase de credința strămoșească și de idealurile lor !? *(continuă să se amuze cu poftă)*
Bătrâna : Așa, maică, așa ! *(Și Mama Rizea se amuză.)* Răspunde-i dumniata cum trebuie și cum ar merita.
Tânărul : Asta ar fi culmea ! Ce n-au reușit dușmanii bisericii cu forța, cu violența și cu brutalitatea lor, să reușiți voi, sectarii, cu minciunile și manipulările voastre !
Bătrâna : Tu știi, maică, Biblia ? Ai citit-o ? Ai studiat-o ? *(Îl întreabă pe tânăr.)*
Tânărul : Nu, tanti, nu. N-am avut nici timp și nici biblie ca s-o citesc.
Bătrâna : Maică, voi tinerii, să puneți maică, mâna pe cartie, și să citiți mult, mult, ca să-i convingeți și pe dumnialor ! L-am auzit io o dată pi popa de la noi din sat când a zis o dată la biserică : «*Cine ridică sabia, de sabie va pieri !*»[7] Iar voi, maică, să apărați credința și biserica și cu Biblia, s-o știți și s-o cunoașteți și voi mai bine decât iei ! M-au dus o dată și pe mine fetele mele la mănăstire și l-am auzit șî io pi popa de-acolo când a zis : «*Diavolul, ca să înșele lumea, se folosește și de Sfânta Scriptură !*»[8] De-aia, maică, voi tinerii, să puneți și voi mâna și să învățați și voi Sfânta Scriptură.
C. Drăgoi : La noi, la biserică, a venit o dată popa și a zis că să nu citim cărți și reviste de-ale lor, de-ale sectarilor !
Bătrâna : Ba, io maică, le-aș zice la băieții ăștia tineri să le vadă, să le citească, să le cambată și, așa cum noi am luptat împotriva comuniștilor, tot așa să lupte și ei cu ăștia care vor dărâmarea credinței și a bisericilor.
Tânărul : *(văzând și el crucea cea mare și inscripția)* Dar, ce faceți aici cu crucea asta mare ?
C. Drăgoi : Vrem s-o ridicăm în memoria celor executați de comuniști și să le facem un monument ! Dar, n-avem nici bani suficienți, și nici comuniștii din sat nu ne lasă s-o ridicăm unde vrem și cum am vrea noi.

(Tânărul merge și sărută crucea închindu-se și spunând o rugăciune.)

Tânărul : O! Doamne'ajută ! Doamne'ajută să se poată ridica crucea și monumentul! *(El scoate și el din buzunar o sută de lei și îi dă bătrânei.)* Uite, tanti, și din partea mea, tot ce am la mine !
Bătrâna : Mulțumesc, maică mulțumesc. Da, lasă că nu ne lasă Dumnezeu pe noi !
(Apare poștașul cu un pachet mare de scrisori.)

Poștașul : Uite-aici, tanti Tuța, câte scrisori ai primit de când ai apărut la televizor !
Bàtrâna : Vezi, maică, vezi, că m-a văzut lumiia la tilivizor și acum îmi trimite scrisori și vine să mă vază. Ia vezi, maică, poate oamenii buni cu suflet ne-a trimis bani ca să putem ridica monomentu !
(Apare comunistul satului.)

Comunistul : *(țipă în gura mare)* O să-ți dăm, noi, pământ, și-n gură, fă, femeie ! Te-am văzut și eu la televizor și am văzut ce prostii și minciuni spui la lume ! Voi ați fost teroriști ! Ați terorizat satul întreg și din cauza voastră n-am avut noi liniște-n sat !
C. Drăgoi : Ăsta-i comunistul satului ! Lăsați-l în plata Domnului și nu-l provocați, nu vă certați cu el.
Comunistul : Și ce-i aici cu crucea asta !? Crucea mamii voastre de criminali !
(Comunsitul dă să ia crucea. Cornel Drăgoi și tânărul anonim se opun. Ereticul se duce să-l ajute pe comunist s-o ia de-acolo. Doi de-o parte, doi de cealaltă, trag de cruce. Bătrânii stau pe bancă neputând face nimic. Poștașul asistă. În timp ce unii trag de-o parte, alții de cealaltă, cade cortina și se aude glasul lui Elizabeta Rizea.)
Bătrâna : Doamne ! Doamne ! Trei zile să mai trăiesc, Doamne, dar să știu că s-a limpezit lumea ! Tu, Doamne, care de bună voie te-ai suit pe cruce, vino, Doamne, și ne ajută și de data aceasta !

Cortina a căzut.

SFÂRSIT

[7] Matei 26, 52.
[8] Este vorba de Părintele Cleopa.

Grigorie M. CROITORU
(ROMÂNIA)

Popas de noapte pe malul Olteţului

– Destăinuirile unui prieten din copilărie –

Cum a apărut hoţul de cai Coţofeanu în satul nostru puţini ştiau. Şi dintre aceştia, puţini voiau să povestească, într-atât băgase frica în oameni, deşi prea mulţi pureci pe aici n-a făcut. Dacă întrebai pe câte unul, despre care se spunea că ştie, se uita la tine, îşi încreţea fruntea, îşi strângea buzele, se întorcea înapoi sau într-o parte şi scuipa, zicând: „Ptui, drace!” sau „Piei, drace!” Dădea din mâini şi pleca, bombănind.

La noi, era obiceiul de a scuipa, folosind şi expresiile pomenite, dacă întâlneai, mergând prin pădure ori prin locuri necunoscute, urme de sălbăticiuni, îndeosebi de lupi. Călcând în aceste urme se credea că te poartă duhurile rele cine ştie pe unde şi doar aşa puteau fi alungate.

Auzind de Coţofeanu, pe care oamenii îl considerau *omul dracului*, mai bine zis al Necuratului, căci nici cuvântul *drac* nu-l prea rosteau oamenii, de frică să nu se întâlnească noaptea cu el pe la Pluta mare, pe la râpa de lângă Dincă, pe Aninoasa lângă Dinică, pe la Măiag şi-n alte locuri de ei ştiute.

Unii dintre cei întrebaţi te trimiteau la Gheorghe Pădureanu, cel cu casa în vârful dealului Măiag, în partea de apus a satului. Porecla Pădureanu de acolo îi venea, îşi făcuse casa în marginea pădurii, între casa lui şi sat fiind o oarecare distanţă.

Când am crescut mai mare l-am întrebat. Eram cu oile pe Valea Baurului. El a venit să vadă dacă nu lăsăm oile şi caprele în grădina lui. A venit la noi şi ne-a spus să avem grijă că, dacă ne prinde, ne tăbăceşte pielea. Eram cu Nicu lui Guică. Îl auzim, ne uităm unul la altul, apoi la el, să vedem dacă nu glumeşte. Nu glumea. Nicu începe să râdă, fapt ce nu-i convine Pădureanului. Se enervează şi trece la ameninţări:

- Nu crezi, *ăsta* al lui Niţă Guică?

- Auzi, nene Pădurene, eu am un nume, nu sunt *ăsta*, spus cu scârbă. Dacă nu-mi zici pe nume, du-te acasă şi te culcă! Asta ca să nu-ţi zic ceva mai rău, cum ar fi *ceva de dulce*…

Nicu, vecinul şi prietenul meu, nu prea era dus la biserică, adică avea curajul opiniei şi-i spunea omului verde-n faţă ce avea de spus.

- Bă *puţă**, vezi că trec valea la tine şi-ţi băşic curul! Auzi?

- Băşici dumneata pe dracul. Nu vezi că-ţi târâie turul pantalonilor pe jos şi mai zici că treci valea şi nu ştiu ce mai faci. Stai acolo, că oricum nu mă prinzi cu toţi Pădurenii matale. Şi nu ştiu ce ai cu noi, că nu-ţi făcurăm nimic. Ei, măi, te legi de noi aşa din senin! Ar trebui să-ţi fie ruşine, că eşti om bătrân…

I-am făcut semn lui Nicu să tacă şi am intervenit eu, schimbând subiectul:

- Nene Gheorghe, lasă-l pe Nicu în pace. Nu ştii ce băiat bun este, dar are şi el câteodată câte un *gărgăune** în cap şi începe să bâzâie, iar el sare din ale lui. Eu te-aş întreba ceva şi te rog să-mi spui. Am auzit că matale ştii.

- Întreabă-mă, neică! Dacă ştiu, îţi spun.

- Lumea zice că sigur ştii, că dumneata l-ai adus pe Coţofeanu în sat…

- Şi ce vrei să ştii?

- Păi, dacă este drept sau nu?

- Lumea zice, măi copile, dar nu l-am adus eu, a venit singur. Să vezi cum a fost, dacă vrei să ştii adevărul adevărat. O să stau şi eu jos…

Se aşează pe o buturugă de salcie în marginea văii şi începe să povestească. El pe malul văii dinspre grădina lui, noi pe celălalt mal, cel dinspre Baur, faţă în faţă. Mai întâi, îşi răsuceşte o ţigară, luând tutun dintr-o tabachere veche şi punându-l pe o foiţă de ziar. O aprinde, trage cu poftă un fum, îl inhalează, îl ţine puţin în plămâni şi, apoi, îi dă dru-

mul pe nas și pe gură. Ne privește și-i dă drumul:

- Vă interesează și pe voi Coțofeanu! Hm! Gândeam că l-a uitat lumea de când a dispărut, dar se vede treaba că m-am înșelat. Păi, să vedeți cum a fost. M-am pomenit cu un om străin la poartă, pe înserat. Mă duceam să leg poarta de la drum, că aici la noi, în marginea pădurii, e bine să te asiguri. Mergând spre poartă, aud bătăi în poartă. Câinii au și sărit, că am doi câini răi, te rup în bucăți, dacă intri în curte și nu te apără cineva de-ai casei. Am iuțit pasul să văd la cine sar câinii și cine bate în poartă la ora asta. L-am văzut cu calul de frâu, un cal mare roib…

- Cum este calul roib, nene Gheorghe?

- Cu părul roșcat sau brun. Acesta era roșcat. Așa cal frumos nu mai văzusem. Parcă era din grajduri împărătești. Sclipea părul pe el, coama era aranjară, coada împletită și avea ciucuri prinși de ea, iar șaua îți lua ochii, nu mai văzusem așa ceva. Am rămas cu ochii pironiți la frumusețea de cal, nu mi-i puteam dezlipi de la el. În fine, mi-a spus bună seara și m-a rugat să-l las să se odihnească și el și calul vreo două ceasuri. Vine de departe și merge la târg la Bălcești să vândă calul. Speră să ia bani buni pe el. I-am spus că îl las, dar în casă nu am loc. Dacă îi convine, am un pat în prispa casei sau în podul șoprului, pe fân. Mi-a mulțumit și a intrat în curte. Calul l-a băgat în șopru și lui i-am așternut patul pe prispă. Nu știu când a plecat, fiindcă dimineața nu l-am mai găsit.

- Și nu s-a mai întors? – întreabă și Nicu, acum liniștit și el și atent la ce povestea nenea Gheorghe Pădureanu.

- Peste vreo lună de zile a venit iar. De data asta avea doi cai. Și ăștia erau frumoși, dar nu ca primul. Pe unul călărea, iar pe celălalt îl trăgea după el. N-a mai stat, a mers mai departe. S-a oprit să mă vadă și să-mi spună că a vândut calul și a luat bani buni pe el. Cu banii luați pe calul roib i-a cumpărat pe ăștia doi și se duce să-i vândă tot în târg la Bălcești. Atunci m-a întrebat dacă ar putea să se așeze și el în sătucul nostru, să-și facă o căsuță și să-și aducă familia. Îi place sătucul nostru, este liniștit, așezat pe valea asta, înconjurat de păduri, este aproape de Bălcești…

- Și matale l-ai încurajat. Ba i-ai dat și loc de casă… Că este hoț de cai nu ți-a trecut prin minte? Nu te-ai întrebat de unde are așa cai? Trebuia să-ți dai seama și de ce-i place satul nostru și vrea să se stabilească în el. Tocmai că este izolat și poate să se ascundă, că aici nu dă nimeni de el.

- Așa este, ai dreptate. Dar nu m-am prins. I-am dat și loc de casă aici, peste drum de mine. Mai mulți de la noi au sărit să-l ajute, ba cu una, ba cu alta. Și nea Marin, tac-to, i-a dat lemne din Curături. Furcile, tălpile, grinzile i le-a dat din pădurea lui, dar s-a păcălit și el, cum s-au păcălit toți. Hoțul tot hoț este și în mă-sa. I-a făgăduit că i le plătește, dar trebuie să meargă cu niște cai la târg, îi vinde și-i dă banii. Mi se pare că nu i-a mai dat niciun ban.

- De-aia înjura tata, când auzea de el.

*

Acolo, pe vârful dealului avea tata o curea de pădure. Eu n-o știu, dar spun oamenii că era așa de frumoasă pădurea, de-ți era mai mare dragul să te plimbi prin ea. Tata nu tăia nici lemne de foc din ea. Suprafața era mică, de doar un sfert de pogon sau cum se zice la noi o *litră** de teren.

Locul de casă pe care i l-a dat Pădureanu, era chiar în capătul dinspre sat al fâșiei de pădure a lui tata. Hoțul o fi venit, o fi luat seama, și-a făcut planuri și a acționat. Lemnul îl avea, îl putea lua gratis, cum s-a și întâmplat, și multe nu-i mai trebuiau. Nu numai pe tata l-a păcălit, ci și pe alții care mai aveau pădure acolo. Toate lemnele folosite pentru construcția căsuței cu două camere, cu prispă au fost tăiate din apropiere. Ba, tata i le-a mai și tras cu boii, i le-a adus la locul construcției.

Tâlharul n-a dat nimănui un leu. După ce a terminat de construit casa, și-a adus nevasta, pe țața Maria, și două fete, iar el a dispărut. N-a mai dat pe acasă mult timp. Au rămas oamenii cu buzele umflate, că nu mai aveau de la cine cere bani. Nevastă-sa ridica din umeri, nu știa nici ea pe unde umblă. Mai era și bolnavă, așa că oamenii au lăsat-o în pace. Și când mai dădea pe acasă, Coțofeanu, apărea seara, dormea o noapte, două acasă cu muierea și dispărea iar. Când auzeau oamenii, el nu mai era. Vorba aceea: „Prinde orbul, scoate-i ochii!” Ce făcea, cu ce se ocupa, pe unde umbla nimeni nu știa. Bănuiau oamenii, dar vorbeau în șoaptă. De frică. Auzeau că prin diferite sate aveau loc spargeri, furturi de animale din grajduri sau de pe câmp de la pășune, că se puneau focuri la case și alte acțiuni de tâlhărie, semn

că acționau în bande hoți. Din ce în ce mai mulți erau cei care spuneau că nici Coțofeanu nu era străin de aceste bande. Se vorbea că în pădurea Murgașilor sunt hoți și atacă la drumul mare pe cei care trec pe drumul spre Craiova. La fel, Ruginoasa, imensa pădure din apropierea noastră ar fi înțesată de hoți.

Coțofeanca și fetele ei o duceau greu, lucrau pe la unul, pe la altul cu ziua și primeau alimente. Dar nu era tot timpul de lucru. Când nu era de lucru la câmp, toată ziua și ea și fetele dormeau afară
pe prispă pe niște *blane** puse una lângă alta, peste care erau puse *rogojini**.

După un timp, s-a stabilit și el în sat. Unii oameni i-au mai cerut să le plătească lemnele și ce mai luase de pe la ei. Cu o îndrăzneală de neînchipuit le spunea: „Lasă, mă nene, că nu le-ai cărat apă cu găleata să le pui la rădăcină, să crească. Or crește alte lemne și ale matale o să fie. Eu altă casă nu mai fac, pentru foc o să aduc din Ruginoasa sau o să care muierea și fetele uscături cu legătura de la vâlcea. Nu mai tai de la voi niciun fir.” Și râdea. Unii oameni îl mai înjurau și-i mai spuneau să nu le iasă în cale când or fi cu *capsa** pusă, că nu-i va fi moale. Râdea de ei și punea mâna, amenințător, pe mânerul cuțitului de la brâu.

Gestul acesta l-a făcut și când s-a luat de el Titi al Catrinei, un om cam într-o ureche, ce nu știa multe. Povestea nașul Niță, tatăl lui Nicu Guică, ce fusese de față la întâlnirea dintre Titi și Coțofeanu. S-au întâlnit în Aninoasa, în dreptul fântânii. Titi venea din câmp cu boii, iar Coțofeanu cobora în pârâu.

- Ia stăi nițel, nene cum te cheamă, că nici numele nu ți-l știu oamenii de la noi.

Se oprește Coțofeanu, dar își repede mâna la cuțit, mișcare pe care i-o vede Titi și nu-i place.

- Stau, mă băiete, ce vrei?

- A, nu știi ce vreau? Ai și uitat că-mi datorezi niște gologani?

Coțofeanu strânge mânerul cuțitului în mână. Titi îi strigă:

- Ia mâna de pe cuțit, că ți-l bag pe gât!

Hoțul îl trage de la brâu și ridică mâna să-l lovească. Numai că Titi Mititelu avea în mâna dreaptă o măciucă de corn și-l plesnește peste mână, de-i sare cuțitul departe. Vrea Coțofeanu s-o ia la fugă, dar îl prinde și-l țintuiește locului:

- Ei, *fire-aș mumă-ta a dreacului* – așa înjura el, nu zicea fire-ar mumă-ta a dracului - , ce să mai fac cu tine acum. Să te deznod în bătaie? Unde este cuțitul? Ia-l vecine de-acolo, vecine, și adu-l la mine, să-l scrijelesc nițel, să mă țină minte.

- Mă băiete, fii cuminte, lasă că ți-i dau până la ultimul ban, dar acum sunt cam strâmtorat. Înțelege și tu, că și ceilalți au înțeles.

I s-a făcut lui Titi milă de el și l-a lăsat. I-a păstrat cuțitul. Dar bani de la el n-a văzut, cum n-a văzut nici tata, n-au văzut nici alții.

*

Eu l-am văzut de trei ori pe Coțofeanu. Prima oară l-am văzut în casă la noi. A venit la tata să-i dea vin. Atunci, n-am înțeles eu mare lucru, că nu știam ce înseamnă tupeu, îndrăzneală, obrăznicie, impertinență, nesocotință crasă, chiar inconștiență. După ce l-ai păcălit rău de tot pe om, nu te prinde rușinea și mai vii și-i mai ceri vin. Și fără să i-l plătești!

Tata nu prea ședea în casă ziua, avea de lucru pe afară. Și dacă nu avea, își făcea. La casa unui țăran sunt o mie de treburi de făcut într-o zi, numai să vrei să le faci, să nu-ți fie lene. Și lui tata nu-i era lene. Și când stătea nițel să se odihnească, își aștNerea o cergă în căruță și se întindea acolo la umbră. Mai ațipea, dar de multe ori stătea culcat pe spate și cu mâinile sub cap.

În ziua aceea, nu știu bine pentru ce venise în casă. Eu mă jucam, ca de obicei, pe pat, la locul meu după sobă. Se pomenește tata cu el în casă. Cum o fi venit și nu l-a simțit câinele nu știu.

- Bună ziua, nea Marine!

- Bună ziua! Ce vânt te-aduce? Vrei să-mi dai banii pentru lemne și pentru muncă?

- Ei, și dumneata, mi-i mai ceri acum, după atâția ani? N-ai uitat de ei? Lasă-i în prăpăd bani! Uită-i, nea Marine!

- I-aș uita, dar nu mă lasă Nae!

Așa ziceau oamenii de la noi când nu stăteau bine cu banii: „Hai, bă cutare, la Rentea, să bem un țoi de țuică!” „Aș merge, dar nu mă lasă Nae! Îmi suflă vântul prin *poznare*!”*

- Spune ce vrei, că n-am timp de stat, am treabă, mă duc afară!

- Treabă, muncă, mai lasă-le dracului. De muncă nu se îngrașă omul!...

- Hai, ieși, că văd cu tu ai chef de vorbă, de povestit, de stat. Eu n-am timp de tine.

- Mă dai afară din casă? Cum vine asta? Nu știu dacă ți-am călcat vreodată în casă până acum…

- Nu mi-ai călcat și nici să nu-mi calci. Hai! În casă nu te pot lăsa, că nu știu ce gânduri ai!

- Și dumneata mă crezi hoț ca mulți din satul acesta? M-ați văzut careva furând? M-a prins cineva asupra faptului?!

- Păi, ce-ai făcut tu cu noi nu se cheamă hoție? Și caii ăia cu care te duci la târg la Bălcești și, poate și la alte târguri, de unde îi ai? Că doar n-ai tu crescătorie de cai! Unii zic că ești șef de bandă de hoți! Pe mine nu mă interesează, atâta timp cât stai departe de mine și ai mei. Hai, punct! Spune ce vrei, că n-am timp de tine!

- Dă-mi o damigeană de vin! Am deseară niște oaspeți și vreau să le dau să bea un vin bun de butuc, nu poșircă cum mai are câte unul. Știu că dumneata ai vin bun…

- Am, dar eu îl dau pe bani, dar tu nu știi scoate bani din buzunar. Vrei să-l plătești cum mi-ai plătit lemnele?

- Acum n-am bani, dar voi avea și ți l-oi plăti…

- Știu. Mi-l plătești la paștele cailor! Lasă, hai, fă pași, călătorului îi stă bine cu drumul!

- Nu ți-e frică de mine, nea Marine? Nu te gândești că ți-l pot lua fără voia dumitale?

- Nu-mi este frică de tine, Coțofene! Bine că-ți *deteși** arama pe față! Îmi spuseși ce ai de gând. O să dorm afară cu pușca lângă mine! Cine intră în curte la mine noaptea s-a zis cu el, nu mai iese viu, ci între patru scânduri. Bagă de seamă, că eu nu glumesc!

- Ai dumneata pușcă?

- Am și pușcă, și pistol. Le-am adus de la Mărășești și te asigur că le știu folosi, nu dau greș! Încearcă numai!

- Nu-mi dai nici măcar un kil, să beau eu?

- Nu-ți dau nici o picătură, nu un kil!

Au ieșit amândoi pe ușă și nu i-am mai auzit ce vorbesc. M-am uitat pe geam și l-am văzut ieșind și pe poartă. N-a închis-o și tata s-a enervat și a strigat la el:

- Se vede că tu n-ai poartă la curte, că nu știi s-o închizi!

Coțofeanu a dispărut iar pentru multă vreme. Unii spuneau că a fost la pușcărie! Se poate.

Aluniș, Sălaj.
(Va urma)

Cheile Olteţului

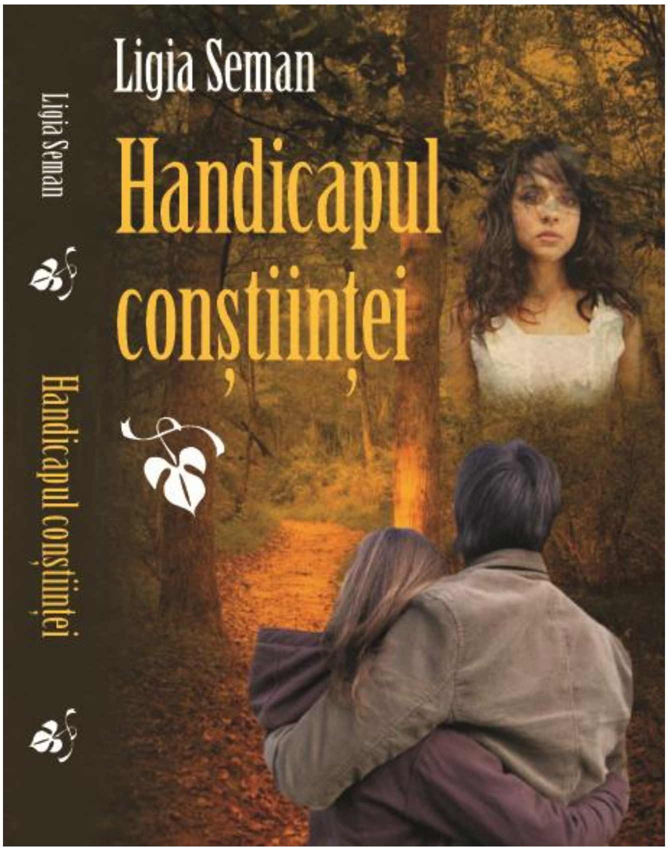

Octavian CURPAȘ
(USA)

Ligia Seman: *Handicapul conştiinţei. Un roman confesiune despre disperare şi singurătate, vinovăţie şi iertare*

Cum să te eliberezi de suferinţa proprie, de ce să nu porţi cu şi în tine durerea altora, dar şi mai important, de ce nu ai dreptul să îi faci pe cei apropiaţi să se îmbolnăvească de o maladie a sufletului? Acestea sunt doar câteva din întrebările la care încearcă să răspundă *Handicapul conştiinţei*, cartea Ligiei Seman. Încărcat de o durere vie, umană, volumul se concretizează ca un strigăt după ajutor ce porneşte din dorinţa recâştigării demnităţii pierdute. Un handicap fizic înseamnă neşansa de a fi stigmatizat de societate, de a nu te putea bucura de viaţă, de a te raporta în permanenţă la oamenii sănătoşi. În roman, Ana, o infirmă, dobândeşte pe lângă deficienţa trupească şi un handicap al conştiinţei, adică frica de a se simţi respinsă, teama că anormalitatea o face vulnerabilă, că viaţa nu îi rezervă decât eşecuri. Iar lipsurile ei sufleteşti, nevoia de a fi acceptată, obsesiile legate de înfăţişare, sensibilitatea exagerată, părerea proastă despre sine, i se transmit fiului său, Emanuel, un copil de grădiniţă. Micuţul creşte şi odată cu el se dezvoltă până la exacerbare un şir de emoţii negative pe care le va perpetua din păcate, în fiinţele cele mai dragi lui. Şi astfel, fiecare experimentează individual, efectele unui handicap al conştiinţei.

Ligia Seman este o autoare prolifică, evoluând în cărţile sale, *Funiile dragostei*, *Handicapul conştiinţei*, *Tragedie şi triumf*, *Portrete din cioburi* de la forme „simple” la conflicte complexe, într-o prezentare utilă a speciei umane cu toate contradicţiile şi controsiunile ei. *Handicapul conştiinţei* vorbeşte despre condiţia esenţială a omului care se simte marginalizat de societate pentru că nu este în rândul lumii. Nu se întâmplă nimic catastrofal în viaţa personajelor, ci doar în conştiinţa lor. Pentru că ne defineşte unicitatea, reacţionăm într-un mod greu de explicat, în momentul când realizăm că şi handicapul ne poate face să ne simţim unici. Atâta doar că în alt fel. În consecinţă, implicaţiile infirmităţii noastre se regăsesc pe toate planurile: social, moral şi spiritual.

Maria, Ana, Nina, Amalia, Adina – femei şi mame, pe care existenţa le pune în situaţii asemănătoare, dar care aleg să aibă atitudini diferite. Atitudini diferite faţă de handicapul fizic, însă mai ales faţă de cel al conştiinţei. Maria este o femeie în

vârstă, trecută prin multe greutăţi. Bărbatul îi moare în floarea vârstei, iar ea rămâne să îşi crească singură fiul. Se războieşte cu Dumnezeu, dar din acest război Dumnezeu îi câştigă inima pentru El. Unicul ei fiu, Ionel, devine infirm în urma unui accident. Infirm şi surd, şi totuşi singurul care scapă cu viaţă. Se căsătoreşte cu Ana, o femeie al cărei handicap fizic, merge cu ajutorul unui baston, pentru că picioarele nu o ajută, este mult depăşit de cel psihic. Au împreună un copil perfect sănătos, pe Emanuel, pe care Ana însă, prin modul ei de a gândi, prin complexele şi frustrările chinuitoare care o macină, reuşeşte să îl transforme într-un handicapat psihic. Băiatului îi este ruşine cu părinţii săi, în special cu mama (chiar din primele pagini ale cărţii îi vedem reacţia în faţa copiilor de la grădinţă: „Nu mai râdeţi de mama mea!") şi tinde spre o respingere totală a ceea ce înseamnă socializare. În acest moment de criză, se întâmplă că mergând să îşi petreacă vara la bunica Maria, în acelaşi compartiment cu Emi, cum este alintat micuţul şi cu părinţii săi călătoreşte Amalia Neag. Şi ea este mamă, dar nu o mamă obişnuită, ci mama unei fetiţe oarbe, Adina. Numai că spre deosebire de Ana, aceasta ştie să lupte pentru copilul ei în aşa fel încât Adina nu are nicio clipă sentimentul neptuinţei, al inferiorităţii, al handicapului. Educaţia pe care i-o dă fiicei sale, deşi pare la prima vedere una spartană, are darul de a o ajuta „să vadă", să înţeleagă că are un rost, că viaţa nu înseamnă întuneric. „De ce te plângi că nu poţi? Erau cuvinte folosite des de Amalia. Cum nu poţi? Hai să încercăm o dată şi fără lacrimi şi să vezi că se poate! Dacă vrei, poţi! Ai văzut! Nu există „Nu pot!" "

Cei doi copii se împrietenesc, iar Adina, în mod paradoxal, deşi nevăzătoare, handicapată, se transformă într-un fel de baston alb pentru Emi, un copil sănătos fizic, dar handicapat sufleteşte. Ea este oarbă, şi totuşi vede, el este normal din toate punctele de vedere, însă are nevoie de o călăuză. Treptat, pe lângă Adina, băieţelul va descoperi cu ajutorul bunicii Maria că mai există o Călăuză, Dumnezeu. Din acest moment, două forţe intră în conflict. Pe de o parte, Ana, care Îl urăşte pe Creatorul ei şi consideră că handicapul ce îl poartă este răzbunarea Sa („Ce bine ştia Dumnezeu să-Şi ia revanşa!"), iar pe de altă parte, Maria şi Adina, care îi insuflă lui Emi puterea de a merge înainte şi de a se recupera spiritual. Prima reuşeşte acest lucru prin credinţa în Hristos, a doua prin educaţia primită acasă. Anii trec, cei doi copii cresc, iar Emanuel, aşa cum era şi firesc, ajunge să îşi dea seama o iubeşte pe Adina. Simţământul este reciproc, însă din nefericire, tânărul încă mai poartă un handicap – acela al conştiinţei. Dacă din copilărie, Ana trăieşte gelozia mamei care se simte dată la o parte de lângă copilul ei de o intrusă, Adina, odată ce Emi devine conştient de sentimentele pe care i le poartă fetei, aceasta ajunge să o urască. Motivul? Acelaşi, dintotdeauna: infirmitatea. Femeia îşi doreşte altceva pentru cel căruia îi dăduse viaţă. Emanuel, un bărbat frumos şi inteligent, nu poate să îşi petreacă viaţa alături de o oarbă. „Când ajunse acasă, pe Emanuel îl aştepta maică-sa, grozav de înfuriată. Răbufnea cu o forţă nestăvilită. Îi dorea numai binele! Mai bine să moară ea, îi spuse, decât să-şi nenorocească viaţa alături de o soţie handicapată. Viaţa lui alături de o handicapată ar fi o umilire pe viaţă." Iar Emanuel, la insistenţele ei („Eu am s-o omor! Da… Fac o crimă şi ştiu că aş fi în stare pentru tine") şi sub presiunea grupului de camarzi din armată, renunţă la dragostea sa pentru Adina.

Din acest moment, destinele lor merg in paralel. Adina învaţă, ajunge să fie absolventă a două facultăţi, psihologie şi litere şi devine, alături de soţul ei, Alin, un bărbat infirm, însă fără a fi mutilat sufleteşte de imperfecţiunea sa, realizator de emisiuni creştine la radio. Este respectată în oraşul în care locuieşte, cunoscută şi căutată. Are o fetiţă, Diana, pe care ştie să o educe la fel cum Amalia o educase pe ea. Fetiţa moşteneşte problemele de sănătate ale mamei, fiind ameninţată de orbire, însă dezinvoltura şi siguranţa de sine cu care se poartă, demonstrează că va evolua normal în viaţă, în ciuda handicapului. Indiferent cât de greu le-ar fi, Adina şi Alin rămân una în Dumnezeu, singura forţă ce le conduce viaţa. Spre deosebire de ei, Emanuel se transformă într-un om care reuşeşte să îşi depăşească condiţia. Se apucă de afaceri şi câştigă. Uită de Dumnezeu, dar învaţă la şcoala vieţii. Împrumută bani. Totul îi merge ca pe roate. Nu ştie ce înseamnă eşecul, neşansa, lipsa. Se foloseşte de cunoscuţi, de femeia pe care o iubeşte, de oricine şi de orice. Cu alte cuvinte, deprinde puterea de a călca peste

cadavre. „În aceşti ultimi doi ani se ridicase financiar mai mult decât toţi concurenţii lui de afaceri. Crescuse în oraş popularitatea lui, oamenii îl invidiau pentru banii pe care îi avea.” Se căsătoreşte cu Nina şi au doi copii, un fiu, Mihai şi o fiică, Ela. Nu îşi mai aminteşte de părinţi, refuză să mai aibă vreo legătură cu aceşti oameni handicapaţi. Şi îşi găseşte şi o justificare pe măsură. „Este exact ceea ce tu, mamă, m-ai învăţat, nu-i aşa? Handicapaţii sunt marginalizaţi, inferiori, eu, însă nu fac parte din această categorie, sunt superior pentru că… oare nu era mai bine să mă ajuţi să iubesc şi să apreciez lumea din care faci parte? Observi cum mă exprim? Lumea din care faci tu parte… şi o altă lume.” Ana culege deja roadele comportamentului pe care a decis să i-l inducă fiului ei în copilărie. Ca mamă, rămâne cea care a conturat în mintea lui Emanuel cele două lumi. Vina de a fi făcut din el un om cu un puternic handicap al conştiinţei îi revine. Din păcate însă, aşa cum ar fi afirmat ea însăşi, altădată, Dumnezeu îşi ia revanşa. Abandonată de fiu, îşi petrece restul zilelor într-un azil, văduvă (soţul îi moare pentru că nu au bani să facă o operaţie pe inimă). În tot acest coşmar, apare o rază de lumină exact de acolo de unde se aştepta mai puţin. Primeşte o vizită din partea Adinei şi a lui Alin. Se împotriveşte la început, pe Adina se oferise chiar să o ucidă cândva, însă încet, încet, se obişnuieşte cu situaţia şi ajunge să îi îndrăgească pe cei doi. Din păcate, starea sănătăţii i se înrăutăţeşte şi ajunge să îşi piardă cunoştinţa. În această situaţie o găseşte fiul ei risipitor atunci când, forţat de împrejurări, îşi aduce aminte că are părinţi şi decide să se întoarcă. De ce? Pentru că un eveniment nefast îl readuce cu picioarele pe pământ, îl coboară din turnul de fildeş în care se închisese. Fiica sa, Ela, se află pe patul de moarte. Este momentul când Nina descoperă că socrii ei sunt infirmi, că reproşurile pe care i le adusese Emanuel că Ela s-ar fi născut cu handicap din cauza ei, nu au niciun temei. Nina înţelege că trăise într-un noian de reproşuri inutile, că fusese împinsă să dobândească un handicap al conştiinţei. Emanuel îi mărturiseşte tot trecutul său, inclusiv iubirea pentru Adina. „Şi dintr-o dată, în inimă i se ridică deasupra tuturor sentimentelor confuze, privindu-l cum se târa ca un vierme, ideea triumfului. Triumfase în sfârşit, asupra lui.” Nina înţelege că dobândise victoria asupra tuturor umilinţelor, durerii, deznădejdii, nefericirii aduse în sufletul ei de un om cu un uriaş handicap – acela al conştiinţei. „Cât timp Nina fusese internată în spital, nici măcar odată Emi nu o vizitase. Era înnebunită de atâta durere, biata femeie, din pricina copilului. Suferea cumplit ca mamă, însă durerea ei era mult accentuată de atitudinea soţului ei. Emi nu ii este alături nici în cele mai grele momente.” Un fiu risipitor, un soţ dezinteresat – aşa arată Emanuel după toţi anii în care fusese „prins în goana după îmbogăţire.” Se mai poate schimba ceva în al doisprezecelea ceas? Prin puterea lui Dumnezeu, da. Copleşit de amintirile adunate în copilărie, când Maria, o a doua mamă pentru el, îi vorbise despre Mântuitorul lumii, Emi trăieşte un adevărat proces de conştiinţă. Îşi caută părinţii, o ia pe Ana acasă la el şi o îngrijeşte cu devotament până în ultima clipă, îi regăseşte pe Adina şi pe Alin şi îşi mărturiseşte greşelile. Alin află cu această ocazie că „întâmplarea” dramatică prin care trecuse chiar înainte de nuntă, când este atacat şi bătut de un grup de necunoscuţi, i se datorează tot lui Emanuel, însă îl iartă. Ce simte vinovatul? „…dar prin mărturisirea aceasta, el, un bărbat veşnic mândru şi plin de sine, se înjosise peste măsură.

Oare ce gândise Dumnezeu despre el în acele momente? Cum putuse să-i mai îngăduie de atunci o viaţă cât de cât liniştită?” Ela moare, însă lui Emanuel îi rămân Nina, pe care trebuie să o convingă că el este acum un alt om şi Mihai. Din fericire, Emi înţelege că pentru hanidcapul de care suferă nu există decât un singur leac: iertarea lui Dumnezeu. Pe care o acceptă. Se întoarce la El şi firul lucrurilor, al gândurilor se reînnoadă de acolo de unde se rupsese. Redevine cel din copilărie, când împreună cu Adina cutreiera pădurea din staul bunicii. „Aşa îi plăcea ei, numai ea să conducă, iar el să fie ascultător în toate. În preajma lui se simţea ca o prinţesă. Hotărî să-l facă prinţ pentru totdeauna. Dar nu un prinţ mascat, ci prinţ cu adevărat.” Prin puterea lui Dumnezeu, Emanuel se transformă abia acum, târziu, într-un prinţ adevărat, aşa cum a fost şi Prinţul al Cărui Nume îl purta.

Cartea se încheie frumos, într-un cadru potrivit pentru o astfel de metamorfoză, la biserică. Aici se întâlnesc Nina, Adina, Emanuel şi Alin. Pentru

prima dată, Nina înţelege că soţul ei nu o minţise atunci când îi mărturisise că în sfârşit, sentimentele faţă de Adina s-au limpezit, că dragostea lui pentru aceasta era una frăţească. Urmărindu-şi discret, soţul la sfârşitul serviciului divin, Nina are confirmarea şi revelaţia viitorului. Emanuel „alerga neobosit în toate părţile, pentru a-i ajuta pe cei suferinzi. Ridica scaune cu rotile, ducea de mână orbi. Îi mângăia pe copiii infirmi şi le dădea bomboane. Se oprea, se apleca, îşi dăruia zâmbetul.” Venise rândul ei să se apropie de el, să îl susţină, să îi arate că l-a iertat. Iar Nina nu se dă înapoi. Emi „redescoperi în ochii ei lumina dragostei pentru el. Arăta ca un foc care niciodată nu se va mai stinge. Îşi surâseră unul altuia, înţelegând că aveau acelaşi gând.”

Copilăria şi adolescenţa târzie a personajelor Ligiei Seman din *Handicapul conştiinţei* cunoaşte un final. Nu trebuie să ştim totul. Nu putem şti totul. Dar putem învăţa. Înaintea Ninei şi a lui Emanuel se deschide o perspectivă interesantă, aceea de a deprinde încrederea în sine şi în ceilalţi. Important este că au reuşit să se elibereze şi să îşi lămurească absurditatea lucrurilor trăite cândva. Va rămâne doar o amintire stinsă peste rana vindecată din suflet. Nu mai este loc pentru nimic spectaculos în sens rău, de acum înainte. Dumnezeu nu lucrează haotic, iar miracolele Sale sunt liniştite. El îi cheamă pe toţi cei trudiţi şi împovăraţi pentru a le da odihnă. Nina, Emanuel, Adina şi Alin vor spune fiecare, pentru sine „S-a sfârşit!” Vor uita că au fost prinşi cândva, din voia altora, în vârtejul unui carusel ce îi purta spre adâncuri, spre tenebre. Experienţa aceasta a avut până la urmă şi ceva bun. I-a ajutat să îşi descopere şi să îşi înţeleagă diferenţele şi afinităţile. A fost o şcoală la care s-au maturizat. Au parcurs-o pentru că aşa a dorit Ana, cea care a ales pentru ei. Însă cine s-a întâlnit cu Dumnezeu începe o viaţă nouă. Iar handicapul, golul din suflet este umplut cu putere, înţelegere și nădejde.

Lia-Maria Andreiță – ***Tapiserie***

Ion Anton DATCU
(CANADA)

Prima Gală de Box organizată la Craiova, context istoric şi dramele ulterioare

Înainte de a intra în adâncul evocării, trebuie amintit contextul istoric al marilor decizii europene, care s-au luat înainte de evenimentul sportiv amintit în titlu. Astfel, la data de 4 iunie 1920, la Conferinţa de Pace de la Versailles, Consiliul Suprem, format din reprezentanţii ţărilor învingătoare în Primul Război Mondial, adică, delegaţii Franţei, Marii Britanii, Statelor Unite şi Italiei au semnat, cu mare greutate, acceptul ca, Transilvania şi Banatul să revină României.

Atunci s-a parafat, cu devărat, Unirea cea Mare, unirea propriu-zisă, adică, *putinţa.* A fost momentul crucial, în care s-au depus eforturi uriaşe pentru lămurirea puternicilor lumii. În cadrul unor polemici prelungite, demnitarii idealişti, realişti şi nationalişti se jucau cu soarta popoarelor. Opiniile "chirurgilor" Europei au fost diferite, pe fondul unor dezbateri furtunoase, existând oponenţi care susţineau că, Transilvania trebuie să aparţină Ungariei şi Basarabia, Rusiei! Este bine de clarificat aspectul care atestă că, mai înainte cu doi ani şi jumătate, la 1 decembrie 1918, prin discursurile patriotice, ţinute la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, a avut loc altceva - *dorinţa* sau *aspiraţia* românilor de a fi uniţi, aşteptând decizia Marilor Puteri, fără de care, unirea nu era posibilă.

Toată suflarea se bucura de primii ani de pace. Ţara devenise rotundă pe hartă, România Mare având 71 de judeţe, o cifră fără precedent. Viaţa intra în normalitate. Regele Ferdinand căpătase numele de Întregitorul, deoarece, prin lupte şi jertfe, adusese la Ţara Mamă toate provinciile româneşti din jur: Ardealul, Banatul, Basarabia, Bucovina şi Cadrilaterul. România se refăcea cu greu după un război devastator, pentru care nu fusese pregătită.

După ce s-au stabilit noile hotare, o parte dintre ofiţerii germani şi din armata austro-ungară, foşti prizonieri, ingineri la origini, au optat să rămână la Craiova, acceptaţi ca specialişti, cu toate că făcuseră parte din armatele inamice României, învinse în prima conflagraţie mondială abia încheiată.

***

Pe fondul acelor fenomene evolutive, într-o zi de toamnă a anului 1922, muncitorii Uzinelor metalurgice "Brătăşanu" din Craiova, asistau miraţi la o primă demonstarţie fără precedent. În ringul improvizat într-o hală de producţie, a avut loc o întâlnire amicală de box, între germanul Helmuth Schmidt şi austriacul Karl Tomatzi, amândoi fiind angajaţi ca specialişti. Patronul fabricii, Mircea Paul Brătăşanu, a încurajat această acţiune în premieră, în alte ţări acest sport fiind deja consacrat.

După câteva luni, în urma unor mari eforturi, prin perseverenţa viitorilor campioni, Ilie Mihăileanu şi Marin Crăciunescu, s-a stabilit ca prima gală organizată să aibă loc în grădina de vară a Restaurantului Minerva, în ziua de dumincă, 23 aprilie 1923, la orele 10.00. În aceste condiţii, pe lângă afişele lipite pe gardurile străzilor centrale s-a confecţionat un panou uriaş, montat pe un cărucior, tras de un cal. Scopul urmărit era acela, ca, trecătorii aflaţi la promenadă să vadă caricaturile ambilor boxeuri. Era vorba de Dimitru Teică, oltean din Negoi-Dolj, reîntors din America unde practicase boxul şi Karl Tomatzi, inginerul austriac, anagajat la Uzinele "Brătăşanu".

Pietonii, care se uitau la atrăgătoarele afişe şi la panoul publicitar mobil, se întrebau, total nedumeriţi, în ce constă motivul pentru care trebuie să se bată doi prieteni, ce nu aveau nimic de împărţit, nu se insultaseră iar răzbunarea nu-i caracteriza. Alţii afirmau că lupta anunţată reprezenta preocupări urâte, pur socialiste. După o noapte cu ploaie şi vânt puternic, a doua zi a apărut soarele strălucitor. Spaţiul destinat întâlnirii sportive a devenit neîncăpător. Spectatorii s-au suit pe garduri sau pe acoperişurile caselor din jur, evenimentul având loc pe unul dintre colţurile intersecţiei străzilor Constantin Nicolaescu-Plopşor şi Mihail Kogălniceanu (denumirile actuale).[1]

Cei prezenţi aveau ţinute elegante, la gât cu lavaliere, îmbrăcaţi cu redingote, pantofii fiind dotaţi cu ghetre. Alţii priveau prin monoclu, iar la subraţ ţineau nelipsitul baston subţire cu cap argintat, simbol al distincţiei acelor vremuri, într-o Craiovă boierească şi cosmopolită. Străzile adiacente erau ticsite de trăsurile, care aduseseră protipendada la spectacolul important. În calendar era ziua Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Craiova se emancipa din ce în ce mai mult, iar, dezvoltarea economică avea un ritm alert, ajungând, pentru o perioadă, al doilea oraş al României, după Bucureşti.

Revenind la premiera aşteptată de toată suflarea, s-a convenit ca lupta să se desfăşoare pe parcursul a zece reprize, a câte trei minute fiecare. Ca arbitru a fost desemnat profesorul de sport, Petre Hagiu. Auzind larma spectatorilor, vuietul încurajărilor şi protestele adresate arbitrului, vardiştii de pe străzile învecinate au alergat să intervină în forţă, pentru a face arestări. Văzând, însă, că în primul rând de scaune, lâgă ring, se aflau prefectul Judeţului Dolj, primarul Craiovei şi şeful Poliţiei, au plecat tiptil, tiptil. Ca premii s-au atribuit statuete, ceasuri de buzunar şi biciclete. Rezultatul galei contează mai puţin. Ecoul a fost mare şi important. Într-o altă întâlnire au evoluat germanul Helmuth Schmidt, inginerul despre care am mai amintit şi slovacul Ian Mazteka, tot de la uzinele menţionate.

Printre invitaţii de marcă se aflau marii industriaşi ai Craiovei, o parte dintre ei având şi statutul de sponsori ai acelei competiţii sportive de nivel înalt, inclusiv achitarea banchetului de proporţii ce a urmat: Mircea Paul Brătăşanu, Adolf Waidman, Richard Graepel, Gerhard Wolff şi patronii morilor, unii având fabrici de pâine celebre. Este vorba de Ştefan Barbu, zis Drugă, Moise Mendel, Marcu Veis, Carol Schmidt şi Johann Traiu. Lângă aceştia se pot cita, latifundiarii Olteniei: Puiu Pleşa, Dumitru Burileanu, Jean Mihail, surorile Sanda şi Adina Ştirbei, şi alţii.

***

În continuarea acestei evocări, este necesară alăturarea unor elemente de detaliu. În anul 1948, la 11 iunie, a avut loc acea rupere brutală a continuităţii. Actul violent al istoriei s-a numit Naţionalizarea Principalelor Mijloace de Producţie, măsură urgentă impusă de sovietici. A debutat vremea în care toate fabricile şi băncile au fost luate abuziv de statul comunist, patronii lor urmând să fie aruncaţi în închisorile şi lagărele de muncă forţată, acuzaţi ca „duşmani ai clasei muncitoare, bandiţi care au supt sângele poporului'' (am respectat formulările epocii). Tot atunci au fost confiscate casele şi palatele celor înstăriţi, în zgomotul asurzitor provocat de şenilele tancurilor sovietice, în încercarea lor zilnică de intimidare a populaţiei.

Pentru a da câteva exemple din perimetrul craiovean, palatul lui Matei Glogoveanu a fost atribuit Tribunalului Regional Oltenia, apoi al judeţului Dolj; palatul Nicolae Titulescu a devenit Casa de cultură a studenţilor comunişti, apoi Curtea de Apel; palatul Jean Mihail a avut destinaţia de comandament sovietic, apoi, Muzeul de Artă; palatul Puiu Pleşa a fost transformat în Casa de cultură a sindicatelor, apoi în Curtea de conturi; palatul Gogu Vorvoreanu a căpătat funcţionalitatea de comandament al NKVD-ului sovietic, apoi locuinţa mitropoliţilor Olteniei; palatul Constantin Vălimărescu a fost repartizat ca sediu al Băncii Naţionale. În palatul Alexandru şi Aristia Aman s-a mutat Biblioteca regiunii Oltenia, apoi a judeţului Dolj. Palatul Richard Graepel adăposteşte activitatea Casei de Pensii a judeţului Dolj.

După naţionalizarea celebrei uzine metalurgice, inginerul Mircea Paul Brătăşanu, un patron iubit de salariaţi, a avut şocul de a rămâne pe drumuri, mai ales că fusese deputat al Partidului Naţional Ţărănesc, posesor al gradului 33 în Masonerie şi alte

incriminări. Pentru a-i găsi motive temeinice de încarcerare, celebrul oportunist, Mihail Sadoveanu i-a intins o cursă fostului prieten, căruia i-a sugerat să încerce reorganizarea Masoneriei, adormită în anul 1951. În urma acestei trădări, Paul Brătăşanu a fost arestat. După îndelungi anchete de o duritate greu de a fi descrisă, la data de 19 noiembrie 1953, Tribunalul Bucureşti l-a condamnat pe inculpat, la 25 de ani de muncă silnică şi confiscarea totală a averii (cu opt luni mai înainte, la 5 martie , murise Stalin). Alte acuzaţii care i s-au adus: delict de uneltire împotriva ordinii sociale, delict de instigare publică şi complicitate la crimă de înaltă trădare. Ultima învinuire se referă la faptul că, cel condamnat a furnizat diplomaţilor străini, englezi, francezi şi americani, strategia brutală, prin care se aplicau metodele barbare, folosite în pregătirea colectivizării forţate.

În acea perioadă exista tendinţa unanimă ca, cei care au posibilitatea, să-i atenţioneze pe reprezentanţii marilor puteri, pentru a interveni cu hotărâre maximă şi imediată, în scopul stopării abuzurilor influenţei sovietice asupra României. Anglo-americanii aveau această obligaţie de a se implica în forţă, deoarece, anterior, oferiseră pe tavă România, aliatului lor sadic şi viclean, care se numea Marele Stalin.

După cinci ani şi şase luni de regim sever, bătut şi înfometat, Mircea Paul Brătăşanu a murit la sinistra închisoare de exterminare Piteşti, în seara zilei de 25 mai 1959, în vârstă de 61 de ani (n. 28 mai 1898). Decesul s-a datorat congestiei pulmonare, autorităţile refuzând tratamentul medical, aşa cum era regula generală în infernul concentraţionar. În ultimii ani ai vieţii, un uriaş simbol al elitei craiovene a purtat lanţuri la picioare, precum un mare tâlhar şi criminal al propriului său popor. Unul dintre multiplele paradoxuri ale istoriei perverse, ocolit de autorii manualelor şcolare.

***

În urma insistenţelor fiicei sale, Ileana Brătăşanu, în anul 2006, prin Decizia nr. 605, Tribunalul Militar Bucureşti i-a acordat lui Mircea Paul Brătăşanu calitatea de luptător în rezistenţa anticomunistă, fiind reabilitat prin acest act. Pe de altă parte, la finalul unor demersuri interminabile, periodă în care a avut cheltuieli uriaşe, Ileana Brătăşanu a primit de la statul român, suma de 500.000, pentru suferinţele îndurate de tatăl său.

***

Înainte de a pune punct acestui periplu, plin de amintiri, fără să supăr pe cineva, se impune să fac dovada că, istoria este rotundă. Merită subliniat faptul că, în pas cu schimbările politice majore impuse în perimetrul românesc, fostul birjar manierat şi om de încredere al patronului Paul Brătăşanu, pe nume Catrinoiu, a aderat rapid la principiile ademenitoare ale egalitarismului comunist şi de incriminare a vechiului regim opresor. După Naţionalizarea Principalelor Mijloace de Producţie din 11 iunie 1948, a fost investit de noile autorităţi totalitariste în funcţia de director general al fabricii "Brătăşanu" din Craiova, devenită în 1951 - "Uzina 7 Noiembrie", direcţionată de la economia de piaţă capitalistă, la economia planificată comunistă. S-a considerat o promovare firească, potrivită, deoarece de-a lungul anilor, cât s-a aflat în slujba fostului patron, Catrinoiu aflase o serie de confidenţe şi cunoştea fabrica la perfecţie. La rândul lor, muncitorii îl acceptau, deoarece provenea din mijlocul lor. Între anii 1948 şi 1990, uzina a aparţinut statului comunist, timp de 42 de ani. [2]

Dacă bunicul, Catrinel, a fost primul director comunist al Fabricii "Brătăşanu" din Craiova, *naţionalizată* în 1948, ei bine, nepotul său, Ionel Catrinoiu, a fost primul director al acelei uzine de prestigiu, dar, în tranziţia ce a debutat în anul 1990. Prin *privatizarea* acestei fabrici plină de istorie, care, între timp a căpătat alte denumiri, nepotul Ionel Catrinoiu a redat-o economiei de piaţă capitalistă, adică unui om de afaceri interesat să o cumpere. Un arc peste timp, în care, bunicul şi nepotul au reprezentat factorii importanţi de trecere de la capitalism la socialism şi invers, a unui puternic colos industrial. Şi unul şi altul s-au conformat legilor, bune sau rele, care trebuiau respectate în perioadele când se aflau în funcţiile decizionale, la cumpăna unor epoci doctrinare. [3]

Un caz deosebit de rar şi foarte interesant, o paralelă între trei generaţii, bunic-nepot, subiect de roman cu vânzare sigură şi apreciere certă. La ora actuală, uzina craioveană nu mai are forţa de a pro-

duce, ca altădată, tractoare şi maşini agricole. Motivaţiile sunt de natură internă şi internaţională, a căror analiză este de competenţa specialiştilor din domeniu.

Laval, 04.06.2016,
(Capitol din volumul *Erori au fost, erori sunt încă*)

Note:
[1] Ion Puiu Dumitrescu şi Marin Crăciunescu, *Pumnacii olteni*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1973.
[2] Mărturiile contemporanilor acelor vremuri, care, în perioada 1965-1970, erau încă salariaţi ai uzinei, precum familia Şelaru şi alţii.
[3] Date memorialistice culese din diverse surse, precum Muzeul Olteniei şi alte izvoare, file de arhivă istorică şi sentimentală, autorul acestor rânduri fiind din partea locului.

Teodor Buzu – ***Rapsodie***, pânză, ulei, 100 X 100 cm, 2009

Dominic DIAMANT (ROMÂNIA)

C E P O E Z I E

Ce poezie poate fi-ntr-un gest
Sau într-un suflet când divin se zbate
Ei bine, urcă tu pe Everest
Şi vei vedea cum poate să arate
Împacă-te cu cel ce te-a lovit
Atât de crunt, că n-ai ştiut de tine,
Îndură-te de cel neisprăvit
Ce-ţi cere ajutorul, şi e bine
Dă-i tot femeii care te-a iubit
Deşi ai înşelat-o-ntotdeauna
Fii jertfa idealului iubit
Chiar dacă moartea face pe nebuna
În orice gest iubire respirând
Şi dăruind, cum nimenea nu ştie,
Pulsează, ca-ntr-o zbatere de gând
Înalt, o infinită poezie.

***

B E L Ş U G

Nu există-n ţara asta
Zonă-n care să n-apară
O revistă literară.
De greşesc, mă-mpuşc, şi basta
Şi e, care mai de care,
Mai cochetă, mai sprinţară,
Mai expertă în gargară
Şi abil seducătoare
Bântuit de-atâţi demoni
Logoreici sau de liră
Şi de tot ce te inspiră
Te transpui în pokemoni
Însă, unde să te duci
Cu atâtea, vai, ispite
Unde dorul te trimite
Încotro să o apuci ?
Şi-atunci, mergi la întâmplare,
Pe orbita cea mai scurtă
Când în zbor şi când pe burtă
După cum ţi se năzare.
Este bine, foarte bine
Că avem, bogaţi, de toate
Însă-s mulţi ce dau din coate
Or, aceasta nu-mi convine.

***

C U S I V A N A N D A

Cu Sivananda n-am nimic de-a face
Doar că „Puterea gândului" e mare
Şi trebuie să recunosc că-mi place
În tot ce seamănă şi îi răsare
Nu m-am călugărit, nu fac mătănii,
N-am renunţat la viaţa-mi păcătoasă
Dar, Domnului mă rog ca anii să ni-i
Ajute, bătrâneţea când ne-apasă
Şi cred că gându-i singura putere
Ce poate înălţa sau să doboare
La fel ca şi iubirea ce ne cere
Să fim mai puri ca arderea din soare
În „Cartea de recorduri" nici că-mi pasă
Cu Sivananda de voi fi vreodată
Dar, sigur sunt că viaţa mea crăiasă
La nuntă efemerul va să bată.

***

ELEGIACĂ

Cum de-am considerat până acum
Că sexul nu e bun neapărat
Când, de când lumea de toţi umbra sum
E tot sanctificat şi venerat
Cum de-am putut să fiu atât de orb
Să nu relizez cât e de cool
Ca dulcea voluptate să i-o sorb
Şi fascinat să cred că nu-i destul
Eu nu ştiu cum de m-am orientat
După prejudecăţi şi am crezut
Că sexul cu fervoare abordat
Ţi-arată cât poţi fi de decăzut
Astfel, ca un creştin needucat,
N-am profitat de marele festin
Dumnezeiesc şi binecuvântat
Anostei existenţe să mă-nchin
(un spectru al ratării să devin)
Acum în van regret,e prea târziu
Şi astrul bărbăţiei a apus
Cel mult o concluzivă pot să scriu
Decât orice iubirea-i mai presus.

***

Carmen Doreal – Oil on canvas

Sebastian DOREANU
(USA)

Despre cărți, reviste și româno-americani... La o șuetă cu Anca Sîrghie

De la stânga: Sebastian Doreanu, Pr. Ioan Bogdan, Anca Sîrghie, Simona Sîrghie cu ocazia lansarii cărții scrise de Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie, Radu Stanca. Evocări și interpretări în evantai.

Sebastian Doreanu (S.D.): Stimată doamnă Anca Sîrghie, bine ați revenit în Colorado, statul de care vă leagă atâtea fire nevăzute. Pentru că astăzi, în cadrul Cenaclului literar românesc „Mircea Eliade" din Denver, unde v-am avut ca oaspete, am abordat câteva subiecte legate de viața culturală a românilor din Lumea Nouă, profit de ocazie pentru a continua discuția noastră. De data aceasta mai relaxați, la o șuetă. Iată un concept pe cale de dispariție, șueta. Doresc să vă propun o discuție liberă, mizând pe plăcerea schimbului de idei. Pentru că am aflat de vizitele domniei voastre din anii trecuți în Statele Unite ale Americii, în Canada şi pentru că ați devenit un adevărat scriitor transcontinental, vă rog să ne povestiți cum ați fost primită în mijlocul altor comunități româneşti şi ce părere aveți despre activitatea lor culturală.

Anca Sîrghie (A.S.) : Vreau să încep prin a mărturisi că mă simt o privilegiată pentru cât am reuşit în ultimii 15 ani să călătoresc și să străbat continentul american, de la un ocean la altul. Nu am visat vreodată să ajung la o asemenea împlinire, dar stabilirea celor doi fii ai mei, care sunt ingineri, având şi doctorat, în Statele Unite a făcut-o posibilă. Pe coasta de est, datorită faptului că băiatul cel mic, Sabin, locuieşte lângă Detroit, am ajuns la Cleveland şi la Chicago, chiar la Winona în Minnesota, unde trăiesc nişte veri primari ai mei. Am fost de câteva ori invitată la New York, pentru a prezenta comunicări ştiinţifice pe teme literare, la Institutul Cultural Român sau la Consulatul României. În ianuarie 2007 am participat la primul simpozion dedicat oficial lui Mihai Eminescu la Universitatea Harvard. În Canada am avut dese popasuri la Windsor, la Câmpul Românesc de lângă Hamilton, la Toronto şi la Montreal. Fiul meu cel mare, Răzvan, la rândul său, ca să-mi scoată oboseala anului universitar tocmai terminat, mi-a făcut bucuria unor excelente excursii de relaxare, fie în sudul Statelor Unite, în Florida şi Insulele Canare, la Marele Canion sau poposind în Las Vegas. Iar în partea de vest, la Denver, unde el locuieşte împreună cu soția, profesoara Simona Sîrghie, care şi ea este director alături de dumneata la Cenaclul ,,Mircea Eliade". Am încheiat în California periplul de la Atlantic la Pacific. Sunt, aşadar, o mamă răsfățată… Acum este posibil să răspund la întrebarea pusă, căci de fiecare dată am fost primită cu deferență şi am fost plăcut surprinsă de activitatea culturală românească din aceste locuri, chiar dacă ea nu a fost pretutindeni la fel de bogată, pe cât mi-aş fi dorit. Vom vorbi despre cenacluri literare, care prin chiar principiul lor de funcţionare păstrează o structură stabilă şi constantă a unui grup restrâns de 20-30 de scriitori şi iubitori ai literaturii. Dar important este că participanţii la reuniunile literare prezintă o anumită omogenitate ca nivel de cultură, ca orizont

al pasiunilor pentru cărţi, reviste şi chiar realizări cinematografice, dar şi pentru muzică, pictură, balet etc. Sunt, aşadar, oameni de o certă deschidere spirituală şi cu sensibilitate estetică, foarte plăcuţi ca parteneri de dialog cultural. Fără să fiu prozaică, vă mărturisesc că atunci când o reuniune literară este programată în prelungirea unei alte activităţi, fie o slujbă religioasă ori un ospăţ la care românii vin cu mare entuziasm pentru meniul tradiţional, pe care nu-l pot avea între americani, eu încep să mă simt confortabil numai după ce pleacă toţi cei dezinteresaţi de literatură. Se face totdeauna un fel de selecţie naturală şi când încep o conferinţă ştiu că sunt în sală numai cei cu adevărat interesaţi de temele anunţate pe afiş. Cartea care era o noutate anul trecut, *Lucian Blaga și ultima lui muză*, tocmai ieşită proaspăt de sub tipar, doar câteva ore înainte de plecarea mea din România, a avut prima lansare la dumneavoastră, la Cenaclul ,,Mircea Eliade" din Colorado, dacă îmi amintesc bine la 5 aprilie 2015. Al doilea popas a fost în California. Împreună cu nora mea, Simona Sîrghie, care a reprezentat acolo cenaclul din Denver, dovedind un entuziasm şi o putere de convingere de-a dreptul impresionante, am luat legătura cu un cenaclu de la Casa Română de lângă San Francisco, unde am găsit oameni deschiși, dornici să citească literatură de bună calitate, cu toate că mulți dintre ei erau de alte profesii, în special ingineri. Am ţinut o conferinţă dedicată lui Mihai Eminescu, Lucian Blaga și Radu Stanca, mergând pe filonul genialităţii şi suferinţei lor, reflectate în biografia şi în opera fiecăruia dintre ei. Participanţii au lecturat cu bucurie din versurile pe care le-am oferit noi acolo și au ascultat cu interes prezentarea făcută cărţii mele de istoricul Gheorghe Naghi. Nu sunt în California mulți conaţionali interesați de literatura noastră de acasă, într-adevăr, dar sunt sigură că cei pe care i-am întâlnit la evenimentul din 19 aprilie 2015 pot face multe pentru cultura românească din această parte de lume.

S.D: De ce păreţi dezamăgită, din moment ce lansarea cărţii şi conferinţa dumneavoastră au fost bine primite?

A.S.: Vă dau cazul concret şi simptomatic pentru cangrena care ameninţă viitorul culturii noastre acolo, dacă luăm în consideraţie trecerea de la prima generaţie a românilor imigranţi la cea de-a doua şi următoarele, deci generaţiile copiilor şi nepoţilor născuţi în America, unde sunt şcolarizaţi în limba engleză şi pierd legătura cu ţara-mamă. Cu ocazia evenimentului menţionat, am aflat de la una dintre participante că în acea mirifică zonă californiană locuiește un nepot al lui Lucian Blaga. Imediat întrebarea mea a fost ce au făcut în anii precedenţi în luna mai (luna în care s-a născut poetul din Lancrăm, decedat tot în luna
florilor), dacă au organizat niște reuniuni Blaga, să profite de prezența nepotului în mijlocul lor. Mi-au mărturisit că au avut într-adevăr o prezentare Blaga în... 2002. Iată, a trecut de atunci aproape un deceniu și jumătate fără să mai organizeze nimic pe o asemenea temă majoră şi foarte ofertantă. Părerea mea este că deşi există un centru prestigios, Casa Română, conaţionalii noştri nu au omul potrivit care să-i adune, aşa cum reuşiţi voi la Denver, deşi acolo există la unii români interesul, deschiderea pentru literatură, pentru arte, pentru cultură.

S.D.: Ce instituţie apreciaţi domnia voastră că ar fi chemată să stimuleze în America interesul pentru valorile naţionale ale românilor?

A.S.: În nici un caz statului american, cu instituţiile sale, nu îi revine o asemenea responsabilitate. Se ştie că locul unde în diaspora se pot întâlni românii este biserica, indiferent de confesiune. Biserica asigură busola spirituală a credincioşilor, ea fiind şi polul de atracţie, cadrul propice contactului social. La Casa Română, Octavian Mahler, preotul paroh al bisericii a comentat că exact o zi înainte de conferinţa mea, românii ortodocşi avuseseră un picnic, la care, cum se întâmplă de obicei, o familie binevoitoare şi mai înstărită oferise mâncarea servită, iar din donaţiile credincioşilor biserica putea să acopere o bună parte din cheltuieli, căci statul american nu asigură financiar instituţiile religioase, dacă am înţeles eu corect. Ca atare, românii se simt bine să mănânce ca acasă şi donează la picnic cu generozitate sume importante. Numai la acel picnic s-au strâns pentru biserică 20.000 $, ceea ce este o sumă cu totul semnificativă. Pericolul este ca în străinătate, mai mult ca în ţară, românii să trăiască perpetuând greşeala că dincolo de mâncat şi băut bine, nu mai trebuie făcut nimic şi pentru hrana sufletului, pentru a-şi îmbogati mintea. Or, mulţi români au plecat din ţară la maturitate, iar în America nu cunosc suficient nici limba şi nici nu au timp, muncind din greu, să se iniţieze în arta ţării de adopţie. De aceea, este esenţială menţinerea legăturii lor cu arta şi cultura patriei noastre. Tinerii generaţiilor a doua şi a treia, care s-au născut şi se formează direct în America au o situaţie mai complicată în raportul lor cu ţara-mamă, depinzând de orientarea fiecărei familii. Dar nu aceasta este tema dialogului nostru de acum, deşi merită să devină subiectul unei alte taclale, pentru că din câte mi-a fost dat să observ, pe plan cultural, americanii nu ştiu să facă punte peste Atlantic, uneori nefiind interesaţi nici măcar de statul lor vecin...

S.D.: În ultimul an de periplu pe continentul nord american, vizitând multe comunități și participând la

diferite evenimente culturale, nu neapărat românesti, cu ce impresii ați rămas?

A.S.: Exact acum un an, la mijloc de lună mai, am ajuns la Universitatea din Kalamazoo, Michigan, unde se organizează de cinci decenii un Congres Internaţional de Istorie Medievală. Participau acolo 3000 de istorici medievalişti, sosiţi de la universităţi din toată lumea, primiţi în 567 secţiuni de comunicări. Cu mulți ani în urmă, istoricul Lucian Roşu, fost profesor acolo, și teologul Dan Alexe au făcut posibilă participarea românească anuală la acest congres, activitate continuată în zilele noastre de soția profesorului Roșu și de părintele profesor Theodor Damian de la Metropolitan of College New York prin Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă pe care-l conduce. Uneori, vreau să-ţi atrag atenţia, nu numai instituţiile, ci şi oamenii, chiar unii solitari în iniţiativele lor culturale, devin puncte de reper pe harta culturală româno-americană. Astfel am cunoscut, tot în Michigan, un ziarist, pe Mihai Gheorghiu, interesant ca personalitate, având şansa de a deveni chiar el personaj de roman, după câte suferinţe i-a fost dat să îndure, un bun jurnalist, dornic să se etaleze și în poezie sau proză. Mie mi-a plăcut îndeosebi ce a scris în volumul său de articole *Anamneza eului meu*, unde aruncă o privire obiectivă asupra problemelor cu care se confruntă România de astăzi, o privire din afară, care lipsește, uneori, celor din țară. Cea mai importantă realizare a lui consider că este publicaţia *Lumea Românească*, scoasă de dânsul pe cont propriu şi unde în cursul ultimului an am publicat 14 articole, ceea ce nu este deloc puţin.

S.D.: Oare numai în Statele Unite v-au atras atenţia societăţile culturale la care aţi fost invitată?

A.S.: Nicidecum. Aşa cum vă menţionasem deja, am trecut peste graniţă, din statul Michigan în Canada, la Windsor, unde există de foarte mulți ani Societatea Culturală ,,Graiul Românesc", activă din 1929, avându-și povestea ei, care şi-ar merita interesul unui cercetător, aşa cum eşti dumneata ca istoric, domnule Doreanu. Președintă la ,,Graiul" este acum doamna Emilia Matei. Se organizează acolo evenimente frumoase, se sărbătoreşte Ziua Naţională a României, revelionul și mărțișorul, au diverse întreceri sportive. Bineînţeles că în răstimpuri au și activități culturale bogate, inclusiv lansări ale unor cărți. Pentru că am răspuns de multe ori la asemenea invitaţii, m-au declarat membru de onoare al acestei Societăţi Culturale şi, sincer vorbind, am fost foarte emoţionată de entuziasmul lor. Eu le urmăresc de peste un deceniu activitatea şi văd acolo un real reviriment. Vorbind de Canada, nu pot să nu amintesc de anuala întâlnire de la Câmpul Românesc de lângă Hamilton, unde Săptămâna Internaţională a Culturii Române este poate cel mai semnificativ eveniment tradiţional al diasporei românilor canadieni. Am participat de trei ori până acum şi îmi doresc neapărat ca și anul acesta între 11 şi 17 iulie 2016 să mă aflu alături de alţi compatrioţi care vin din toate ,,colțurile românității", atât din țară, cât şi din America sau Canada, unii chiar din diferite ţări europene unde locuiesc în prezent. Sper ca această Săptămână Internaţională a Culturii Românilor să cunoască la rândul ei o redresare. În trecut erau mulți participanţi, sosiţi pentru trei săptămâni, veniţi cu corturi și rulote. Ei ocupau spațiul magnific al acestui câmp, o adevărată oază de românism unde lumea venea cu un entuziasm deosebit. Acest entuziasm nu mai există astăzi, la noul val de imigranţI, ca manifestare populară. Cei care vin acum la acest eveniment, ajuns la a 49-a ediţie, sunt în special oameni preocupaţi de cultură şi trebuie să recunoaștem că aceștia nu sunt foarte mulți. Se discută teme interesante, subiecte foarte importante pentru destinul nostru ca naţiune, sunt abordate teme literare, istorice, de politică. Desigur că sunt şi manifestări artistice, care încheie în fiecare seară sesiunea de conferinţe. Pentru anul acesta este anunţată prezenţa tenorului Costel Busuioc, a poetei Paula Romanescu. Vor veni, ca de obicei, veteranii Cenaclului ,,Observatorul" de la Toronto, coordonat de Puiu Popescu, directorul ziarului omonim, cu o corală minunată, cum rar întâlnim în diaspora românească din America. Apreciez foarte mult o asemenea formă de activitate artistică, întrucât e foarte greu să strângi oamenii, să-i aduci din toate părțile să cânte seară de seară la repetiții. La fel ca în fiecare an, o așteptăm pe solista Lia Lungu, care vine de la New York sau din ţară, pe unde o poartă activitatea artistică, să ne încânte cu repertoriul ei folcloric. Vin cineaşti, care ne oferă filme documentare de mare impact spiritual şi sufletesc. La ediţia 49-a voi aduce şi eu două pelicule de filme documentare.

S.D.: Ce alte cenacluri v-au mai atras atenţia în America?

A.S.: Stadiul de evoluţie al cenaclurilor depinde hotărâtor de oamenii care le frecventează. Trebuie să mă întorc în Statele Unite, la Cleveland, să vă menționez un cenaclu format anul trecut ,,Cafeneaua Literară", o idee nouă a poetului Mircea Ștefan şi care înţeleg că este într-o evoluţie promiţătoare. Tot la Cleveland, am avut conferinţe la Catedrala Sfânta Maria, care este prima parohie românească pe harta Americii, unde astăzi păstoreşte preotul dr. Remus Grama. S-a anunţat pentru anul acesta la mijloc de lună mai un simpozion științific, iniţiat de un preot greco-catolic, preocupat îndeosebi de soarta biserici-

lor în România comunistă. Comunicările vor fi pe teme de istorie, credință religioasă în epoca noastră, dar vor fi ilustrate și tragediile îndurate în perioada stalinistă șI a socialismului românesc de oameni temerari care nu au renunţat la ideile lor sub presiunea politicului.

S.D.: Știu că cei din cenaclul lui Mircea Ştefan, (un prieten drag al meu, un poet pe care sper să-l revăd la Câmpul Românesc) aveau în proiect să-l omagieze pe Aron Cotruş, marele bard al Ardealului, de la a cărui naştere s-au împlinit în ianuarie 125 de ani, iar în noiembrie 2016, se vor împlini 55 de la trecerea lui la cele veşnice. Puţini români americani ştiu că poetul Aron Cotruş a fost îngropat în Cimitirul Sfânta Cruce (The Holy Cross Cemetery) din Cleveland.

A.S.: Așa este. De fiecare dată când ajung în Cleveland, și a dat Dumnezeu să ajung anual, mă opresc și mă aplec cu pioșenie la mormântul lui Aron Cotruș. Poetul este originar din zona Sibiului, iar cei din satul lui, din Haşag, proiectează să-i mute mormântul în satul în care tatăl poetului a fost preot. Ar fi un gest creştinesc, ca Aron Cotruş să-şi odihnească oasele în țara lui pe care a cântat-o în versuri nemuritoare, nu în pământ străin, mai ales că a fost o pură întâmplare ca el să moară la Cleveland. Din păcate, demersurile oficiale sunt foarte greoaie, iar o soluționare pozitivă a acestei solicitări nu se întrevede prea curând.

S.D.: Stimată doamnă profesor, înainte de a vorbi despre cărți, mai ales despre cele pe care le-ați adus anul acesta pentru admiratorii domniei voastre din Lumea Nouă, pentru că știu de interesul pe care l-ați manifestat de-a lungul timpului față de istoria presei literare, vă invit să-mi spuneți câteva cuvinte despre ziarele și revistele românești din America, pe care le cunoașteți și la care colaborați.

A.S.: Cu plăcere. Nu întâmplător, am lăsat la urmă activitatea culturală de la New York. Ca cireaşă de pe tort, vreau să amintesc o revistă patronată de Cenaclul literar "Mihai Eminescu" de acolo care bate de departe realizările celorlalte centre ale românității noastre americane. La fiecare două săptămâni în New York au loc reuniuni literare. Mult timp au fost numite „Întâlnirile de Vineri" prezentate de Aurel Sasu şi Carmina Popescu într-o carte din 2005. La ele se lansează şi acum cărți după cărți, chiar dacă este posibil să apară şi unele perioade mai letargice ori sincope în luni de vacanţă. Practica lor este una inteligentă şi de mare eficienţă, întrucât Cenaclul „Mihai Eminescu " nu se bazează numai pe activitatea scriitorilor locali. Am să vă dezvălui secretul reuşitei lor: de fiecare dată când sosesc din România sau din alte ţări europene conaţionali, care sunt oameni de cultură, îndeosebi scriitori dornici să vadă oraşul și ajung în legătură cu Pr. Prof. Dr. Theodor Damian, care organizează cu elan şi competenţă reuniunile cenaclului, chiar fără intenția prealabilă a invitatului, acestuia i se propune o lansare de carte, desigur cu volumele pe care autorul le deţine, purtându-le cu el. Așa mi s-a întâmplat și mie prima dată când am ajuns la New York și doream să ofer lui Andrei, fiul părintelui profesor, o carte didactică de compuneri în limba română scrisă de mine în colaborarea cu Ada Stuparu. La proximul cenaclu i s-a făcut o prezentare frumoasă, socotindu-se lăudabil faptul că nu au fost ignoraţi în cartea noastră nici scriitorii români din diaspora, ceea ce era un pas înainte pe linia integrării lor în patrimoniul naţional al domeniului. În anii următori m-am dus pregătită din vreme, știind de acum ce se întâmplă. Aceste întâlniri ale cenaclului lor au loc într-un cadru frumos, bine ales, într-un restaurant românesc, în sala socială a bisericii sau chiar acasă la Theodor Damian unde, în salonul bibliotecă este o atmosferă deosebită, potrivită pentru aceste lansări de carte. Are părintele Damian și o grădină minunată, drept care atunci când este cald, asemenea reuniuni au loc afară, între flori. Important este că astfel se adună românii iubitori de literatură, acolo dialogând scriitori din ţară cu cei româno-americani.

S.D.: Așa este. Îmi amintesc la rândul meu cu plăcere de ocazia avută cu câţiva ani în urmă, la invitația părintelui Theodor Damian, să prezint în cadrul acestui cenaclu cartea domniei voastre intitulată *Aurel Cioran, Fratele fiului rătăcitor*. Mărturisesc că și noi, aici, la cenaclul nostru din Colorado, ne-am dori să ajungă cât mai mulți scriitori români din țară. Din păcate, nu știu cum se face, dar avionul cu scriitori nu are escală şi la ... Denver.

A.S.: Bineînţeles, la Denver nu este același ritm de ofertă culturală ca la New York, aici nu există atmosfera privilegiată a unei metropole. Dar mai este ceva esenţial şi tocmai acolo se cere să ajung, ca să răspund întrebării puse. Există la New York revista *Lumină Lină*, în care se valorifică activitatea cenaclului și sunt prezentate manifestările culturale românești din metropolă. Dar nu numai. Revista s-a născut din elanul Pr. Prof. Univ. Dr. Teodor Damian. În jurul lor s-a adunat un colectiv de scriitori, oameni de cultură, artiști, iar revista este și în prezent îngrijită, frumoasă, bogată și diversificată sub raport tematic. Pe lângă textele publicate, ea are curajul să vină în fața cititorilor cu o retrospectivă în imagini și fotografii de la toate evenimentele desfășurate de-a lungul unui an. Ele sunt astfel „arhivate", iar revista câștigă în interes şi prin acest album, ca istorie literară în imagini. Țin să-mi argumentez

punctul de vedere, amintindu-l pe Confucius care afirma că „o imagine valorează mai mult decât 10.000 de cuvinte”, iar în vremea noastră succesul vizualului, susţinut de atâtea inovaţii tehnice, este o evidenţă. În plus, cei de la *Lumină Lină*, și în special părintele Theodor Damian, mai realizează ceva ce nu am auzit la nicio altă publicație, nu numai din diaspora, dar nici la vreuna din țară. Este vorba de „Zilele Lumină Lină'', o manifestare organizată anual în România, de fiecare dată în alt oraș, ales ad-hoc, dacă vreți. Oamenii locului oferă ospitalitate, iar părintele Damian invită scriitori din întreaga țară și din străinătate, care să se întâlnească cu scriitorii locali. Toată lumea este în câștig. Pe de o parte, creatorii locali cunosc oameni de cultură, scriitori în special, din diferite zone de românitate. De asemenea, revista *Lumină Lină* se popularizează astfel în sensul cel mai concret, întrucât sunt lăsate sute de exemplare pentru toți cei care doresc să o citească și implicit să colaboreze, iar în felul acesta revista este alimentată mereu cu noi forțe. Cei care doresc să publice sunt onorați să știe că vor apărea într-o revistă new-york-eză, și încă într-una dintre cele mai bune ale diasporei literare românești.

La Grand Rapids, în Michigan, apare o altă publicație, *Lumea Românească*, de care am pomenit mai devreme. Am văzut revista online, am văzut și numere pe hârtie, înainte chiar de a-l cunoaște pe publicistul Mihai Gheorghiu. Revista sporește în mod constant şi este într-o creștere valorică. Așa cum am observat și la alte publicații ale diasporei românești, ea nu este doar o oglindă a evenimentelor ce au loc în America. Prin colaboratorii externi care trimit materiale din Europa şi, desigur, mai ales din țară, se realizează o sinteză a situației internaționale. Citind aceste ziare și reviste românești din străinătate, am fost interesată să înțeleg punctul de vedere al românilor din afara ţării faţă de evenimentele noastre. Pornesc de la premisa că cei din România privesc prea de aproape evenimentele ce au loc și nu pot judeca obiectiv în comentariile lor din presă. În țară, chiar fără să vrem, îmbrățișăm punctul de vedere al uneia dintre tabere, în timp ce din străinătate totul se vede altfel, mai detașat și, de aceea, citesc cu interes presa din diasporă, chiar dacă uneori mi se pare prea înverşunată (eu, din principiu, mă feresc de extremişti, căutând adevărul pe undeva pe la mijloc).

Vreau să mai amintesc o revistă românească de cultură foarte bună, *Origini*, care apare în Georgia. După plecarea prea devreme dintre noi a lui Gabriel Stănescu, poet și jurnalist de excepție, doamna profesoară Virginia Stănescu face eforturi să susțină în continuare apariția acestei reviste, care și-a păstrat formatul. Fiecare număr are o temă propusă din timp colaboratorilor. S-a păstrat aproape neschimbat colegiul redacțional, dar din păcate, și aici o spun cu mare părere de rău, revista nu mai apare regulat.

S.D.: Vă propun să aruncăm o scurtă privire și asupra presei culturale românești a vecinilor noștri din nord, din Canada.

A.S.: La Montreal, sub îngrijirea lui Alex Cetăţeanu apare revista Destine Literare, ce s-a impus pe plan cultural, în ultimii ani, atât pe continentul nord american cât și în țară. Alex Cetăţeanu, scriitor la rândul său, a avut inteligența practică de a atrage alături de el două publiciste redutabile, Muguraș Maria Petrescu din Deva și Daniela Gîfu de la Iași, iar fetele acestea au un talent ieșit din comun în a se implica și a colecta materiale din toate părțile, astfel că revista a devenit o adevărată sinteză pan-românească. Nu aparține exclusiv unei zone, nici Canadei sau Statelor Unite și nici României, ea este a românilor de pretutindeni, ceea ce îi conferă o valoare deosebită. Acest lucru se vede prin bogăția materialului publicat, prin creșterea numărului de pagini de-a lungul timpului. Ea a ajuns astăzi, iată, la numere duble de peste trei sute de pagini. Adică este o revistă cât o carte. În ea mi-au apărut multe articole și sunt realmente încântată.

La Toronto, de mulți ani, Puiu Popescu are, pe lângă Cenaclul „Observatorul”, menționat mai devreme, revista cu același titlu, iar în California ziaristul Viorel Nicula scoate la Sacramento, cu o pasiune neînduplecată ziarul Mioriţa USA, în care adesea public reportaje trimise din ţară, cu evenimente culturale la care particip. În afara acestor reviste pe care le cunosc personal, ca să spun așa, mai citesc o revistă californiană, Clipa din Anaheim. Astfel ţin să închei panoramarea presei româneşti pe care o cunosc, dar există, bineînţeles şi alte publicaţii româneşti de bună calitate în America.

S.D.: Pentru că am vorbit de activități culturale, nu vreau să trecem prea ușor peste ce se întâmplă aici, la Denver.

A.S.: Merită să menționez că în acest oraș de la poalele Munților Stâncoși activează de peste cinci ani Cenaclul „Mircea Eliade”, al cărui iniţiator şi director sunteţi, dragă domnule profesor Doreanu. Eu socotesc că un asemenea cenaclu face cinste românilor din aceste locuri. În cei 5 ani ştiu că s-a citit din lucrările unor scriitori locali, au fost invitați scriitori din țară și sunt mândră să mă număr printre ei, de asemenea, au venit scriitori români din alte ţări, în special din Canada. La fiecare întâlnire prezentați ultimele apariții editoriale pe care le primiți din țară dar și cărțile scriitorilor români din diaspora. Eu sper ca cenaclul dumneavoastră să devină o instituție de

cultură românească puternică pe continentul american. Am văzut ce teme, absolut interesante, au fost propuse în toți acești ani, de la prezentări ale unor scriitori clasici şi contemporani la problema Basarabiei, poezia închisorilor sau şezătoare cu proverbe şi zicători. De fapt, am urmărit din țară activitatea acestui cenaclu, la apariția căruia mi-am adus și eu contribuția, cu tot elanul şi din convingere. V-aş îndemna să găsiți nişte strategii de atragere a mai multor români iubitori de literatură și sper ca distanțele sau diferitele confesiuni religioase să nu fie piedici în creșterea și continuarea unei așa de frumoase activități culturale. Ar trebui să realizaţi, pe moment, un CD cu imagini mai semnificative din activitatea celor 5 ani de cenaclu şi pe acelea să le proiectaţi pe ecran mare la diferite evenimente ale comunităţii voastre de aici. Sunt convinsă că mai există în comunitatea dumneavoastră conaţionali care s-ar putea antrena în activitatea cenaclului dacă ar fi mai edificaţi. De fiecare dată după ce am fost invitată să conferențiez sau să prezint noi apariții editoriale, am scris în presă cu plăcere despre Cenaclul „Mircea Eliade", ca el să fie cunoscut în America și în România. Sunt bucuroasă că cenaclul dumneavoastră a ajuns să fie o inimă românească pulsând aici, departe de țară. Puteţi fi convins că în felul acesta cultura locului este apropiată, chiar pusă în dialog cu România.

S.D.: Vă mulțumesc, stimată doamnă profesor, pentru frumoasele cuvinte despre cenaclul nostru și suntem onorați de faptul că anul trecut v-ați lansat aici, în premieră, cartea domniei voastre *Lucian Blaga și ultima lui muză*. Ştiu că aţi dus această poveste de dragoste mai departe, în întreaga Americă și în Canada. Acum am aflat cu bucurie că pentru acest volum

v-a fost decernat de curând Premiul Uniunii Scriitorilor, filiala Sibiu, pentru care vă rog să primiți felicitările mele. Am înţeles că ceremonia va fi în luna mai, dar dumneavoastră nu veţi putea participa la ea, aflându-vă în America. Anul acesta ați poposit în mijlocul nostru cu o nouă apariție editorială, tot pentru o primă lansare, iar întâlnirea de astăzi a fost un adevărat regal spiritual. Pentru că este vorba în acest volum despre Radu Stanca, căruia i-ați dedicat 30 de ani din viața, vă invit, așadar, să vorbim despre... Radu Stanca.

A.S.: Între anii 1975 și 1981 mi-am preparat teza de doctorat având ca subiect pe Radu Stanca. Se pare că a fost primul studiu monografic dedicat lui. Pentru mine a fost încurajator faptul că după ce am terminat această lucrare, ea a fost citită de Constantin Noica, iar filosoful și-a manifestat entuziasmul. Fără să-l fi rugat, Noica a redactat un referat, considerând că este o lucrare importantă pentru cercetarea unui scriitor așa de puțin cunoscut în perioada aceea. Am publicat astfel, ca studiu monografic, volumul *Radu Stanca și obsesia Thaliei*. Ipostazele omului de teatru şi, bineînţeles, articole pe aceeaşi temă în diverse publicaţii româneşti. Mai târziu, mi-am propus recuperarea unor poezii şi a articolelor antume publicate de Radu Stanca în presa vremii, astfel că în 2012 a apărut volumul Dăltuiri pe care l-am editat împreună cu Marin Diaconu. Este rodul unei cercetări a dânsului de peste zece ani în presa românească ce acoperă perioada cuprinsă între anii 1932 și 1962. Marin Diaconu a cercetat la Biblioteca Academiei din București, pagină cu pagină toate aceste publicații în timp ce eu am făcut același lucru la Biblioteca Astra din Sibiu, străduindu-mă să explorez şi valorific local ce mai rămăsese neinclus în ediţiile realizate în timp. Ca o prelungire a acestui volum, continuând cercetarea și descoperind mereu alte și alte noi materiale, am publicat anul trecut o lucrare de 720 de pagini, *Radu Stanca. Profil spiritual*, tot în colaborare cu Marin Diaconu. Radu Stanca este privit aici poliedral. În debut, puteţi consulta repere biobibliografice şi spirituale, aduse la zi. Apoi, sunt selectate texte importante de-ale autorului, l-am lăsat astfel să se autodefinească prin scrisul său. Pe un alt plan, apar selectate textele exegetice reprezentative, texte semnate de diferiți cercetători, istorici şi critici literari. Urmează o bibliografie exhaustivă, în care au fost menționate toate volumele apărute până în 2015 și le-am prezentat cuprinsul, astfel că oricine dorește să se apropie de Radu Stanca poate găsi în această lucrare tot ceea ce este necesar pentru cunoașterea lui.

S.D.: Care a fost contribuţia specială a domniei voastre în volumul care va rămâne un reper sigur în exegeza scriitorului?

A.S.: M-am ocupat, în acest volum, de un capitol care mi-a răpit multe zile şi pentru care am consumat o enormă energie cu intervievări şi rescrieri de texte. Mi se spune adesea, stimate domnule Doreanu, că am o energie inepuizabilă. Ei bine, atunci am simţit că s-a terminat toată. Este vorba de capitolul „Evocări''. Am avut ideea să mă adresez celor care mai sunt încă în viață dintre cei care l-au cunoscut pe Radu Stanca. Ţineam să valorific mai ales mărturiile celor care n-au avut șansa, până acum, să-și depene amintirile. Dar nu m-am oprit doar la aceştia. Am găsit actori de la Sibiu care au jucat alături de Radu Stanca și vreau să-i menționez pe: Mircea Hândoreanu, celebrul Ion Besoiu, Eugenia Barcan, Todor Portărescu, Paul Mocanu. Mulți dintre ei nici nu mai sunt astăzi printre noi. Pot afirma că am prins ultimul tren… După apariția volumului monumental

Radu Stanca. Profil spiritual anul trecut, am avut impresia că în acea amplă şi sofisticată structură, *Evocările* au rămas un capitol umbrit. Am decis să le scot la lumină într-o nouă carte. Şi astfel am publicat acest volum, *Radu Stanca. Evocări şi interpretări în evantai*, pe care l-am lansat astăzi în premieră la Cenaclul ,,Mircea Eliade” din Colorado. Formularea ,,în evantai", care ar putea să pară unora un balast, își are rostul ei, dovedind că Radu Stanca este aici privit din multe unghiuri de vedere. E o deschidere pe care o dovedesc în primul rând evocările. Am adăugat la cele deja existente în ediţia precedentă unele noi, impresionante, deosebit de valoroase. Care este noutatea în recenta carte de evocări? Am solicitat texte și actorilor care au jucat în spectacole cu piesele lui Radu Stanca fără să-l fi cunoscut personal. Îmi vin în minte acum numele actrițelor Adela Mărculescu, Gabriela Neagu și Geraldina Basarab. Actorul Dan Hândoreanu a relatat cum l-a văzut pe celebrul regizor plângând, el evocând aspecte total necunoscute din ultimii ani ai lui Stanca la Sibiu. Actorul Emil Cătălin Neghină a depănat amintiri despre felul cum s-a apropiat el de poezia lui Radu Stanca. Am solicitat mărturii de la prietenii lui Radu Stanca, de la cei care l-au cunoscut în afara scenei. Noutatea absolută este alta, interviul făcut cu soția lui, Dorina Stanca, cu care am sărbătorit împlinirea a 88 de ani şi mărturisirile ei făcute într-o premieră absolută sporesc valoare volumului.

Capitolul următor al cărţii, intitulat ,,Interpretări’’, sintetizează cercetările mele din ultimii ani, studii cu care m-am prezentat la diferite sesiuni științifice, la simpozioane și am simțit nevoia să le găsesc un loc în acest volum. Ultimul capitol este al ,,Reportajelor’’ de la diferite lansări de carte despre Radu Stanca. Încerc să demonstrez că Sibiul este un centru prin excelență pentru continuarea cercetărilor asupra lui Radu Stanca şi pentru promovarea imaginii lui. La Bucureşti, la Iași, la Cluj, peste tot în ţară se poate face câte ceva în această direcţie, dar nu suficient, ca să întreacă oraşul nostru. Sibiul are actori care merg în şcoli, în instituții, în facultăți ca să recite din creația lui Radu Stanca. Suntem profesori la Universitate care vorbim studenților despre el.

S.D.: Ce ne puteţi spune despre soarta operei sale?

A.S.: Radu Stanca a scris cincisprezece piese de teatru care sunt prea puțin valorificate chiar și în zilele noastre. Dezinteresul pentru cultură este la modă în aceste vremuri. Dar revin la volumul amintit. Cu regret trebuie să spun că teatrul din Sibiu nu-și face datoria cum ar fi normal, ținând cont de faptul că Radu Stanca este patronul spiritual al instituției teatrale sibiene. Actualul director a promis cândva că va pune în scenă, anual, câte un text de Radu Stanca, dar până acum nu s-a ținut de cuvânt. Caragiale a scris cinci piese de teatru, iată că Radu Stanca are de trei ori mai multe și cu toate acestea majoritatea sibienilor nu cunosc piesele lui, iar despre el unii ştiu doar că dă nume unui edificiu public. Paradoxal e faptul că numele lui nici nu figurează pe faţada instituției teatrului sibian.

S.D.: Dragă doamnă Anca Sîrghie, vă urez mult succes în prezentarea acestei noi cărți în comunitățile românești din Lumea Nouă și de ce nu, vă doresc să câștigați un nou premiu literar.

A.S.: Într-adevăr, în următoarele trei luni am un program încărcat în America. Am fost invitată din nou la Cleveland, unde va fi ,,o seară cu scriitoarea Anca Sîrghie”, căci se va vorbi despre aceasta nouă carte, pe care o va prezenta publicistul şi poetul Aurel Pop, sosit şi el din România. Evenimentul acesta va fi urmat de o lansare în Troy, Michigan, după care voi trece în Canada, la Societatea ,,Graiul Românesc” din Windsor și voi încheia la Câmpul Românesc, în iulie, unde sper să vă revăd și chiar vă invit de pe acum să prezentați această carte.

S.D.: Vă pot asigura că un asemenea moment chiar figurează în programul propus de mine. Vă mulțumesc pentru timpul acordat și vă așteptăm de fiecare dată cu drag la cenaclul nostru.

Ion DRĂGHICI
(ROMÂNIA)

Întâlnire de gradul doi

Cu câtă trudă se luau gradele didactice. Mergeai la catedră și după trei ani de ”stagiatură” urma să-ți dai gradul didactic definitiv. Ei, atunci erai socotit cadru didactic. Dacă nu reușeai din trei prezentări consecutive la examen, îți luai frumușel adio de la învățământ. Unii au pățit-o. Puțini…dar, Doamne, ferește. Au ajuns oameni de afaceri azi. Și-au făcut ”studii” juridice-apoi, că ”apoi” s-a putut face orice și acum judecă lumea, au posturi pe sus și gras plătite. De, ce să-i faci! Așa e când nu prea îți place cartea; dai de belea. Fie la ei acolo!

Deci, hai să luăm definitivatul, să ne luăm gradele didactice. Gradele le puteai da și după pensie, cred. Era ceva. Nu numai că te știa lumea – ”are gradu' unu"”, dar era acolo o sumă modestă, ce-i drept, în plus la salariu. Dar…stați! Nu te prezentai așa oricum la examen. Înscriere, preinspecție, inspecție, raport și caracterizare de la director atașată la încă o sumedenie de acte de parcă trebuia să demonstrezi că tu ești tu și nimeni altcineva. De atâtea formalități, unora, după ce luau ”deful” li se cam lua. Post să fie și să nu intre cumva în restrângere. În rest…drum bun spre o troglodizare treptată. Se pregăteau pentru sapă, grădinărit, o vacă-două și trăiau și fără grade didactice… împărătește încă! Cunoaștem cazuri.

Dar, ca să dai examenele crezi că gata, faci dosarul și ți se aprobă?! Nu! Inspecții. Vine inspectorul de specialitate, numit și el de partid, îl iei cu mașina de-acasă, faci masă mare, pregătești niște trăiști cu de toate și primești raportul. Ditirambi, osanale în raport – în funcție de trăiști. Dar…de la șapte în sus participi la examene. Și ce nume frumoase de inspectori: Cătrună, Balauru…Da! Vine Balauru!

În timpul acesta, mai ales în anul în a cărei toamnă susțineai examenul, erau obligatorii în vacanțele de iarnă și de primăvară pregătirile. Și ce pregătiri! La județ! În câte o sală cu patru sute de locuri, câte o profesoară, pe rând numită de inspectorat, ne ținea câteva ore de prelegere pe teme ultraplictisitoare: ”Verbul”, ”Rezolvări prin metoda mersului invers”, ”Metode didactice”, ”Plenara CC al PCR din noiembrie” …

Dar iată că timpul aleargă înainte, evenimentele se calcă pe ghete cu noi și din urmă bilanțurile retrospective. Dacă pentru a merge în rai sau în iad există judecata de apoi, pentru a primi un ban în plus la salariu ai neapărată nevoie de gradele didactice. Nu le dai, nu primești nimic. Nu mai spunem de funcții, prime, gradații. Puteai să muncești la clasă, puteai să-ți dai sufletul pentru mișcarea culturală, să iei locuri și pe țară, că tot cel care avea grade era mai bine plătit. Ei, nițel mai bine. La raportul de atunci de 1 la 17…tu aveai 1 000 de lei pe lună; el, cel de sus, din politica statului, 15 000 lei. Echitabil, nu? Tu îl învățai să scrie, tabla înmulțirii; el, dacă învăța, se făcea inginer, economist, medic; și primea cam ca tine, dacă nu învăța – la meserie. Aici, meseriașii adevărați, serioși se țineau de treabă și puteau lua și de trei patru ori mai mult decât tine. Delatorul, clănțăul, băgăciosul, cel care nici bine să citească nu știa, intra în politică sau era recrutat în structuri. Eh, acesta primea bani și favoruri, locuințe și funcții, secretare amabile, prime grase și deplasări cu decontări grase.

Dar… asta a fost, este și, Doamne ferește să mai fie! Vom vedea! Deși sunt sceptic.

Timpul pregătirilor a trecut – hai acum la examen. Început de septembrie, emoții și pentru că mâine…da, mâine începem examenele de grad II și de definitivat. La centru, toți participanții au sosit ca

la recrutare cu geanta de voiaj în mână în care vreo câteva cărți deștepte asigură greul bagajului. Salutări, pupături, strângeri de mână, îmbrățișări și urări de succes fac peisajul viu colorat și distractiv. Ce va fi mâine, vom vedea. Acum, hai să ne cazăm! Internatul liceului ne stă la dispoziție pregătit, curat, proaspăt văruit și vopsit. Șase în cameră pentru câteva zile la un preț modic e mai convenabil decât la hotel. Dar dacă poți să stai doi în cameră, n-ar fi mai bine? Ba da! Așa și-au zis domn' Titel și domnu' Stan , ”băieții” care mai bine ședeau acasă la pregătiri decât să fi venit și să găsească întotdeauna ceva de comentat. Uneori pe bună dreptate. Se iscau discuții, contradicții și, uneori, se cam alegea praful de pregătiri. Asta voiau și ei. S-au privit în ochi complice și au mers la domnul administrator, care, după ce a fost asigurat că ”ăștia cu grătarul de pe colț au niște mici excelenți cu bere la halbă” și că țuica de prună adusă de-acasă special pentru el, nu a putut rezista tentației și le-a dat cheia de la camera 314 și a promis că nu va mai repartiza pe nimeni acolo. ”Poate…doar în caz de nevoie maximă”.

Micii au fost buni, berea bună și rece, un litru de țuică din bidonul de cinci litri au marcat cazarea fără concurență la cameră. Bidonul de fapt era adus pentru încurajare în fața unui asemenea prag greu și chinuitor. Era o tehnică, ”bag samă”, găsită de domn' Titel într-o carte de război, unde haidamacii, să aibă curaj în luptă și să îndure mai ușor rănile și moartea, primeau două-trei sute de mililitri de basamac pe care-l sorbeau din gamelă cu lăcomie din câteva înghițituri. Bun leac pentru că dureri sunt și-n contemporaneitate, iar o gură bună de țuică e cel mai bun balsam.

Și iată-i în cameră pe candidații noștri care mâine vor da proba de foc: limba ”românească” – scris. Au mai citit ei câte ceva, dar… acum nu mai îngrași porcul în ajun. Așa că bidonul cu gura largă și darnică umplu două pahare de apă de pe noptieră cu licoarea ușor gălbuie care făcea mici bule pe margini. Mirosul de țuică stăpânea acum toată încăperea. Se discutau tot felul de baliverne. Propoziții scurte interogative cu răspuns aproape monosilabic și de o parte și de cealaltă.

Și pe când observară că e trecut binișor de ora unsprezece, hotărâră că un somn de șase-șapte ore nu le strică. Nu apucară să se hotărască, nici măcar toaleta de seară nu-și făcuseră și iată că vreo câteva bătăi ușoare în ușă le îndreptă atenția spre clanța care se mișca în sus și în jos. Domnu' Stan, cu câțiva ani mai mic, consimți să deschidă ușa. În cadrul ușii, mai sus ceva de clanță, își făcu apariția un omuleț la peste șaizeci de ani, cu o gentuță în mână, la costum și la cravată cu ochelari rotunzi cu dioptrii exagerat de mari sub borurile drepte ale unei pălării de fetru cam ponosită. S-ar fi așteptat să le ofere vreo invitație la vreun circ după cum arăta, dar omul spuse că a fost îndrumat să doarmă ”aici la 314”. Salută, i se răspunse, însă domn' Titel începu să se uite la el ca la o creatură sosită de pe altă planetă, ca la o gâză stranie și urât mirositoare. Omul realiză repede că două paturi sunt ocupate și din cele patru își alese pe cel de după ușă lângă chiuvetă. Da, în cameră era și chiuvetă. Grupul sanitar era la capătul coridorului. Își scoase pălăria, o puse pe noptieră și cu gesturi blânde, mișcări lente își scoase haina, cravata, se descălță…

Domn' Titel termină cu analiza noului venit, privi la Stan cu mirare complice și trecu la un asalt verbal stârnit de setea de curiozitate, mânat și de aburii alcoolului.

- Băi, tataie, te-au cocârjat bătrânețile și te-a apucat așa doru' și dragostea de grade didactice. Ți-era că nu te primește Ăl de Sus dacă n-ai grade! Fii serios! De clienți fără mofturi are nevoie. Că de, un boier vrea să fie și p-acolo tot boier. Un colonel învățat cu ordinele și cu ordonanțe…cu meniu gras la popotă, ce, crezi că trece pe lumea ailaltă la curățat cartofi sau la măturat aleile raiului?! Nu! Nu, tataie! Uite, eu…cred c-o să piardă Ăl Bătrân vreme bună când o fi să-i mărturisesc eu toate păcatele.Și știu că la iad mi-e locul. Da' fac eu cum fac și găsesc eu un loc călduț și p-acolo. Un locșor de fochist pe la cazane ar fi numai bun, ce zici?!

Omulețul uimit de tirada fără rost a domnului Titel, se uita ușor zâmbitor și într-un final, timp în care oratorul sorbi ultima înghițitură, răspunse:

- De, ce să zic? Om muri și-om vedea! În timp ce omulețul continua liniștit să se dezbrace, oratorul nostru se ridică din pat și-n drum spre chiuvetă întrebă:

- Da, așa…de pământ…prin ce coclauri ți-ai irosit tinerețea și cum de-ai ajuns aici…tocmai acum?

Omulețul intră de-a binelea în joc și hotărî să-i facă pe plac celui ce-l interoga.

- Deh, cam depărtișor stau… necazul e că pe-acolo nu cresc ciuperci, iar de prune și corcodușe… nici vorbă!

Cam uimit de răspuns, domn' Titel ripostă contrariat:

- Mă, nene, că doar n-oi locui în Sahara?!

- Nuuuu!...răspunse cu zâmbet celălalt. Iar gradul doi nu l-am dat pentru că n-am avut nevoie.

- Aaa... da! Ai lucrat la partid și-acolo nu se cerea…și te-au mazilit. Ei?!

- Nu, nu! E altă poveste! Conchise in mod serios partenerul de conversație.

În timp ce se afla în fața chiuvetei și-și aranja părul, rânji așa aiurea la cel din oglindă, probabil să-și mai vadă dinții îngălbeniți de tutun și cu un gest hotărât îi întinse omulețului prosopul.

- Dom'le, dacă ești drăguț…așa cum văd că ești…n-ai dori să-mi ții puțin prosopul că deștepții ăștia… au uitat să pună un cârlig, ceva, un port-prosop…

Tot zâmbind cu bunăvoință primi și această propunere cu o amabilitate impusă.

- Cum să nu… da…dacă-i ordin, cu plăcere. Cine vine pe urmă…și-n armată e…Vă rog!

Domn' Titel îi puse prosopul pe umăr și apre-cie cu glas hotărât:

- Ia, uite, parcă suntem la nuntă la nunească cu prosoapele de gât.

Începu să se spele cu vrednicie, iar omulețul îl aștepta răbdător să vadă ce-i mai scornește mintea. Termină, întinse mâna și așteptă să i se pună prosopul pe braț. Apoi dădu drumul la un ”Mulțumesc, bărbate! Ești un dulce, ce să zic! Bravo! Așa mă obligi să te servesc cu o țuică de prună.Fu refuzat cu rugămintea să fie înțeles pentru că urmează un tratament, iar regimul alimentar și anumite restricții sunt obligatorii.

- Bine, atunci! Uite, noi acum trecem la nani, fă și mata ce faci mai în liniște că știi ce ne așteaptă mâine! Îl ”rugă” așa, ca un jupân când pune ordine între băieții de prăvălie. Omul dădu din cap în semn de supunere, își făcu repede toaleta și se băgă sub cearșaf. Ca un ultim îndemn spre o ordine desăvârșită de conviețuire, domn' Titel conchise:

- Sper că nu sforăi! Ajunge că sforăi eu.

- Nu, nu sforăi sau… poate nu observ. Noap-te bună!

Se lăsă liniște și după vreo două minute domn' Titel se ținu de cuvânt. Începu să sforăie ca un cal încolțit de lupi. Se potoli târziu, spre ziuă. Domnul Stan privea și la ora șase în zorii zilei lumina reflectată în tavan a unui bec din stâlpul de la iluminat public, strecurată prin frunzișul unui plop ce-și întinsese ramurile până la geamul camerei de la etajul trei. La ora șase fix omul nostru se sculă și mai mult pe dibuite, ajutat de lumina zorilor de ziuă ale începutului de septembrie, își căută lucrurile.

Domn' Titel ușor iritat de mișcările din cameră, așa matinale, ripostă cu reproș:

- Tataie, abia se luminează de ziuă și ți-a și pierit somnu'? Nu te lasă bătrânețile să mai dormi?! Hai că până pe la șapte și jumătate mai mergem o stație.

Grijuliu, ”tataie” își continuă îmbrăcatul după ce-și făcu toaleta, fără să aprindă lumina. În cameră se răspândi mirosul plăcut de Tarr – loțiune după ras, semn că se și bărbierise. Se scuză și spuse scurt:

- Trebuie să fiu mai devreme la cancelarie că trebuie să vedem cum facem cu asistența la clase, cine vine, cine nu, că eu, în calitate de președinte al comisiei de examinare răspund de toate. Și vreau să fie ca de obicei. ”Totul ca la carte”. Vă urez succes deplin!

De cum auzi că e președintele comisiei de examinare, domn' Titel sări ca ars din pat, uită să mulțumească pentru urare și zise cu glasul gâtuit de frică la gândul că n-o să rămână ”netaxată” purtarea lui:

- Domn' Președinte, mă mai prezint la… sau plec acasă? Că…

”Domn' Președinte” spuse scurt și împăciuitor:

- Cum să pleci?! Vino, domnule, pentru că la temperamentul dumitale trebuie să fii și ambițios cu tine însuți. Trebuie să-ți iei gradul doi că ai nevoie. Eu n-am avut nevoie că la profesorii universitari nu se mai cer grade didactice dacă au doctoratul. Vă aștept și ne vedem apoi diseară la o plimbare prin oraș.

Ștefan DUMITRESCU
(ROMÂNIA)

Milena Munteanu - "Din Țara Soarelui Răsare"

Să rosteşti cuvântul pe măsura celor ce te ascultă. (proverb japonez)

Știam că românul este născut poet și iată că descoperim uimiți și cu bucurie că românul este născut și reporter. Altfel spus, este capabil să creeze opere de mare valoare și în specia reportajului, așa cum a dat capodopere în poezie. Întâmplarea a făcut să recitim de curând cartea de călătorii în Extremul Orient a Spătarului Milescu și să descoperim, acum cu ochii scriitorului matur, că prima carte de reportaj din istoria literaturii române este o bijuterie, un crâng de frumuseți estetice, o delicatesă artistică, ce are un stil plin de poezie și muzicalitate, una dintre marile cărți din literatura universală de călătorii. Cartea Milenei Munteanu ne poartă prin spațiul fascinant al Japoniei, cu o sete de cunoaștere, cu o deschidere afectivă extraordinară, ca și cum sufletul ei ar vrea să se plieze pe realitatea infuzată de spiritul japonez inconfundabil, de parcă ar absorbi toate impresiile cu toți porii deschiși:

”Cartea de faţă este izvorâtă din şansa unor excursii în Japonia şi a unei întâlniri faţă în faţă cu oamenii ei. Fără să fiu expert în cultura şi civilizaţia japoneză, relatez despre minunăţiile ce mi s-au relevat pe drumuri nipone. Ichigo ichie – o întâlnire, o dată. O experienţă unică, de poveste”.

Abia după ce am lecturat întreaga carte și am avut în minte viziunea de ansamblu a călătoriei autoarei, povestea epică a mersului ei prin spațiul lumesc japonez, ne-am dat seama că una din notele care fac valoroasă această carte este tocmai noțiunea de întâlnire (de întâlnire-comunicare totală, profundă, cu lumea japoneză) a spiritului românesc, cu care autoarea percepe, asimilează realitatea spirituală japoneză, rezultatul fiind o carte care redă profund această poveste extraordinară a istoriei umane, care este Japonia văzută ca ”lume”. Prin această dimensiune de poveste, de experiență unică, redată cu minuție, dar și cu tușe groase, în care pune emoție și sete de aventură, cartea se apropie de romanul ulisiac, și are o notă de originalitate aparte.

Lumea Orientului îndepărtat li s-a părut europenilor o lume exotică, aflată la celălalt capăt al pământului, diferită total de lumea lor. De aici și atracția și fascinația Orientului îndepărtat… Dacă spătarul Milescu a călătorit către această lume exotică, guvernată de alte reguli, având alte filozofii, dinspre vest înspre est, ei bine, autoarea cărții călătorește către Japonia venind dinspre est înspre vest. Ca la o întâlnire peste veacuri. Se vede că suntem într-o altă epocă istorică, pentru că spătarul Milescu a bătut distanțele cu pasul.

Călătoria Milenei Munteanu începe cu un paradox: „Drumul spre Tokyo, făcut spre Apus, începe azi şi se termină a doua zi. Mai interesant e că între azi şi mâine nu avem noapte, căci noi mergem tot spre Apus cu soarele. Altfel spus, mergem în sens invers direcţiei de rotaţie a pământului. Ziua de azi ni se prelungeşte aşadar cu încă vreo 12-13 ore, ajungând să aibă 36-37 de ore în total!”

Cartea are o dimensiune educațională, fapt care îi dă un plus de valoare, dar și de frumusețe, pentru că fiecare capitol începe cu un proverb, cartea fiind scrisă în subtext cu intenția nedeclarată ca noi, românii, să învățăm ceva de la japonezi. Autoarea îmbrăcată în salopetă de reporter nu caută doar frumusețe și mărețiile peisagistice, care de cele mai multe ori sunt create de Dumnezeu, ci merge ca un salahor al reportajului peste tot: la piață, la bursă, la licitație, la temple, dornică să înregistreze întreaga realitate. Ochiul ei avid observă totul, filmează comportamentul oamenilor în momentele grele, uimită că în timpul unui cutremur o femeie japoneză își face datoria ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Milena Munteanu ne redă cu talent panorama străzii, are ochiul exersat pentru dinamica și plastica

mişcării, fiind în acelaşi timp sensibilă la detaliul uman. Ea face portretul japonezului, redând gesturile lui filmic, cu încetinitorul parcă. Fragmentul pe care îl redăm mai jos este antologic, rămâne în literatura română. Autoarea are vocație de pictor pentru portretul ființei umane, a japonezului: „Mă uitam la imaginea străzii în Tokyo, care, peste săptămână, este înțesată de oamenii muncii. Pe slujbaş îl vezi alergat şi preocupat, îndesat cu mâna să intre cât mai bine în trenurile ce îl duc eficient la lucru, să încapă câţi mai mulţi ca el în fiecare vagon. Arată ca un licean. De obicei mic şi slab. Are o servietă în mână şi e îmbrăcat stas, de parcă ar fi în uniformă: pantaloni negri şi cămaşă albă. Pantof negru, curea neagră, foarte puţină variaţie, nicio fantezie. Bărbatul japonez nu prea are timp să petreacă cu copiii lui: dimineaţa se trezeşte prea devreme să îi sărute înainte de plecarea lor la şcoală şi se întoarce de la serviciu seara, după ce copiii i s-au dus la culcare. În weekend e prea obosit să mai facă ceva, şi apoi trebuie să se odihnească, să mai reziste încă o săptămână în acelaşi ritm. I se citeşte munca pe faţă; omul muncii este tare muncit. I se vede preocuparea pe faţă, căci răspunderea familiei stă doar pe umerii lui. Omul muncii nu are decât o alternativă. Să tragă. Tot înainte. Probabil că a învăţat asta din arta războiului, care spune să nu-i dai luptătorului decât o şansă: să câştige! Să nu aibă alte opţiuni. Să nu aibă cale de întors. El trebuie să facă treabă. Bine.”

Iată ce clar și frumos este acest portret psihologic făcut japonezului. Înțelegem cât se poate de bine de ce Japonia, deși așezată de Domnul în calea cutremurelor și a valurilor, este una din marile puteri economice ale lumii.

Creat cu un talent literar și pedagogic uimitor, acest fragment literar este parcă o lecție pentru noi. Acesta ține de dimensiunea educațională a cărții, fiind unul din meritele ei: ”Generaţiei de japonezi de după război i-a fost dată o ţară în ruină, după ce i s-a închis gura cu două bombe nucleare. Cu toate acestea, în câteva decenii Japonia a revenit pe locuri fruntaşe în lume. Lucrurile acestea nu se întâmplă doar, nu vin la întâmplare, se muncesc. Cu dedicaţie şi fără încetare. Natura n-a fost prea darnică, ba dimpotrivă. Pământul este extrem de limitat şi sunt circa 130 milioane de suflete pe câteva insule. În afară de taifunuri şi tsunami, au cutremure extrem de dese. Natura le aminteşte zilnic că oricând s-ar putea să trebuiască să o ia de la început. Japonezul ştie această realitate ce face parte de acum din materialul lui genetic. Citeam că unul din primii factori de succes este "grit"-ul, dorinţa de a reîncepe, de a nu te lăsa, indiferent ce se întâmplă. Japonezul ştie să reconstruiască şi să se reinventeze dacă trebuie. Strânge din dinţi şi o ia de la capăt. Fără vorbă. N-o face cu jumătate de măsură, ci ştiind că nu e cale de-ntors, că nu poate merge decât înainte. Străbunii lui nu i-au dat totul pe tavă. Japonezul modern nu a primit o ţară cu totul la cheie, ci una ce trebuia reconstruită. Japonezul nu are timp să fie blazat, el e prea ocupat pentru asta.” Pasajul este prea frumos ca să nu-l redăm întreg.

Fascinați de talentul de portretist extraordinar al Milenei Munteanu ce redă realitatea umană și socială a Japoniei, profilul psiho-moral inconfundabil al japonezului, cum o prefață are limitele ei, riscăm să nu punem în evidență cealaltă față a Japoniei, realitatea ei religioasă și istorică, sacralitatea și atmosfera de legendă și de vis a mănăstirilor, a locurilor sacre, frumusețile ei naturale, locurile sfinte, pline de măreție. Cât de frumos redă autoarea atmosfera de legendă și sacralitate care ne încântă și ne fascinează: „Există ceva sfânt la Nikko, şi aici nu vorbesc doar de temple, podul sacru, fântâna sacră, etc. Locul are o vibraţie senzaţională. Dantelăria fără egal a templelor se adaugă, sigur, la magia locală. Dragoni şi animale de tot felul răsar din plafoane, şerpi se încolăcesc pe stâlpii templelor, maimuţe înţelepte sugerează cuminţenia celor ce nu aud, nu văd şi nici nu grăiesc de rău. La fântânile lor sacre te purifici prin procedeul elaborat al spălării. Câte o scorbură de copac devine şi ea un templu, unde lumea îşi pune mâinile împreună şi se roagă. Văd răvaşe lăsate la intrările în temple, mă gândesc că sunt dorinţele trecătorului lăsate la uşa templului, spre îndeplinire.”

Nici arta culinară, lumea gusturilor, a mâncărurilor japoneze nu-i este străină autoarei. În timp ce citești textul își simți papilele lăcrimând în gură: „Am început cu tuna grasă, carnea nu era roşie, ci mai albicioasă. Nu ştiu cum s-a dus pe gât, parcă era unsă. La început mi-am propus să număr câte feluri şi ce fel de peşte am încercat, am început cu tuna grasă (mai bună decât tuna semi-grasă, care e mai bună decât tuna obişnuită), apoi snipper, apoi sea urchin (un fel de ghem cu ţepi ce stă pe fundul mării), sea eel - ţipar, despre care aud că are nişte proprietăţi electrice, străluceşte în apă, apoi icre de somon, apoi sushi, apoi creveţi, apoi mackarrel spaniol, apoi clam (o moluscă, parcă era o bucată de cauciuc, iar tentaculele îi mişcau când am înghiţit-o), apoi o altă tuna grasă, de această dată pârpălită în flacără. Te luau pe sus gusturile şi senzaţiile de tot felul. Plecai încântat, nu mi-a mai trebuit mâncare toată ziua următoare, n-am mâncat decât la prânz a doua zi.”

Reportajul de la Hiroşima este o întoarcere în timp, o închinare și o cutremurare în fața suferinței și a absurdului care poate lovi societatea umană, o

intrare în atmosfera momentului dezastrului, ca și cum ai intra într-un templu al morții și al absurdului. Și acest pasaj este memorabil, de aceea îl reproducem aproape în întregime: „Am mers la Hiroshima cu o strângere de inimă. Au fost mulţi care ne-au sfătuit să nu mergem acolo. Fusesem însă la Pearl Harbor în Hawaii şi mi se părea corect să auzim amândouă perspectivele înainte de a cântări lucrurile.

Ca şi la Pearl Harbor, vizita de la Hiroshima a fost una puternic emoţională. Am oprit la A-bomb Dome, domul bombei atomice, un schelet de clădire rămas în picioare, în ciuda bombei care explodase la 600 de metri în aer, pe data de 6 August 1945, la ora 8:15, într-o dimineaţă senină. Podul Aioi pare să fi fost ţinta atacului, un pod în formă de T care uneşte cele două maluri cu o insulă din centrul râului.

Pe insulă, mai multe monumente care îţi umezesc ochii, de la gongul grav al unui clopot japonez, pe care eşti invitat să-l baţi, antrenând o frânghie ce face un lemn orizontal să lovească un clopot, până la monumentul copiilor care au pierit acolo. O fetiţă mică, să fi avut doar trei-patru ani, bătea gongul şi apoi se ruga cu mânuţele împreunate, după ce clopoţise. M-a impresionat. La memorialul copiilor era altă frânghie pe care o trăgeai, ce producea alt sunet. Acolo, fetiţa şi-a adunat din nou mânuţele împreună, aplecând capul. Erau colecţii întregi de cocori, păsări de hârtie multicoloră împăturită. Se spune că dacă împătureşti o mie de păsări de hârtie, sufletul îţi supravieţuieşte o mie de ani. Auzisem povestea lui Sadako într-o grădină japoneză din San Francisco. Sadako era mică atunci când a fost bombardată Hiroshima, dar a supraviețuit exploziei. Mai târziu însă avea să facă leucemie. Ea a sperat să poată să împăturească o mie de păsări, dar nu a reușit să împăturească decât vreo șase sute înainte de a se sfârşi. Alţi copii au continuat împăturitul hârtiei colorate, în speranţa că sufletul fetiţei dispărute va reuşi să trăiască mia de ani. A devenit astfel un simbol al copiilor dispăruţi ca urmare a efectelor secundare ale bombelor atomice. Îi povestisem Victoriei (nepoţica mea), şi mi s-a părut că şi-a înghiţit lacrimile. În Japonia, povestea este învăţată la şcoală. Înţeleg şi de ce. Memorialul copiilor are în vârf o fetiţă care pare să fi prins aripi de la cocorul pe care ea îl ţine cu mâinile ridicate. E sugerată înălţarea fetiţei în zbor, pe aripile împrumutate de la pasăre".

Urcarea pe munte Fuji, acest munte Olimp al japonezilor, pregătită cu mult înainte de către autoare este eroică și seamănă cu asaltul asupra unei cetăți inexpugnabile și fascinante.

„Plecarea spre vârful muntelui urma să se facă noaptea (pe la ora trei), să cucerim muntele Fuji pe întuneric. Aveam, ca minerii, lanterne pe frunte, care să ne lumineze calea. Planul era să admirăm răsăritul soarelui de pe culmea muntelui. La ora două dimineaţa se aprind nişte lumini puternice în ochi şi aflăm că vremea e din ce în ce mai proastă. Furtuna urla la ferestre. Înconjuraţi cum eram de nori şi ploaie, am ratat la mustaţă întâlnirea însorită pe vârful cel mai înalt al Ţării Soarelui Răsare."

Cartea se citește ușor și cu mare plăcere, pentru că este scrisă de un om de știință care este și un scriitor dăruit cu harul cuvântului care curge clipocind viu și care clădește. Ajuns aproape de sfârșitul cărții, cititorul și-ar dori ca autoarea să mai meargă în alte orașe, să mai cunoască alte locuri pe care să ni le descrie, deși această carte de reportaj ne dă o imagine bogată, complexă și profundă despre civilizația și lumea japoneză, așa cum există ea acum, la începutul secolului XXI.

Pentru că toate capitolele cărții au un fir epic, care alcătuiesc o poveste românească, povestea unei călătorii, a unui român (care poartă în el cultura, mentalul, sensibilitatea pe care i-o dă sufletul românesc!) în țara mirifică, legendară, fascinantă a Soarelui Răsare, ne-am întrebat dacă nu am putea privi această carte de reportaj ca pe un roman. Privită din această perspectivă, cartea este romanul unui personaj însetat de cunoaștere și de călătorie, ca formă a manifestării, ieșire din sine a ființei! Personajul romanului este un român, a cărui personalitate, sensibilitate și mod de a cunoaște este format în cultura română, care continuă peste secole excursul în lume al spătarului Milescu. Mersul autoarei prin această lume fascinantă a Țării Soarelui Răsare nu este o întoarcere acasă (nu este deci un roman ulisiac), nu este nici fuga de realitate, o pierdere în altă realitate, ci este mai degrabă un pelerinaj epistemologic și religios la o altă Meccă, la un alt Munte Sfânt, de unde ne întoarcem mai bogați, mai buni, mai înțelepți. Ne căutăm pe noi, creștem și ne îmbogățim, mutând mai departe, cu pașii făcuți de experiența noastră intimă, marginile lumii cunoscute. În final spunem că ne găsim în fața unei autoare înzestrate și a uneia dintre cele mai bune cărți de reportaj din literatura română.

Anatol EREMIA
(REPUBLICA MOLDOVA)

Identitatea toponimică românească

Toponimia Basarabiei, în ansamblul ei, prin conţinut şi formă, este românească. Sub toate aspectele lingvistice numele topice prezintă trăsături comune cu cele din restul teritoriului dacoromân, încadrându-se astfel în sistemul toponomastic general de limbă şi cultură românească. Identitatea numelor topice în spaţiul populat de români rezidă, în primul rând, în unitatea limbii, culturii şi tradiţiilor poporului nostru. Mediul social-istoric şi economic comun, modul de viaţă similar, condiţiile fizico-geografice şi naturale asemănătoare sunt factorii care au generat, de asemenea, crearea aceloraşi denumiri şi modele structurale în nomenclatura topică românească. Circa 800 de localităţi din cele aproximativ 2000 de aşezări umane din Basarabia, existente în prezent, adică 40 la sută, au denumiri identice sau asemănătoare cu cele peste 2350 de aşezări de pe teritoriul actual al României, numărul total al acestora fiind în prezent aproximativ de 13.500 de sate şi oraşe.

Până la începutul sec. al XIX-lea, raportul acesta a fost altul şi la sigur în favoarea denumirilor identice. Regimul de oblăduire ţaristă în Basarabia, după anexarea provinciei la Imperiul Rusiei în anul 1812, până în anul 1918, a influenţat negativ nomenclatura topică basarabeană. Denumirile multor localităţi au fost denaturate, adaptate la limbajul administraţiei ruse, traduse, substituite. Numelor româneşti în *-ani/-eni* şi *-eşti* li s-au înlocuit formanţii prin terminaţiile străine *-anî/-eanî* şi *-eştî (Briceni – Briceanî, Fioreşti – Floreştî, Râşcani – Râşcanî* etc.). Mai toate satele apărute în cursul sec. al XIX-lea au fost denumite în ruseşte *(Alexandrovka, Borisovka, Konstantinovka, Mihailovka, Nicolaevka, Romanovka* etc.).

Ceea ce n-a reuşit să facă administraţia ţaristă în toponimia basarabeană, întru înstrăinarea acesteia, în perioada postbelică procesul destrămării l-au continuat autorităţile sovietice. Deformate, mutilate, eronate – numai să nu semene între ele denumirile de localităţi din stânga şi din dreapta Prutului. În perioada sovietică şi-au pierdut vechile denumiri circa 200 de localităţi, în urma substituirii lor cu alte denumiri, considerate de ideologii „timpului roşu" mai adecvate şi corespunzătoare politicii de colonizare şi de deznaţionalizare a băştinaşilor. Multe denumiri identice au dispărut în urma lichidării aşezărilor respective, declarate de autorităţi ca fiind lipsite de perspectivă socială.

Identitatea onimică dintre satele din Basarabia şi din restul spaţiului românesc se manifestă sub diverse aspecte lingvistice. Din punct de vedere **etimologic,** omogenitatea onimică rezidă în proprietatea numelor de localităţi de a avea aceeaşi origine lingvistică predominant românească în tot spaţiul carpato-danubiano-pontic, de la Tisa până la Nistru şi dincolo de Nistru. Pretutindeni aici prevalează numele de locuri şi localităţi de provenienţă românească, formate cu ajutorul procedeelor şi mijloacelor derivative proprii, între care şi formaţiile în *-eşti* şi *-ani/-eni: Avrameni, Florești, Focşani, Băneşti, Brătuleni, Călineşti, Costeşti, Nisporeni, Todireşti, Vărzăreşti.* Aceste nume topice cu bază antroponimică ne trimit adesea la vechi conducători ai obştilor săteşti (cnezi, juzi, vătămani), la foştii proprietari de moşii şi sate (boieri de divan, demnitari, oşteni), la primii locuitori şi întemeietori de sate.

În plan **lexical** se impun numele topice prove-

nite din apelativele moştenite din geto-dacă și latină. Câteva exemple. Numele de obârşie carpatină *Chicera,* explicate printr-un etimon autohton *(kikhera* „deal, munte”), au coborât spre sud şi spre sud-est, prin Bucovina şi Moldova de Nord, până în ţinuturile Lăpuşnei şi Tigheciului. Le găsim atestate în stânga Prutului încă din sec. XV-XVI. *Runcurile,* denumirile cu bază etimologică latină (lat. *runcus* < *runcare* „a curăţa un teren de buruieni şi mărăcini”), ca şi *Curăturile,* formaţiile onimice proprii (< *a cura* „a despăduri, a defrişa” + suf. *-(ă)tura)* formează arii stabile în toate regiunile muntoase şi de pădure din acest imens spaţiu geografic. *Matca Runcului, Valea Runcului* sunt nume topice minore din centrul Basarabiei (judeţele Chişinău, Ungheni).

Deosebit de numeroase sunt identităţile toponimice de factură topografică. Câteva exemple. Nume oronimice: *Găvanu,* microtoponime şi un nume de sat în fostul ţinut Tigheci (Basarabia) – *Găvanu,* locuri, şi *Găvanele,* localitate în jud. Brăila (România); *Hârtopu,* 10 localităţi şi extrem de numeroase locuri în Basarabia – *Hârtop,* sate în jud. Neamţ şi Suceava, *Hârtoape,* localitate în jud. Iaşi (România); *Măgura, Măgura Nouă, Măgureanca, Măgurele* în raioanele Fălești şi Ungheni (Republica Moldova) – *Măgura,* 19 sate în judeţele Bacău, Braşov, Constanţa, Dâmboviţa, Hunedoara, Olt, Prahova, *Măgurele,* mai multe sate în judeţele Bistriţa-Năsăud, Ilfov, Mehedinţi, Tulcea (România). Nume hidronimice: *Fântâna Albă,* sat în rn. Edineţ, *Fântâna Zânelor,* localitate în fostul judeţ Ismail, în plus circa 500 de locuri *(Fântâniţa, Fântâna Moşilor, Fântâna Fetelor, Fântâna din Zăvoi)* în Republica Moldova – *Fântâna Doamnei,* sat în judeţul Călăraşi, *Fântânele,* localităţi în judeţele Alba, Arad, Bacău, Dolj, Iaşi, Mureş, Sibiu, Suceava, la care se adaugă o sumedenie de microtoponime similare din România.

Identitatea de nume topice a fost generată de multe ori şi de factori particulari, locali, de anumite fapte, evenimente şi întâmplări din viaţa oamenilor din zonă. Strămutarea populaţiei de pe malul drept al Prutului pe celălalt, de exemplu, a dat naştere următoarelor aşezări cu aceleaşi nume: *Zbieroaia* (jud. *Iaşi) – Zbieroaia* (rn. Ungheni), *Pogăneşti* (jud. Vaslui) – *Pogăneşti* (rn. Lăpuşna), *Costuleni* (jud. Iaşi) – *Costuleni* (rn. Ungheni), *Paşcani* (jud. Galaţi) – *Paşcani* (rn. Cahul), *Medeleni* (jud. Iaşi) – *Medeleni* (rn. Ungheni) etc.

Oraşul Râşcani din Republica Moldova (numit în partea locului şi *Râşcanu),* precum şi *Râşcanii,* fostă moşie şi sat, acum cartier al oraşului Chişinău, i-au avut ca proprietari de ocine în sec. al XVIII-lea, respectiv pe Toader Râşcanu şi pe fiul său Constantin Râşcanu, ambii descendenţi dintr-o viţă de neam Râşcanu, originari din Râşca, sat şi mănăstire în jud. Suceava.

Toader Bubuiog, pârcălab de Roman (1516-1523) şi mare logofăt (1525-1537), sol al lui Petru Rareş în Transilvania (1527), Turcia (1528) şi Polonia (1532), ctitor al mănăstirii Humorului (1539), stăpânea în sec. al XVI-lea moşii pe dreapta şi pe stânga Prutului, în cuprinsul cărora au luat fiinţă mai târziu patru sate: *Bubuiogii* pe Frumuşiţa; *Bubuiogii* de lângă lacul Beleu, care împreună cu Sărăienii au format mai târziu localitatea Slobozia Mare de astăzi (rn. Cahul); *Bubuiogii* de la Cahul, în ţin. Tigheciului; *Bubuiogii* de la Bâc, astăzi comună suburbană a Chişinăului, denumită *Bubuieci,* toate aşezările dispunând de vechi atestări documentare.

Crearea de slobozii a prilejuit apariţia unui mare număr de toponime identice, circa 25 de localităţi în Republica Moldova *(Slobozia, Slobozia Mare, Slobozia Doamnei, Slobozia-Horodişte, Slobozia-Măgura, Slobozia-Şireuţi* etc.) şi 35 în România *(Slobozia, Slobozia Nouă, Slobozia-Boteşti, Slobozia-Cioreşti, Slobozia-Oancea, Slobozia-Suceava* etc.). Primele slobozii cunoscute datează încă de la începutul sec. al XV-lea. Acestea erau „sate de milă”, dăruite de domnitori marilor dregători, curtenilor, căpeteniilor de oşti „pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă faţă de domnie şi ţară”. Mai târziu crearea de slobozii a urmărit şi alte scopuri: consolidarea situaţiei economice a latifundiarilor şi a mănăstirilor, popularea locurilor „de pustiu” şi a satelor cu puţini locuitori sau părăsite cândva. În aceste localităţi aveau dreptul să se strămute oamenii veniţi din alte regiuni şi numai în rare cazuri oameni de pe loc, dar „fără dăjdii şi fără bir”, adică liberi, în limbajul epocii *slobozi.* De aici denumirea aşezărilor respective *slobozie,* termen devenit nume propriu pentru numeroase localităţi.

Identitatea toponimică general românească a fost demult observată, dar nu şi suficient de bine argumentată şi just interpretată. Astfel, la baza unor

coincidenţe de nume ale satelor menţionate documentar în sec. XV- XVI, pe teritoriul Transilvaniei şi Moldovei, a fost lansată teoria migraţionistă, conform căreia românii ardeleni s-au deplasat spre est de Carpaţi anume în perioada de atestare (sec. XV-XVI), şi nu mai înainte. Astfel s-a încercat a demonstra prezenţa mult mai timpurie a slavilor în Moldova faţă de români care, chipurile, au pătruns aici mai târziu şi deci reprezintă o populaţie venită, migratorie, care „a ocupat" şi „a colonizat" aceste teritorii. Au fost emise şi alte opinii, potrivit cărora coincidenţa de nume topice ar fi întâmplătoare sau, mai mult, artificială, special creată de administraţia română în perioada antebelică. Or, lucrurile s-au petrecut, după cum am văzut, tocmai invers.

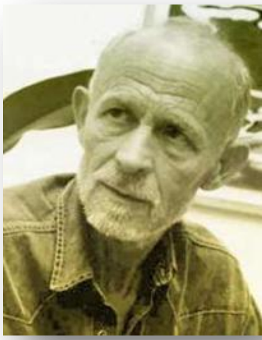
A fost şi mai e nevoie de mari eforturi spirituale şi profesionale pentru a dărâma temeiurile doctrinei „prefabricate", eronate, conform căreia moldovenii ar vorbi o limbă aparte, o altă limbă, deosebită de cea română, din care cauză, chipurile, ei ar trebui să dispună deci şi de o altă scriere, de o altă literatură, de o altă onomastică şi, prin urmare, de o altă toponimie. Politica aceasta este promovată şi astăzi de către liderii separatişti din Transnistria, ba şi de către unii parlamentari şi demnitari actualmente la putere.

Reconstituirea fondului toponimic românesc, revenirea la denumirile tradiţional-istorice ale satelor şi oraşelor noastre, punerea în drepturi, cu statut de aşezări independente, a localităţilor odinioară comasate sau scoase din evidenţă, reglementarea scrierii numelor topice – aceste revendicări şi acţiuni vor restabili echilibrul identităţii onimice şi vor renova patrimoniul toponimic naţional basarabean.

În anul 1991, când luaseră amploare evenimentele din cadrul mişcării de eliberare din cătuşele totalitarismului sovietic şi de renaştere naţională a românilor din Basarabia, Societatea „Limba Noastră cea Română" din Chişinău a lansat acţiunea patriotică de intensificare a legăturilor de prietenie dintre românii din dreapta şi din stânga Prutului, sub genericul *Sate gemene cu denumiri identice*. Săptămânalul „Literatura şi arta", din 31 ianuarie 1991, publica, la rubrica *Hai să dăm mână cu mână,* o pagină cu acelaşi generic, semnată de cercetătorii Emil Mândâcanu, Ion Holban şi Anatol Eremia. Acum trei ani, în 1998, Societatea „Limba Noastră cea Română" din Chişinău (preşedinte Valentina Butnaru) şi Societatea „Ştefan cel Mare" din Suceava (preşedinte Mugur Andronic) au relansat împreună aceeaşi acţiune, scopul preconizat fiind stabilirea unor strânse relaţii de frăţie şi întrajutorare pe toate planurile între locuitorii satelor cu denumiri identice situate pe ambele maluri ale Prutului. Pentru a susţine în continuare această acţiune, revista „Flux" din Chişinău, timp de aproape doi ani, începând cu 4 septembrie 1998, a publicat la tema dată materiale cu caracter istoric, geografic şi lingvistic, inclusiv repertoriile localităţilor cu denumiri identice sau etimologic înrudite din judeţele din România şi din Republica Moldova. Un studiu şi o serie de materiale la aceeaşi temă au fost publicate în revista „Ţara", în lunile septembrie – decembrie 2000. Drept consecinţă, legăturile de prietenie şi frăţie ale locuitorilor din „satele gemene", într-adevăr, s-au amplificat şi şi-au lărgit spaţiul geografic. S-au stabilit relaţii economice şi culturale directe între mai multe comune şi sate cu aceleaşi nume *(Colibaşi, Vorniceni, Stroieşti, Pogăneşti, Slobozia, Costeşti, Todireşti, Medeleni*), locuitorii de pe ambele maluri au realizat acţiuni comune la nivel de localitate, şcoală, familie.

Studiul identităţii numelor de locuri şi localităţi de pe ambele maluri ale Prutului va contribui negreşit la cunoaşterea istoriei, limbii şi literaturii naţionale, va servi drept prilej, după atâtea decenii de despărţire şi înstrăinare, puse la cale de străini, de a ne apropia frățește unii de alţii, organizând acţiuni comune la toate nivelurile şi în toate sferele de activitate.

Eugen EVU
(ROMÂNIA)

Încercare despre omul poetic

Se poate vorbi, în incomoda grilă psihanalitică, de efectul” arterelor colaterale” în gestul (acta) scrierii cu genericul ” belle letre”, sau dacă vreţi de grafomanie. E liber omul să scrie, dacă asta îi dă iluzia catarsică a „ eliberării”. Psihicul funcţionează prin sugestie şi autosugestie. Autoamăgirea devine implicit comunicarea acesteia, sub ornamentica unei anume estetici proprii (subiective), ca artefact: cartea proprie ser substituie obiectului de cult (personal), „ evanghelie” sau „ apocalipsă” proprie. Odată angrenat în acest act- substituant” – cel care scrie în ideea literaturii, îşi scrutează, involuntar sau pragmatic, intuitiv sau sugestionat (eventual cu „ atestatul” cutărui criticard) propriul itinerar psiho- cerebral, labirinthic…Mitul labirinthic este al reprezentării grafuce şi …ontologice, a creierului uman, recte a subconştientului…Animiştii căutat sufletul (duhul) în zone ale corpului, ignorînd că de fapt organismul este parte din Creierul- labirint… Psihopatologia materialist-dialectică (Socola), a stabilit demult complexul psiho- somatic şi riscurile maniacale. Patologia, adică logos despre patos, de unde termenul religos Patimă. A pătimi este verbul suferinţei de tip religiosus, sacrificial, post- fetişist (întru „ vindecare”; de ce nu prin actul scrisului? Fiecare individ are această încercare, fie determinată de varii motive, fie indusă din societate; little- bang-ul declanşator este Frustrarea, cel mai frecvent din copilăriei, aşadar „ situaţia limită” a unui dat(um)- poate Fatum-ul iubirii de propriul destin? de unde starea terifiantă de „ culpă” , practic de conceptul „ paradisului pierdut”; paradisul protector al Mamei (din Matroarhat) – azi feminism -ecologistic (al Familiei)– fie dinaintenatal, fie trăit în real, vine din „ catacombele” memoriei ancestrale, dar şi cu ramificaţii dobândite, obscure, va deveni „autoprogram” empiric, travaliu al suferinţei, culminînd patologic cu alienarea, paranoică sau (şi) schizoidică. În vechime, la români, o cauză a înnebunirii este aşa- zisa Sperietură. Trăită sau doar cultivată de basme, de eresuri, dinspre mistica întunecată a bântuirilor din Eposul pâgân, dar şi din sincretia religiosus, mai ales în zonele izolate geografic(munţi, pustie, cătune, văgăuni, peşteri,etc.) – Sperietura are efectul de „ inducţie telepatică”, de sugestionare prin şoc emoţional, (de tip nocturn) – şi poate determina modificări perceptive agravate de forţa proprie a imaginaţiei; evenimente ca moartea, strămutarea forţată din spaţiul originar, violenţe familiale, boli grave ascunse ori netratate la timp, etc.- pot decide „ destinul” persoanei sau chiar al unori colective, comunităţi, chiar şi popoare ! Constanta memoriei colective, transcedentală(!) este cea escatologică, cea însumată de cercetătorii psihologiei moderne (trialiste) – în „ cele şapte spaime” (frici) fundamentale, spectru al Uneia: frica omenească, de moarte, conştientizarea acesteia la nivelul superior, neo- cartezian).

Revenind la intenţia iniţială a acestor simple-opinii, nu se poate ignora ceea ce am numit într-un poem „ monstrul istoriei”, care terorizează, traumatizează precipitând devenirea societăţilor (cu individul captiv în ea!, deci inerconectat volens- nolens, incontrolabil sieşi…) – existenţei; condiţionalitatea acesta este de tip definit ştiinţific drept „ sado-massochist), sau interdependenţa patologică (a Pătimirii, ca la „ sfinţii închisorilor, ori a preoţimii dedicate sistematic dogmelor..) – gesticulaţie a „ dinamicii” sacrificiale- într- mântuire….Numai că.., extrema mântuirii (mantu..) , este Bântuirea(Bantu…).. Vă spune asta ceva? Ceva tribal, ceva din paradiziacul pierdut(prin alungare, sau poate prin abandon „ rebel”? – ceva catacombic, cavernuos, recte din undergraund-ul psihicului uman..Reprezentarea prin scriere a grafomanului empiric, este cumva mandalică, grafem al unei remanenţe sub telepatice; marele psihologist austriac Carl Gustav Jung a înţeles asta, atunci când s-a despărţit de „ şcoala Freud”, şi a aprofundat cercetarea prin auto-experimente ce riscau nebunia (!) – fiind obligatoriu pentru cel ce scrie literar…

Careva a spus corect că „fără a fi un psiholog

bun, nu ai ce căuta în literatură”! În fond, scriitorul autentic, ne- traumatizat de „stigma”, (cum dixit Paul Aretzu) – se auto- observă (superior intuitiv, se auto- scrutează, astfel că mostre din textele sale pot fi interpretate strict- psihanalitic, ca foi de observaţie ! Consider că dincolo de derizoriul manierism (mimesis admirativ surescitat al unui model)- Poetul autentic are resurse ale unei sănătăţi de rezistenţă faţă de traume, ca să confrunte abisalul, regăsind cum s-a spus (Steinhard ş.a.) calea spre sine…Nimic nou sub luna mundi ! Daoismul premerge magistral tot ceea ce a urmat secular, întru înţelegerea asumării Inteligenţei de a se …auto- vindeca: prin scris, prin arte…Dar „ păcatul originar” în acest domeniu, este sub- cultura informaţională, obseso-mania că fiecare (dintre noi) vom descoperi America, adevărul şi motivaţia …condiţiei umane, prin extenso!

În finele anului 2000 (mileniul) , nu doar maniacii grafomani au editat (!) propriile „ apocalipse” sau „ evanghelii”; glumkind, au devenit „ falşii profeţi” ai cutărei „ mişcări literare”, revendicate apoi pseudo- sentienţios, chiar de „ iluştrii” criticarzi ai orei fugare… Critica Id-olatristică – devine astfel „ mal-praxitologie” , ori poate subtil-obscur simptom al propriilor „ avataruri” misticoide ! Cum să nu vezi cum marii bolnavi fac jocul şi regula „ valorii nîn Cetatea scribilor”, impunând aberante producţii de …manuale şcolare…alternative ? …Am editat numeroase cărţii de poezie proprie, conştientizînd dramatic, dureros lucid, parte din considerentele de mai sus. Poate vor fi cuiva de folos, dintre cei ai Patimilor de acest tip, ale însufleţitei noastre Fiinţe, sau ale Fiindului, conceptualizat de savanţii genului. În lucrul meu metodistic- cultural, am avut câteva întâlniri cu talente native (talant, poate de la moneda ATLANŢILOR?) aşa- zis precoce, înnăscute, ori reîncarnate, probabil declanşate creativ de traume(frustrări) resimţite extraurerin (v. Gellu Dorian despre infanta O.S., în revista Tribuna) … în muzică, poezie, pictură: ulterior redefinibile, vai, ca exotice manifestări ale psihicului alungat extramuros, din starea paradeisos (grec. Grădină împrejmuită de ziduri” adică …un soi de rezervaţie specială, experimentală (?) -aşa cum o reiterează genial marele pictor din veacul 14, Jeronimus Bosh, sau bunăoară van Gogh, Gaugain, ori Rousseau Vameşul…).

Prin „ metaforajele” propriei experienţe (intuitiv, apoi conştient – trepidant- pătimaş asumate) – am ajuns la concluzii care pot enerva „ specilizaţii” speciei acesteia, ultrasensibile, numite poet. (Gennus iritabile).Acum, că se făcu seară, la vama vârstei,…mai degrabă mă „ las scris”, (din satral?), -decât scriu poetic Fascinaţia la un Bogdan Petriceiu Haşdeu (experimentul Iulia, spiritismul, ca metodă de cercetare psihologică, vezi Castelul (kafkian !) – de la Câmpina), studiile despre fenomene ancadrabile la „ paranormal”, S.F.-ul, etc – şi desigur multe altele, au darul unei iluminări (revelaţii) – ce mai degrabă duc în zona psihotronicii, a energetismului, a miturilor „ care uită” (coduri, teorii deviante, etc…) …

Misterul cel mai teribil este însuşi Omul: Fiinţa(spiritul) care „ se agită” în noi. Uneori, în această hologramă tridimensională care ÎMI sunt, jubilează (melodios şi redînd acalmii după „ furtunile psihice” – şi atunci, starea de graţie îmi reface temporarele „ paroxisme” – astfel că primesc darul harului: culeg, la ieşirea din Somn, aidoma culegătoarei de scoic a lui Vermeer, cochilii spiralate, ori numai scânteieri de quarci şi neutrino, ca să risc dând nume *altcumvadenenumitului*... Cândva, la Capul Midia, pe ţărmul Euxin, am comparat mormanele de alge ale Mării Negre, dimineaţa, cu nişte morminte de gelatină verde, duhnind a eşec genezic…Şi acolo, atunci, am plâns fără să ştiu vreodată DE CE ?

Grafemele talazice ale spitalatelor cochilii şi moluştelor sfărmate, aveau ceva din neliniștea tragică sugerată de două mari poeme ale lumii : Pescăruşul” lui Baudelaire şi parafrazicul „ Albatros ucis” al lui Nicolae Labiş…Într-un fel metaforic zicînd, inima ne este molusca: zgâriată de (trauma) firului de nisip pătrunsă sub ţăstul extrafin din sidef, Ea va declanşa misterioasa operaţiune de apărare: va naşte (!) Madre Perla !

Oare să funcţioneze Inteligenţa fraclatică a Naturii- Mater **(auto-ÎngÎndurata, înger al îng-Îndurării!**), conform unui Program atribuit Divinului eter-ciclic- creator ? Înţeleagă cine ce (de fapt) vrea, altfel spus, crede. În ceea ce mă priveşte, mă întorc la cea mai demnă îngenunchiere a Frunţii umanului cogitans: amintindu-ne că El, Soarele, aşadar El, Curcubeul, sunt Acolo şi noaptea…

Gaudeamus igitur! Mă bucur că sunt (devin), nu doar în ţara denumită România, ci şi în Cuvântul România: îmi revendic acest drept dobândit prin naştere şi de nepierdut printr-o murire… Care posibil a mai fost ?

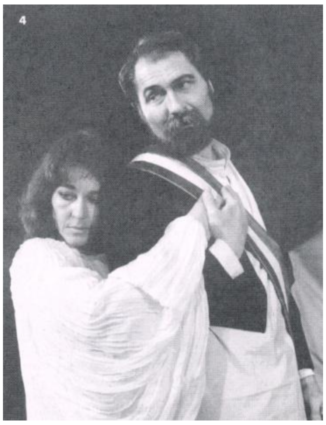

Zeno FODOR
(ROMÂNIA)

S-a frânt bagheta magului Prospero

S-a frânt bagheta lui Prospero, magul care a dat viață, consistență umană, bogăție de trăsături și sentimente, fior emoțional zecilor de personaje pe care le-a interpretat, cu dăruire și har, pe scena Teatrului Național din Târgu-Mureș, în admirația și spre bucuria spectatorilor săi.

Stirpe de artiști, bucureșteanul Mihai Gingulescu a devenit târgumureșean în 1962, atunci când, proaspăt licențiat al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică, a sosit în urbea de pe Mureș, alături de alți absolvenți ai școlii teatrale din capitală, pentru a pune bazele secției române a Teatrului de Stat Târgu-Mureș. A debutat în premiera inaugurală a noii companii teatrale, jucând rolul principal din piesa *Dacă vei fi întrebat* de Dorel Dorian. Și a rămas apoi, în toți cei 50 de ani care au urmat, credincios acestui teatru și acestui public care l-a îndrăgit din primul moment și pe care el l-a stimat întotdeauna.

Cristina Pardanschi (Ariel), Mihai Gingulescu (Prospero) în *Furtuna* de Shakespeare

Livia Gingulescu (Elmira), Mihai Gingulescu (Tartuffe) în Tartuffe de Moliere

Cei care i-au urmărit evoluția artistică, cu siguranță nu-l pot uita pe înțeleptul **Prospero** din *Furtuna* lui Shakespeare, personaj emblematic pentru cariera lui Mihai, excelent gândit și conturat de actor în regia rafinată a lui Elemér Kincses, sau pe ridicolul și înduioșătorul **Gaev** din *Livada de vișini* a lui Cehov, în regia savantă a lui Gheorghe Harag; își vor aminti apoi, fără-ndoială, și de naivul și incultul domn **Jourdin**, celebrul *Burghez gentilom* al lui Molière, în regia suculentă, dar de un desăvârșit bun gust, a lui Dan Alecsandrescu, de șiretenia onctuoasă, mascată de o falsă evlavie, a impostorului **Tartuffe** din comedia omonimă a aceluiași mare clasic francez, vor retrăi în minte tragedia răvășitoare a anticului rege **Tezeu** din *Fedra* lui Racine, sau lașitatea criminală a lui **Dominic Berceanu** din puternica dramă contemporană *Piticul din grădina de vară* a lui Dumitru Radu Popescu, realizate, toate trei, în regia plină de fantezie, dar în același timp riguroasă a celui care era pe atunci copilul teribil al regiei românești, Dan Micu; încrâncenatul soldat **Hurst** din drama *Dansul sergentului Musgrave* de John Arden (în regia puternică, chiar virulentă, dar în același timp sensibilă și tușantă a lui Radu Penciulescu), generosul și cinstitul prieten **Mihai Gruia** din poetica piesă *Tot ce-avem mai sfânt* de Ion Druță (în regia de o simplitate artistică emoționantă și convingătoare a lui András Hunyadi) sunt de asemenea reușite memorabile; ca și creațiile sale de referință din comediile lui Caragiale: în *O scrisoare pierdută*, în regia inventivă a lui Nicolae Scarlat, a fost un **Tipătescu** elegant și curtenitor, uneori autoritar, alteori derutat și neajutorat; în *O*

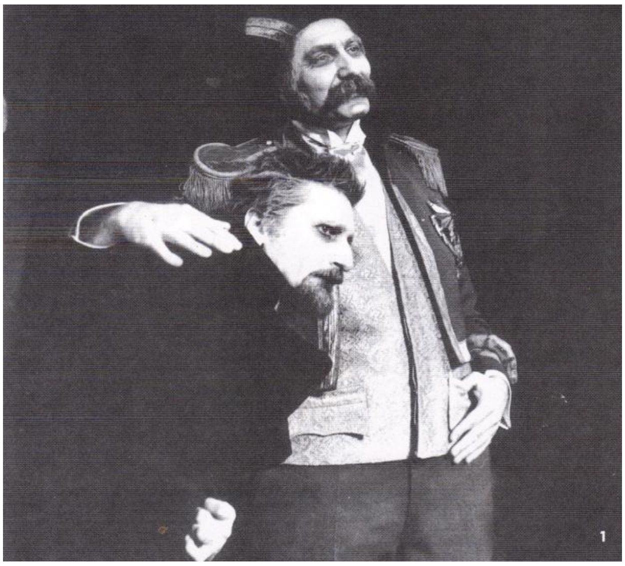
noapte furtunoasă a fost un **Nae Ipingescu** prostovan dar plin de sine; iar în *D-ale carnavalului* un **Pampon** a cărui gelozie dezlănțuia furii uriașe, ultimele două spectacole beneficiind de regia foarte profesionistă a lui Mircea Cornișteanu; în sfârșit, în *Conu Leonida față cu reacțiunea*, în regia foarte originală, dar perfect justificată a lui Cristian Ioan, a fost un **Leonida** orgolios, care-și dădea mereu importanță în fața consoartei.

Și lista este încă foarte lungă, ea ar putea continua cu roluri principale în texte semnate de Dostoievski, Büchner, Gorki, Erdman, Pirandello, Brecht, Osborne, Ionesco și alți corifei ai dramaturgiei universale.

Ultima oară publicul l-a admirat în 2012, în prima montare românească a piesei *Prah* a dramaturgului budapestan György Spiró, o comedie de mare succes, profund actuală, cu un haz amar și întorsături neașteptate de situație, în care Mihai Gingulescu și Marinela Popescu formau un cuplu irezistibil, cu izbucniri de bucurie spontană și zgomotoasă, reverii nostalgice, îndoieli neliniștitoare, temeri sumbre, care se amalgamau, se înfruntau, se sfidau făcând deliciul publicului.

Puțini actori se pot lăuda că au în palmares o asemenea galerie de personaje. Dar, mai importantă decât această bogăție de roluri capitale, este faptul că Mihai Gingulescu le-a realizat pe toate la o cotă artistică înaltă, atingând – îndrăznesc să afirm – de multe ori perfecțiunea, că în interpretarea sa aceste personaje au fost vii, au fost adevărate, au fost convingătoare, că ele au avut impact asupra inimii și intelectului celor care, mulți la număr, se arătau mereu interesați să-i urmărească creațiile. Acum, prietenul și colegul nostru Mihai - sau Gimi, cum ne plăcea să-i spunem - artistul de vocație și omul înțelept, pe care te puteai baza întotdeauna, ne-a părăsit. A urcat la Marele Teatru din Ceruri, acolo unde, alături de minunații săi colegi Cornel Popescu, Aurel Ștefănescu și Ion Fiscuteanu, vegheați și ajutați de cel mai iubit și respectat regizor al lor, Gyuri Harag, vor putea relua, după 39 de ani, una dintre cele mai formidabile reușite a lor, admirabilul spectacol cu piesa *A murit Tarelkin!* de A. V. Suhovo-Kobâlin, în care întruchipau magistral un cvartet de neuitat.

Să le urăm succes și să-i aplaudăm și noi, chiar dacă de această mirifică realizare artistică nu se vor mai minuna decât îngerii.

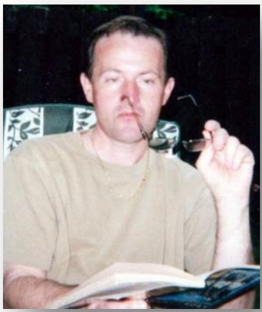

Aurel Ștefănescu (Tarelkin), Mihai Gingulescu (Generalul Varravin) în A murit Tarelkin! de A.V.Suhovo-Kobâlin

Cornel Popescu (Profesorul de filosofie), Mihai Gingulescu (Domnul Jourdain) în Burghezul gentilom de Moliere

destineliterare@gmail.com

AI FRANCISC (CANADA)

Toată viața

Toată viața
Mi-am dorit ca soarta
Să fie alături de mine
Dar când la urmă
Am trecut pe la dânsa
Mi-a spus pe șleau
Că nici măcar nu-și mai aduce aminte de mine.

Credeam

Credeam c-o să fiu poetul tuturor femeilor
Care-mi treceau prin minte
Sau prin dorințele mele nestinse
Dar au venit dumnealor,
Mi-au smuls lira și versurile,
Mi-au pus o cruce-n spinare
Și pe o muzică tristă, lipsită de armonie,
M-au dus la locul de veci.

De ieri

De ieri
Aș fi vrut să aud
C-ai ajuns în brațele mele
Și mă uit împrejur,
Îmi scutur chiar și mâinile
Dar nu dau de nimeni.

Sus

Sunt o gheată uzată
Pe care o arunci sus
În podul rătăcit de nesine,
Știind bine
Că n-ai să mai urci niciodată
La o parolă cu mine.

Prea târziu

Era mult prea târziu
Să mai fi zis TATĂL NOSTRU
Și să îmi fi făcut și o cruce
Așa c-am lăsat glonțul
Să treacă prin mine
Și poate prin tine.

Liber

Într-o bună zi
Am să fiu liber
Să mă apropii de tine
Fără ca cineva
Să mai stingă lumina
Sau să-mi explice fiecare mișcare.

Amor propriu

Am să lustruiesc îndelung
Toate cele văzute și nevăzute
Și să le pun la vedere
Pentru ca cei mulți
Să vină aproape,
Să se recunoască pe sine
Iar eu
Să-i nimeresc la fix
În amoru' lor propriu.

Dumitru GĂLEȘANU (ROMÂNIA)

Poeme

Notă: *Din volumul metafizic româno- italian « Tratat pentru nemurire/ Trattato per l'immortalità », cuprinzând 101 poeme, vol. aflat în lucru, forma finală pentru publicare.*

Curtea cu juri

« Să fii liber
nu înseamnă să faci tot ce vrei,
ci să știi că poti să vrei. »
Jean-Paul Sartre
(21.06.1905-15.04.1980)

Nu cred
într-un destin
în care
un om
oarecare
devine om-'*rău*'
dintr-o pură întâmplare –
dar, fără înfrumusețări lirice,
continuu să cred
că natura umană:
[în logica propriei sale mensuri]
e mai dură decât Curtea cu juri.

Astfel cum
tot ce-i pe cale-a
irumpe-n realitate,
are propria-i finalitate
în eternitate –
urcând
pe scara
valorilor,
într-un adevăr
diferit și mereu nou –
nu cred într-un liber-arbitru
orb, la zidirea *lui* asistând – ritualic,
dar continuu să cred în martiriul dedalic:
urmându-și linia justă-a vieții – rațională,
prin golul difuz-subliminal-animalic,
numai omul înțelept-liber-*și*-drept
însuflețește probitatea morală.

Neavând
cyber-(con)știința
viitorului,
sub semnul eternității –
nu cred într-o soartă-a lumii în care,
orice s-ar întâmpla și fără loc de-ndoială,
în numele libertății de-a trece prin viață,
un oarecare devine om-'*bun*' din întâmplare,
zbătându-se ca răul difuz și nedeterminat,
ancestral cauzat – să fie-apoi disipat
cu repeziciune în putreziciune;
dar – în virtutea dreptului meu
de-a cumpăni
între ce este
just și injust,
fără înfrumusețări lirice –
continuu să cred că natura umană,
rătăcindu-și cvadratura propriei mensuri –
deturnând tâlcul mersului-pur – pe verticală,
numai regina virtuților ne-ar mai putea salva:
a tuturor conștiința de sine – judecata morală,
într-un adevăr mereu diferit și pururea nou
încoronând opera fragilei noastre făpturi,
cum este scris deja în scripturi,
iar în lipsă(...)–
cunoscând cauza ascunsă-a lucrurilor,
numai Curtea-divină-cu-juri.

*

Călător în timp

«Timpul este înțelept, el dezvăluie totul.» Thales din Milet
(c. 624 – c. 546 î.H)

După
observații de secole
în valea uimirii
asupra Haosului primordial,
nemișcați și ancorați în lumină
ca-ntr-un vast ocean sideral-ideal,
călătorii în timp

ne flutură visul suprem-al omenirii,
din când în când proclamând, iată: –
sub vălul lumilor aparente-latente,
prin câmpul cuantic gravitațional,
fizica imposibilului se dezvăluie
cu toată splendoarea de ceruri
infinit extinse unul într-altul,
universul fără de sfârșit
străluminând
etericul
gând.

În
diferendul
arhaic-perpetuu
dintre efemer și etern,
sub vălul clipelor aparente,
inflexibila putere absolută
a spațiu-timpului
se disipează tern,
reverberând
precum o *ființă*
suficientă sieși –
în armonie cu infinitul,
în vreme ce sufletul omului –
conservat în inerție ca într-o erezie,
prin energii latente devoalând alternanța
între repaos și mișcare – în procesul genezei,
își caută sensul anonim – fără a nega rezonanța
între univers și pământ – între destin și cuvânt.

Dar timpul este în adevăr înțelept,
sub vălul lumilor aparente călcând rar și drept
spre-a desluși sensul profund-al vieții umane,
în procesul genezei – neîncetat se încovoaie,
perpetuând alternanța mișcare din mișcare,
precum fantomatica-i umbră nepieritoare.
Ah!, numai dilatând infinit spațiu-timpul,
ridicând ancora luminii ruginite, greoaie –
ca într-o mașină-a timpului călătorind
înapoi în viitor între singuratice stele,
prin găuri negre sau găuri de vierme
teleportând trupul tău încă în-*ființă*
până ce soarele sau luna dispare:
aceasta nu poate fi o erezie
decât în registrul arhaic
de valori mundane – îngălbenit în-inerție.

Încovoiat de uitări și mări de întuneric,
transgresând labirintul vieții – himeric,
un destin-pelegrin se dezvăluie-n totul,
după observații de secole –
tu, suflet al meu : tu, floare de crin!
*

KNOCK-OUT

«Oamenii cad spre cer;
căci Dumnezeu e un abis privit de jos.»
Emil Cioran (8.IV.1911-20.VI.1995)

Cu lumini și umbre
nobila artă
dansează
în spațiu-*și*-timp,
ținând în mână rotund hazardul ceresc,
dincolo de fanteziile care construiesc
neexistând nimic mai înalt omenesc.

Nobila
artă
ca un puncheur
în arcul său propriu
surclasându-și onest adversarul –
dar totul adâncit într-o muncă teribilă,
siguranța, mobilitatea și echilibrul
vădind forța lui interioară,
comprehensibilă,
agilitatea
necesară
în creația lumii
hipersensibilă,
cum însuși artistul – prin sinele lui,
în regula jocului stăvilind arbitrariul –
în tabloul vieții rostogolind licărul clipei,
cu ochii spre cer : întrezărind luminarul.

În
nobila artă,
pe scara
valorilor și a erorilor
fiecare având
propria-i măsură –
să nu uităm să ne bucurăm
neîncetat de lumină,
knock-out
acelor nimicuri și fantezii
lipsite de sens,
ce ne consumă intens energii –
precum un puncheur
cu arcul simțirii expus în surdină,
siguranța, maleabilitatea și echilibrul
vădind forța lui interioară –
atotființa privind în ochi de sus în jos,
să nu uităm a ne bucura de lumină,
ea însăși : lumină-*din*-lumină,
un simbol-al spiritului
care însuflețește
lucrurile –
prin arcul său propriu maiestuos,
a-pretutindeni – pururi ținând
hazardul ceresc-subceresc într-o mână.

Călin GEORGESCU
(ROMÂNIA)

Libertatea ca destin

În istorie se petrec uneori miracole, dar nu se instalează miracole. Cea mai mare primejdie astăzi pentru țara noastră este aceea de a ignora că am fost beneficiarii unui miracol: Neamul Românesc.

Toată lumea constată că România nu merge la potențialul ei. După 26 de ani ne uităm că nu avem drumuri ca în occident, nu avem spitale performante, nu avem școli libere și, în special, educație liberă, minte și spirit liber, nu avem o conștiință colectivă care să ne motiveze, nu avem steag pentru care să trăim bucuria vieții. După 26 de ani, românilor le este frică de libertate. Este un sentiment de prăbușire generală strivit sub teama tuturor și abandonarea conștiinței de sine și de aici a conștiinței colective. Depărtarea de sine și frica de răspundere individuală a fiecăruia dintre noi ne-a aruncat la marginea lumii, dar și la marginea vieții. Trăim într-o stare de fericire retrogradă nefiind capabili să simțim cine suntem noi și să acționăm în consecință. Gândim și acționăm doar cum ne-au făcut alții să gândim și să acționăm.

Fariseii scriu astăzi o pseudoistorie, iar noi ne-am uitat și abandonat istoria adevărată și pe cei care au murit pentru ca noi să avem un destin. Prin Haret și Mehedinți, România a fost condusă jumătate de secol prin știință, rigoare și școala muncii. Tot munca este și acum importantă, dar mai specială: munca din străfundul sufletelor noastre. O lume fără rădăcini cum este astăzi România, este o lume fără morală, care uită de Brătianu, Eminescu, Onicescu, Mihoc, Moisil, Carafoli, Gogu Constaninescu, George Manu. Aceștia și mulți alții au făcut istorie și nu evenimente. Au demonstrat că societatea este condusă de oameni care dau, nu care iau. Este clasică astfel diferența între celebritate și popularitate.

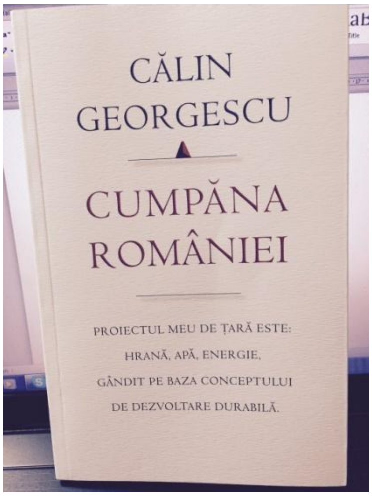
România este astăzi condamnată la neputință pentru a fi exploatată printr-o manipulare în masă și absență totală a ideilor mari, minți captive și cădere morală uriașă. Totul este acoperit de un mit politic. Oameni politci caută soluții pentru ei, nu pentru țară. Lipsesc cu desăvârșire viziunea pe termen lung, harta viitorului și metoda. Se gândește mic și se acționează și mai mic. Populația României continuă să se închine la zei de ceară arși în cuptoarele unei tranziții nesfârșite, sub toga cărora se ascunde marea fraudă.

Creionez bilanțul decadenței, atunci când civilizația, ca fruct al mucii și pasiunii, nu este înteleasă: genialitatea copiilor abandonată și familia distrusă ca și concept. Ce țară este aceea care nu-și iubește copiii și îi abandonează? România a pierdut în exterior peste 4 milioane de români. Ne-am decimat biologic. În plus, familia, baza formării societății, este distrusă. Analfabetismul a ajuns la 20%. Mortalitatea infantilă 13/1000 de nou-născuți. Este uriaș. Politica demografică inexistentă. Într-o democrație cu o clasă de mijloc slabă vor fi mereu populism, conflicte interne, invidie și violență. Industria modestă, datorii externe mari, creștere zero, șomaj uriaș. Nimeni nu plătește și nu este tras la răspundere. Legea fără dreptate este o vorbă goală. Polarizarea sărăciei și bogăției este îngrozitoare. Sistemul unitar de amenajare a pădurilor bulversat. Solurile distruse, iar fără pădure și sol bine gospodărite, hazardurile hidrologice și geomorfologice sunt uriașe.

Și totul pleacă de la educație, care, dacă nu este liberă, nimic nu e. Totul merge prost în învățământul nostru și, desi sunt raportate de 26 de ani rezultate slabe și foarte slabe, nimeni nu întreprinde nimic și nimănui nu-i pasă. Nu se fac nici cele mai mici eforturi pentru formarea oamenilor de la catedră, chiar dacă există atâtea posibilități, dar nu există interes poate!? Părinții sunt lăsați, la rândul lor, într-o ignoranță totală, separați de școală și nu se înțelege că simpla comunicare între ei și școală nu are nevoie de legi, ci doar de iubire. Toți oficialii rămân ignoranți și farisei, când este vorba de școala românească. Se face doar propagandă cu olimpicii și geniile, când, de fapt, toți sunt genii cu diferența că sunt săraci și abandonați de familie și de stat undeva

la marginea țării.

În fapt nu suntem pregătiți pentru o educație centrată pe om ca entitate. Nu suntem pregătiți să acceptăm diversitatea umană, modele distincte de succes, nevoia de opțiune, de drum personal, de stiluri de învățare și aspirații unice. Probabil că dacă am face asta, am primi o doză prea mare de libertate care ar putea să ne fie fatală, am scăpa de sub control, iar corporațiile care au înlocuit statul în România ar pierde totul. Și sigur, această stare de fapt este menținută cu intenție pentru că pământul conștiințelor noastre nu este destul de deștelenit pentru a primi această sământă sacră a Divinității, pentru ca omul să ajungă ce a fost destinat să fie: Liber și Independent.

Românii în continuare au nevoie de catalog unde să fie strigați pe numele de familie cu autoritate, mânați de la spate și ținuți în chingile fricii de libertate și de moarte. Dar în special de frica de responsablitate. Părinții actuali le dau copiilor exact cât cred ei că merită ei înșiși... Adică neîncrederea lor în ei înșiși și sentimentul neputinței și al sclaviei moderne în care se află întreaga țară.

Și cu toate acestea susțin ferm că nu există nicio fatalitate atunci când suntem animați de un ideal comun, atunci când știm unde mergem și atunci când, uitându-ne la geografia țării, cu luciditatea de a privi viiorul, ne fructificăm șansele mari pe care le avem: hrana și apa. Capital natural bun și poziție geografică strategică la granița cu Asia. Încrederea în tineri motivați de istoria noastră și investiția în om care să fructifice genialitatea românească sunt căile de progres. Excelența și competența nu depind de mărimea țării, ci de sistemul ei de educație.

Condiția regăsirii încrederii este însă unitatea națiunii și aici trebuie să ne aflăm, chiar dacă nu am căzut de acord întotdeauna. Clasa politică trebuie să înțeleagă că interesul național nu este dependent de rezultatul alegerilor, ci de o anumită gândire comună privind ieșirea țării din starea de moleșeală colectivă generalizată.

Să aducem țara la nivelul unei chemări! Să ne mobilizăm forțele și să folosim atuurile noastre pentru a ridica un steag printr-un proiect de țară unic în lume: hrană, apă, energie.

Statul este făcut să asigure buna funcționare și trebuie să fie imparțial. Nu aparține celor care pe timp limitat au primit gestionarea lui, ci națiunii. Statul dă semnalul să fii om demn. Dacă nu este stat, nu este nici emergență și nici demnitate. Din punct de vedere institutional, statul reprezintă legea. Echilibru între stimularea mediului de afaceri și protecția socială. Economia proprietarilor. Renașterea locurilor de muncă.

Demnitatea provoacă demnitate, iar conducerea țării se impune prin virtute. Avem de servit o cauză nobilă: o Românie reunită și stăpână pe propriul ei destin. Să fim credincioși idealurilor noastre și să rămânem demni!

România trebuie să știe ce vrea, iar poporul român să înțeleagă ce poate!

„Luni, 10 octombrie, ora 17.00, în sala mare a Centrului de Cultură și Arte „George Topîrceanu" din Curtea de Argeș, se va lansa „Cumpăna României" (Editura Christiana, 2016) de Călin Georgescu, expert internațional în dezvoltare durabilă.

Cititorii revistei „Curtea de la Argeș" îl cunosc pe autor din revistă (a se vedea numărul din august 2016), din conferința ținută la ziua revistei, ediția 2015, de pe internet, de la televizor.

Este vorba despre o carte care propune un proiect de țară, pune diagnostice lucide lumii și României deopotrivă, dar propune și soluții realiste, ba chiar urgente („hrană, apă, energie", sub sloganul „Pentru noi, prin noi înșine!"), o carte care se poate constitui într-un benefic program de guvernare.

Va vorbi despre carte prof. Pavel Chirilă (postfatator al cărții; cartea are și două prefețe, una semnată de Eugen Mihăescu, membru de onoare al Academiei Române și una de subsemnatul), iar autorul își va prezenta ideile, într-o scurtă prelegere.

Sunt așteptati iubitorii de cultură, prietenii revistei, toți cei interesați în „mersul lumii", în soarta României – aflată în cumpănă în această vreme.''

Gh. Păun, academician

(Sursa: http://uzp.org.ro/cumpana-romaniei-de-calin-georgescu/ din 7 septembrie, 2016)

Daniela GÎFU
(ROMÂNIA)

Interviu cu domnul dr. hab., prof. Constantin Gaindric, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei

Daniela GÎFU: Un reper de profesionalism, o figură luminosă, un om al echilibrului, devotat, sofisticat, galant, educat, uneori însingurat... sunt doar câteva trăsături pe care le aveţi. Cât de bine v-am creionat portretul, stimate Domnule Profesor?

Constantin GAINDRIC: Din calificativele ce mi le atribuiți consider mai apropiate de original om al echilibrului (numai în unele cazuri), devotat, uneori însingurat… Dar și pedant (o calitate nu prea agreată de colegi).

Daniela GÎFU: V-aș propune să ne întoarcem în timp... Istorisiți-ne câteva amintiri din copilărie. Primii ani de școală.

Constantin GAINDRIC: Un singur copil într-o familie de țărani care citeau ziare, dacă vreun vecin, fiind la Bălți, cumpăra și ruga să i se citească, ca să știe dacă nu se va începe iar război. Cărți erau doar câteva și acelea departe de interesele lor. Am fost un copil destul de bolnăvicios, retras, care a fost înscris la școală deoarece o sală de clasă se afla chiar în casa noastră. Când părinții plecau, eram lăsat pe seama învățătoarei și răspundeam la întrebări când altcineva nu știa răspunsul. La un control, în primăvara anului 1948, inspectorul o întrebă pe dna Obadă, învățătoarea, de ce nu-l lasă pe micuțul din banca întâia, care tot timpul ridică mâna, să răspundă. A fost nevoită să mă ridice să răspund, iar în registru a apărut numele meu. Probabil s-a temut doamna învățătoare să spună că încă nu eram elev.

Am citit mult. Spre regret numai ce era în biblioteca sătească și cea a școlii. Cine selecta acele cărți nu știu. Acum îmi dau seama cât de departe era fondul de carte de ce ar fi fost necesar. Eram privilegiat: aveam acces liber la rafturi, mi se permitea să aleg 4-5 cărți. Au fost tentative din partea unor profesori să mă înscrie la corul școlii. Cu greu am fost scutit de aceasta, în schimbul participării la ansamblul de dansuri cu care am ajuns să evoluăm și la Festivalul Republican în 1957, la care se făcea o selecție pentru Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Moscova. Ansamblul nostru nu a trecut filtrul. În anul cinci al facultății, după sesiunea de iarnă, am fost trimiși în școlile care nu aveau profesori de matematică. În satul Milești, raionul Nisporeni, unde am fost trimis, profesorul de muncă era cel ce preda matematica. După o săptămână de așteptare în Nisporeni am ajuns la destinație (venise cu un tractor cineva de la gospodăria agricolă din Milești, deoarece drumurile erau desfundate și alte mijloace de transport nu reușeau să circule). Până am reușit să găsesc o gazdă, o săptămână am dormit în cancelarie. Eram cu 2-3 ani mai în vârstă decât elevii clasei a zecea. Acum mă mir cum de am reușit să

destineliterare@gmail.com

stabilesc relațiile ce mi-au permis să duc sarcina cu succes.

Daniela GÎFU: Practic, v-ați născut și v-ați format în perioada "socialismului dezvoltat", când grafia latină a fost interzisă. Am avut bucuria să descopăr atașamentul față de valorile românești. Cum ați descrie cei 47 de ani din viața dumneavoastră până când a apărut prima publicație scrisă în limba română cu grafie latină? Cât de greu a fost să vă adaptați?

Constantin GAINDRIC: Primele cărți citite și manualele au fost cu grafie chirilică, însă am avut de la un unchi al mamei vreo 4 cărți cu grafie latină. Îmi amintesc de romanul „Ben -Hur", o istorie a creștinismului (autorul Lew Wallace), pe care l-am recitit iarna aceasta, „Război și pace" de L. Tolstoi, o carte despre preocupările de fenomene paranormale ale unui vestit fizician și chimist englez William Crookes și o nuvelă în versuri (nu știu nici autorii, nici denumirile, deoarece nu avea primele pagini) despre un oarecare Ion Săracul. Vă dați seama cât de potrivită lectură era pentru un copil de 8-9 ani…

Peste mulți ani am început să-mi colectez o bibliotecă în română, din cărți procurate de la librăria „Drujba" din Moscova, unde vânau cărți românești cei ce făceau studii în metropolă. Erau foarte ieftine și ne puteam permite chiar cu bursele noastre. În perioada 1965-1966 am abonat, fiind în Moscova, ziare editate la București. Revenind la Chișinău, abonasem săptămânalul „Literatura și Arta", însă nu aveam răbdarea să ajung acasă și făceam coadă la chioșc, să-l citim cu colegii de dimineață.

Mi se pare că nimeni din cei ce au ținut o carte în mână, nu au avut nevoie de o adaptare specială la grafia latină. Sper că nu greșesc.

S-a scris și s-a vorbit mult despre perioada renașterii naționale. De firea mea nu sunt revoluționar. Nu ies la tribună, considerând că dacă persoana își face datoria conștiincios acest fapt este un argument mai de valoare. Și totuși, am participat și la mitinguri și la Marea Adunare Națională din 27 august la care s-a votat Declarația de Independență.

Întrebați de atașamentul față de valorile românești. Cred că în primul rând ar fi cazul de vorbit de valori general umane. Și să nu vă mire afirmația că în Uniunea Sovietică am avut norocul să avem acces la valorile literare universale. S-au tradus în rusă cei mai mari scriitori occidentali (excepție cei contemporani, ce în mod direct nu agreau ideologia promovată). Și toate cărțile erau accesibile ca preț. Se citea, se discuta. Practic, în fiecare locuință erau cărți, mai ales când editurile din Chișinău au purces la editarea a câte 100-200 de mii de exemplare ale celor mai solicitați autori. Și la Chișinău o perioadă mică de timp se găseau cărți ale autorilor români, dar mai mult traduceri, însă foarte repede a dispărut această posibilitate. O cunoștință, șef de secție la departamentul comerț cu cărți, îmi spunea cum baloturi nedespachetate erau returnate cu motivația „la Chișinău nu se solicită decât albumele de artă în limba română".

Daniela GÎFU: După terminarea studiilor liceale ce v-a determinat să vă înscrieţi la Institutul Pedagogic de Stat „Alecu Russo" din Bălți!? Ce eminenţi dascăli v-au marcat parcursul inițial?

Constantin GAINDRIC: În școala medie (licee nu erau în URSS) eram pasionat nu numai de matematică, dar și de chimie. Știm cu toții ce influență are un profesor erudit, pasionat de disciplina ce o predă. Iar profesorul de chimie, dl. Jamba, m-a sfătuit să mă înscriu la Facultatea de Chimie a Universității din Chișinău. Nu știu, dacă am fi discutat acum, în caz de îmi acceptau actele. Mi s-a spus însă, că deoarece nu aveam nici 16 ani împliniți, să vin când voi avea 17 ani. – așa erau regulile pentru admiterea la chimie.

La Bălți astfel de restricții nu erau. Astfel m-am înscris la matematică, având norocul să ascult prelegerile profesorilor Valentin Belousov, Israel Gohberg, Vasile Ceban, care au influențat și mai departe viața mea. Peste ani am devenit și colegi la Institutul de Matematică cu Centru de Calcul.

Daniela GÎFU: După terminarea facultății ați început să lucrați în domeniul cercetării la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Ştiinţe a Uniunii Sovietice din Moscova. De ce Moscova? Cum ați descrie acea perioadă?

Constantin GAINDRIC: După facultate am fost înrolat în armata sovietică. Profesorul V. Belousov, care deja activa în Institutul de Matematică, mi-a spus ca la întoarcere să apelez la domnia sa. Cei trei profesori din Bălți m-au recomandat academicianului Vladimir Andrunachievici,

directorul Institutului, care a găsit pentru mine un post de laborant superior. Peste vreo 3 săptămâni eram deja delegat la Moscova, la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Ştiinţe a Uniunii Sovietice, pentru un stagiu de doi ani în domeniul modelării matematice a proceselor din economie. Era un institut recent format la insistența unor personalități marcante, academicienii V. Nemcinov, L. Cantorovici (laureat al Premiului Nobel), N. Fedorenco și alții, care vedeau necesitatea unor abordări contemporane a problemelor economiei. Am avut norocul să particip la mai multe evenimente, având colegi cercetători matematicieni și economiști, cu viziuni moderne, complet diferiți de marea majoritate a economiștilor închistați în dogmele promovate de oficialități.

Daniela GÎFU: La câţiva ani după fixarea pe post la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Ştiinţe a Uniunii Sovietice din Moscova, v-ați susținut teza de candidat în științe tehnice *(echivalent cu actualul titlu de doctor)* la același institut, apoi vi se conferă titlul ştiinţifico-didactic de cercetător ştiinţific superior. Practic, până la câştigarea independenţei Republicii Moldova, dumneavoastră vă împlineaţi profesional în inima fostei URSS. Cum ați descrie toți acești ani? Ce bariere ați întâmpinat, dacă le-ați întâmpinat?

Constantin GAINDRIC: Cred că este o confuzie. M-am întors la Chișinău la Institut după doi ani, în octombrie 1966. Între timp în URSS se promova ideea creării unui sistem centralizat de planificare, bazat pe metode economico-matematice utilizând calculatoarele. La Moscova se formase un Institut de cercetări în problemele planificării și un centru de calcul al Comitetului de Stat al Planificării al Uniunii Sovietice. Și în fiecare din cele 15 republici din componența Uniunii Sovietice s-au creat centre de calcul ale Comitetelor republicane de planificare. De aceea s-a solicitat să fie delegat la o structură a Comitetului republican pentru planificare cineva, care ar consulta și ajuta la formarea centrului de calcul. La moment în Institutul de Matematică mai era un coleg dr. D. Zambițchi, care făcuse o specializare la Institutul Central Economico-Matematic.

Nu cunosc considerentele, de ce în iunie 1967 anume eu am fost transferat la dispoziția Comitetului republican pentru planificare. Așa că în 1970, la 29 ani neîmpliniți, am fost numit director al Centrului de Calcul al Comitetului Republican pentru Planificare (*Gosplanului*). Continuam cercetările, însă mediul nu era prea prielnic.

Numai în octombrie 1977 am reușit să mă întorc în Institutul de Matematică. Am prezentat și susținut teza de doctor (numită în URSS de candidat în științe, cea de a doua fiind de doctor în științe) la Institutul Central Economico-Matematic. Se abordau problemele modelării funcționării transportului de mărfuri.

De ce în științe tehnice (în România ingine-rești)? Datorită nomenclatorului specialităților științifice din acele timpuri. Specialitatea „Informatica" în Republica Moldova a fost inclusă în nomenclatorul specialităților științifice doar în anul 2004.

Daniela GÎFU: Studiile doctorale le-ați finalizat în anul 2000, când vi s-a conferit titlul de doctor habilitat la Universitatea Tehnică a Moldovei. Aşa aţi ales să lucraţi în mediul academic? Sau v-aţi împărţit între cercetare şi catedră? Ce materii/ştiinţe aţi predat studenţilor dvs.?

Constantin GAINDRIC: Ar fi cazul de precizat, a doua treaptă - doctor habilitat - există în câteva țări europene: Franța, Ungaria... (și în România a existat titlul de doctor-docent).

Prima teză (cea de doctor) se axa pe unele generalizări ale problemei a mai mulți comis-voiajori și aplicații la transportarea partidelor mici de mărfuri. Teza de doctor habilitat avea titlul „Metode matematice de fundamentare a deciziilor în probleme slab formalizate."

Practic, toată activitatea mea a decurs în instituții de cercetare. Aici mă simțeam acasă. Am ținut și cursuri la Universitate, Academia de studii economice, însă doar episodic.

Daniela GÎFU: În anul 2007 ați fost ales membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a Moldovei. Este o recunoaștere impresionantă a profesionalismului dumneavoastră. Povestiți-ne despre acel context și condițiile favorizante ale acestei numiri.

Constantin GAINDRIC: Am fost ales membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a Moldovei în

anul 2007. Cred că până la titlul de profesor universitar sau cercetător este o recunoaștere a profesionalismului și meritele persoanei. Membru al Academiei poți deveni doar dacă pe lângă calități apar și unele circumstanțe favorabile ce deseori nu depind de persoana în cauză.

Să ne amintim câți scriitori clasici, pe care îi citim și astăzi, nu au fost membri ai Academiei Franceze, iar mulți din foștii membri ai Academiei Franceze sunt uitați cu desăvârșire.

Daniela GÎFU: Aţi scris nenumărate studii şi cărţi de specialitate. Puteţi să enumeraţi câteva titluri şi tematica pe care o abordează?

Constantin GAINDRIC: Am început cercetările cu metode de optimizare, inclusiv multicriterială, cu precădere pentru unele probleme de funcționare a întreprinderilor de transport auto. Cu timpul, acumulând o experiență nu prea reușită de conlucrare cu cei ce ar fi trebuit să fie beneficiarii acestor cercetări, m-am orientat spre sistemele suport pentru decizii (SSD). În aceste sisteme, destinate ajutorării decidenților, se mizează pe conlucrarea sistemului cu persoana, iar soluția propusă de sistem este mai uşor acceptată, deoarece în elaborare participă decidentul. Calculele de rutină în SSD îi revin calculatorului, iar decidentul este cel ce alege varianta, care în cea mai mare măsură corespunde viziunii sale de „optim”. Am luat în ghilimele, deoarece nu orice soluție optimală, în sensul inclus în modelul matematic, ține cont de toate criteriile de care se conduce decidentul, dar și de unele preferințe ale sale, care în fond nu pot fi formalizate și incluse în modelul procesului. Deci, am trecut de la sisteme rigide la unele ce conlucrează cu persoana.

Am publicat ceva peste 150 lucrări, inclusiv 2 monografii, 3 capitole în monografii colective, 2 dintre ele reeditate de 2 ori în SUA. Am fost coeditor la 3 culegeri de articole științifice.

Dintre titluri: Luarea deciziilor. Metode și tehnologii; Considerente asupra edificării societăţii informaţionale în Moldova; A decision support system for Resources planning in scientific and technical programs; Fuzzy evalution processing in Decision Support Systems; Decision support systems in ultrasound diagnostics; Concept of computer-aided tools for diagnostics and classification of early stages of non-alcoholic fatty liver disease; Emergency-SonaRes: A System for Ultrasound Diagnostics Support in Extreme Cases; SonaRes Platform for Development of Medical Informatics Applications; Re-engineering of SonaRes Knowledge Base for On-Site Triage Task in Mass Casualty.

Din titluri se vede că toate preocupările mele țin de luarea deciziilor - mai înainte în probleme legate de transporturi, repartiția finanțării proiectelor în cadrul unor programe de stat.

Ultimii ani sunt dedicați diferitelor probleme ce îi preocupă pe medici: diagnosticarea, stabilirea unor criterii pentru categorizarea anumitor maladii.

Conlucrând cu specialiști de cea mai înaltă calificare, după lungi discuții începem a înțelege limbajul medicilor, iar dânșii înțeleg ce pot cere de la noi. Cu atât mai mare este satisfacția ambelor părți - a medicilor că au obținut un instrumentar performant care îi ajută să găsească o cale reușită de tratament a pacientului, iar a informaticienilor că au reușit să elaboreze ceva nou și util. De fiecare dată căutăm să vedem ce este deja realizat în lume și, dacă este ceva similar, să găsim soluții care înlătură neajunsurile lor.

Daniela GÎFU: Ne cunoaştem de câţiva ani prin intermediul evenimentelor ştiinţifice organizate fie de dumneavoastră, fie de noi cei de la Facultatea de Informatică din Iaşi. Cum şi când s-a produs această puternică colaborare între cele două instituţii?

Constantin GAINDRIC: În anul 1992 am participat la o conferință organizată de un membru corespondent al Academiei Române, H. N. Teodorescu, după care au urmat vizite reciproce de câteva ori pe an a colegilor din Institutul de Informatică Teoretică și a Facultății de Informatică din Iași la Chișinău și ale colegilor mei la Iași.

Vă fac o destăinuire.

Vin la Iași cu dragoste de câte ori am cea mai mică ocazie. Și colegii din Iași sunt printre cei mai așteptați la Chișinău. Dar și la București am colegi, prieteni.

Cum? Probabil nu numai tangențe în cercetare, dar și ceva mai mult decât colegialitate între persoane, iar aceasta a condus și la oficializarea relațiilor între instituții.

Daniela GÎFU: Aveți rude în România? De unde această dragoste necondiționată de poporul Român?

Constantin GAINDRIC: La Bacău din 1940 a locuit un unchi al mamei, pe care l-am vizitat fiind invitat la Uzina de avioane (produceau, mi se pare, avioane de vânătoare tip MIG) pentru consultații. Dânsul a fost la Chișinău de câteva ori. La întrebarea de „dragoste necondiționată de poporul Român" cred că aș răspunde cu întrebarea: Dumneavoastră iubiți poporul Român?

Daniela GÎFU: Sunteţi redactor şef al unei reviste de limbă engleză numită semnificativ „Computer Science Journal of Moldova". Care sunt obiectivele şi deziderate acestei publicaţii? Cu ce alte reviste aţi colaborat şi colaboraţi în prezent?

Constantin GAINDRIC: Cu 24 ani în urmă, cu un grup de colegi (printre care Svetlana Cojocaru, Victor Ufnarovski, Iurie Pecerski, Galina Magariu), în urma unor lungi și controversate discuții, am inițiat, prima în Republica Moldova, revista de informatică și singura pe atunci de limbă engleză. Anul 1993 nu era din cei ce favoriza editarea revistelor. Nici salariile nu se achitau la timp. Am avut norocul (să vedeți că atât de frecvent vorbesc de noroc), de domnul Andrei Vartic și fundația culturală Basarabia, care cât a existat, dar, spre regret, a existat numai un an, a plătit facturile tipografiei, celelalte lucrări fiind voluntariatul colegilor.

Cum scriam în adresarea către cititori, ***revista pentru noi era un simbol real al independenței noastre*** și sperăm că va fi utilă și interesantă. Simbol al independenței, deoarece nu trebuia să cerem permisiunea Moscovei pentru a o edita.

Scopul nostru primordial a fost și este de a promova cercetările efectuate în Institut și în Universitățile din Republica Moldova, dar şi de a iniția colaborări cu colegi din centrele de cercetare din Europa și din lume. Cu satisfacție pot să constat că pe lângă autorii tradiționali din România, Rusia, Ucraina, publicăm rezultatele cercetătorilor din Franţa, SUA, Germania, Italia, Elveţia, Vietnam, Suedia, Bulgaria, Polonia, Spania, Marea Britanie, Mexic, Ungaria, China, Austria, Grecia, Japonia, India, Iran, Finlanda, Canada și încă vreo 15 țări.

Sunt onorat să particip în colegiile redacționale a unor reviste științifice din România, Ucraina, Federația Rusă, Bulgaria…

Daniela GÎFU: Știu că nu v-ați retras din activitate niciodată cu adevărat. De fapt, sunt oameni care nu se "pensionează" niciodată, ceea ce mă determină să vă întreb, ce proiecte de viitor aveţi? Am în vedere tărâmul profesional, fără însă a-l ignora pe cel personal.

Constantin GAINDRIC: Nici nu intenționez. Încerc să continui elaborarea unor sisteme informatice pentru medici. Este un domeniu care, pe lângă atractivitate, ar fi de real folos pentru populație.

Se resimte însă dificultatea interacțiunii cu medicii. Până acum am avut norocul să colaborăm cu persoane extrem de receptive și doritoare să realizeze ceva nou. Sper să reușim și în alte proiecte.

Vârsta de pensionare am depășit-o. Mai am câteva datorii: doi doctoranzi să-și termine cercetările, un proiect cu colegii din Germania și Austria să-l realizăm. Și atunci mai vedem.

Daniela GÎFU: Curând, pe data de 11 septembrie, veți împlini 75 de ani! O vârstă frumoasă! Un secret pe care merită să-l dezvăluim cititorilor noştri! În realitate, prin această extraordinară statură atletică, păreţi mult mai tânăr. Cum aţi reuşit să vă menţineţi forma fizică şi această prospeţime de invidiat? Faceţi sport? Aveţi o dietă specială?

Constantin GAINDRIC: Orice vârstă are farmecul ei. Nimic nu am de ascuns. Ceva ce ține de ereditate. Și tatăl era înalt, și cei doi fii suntem de aceeași statură. Cu 4-5 ani în urmă puteam face schimb de costume. Am lucrat permanent. Nu am făcut sport (nu de performanță) decât până la 22 de ani. Nu am dietă şi nu am avut.

Daniela GÎFU: Când am aflat că ziua dumneavoastră este pe 11 septembrie, ca să n-o uit, imediat am asociat-o cu tragicul eveniment din America, 11 septembrie 2001. Ce părere aveți, dumneavoastră, care ați trăit o viață în Moscova, de situația politică mondială?

Constantin GAINDRIC: Eram cu colegii la o cafenea, celebrând împlinirea a 60 de ani, când cine-va mi-a spus de eveniment. L-am rugat să nu anunțe, altfel câțiva din cei prezenți, care aveau copii în SUA, ar fi plecat, cu toate că nu ar fi reușit să-i con-tacteze. Cred că de vreo 20 de ani, când am înțeles că nu am nici cea mai mică posibilitate să influențez evenimentele, când m-am dezamăgit de politicienii din Republica Moldova, am încetat să mai citesc ziare, să privesc emisiuni politice. Pe Internet pot citi informația succintă și, numai rareori, mai detaliată.

G. Simenon, cunoscând președinți, prim miniștri și alți mari demnitari din multe țări se mira cum de ajung la putere persoane cu așa calități intelectuale și morale. Și la marile puteri se întâlnește acest fenomen. Exemplele le cunoaștem.

Daniela GÎFU: Deoarece acest interviu este mai puţin convenţional, mi-am permis să vă pun unele întrebări care nu aparţin de domeniul ştiinţei. Aş mai avea o ultimă întrebare. Ce vă bucură şi ce vă supără cel mai mult!?

Constantin GAINDRIC: ***Mă supără și mă întristează ce se întâmplă la noi, în Republica Moldova.***

Am avut mari speranțe, însă cei ce au ajuns la putere confirmă spusele lui G. Simenon. Orizontul lor, atitudinea față de educație, știință, față de popor denotă poate nu rea voință, însă cert neprofesionalism și lipsă de scrupule. Nici cea mai bolnăvicioasă imaginație nu ar promova ceea ce se promovează în Republica Moldova.

Prea puține lucruri mă bucură. Dar să nu exagerez.

Mă bucură copiii și nepoții. Mă bucură colegii, succesele lor. Mă bucură că reușim să realizăm unele proiecte cu colegii din România, Germania. Tinerii talentați mă bucură. Aș vrea să fie mai mulți și mai insistenți.

Mă bucură că încă mai este ceva de care mă pot bucura.

Daniela GÎFU: Cu emoție și nespusă bucurie mărturisesc faptul că am reușit să duc la bun sfârșit un interviu de suflet! Vă mulțumesc că ați răspuns invitației de a ne împărtăși din plinătatea vieții dumneavoastră. Vă doresc putere de muncă, inspiraţie şi sănătate!

**** Constantin GAINDRIC, născut la 11 septembrie 1941 în satul Zăicani, raionul Rîşcani. Doctor habilitat (în ştiinţe tehnice), cercetător ştiinţific principal, profesor universitar, conducător științific, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, fondator și redactor șef al publicației Computer Science Journal of Moldava, membru al multor colegii redacționale de reviste științifice, membru al Societății Balcanice de Sisteme Fuzzy, a Societății române de modelare matematică etc.***

Iaşi, România
Septembrie 2016

Nadejda GODOROJA
(REPUBLICA MOLDOVA)

Saga familiei oncologului

(Amintiri din Uniunea Sovietică)

(Continuare din numărul trecut)

Ultimele evenimente m-au schimbat mult. Pe lângă faptul că îmi era frică de tot, inclusiv să rămân singură în casă şi ziua, mă străduiam să protejez orice fiinţă pe care o puteam proteja la vârsta aceea: de la pârăiaş aduceam pisici mici aruncate şi le hrăneam acasă; dacă „plângea" căinişorul vecinului, eu imediat treceam gardul cu o bucăţică de pâine pentru el. Când căinişorul, nu ştiu prin ce împrejurări, şi-a fracturat piciorul, îl pansam, aduceam vasul cu apă şi mâncare lângă el, ca să-i fie mai uşor să ajungă la ele. De aceea, părinţii mei de pe atunci au intuit că, probabil, voi deveni medic. În toamna anului 1949 ne-a vizitat bunica. Am insistat să plec la bunica. La bunei mă simţeam în protecţie, tot timpul comunicam cu ei. Am rămas acolo până în luna octombrie 1950. Până acum îmi amintesc mirosul proaspăt al bucatelor pregătite de bunica în cuptor, „la para focului". De Crăciun, pe lângă bucate gustoase, bunelul a mai coborât din pod struguri, păstraţi pe coardă. Vara, de Sfântul Ilie, am fost cu bunica la biserică şi am sfinţit fructele de vară şi faguri de miere. La începutul lunii octombrie, tata, care fusese transferat în funcţie de director de şcoală în alt sat, în Sămăşcani, a venit să mă ia acasă ca să merg la şcoală. Aici aş vrea să menţionez că tatăl meu a fost de multe ori transferat de la o şcoală la alta. El nu era membru de partid şi trebuia întocmai să urmeze indicaţiile Ministerului Educaţiei (atunci – Ministerul de Învăţământ). Dacă era chemat la minister, noi deja ştiam că acolo au apreciat pozitiv lucrul lui în şcoală şi acum îl vor transfera în altă şcoală, în care lucrurile nu erau suficient de bine organizate.

Fiind trecut cu serviciul de la Olişcani la Sămăşcani, tata mai întâi a plecat şi a început cu colectivul anul de studii şi numai la început de octombrie a venit să ia familia de la Ghidirim cu el. Bunelul nostru era la vie. Până încărcau lucrurile noastre în camion, tata a plecat la vie să-şi ia rămas bun de la bunelul. Şi s-au întors amândoi. Bunelul ne-a adus într-un coş de lozie poamă, s-a apropiat de noi, ne-a sărutat pe toţi şi a spus liniştit: „Ce bine-i că am dovedit să vă văd pe toţi şi să vă petrec, probabil, vă văd ultima oară". Maşina s-a pornit, eu am mers în cabină cu şoferul, un om necunoscut, însă totuşi am îndrăznit şi l-am întrebat: „De ce bunelul ar putea să ne vadă ultima oară? Noi doar o să ne întoarcem, o să venim de sărbători". Şoferul mi-a spus că bunelul a zis aşa, deoarece e bătrân şi e posibil să moară. Eu puteam să-mi imaginez orice, numai una ca asta nu puteam – cum poate să dispară bunelul meu atât de zâmbitor, binevoitor, cu ochii de un siniliu sclipitor, barba şi părul albe, dar încă destul de dese?... Aşa s-a şi întâmplat – la sfârşitul anului şcolar după clasa întâia părinţii nu m-au dus la bunei, deoarece aveam probleme de sănătate, iar toamna târziu bunelul nostru a decedat.

Anii de şcoală

Sămăşcani

Astfel, s-a terminat perioada dulce a copilăriei , când n-ai obligaţii, decât să-i bucuri pe cei apropiaţi cu prezenţa ta - am început studiile la şcoală în satul Sămăşcani. Dimineaţa la 4 octombrie, mama m-a îmbrăcat în uniformă şcolară, mi-a legat panglică în păr şi apoi tata m-a chemat şi mi-a spus: „Astăzi tu

destineliterare@gmail.com

începi studiile în şcoală, dacă vrei să fii om, să-ţi pui toată străduinţa, căci studiile şi sunt lucrul tău principal la această vârstă. Sper că m-ai înţeles”. Aceasta a fost prima şi ultima dată când tata mi-a dat o povaţă. El socotea că asta-i pentru toată viaţa şi nu se mai întorcea la tema aceasta. Niciodată nu ne-a întrebat ce note primim la şcoală, nu ne-a controlat agendele şi caietele. Noi discutam cu părinţii despre cărţile citite în afara programului şcolar, despre cele văzute sau auzite la radio şi niciodată nu discutam succesele noastre de la şcoală. Părinţii aveau toată încrederea că noi nici la şcoală, nici în viaţă n-o să procedăm incorect.

M-am bucurat mult de întâlnirea cu prima mea învăţătoare. Deşi mie nu-mi era interesant la multe lecţii, deoarece programul clasei întâi în primele două semestre atunci prevedea învăţarea alfabetului şi scrierea fragmentelor de litere şi numai după Anul Nou începeam să citim texte mici şi să scriem silabe şi cuvinte, îmi plăcea să plec la şcoală, deoarece în fiecare zi asta era încă o întâlnire cu învăţătoarea mea, Lidia Andreevna Iaţco, pe care o iubeam foarte mult. Era liniştită, avea un glas domol şi blând, cu multă răbdare se apropia de fiecare copil, îi arăta cum să ţină corect creionul în mână, îl netezea pe cap în semn de încurajare pentru fiecare succes, până şi la recreaţie (pauză) nu mergea în cancelarie, rămânea cu noi, elevii, ne dădea diferite sfaturi, discuta cu noi şi despre fraţii sau surorile noastre mai mici, sfătuindu-ne ca şi lor să le arătăm Abecedarul, să-i învăţăm literele; pe mulţi dintre noi asta ne ridica la o treaptă mai înaltă decât numai elevi din clasa întâi. Ne simţeam şi învăţători pentru cei mici de acasă. Au trecut mulţi ani. La sfârşitul anilor 90, dând interviu la radio, moderatorul emisiunii m-a întrebat: „Vă amintiţi de prima Dvs. învăţătoare?”. Am început să vorbesc despre prima mea învăţătoare atâta, că el a fost nevoit să insiste să ne întoarcem la tema principală a emisiunii – despre medicină.

Într-o noapte de decembrie a anului 1950, pe la ora 11, tata s-a întors de la raion, unde fusese invitat la o adunare. Mama a pus masa şi l-a chemat să mănânce. M-am urcat pe scaun şi i-am spus lui tata: „Îţi spun poezia, pe care am învăţat-o pentru mâine”, dar tata mi-a zis: „Nadiuşa, nu trebuie, noi doar ne-am înţeles, o să spui poezia mâine la şcoală, dacă Lidia Andreevna te va întreba, iar acum noi o să plecăm afară, că-i o noapte superbă”. Afară erau -27 grade C, sclipea zăpada sub o lună imensă şi mii de stele pe cer. Tata ne-a aşezat pe mine şi pe sora mea pe sanie şi ne plimba prin livada şcolii. S-a oprit şi ne-a spus: „Ascultaţi cum plesneşte coaja copacilor de nuc, care cresc în livadă. Ei suferă de la ger”. Prima şi ultima dată în viaţa mea am auzit cum geme nucul când îi plesneşte coaja de ger. Tata a fost corect – miracolul acelei nopţi mi s-a întipărit în memorie pentru tot restul vieţii.

De asemenea îmi amintesc cu lux de amănunte sărbătorirea anului nou . În ultimele zile a lui decembrie de la Direcţia Financiară a raionului (райфинотдел) şcoala a primit un brad mare, jucării, pachete cu foiţe de staniol de diferite culori – pentru a împodobi bradul – şi pachete cu dulciuri – cadou pentru fiecare şcolar. Fiind în centru raional tata ne-a cumpărat şi nouă cadouri – rochiţe dintr-un material albastru-siniliu, cărţi, caleidoscop – o jucărie în formă de ţeavă, cu o lunetă la un capăt, prin care priveai înăuntru, unde la rotirea ţevii vedeai diferite figuri geometrice de diverse culori. Mie mi-a cumpărat şi o păpuşă, Lorei o păsărică , care se mişca şi ciugulea ceva, deoarece ea nu era amatoare de păpuşi. La şedinţa colectivului pedagogic s-a decis că fiecare conducător de clasă v-a selecta unul sau câteva numere artistice, pe care le vor interpreta elevii din clasa respectivă, pe lângă aceasta se vor pregăti şi manifestaţii comune. Nu s-au înţeles în special, însă toţi pedagogii au selectat poezii, cântece, care manifestau bucuria venirii iernii, înnoirii naturii, anului nou, fără aspecte de urări în cinstea „nemaipomenitului partid comunist”. La 30 decembrie după lecţii au rămas toţi pedagogii, au instalat bradul, l-au împodobit cu jucăriile primite de la raion, apoi au pregătit diverse ghirlande, flori din foiţele colorate de staniol, tot în acele foiţe înveleau nuci, bomboane şi toate acestea de asemenea le atârnau pe brad. La 31 decembrie la ora 12 ziua a fost o minunată serbare pentru elevi, la care au participat şi pedagogii. La serbare, din timp, au fost invitaţi şi părinţii elevilor. Copiii au dansat, au declamat poezii despre iarnă şi bucuriile pe care le aduce un an nou, iar la sfârşitul concertului, când toţi elevii cântau în cor „O, brad frumos! O brad frumos! Cu cetina tot verde, tu eşti copacul mlădios, ce frunza

nu-şi o pierde…" , toţi pedagogii s-au aliniat în ultimul rând al corului, în spatele copiilor şi cântau împreună cu ei. După aceia a întrat moş Jerilă – învăţătorul clasei a treia - atât de bine machiat, că elevii gâceau: cine să fie? – şi a împărţit la fiecare copil câte un pachet cu dulciuri.

Seara s-a adunat tot colectivul pedagogic cu membrii familiilor pentru a întâlni Anul Nou împreună. Eu tot plecasem cu părinţii, însă prea multe emoţii acumulasem în acea zi şi mult n-am rezistat. Deoarece locuiam în clădirea de alături, în curtea şcolii, m-am întors acasă, unde Lora liniştită şi cuminte cum era de obicei, asculta radioul – se transmiteau secvenţe de sărbătorire a Anului Nou în Piaţa Roşie din Moscova.. M-am culcat îmbrăcată lângă ea să ascult şi eu, dar am adormit buştean. Periodic mă trezeam, pipăiam păpuşa, bucuroasă că-i lângă mine şi dormeam mai departe. Am simţit că cineva m-a luat în braţe şi m-a transferat în pătucul meu; după mirosul parfumului mamei am înţeles că-i ea, însă aşa adormisem de strâns, că n-am putut să deschid ochii s-o privesc pe mama…Dimineaţa m-am şi trezit cu sentimentul miracolului sărbătorii petrecute…

De fapt, conform notiţelor lăsate de tata , el a avut o deosebită plăcere de la activitatea în şcoala din Sămăşcani. Colectivul de pedagogi era tânăr, disciplinat, străduitor; în colectiv erau relaţii colegiale frumoase – se consultau reciproc şi cu tata ca să optimizeze procesul didactic, se atârnau cu mare stimă unul faţă de altul. Tata considera că a fost transferat la această şcoală, deoarece nu toţi copiii din sat frecventau şcoala , colectivul era tânăr, majoritatea cu studii medii speciale (pedagogice), sau cu facultatea prin corespondenţă nefinalizată. Tinereţea însă nu e un neajuns, când se doreşte, se munceşte, urmează şi rezultatele bune. La începutul activităţii tata s-a consultat cu colectivul pedagogic cum consideră ei, ce e necesar de întreprins ca copiii să frecventeze şcoala. S-au inclus toţi pedagogii, au vizitat părinţii , au aflat necesităţile, au cerut de la Departamentul Financiar al raionului nu numai îmbrăcăminte, încălţăminte, ci şi cărţi, caiete, creioane colorate pentru copii şi frecvenţa lor la şcoală a fost completă. Tatei îi era uşor să lucreze în aşa atmosferă caldă şi creatoare a colectivului, se bucura mult de succesele şcolii, care erau rezultatul muncii nu numai a lui, ci a întreg colectivului. Spre sfârşitul anului de studii, în luna mai, în raion a venit o comisie de control de la Ministerul de Învăţământ şi seful Departamentului de Învăţământ a raionului a adus-o la Sămăşcani, ştia că aici e totul în regulă şi vroia ca la minister să se creeze o părere bună despre starea de lucru în raionul încredinţat lui. Membrii comisiei au apreciat foarte bine nivelul procesului didactic în şcoală, tata era fericit că colectivul a reuşit, la totalizările la finele lucrării comisiei aşa a şi spus, că colectivul e cheia succesului. Tata nu ştia că pentru noi totalizarea aceasta pozitivă înseamnă o nouă schimbare, deoarece în primele zile ale lui septembrie l-au chemat la Ministerul de Învăţământ, i-au mulţumit pentru lucrul depus în şcoala din Sămăşcani, pentru că a pregătit cadrele tinere şi acum ei pot să activeze de sine stătător, iar pe el îl transferă în altă şcoală, în care e necesară experienţa lui de lucru. Şi tata a sunat-o pe mama din Chişinău, i-a comunicat că el pleacă la locul nou de serviciu , o să înceapă anul de studii, apoi va veni după noi.

Mândâc

După relaţiile mele atât de sufleteşti cu prima mea învăţătoare, am nimerit în clasa a doua în altă scoală, în care fusese transferat cu lucrul tata, cu totul în altă realitate – învăţătorul nostru era dur, tot timpul pe cineva dintre elevi îi scotea în faţa clasei şi-i punea în ungher pentru orice cuvânt, care i se părea nelalocul lui. Ne repeta adeseori că pentru aceste „infracţiuni" li s-ar cuveni să fie bătuţi cu rigla pe palme, dacă ar fi şcoala română. De la toate acestea, eu mă îngrozeam. Şi după lecţii îmi era trist. Sovietul sătesc ne cazase într-o casă de la marginea satului, mai aproape de satul vecin Slănina, decât de şcoală. Casa fusese proprietatea oamenilor deportaţi în Siberia, acum – proprietatea statului. Deşi trecuseră circa 2 ani de la deportări, casa era curată, în casă mirosea a var proaspăt – probabil gospodarii făcuseră reparaţie înainte de a fi deportaţi. Pe soba cu sineală albastră erau desenaţi doi hulubaşi. Anturajul casei, hulubaşii ceia îmi răscoleau sufletul. Seara îi priveam şi mă gândeam – unde sunt stăpânii casei, care au îngrijit-o cu atât drag, îşi mai amintesc ei de aceşti hulubaşi de pe sobă? Lora de asemenea mi-a povestit lucruri triste.

În clasă a fost aşezată pe bancă cu o fetiţă obraznică, care-şi permitea să răspundă urât nu numai colegilor, ci şi învăţătorilor. Ea locuia aproape de şcoală. Într-o zi a invitat-o pe Lora la ea acasă. Lora a acceptat, deoarece nu vroia să-şi complice relaţiile cu ea. Acasă la Mârzenco - aşa era numele de familie a ei – nu era nimeni; ea a dus-o pe Lora prin toată casa şi i-a arătat tot ce aveau – camerele erau ticsite până în pod cu covoare, plapome noi cu căptuşeala de mătase, lenjerie, haine pentru toate anotimpurile anului, nenumărate seturi de veselă. După aceasta i-a lămurit Lorei că de aceia că au foarte multe bunuri, trăiesc în bucătărie - camerele sunt ocupate. Lora a întrebat-o pentru ce le trebuie atâtea bunuri, dor nu le pot folosi, sunt prea multe. Mîrzenco i-a spus că acestea-s rămase de la duşmanii poporului, deportaţi în Siberia, tatăl ei e miliţian (poliţist), are transport şi le-a adus că totuna de nu le lua el, alţii le luau. Lora s-a luat rămas bun , a spus că trăim departe şi se grăbeşte acasă. Peste câteva zile a rugat-o pe învăţătoare s-o treacă pe altă bancă, mai aproape de tablă, deoarece vede prost. Aşa a abandonat vecinătatea cu Mîrzenco.

În noiembrie am trecut cu traiul într-o încăpere în incinta şcolii, însă de hulubaşii de pe soba ceia nu puteam uita. Pe lângă aceasta, la şcoală unii elevi, de regulă cei care deşi erau de vârstă mai mare decât mine, însuşeau programul insuficient, nu de aceia că nu aveau capacităţi, ci de aceia că aveau alte priorităţi, la recreaţie se apropiau de mine şi îmi strigau în faţă:

„Rus-paparus, de unde dracu' te-a adus?
Din apa cea rece, acolo să te înece".

Acuma înţeleg că aceşti elevi auziseră de la cei vârstnici mult rău despre ruşi şi mă identificau cu ei. Nu se făcea diferenţă între ruşi ca naţiune şi cei din conducerea sovietică (care erau şi de alte naţii) ca reprezentanţi ai sistemului social. În mare măsură părerile negative erau determinate de divergenţa mentalităţii populaţiei în aceste două teritorii şi evenimentele de după eliberarea Basarabiei. Dacă ruşii, inclusiv şi cei din partea europeană, mulţi dintre ei trăiau în bordeie, deoarece nu numai sate şi oraşe, ci regiuni întregi au fost distruse de nemţi, erau gata la orice acte de jertfire de sine pentru a îndeplini devizul „Все для фронта" (Totul pentru front), înţelegând că numai sfârşitul războiului v-a contribui la ameliorarea vieţii lor- această lozincă nu atingea inima basarabeanului, mulţi nu acceptau să plătească impozite mari în bani şi produse, cu atât mai mult – să şi fie persecutaţi pentru că au restanţe la plata acestor impozite. Formarea gospodăriilor colective – a colhozurilor – a întărit reacţia negativă a unor localnici faţă de ruşi, de fapt – faţă de orânduirea sovietică.

Nu sunt istoric, n-am studiat în arhive minuţios particularităţile evoluţiei sociale în Basarabia după a. 1812 , dar din cele studiate în şcoală şi citite în literatură, cunosc că ţarul rus de atunci a avut o tactică deosebită în acest teritoriu. Deşi în Rusia iobăgia a fost anulată numai în a. 1871, după alipirea Basarabiei, pe teritoriul ei n-a fost permisă introducerea iobăgiei. În unităţile militare ruse, deplasate pe teritoriul Basarabiei, ofiţerii, de regulă de origine nobilă, manifestau în societate un comportament de intelectuali de o educaţie deosebită, ce era apreciată de populaţia locală. De asemenea la începutul războiului din 1812 contra lui Napoleon, nu s-au mobilizat în armată basarabenii; s-au retras cu armata rusă numai voluntarii, care simpatizau reprezentanţii armatei Rusiei. De la distanţa evenimentelor acum e dificil să judecăm corectitudinea proceselor sociale din 1944 comparativ cu acele din anul 1812. Prea mare era divergenţa proceselor interne şi geopolitice. Divergenţa de situaţie în aceste două perioade istorice, a contribuit la aceia că bătrânii spuneau : - „Aceştia nu-s acei ruşi de au fost până în anul 1917". Copiii uşor inhibă dispoziţia bătrânilor.

Cei pentru care eu eram ruscă, nu ştiau că eu sunt mai şcolită decât ei, nu numai în programul şcolar, aceste cunoştinţe se pot recupera; eu de acuma trecusem aşa „scoala" socială, că nu dă Domnul să viseze cineva din ei în vis. Ei nu puteau să ştie că eu la 3 ani, am trecut prin percheziţii, stăteam zile întregi cu sora mea, iarna, în casa neîncălzită, cu picioarele vinete de frig, pe pervazul ferestrei, aşteptând-o pe mama să ne aducă o veste bună despre tata – că el acolo în închisoare e viu. Trecând prin toate, eu de acum la vârsta de 8 ani ştiam că şi ruşii sunt diferiţi, între ei sunt oameni buni, de o deosebită demnitate, ca şi în celelalte naţiuni. De nu era aşa, acum tata n-ar fi cu noi. Posibil, acel rus care l-a eliberat pe tata, a riscat cu cariera, posibil şi cu viaţa, dar a făcut lucruri bune, cred că nu numai pentru noi, ci şi pen-

tru alte familii – atât cât i-a fost în posibilităţile lui. Însă toate acestea erau taina familiei noastre, despre ea nu trebuia să ştie nimeni. Şi eu mă acomodam la aceste realităţi - niciodată nu ridicam mâna ca să răspund materialul, să nu creez impresia că doresc să mă evidenţiez prin răspuns corect; răspundeam numai atunci când mă numea învăţătorul. Deşi erau şi excepţii.

... Toată ţara se pregătea de alegeri. Pe noi, la lecţia de citire, ne-au însărcinat să învăţăm o poezie - denumirea şi autorul căreia nu le-am memorizat:

Azi tăticul şi mămica
Desdimineaţă s-au sculat
Şi s-au dus, iubite Stalin,
Să te-aleagă deputat.

Vreau şi eu să glăsuiesc.
Eu le zic, da ei zâmbesc.
Tu, fetiţă, mică eşti
Şi nu poţi să glăsuieşti.

Nu-i nimic, oi creşte mare,
M-oi scula din zori de zi,
Cea dintâi, tovarăş Stalin,
Pentru tine-oi glăsui.

Eu am învăţat oribilitatea aceasta de „poiezie”, însă am mâncat zăpadă şi seara am pierdut glasul. Mama toată noaptea îmi tot schimba complesul cu cartofi şi parfum pe gât, ca să mă fac bine, să plec la şcoală, să spun *poiezia* ca nu cumva să spună cineva că n-am venit la „lecţia atât de importantă pentru ţară”. A doua zi, la lecţia de citire eu am ridicat mâna să spun „poiezia” printre primii, am înţeles că dacă mama retrăia mult şi vroia ca eu s-o pot declama, înseamna că manifestarea că eu am învăţat această poezie e foarte importantă pentru noi. Spre fericire, văzându-mă cu mâna ridicată, învăţătorul n-a dorit să-mi facă plăcerea de a declama poezia.

În comportamentul nu numai al părinţilor mei – al societăţii - predomina frica. Mult mai târziu, trecută în vârsta a treia, analizând atmosfera acelor ani, eu nu dau vina numai pe Stalin. Cum se ştie „pe rege îl formează sfita”. Cine se includea în acea „sfită”, care a implantat frica în societate? Cine forma această atmosferă în societate? De ce ni se implanta noţiunea de atotputernicul Stalin, care hotărăşte tot şi toate nu numai la noi în ţară, ci şi pe tot globul? De ce se străduiau „poeţii” moldoveni - unul mai decât altul – să scrie aceste „perle” literare, care se introduceau în programul şcolar şi noi eram obligaţi să le învăţam? Stalin era peste tot, redat ca esenţa existentei şi noi învăţam:

La un miting al păcii închinat,
Într-o zi în capitala Franţiei
O feţiţă cu un mic placat
A păşit în rând cu demonstraţia.
…………………………………..
Capul sus, fetiţă din Paris,
Stalin se gândeşte şi la tine.

(Va continua)

Carmen Doreal – ***Do you remember?***

Ilie GORJAN
(ROMÂNIA)

„Piatra a dat lumină”

“Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi/ și ți-aș săruta talpa piciorului,/ nu-i așa că ai șchiopăta puțin, după aceea,/ de teamă să nu-mi strivești sărutul?...” spunea Nichita Stănescu. Ca și el, matematiciana Emilia Dănescu scrie: *Pe talpa piciorului/ ai spus că-mi scrii un poem...// Am așteptat...// Dar nu. Nu mi-ai scris!/ Și m-am întrebat de ce.// Spune-mi!/ Nu-i așa că n-ai știut că,/ dacă mi-ai fi scris/ pe talpa piciorului,/ aș fi mers pe vârfuri/ de teamă/ să nu-ți rătăcesc poemul?* (**Nichitiană,** p.24). Acest poem face parte din volumul **ODIHNA PIETREI** (Editura Ștef, Drobeta Turnu Severin, 2015), pe care mi l-a oferit scriitorul Ioan Barbu după ce mi-a făcut cunoștință cu autoarea cărții la una dintre întrunirile literare vâlcene.

Vrând parcă să imortalizeze versul stănescian *Piatra a dat lumină*, autoarea dăruiește pietrei un “somn rotund ca de piatră”, privește piatra “cu ochii sufletului”, o ascultă “cu urechea minții” și constată că piatra “are ochi, nas, gură, urechi/ și o lacrimă pe obrazul stâng.” Și mai constată că există o anumită legătură între piatră și sufletul omului, așa cum rezultă din poezia **Învață-mă** (p.12): *Eu am ales/ să fiu OM.// Tu m-ai învățat/ ce este o piatră.// Acum aș vrea/ să aflu/ cum poți fi PIATRĂ/ cu suflet de om.// Învață-mă!*

O întreagă filozofie a pietrei străbate cartea de la un capăt la celălalt, cu piatra odihnindu-se, sau când “se flacără lumina și se piatră...”, ori când trebuie să comunicăm cu piatra pentru “a ne îndumnezei ascultându-i tăcerea” ca în poezia **Pe limba pietrei** (p.104): *Ar trebui să înțelegem/ limba pietrei,/ să îi ascultăm povestea,/ să devenim/ mai înțelepți.// Ar trebui să vorbim/ cu piatra/ pe limba ei/ și să ne îndumnezeim,/ ascultându-i tăcerea.* Adularea și personificarea pietrei nu se oprește aici, merge mai departe, fiind adusă în preajma ființei umane ca un martor mut al trăirilor și transformărilor acesteia: *Piatra nu se mișca,/ Piatra nu vorbea,/ Piatra doar mă privea/ cum trec.// Deodată, inima ei,/ abur subțire din alt veac,/ trecu drumul,/ căutându-mi Ființa.// Aproape însera...* (**Aproape însera,** p.78)

Că poeta și-a făurit un țel din a dărui pietrei întreaga ei atenție și sensibilitate o confirmă poezia **Despre piatră** (p.75): *Mi-ai spus să scriu o carte/ despre măr./ Și nu am putut.// Mi-ai spus să scriu un poem/ despre lacrimă./ Și nu am putut.// Mărul a putrezit,/ lacrima a secat.../ Și ți-am spus că vreau să scriu/ despre piatră/ un poem, două poeme, trei.../ poate o carte.*

Există o diversitate a surselor de inspirație pentru poeți: dragostea, sentimentul patriotic, marea, luna, stelele, cerul, soarele etc, dar o asemenea atracție pentru lumea pietrelor ca la Emilia Dănescu nu mi-a fost dat să văd. Convingeți-vă!: *Plecasem în căutarea/ unui loc cu pietre, cu multe pietre./ Voiam să le dau rost/ pe coperta unei cărți.// Deodată cerul se rostogoli/ și departele mi se puse/ de-a curmezișul./ Obosisem...// Am dat să mă așez pe un bolo-*

van,/ l-am auzit vorbindu-mi/ din tăcerea lui...// M-am aplecat și l-am adăpostit/ în cuibul palmelor,/ luîndu-l acasă.// Zile fără număr l-am privit/ cum odihnea/ într-un ungher al odăii,/ așteptând.../ Dar nu! Nu-mi mai vorbea...// Așa am învățat cum să tac. (**Cum să tac**, p. 68)

Poeta, cu sufletul "ca o magnolie", își destăinuie tainele sensibilității în momentul când "înserarea i se rotunjea/ pe glezne,/ adăstând sub ploaia de stele": *Să vă spun un secret:/ Singurătatea mea se învecinează/ cu o lacrimă,/ lacrima îngerului păzitor/ care și-a uitat batista acasă...* (**Fructul oprit**, p.19)

Marea, ploaia, dragostea etc. sunt și ele repere ale sensibilității poetei, transpuse cu un incontestabil talent în economia cărții și materializate în forme poetice pline de magie și candoare: *Lasă-mă/ să te privesc/ cu ochii mării, să te mângâi/ cu brațele vântului,/ să te ascult/ cu urechea nopții.// Lasă-mă/ să te respir/ cu nările nisipului.// Miroși a ploaie.* (**Mireasma ploii**, p. 31). Și pentru că iubirea, ca un rod al trecerii spre eternitate, nu putea să lipsească din sfera preocupărilor poetice ale Emiliei Dănescu, închei cu un poem ce exclude orice comentariu:

Mi-e dor de mâna ta/ flămândă,/ înserându-mi coapsele...// Mi-e dor de buzele tale/ însetate,/ înfiorându-mi sânii...// Mi-e dor de ochii tăi/ cuminți,/ tulburându-mi/ fântâna sufletului...// Mi-e dor de dorul tău. (**Dorul tău**, p. 53).

"Hai să tragem perdeaua/ peste lumea întreagă!/ Și să învelim iubirea/ cu toamna asta..." zice poeta în poemul **Venise toamna** (p. 34). Să trag și eu cortina acestui scurt demers exegetic tot cu ceva frumos din doamna Emilia Dănescu: "Și mă ning, mă ning.../ Cu veșnicia lor,/ toate iernile anilor ce stau să vină."

Cerul Toamnei...

Dimitrie GRAMA
(SUEDIA)

Suedia

Cine nu a trăit în Suedia, nu are de unde să ştie că poporul suedez este cel mai îndoctrinat şi cel mai controlat popor din Europa şi poate doar câteva naţii cu o structură politică dictatorială ca cele din Nord Corea, Cuba, Iran, Rusia sau Arabia Saudită, sunt la fel de controlate de puterea de stat ca şi cea suedeză.

Pe cetăţeanul suedez, spre deosebire de cel nord coreean sau iranian, nu-l sileşte nimeni să accepte propaganda "îndoctrinatorie", el alege singur să fie îndoctrinat, deoarece "el vrea să creadă" şi astfel "acceptă ca adevăr" orice înştiinţare oficială venită de la guvern, mass-media sau de la instituţiile afiliate puterii de stat.

Dacă sistemul medical suedez al anilor 1960 - 80 a fost unul din cele mai bune din lume, acum, în noul mileniu este doar unul mediocru şi cu toate acestea politicianul actual suedez trâmbiţează "avem cel mai bun sistem medical din lume" şi suedezul repetă aceasta lozincă politică şi crede în ea!

Dacă "educaţia liberă" din şcoli s-a dovedit să fie o catastrofă şi a fost abandonată în majoritatea ţărilor care au abordat-o, în Suedia domina şi acum principiul "tâmpesc" prin care elevul decide disciplina, ritmul şi nivelul educativ şi nu dascălul!

Acum, în Suedia, prin lege, orice instituţie sau întreprindere, de stat sau privată, este obligată să angajeze în conducere un număr egal de bărbaţi şi de femei. Alegerea unui nou director sau şef, nu mai este decisă de competenta sau de CV-ul prezentat, ci de gen. Deci dacă întreprinderea are un total de şase directori, doar trei pot fi bărbaţi, indiferent de profilul instituţiei sau de necesităţile de dezvoltare.

Se merge înspre o "desexualizare", se merge spre "uniformizare", astfel încât, în timp, genul feminin şi genul masculin să devină un singur gen hermafrodit. Orice apucătură de manifestare mai puternică a unuia din genuri, este considerată, boală şi trebuie combătuta, condamnată.

Un bărbat - bărbat este considerat un "mascul şovinist".

O femeie - femeie este considerată o "uşuratică", chiar curvă.

Omul "unisex" este promovat, acceptat şi respectat ca atare!

Din 2018 o nouă lege va intra în vigoare în Suedia şi anume "Legea de consimţământ reciproc la actul sexual". Ce se impune prin această lege?

Simplu, atunci când două fiinţe umane vor să facă sex, trebuie să existe o clară înţelegere că amândouă vor să facă dragoste atunci, în acel loc, în acel moment!

Dacă, dintr-un motiv sau altul, una din aceste două fiinţe umane, după terminarea actului sexual, nu-şi aduce aminte dacă a fost de acord cu actul respectiv, poate, bine-nţeles, face o plângere de viol la Poliţie. Această lege este la fel de valabilă şi este aplicată asupra atât celor care au relaţii sexuale ocazionale, cât şi asupra celor căsătoriţi.

Deci dacă o femeie/bărbat, după o petrecere, vine de bună voie la tine acasă, se culca în pielea goală lângă tine, în patul tău şi dacă ea/el a doua zi, dintr-un motiv sau altul, nu-şi mai aduce aminte că a consimţit la actul sexual, poate face plângere de viol şi rişti să fi judecat şi să faci puşcărie.

Singura posibilitate de siguranţă ar fi semnarea unui document, în două exemplare, prin care cei care fac sex să precizeze locul, data şi ora şi că sunt amândoi

de acord cu actul sexual. Ceeace mă miră este faptul că nu este încă obligatoriu ca să fie şi martori care să confirme validitatea semnăturilor!
Cum rămâne cu necrofilii sau cu cei care au relaţii sexuale cu diverse animale, nu este clar încă, dar probabil că există deja un comitet de conduită care se ocupa şi de această problemă!

Suedia, ca şi alte ţări vest europene de altfel, în spiritul totalei ipocrizii morale, s-a angajat să elimine, odată şi pentru totdeauna, serviciile sexuale plătite. Aşa zisa Prostituţie, care, vezi doamne, există doar pe străzi şi la bordel şi numai acolo!

O fiinţă umană singură, femeie sau bărbat, care din punct de vedere fiziologic funcţionează normal şi care, din punct de vedere hormonal are nevoie, din când în când, şi de companie sexuală, nu va mai avea această posibilitate. Este bine sau este rău? Şi una şi alta, zic eu.
Bine pentru ipocriţii moralişti. Rău pentru societate. De ce? Deoarece un individ hormonal dezechilibrat, poate deveni un pericol social.
O prostituată, fără să coste statul un sfanţ, protejează orice societate de acţiunile furioase ale unui individ suprasaturat de hormoni. Ea îl "descarcă" şi din bivol feroce şi orb, ni-l trimite acasă, miel.
Fără prostituate, va creşte numărul violurilor, al incestelor? Va creşte numărul ucigaşilor sexuali? Va creşte numărul degeneraţilor sexuali şi a onaniştilor? Când va fi interzisă şi masturbaţia! Şi când în produsele de la Super Market vor fi introduse substanţe care să ne "astâmpere" sau chiar să ne suprime total nevoia de sex?

Altfel, prostituţia sexuală există de când lumea şi există, în formă ei acceptată, oriunde. În familie, în orice instituţie de stat sau privată, în guvern, în UE şi chiar şi în ţările arabe unde, oficial, nu există nimic. Câte lume nu şi-a câştigat existenţa sau poziţia în societate, punându-şi curul la bătaie?!
În schimb dacă vreun politician, fie el şi eminent şi extrem de folositor societăţii, "este prins la curve", atunci gata, s-a terminat. Moraliştii sar pe el ca păduchii, ca viermii, şi-l dau afară din societate, punând în locul lui vreun tâmpit "moral" care aduce folos doar păduchilor şi viermilor!

Despre ce "moralitate" este vorba?

Putem spune că moralitatea se defineşte strict doar prin preferinţa şi practică sexuală? Putem considera că Mincinosul, Hoţul, Parşivul, Profitorul, etc., este "moral" doar pentru că are relaţii sexuale cu el însuşi sau cu o singură altă fiinţă umană?
Se pare că societatea, intelectualitatea, mass-media şi lumea obişnuită, în loc să se angajeze în problemele esenţiale care determină şi vor determina tot mai puternic evoluţia şi buna starea omenirii, este angajată în reglementarea vieţii sexuale private şi cea a curvelor!
Amin!

Suedia, 7/10 2016

NR. Distinsul scriitor Dimitrie Grama a absolvit „Medicina” în Suedia şi a practicat (ca chirurg) în diferite ţări occidentale.

Stockholm – Suedia

Tomas GROSS / ROCNEANU
(ROMÂNIA)

Izvoarele calităţilor morale specifice poporului român

În inima Europei, la încrucişarea „drumurilor istoriei”, a luptelor şi a comerţului, trăieşte de 2100 de ani un popor care, prin calităţile sale morale şi spirituale, a încântat lumea, a încântat atât pe prieteni cât şi pe duşmani. Acesta-i poporul român, născut în furtunile ce au bântuit continentul din toate direcţiile. Şi reuşind nu numai să-şi salveze fiinţa naţională, ci şi să-şi impună personalitatea în faţa tuturor acelora care au cercat să i-o probeze. Niciun popor din lume nu a „beneficiat” de atâta neodihnă impusă de istorie poporului nostru, ce s-a născut în lupte, a trăit în lupte şi s-a jertfit în luptă dând tot ce poate da un muritor ca ofrandă ţării sale: viaţa. Şi toate acestea le-a făcut cu convingerea că numai aşa şi numai cu acest preţ pot trăi urmaşii săi, poate fiinţa, naţia română. Nu numai în vremea dacilor s-a observat la ei dispreţul în faţa morţii. Această trăsătură a rămas până în zilele noastre, că atunci când patria o cere să-ţi pui viaţa la poalele libertăţii neamului, să-ţi oferi cu bună ştiinţă şi credinţă viaţa, cu regretul că n-o poţi face de mai multe ori, aşa cum zice Alecsandri: „Românul are şapte vieţi în pieptu-i de aramă”.

De-a lungul veacurilor „am făcut cunoştinţă” cu toate neamurile. Toţi ne-au fost duşmani şi toţi au avut cuvinte de laudă pentru ostaşul român. Marile imperii nu de puţine ori au găsit aici „buturuga mică” şi aceştia nu au fost nici puţini şi nici obscuri.

Începând cu Darius, Lisimac, Domichete, o pleiadă de împăraţi romani, până la Traian, aproape toate hoardele popoarelor cotropitoare, tătarii, Baiazid, Suliman… Napoleon, care de două batalioane de ardeleni a fost stopat două zile şi mulţi alţii, pe care nu i-au încăput propriile ţări, au ajuns să respecte dârzenia şi vitejia românilor, de câte ori i-au cercat. Pentru poporul român, pierderea pământului în care şi-a coborât strămoşii la odihnă, îi hrăneşte familia şi-i permite odihna, este totul. Pentru el nu poate exista o concepţie în care să nu fie inclus pământul ţării. Bogăţiile sunt relative şi, aşa cum nu odată s-a întâmplat în vremi de restrişte, fiecare cu propria mână şi-a aprins casa şi agoniseala… Dacă pământul e Sfânt, pe el se va clădi o nouă casă, în care va vieţui din nou. Pământul va rodi iarăşi după sămânţa pusă.

Poporul nostru nu a fost niciodată răsfăţat de soartă. NU a avut niciodată un trai prea îmbelşugat. Dar lipsa pământului îl făcea să se simtă în plus, să nu mai aibă nicio rădăcină, niciun rost. Era un „purtat de vânt” şi acest lucru-i greu de suportat Nu a avut niciodată prea mult, a fost jecmănit de boier, de domn, de alţi asupritori, dar toate le-a îndurat până şi-a pierdut pământul… Acesta n-a putut să îndure. Fără pământ nu mai exista… El nu mai avea „patria lui” şi atunci se lupta s-o recâştige şi pentru el să fie om cu drepturi depline, să fie răzeş. Acestea erau trăsăturile de luptă şi viaţă. Încercări definitive pentru care uneori se optează o singură dată în viaţă. Dar nu numai aceste calităţi au uimit lumea, lucruri la îndemâna oricui care ar fi putut face şi alte naţii poate mai avute, şi totuşi nu le-au făcut. Este vorba de ospitalitatea, care acei ce au beneficiat de ea o denumesc „românească” şi care se pare că nu mai are pereche în alte ţări. Pe la 1650 Alberti, negustor italian, venind de la Tomaso spune: „Iaşul este a Domnului şi are dreptul să te trimită în orice casă şi oamenii primesc pe străin foarte bucuroşi, fiind foarte ospitalieri”. Noi am putea parafraza: „Iaşul este a

domnului dar casa e a omului" şi de la acesta a primit ospitalitatea. De unde un popor atât de hărţuit de toate neamurile pământului, de toate valurile istoriei a dobândit asemenea calităţi, ce nu pregetă să le recunoască oricine? Ce i-a transformat pe aceşti oameni? În loc să apară ca nişte lupi hăituiţi fioroşi şi gata oricând de ceartă, să devină cei mai ospitalieri oameni. Pare un paradox acest lucru. Poporul nostru, iubitul nostru popor, a fost un popor credincios. Spre stupoarea multora, credinţa lui nu s-a limitat numai la religie. Dimpotrivă, am putea zice că era foarte credincios, dar marea lui credinţă era în oameni, în pământul care-l hrăneşte şi în familie. Fără să facem o expertiză ecleziastică constatăm că religia pe care el a adoptat-o era de natură protestatară, pentru acei care pe moment ne-au subjugat sub o formă sau alta.

În timp ce toată lumea, toate religiile din acea vreme propovăduiau „viaţa de apoi", dacii nu găseau altceva mai bun decât să se bucure „trimiţând" un nou mesager la Zamolxe. Când toată lumea a trecut la catolicism, noi ne protejam religia ortodoxă, ca atunci când ortodoxia a devenit o modă să protejăm greco-catolicismul… Citind toate acestea unii ar crede că românii schimbă religiile după modă. Nu românii considerau că ceia ce au ei, ce le aparţine, este un „bun". Bun material sau spiritual. Ai lua „bunul" însemna al provoca la luptă adevărată, convingerii şi puterii lui din acel timp. De menţionat că printre români, spre deosebire de „alţii", nu s-au găsit nici fanatici religioşi. Şi nu s-au găsit pentru că religia cea mare a românului, religia gliei şi a îndatoririlor faţă de ea, îi permitea prea puţin timp pentru religiile celelalte sau, mai departe mergând,pentru destrăbălări. Dar atunci când românilor nu li s-a dat voie să-şi facă biserici mari şi biserici din piatră, ei au ştiut să-şi facă biserici cu înălţimi mai impozante ca a ori cărei catedrale. Aceste biserici din lemn sunt mai frecvent vizitate ca altele datorită îndrăznelii prin care au reuşit să se impună în rândul bisericilor.

Marea credinţă a românului era în oameni. Şi nu şi-a „fabricat" o fizionomie stas a omului, El a luat omul „aşa cum este"., cu bunătatea şi păcatele lui. Omenia aceasta era fără margini, lucru ce am ruga să se înţeleagă aşa cum e. Când vorbea feţei unui OM, ştia că se adresează feţei DOMNULUI.

Oamenii acestor locuri au devenit conştienţi din timpurile diferitelor faze istorice că fără UNIRE nu sunt nimic, nu pot exista. UNIREA a fost o altă mare religie a lor care îi solidariza. Când doreşti unirea „sămânţa de scârbă" şi ura nu se cultivă. Unirea i-a făcut pe români. Primele sate ce au luat fiinţă, prin roirea neamului, lucrau pământul în devălmăşie, tot timpul chiar şi astăzi în zonele de munte se mai practică acest obicei pentru a crea unitate familială şi a nu risipi bunurile familiei. Nu existau legi scrise., dar era legea pământului pe care toţi o respectau. Sentimentul de întrajutorare se impunea de la sine. „Eu îmi fac casă cu ajutorul vecinilor, vecinii când îşi vor face casă vor avea ajutorul meu". Datorită deselor războaie care au avut loc pe glia ţării, lipsurile diferitelor obiecte, scule sau chiar animale, se estompau la oamenii care se puteau împrumuta unul de la altul fără pretenţii de cămătărie. Până nu demult în satele de munte „banul nu umbla", nefiind nevoie de el între oameni. Necesitatea banilor apărea doar când apăreau îndatoririle fiscale cu toate că şi aici funcţionarii s-au obişnuit să preia animale sau produse în preţul impozitelor. Toate schimburile erau de întrajutorare și schimb în natură. Fără acest mod de trai nu se poate imagina perioada istorică a lui Ştefan cel Mare și Sfânt, în a cărui timp de domnie au fost 45 de războaie, momente după fie care trebuia de luat toate de la început, ştiind că poporanii îşi aprindeau singuri bunurile la „plecarea de acasă". „Tot ce nu aţi distrus va fi folosit de duşman împotriva voastră", le spunea marele Domn.

În acest ritm impus de vremuri, toată lumea îşi dă seama că reconstruirea caselor din lemn, atât de frecvent distruse, trebuia să devină „industrie", la care se adaugă şi o muncă colectivă de cooperare. Cu toate că românului i s-au dat multe bătăi de cap, având de lucru cu atâtea feluri de oameni, a rămas un om milos, un om de omenie, nedându-se niciodată la cruzimi gratuite cu excepția domnilor Lăpuşneanu, Ţepeş şi Ţepeluş, care prin metodele folosite au vrut să îngrozească pe turci şi pe trădători pentru ca şi ţara aceasta să aibă un prinos de linişte. Revenind la mila şi ospitalitatea românului, doresc să mai spun că poporul acesta nu s-a perfectat în închizători, garduri şi ziduri deoarece el avea o fire deschisă. Şi pentru a arăta cât este de primitor, uşa la tindă era deschisă şi vara şi iarna, el neavând ce ascunde de ochi altora, dar mai ales să se şi vadă că-i primitor, „că uşa-i deschisă oricui" vine cu gânduri bune

şi-i solicită bunătatea. Când pleaca de acasă , pentru a nu-i intra orătăniile sau vreo jivină în casă, închidea uşa dar nu cum înţelegem noi astăzi. O „trăgea”, o „apropia” şi punea mătura în uşă. Acest semn se respecta, nu aveai voie să te apropii de casa lui.

Omenia românului mai cuprinde şi alte aspecte. Respectul şi credinţa în femeie, în femeia iubită sau nevastă, mamei, fiicei, urmare firească faţă de „jumătatea” lui, care a asigurat continuitatea naţiei acestea pe aceste pământuri. Până la vârsta de 10-12 ani copii erau exclusiv în grija mamelor sau a femeilor, dacă stăteau împreună cu „bătrânii”. Ele făceau educaţia viitorilor românaşi sau românce. De la ele învăţau limba, obiceiurile, dragostea de ţară, portul, religia, totul. Într-un cuvânt, de la ele învăţau de ce sunt români şi care-i rostul lor pe pământ. Găsim într-un bocet şi chiar într-o frază din cărţile bisericeşti că „bărbatul oricât este de rău nu este aşa de rău ca femeia”. Sintagmă care se referă la faptul că tânăra mlădiţă a acestui neam, primeşte educaţia civilă şi morală de la mamă, bunică, mătuşi. Dacă ele nu-şi fac datoria sau învaţă copilul ceva necuviincios, păcatul este al lor, al femeilor. Pe lângă îngrijirea copilului, nevestele nu de puţine ori trebuie săşi „îmblânzească” proprii bărbaţi,
să-i facă mai miloşi, mai blajini, mai înţelegători, deoarece erau şi vremuri din acelea că se culcau pe pace şi zorile îi apucau în război. În acest caz bărbaţii aveau obligaţia exclusivă de apărare a gliei, iar femeile şi bătrânii trebuiau să instruiască tânăra generaţie.

Aceste lucruri le-au observat şi acei care ne-au vizitat şi îl voi cita din nou pe negustorul din Tomaso, care după ce a vizitat Constantinopolul, ajungând în Moldova zicea: ,,Femeile sunt foarte gospodine. Fac toată treaba casei, ele vorbesc liber şi prietenos cu bărbaţii de faţă cu toată lumea. Când aduc de băut ori de mâncare, gustă ele întâi. Când moare cuiva soţia, ca să se ştie că e văduv, merge câteva zile prin oraş cu capul gol”. Acestui respect al demnităţii feminine de către român are „răspuns” şi în comportamentul femeii, în afară de faptul „că-i ţine casa”, femeia îşi creşte copiii în respect şi dragoste faţă de tată, cu toate că nu-şi bate niciodată odrasla. Este suficient să se uite urât către copil în cazul în care acela a greşit. Corecţiile sunt apanajul exclusiv aplicate de mamă. Acesta este apanajul ei cum ne încredinţează şi Ion Creangă. Doamna casei în modul de adresare „oficial” soţului îi spune „dumneata”, ceea ce este un lucru frumos, iar în educaţia care o face mama copilului rolul taţilor se apropie de legendă. Înainte de culcare nu uită niciodată ca în rugăciunile lor să dorească „să se întoarcă întreg şi sănătos” , că dorit după câte vedeţi, era. Acest mod de educaţie în generozitate, respect, omenie şi demnitate nu putea să nu-şi aducă aportul în formarea poporului român, popor preţuit de toată lumea care l-a cunoscut şi care-i admiră înaltele calităţi morale, spirituale şi de aleasă ospitalitate.

Mere coapte…

Lidia GROSU
(REPUBLICA MOLDOVA)

Poeme

DE FRAUDE PROTEJAT, BEZMETICUL DOR...

Şi dacă în ochii mei
Loc şi-ar face mirarea
Ce ar tulbura
adâncul
bezmetic
din aşteptae,

Şi dacă, de piatră,
Cariera din inimă
Seismului i-ar ceda,
Iar nävala sângelui
Monument
trăirii
i-ar înălţa,

Şi dacă frustrarea liniştii mele
Clopot s-ar face,
Trezind,
din baierele sufletului,
amuţitele cosmice vibraţii,

Şi dacă dureri decarbonatate
Ar oscila între aici
Şi acolo-ul fără de moarte
Pentru a injecta adevăr
Unei ziceri rostite cu artă,

Caută-mă petală de suspin,
În ale simţurilor,
Incendiare de o viaţă,
zori,
ce a ştiut să protejeze
de fraude bezmeticul dor.

SIMPLU DE TOT...

Când mă voi coace gând bun
de peţit gratitudini,
am să te-aştept
în tensiuni de gală,
să mă vânezi.
în pădurile de incertitudini,
deloc senzuală, spirala unui urcuş
o voi administra lasciv, emerit,
încolăcindu-mă şoaptă
de idei suspectate de cosmopolit,
cu mici, invincibile,
doze de artă
la ceasul
          aniversar
          al făgăduinţei
voi apela convalescenţa unui impuls
afectat de dezastrul irevocabil,
cu bună conştiinţă,
al rapsodiei din suflet
ce ne-a avut de calitate produs
          inventat
de formule
ce nu ne încap
îmi antrenez bunăvoinţa
pendul echilibrat,
ce-ar vrea să mai bată.
simplu de tot să recunoşti în el
al iubirii de altă dată curant...

ÎN MINE M-ASCUND DE TĂCERE

în mine m-ascund de tăcere
ca să pot înviora
răsunetul original al cuvintelor

uneori, strâns cu uşa,
un continuu delir al unor potcoviţi
se maschează cu o evlavie
a cailor morţi
care, de altfel, nu mai suferă...

doar... potcoavele lor
ce strigă mereu:
„Restituţi-ni-i pe adevăraţii stăpâni!”

...ah, această tăcere!
m-ascund în ea de falsul înnebunit
ca să pot descifra o temere:
am murit? nu am murit?

ÎN(DEMN) REFUGIAT

voi anula banala percheziţie
a gândurilor din această zi
şi soare mult emoţiei voi imprima.

rază de lumină,
te voi ascunde în tăcerea mea,
şi bucuria o voi proclama mireasă,
iar în calitatea mea de naşă
a îndemnului continuu de a o provoca,
pe filele de-album ale memoriei
chipul ţi l-aş contacta..

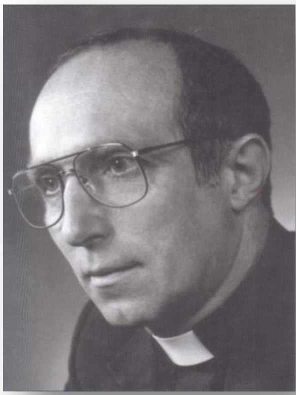
banal ar fi
să depăşesc decenţa artistismului...
dincolo de el,
rămân doar două roluri nedistribuite –
pentru el şi ea – cele de iubit... iubită...

ar fi să se producă dezinteresat...
posibil, inventarea armoniei
le-ar tortura chemările interioare
şi ar peţi tot bunul dintr-un rău de mare
cu toată nebunia fericirii –
de-a fi în el amară decupare.

Toamna la munte

Dumitru ICHIM-KITCHINER (CANADA)

ADAMIC

When I caress
the hair of your night I think
that I can feel first Adam's thrill
when apple had primarily bloomed
its whole full moon.
When I caress
your hair this night rivering down
I think,
I can still feel the thrill,
of the first kiss
which was about to bloom.
How come he did not dare?
Would it not be that
the full moon on branches snowing down
for them confession's making?
Adam her hair is caressing;
as frightened as we were
by the light of temptation.
Little was left and both of us
like apple
had bloomed
the whole full moon
from their unique first kiss.

December 8, 2012

FANCIES OF AN IBERIAN SONG

''Por que perdiste tu primera serenidad?''
Vicente Huidobro

...oh, how our lips were yearning for each other…
with hell, with light,
on the verge of darkness…

How did the blue discover us,
with its sea-gulls
the wave rolling us
on the Iberian
realm of fires?

''I'm scared, you told me.
Almost whispering
in a quiver.
I'm scared of the night.
It tastes salty,
or strangely bitter
like a sigh after the tear of a horizon,
like the moans of the sea.
I'm scared of me,
I don't even know how to say,
I'm scared of the leaves'guilt
tasting from what I am not.

... how come our lips were yearning for each other…
with hell, with sin, with light.

I told you:
''It's nothing.
I will create in the sky
lots of topazes, opals, rubies,
solitudes flourishing
chasms and depths all for you
Aprils echoing to the green.''

...and I found myself talking
alone like a wave,
me and the almond tree,
while it was waiting like me
to taste from the white,
to sip from the guilt,
from the dark.

... ... how come our lips were yearning for each other…
with hell, with sin, with light,
with flames springing out on the branch…

It was when I was waiting for you
with the fantasies of an Iberian song.

Fear

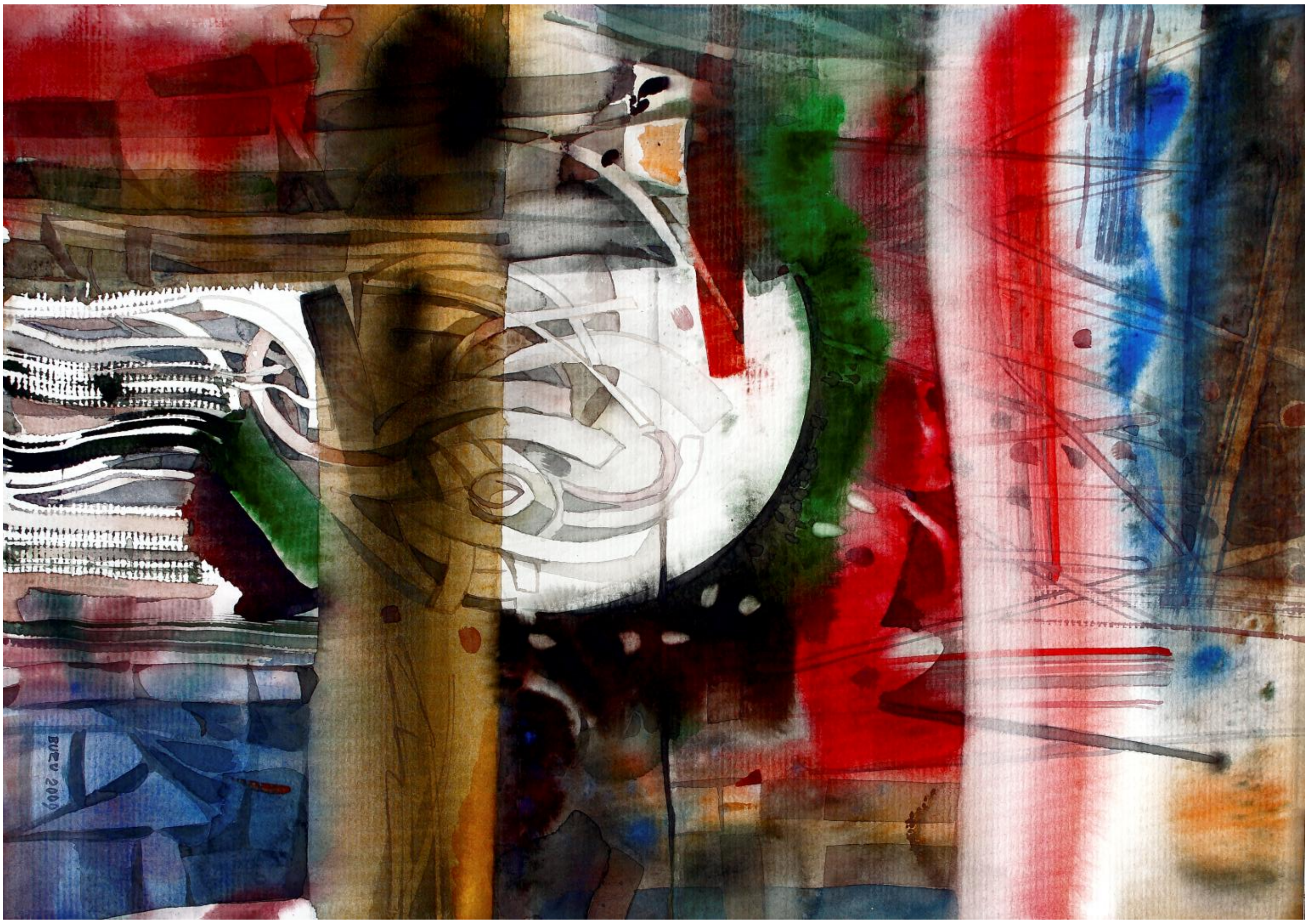
There is a fear of leaf turning into flower,
A fear of the evening and a fear of the hour,
A fear of the space and a fear of ego.
Fear – the atmosphere of all things visible and invisible –
said the sun in the egg,
and the egg
whispered the secret of eternity
to the ear of every seed.

The Eleventh Hour

Five were foolish…
Five were wise.
But the eleventh –
The Virgin –
Was praying to the Bridegroom for all of them saying:
''To the grass
and to the lily
and to the moon
and to the stars
and to the sun give a sign
from my heart for you
so that I can pour oil in their lamps!''

English version by Muguraș Maria Petrescu

Redacția revistei *Destine Literare* urează poetului și bunului nostru prieten, Dumitru Ichim, un călduros *La mulți ani!*

Teodor Buzu – ***Esenţa vieţii***, hârtie, acuarelă, 60 x 40, 2009

Carolina ILICA
(ROMÂNIA)

Întâmpinare

I. Leac pentru suflet

Am recitit, de curând, dialogul ***Charmides*** *(Despre înțelepciune),* în care Platon, prin nelipsitul personaj central (al dialogurilor) Socrate, mentorul său, aduce în discuție zalmoxianismul traco-geților, adică al strămoșilor noștri din Dacia preistorică, regele lor fiind – cum vom regăsi apoi și în studiul "De la Zalmoxis la Gingis-Han", al celui mai mare istoric al religiilor, românul Mircea Eliade - și zeu și terapeut, pregătindu-și supușii pentru a deveni nemuritori printr-o „metodă totală" de conservare a sănătății, în care trupul nu poate fi tămăduit, la nevoie, fără a fi descântat, mai întâi, sufletul.

Iată mărturia înțeleptului Socrate, rostită de față cu Critias, și înconjurat de tinerii Atenei – pentru tânărul, frumosul și cumpătatul Charmides, care scria și versuri (și în care Socrates pare a se regăsi pe sine, cel din junețe): „(...) descântecul (...) L-am deprins (...) de la un trac, unul dintre medicii lui Zalmoxis, despre care se zice că stăpânesc meșteșugul de a te face nemuritor. Și spunea tracul acela (...) că (...) „Zalmoxis", (...) regele nostru, care e zeu, arată că, după cum nu trebuie să încercăm a vindeca ochii fără să vindecăm capul, ori capul fără să ținem seama de trup, tot astfel nici trupul nu poate fi însănătoșit fără suflet. Și toate de aici pornesc, îmi lămurea el, de la suflet: atât cele rele, cât și cele bune, ale trupului ori ale făpturii noastre depline, și de aici se revarsă ele (...). Prin urmare, mai ales sufletul se cade îngrijit, dacă avem de gând să aducem la o bună stare atât capul cât și restul trupului. (...). Învățându-mă așadar un asemenea leac și asemenea descântece, mă îndemna totodată să nu mă las înduplecat de nimeni să-i îngrijesc capul cu leacul acesta, până nu-mi va fi înfățișat mai întâi sufletul spre a fi îngrijit prin descântec, și tocmai aceasta e greșeala pe care o fac astăzi oamenii, urmă el, că încearcă să fie medici ai unei părți numai, fără cealaltă (...)" (Ce greșeală, repetată și de medicina actuală, nu-i așa?)

„Această preocupare de a considera organismul în ansamblul său și deopotrivă interacțiunile corpului și ale spiritului, prefigurează de aproape medicina psiho-somatică" (sau holistă, psihoterapia, în termeni și mai moderni) – adaugă traducătoarea dialogului Charmides, Simina Noica, în "Note". „Platon (...) comunică aici câteva detalii de mare valoare. El arată atât importanța acordată sufletului de către Zalmoxis, care e deopotrivă zeu, rege și terapeut, cât și relația funcțională între sănătatea conservată printr-o "metodă totală" (în care sufletul joacă rolul decisiv) și obținerea nemuririi. (...) Aceste detalii confirmă și întreaga mărturie a lui Herodot." (Să ne reamintim că în "Istorii", el pomenește despre „geții care trăiesc în credința nemuririi".)

Știm despre aceste descântece pentru suflet („de deochi", „de sperietură", „de dragoste", „de urât" etc. etc.), asociate cu „flori dalbe" (adică plante de leac) pentru trup, se mai folosesc și în vremurile de acum, în satele românești, cu o forță extraordinară (prin invocații și repetiții) asupra subconștientului celui descântat; dar descântecul cel mai de sus pentru suflet la care cred că se referă Socrate (în fața învățăcelului Charmides, începător în făurirea versurilor) este tocmai Poezia. Căci iată cum continuă înțeleptul vorbitor: "Iar sufletul, arată el [tracul], dragul meu, se îngrijește cu anume descântece și descântecele acestea nu sunt decât rostirile frumoase (s.n.). Din asemenea rostiri se iscă în suflete înțelep-ciunea; iar odată ce aceasta iese la iveală și stăruie în noi, îi e lesne să deschidă și calea sănătății și către cap și către trupul tot."

De altfel, și ucenicul lui Platon, Aristotel, aşează poezia (și ea „fiică a mirării") deasupra

filozofiei, prin capacitatea ei de cuprindere „totală" (cunoaștere – simțire – emoție). Iar în timpurile noastre, „discursul îndrăgostit" al lui Roland Barthes nu e tot o descânta-re/vrăjire/încântare a sufletului (cititorului)?!

II. Vremea Poeziei

Mi-l imaginez pe neîntrecutul nostru poet romantic Mihai Eminescu, aplecat, noaptea târziu, la lumina lumânării, pe foile manuscriselor sale (peste 10.000 de file, în cei 39 de ani ai săi), trudind pe text, apoi, dincolo de miezul nopții, recitându-și cu voce tare poeziile, pentru a ajunge la acea armonie perfectă dintre fond și formă. Și, din când în când, odihnindu-și glasul și privirea pe oscrisoare cu litere violete, de la Veronica sa mult iubită (care, mai devreme decât toți, a intuit, în el, geniul): „Dacă îmi dai voie să te sărut o dată, eu te sărut de mii de ori."

Pe Alexandru Macedonski mi-l închipui cuprins de beția motivelor poetice orientale, mai ales a *Nopților de mai,* când urâtul și mutul filomel, înamorat de o roză, începe să cânte atât de frumos încât nimic nu mai contează.

Pe Tudor Arghezi mi-l „amintesc" pe când împlinea 47 de ani, în mână cu volumul său, *Cuvinte potrivite,* care însemna, concomitent, debut editorial și consacrare, ba chiar clasicizare. Pe cel mai mare poet-filozof și filozof-poet (vezi *Trilogia Cunoașterii* și *Trilogia Culturii),* Lucian Blaga, îl visez delfin al cărui creier nu doarme niciodată: când o emisferă se odihnește, cealaltă e trează. Pe Nichita Stănescu, poate cel mai nimbat de glorie pe timpul vieții, în atâtea împrejurări, nu doar că îl văd, dar îl și aud citindu-și sacadat poemele, cu mâna dreaptă în aer: „Poetul/ ca și soldatul/ nu are viață personală".

Iar dacă mă gândesc la alte literaturi din țări din ce în ce mai îndepărtate, mă gândesc și la poezia din vremuri tot mai de demult: la textele multimilenare egiptene, care parcă ar fi fost scrise ieri-alaltăieri, ori la minunățiile epico-lirice, numite epopei, cu autori necunoscuți, precum *Ghilgameș* sau *Mahabharata*; ori la *Iliada* și la *Odiseea* ale orbului Homer, cel care a topit în operă miturile care l-au premers, până la a părea el însuș ireal ca un mit. Iar în insula Lesbos, pe malul mării, la Mitilene, mi se pare că o văd pe Sapho în prima Academie, pentru tinerele fete bogate, pe care le instruia în atâtea arte, de la dans, muzică, maniere, până la împodobirea cu flori proaspete; și iubindu-le, așa cum nu poți să nu iubești frumusețea.

Dar, de acolo, din atichități, nu pot să nu mă gândesc la *Cartea egipteană a morții* (pe care am văzut-o la Luvru); și apoi la *Cartea tibetană a morții;* și, gândindu-mă la acestea, nu pot să nu-mi aduc aminte de bocetele și de „cântecele de fereastră" din ceremonialul funebru de la noi, din care se poate aduna o *Carte românească a morții.*

Iar orbul Homer mi-l aduce în gând pe Borges (poate cel mai mare scriitor al secolului trecut), pierzându-și pe îndelete vederea și, ca toate marile personalități, găsind, în orice rău, partea lui de bine (ba chiar lăudând-o, ca în *Elogiul umbrei)* care l-a făcut să compună, la lumina interioară, a minții, texte lirice și epice, încât, atunci când le dicta, erau deja perfecte.

Tot în secolul XX, Rilke și Pesoa, contemporani și totuși atât de diferiți, primul scriind androgin, gândind bărbătește și simțind femeiește până-ntr-atât încât a trebuit să moară de înțepătura unui spin al trandafirilor pe care i-a tot cântat. Iar al doilea, firav la trup, dar de o bărbăție extraordinară, voind să umple, prin heteronimie, golul care i se arăta în literatura țării sale, acoperind, de fapt, și golurile de poezie din secolul său cu multe „isme" și, poate, și din viitorul ce nu a apucat să fie.

Dar oare timpurile în care au trăit toți cei pomeniți fost-au prielnice poeților și poeziei? Din câte cunoaștem (biografii, opere, scrieri despre), mai mult nu, decât da. Și cum gloriei literare îi place să fie văduvă, să nu cerem de la timpul nostru mai mult decât s-a obișnuit el să dea altora. Dar, fiecare poet, încă de la prima poezie, începe să creeze o vreme pentru Poezie – și nimeni nu ar putea face acest lucru mai bine decât poeții înșiși – așadar, încă din timpul vieții lor; și de după viața lor; de fapt, din tot timpul de după ei, adică din eternitate. Dar vremea Poeziei – ca și a tuturor artelor – nu e cumva tocmai eternitatea? Și, cum, noi, cei de azi, contemporani fiind, avem norocul să ne întâlnim - iată, la a 20-a ediție a festivalului nostru poetic – „ în timpul vieții noastre" cum ar zice Nichita Stănescu - adaug și eu, în vremea poeziei Dumneavoastră,

Vremea Poeziei (mele)

„Nu mai e vremea poeziei!”
Dar oare să fi fost cândva?!
„Nici timp nu e de poezie!”
Dar îmi pot face pentru ea.

Rupând din somn, rupând din mine,
Lăsând pe alții să-și petreacă,
Le las și lumea, tot nu știu
Nici ei cu lumea ce să facă!

Carolina Ilica (vicepreședinte al ***Fundației Academia Internațională Orient-Occident;*** director artistic și președinte al ***Juriului Festivalului Internațional „Nopțile de Poezie de la Curtea de Argeș)***

Welcoming

1. Soul Cure

I’ve recently reread ***Charmides*** (or *Temperance*), in which Plato uses his ever-present central character and mentor Socrates to discuss the Zamolxianism of the Thracian-Getae, Dacian ancestors of the Romanian people. As we would later find in the study *“From Zamolxis to Gingis-Han”* by the greatest historian of religions, the Romanian Mircea Eliade, the Thracian-Getae’s king was both god and therapist, and he would prepare his subjects for immortality through a “total method” of health preservation, by which the body could not be healed before first enchanting the soul.

Here is wise Socrates’ testimony, uttered before Critias among the Athenian youth, a testimony for the young, handsome and balanced young Charmides, who was also a poet (a man Socrates seemed to see himself as a youth in): “…the charm, which I learned (…) from one of the physicians of the Thracian king Zamolxis, who are to be so skilful that they can even give immortality. This Thracian (...) Zamolxis, (...) our king, who is also a god, says further, "that as you ought not to attempt to cure the eyes without the head, or the head without the body, so neither ought you to attempt to cure the body without the soul; (...). For all good and evil, whether in the body or in human nature, originates, as he declared, in the soul, and overflows from thence (...). And therefore if the head and body are to be well, you must begin by curing the soul; that is the first thing. (...) And he who taught me the cure and the charm at the same time added a special direction: "Let no one," he said, "persuade you to cure the head, until he has first given you his soul to be cured by the charm. For this," he said, "is the great error of our day (...), that physicians separate the soul from the body." (This error seems to only be repeated in today’s medicine.)

„This preoccupation of considering the entire organism and also the interrations between the body and the spirit prefigures psycho-somatic medicine” (or wholistic medicine, psychotherapy, in more modern terms), adds the translator of the dialogue Charmides, Simina Noica, in Notes. „Plato communicates here a couple of extremely valuable details. He shows both the importance attributed to the soul by god, king and therapist Zamolxis, and the functional relationship between health (maintained through a „total method” in which the soul plays the crucial role) and immortality. (...) These details confirm and complete Herodotus’ testimonies.” (We should remember that he mentions the „Getae, who believe in their immortality”, in his „Histories”.)

We know that these charms for the soul („against evil eye”, „ against fright”, „for love”, „against spleen”, etc.) associated with „white flowers” (meaning medicinal plants) for the body are still used nowadays in Romanian villages with extraordinary power (through invocation and repetition) on the charmed persons’ subconscious. But I think the highest charm that Socrates has in mind for Charmides, apprentice in the making of verse, is actually Poetry. For here is how the wise speaker continues: „And the soul (...), my dear youth, has to be effected by the use of certain charms, and these charms are

fair words; and by them temperance is implanted in the soul, and where temperance is, there health is speedily imparted, not only to the head, but to the whole body." (http://classics.mit.edu/Plato/charmides.html).

Plato's apprentice, Aristotle, also places poetry (a „daughter of wonder") above phylosophy, through its capacity of „total" inclusion (knowledge – feeling – emotion). And is not Roland Barthes's a "lover's discourse" simply enchanting/charming/disenchanting the (reader's) soul?!

II. Time for Poetry

I'm imagining our peerless romantic poet Mihai Eminescu bending, late at night under candle light, over the sheets of his manuscripts (over 10.000 pages during his 39 years of life), drudging on texts and then, after midnight, reciting his poetry in order to reach the harmony between content and form. Once in a while, he would rest his eyes and voice on a mauve-lettered letter sent by his beloved Veronica (who could see the genious in him before anyone else): "If you let me kiss you one, I will kiss you a thousand fold."

Alexandru Macedonski I imagine caught in the frenzy of Oriental poetical motifs, especially in the *Nightsof May*, where the ugly and dumb Philomel, enamoured with a rose, sings so beautifully, that nothing else matters.

Tudor Arghezi I "remember" when he was turning 47 and holding his volume *Suitable Words*, which was his editorial debut and, at the same time, the moment he would become a classic.

The greatest philosopher-poet and poet-philosopher Lucian Blaga *(The Trilogy of Knowledge* and *The Trilogy of Culture)* I dream as a dolphin whose brain never sleeps: when one hemisphere sleeps, the other stays awake.

Nichita Stănescu, maybe the most glorified one in so many contexts during his lifetime I don't only see, I hear reciting his poetry with a staccato and his right arm up in the air: "The poet, like the soldier, has no private life".

When I think of literatures from far-away countries, ever older poetry comes to my mind: the millennia-old Egyptian texts, that seem to have been written just a couple of days ago, or the unclaimed lyrical-epic wonders called epopees, like *Gilgamesh* or the *Mahabharata;* the *Iliad* and *Odyssey* of blind Homer, who melted in his work the myths that preceded him, until he became a myth himself. On the Lesbos island, by the seashore in Mytilene, I think I see Sappho in her first Academy, among the rich young girls she trained in so many arts, from dance, music, manners, to fresh-flower adornments, loving them, as one cannot but love beauty.

From the antiquity I cannot escape the *Egyptian Book of the Dead* I saw in the Louvre and neither the *Tibetan Book of the Dead;* and then thinking of these, I cannot fail to remember the wailing and the "window" songs around these places, of which one could gather a *Romanian Book of the Dead.*

Homer the blind brings Borges to my mind (maybe last century's greatest writer), gradually going blind and finding, as great personalities do, a share of good in this (praising it in the *Eulogy of the shadows)* that allowed himto compose, in the inner light of his mind, lyrical and epic texts in such a way that when he dictated them, they were already perfect.

Still in the 20th century, Rilke and Pessoa, contemporary but different, the former writing androgynously, thinking like a man and feeling like awoman to such an extent that he had to die stung by the roses he had sung; the latter, frail but extraordinarily manly, wanting to fill, through his various personas, the emptiness in the literature of his country and also filling the empty spots in the poetry of his century and of the future that never was with-isms.

Have the times that all of the above have lived been favourable to poets and poetry? As far as we know from biographies, works and critiques, not so much. And since literary glory likes to be a widow, let's not ask from our time more than it is used to give. Yet every poet creates a time for Poetry even with their first poem - poets are the only ones who can do this in their lifetime and from beyond their lifetime, from eternity. For isn't eternity the time of Poetry?

And because we, today, have the chance to meet as we are contemporaries - at the 20th edition

of our poetical festival - hence "in our lifetime" as Nichita Stanescu would say - and I would add in your poetry's lifetime :

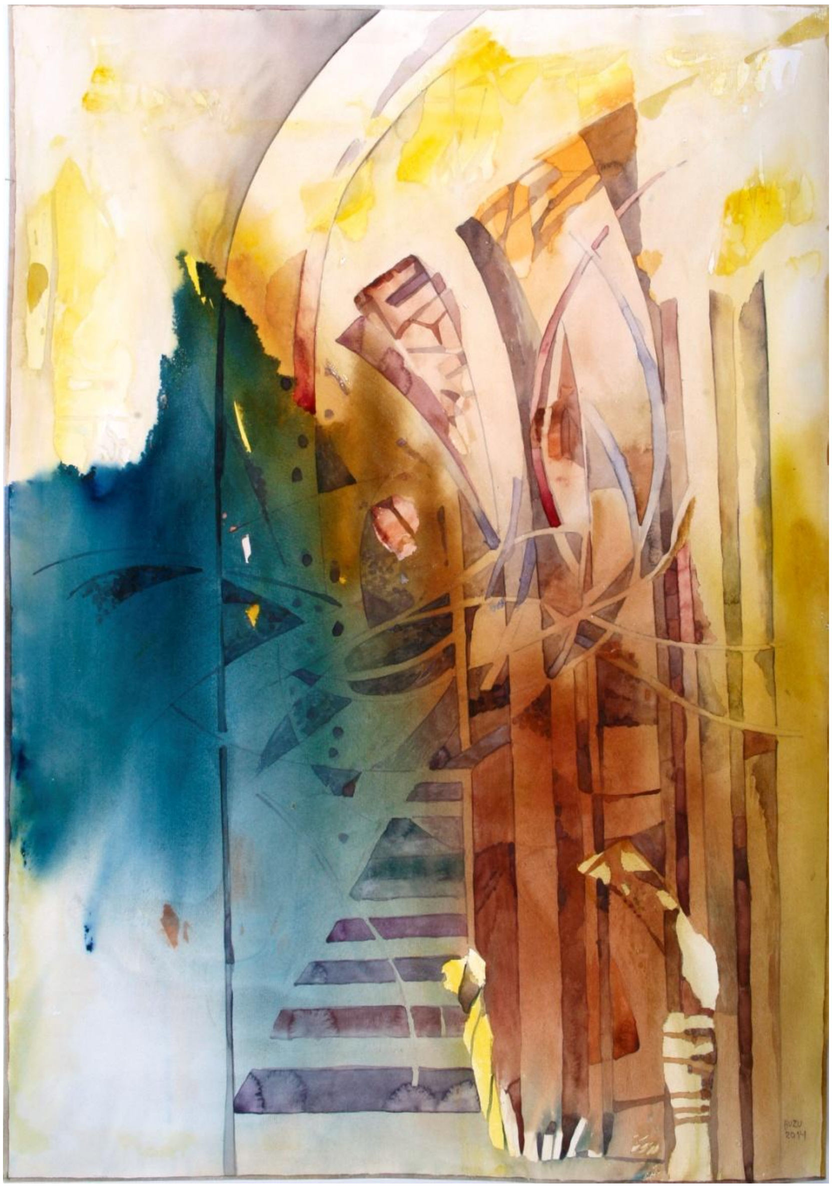
(My) **Time for Poetry**

"There's no more time for poetry!"
Had it been there long ago?!
"For poetry there's no more time!
"But I can make some for it, though.

Breaking my sleep, breaking from me,
Leaving the others come and go,
To them I leave this world, but they,
With this world what to do, don't know!*

Carolina Ilica (vice-president of the **Foundation the International Academy Orient-Occident;**
artistic director and president of the Jury of the **International Festival "Nights of Poetry in Curtea de Argeș")**

(Translated by Emanuel Vasiliu)
** Poem translated by Mugurаș Maria Petrescu*

Teodor Buzu – ***Catedrală***, hârtie, acuarelă, 100 X 70 cm, 2014
(***Cathedral***, paper, watercolour, 100 X 70 cm, 2014)

Elena Andreea ION
(ROMÂNIA)

CIOBURI DE POEZIE

Privea sărac pământul la iarba ce-i creștea
sălbatică, păgână de parcă-l ștrangula.
Se înălța mușcându-i brazda surdă
pe tot să-l pătrundă,
se întindea ca șarpele gata să meargă la plimbare,
se înălța să atingă razele vechi de soare însângerat.

Poetul privea încremenit la cuvintele albe
ce-și uscaseră de mult oasele albe.

Cioburile poeziei, păstrate în minte
nici astăzi nu mai știu să lege cuvinte
din cununi de stele și fragede veșminte.
S-a dus puterea oarbă de a face pe înserat
lumină dintr-o umbră ce nici n-a existat,
îngerul din aripi n-a mai fâlfâit
pământul e sărac, poetul încremenit

cuvintele de mult au adormit!

ZÂMBET FĂRĂ GURĂ

Printre degete respiră, fără umbră, fără vină,
de la soare luminată și de lună protejată,
s-a pornit înspre culcare, stea din ceruri călătoare,
să coboare pe pământ, printre umbrele de gând.
Ea, bătută de furtună, calmă ca o zână bună,
tot zâmbește fără gură.

E târziu sau e devreme, se așează peste gene,
le pudrează fin, discret cu șiraguri de verset
și le pune bob de șoaptă pentru o poezie coaptă
cu parfum de flori de soc și miros de busuioc,
gust subțire de mentol, versul să nu fie gol.

SUFLET ÎN SĂRBĂTOARE

Plouă cu soare peste ochiul meu de poezie,
prin geamul albastru curgeau boabe aurii,
gura-mi căscată la vitralii uitase să vorbească,
cuvintele toate mi le înghițiseră sfinții
în timpul Sfintei Liturgii.

Sufletul era în sărbătoare ca o floare de toamnă
peste care prima brumă picură încet, răbdătare,
o caldă binecuvântare.
Versul crud mi se cuibărea la piept ca un copil,
iar aripa îngerului lovea ca într-o sudoare
pe care mă temeam să nu o scap din palme.

Și clepsidra uitase nisipul să-și îndoaie!

CLOPOTE ALBE

Clopotele albe băteau într-o dungă,
se trezea tăcerea frecându-se la ochi
cu mâna stângă.
Chipul zilei mai alb ca spuma laptelui proaspăt
îl lua în brațe pe poetul ce abia cârpise
un pui de somn printre poezie.

Se auzea mersul trenului încărcat cu marfă,
bătea și el într-o gură de goarnă, în gară,
pământul parcă scârțâia sub șinele de fier,
doar sufletul poetului era cald
ca al unui înger

cu aripi sidefate!

Iacob C. ISTRATI (CANADA)

Copilărie – Florărie
Scrisoare prietenului

Copilăria mea cu flori multe-n ogradă,
Îmi aminteşti de-acele clipe din trecut,
Şi vreau ca mama şi azi să mă vadă
Copil, iar ea să nu-aibă păr cărunt…
O, fericita mea copilărie,
Cu râul scump şi mândrii plopuşori,
Tu îmi erai atunci o florărie,
Iar eu un zeu printre acele flori...

De mic copil am îndrăgit pământul
Şi satul scump cu oamenii din el,
Cu poezia lui ce-n mine astăzi cântă
De viată lungă şi de vis rebel...
Copilăria mea cu flori multe-n ogradă!
Mai răsfoiesc acele file rând cu rând...
Şi azi aş vrea ca mama iarăşi să mă vadă
Copil, iar ea să fie-alături, ca-n trecut…

Sărăteni – Vadul-Leca, 1983

Salut, frate sărătenean! Multă sănătate, prietene drag al copilăriei! Să-ţi dea bunul Dumnezeu numai bine şi multă sănătate! Să ne întâlnim în timpul apropiat la şcoala din Sărăteni, la un pahar de vorbă, să ne amintim cum am început a scrie primele buchii, dar şi cum ne jucam. Să ne amintim cum ne învăţam unul de la altul trânta „ciobănească" şi a face piedici clasicce, că zburam hăt-colea!...

Astăzi, după jumate de veac, de ziua copiilor, doresc ca toţi cei trecuţi de vârsta copilăriei să-şi amintească de cele mai frumoase clipe ale copilăriei. Mulţumesc Domnului, că mă văd azi copil, alături de nepoţeii mei, povestindu-le despre „boacănele", care le făceam fiind un ştrengar ca şi ei acum... Clipe fericite, clipe de neuitat. N-o să uit nici odată anii 1958-62, de care mă leagă nişte amintiri, ce astăzi mă întristează. Îţi aduci aminte, prietene? Ne jucam iarna la săniuş pe urcuşul de lângă ferma de vaci, împreună cu verii mei Ion, Ilie şi Coliţă Porcireanu, colegii de clasă Gheorghiţă Petică, poreclit Fuior, Valentin Popovici, Valentin Cotorobai, Leonid Anestiadi, Anatol Feghiu, Ştefan Nistor ş. a. Ne jucam, dar eram tot timpul cu ochii spre fermă, pândeam când vor pleca acasă mulgătoarele, ca apoi să ne năpustim asupra „vacilor noastre". Câte doi la o vacă. LE CUNOŞTEAM CA PE MAMA. Le dezmierdam, le aduceam fânul cel mai bun, că şi ele erau cele mai bune de lapte. Câte o dată le mulgeam, dacă făceam rost de vreo găleată, dar mai des ne năpusteam flămânzi drept la ugerul vacii şi sugeam lapte ca viţeluşii... Zâmbeam, eram fericiţi! De abia acum am găsit răspunsul la întrebarea de unde aveau vacile noastre lapte şi pentru noi?!..

Mi-am dat seama mult mai târziu… Când plecau acasă mulgătoarele, treceau pe lângă săniuş şi ne lăudau, fie, că «suntem cuminţi», fie că ne mulţumeau pentru ajutorul la făcut curăţenie în încăperile vacilor. Ele, sărmanele nu mulgeau vacile noastre până la sfârşit, lăsându-ne şi nouă lapte... Şi nu ştiam, că totul era pus la cale de taţii noştri, care erau şi ei legaţi prin lucrul de toată ziua de fermă, de tatăl meu Vasile, tractorist, de nanu Gheorge Porcireanu, şeful fermei de oi, Leonid Feghiu, zootehnicul ş.a. Da…ce amintiri triste azi, dar frumoase, plăcute atunci… Eu şi Collţă Porcireanu o aveam pe Ruginica, care era foarte cuminte, ne primea la uger ca pe

copiii ei, ne slobozea laptele uşor. Eu aveam două ţâţe ale mele, iar Coliţă pe celelalte două, dar pe care niciodată nu le încurcam. Erau şi unele vaci, care nu întotdeauna primeau la uger şi băieţii erau nevoiţi să caute altele. Dar până la urmă ştiau toate mulgătoarele, care sunt vacile noastre, a copiilor a căror părinţi erau legaţi direct cu ferma de oi şi vaci. Da, aşa a fost… şi eram fericiţi!

Îmi amintesc de perioada aceia ca prin vis… Era pe timpul domniei lui Nichita Hruşciov, care deţinea funcţiile de Secretar General al Partidului Comunist al URSS şi Preşedinte al Consiliului de Miniştri al URSS. Odată cu începutul lucrului la c#mp, de cu primăvară şi până toamna, noi, copiii, care încă nu făceam faţă la prăşit aveam misiune de la păriţi să prindem rând la **«selsovet»*** şi să aşteptăm până va sosi carul cu pâine gata coaptă de la brutăria din Ciocolteni. Ţi-aduci aminte, prietene, cum stăteam toată ziulica cu ochii la drumul mare… după un timp ne plictiseam să privim în lungul drumului. Atunci făceam pe rând de strajă, ca ostaşi, câte doi, restul împărţeau joacurile între ei şi…uitam de foame, ca până la urmă să uităm de rând la timpul sosirii trăsurii plină cu pâine… Nişte pâini mari şi grele, pătrate, negre, coapte din orz cu ovăz, mazăre pe care o numeam **«hruşciovschii hleb»*.** Pâinea o împărţea un împuternicit al conducerii colhozului, care purta numele «Stalin», (fost conducător al statului sovietic, unul dintre cei mai sângeroşi conducători de stat din lume) care o împărţea în dependenţă de prezenţa părinţilor la locul de muncă: dacă ieşeau la lucru ambii părinţi, primeam o «buhancă», iar dacă ieşea la lucru numai un părinte, atunci primeam numai jumătate de «buhancă»… Pentru mine, prietene, ca şi pentru tine, era o întreagă avere pe care o băgam în sân şi o strângeam la piept ca să-i simt căldura şi ca să nu mi-o fure pe drum vreun hoţ, că erau şi din aceştia. Ne grupam pe mahalale câte 4-5 prieteni ca să putem ţine piept «tâlharilor» flămânzi mai mari decât noi. Uneori tâlhari deveneau şi unii dintre prietenii noştri de joacă care nu mai puteau ţine piept foamei… Aşa a fost!

Dar ţi-aduci aminte cum păşteam vara oile? Să fi avut vreo 6 ani, că ne consideram flăcăi, că doar ne încredinţeau ciobenii să întoarcem oile care se abăteau de la card şi să le dăm «la strungă»*. Tata a lăsat tractorul, că la ferma de oi era mai bine. Acolo era şef unchiul şi naşul său, Gheorghe. Noi, copiii ne aflam în al şaptelea cer de bucurie după mulsoare, când tata împreună cu nanu' Gheorghe închega laptele şi făceau caşul, care pe urmă, după ce îl sărau cum se se făcea din moşi-strămoşi devenea brânză. După ce umpleau găleţile din mulsul oilor, deşertau laptele într-un vas mare pentru închegat, numit «putină» în care se turna chiag de miel fraged, proaspăt şi bolborosind numai de ei ştiutele cuvinte magice în timp ce mestecau laptele, aşteptam vreo 20-30 minute să se închege. Iată acesta era momentul bucuriei noastre mari. Laptele se prefăcea sub privirea noastră în caş şi înaintze de a-l deşerta în strecurători, tata ori nanu' Gheorghe ne umpleau o găleţică mică de vreo 5 litri şi «arde-o, mă bade», făceam câte o burtică de mai mare dragul… După asta caşul era turnat în strecurători, nişte şerveţele ţesute cu fir mai rar ca să se scurgă zărul, după care fiind legate câte două «în cruce» erau atârnate într-o coardă de sub streşina stânii să se scurgă zărul până ce rămânea doar caşul întărit în strecurători. După ce era scos din strecurători , nanu' Gheorghe îl ducea cu căruţa la depozitul colhozului, unde se tăia felii care erau sărate şi aşezate rânduri în putine de stejar ca peste un timp să devină brânză de oi. Ce amintiri plăcute!

Ţi-aduci, prietene, aminte de noaptea ceea din octombrie 1956? Eu abia începusem a înţelege pe care lume mă aflu… Şi mie mi-i de mirare, cum de mi-a rămas în memoria de la acea vârstă fragedă plânsul mamei şi vuietul straşnic al tancurilor şi altei tehnici militare sovietice, care treceau pe valea sărăturilor, iar căsuţa noastră se cutremura, scârţâind toată din încheieturi. Tata a astupat ambele ferestre de la dormitorul cu «lejancă»* şi cuptor cu horn, în care mama ne cocea pâine şi plăcinte, dar asta mai târziu… Atunci, în octombrie 1956 sute de mii de unguri au cerut demisia guvernului bolșevic opresiv, fiind susținuți, chiar în aceeași zi, de majoritatea populației. Drapelul maghiar cu emblema comunistă a fost dat jos, iar spre seara zilei de 23 octombrie1956, studenții de la Universitatea Tehnică din Budapesta au demonstrat pe bulevardul central, cooptându-i și pe alții, cu intenția schimbării demonstrației în protest. Mulți soldați maghiari s-au alăturat protestatarilor, scoțându-și steaua sovietică de pe șapcă și aruncând-o la gunoi. Fără a avea

vreun lider, cca 100,000 de demonstranți se aflau în fața clădirii Parlamentului, manifestând pașnic. Situația s-a schimbat, însă, dramatic în momentul când trupele securității maghiare, au deschis focul și au omorât sute de oameni.

Atunci Moscova a executat o intervenție militară în Ungaria spre a înăbuşi demonstraţia, care se transformase în răscoala şi care s-a bucurat de succes, a biruit. Noaptea în care trupele sovietice se îndreptau spre Iaşi şi apoi mai departe spre Ungaria mi-a rămas pentru totdeauna în memorie, ca o noapte înfricoşătoare, ca ceva rău, cu lumina lampei stinsă şi ferestrele acoperite… Şi azi, când îmi amintesc de acea noapte mă trec fiori de gheaţă şi mi se arată totul în culoare neagră în faţa ochilor. Dar atunci nu ştiam ce se întâmplă, nici nu înţelegeam nimic…

Îţi aminteşti cum în toamna anului 1961 ne-am dus pentru prima oară la şcoală? Stăteam în careu în pereche cu Gheorghiţă Petică-Fuiorel. Din toată clasa I numai eu am recitat o poezie pe care o ştiu şi astăzi: *Nicuşor şi pisicuţa*, pe care am învăţat-o de la tatăl meu, pe care şi el o cunoştea de atunci de pe vremea când era elev tot în acea şcoală, numai că şcoala era românească, a noastră, nu sovietică. Şi tot în acea zi cand ne-a aşezat pe fiecare în banca sa şi a început o cunoştinţă mai aprofundată între Doamna învăţătoare Dora Ciobanu şi noi, elevii, la întrebarea „Ce scriitori moldoveni cunoaştem?'', la fel, numai eu am ridicat mâna. I-am numit pe Ion Creangă, Mihai Eminescu şi Taras Şevcenco. Toţi tăceau, că nu ştiau nici cât mine, iar învăţătoarea a zâmbit, s-a apropiat de mine, m-a mângâiat pe «perciuca»* de pe cap şi m-a întrebat ce ştiu despre Taras Şevcenco? I-am răspuns într-o suflare, că am citit o carte cu poezii de ale lui şi că este scriitor şi scrie poezii cam de felul   acesta: ,,Caterino, Caterino/ Nu iubi moscalii/ Vin, se duc şi las în urmă/ Numai foc şi jale.'' A stat o clipă, uitându-se la uşă, parcă se temea ca să nu intre cineva şi spuse la toată clasa: „Aveţi un coleg deştept, care ştie şi să citească şi poezii nu numai moldoveneşti dar şi ucraineşti. Că Taras Şevcenco este ucrainean. Că de pe acu' se vede, că voi deveni şi eu scriitor…''

Ca să vezi, dragă prietene, care mi-ai fost martor al copilăriei, că prima mea învăţătoare, Doamna Dora Ciobanu mi-a prezis viitorul… Acum mă gândesc oare nu atunci mi-au fost semănaţi germenii poeziei şi ai draostei de carte, de ţară şi neam de care nici astăzi nu mă pot lăsa?! De atunci nu mă pot despărţi de carte şi scris, de dragostea faţă de meleagul natal şi înaintaşii mei, de tot ce mă înconjoară, dragoste şi respect pe care le cânt în poeziile mele.

La revedere, dragul meu prieten! Sper, că şi tu , citind aceste amintiri ale mele să te bucuri alături de mine de acele clipe frumoase, petrecute în anii copilăriei noastre neuitate, însoţite de florile dragostei părinteşti şi ai primei noastre învăţătoare. Vom duce cu noi în inimă dragostea faţă de ei şi de şcoală. Să nu uităm nicicând: părinţii ne-au dat viaţă, iar şcoala, lumină.

*selsovet – sovetul sătesc în frunte cu un preşedinte, azi primărie

*hruşciovschii hleb – pâine hruşciovistă

Hilal KARAHAN
(TURCIA)

DUL

13 Mayıs 2014'te, madenci kasabası Soma'da, 301 kadın dul kaldı…

1/
Kokular ve korkular arasında
sabırla yürüdü ölüm
taşlarına basmadan akşamın

Eli boş döndü eve keder
söndü gözünde fer
ağzı şer koktu kasabanın

Kapandı kapılar, dağıldı mahşer
evler dört duvar
kadınlar ve çocuklar

İnsan,
kuyruğunu yutan yılan
kör keser, kendine yontan
sokakta ürkek, evinde kahraman

2/
Söyleyin,
kaç ölüme dayanabilir bir memleket?

Acının eleğinden geçe geçe
neye dönüşür medeniyet?

Yer gök kan
bunca acıyla insan
nasıl hâlâ insan?

Alışmak,
o kara delik,
içinde körleşir yaşam
gelir geçmez delilik

Alışmak,
o lanet zaaf,
mizana kalmaz acının anlamı
silkeledikçe sofra bezini zaman

—*"Ölüm madenciliğin fıtratında var"***

3/
Yağmur yağıyor dışarıda
ateş sönüyor içeride

**Recep Tayyip Erdoğan

WIDOW

On 13 May 2014, 301 women in Soma, the mining town of Turkey, were widowed…

1/
Between fears and odors
death walked with patience
without touching the stones
of the evening

Empty handed grief turned back home
the light has gone out of its eyes
the mouth of village scented malice

Doors shut, dispersed the doomsday
four walled houses
women and children

Human,
a snake swallowing its tail
blunt adze sharpening itself
timid at street, hero at home

2/
Tell me,
how many deaths
can a country stand up to?

Into what a civilization turns
by passing through the sieve of pain?

Earth and sky are in blood
with all this pain
how can a human
can still be a human?

Getting used to,
that black hole,
within which life becomes dull
permanent insanity

Getting used to,
that damn frailty,
meaning of pain can't be measured at doomsday
when time shakes the tablecloth

— "*Death is the destiny of minig job*"**

3/
It's raining outside
Fire dying inside

** Words of Recep Tayyip Erdoğan, the President of Turkey

KEMİK KAFES

1/
El bağlayıp öfkenin önünde
yerlere döküldü şubat

Hanidir dili buğuz
yüreği huzursuz saat

Nasıl sığdıysa bunca sene
kemik kafes ipek tene

Çektiği her nefes tokat
gibi indi nefsin yüzüne…

2/
İlla aşk mı kalmalı aşk
biraz dost biraz arkadaş
olsak yetmez mi yıllara?

Ateşe küsen közden
ne kül ne duman kaldı bak
kurudu sözlerin hârda

Gülmenin neşesini
unuttuk, ezildi ağzın
taş sabahlarda

Boynuma geçti zamanla
parmağıma saygıyla taktığın
o altın halka…

3/
Giden gitsin, karanlık kader
değildir: mutlaka ışıyacak
tanrının şefkati şafakla

Otların eteğinden yeşil bereket
sökülecek, ağaçlar saçını toplayıp
koca bir ormana dönüşecek

Subaşlarında yunacak toprak
sakız kokan hareketi serecek
yeniden alışkanlık ağına

Giden gitsin, nasılsa biten
unutmakla bitmeyecek: geçmiş
unutunca değil, utanınca değişir…

4/
Hayat boşluk tanımaz insana…

29 Şubat 2012, Kdz. Ereğli

BONE CAGE

1/
February, waiting upon fury,
is spilled onto the floor
with fettered hands

Tongue is venomous and
heart is already a restless clock

During all these years
how the bone cage can fit
into the silk skin

Every breath hits like a knock
to the face of essence

2/
Should love remain as an absolute love,
isn't it enough to be some friends
and some pals for the sake of years?

Look, cinder is put out with fire
there is no ash no fume left
your words have dried in blaze

We forgot the joy of laugh
your mouth was crushed
under the stoned mornings

The golden ring you wore
respectfully on my finger
hanged my neck in time

3/
Let go, darkness is not destiny
God's clemency will shine
with dawn certainly

Green mercy will be unraveled
from the skirts of the grasses,
the trees tying their hair
will become a giant forest

Riparian soil will wash and lay
bracing movement
onto habit web

Let go, finished things will not end
by forgetting: past does not change when
forgotten but do change when embarrassed

4/
Life does not allot vacancy to human.

29th of February, 2012, Kdz.Ereğli

Turcia…

Kemal ILHAN
(TURCIA)

Translation: Hilal Karahan

BAKMALAR

kuşlara özendi. uçmak! ötelerin ardına,
evren uçurumuna… usunu perde savurdu
düşten bir rüzgar, usuldan. üşüdü pencere.
yokladı kendini, o da ne? kanatları yoktu.
bir imkansız çabada battı çıktı, berbattı:
dedi ki: - anne! boğuldum dünya denizinde.

sonra, yitik bir dağ da olunabilirdi pekala:
yalan şehirlerde kalırdı yılan günler,
öcünü alırdı belki böylece, yaşamak derdinden.
elma ile taş aynı şeydi bahçede kavga varsa,
varsa yoksa bir gidiş durdururdu akanı,
varlığın şakaklarından sızanı. "hımmm!"
nasıl da dayandı umut yoksulu acılara,
asi bir yaraydı bu onmadı işte göğün altında:
dedi: - anne! altın olsam ederim yok, boşunayım!
dedi ki: -anne! savruldum yeryüzü bahçesinde.

bir yaprak olsaydı, solsaydı, düşseydi,
çürüse toprağın canına karışsa, oradan
yeni bir karanfile uzatabilir miydi adını?
birden irkildi! caydı iyimserliğinden.
ne de olsa insan insanı kaldırmıyordu,
yersiz yurtsuz günler ediniyordu düşen.
demiyorlardı: -al şu sargı bezini, sar kalbini!
öpülmeyince, kırık iyileşmedi işte…
dedi ki: anne! çare arandım ilaçlar içinde.

hayır! ne eğreti tutundu ömrün pamuk ipine!
ne sel baskınlarına tutuldu bindiği atlar,
nasıl oldu bilemedi bunu, çözemedi şifreyi:
tutunamayanlar listesinde yaldızlı harfler
ardında parlayıp sönen bir çift göz, iki zifirî zümrüt!
dedi: anne! kör oldu gözlerim bakmalar ikliminde!

LOOKINGS

He admired birds. Flying! Further than beyond,
to the abyss of cosmos… A dream breeze slowly
scattered his mind. Window was cold. He looked
at his body, what was it? He has no longer wings.
He was miserable, sank and rose in this impossible
effort: Said that: -Mummy! I am drowned in the
terra ocean.

Then, he might become a lost mountain as well.
Serpent days stayed at tale cities, and he might
revenge from living trouble. Apple and stone are
the same if there is fight in garden. Or else a leaving
stops bleeding from temples of presence. "hımmm!"
He withstood such hopeless pains that a rebel wound
didn't get heal under the sky: Said: -Mummy!
I am gold but stil worthless! Said that: -Mummy!
I was scattered into the terra garden.

If he was a leaf, fading and falling down to
mix the soul of soil, can he give his name
to a new carnation? He was suddenly startled!
And recanted from his optimism. Man was not
carrying other man, unsuccessfull one became
roofless.
- Take this tourniquet and wrap your heart! Your
broken side weren't healed without kisses…
- Said that: Mummy! I looked for help among drugs.

No! How his life turned on a hair! How his horses
clung to floodings, how he couldn't know and
decrypt it:
In the list of whom cannot hold life, behind the gilt
letters
winking a pair of inky emerald eyes! - Said that:
Mummy!
I became blind in the season of lookings!

Vasile LECHINȚAN
(ROMÂNIA)

Nevoile mari ale României de astăzi

Eu? Îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul...
MIHAI EMINESCU, *Scrisoarea III*

Patria noastră, România – folosesc sintagma „patria noastră” pentru că mulţi vorbesc de „România” ca şi cum s-ar distanţa de acest leagăn al strămoşilor noştri, leagăn al devenirii noastre istorice, ca şi cum nu am mai avea o patrie, aflaţi acum în malaxorul Uniunii Europene – aşadar, patria noastră se aflǎ astǎzi – ştie toatǎ lumea - într-o situaţie extrem de grea, ceea ce afectează zi cu zi întreaga naţiune română: foarte mulţi fii ai naţiunii au plecat peste graniţă pentru a-şi realiza visurile de formare a personalităţii lor şi alţii pentru a-şi câştiga existenţa, lucrând cele mai grele munci. Ţara este prădată de industria proprie, agricultura se zbate în nesiguranţa proprietăţii, sănătatea şi învăţământul în lipsa tehnologiei de ultimă generaţie şi în atâtea alte elementare lipsuri, cultura nu este finanţată cu sume demne de ţelul cel nobil al ei, iar viaţa politico-administrativă este de ruşinea Europei civilizate din cauza pecetei impuse deja de marii jefuitori ai banului public.

Care sunt, aşadar, nevoile mari ale României de astăzi? În primul rând avem nevoie de oameni integri şi buni profesionişti în administraţie şi politică. An de an universităţile de stat scot tineri educaţi la facultăţi de studii politice, istorice şi juridice, cu o pregătire serioasă. Statul român este responsabil de atragerea lor în administratie şi politică. Trebuie să fie eradicată pentru totdeauna politica de gaşcă a partidelor politice, care promovează pe liste nulităţi care susţin cu bani campaniile electorale, ajungând ca în Parlamentul României şi în Parlamentul european să nu fie reprezentanţi ai României, ci ai găştilor politice sau persoane impuse de mai marii zilei. Aşadar România are nevoie de o democraţie reprezentativă şi nu de o democraţie de gaşcă. La Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 naţiunea română era reprezentată de cei mai buni fii ai ei. De ce astăzi să fie reprezentată de cei care ne-au făcut de ruşine şi de cei care au furat banul public. Avem modelul 1918, avem astfel în faţă, în permanenţă, un ideal, pentru totdeauna, şi mai ales acum, în preajma Centenarului Marii Uniri.

În alt plan, cel economic, Justiţiei îi revine sarcina uriaşă de a restabili ordinea şi dreptatea, naţiunea trebuie să ştie cum s-au devalizat unităţi economice de prestigiu, cum au obţinut străini şi cetăţeni români imense bunuri ale statului şi ale naţiunii iar politicienii şi reprezentanţii statului să ne spună de ce România, românii nu mai au industrie proprie şi am ajuns – după cum se spune – o colonie în acest sens. Justiţia să cheme în faţa ei şi pe investitorii străini care au făcut proiecte ruinătoare pentru statul român (autostrăzi plătite dar nerealizate, Roşia Montană etc).

Tot Justiţiei îi revine altă sarcină uriaşă în faţa naţiunii, aceea de a cerceta toate aşa-zisele retrocedări către vechii proprietari, unde s-au întâmplat fapte de-a dreptul monstruoase, iar unele „retrocedări” pe nedrept către Bisericile maghiare din Transilvania i-au jignit profund pe românii transilvăneni, lezându-le memoria istorică, pentru că

i-au exclus din istorie şi din centrele oraşelor transilvane: Cluj-Napoca, Târgu Mureş, Miercurea Ciuc. Odorheiu Secuiesc, Târgu Secuiesc etc, au purificat de români instituţii care niciodată n-au fost, în istorie, pur maghiare, creându-se astfel, în România, artificiale Ungarii mici, sub ochii celor de la conducerea României şi sub ochii „generoasei" Uniuni Europene. De aceea, este extrem de important ca Justiţia să fie liberă, ca-n Statele Unite ale Americii şi în alte democraţii mari, şi nu supusă, obedientă dictaturii mai marilor zilei, care îşi tem viitorul politic.

În planul economiei agriculturii, este extrem de necesar ca statul român să rezolve problema proprietăţii agricole. Statul i-a deposedat de pământ pe ţărani, statul este responsabil pentru reaşezarea proprietăţii pe baza cărţilor funciare în România. Statul să facă în mod gratuit toată cadastrarea în România. Tot cu referire la proprietate, în special la proprietatea funciară, trebuie stopată vinderea pământului la străini, care se face în condiţii mai mult de sărăcie şi de lipsa cărţilor funciare, deci dintr-o constrângere de conjunctură. Trebuie să luăm exemplul unor state demne ale Europei în acest sens.

Referitor la sănătate, învăţământ şi cercetare nevoile sunt uriaşe. Până când să rămână România fără tehnologii de ultimă generaţie pentru a fi ajutat omul în ţara lui când are nevoie de o intervenţie pentru sănătate? Până când studenţii români de la universităţile din ţară să fie lipsiţi de asemenea tehnologii pentru a se pregăti în profesiunea lor?. Este oare rezonabil statutul acesta perpetuu de ţară lipsită de asemenea perspective în ştiinţă şi tehnică? Întrebarea este bună şi pentru conducerea Uniunii Europene, al cărei membru cu drepturi depline suntem.

Poate cele mai mari nevoi pe care le are România în preajma Centenarului Marii Uniri sunt cele în domeniul Culturii. Guvernele anterioare au „abonat" UDMR-ul la conducerea Culturii naţionale, spre ruşinea guvernanţilor de atunci şi a noastră, a tuturor. S-au restaurat castele ale grofilor de odinioară şi singurele urme materiale ale trecutului românesc din satele noastre zac în ruină, mă refer la bisericile de lemn. În ele trăiesc chipurile bunilor noştri strămoşi, iar astăzi sunt părăsite şi se degradează zi cu zi. Din păcate Ministerul Culturii nu are o strategie de investiţii în acest sens, din păcate şi unii preoţi se mulţumesc cu punerea termopanelor la bisericile noi şi la luxul caselor parohiale, în timp ce se distrug picturi şi obiecte de artă inestimabile din secolele vechi ale românismului, de care are nevoie nu numai conştiinţa noastră, dar şi curiozitatea legitimă a europeanului de a vedea cum au trăit strămoşii noştri. Oare putem noi întâmpina Centenarul Marii Uniri cu astfel de situaţii?

Am semnalat şi cu alt prilej că suntem încă fără o Enciclopedie a României, aşa cum au enciclopedii de zeci de volume toate ţările civilizate. Am semnalat că Ungaria are o Enciclopedie de 20 de volume, scoasă recent, cu o ţinută grafică excepţională, în culori, dar din păcate, toate referirile la localităţile româneşti din Transilvania şi la multe evenimente istorice transilvane au o tentă propagandistică maghiară cu multe falsuri şi omisiuni. Cercetătorul străin nu are, din păcate, un răspuns românesc în această privinţă.

De Centenerul Marii Uniri nu este nevoie mai mare pentru România decât reunificarea cu Republica Moldova. Cuvântul **Moldova** face parte din patrimoniul naţional al românilor. Până şi străinii sunt exasperaţi de lipsa de inspiraţie, de tact, de tactică a politicienilor celor două guverne şi state în problema reunificarii teritoriilor româneşti. La 6 ianuarie 2016, preşedintele Republicii Federale Germane, Joachim Gauck, s-a interesat care este procentul celor de peste Prut care îşi doresc Unirea cu România. Avem nevoie de demersuri clare în acest sens, întreprinse atât de politicieni, cât şi de fiecare cetăţean, şi nimeni să nu se caţere pe acest ideal pentru că va fi supus oprobiului public, totul trebuie făcut cu discreţie şi demnitate. De asemenea, sprijinirea românilor de peste graniţă şi din întreaga diasporă să fie o cauză naţională permanentă, atât din partea statului, cât şi din partea asociaţiilor culturale şi a tuturor cetăţenilor.

Tot cu ocazia Centenarului Marii Uniri este nevoie să fie schimbat simbolul Transilvaniei din stema României, unde nu figurează poporul român din Transilvania – o situaţie cumplit de ruşinoasă, care trenează de atâta timp, în stemă sunt reprezentaţi doar ungurii, saşii şi secuii, după o hotărâre a Dietei nobiliare transilvane de pe la

mijlocul secolului al XVII-lea.

În privinţa monarhiei, România este republică şi trebuie ca statul să nu mai susţină cu niciun ban propaganda monarhică şi instituţiile monarhice, iar la Televiziunea Română să nu se mai includă, fără a fi plătite ca orice reclamă, emisiuni monarhiste, iar datoriile fiscale, „monarhia" să şi le achite cu acurateţe şi promptitudine faţă de stat. Într-o ţară cu atâtea lipsuri crunte, statul nu-şi poate permite să acorde privilegii unor cetăţeni ai ei din Republică. Nu pot fi, ca în Orwell, unii mai egali ca egalii.

În privinţa demersurilor tot mai insistente ale unor reprezentanţi ai minorităţii maghiare şi ale unor oficiali din Ungaria de destrămare a statului român şi de înfiinţare a unei autonomii pe criteriul etnic maghiar, statul român, prin pârghiile sale, trebuie să acţioneze împotriva acestor acţiuni, să descurajeze îndemnurile la ură etnică, să promoveze acele activităţi care duc la pace, la armonie interetnică, la toleranţă. Sunt de condamnat toate acele cedări făcute de guvernele anterioare de tristă amintire, care au dus la purificări etnice de români în unele instituţii ale statului român de pe teritoriul României. Aici vom reveni cu cazuri concrete şi deosebit de condamnabile. Tot astfel, reforma administrativă să nu fie un prilej de creare a unei regiuni autonome maghiare, de tipul celei staliniste.

De asemenea, de Centenarul Marii Uniri să se pregătească o serbare fastuoasă dar demnă, cu simbolistica aferentă istoriei noastre naţionale de vârf, cu reconstituirea trecutului nostru naţional şi patriotic. Să fie respinse toate proiectele de pseudomonumente dubioase, precum cele ridicate în ultimii ani în Bucureşti şi în ţară, lăudate doar de câţiva „specialişti" şi care nu sunt altceva decât o ruşine naţională.

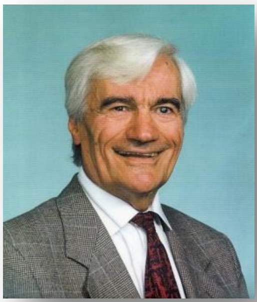
De Centenar, ar trebui ca statul să facă un concurs de opere literare şi plastice dedicate acestui eveniment, opere care să fie apoi publicate toate care întrunesc valoarea acceptată de criticii literari şi de artă. Astfel să fie antrenate toate forţele creatoare ale ţării, membri sau nemembri ai uniunilor de creaţie.

Pentru buna funcţionare a democraţiei este necesar ca statul să susţină în permanenţă cu fonduri nerambursabile toate asociaţiile culturale, civice şi profesionale, aceste organizaţii constituindu-se de fapt într-o veritabilă respiraţie a unei democraţii viabile.

Este neapărat nevoie de implicarea Academiei Române şi a universităţilor de stat în rezolvarea marilor probleme şi nevoi ale patriei nostre. Indiferent ce guvern se află la conducerea ţării noastre, este stringent necesar ca aceste înalte foruri academice să-şi asume responsabilitatea venirii în permanenţă cu soluţii fiabile pentru funcţionarea democraţiei româneşti, pentru prosperiatea românilor, pentru cultura românească. Sper şi cred în ajutorul acestor instituţii academice, în maturizarea conştiinţei responsabile a fiecărui cetăţean român, în solidaritatea naţională în proiecte serioase şi nobile, în valorile naţionale autentice.

Cluj-Napoca, Romania

Paul LEU
(USA)

Cum am devenit cronicarul istoriei recente a României

"***Despre lucrurile pe care oamenii le-au făcut cu pasiune, nu se poate scri fără pasiune***".
Richard Pipes,
Profesor la Universitatea Harvad, USA

În pragul mileniului trei, pe când începusem a-mi redacta amintirile, răsfoind mai multe culegeri de documente, publicate neprofesional, deoparte și de alta a **Cortinei de Fier**, am fost impresionat de ineditul şi bogăţia informaţiilor în legătură ***cu mecanismul represiv practicat de poliţia politică cominternistă pentru a izola poporarele subjugate de civilizaţiile din care făceau parte şi pentru a transforma Regatul Român și alte țări din sud-estul Europei în colonii sovietice***.

Datorită acestor realităţi care mi-au traumatizat existența de-a lungul celor 90 de ani, am plasat lucrarea memorialistică pe un plan secundar [2] și am hotărât să fac cunoscut cititorilor mei un fragment din ***istoria recentă a României***.

Împins de dorinţa de a şti mai multe despre secretele lumii zbuciumate prin care am trecut în calitate de premilitar[3], participant la cel de al II-lea Război Mondial şi la evenimentele dramatice care au urmat până în zilele noastre, am investigat cu atenţie actele ce se află în arhiva de la Washington DC și cele întocmite de poliția politică din România.

În mod deosebit, mi-a atras atenția conţinutul interogatoriilor, procesele verbale întocmite de torţionari în timpul anchetelor efectuate de Serviciile III şi IV ale **Securităţii,** referatele lor, rechizitoriul procurorului, deliberările instanţei făcute în secret, sentinţele şi hotărârile redactate de **Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti**, înainte şi în timpul procesului ordonat şi supravegheat îndeaproape de consilieri sovietici, mandatele de execuţie ale pedepselor, protestele oficiale ale episcopului Victor Vasile Leu, Grigorie Leu și a altor victime, inventarele întocmite cu ocazia unor percheziţii, ordinele prin care deţinuții era mutați dintr-un penitenciar în altul, dintr-o celulă în alta, observaţiile, precizările şi informaţiile transmise cu această ocazie, foile de transfer ale deţinuţilor cu vagonul penitenciar, sau cu duba, procesele verbale de depunere şi percheziţie corporală, caracterizările comandanţilor din diferite centre de detenţie, corespondenţa dintre diverse închisori din RPR, rapoartele gardienilor, delaţiunile unor informatori, declaraţiile câtorva martori, documentele tăinuite de sufraganii şi familia arhiepiscopului Victor Leu etc. etc. etc. *din care rezulta, fie şi parţial, de pe pozițiile de clasă, strategia și metodele folosite de* ***KGB****, cu sprijinul nemijlocit al* ***Securității****, pentru a înlătura pe cei mai de temut adversari ai expansiunii imperialismului bolșevic spre Europa Occidentală și pentru a distruge economia de piață ce se înfiripa în Regatul Român și altunde.*

Meditând asupra informațiilor receptate din arhive, am hotărât ca, pe baza lor şi a propriilor mele constatări, atestate de documente, să reconstitui câteva momente **din Istoria Regatului Român**, de la ocuparea țării de către Uniunea Sovietică și până în prezent.

Scenele de viaţă, consemnate fragmentar şi disparat, în maldărele de documente întocmite de justiția și poliţia politică a PCR sau de **Guvernul Român din exil**, cu sediul la Washington DS, le-am organizat în evoluţia lor firească, le-am proiectat pe fundalul epocii în care a supravieţuit generaţia mea,

dându-le, treptat, o formă fluidă, accesibilă nu numai cercetătorilor sau profesorilor de istorie, ci şi consumatorilor de cultură.

*Drama întregii societăți românești, a **Bisericii Ortodoxe Române,** a episcopilor Grigorie, Victor Leu și a altor victime ale bolșevizării țării, am proiectat-o pe fundalul catastrofelor geopolitice, sociale, psihologice şi economice petrecute în ultimii şaptezeci și doi ani, pe Terra, pentru ca viitorimea să cunoască originea **Răului** şi să prevină reapariţia lui, care încă mai ameninţă impetuos şi arogant, visând la refacerea imperiului sovieto-ţarist.*

Lucrând pe baze documentaristice irefutabile aserţiunile mele nu mai pot fi uşor contestate de culturnici, nostalgici, de cripto-comuniştii [ce se prefac a combate vremurile de tristă amintire dar, de fapt, ei le apără], de o parte a presei care tânjeşte după vremurile definitiv apuse şi lucrează la "două capete" etc.

Un prim pas pe calea conturării unei imagini a momentului istoric, provocat de acţiunile iniţiate şi înfăptuite de KGB şi poliţia politică a PCR pentru a instaura, *prin forţă, dictat şi asasinate*, regimul comunist în România și alt unde, a fost redactarea și difuzarea, în presa românilor de pretutindeni, a peste o sută de articole documentare pe această teme.

Pentru a testa potenţialul impact al conţinutului lor, le-am oferit celor interesaţi, prin intermediul presei clasice şi electronice ale românilor din:

Australia, (**Buletinul de Informaţii al Asociaţiei Românilor din Australia),**

Canada [**Alternativa, Atheneum din Canada, Observatorul**, **Românul Canadian**]

Statele Unite ale Americii, [**Curentul Internaţional, Gândacul de Colorado, Romanian Meridian, New York Magazin, Romanian Times**],

Europa [**Jurnalul Românesc, ziar independent al tuturor românilor din Austria, Вопросы Истории Русской Зарубежной Церкви, Neamul românesc,,Blogul lui Rafael Udrişte, Forumul gălățenilor de pretutindeni**, **Grupul Independent pentru Democrație (GID-Romania), Memoria - revista gândirii arestate, NordLitera, Procesul comunismului - arhiva de documente, Român în Lume** din Madrid-Spania, **Rost,** şi altele.

Am continuat munca de organizare şi structurare a informaţiilor extrase din materialele de arhivă pe *criteriul tematico-cronologic* stabilit, transformându-le în capitole, care să marcheze momente ale evoluţiei instaurării dominaţiei sovietice în România ce a determinat calvarul întregii populații, a BOR, a episcopilor martiri Grigorie şi Victor Leu şi am dat tiparului, treptat, între 2005-2017, *șase cărți-document*.

Adnotând şi completând cu noi argumente articolele publicate le-am compactat, mai întâi, în volumul: Paul Leu, **Martiri ai credinţei în Hristos,** Ediţia I, Kenmore, Washington, USA, 2005, 128 p.

Cu această ocazie am început să schiţez profilele torsionarilor interni şi externi şi a celor doi episcopi cruciaţi, care au fost victimizaţi de zguduitoarea dramă umană a poporului român, cu intenţia de a proiecta câteva raze de lumină în imensul întuneric lăsat de secretomania gulagului românesc, la adăpostul căruia comuniştii au suprimat conştiinţa luminată a inteligenţei naţionale, pe susţinătorii autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române şi ai altor culte etc. etc. etc.

A urmat cel de al doilea volum: **Episcopi români răpiţi şi asasinaţi de KGB,***Fundaţia Episcopul Grigorie Leu*, Bucureşti, 2005, 216 p.

De astădată, fragmentele de istorie recentă a României, surprinse în scurgerea lor cronologico-tematică, au avut un anume ecou în rândul cititorilor din ţară.

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române din acea vreme, mi-a "*împărtăşit părintească binecuvântare*" [4] .

Regretatul academician Constantin Ciopraga, referindu-se la calitatea ştiinţifică a conţinutul şi la forma de expresie a textului volumului de istorie contemporană, în 29 septembrie 2005, ţinea să precizeze:

"*Noua carte, despre dinastia de ierarhi-martiri, pe nume Leu, reactualizează meritele unor pilduitori slujitori ai altarului.*

Apreciez, în special, documentarea riguroasă şi tonul polemic adecvat.

*Cred că volumul **Episcopi români răpiţi şi asasinaţi de KGB,** Fundaţia Episcop Grigorie Leu,*

Bucureşti, 2005, contribuţie istoriografică de mâna întâia, va intra în atenţia istoricilor Bisericii Ortodoxe Române".

Felicitărilor binemeritate li se adaugă cele mai calde urări de productivitate scriptică în continuare.

Constantin Ciopraga [6].

Într-un alt comentariu, apărut în mai multe publicaţii din România, se mai preciza că apariţia editorială "este inspirată de martiriul a doi slujitori ai **Bisericii Ortodoxe Române** care, prin activitatea lor, au atras atenţia vestitului serviciu de securitate sovietic, KGB.

Este vorba de două feţe bisericeşti: episcopul Grigorie Leu şi de arhiepiscopul Victor Leu, tată şi fiu...

Impresionant martiriul acestui <stră-stră-nepot al lui Mihai Leu, popă de tabără a lui Ştefan cel Mare>, cum singur a scris pe propriul ferpar, pe care profesorul Paul Leu a avut lăudabilul gând de a ni-l descrie într-o carte care se citeşte pe nerăsuflate.

Atât cât a avut acces la informaţii, autorul cărţii descrie calvarul celui care a pus mai presus de viaţa sa interesele neamului, oferindu-ne, la finalul celor două capitole şi bibliografia de care s-a folosit" [7].

Cea de a treia carte, **Martiri ai Bisericii Neamului**, Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, *Fundaţia Episcopul Grigorie Leu,* Bucureşti 2006, 440 p., conturează şi completează, cu mai multă acurateţe, profilul în posteritate a celor două personalităţi ale ortodoxiei, delimitează situaţiile critice din timpul Războiului Rece şi stabileşte locul printre contemporani a episcopului Grigorie şi a fiului său, arhiepiscopul Victor Vasile Leu [8].

De astă dată, am constatat că subiectele de istorie contemporană, puse în discuţie, s-au bucurat de o mai mare atenţie din partea presei diasporei româneşti de pe continentul australian, nord-american şi european, unde, unele articole au fost preluate de la o publicaţie la alta, fără ştirea autorului, cum este cazul eseului **Biserica e totuna cu Adevărul, Remember : Episcopul Grigorie Leu**, a celor scrise de Dumitru Puiu Popescu, Grigore L. Culian, Tiberiu Cosovan, Angela Furnică, Iacob Cazacu-Istrate din Basarabia s. a.

Din păcate, majoritatea românilor din ţară, preocupaţi de galopul existenţei cotidiene, orbiţi de demagogia politrucilor perestroichişti şi criptocomuniştilor sau duşi în eroare de o parte dintre acei ce au fost înscăunaţi de regimul cominternist, au devenit apatici la evenimentele trăite de bunicii şi părinţii lor, cu excepţia *publicaţiei Uniunii Scriitorilor* **Memoria - revista gândirii arestate,** a **TVR1,** ce a difuzat, la emisiunea **Semne** din 21 februarie 2008, un reportaj documentar pe aceeaşi temă, a revistei **Rost,** a rubricii *Aldine* din **România liberă,** a ziarului **Monitorul de Suceava, NordLitera** şi a altor câteva.

Acest dezinteres îl constată şi amintita emisiune de la **TVR1**, care, cu ajutorul unor buni cunoscători [clerici şi mireni] ai istoriei contemporane, s-au străduit să răspundă la întrebarea:

- De ce nu canonizăm martirii anticomunişti?

Cu acest prilej moderatorul, pe baza răspunsurilor difuzate, a evidenţiat următoarele cauze:

"Pentru că structurile de putere sunt încă în mâna foştilor ***nomenclaturişti şi securişti comunişti****, pentru că* ***Sinodul BOR este vinovat şi fricos****, pentru* ***că marea masă a creştinilor e ignorantă şi nepăsătoare****.*" [9].

O excepţie fericită de la aceste atitudini reprobabile o constituie şi numărul 73 (martie 2009) al revistei **ROST**, care este închinat "**Episcopului ortodox Grigorie Leu,** cel care a fost martirizat de comunişti, în urmă cu 60 de ani, pentru că s-a opus anexării Bisericii de un regim ateu şi criminal" [10] după cum ţine să sublinieze directorul publicaţiei amintită mai sus.

Revista **Rost,** care, datorită tenacităţii lui Claudiu Târziu şi în pofida sabotajelor care s-au exercitat asupra sa (i s-a promis materialul necesar însă, până la data apariției numărului planificat, nu i-a fost livrat decât câteva fotografii, trebuind, ca, în ultima clipă, să-mi ceară ajutorul) pentru a putea publica rememorarea unui martir anticomunist.

Astfel ”a reuşit să facă cunoscută publicului imaginea veridica a episcopului Grigorie Leu, care a păstorit în nefericita Basarabie şi care s-a

împotrivit din toată fiinţa sa politicii de distrugere pusă la cale de sovietici şi aliaţii lor”, preciza un articol din **România liberă**.

"Din corespondenţa lui Paul Leu, tocmai din Kenmore Washington, aflăm **despre Soborul secret al sinodalilor anticomunişti**:

La începutul verii anului 1948 şi în 1949, în jurul vlădicăi Grigorie a continuat să se adune un număr din ce în ce mai mare de arhierei, călugări şi preoţi, ca o reacţie firească la intenţia antihristului cominternist de a subordona ***BOR*** *din ţară şi diasporă, de a transforma* ***Patriarhia BOR*** *în* ***Sovrompatriarhie****, de bolşevizare a structurilor ei*.

Limbajul documentelor, aşa cum se vede, oferă numeroase faţete şi nici nu mai ştii pe care s-o citeşti întâi.

De aceea e mai bine să ne limităm în a consemna o mărturie sau alta"11, ținea să sublinieze redacția cotidianului **România liberă,** din 23 aprilie 2009.

Cu satisfacţie, am constatat că fragmentele de istorie contemporană, surprinse în studiile şi în cărţile ce le-am publicat, au atras atenţia, cu precădere, mai multor cercetători, feţe bisericeşti şi consumatori de cultură din: Franţa, Belgia Flamandă, Olanda, Statele Unite ale Americii, Canada, Australia etc.

Preotul prof. dr. Ioan Dură din Bruxelles, cercetător obiectiv [12] şi bun cunoscător al istoriei contemporane a BOR, într-un E-mail, comunica redactorului revistei **Albina Românească,** că: "... am citit, deja, articolul dlui prof. Paul Leu,**Biserica e tot una cu Adevărul** şi mi-a plăcut extrem de mult.

Pune punctul pe **i**.

Şi avem atâta trebuinţă de asemenea texte.

Apropo, de unde şi cum aş putea procura cartea dânsului, "**Martiri ai Bisericii Neamului**", care m-ar interesa foarte mult?".

Dr. Radu Şerban, Ministru-Consilier la **Ambasada României din Bruxelles,**citind o parte din studiile publicate de mine în presa din ţară şi străinătate, a încercat, fără rezultat, să intre în legătură cu autorul lor, după cum rezultă şi din următoarea epistolă electronică adresată unei publicaţii din România, **ROST** - **cultural, politic, religios**:

"Scrierile domnului Paul Leu mă interesează.

*Îndeosebi mi-a plăcut ce a scris în "****Quo vadis Creştine!"*** *despre episcopul Policarp Moruşca.*

Deoarece am publicat, recent, o carte despre Prea Sfinţitul Policarp Moruşca, aş dori să i-o dăruiesc.

La ce adresa i-o pot trimite?

Cu mulţumiri pentru eventuala adresă poştală a domnului Leu,

Radu Şerban

23 august 2007" [13].

De o atenţie asemănătoare a beneficiat monografia **Martiri ai Bisericii Neamului**, din partea enoriaşilor **Bisericii "*Sfinţii Arhangheli Mihail, Gavriil şi Rafail",*** din Paris, datorită părintelui Iulian Nistea, al parohiei **"The *Three Holy Hierarchs" Church*** din Seattle - Washington şi a altor slujitori şi enoriaşi ai **Bisericii Ortodoxe** din afara graniţelor României.

Graţie părintelui Constantin Alecse, protopop al **Protopopiatului ortodox al Coastei Pacificului**, paroh al **Bisericii *Sfânta Treime,*** din Los Angeles [14], California, a câtorva publicaţii transoceanice şi din ţară, cititorii au aflat că **monografia Martiri ai Bisericii Neamului** *are un puternic caracter documentar şi evocator ce ar ajuta pe cercetători să întregească fericit epoca.*

"Unele articole, care aduc aminte de Episcopul Policarp, Pr. Gh. Calciu, Mitropolitul Dr. Antonie Plămădeală, George Enache, Paul Leu şi alţii, *pot întregi, fericit, cunoaşterea epocii" [15].*

"Până acuma, remarca părintele Gheorghe Naghi, din California, USA, nu s-a scris o monografie asupra vieţii Părintelui Gh. Calciu.

Este de înţeles. Rămâne cea mai bună descriere cea a lui Sergiu Grossu, publicată în Franţa şi, ulterior, a lui Răzvan Codrescu, din prestigioasa revista **ROST**, apărută cu puţin timp în urmă.

Se va scrie mai târziu, când colbul uitării se va aşterne peste patimile acestei vieţi şi trecerea implacabilă a timpului va evidenţia doar zbuciumul vulcanic al acestei vieţi pline de verva depusă de Părintele Calciu în slujba Neamului şi a Bisericii Ortodoxe.

Însă va trebui să se ţină cont şi să se studieze

întreaga literatură a "închisorilor", fără de care nu se poate înţelege complet zbaterea Părintelui Calciu şi a altor nenumăraţi eroi şi sfinţi mărturisitori pe care Biserica ni i-a dat.

Pentru a înţelege martirajul Bisericii Ortodoxe Române din acele timpuri şi prin ce au trecut, trebuie văzută o amplă bibliografie apărută, după 1989: Diaconul Teodor V. Domşa, care a executat mai mulţi ani de închisoare politică, a relatat **pentru Almanahul eparhial al Mitropoliei Banatului;** Monografia dedicată Pr. martir Prof. Ilarion V. Felea de la Arad; Paul Leu, **Martiri ai Bisericii Neamului**, Silviu Alupei **în Monitorul religios,** Iaşi (ediţia specială din 12-19 Octombrie 1996), îl citează pe Pr. academician Dumitru Staniloae (1903-1993), care a trecut el însuşi prin gulagul românesc; F. M. Florescu, Benone Prodan, **Noii martiri ai Bisericii Ortodoxe Române** (1945-1965)" [16] etc.

Dezvăluirea istoriei recente a României e absolut necesară deoarece "sunt atît de multe ororile şi nedreptăţile care s-au petrecut în deceniile comuniste în România, încât simpla lor înşiruire reprezintă un mijloc de a ne trezi din indolenţă.

Iar dacă mai şi intrăm în detalierea cazurilor de atrocităţi şi execuţii sumare, imaginea pe care o căpătăm e cea a unei bolgii naţionale", constata, în **România literară,** ochiul magic al unui cronicar.

II

Între timp, cercetând istorie recentă a Românei, am mai descoperit şi o altă sursă documentară *foarte importantă,* extrasă de un jurnalist [17], din **Arhiva Comitetului Naţional Român** [18] [Guvernul provizoriu la românilor din exil] ce se află depozitată la Washington DC şi care se referea la aceeaşi perioadă istorică, însă de pe poziţii diametral opuse, a *exilului românesc*.

De data aceasta, studiile de istorie recentă a României le-am întrupat nu numai cu ajutorul documentelor ce s-au conservat în arhivele **Securităţii,** cum am făcut în cazurile precedentelor volume, ci şi a celor aflate în arhiva fostului **Guvern provizoriu** al românilor din exil, cu sediul la Washington DS, denumit, din motive diplomatice, **Comitetul Naţional Român**, ce cuprind: *rapoartele* ***CNR*** *din diverse părţi ale mapamondului, corespondenţa dintre membrii asociaţiilor românilor alungaţi de Armata Roşie, testamentul mitropolitului Bucovinei şi al Transnistriei, Visarion Puiu, schimbul de scrisori ale episcopului Valerian Trifa cu Sovrompatriarhia, relatările presei vest-europene, informaţiile tăinuite de sufraganii arhiepiscopului Victor şi de famili*e etc. etc. etc.

Din multitudinea datelor şi faptelor inedite, descoperite în arhiva românească de la Washington DC, am selectat aspecte tipice, veridice, semnificative ale istoriei contemporane şi le-am contrapus informaţiilor din documentele aflate în ***Arhiva Securităţii****, de pe poziţia participantului la momentele cruciale dinainte, din timpul şi de după cel de al doilea Război Mondial.*

Pentru a contura personalitatea ecleziastică, diplomatică şi politică a arhierească a lui Victor Vasile Leu, a Vlădicăi Grigorie, a opresorilor şi a altor participanţi la funestul eveniment istoric, am reconstituit atmosfera şi evenimentele la care au luat parte nemijlocit, atitudinea anticomunistă din perioada interbelică, aspecte din timpul războiului de eliberare a Basarabiei şi Bucovinei de Nord, invazia sovietică şi urmările ei, reprimarea criminală dezlănţuită de poliţia politică a PCR împotriva întregii societăţi, fuga românilor din faţa agresiunii cominterniste, teroarea şi asasinatele din gulagul românesc, mistificarea grosolană a adevărului, convulsiile istorice, unele cauze ale prăbuşirii structurale, morale şi de altă natură ale ţării infectată de bolşevism, ce au adus-o într-un impas socio-economic şi moral nemaiîntâlnit, izolând-o de lumea civilizată, momente ale coagulării unor riposte anticomuniste în ţară şi în diasporă, apariţia, în Europa Apuseană, a unei episcopii a exilului, răpirea din Viena a arhiepiscopului Victor de către KGB, detenţia la Lublianca, anchetarea, judecarea şi condamnarea lui la moarte etc. etc. etc.

Prima monografie, în limba română, a vieţii şi activităţii primului episcop al exilului românesc european am intitulat-o **Răpit de KGB şi condamnat la moarte**, pentru a marca traiectoria existenţii sale traumatizată de agresiunea imperialismului bolşevic împotriva direcţiei fireşti spre care se îndrepta Regatul Român, iar primul

cititor a fost un înalt ierarh ortodox.

IPSS Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, adresându-se autorului, scria:

MITROPOLIA BANATULUI
Cabinetul Mitropolitului

Domnule Profesor,

Confirm primirea volumului "Răpit de KGB şi condamnat la moarte".

Apreciez strădaniile depuse pentru scoaterea în evidenţă a personalităţilor familiei Dumneavoastră.

Atotputernicul Dumnezeu să vă aibă în purtarea Lui de grijă şi să vă binecuvinteze.

† **Mitropolit Nicolae**" [19].

Monografia vieţii şi activităţii arhiepiscopului martir a stârnit interes şi cu ocazia lansării volumului la *Biblioteca I. C. Sbiera* din Suceava, la *Casa de cultură* din municipiul Brad-Hunedoara şi la **Săptămâna Câmpului** Românesc din Hamilton, Ontario, Canada.

Cartea a apărut în mai 2009 în *Editura Euroland*, din România şi a fost lansată "în oraşul în care [autorul] a slujit la catedră, de care îl leagă dragi amintiri şi în care revine cu regularitate, remarca Tiberiu Cosovan.

Prof. Paul Leu, scriitorul şi cunoscutul monograf al lui Ciprian Porumbescu şi Simion Florea Marian, s-a prezentat în faţa publicului sucevean cu un volum consistent, de cca. 500 de pagini, "*o carte* - aşa cum a spus el - *concepută ca un manual de istorie a comunismului*", o carte pe care a recomandat-o spre studiu tinerei generaţii "pentru a afla adevărul adevărat" despre un sistem condamnat de istorie.

Aşa cum a remarcat scriitoarea Angela Furtună, în această "epocă a defrişării arhivelor", Paul Leu "*a adunat cristal după cristal, ca într-un mineral perfect*" prezentând în acest volum adevăruri dureroase din istoria noastră.

Cercetând ca un adevărat detectiv şi prezentând cu acribie informaţiile scoase din arhive, Paul Leu ne oferă o carte de istorie cu titlu de roman poliţist în care, aşa cum a mărturisit el, "*a aşezat faţă în faţă documente extrase din arhiva* ***Comitetului Naţional Român*** *din Washington D.C. şi din arhivele* ***Securităţii***" pentru a contura efigia arhiepiscopului exilului românesc Victor Vasile Leu.

Studiul istoric este închinat urmaşilor "*pentru a afla cum s-au jertfit şi câte au pătimit bunii şi străbunii lor spre a stăvili ofensiva politică, economică, ideologică şi militară a imperialismului sovietic împotriva democraţiei, a demnităţii umane*" şi este prima monografie în limba română a vieţii şi activităţii arhiepiscopului martir al exilului românesc Victor Vasile Leu.

Reconstituirea pe bază de documente a epopei colonelului confesor Vasile Leu, voluntar pe frontul antisovietic, duhovnic al Casei Regale Române, trecut în cinul monahal cu numele de Victor, hirotonisit - mai întâi în ţară, în taină - ca episcop şi apoi, în exil, hirotonisit ca arhiepiscop al Arhiepiscopiei **Ortodoxe Române Autonome din Europa Apuseană şi Orientul Apropiat**, răpit de KGB din lumea liberă, anchetat şi torturat în fortăreaţa Lublianka şi expediat în ţară cu ordinul de a fi executat, a durat mai mult de patru ani" [20], îşi anunța cititorii Tiberiu Cosovan.

O a doua lansare a volumului de istorie actuală a avut loc la 24 iunie 2009, în **sala Casei de Cultură Brad,** județul Hunedoara.

Înainte de lansarea, din 24 iulie 2009, ce a avut loc în cadrul **Săptămânei Culturale a Câmpului Românesc**, revista canadiană **ALTERNATIVA/ THE ALTERNATIVE/L'ALTERNATIVE,** la rubrica **Noutăţi editoriale**, îşi anunţa cititori:

"Cunoscutul profesor, istoric, critic literar, etnolog, muzicolog şi scriitor Paul Leu, scriitorul de pe două continente, a lansat joi, 28 mai, ora 16, volumul **Răpit de KGB şi condamnat la moarte**, Ed. Euroland, 2009, la *Sala de Arte* a Bibliotecii Bucovinei < **I.G.Sbiera** > din Suceava. Evenimentul este organizat de Consiliul Judeţean Suceava şi Biblioteca Bucovinei.

Prezentarea cărţii a fost făcută de scriitoarea Angela Furtună.

Paul Leu a dat tiparului 39 de volume, la edituri româneşti sau din străinătate, parte dintre ele fiind studii monografice, ediţii critice care cuprind instituţii şi personalităţi (române şi germane) ale culturii bucovinene din ultima sută de ani a stăpânirii austriece precum şi aspecte de istorie

contemporană" [21].

Avocatul Sandu Bălţescu anunța, în **Alternativa,** nr.70, din septembrie 2009, că la sărbătoarea de suflet a românilor, **Săptămâna Culturală a Câmpului** Românesc din Hamilton, Ontario, "*ciclul de conferinţe a fost deschis de Profesor Dr. Claude G. Matasa, DCE, DSc., DHC, Florida, USA cu expunerea **Cambodia şi Vietnam, foste colonii franceze, astăzi.***

*În continuare, Prof. Paul Leu, din Kenmore, Washington, USA, a conferenţiat pe tema **Pagini de istorie contemporană românească**, o reconstituire pe bază de documente a epopeii colonelului confesor Vasile Leu, voluntar pe frontul antisovietic, duhovnic al Casei Regale Române, trecut în cinul monahal cu numele de Victor, hirotonisit - mai întâi în ţară, în taină - ca episcop şi apoi în exil.*

*Ing. Petre Albulescu din New Jersey, SUA, a încheiat ciclul de conferinţe al serii cu tema **Oameni de ştiinţă români, care s-au impus pe plan mondial***".

În timpul conferinței, ***Pagini de istorie contemporană românească,*** de la Hamilton, Canada, unul dintre participanţi la discuţii, remarca:

"*Paul Leu, care a venit de la Seattle, a prezentat martiriul unui preot ortodox.*

A impresionat când din sală a luat cuvântul un fost deţinut politic care a împărţit închisoarea şi lagărul cu preotul martir.

Amintirea l-a emoţionat, ne-a emoţionat" [22].

Din același material documentar am mai conturat, parțial, *imagina unuia dintre torsionarii de frunte* şi am concretizat-o în *fragmentarium* intitulat **Emil Bodnărași, de la spion sovietic la ministru al Armatei Române,** pe care l-am publicat în Editura *George Tofan,* din Suceava, 2016, 436 p.

Emil Bodnăraş a fost o personalitate malefică, un spion stalinist, dornic de mărire, condamnat juridic la muncă silnică pentru dezertare în timp de pace şi sustragere de acte și bani, căruia nu i-a păsat de nimeni şi de nimic, decât de propria-i persoană şi de mafia cominternistă de la Moscova, pentru că a făcut dintr-un trădător de ţară ministru al Armatei Române.

El a contribuit, nemijlocit, la instaurarea, în Regatul Român, a celei mai crunte dictaturi comuniste din Europa ocupată de bolşevici: a iniţiat şi consolidat mecanismele terorii, a instaurat și generalizat frica în rândul cetățenilor țării, a orchestrat înscenarea de la Tămădău, l-a ajutat pe Nicolae Ceaușescu să obțină funcția de secretar general al PCR și să formuleze Carta stalinismului național (Declarația din aprilie 1964), a fost unul dintre principalii artizani ai loviturii de stat, din 23 august 1944, care a curmat procesul de occidentalizare a României Mari etc.

Acţiunile întreprinse de egocentricul aparatcic de la Iaslovăţ-Suceava, nu au fost patriotice, cum afirmă criptocomuniştii sau naivii, ci profund anti-româneşti, de distrugere şi de sovietizarea a Regatului României Mari, de exterminare a elitelor ei și capturare a mareșalului Ion Antonescu, de eliminare a monarhiei și a oamenilor politici de vază ai țării, de asasinare mişelească a partizanilor ce se opuneau imperialismului sovieto-țarist, de lichidare a revoluţiei anticomuniste maghiare, de fraudare a alegerilor din 1946 etc. etc.

Pentru a dobândi popularitate, dezertorul ucrainean, cu inimă de trădător și pe *mâini mânjit, până la coate, de sângele victimelor sale,* a apelat și la tactica "zăhărelului".

Prin gesturi aparent altruiste, abilul și inteligentul duplicitar a dus în eroare pe mulţi neavizați, pentru a-i folosi la aplicarea directivelor ordonate de: I. V. Stalin, OGPU, GPU, NKGB, NKVD şi KGB.

Lui Emil Bodnăraş nu-i plăcea să fie contrazis, neglijat sau marginalizat de cei din vârful piramidei PCR, iar atunci când constata această atitudine era furios, se izola și, uneori, izbucnea în plâns.

Adevărata înfățișare a duplicitarului lider cominternist sucevean apare, în toată goliciunea ei, în momentul când *denunță pe cei mai apropiați colaboratori ai săi din ilegalitate,* ce s-au abătut de la linia politică trasată de Moscova, cerând CC al PC, din URSS să-i sancționeze cu severitate.

Spre exemplu:

În iunie 1947, agentul KGB din CC al PCR, Emil Bodnăraş, transmite, prin intermediul

guvernatorului militar sovietic din România, *o notă informativă* adresată lui Mihail Suslov, secretar CC al PC (b) al URSS, prin care îl informează *că Gheorghiu Dej se îndepărtează de URSS şi se apropie de anglo-americani, fiind sprijinit de Ion Gheorghe Maurer, Simion Zeigher, Gheorghe Gaston Marin.*

"Schimbarea de atitudine a lui Gheorghiu-Dej are loc în 1956. Două evenimente l-au făcut să înceapă distanţarea de Moscova:

- raportul secret al lui Hruşciov, de la Congresul al XX-lea al PCUS, cu critica crimelor lui Stalin.

Gheorghiu-Dej se identificase perfect cu regimul stalinist. Şi, din acel moment, îşi simţea scaunul ameninţat pentru că el era, totuşi, solidar cu crimele din perioada lui Stalin. Sigur, a avut această extraordinară abilitate de a spune că Ana Pauker, Vasile Luca şi Teoharie Georgescu le-au săvârşit, nu el.

Iar al doilea factor, care a contribuit la distanţarea lui Gheorghiu-Dej de Moscova, a fost revoluţia ungară.

El s-a speriat, pe de o parte, de rapiditatea cu care s-a prăbuşit regimul comunist, iar, pe de altă parte, de faptul că sovieticii n-au avut nici o ezitare de a schimba liderii maghiari în funcţie de ceea ce credeau ei că este în interesul lor, pentru a ţine Ungaria sub control.

Atunci şi-a pus problema că acelaşi lucru i se poate întâmpla şi lui. Şi, din momentul acela, pentru a-şi consolida poziţia, sau pentru a-şi păstra poziţia, a început această distanţare de Moscova", remarca un cercetător avizat.

Emil Bodnăraş, a depistat-o şi a comunicat-o imediat Moscovei, pentru a lua "***măsuri radicale***", cum preciza el în nota informativă transmisă secretarului CC al PC (b) al URSS prin intermediul generalului Susaikov.

Printre sutele de mii de victime ale sângerosului criminal politic Emil Bodnăraș se numără și Vlădica Grigorie, a cărei imagine am conturat-o în viitoarea monografie:**Grigorie Leu, Arhiereu-vicar al Mitopoliei Moldovei și Bucovinei,** Ediția a-II-a, revăzută și adăugită, ce va apărea în 2017.

În cea de a șasea carte aflată în manuscris, p*ersonajul principal face parte dintr-o dinastie de pilduitori slujitori ai Sfântului Altar, ce a* ***stat neclintit, până la ultima suflare, în fața opresiunii bolșevice, luptând cu sabia Duhului și puterea cuvântului***, *neplecându-și capul în fața amenințărilor și opresiunilor la care l-a supus aparatul represiv cominternist.*

Înaltul prelat a fost martirizat de asasini cominterniști deoarece credea în Hristos, în valorile morale și idealurile românilor dintotdeauna și de pretutindeni, pentru că era un puternic bastion *de trezire religioasă și națională, pentru că apăra cu înverşunare autocefalia instituţiei ce o slujea cu credinţă şi devotament exemplar, pe plan local şi internaţional, pentru că ocrotea, cu grijă părintească, pe cei ocoliţi de noroc şi uitaţi de lume.*

Kenmore, Washington, USA

Amelia LICHEVA (BULGARIA)

Once
my great grandfather
sent a postcard from Vienna
with the Prater on
and wrote,
"A must-see!"
And my mother,
who did not keep the postcard,
but remembers the story
and remembers dreaming of Vienna
speaks to me of this city
as the centre of Europe,
which I must see

in a new century,
I stroll along
an enormous park,
past shooting galleries and roundabouts
and stalls selling cotton candy
it is not all that different
from the Sofia
and the Boris' Garden of my childhood
the taste of candies is the same
only there are more languages
and the fun is more real

I get on the Ferris wheel
I look at Vienna below my feet
and I realise
what my great grandfather had written and why

Memories
I refuse…
to eat
a Roquefort sandwich
because I had made myself one
for supper
on the day
when I first realised
how death came,
to buy a cheap French perfume
of the *evasion* brand
because it was
the last luxury
my grandmother afforded herself,
while she was trying to breathe life
through the scents of death,
to dress in white
because it is arrogant
and through it
lurks the challenge
that you are innocent and protected,
and of course
to look at photographs,
of people gone,
to read old postcards and letters
that crumble in my hands,
to enter old houses,
to climb to attics,
to descend into cellars…

I refuse to remember
I start hating specific objects
I avoid repeating situations

I allow the world
to narrow down

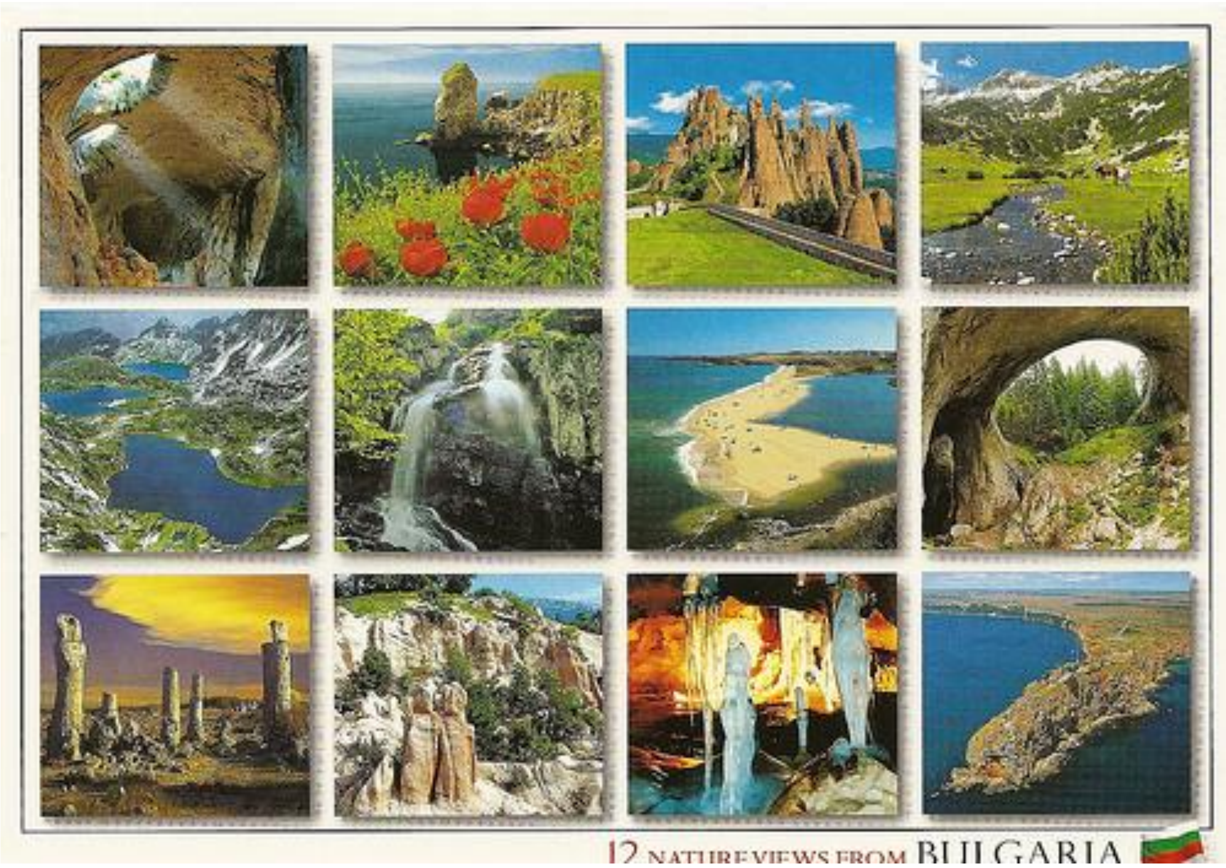
Eulogy to Everyday Life
If you ask me how I am
on a day,
when the hours change regularly,

despite the fuss and buzz outside,
when I meet
every one I know,
although it feels nervous
and there isn't enough time
for conversations,
when I am not forced
to take up new things
and I accept the presence of boredom,
and on a night,
when I am not startled by dreams
and I avoid
the unpleasant waking at four a.m.
with the dangerous silence
and the panicking fear,
but hear instead the alarm clock at seven

then and only then
you should know that I am fine

Amelia Licheva is Professor of Theory of Literature at Sofia University "St. Kl. Ohridski ". Author of theoretical "History of the voice " (2002), " Literary Theory " (co-author , 2005), " Voices and Identities in Bulgarian poetry" (2007), " Policies of today " (2010) , " Glossary literary and linguistic terms " (co-author , 2012) , " Literature . Binoculars. Microscope " (2013) , as well as poetry "Eye , staring at the ear " (1992), " Second Library of Babel " (1997), " Alphabet " (2002)," My Europe '(2007) and " Must See " (2013) . Her poems have been translated into French, German , Spanish, Polish, Slovak , Croatian, Hungarian. Editor in chief of the "Literary Newspaper"; editor of the journal "Literature ." Member of the editorial board of the journal " Language Learning " .

Email - licheva@yahoo.com

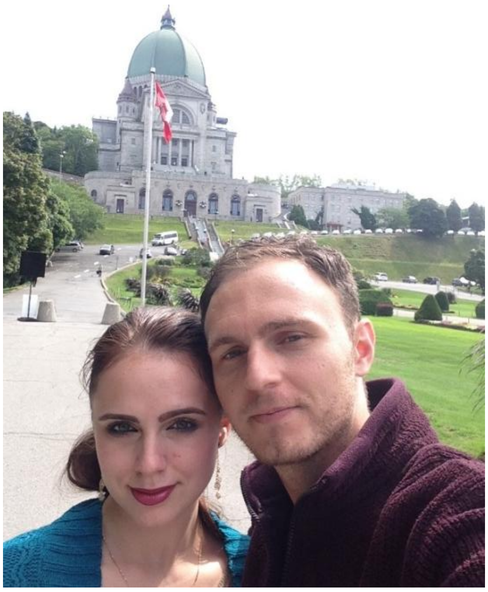

Daniel LUCEA
(ANGLIA)

My first trip to Canada… and it won't be my last!

The east coast of Canada is only a six and a half hour flight away from The UK. But it is a whole world apart. And no, I am not on powerful drugs or steroids (which many would think). This article will not contain political, economic or highly arguable content, so in fact it might disappoint those that base every decision or trip, on these things.

I have been thinking of a trip to the Maple syrup country for a long time now but never finding the time was the excuse or choosing the more 'exotic-sounding' countries were always the quicker options.

My fiancé and I flew in to Pierre Elliot Trudeau, Montreal, straight from London on a very hot and humid day, which happened to be the hottest September day in 105 years in the United Kingdom. We landed on a fine summer day, right about lunch time. Our first trip was to Mount Royal, where we admired and photographed the stunning Saint Joseph's Oratory, which is Canada's largest church which attracts pilgrims from all over the world, some of whom climb the 283 steps on their knees in recognition of the suffering of Christ. I find it very appropriate to mention what Mark Twain said on his first visit to Montreal: "This is the first time I was ever in a city where you couldn't throw a brick without breaking a church window."

The Notre-Dame basilica in central Montreal is also a famous attraction and I would pick it as my favourite as it has a Neo-Gothic architecture and it is considered a masterpiece. From its glass windows depicting scenes from the Bible to the golden dome, this church was on top of our list of attractions. I still remember when we walked in and expressed our first reaction as a loud 'WoW' while shortly, behind us a family of what I'm guessing were American, also did the same.

Montreal is an amazing city as it combines the culture of the French-speaking population with the English-speaking population with incredible ease and with fantastic results; from the cuisine, to culture, lifestyle, road signs, to small things such as product packaging. And I say 'small' as you wouldn't point at it when you're somewhere on holiday normally, but it did, to us.

The second city that we visited was Ottawa. Firstly, because it is the capital of Canada and secondly because it was an easy, relaxing one and a half hour drive from Montreal. The city immediately impressed us as the parliament building has a very strong resemblance to the British Parliament building in London, and also the stature and imperial look is outstanding. A very different experience as the main language in Ottawa is English but culturally we didn't think it would even compete with Montreal.

Everywhere we went we were impressed by the size and how clean everything was. Wondering upon this issue brought up a few key aspects; Canada is a massive country by land size and everything is spread out considerably so, and also, the population is only about thirty-five million. Without a vehicle, getting from one place to another could prove quite time-consuming especially when you're not in the city centre but I guess this is no different from any other North-American city.

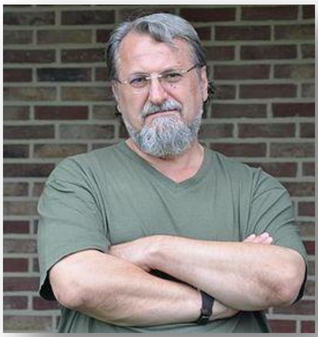
Toronto was next on the list, but instead we decided to drive straight to Niagara falls, which was only a very comfortable six hour drive that went by very quick as we left early morning to avoid all the possible traffic. We were mesmerised by the view, location and energy the Fall has. It was always on the 'bucket list' so just by being there made the feeling absolutely great. The Canadian side is by far the better one. We even went on the boat ride which got us completely drenched; the covers they gave us had no chance against the fantastically beautiful waterfall. We spent a night in Niagara after having a fantastic week.

It is also worth writing about the houses in Canada. Now, everyone knows or just assumes that they are big (as this would easily come from the American culture of making everything big) but in reality this is really true. Especially in the Montreal area, the houses have a very unique, beautiful look and at very, very reasonable prices. (This is my impression as a Londoner where we pay to live in probably the most expensive city in the world).

This trip would not have been possible without our dear friends Alex and Julie which helped with accommodation, transport and most importantly, the amazing company. We felt like Canada was home away from 'home' thanks to them and we will never forget this amazing trip.

PS: I had to include the lovely but crazy cat Fifi which entertained us every day with the mice… the proudest cat I've ever seen ☺

Victor MARTIN (ROMÂNIA)

Versuri
volumul „ÎNGERUL HIPNAGOGIC”

SUB PRUN

Ți-ai luat laptop;
acum, poți să stai sub prun şi să scrii.

Nu dau cu prune după tine,
şopteşte prunul prin tot ce mai este în grădină;
voi, intelectualii, aveţi impresia
că distilaţi esenţe
în distileria postmodernistă de jazz,
dintr-o natură a voastră, de interior.
Faci rebarbativ din barbă
şi numeri clapele imaginarului
ambient de exterior
al acestui laptop, prehominid vesel.

E atâta poezie în laptop, încât,
când îl închizi,
aceasta rămâne pe-afară.
Termină-te, nu mai creşte,
pe scaunul tău,
cu rădăcinile lui de picioare!
În boala asta a voastră după literatură,
spitalele au intrat şi-n catedrale.
Frica de început te fermentează în nenumărate
şi ignobile sfârşituri.
Suflul depărtării umple enciclopedii de sufluri.
Doar urmărind femeia, mai poţi vedea marea.
Chiar şi şcoala pustiului
s-a mutat în oaza asta de şchiopi.
A scrie e ca şi cum ai uda strada
după o ploaie de fantasme.
În americi de cuvinte, e imprudent de emigrat;
statul cu capul în jos,
pe partea cealaltă a globului,
îţi coboară mintea la cap,
lucru deloc bun,
aici, sub prun.

CLOVNUL HIERATIC

Cuprins de mica lui măreţie,
clovnul hieratic ne cântă din fluier,
ne cântă pe toţi.
Înmuiat în hieratismul clovnului
oricărui fel de preşedinte,
clovn ce ne încolonează
spre locurile de veci
ale luptei cu munca,
din fluier dau muguri de fluier,
crenguţe, apoi crengi din ce în ce mai groase de fluier,
ornate cu frumoase intenţii,
ca nişte frunzuliţe de argint;
ca nişte clepsidre se întorc acestea,
ca păsările migratoarelor gripe aviare se întorc.

Cu o foarfecă de tăiat via,
alt clovn hieratic ajustează lăstarii fluierului,
preluând el comanda cohortelor
de oameni ai muncii noastre.
Din spate, un al treilea clovn hieratic
taie creanga celui din faţă,
tăindu-i-se creanga, la rândul lui,
fiecare dintre aceştia comandându-ne masa,
casa şi dansul, urmărindu-ne,
să nu trecem prea repede de ora exactă.
Cuminţi, ne încolonăm de câte ori e nevoie;
din cântec, nu rezultă nevoia.

GOL

Cu vorbele sale,
atât de bine dă poetul ocol poemului,
încât îl afirmă ca pe un gol
în interiorul vorbelor sale.

ÎNGER CIBERNETIZAT

Odată în viaţă,
în stilul său sacrofag,
trece îngerul cibernetizat;
în rest, totul nu e decât aşteptarea acestuia.
Nu deschizi bine cartea,
că vine iarna;
plină de tovarăşi,
acum e plină atmosfera de îngeri.
Citeşti şi nu spui nimic,
într-o fărâmă de timp în care
poţi spune absolut orice.

Cum nu se-ntâmplă nimic?
Se-ntâmplă orice vrem;
ne zbatem de atâta alb.
Şi stăm, şi ne mirăm ca proştii
de ce nu e un început, acum, la sfârşit,
când scormonim, să împărţim cadavrele,
în cadavre de oameni buni şi răi.
Nici nu mai există un început,
El s-a autoingurgitat; ca economia,
cultura, sportul, turismul
şi toate celelalte, de pe cealaltă lume.

Poetul nu mai e un corp de iluminat ceva,
crede fiecare că nici moartea
nu-l mai ajută să dispară.
Chiar şi-o simplă neatingere,
te face să te porţi cu lucrul altuia
ca şi cum ar fi al tău.

Vezi cum punctul de vedere
nu vine odată cu vederea,
ci cu orbirea
cântecului de trecut strada.

EXTINCŢIE

Continuând să coexiste,
speciile tot mai rare de oameni,
se sting de la sine,
zburând ritualic
în jurul lămpii.

INVAZIE

Ciuruiţi de razele Lunii,
extratereştrii din noi
se împrăştie peste tot
şi populează o planetă, altfel,
locuibilă.

SPĂLAREA LA FAŢĂ

Aplecat deasupra undelor râului de mercur,
monstrul cu faţă umană
îşi spală mâinile, picioarele
şi celelalte organe genitale.

RECLAMĂ

În reclama în care cei săraci la minte
spun că ei nu sunt aşa, ci altfel,
altfel decât cei deştepţi,
înfloreşte comerţul cu proşti.
Comercianţii îşi strigă marfa
şi nu mai e nimeni în piaţă.
Înecaţi în raţiuni estetice,
ochii ne cad pe lucruri
din ce în ce mai diferite.

Lumânări de granit peste tot,
cuvinte nebune.
Izolate de producţia de flori,
florile au început să crească altfel.

Ne trezim din somn spunând
că nu contează ce, că nu contează cui,
că trebuie să conducă cineva şi ţara aceasta
şi are nevoie de proşti.

TINEREŢEA DE-A TRAGE CU DUŞCA

Tinereţea? E prea mult
să-ţi folosească la ceva,
ca o politeţe ce poate răni
fără să jignească.
Prizonieră a propriului coeficient de inteligenţă,
psalmodiind pre versuri tocite,
cu sperma verde a gândului rău,
îşi ia bilet de la orice început.

Boală ce te ţine închis într-un colţ de viaţă,
să vezi şi tu cum e,
grijă a zilei de mâine
ce te urmăreşte şi-n somn,
se fâţâie pe străzi, încolo şi încoace,
ca nisipul clepsidrei.
Călătorind printre sălcii
mai mult sau mai puţin circumstanţiale,
aşezată pe un zid
mai mult sau mai puţin chinezesc,
îţi scrie scrisoare
în care-ţi trimite către nord
chiar zidul de sud al casei.

Dacă eşti frumos,
e posibil să ai sida.
Risipei se dedă prostia,
durerea se-ntrupează din resturi,
iar viaţa, ninsoare continuă,
ne arată, spre sud,
comandamentul vocal de iarnă.

Tinereţea, păsărică albă-n cioc,
nici ea nu stă pe loc;
îmbrăcată în camere de forţă,
ne arată fel de fel de muşchi,
sculpturi muzicale,
picături de sudoare pe file de cec.

Tinereţe, mergi cu bine, după tricouri reumatice!
La întoarcere,
vei găsi taxe mai mari pe orice venit;
nimeni nu e prost în ţara lui,
să ridice statuie lumânării.

Condiţia intelectualului

Inginerul nu este un intelectual. Nici scriitorul nu este un intelectual. Nici filozoful, nici profesorul, nici pictorul, nici criticul literar, nici strungarul. Până la un punct.

Acest punct este depăşirea condiţiei de inginer, scriitor, filozof etc. Este sărirea peste propria condiţie meschină şi saltul în intelectualitate.

Intelectual eşti pur şi simplu. Sau nu eşti.

Intelectualitatea este o formă superioară de autopercepţie şi percepţie externă, în acelaşi timp. Întâi trebuie să-ţi depăşeşti condiţia primară de inginer, istoric, filozof, sau poet şi trecerea la condiţia secundară, superioară, de intelectual.

Dacă ai ajuns la aceasta condiţie, e de la sine înţeles că ai capacitatea de a-ţi conştientiza condiţia. Nu mai rămâne decât să poţi demonstra şi altora că eşti intelectual. Dacă reuşeşti să activezi şi percepţia externă asupra ta, eşti un intelectual recunoscut. Nu cunoscut, ci recunoscut; sunt mulţi intelectuali de faţadă foarte cunoscuţi, dar nu recunoscuţi.

Numai intelectualul recunoscut se poate bucura de un succes real. Cunoscuţi sunt şi cântăreţii de manele, şi politicienii, dar aceştia nu sunt intelectuali. Numai intelectualul recunoscut este unul adevărat şi nu presupus intelectual. Să te crezi intelectual sau să te recunoască lumea ca intelectual nu este de-ajuns. Cele două componente, externă şi internă, publicul şi conştientientizarea proprie, trebuie să acţioneze simultan.

Nu mai vorbim de cea de-a treia componentă: cel care recunoaşte şi certifică calitatea de intelectual a cuiva. Dacă am face-o, ar trebui sa analizăm un lucru de la sine înţeles. Dacă un intelectual recunoaşte calitatea de intelectual a cuiva, iar el, este recunoscut de un altul, care este recunoscut de un altul şi aşa mai departe, putem da, în acest lanţ teoretic, peste un intelectual ambiguu şi tot eşafodajul se dărâmă. Lucrul e imposibil deoarece doar un intelectual adevărat poate înţelege şi recunoaşte alt intelectual.

La nivel primar, de inginer, doctor, matematician, cercetător sau scriitor, poţi afirma că nu poţi înţelege ceva. Nu te faci de ruşine. Pui mâna pe carte, citeşti, socoteşti, cercetezi, perfectionezi, inventezi, ajungi la o concluzie.

Profesionalismul lucrează cu adevăruri relative, intelectualitatea cu adevăruri absolute. Trecerea de la profesionalism la intelectualitate e drumul de la dialectică la dogmatism.

Dacă ai ajuns intelectual, nu mai ai voie să afirmi că nu înţelegi ceva. Pentru intelectual nu există lucru de neînţeles; toate lucrurile sunt de la sine înţelese, dogmatice.

Intelectualul trebuie să înţeleagă orice, chiar

şi la nivel intuitiv, dacă nu e posibil altfel. O inteligenţă superioară, cum este cea a intelectualului, nu are voie să se dea bătută în faţa enigmelor existenţiale sau de alt fel.

De la inteligenţă, se aşteaptă mai mult decât punerea în practică a unei idei: se aşteaptă ideea.

Condiţia de intelectual este o condiţie ingrată. Oamenii conştienţi de acest lucru se feresc să afirme că sunt intelectuali. Ca intelectual, se cere prea mult de la tine. Sună frumos să fii considerat intelectual şi numai proştii pot cădea în capcana de a se considera aşa, fără a avea vreun merit.

La starea de intelectual ajungi doar dacă îţi vezi de treabă, în condiţia ta primară de scriitor, inginer sau orice altceva. Dacă nu-ţi stă capul la faptul că ar fi bine să fii considerat intelectual, eşti mult mai liber să te perfecţionezi, să inventezi, să şlefuieşti ce-ai făcut. Dacă nu cauţi intelectualitatea ca pe o emblemă, aceasta poate plana asupra ta tot timpul.

E bine, totuşi, ca această aripă de înger să te atingă cât mai târziu posibil, să te lase să-ţi trăieşti viaţa şi să-ţi vezi de meseria de inginer, cercetător, filozof, scriitor de vagoane sau orice altceva.

Dacă vrei să distrugi un profesionist, dă-i iluzia că e intelectual! Începi să-l lauzi, să-l premiezi, să-l minţi că e peste măsură de frumos, talentat şi inteligent.

Desfiinţarea prin supraînfiinţare e o metodă cunoscută de veacuri, mai ales de cei vicleni. Se ştie că nu ţi-e prieten cel ce te laudă, ci acela care te critică, numai că puţini au predispoziţie să recepteze critica în mod pozitiv. Cei mai mulţi au predispoziţie să fie linguşiţi, lăudaţi, premiaţi sau retribuiţi fără merit şi văd intelectualitatea ca pe un scop în sine.

Între intelectualism şi intelectualitate e mare diferenţă; atât de mare, încât foarte puţini o văd.

Problema nu e dacă un inginer, filozof sau poet e un intelectual, ci faptul că, dacă vrea să fie un intelectual adevărat, de marcă, trebuie să sară cât mai târziu de pe treapta de meseriaş pe aceea de intelectual. Nu trebuie să ajungă la destinaţie, uitând staţia de plecare.

Intelectualul forţat, cel care urmăreşte succesul facil, nu are viitor; fără trecut, nu există nici un viitor.

Condiţia de intelectual nu e legată neapărat de cognitiv, de diplome, premii sau medalii. Şi un sudor poate fi intelectual, cum, tot atât de bine, un academician poate să nu fie. Umbra Elenei Ceauşescu planează asupra multora.

Pseudointelectualii, cei care se denumesc singuri intelectuali, de un mic grup de prieteni sau de un mic grup de interese, deţin, pe moment, pârghiile puterii: reviste, televiziuni, rubrici permanente în ziare de mare tiraj sau funcţii bine plătite. Lor le convine să afirme că avem democraţie, dar aceasta nu e decât o pseudodemocraţie, o putere a poporului influenţat de ei. Puterea mârlanului nu poate susţine decât puterea pseudointelectualului, cel autoimpus şi fără nici un fundament profesional.

Un profesionist de excepţie poate deveni intelectual. Invers, drumul e imposibil. Intelectualul nu se denumeşte şi nu se autodenumeşte, intelectualitatea fiind mai mult sau mai puţin inefabilă.

Din păcate, avem prea mulţi intelectuali fabricaţi, doar aşa, să nu zicem că nu avem şi noi intelectuali. Până la o pătură de intelectuali adevăraţi, mai avem de mers. Aceştia nu se formează doar printr-o simplă schimbare de regim.

Orice tranziţie creează psudointelectualitate. De aceştia, se scapă greu. Cei ce se autointitulează azi intelectuali au de mâncat nişte bani; chiar şi de la UE. Când se va forma o intelectualitate adevărată, va fi nevoită să plătească oalele sparte de intelectualitatea actualei tranziţii. Tragic e faptul că adulatorii, sinceri sau falşi, te pot face intelectual pentru numai un vot, un sejur în Germania sau, mai rău, pentru o bere sau o friptură.

Epoca pe care o trăim e asemănătoare anilor ’50. Pseudointelectualii primilor ani de comunism au trăit din împrumuturi, pe care le-au platit intelectualii comunişti ai anilor ’70.

Există tendinţa de a-i considera intelectuali pe filologi, pentru că stau mai mult între cărţi. Nu timpul pierdut în bibliotecă te face intelectual, ci puterea de percepţie a ceea ce citeşti. Pot exista intelectuali care n-au citit decât o carte în viaţa lor. Depinde care este acea carte şi, mai ales, dacă ai înţeles-o bine, foarte bine chiar, altfel decât cel cu inteligenţă limitată. Marii teologi, revoluţionarii religiei, nu au avut nevoie decât de Biblie pentru a-şi fundamenta propriile concepte.

Degeaba stai în bibliotecă; numărul cărţilor citite nu-ţi foloseşte decât dacă ai înzestrarea naturală de a te ridica deasupra lor. Nu este intelectual cel ce a citit mult, ci acela care a citit cu folos.

Nimeni nu poate citi cât ar vrea; totdeauna rămâne ceva de citit. Totul e să ajungi în punctul în care nu te mai mulţumeşte nimic, să ajungi la inteligenţa superioară de a scrie ceea ce ţi-ar plăcea să citeşti. Dacă se întâmplă să-i placă şi cititorului acest lucru, sari de la nivelul de scriitor la acela de intelectual.

Nu toţi filologii sunt scriitori; intelectuali, nici atât.

Dacă eşti un inginer deprofesionalizat de sistem şi îţi găseşti un refugiu, de exemplu, ca redactor la o editură, nu prea înţelegi ce e cu tine acolo; edi-

tezi cărţi după ureche. Nefiind tu însuţi talentat, nu poţi descoperi talentul. Editurile n-ar trebui să angajeze redactori „pârâţi”, adică redactori care n-au ajuns la puterea de a înţelege mai mult; pot da faliment. Când nu înţelegi ce e cu tine într-o funcţie, e normal să nu înţelegi ce faci.

Dacă are vocaţie, profesionistul caută să sară la condiţia de intelectual şi să participe la formarea gustului public pentru ceea ce face el, să educe o masă de cititori. Dacă nu, rămâne ca-n piaţă.

De fapt, editurile noastre funcţionează ca magazinele din Bagdad; dau faliment şi se înfiinţează într-un ritm ameţitor. Un bun profesionist ia masa de cititori ca atare, lansând cartea şi urmărind ce se întâmplă. Cartea nu e, totuşi, varză, să o supui unei bune politici de piaţă şi atât. Neprofesionistul procedează la fel, duce o bună politică de piaţă, dar lansează chiar varză pe post de carte. În ambele cazuri, de-o fi bine, de-o fi rău, profesionistul şi neprofesionistul coexistă. Cine mai stă să-i identifice şi să-i separe?

O ţară dă lumii forte puţini intelectuali veritabili. Datorită bunului simţ, aceştia nu se exhibă, de cele mai multe ori rămânând simpli anonimi.

Cei mai mulţi sunt profesionişti rataţi, care, în paranoia lor, chiar se cred intelectuali.

E greu să deosebeşti un pseudointelectual, un meseriaş ratat, de profesionistul veritabil, cel îndreptăţit să aspire la o nouă calitate, cea de intelectual.

Dintre profesionişti, unii îşi văd de treaba lor, alţii fac saltul spre intelectualitate. Dacă au bani, se autosusţin. Dacă nu au, devin slugile celor ce se cred intelectuali, dar pe bani. Din cauza asta, discuţia diferenţei dintre intelectualii adevăraţi şi cei ce se cred nici nu trebuie pornită.

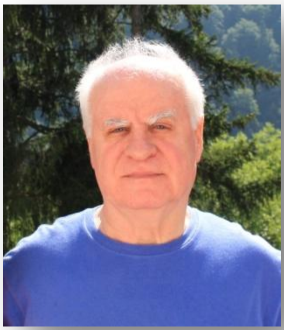
Privind întrebarea dacă inginerul este sau nu intelectual, părerea mea este că problema e falsă. Orice meserie, nu numai cea de inginer, trebuie să se raporteze la intelectualizare. E bine să fii intelectual, dar acest lucru nu trebuie să fie un scop în sine, ci o tendinţă firească a profesionistului veritabil de a-şi depăşi condiţia.

Mulţi deprofesionalizaţi şi-au făcut o meserie din a fi intelectuali. Fluturând intelectualitatea ca pe un steag, ei au devenit: activişti culturali, redactori după ureche, vorbitori de meserie, comentatori universali, secretari la filiale de partid sau de organizaţii internaţionale.

La urmă, judecătorul suprem este timpul, intelectualul inefabil care trebuie să cearnă totul. Oamenii se mai pot înşela sau pot fi cumpăraţi; timpul, nu.

Roadele toamnei…

Nicolae MĂTCAȘ (ROMÂNIA)

Versuri

Istoria de basme n-a dus lipsă

Istoria de basme n-a dus lipsă.
Se zice că niponii-ar fi decis,
Sătui de mersu-n curbă de proscris,
S-o ieie-n sus, pieziș, de pe elipsă.

La care Domnul, ofuscat, a zis:
„Să-ncerc a-i cuminți cu o eclipsă,
I-ar de-or prici, c-un pic de-apocalipsă,
Altfel dau busna toți în paradis”.

Privea, ciudos, niponul sfidând cerul:
„Elanul Lui, vernalul, i-L întomnu-L.
Un Noe nou nu-l mântuie pe om, nu-l.
La fund de-ocean tupeul Lui și flerul!”

La Fukushima morga-și are somnul:
Să nu te iei la-ntrecere cu Domnul!

Când, peste ani, sacura-n Fukushima

Se echipau, de nuntă cum se gată,
Deși știau că starea-i de deplâns.
Constrânși de nimeni, înșiși s-au constrâns
Prin jertfa lor să scape țara toată.

Intrau în hora morții. Tot mai strâns.
Cei vii, c-un fel de vină, făceau roată.
Un tunet sparse cerul: „Scoală, tată!”
Și strigătul acela, o, cel plâns.

Ca lancea-n piept înfiptu-mi-s-a și m-a
Străpuns în cord. Și azi rana mă doare.

Când, peste ani, sacura-n Fukushima,
În prag vernal, din nou va da în floare,
Eu voi fi lut, copilul va fi mare,
Dar plânsul lui și-n raclă răvăși-m-a.

Dar mâna ceea, Doamne... Mă cutremur

Ea mai spera dezastrul că-l înfruntă.
De la etaj, copiii îi inspiră
Curaj precum, în basm, pasărea-liră.
Dar soarta-i dete moartea cea mai cruntă.

Printre ruine, dogii când găsiră
Doar capul smuls cu pleata lui căruntă
Și-o mână cu inelul cel de nuntă,
Chiar ei la tâmple brusc încărunțiră.

Or, azi, când polii vin să se sărute,
Când straturi de ozon devin bancrute,
Tsunami când ne-nghit ca niște brute,

Când tot pământu-i larmă, vuiet, tremur,
Nu mă mai mir, nu mă alert, nu tremur.
Dar mâna ceea, Doamne... Mă cutremur.

Nescrisă lege-a neamului de câini

Căzuse cerul. Se căscă pământul.
Sub grinzi și pietre-n smârc și hălăciugă,
Făcuți piftie-mprăștiați ca nugă,
Cu zile, moartea le săpă morminte.

Un câine, prins în laț de-o buturugă,
Cu ochii umezi ca pe cruce, sfântul,
Și-admiră-ortacul de-oboseală frântul,
Ce-l străjuie ca pe stăpân o slugă.

Așa trec ore, zile, săptămâni.
Ci el veghează, orișice l-ar paște,
De-ar fi cu pietre cerul să-l împroaște,

Nescrisă lege-a neamului de câini
(Căci ei sunt câini, nu niscaiva păgâni):
Amicul la nevoie se cunoaște.

Vasile MIC
(ROMÂNIA)

Încă un profesionist în ale gazetăriei s-a dus spre cele veșnice: Mihai Ghenceanu

Mihai Ghenceanu mi-a fost coleg la „Gazeta de Nord-Vest”. Prieten mi-a fost cu cel puțin douăzeci de ani mai înainte de a fi noi colegi de redactie. Ne-am cunoscut la cenaclul din Satu Mare. A scris proză, a scris poezie, reportaj. La ziar, scria cu aceeasi rapiditate și precizie despre economie, cultură, sport, știință, politică, arte, filozofie, istorie, învățământ. A fost și un bun realizator de emisiuni la Informația TV. Era omul care „nu bătea apa în piuă”. Dacă într-o bună zi cineva i-ar fi cerut sa scrie un scenariu de film, sa zicem, cred că ar fi întrebat numai despre tematică, durata aproximativă a peliculei și timpul de finalizare a proiectului. Și sunt sigur că rezultatul muncii sale nu ar fi fost o banalitate.

Țin minte ce mi-a zis Mihai Ghenceanu ăn prima mea zi de lucru la ziarul condus de prietenul nostru comun Ion Bledea. „Mă, oșene, poetule, eu dacă m-aș fi văzut ca tine în California, să am acolo unde locui fără să plătesc ceva… de lucru mi-aș fi găsit și… treceam prin România doar în concediu, odată pe cincinal. Aici, înafară de ‹Lambada› nu vei găsi nimic bun. Totul e fals, totul e o minciună!” Sigur că nu știam eu ce e aia „Lambada”, dar mi-am dat repede seama… am tot auzit-o.

Mihai Ghenceanu a fost un profesionist în ale gazetăriei, exigent, dar un om prieten cu oricine, a fost ziaristul bine informat, știa unde și când să fie prezent în scop profesional, ce să pună în pagină, ce știre trebuie dată, ce e important de comentat la televiziunea unde lucra.

Pot să afirm cu mâna pe inimă că Mihai Ghenceanu a fost un liberal. Dar scria la fel despre oricare altă doctrină politică, despre un partid ori altul, indiferent cine era liderul ori licerii.

Acum, în plină toamnă, când bunul nostru prieten Mihai Ghenceanu se duce spre cele veșnice, îmi trec prin minte niște versuri pe care le-am scris mai demult și pe care i le-am citit și lui: „Frunzele fug spre lumea de tăceri / Ce nefiresc și ce amar tam-tam / Drumul pornind cin cântecul de ieri…” Și îmi dau lacrimile și nu pot să nu mă gîndesc ce durere poate sa fie, acum, în sufletele fiicei, a soției sale și ale celorlalți din familie.

Fără Mihai Ghenceanu presa din Satu Mare va fi sigur mai săracă. Trist e însă că Mihai ne părăsește la o vârstă la care avea încă atâtea de spus. ***Odihnească-se în pace!***

Cristina MIHAI-BALAJ
(CANADA)

Constantin Vapit şi bucuria de-a păstra vie memoria locurilor natale

Să scrii despre cartea lui Constantin Vapit , intitulată *"Istoricul Despărţământului ASTRA Geoagiu, judeţul Hunedoara",* înseamnă să faci o călătorie în timp la esenţele noastre ca naţie.

Volumul aduce la suprafaţă documente considerate, poate, ca fiind minore, din viaţa unor oameni care au trăit ca adevăraţi apostoli ai credinţei în binele neamului românesc.

Oameni dedicaţi lui Dumnezeu şi chemării de-a fi îndrumătorii culturali şi spirituali ai celor în mijlocul cărora şi-au trăit menirea.

Aşa am aflat şi m-am minunat de calitatea, tăria, puterea de muncă, dar mai ales de patriotismul unor personalităţi locale (uitate astăzi), precum Ioan Popoviciu, protopopul Geoagiului, care a fost şi profesor şi publicist şi unul dintre autorii Enciclopediei Române, lucrare monumentală, apărută în 3 volume (între 1898 şi 1904).

A fost vicepreşedintele Despărţământului Orăştie, timp în care a înfiinţat la Geoagiu un cerc cultural şi o biblioteca populară cu peste 60 de titluri.

Dar, marea realizare a vieţii sale, a fost participarea cu drept de vot la Marea Adunare din 1918 de la Alba Iulia, în vederea desăvârşirii Marii Uniri.

Nicolae Todea, un alt personaj important al cărţii, a fost învăţător confesional ortodox, muzicolog şi compozitor. Prin el, viaţa teatrală şi corală din lumea satului a cunoscut un avânt deosebit.

Ioan Marghita, Valeriu Goron, Ioan Martin şi Teodor Glodeanu, au dezvoltat ASTRA în zona Geoagiu, în toată perioada interbelică şi după, până la desfiinţarea acesteia în 1950.

Mai multe amănunte însă, se pot află în cartea în care, cu multă acribie, Constantin Vapit ne face părtaşi, prin documente pe care nu le lasă să piară în uitare, la viaţa unor persoane care au clădit naţiunea noastră, oameni care şi-au înţeles rostul dat lor de Dumnezeu în locurile în care s-au născut, fie că au fost preoţi, profesori, învăţători sau simpli (şi nu chiar atât de simpli) ţărani.

Meritele acestui volum sunt multe dar, poate, cel mai important este acela de-a ne arăta o fotografie morală, civică şi duhovnicească a bunicilor şi străbunicilor şi a ceea ce ar trebui să fim şi noi astăzi în era consumerismului, a globalismului, a ciberneticii şi a altor modernităţi trufaşe.

Irina-Lucia MIHALCA
(ROMÂNIA)

A cunoaşte, a-nţelege, a trăi

În ochi strângi infinitul.
Şi dacă am înţelege, ce putem schimba?
Şi dacă am schimba, am fi altfel?
Şi dacă am fi altfel, unde e diferenţa?
Să cunosc tot e binele suprem?

Prin fiordurile nopţii, ca o rugăciune,
picură tainic, adânc,
o adiere amplă, unduitoare,
plină de armonii în culorile timpului.

Prin bezna lichidă înoţi în albastru,
din umbra neţărmurită te topeşti,
în lacrimă te transformi,
în tine o împlineşti.

A cunoaşte, a-nţelege, a trăi,
parfum discret în mii de nuanţe,
picatura de lumină
pe care-o sorbi
în liniştea inimii, înfiorându-te.

Amprentele noastre

O inimă plânge în cuvinte, o amară constatare
sau un dulce avertisment, ameţitor
ca şi un lucru amânat mult timp
de teama riscului de a te risipi,
din prea multă plăcere.
Ai grijă de visele tale
şi nu uita de frumuseţea nopţii!

Pe unde treci îţi laşi amprenta,
un timp trăit împreună,
perle sub valuri, un semn,
nufărul deschis în palme,
un talisman ascuns în suflet,
o hoya albă care-mi vorbeşte în locul tău,
roua de pe flori
înşirată pe lanţul de la gât
şi dulcele emoţiei rodiului înflorit.
O lume de poveste
risipită în ochi cu mare dăruire!
Ce mult contează să rămâi cu un semn,
vibraţia dispare abia atunci când
se vindecă locul marcat de emoţie!

Chiar dacă nu eşti aici, poţi schimba ceva în bine,
cu siguranţă vei purta şi un nume,
ca un copac în anotimp de toamnă,
multe frunze, multe crengi,
fără un traseu,
fără o destinaţie, fără cuvinte,
doar trunchiul
rămâne bine înfipt în pământ.
Îi dai un nume trunchiului
şi-aştepţi iar primavara...

Chiar dacă peste toate vine toamna,
vântul va scoate la lumină urmele noastre!
Doar trecerea timpului şi noi, noi fără vârstă,
sărutul cerului şi-al pământului...

Dragostea mea pentru tine
nu se va stinge,
înconjurată
de-această strălucitoare lumină.

Dacă întinzi mâna mă vei atinge,

după lumina ta te voi găsi!
Rezonezi în mine, în sufletul meu,
în paşii mei, în trecut, prezent şi viitor.
Sunt aici, îţi ating sufletul,
îţi sărut inima
înainte de a mă topi toată în tine,
mii de voaluri se desprind,
unul câte unul, în timp ce totul se ridică.

Există şase râuri care separă
tărâmul lui Hades de lumea viilor.

Dacă ne trezim, suntem vii,
dacă ne căutăm, mereu, suntem vii,
iar când ne pierdem tot vii suntem.
Firul care ne leagă este subţire,
visul care ne uneşte este străveziu.

Există frânturi de vis şi existăm noi,
cei care încercăm
să unim piesele de puzzle,
există o singură lacrimă
şi aceea este *Hinc illae lacrimae*...
Nu ştii cât sânge, câte lacrimi,
cât pustiu şi câtă suferinţă
însoţesc o călătorie.

Să urci sau să cobori după ce-ai urcat,
este, oare, aspra enigmă a vieţii?

Criptic

Toate curg, toate vin, toate trec în necuprins.
Aici, acolo, oriunde...
Unde este delimitarea
dintre gândul tău şi al meu?

Liniște de toamnă

Ionel MUSCALU
(ROMÂNIA)

Statuile visului

Bat clopotele, tare ca Soarta,
Ne doare clipa, ne doare moartea,
Ne lunecă viaţa la marginea lunii,
Vântul din sânge ni-l doresc unii.
Ne dor vertebre, ne dor falange,
Ne cresc în lacrimi din suflet, alge,
Nu mai întoarcem, nu mai sperăm,
Patima-n suflet, cetina-n somn.
Visăm iubirea şi libertatea,
Urâm tăcerea şi urâm noaptea,
Tăinuim crezuri, sperăm-speranţe,
Sământa-i seacă de atâtea gloanţe.
În nopţi de taine, ce nu le dorm,
Vise-n statui - clasic le torn,
Clopote bat, tare ca Soarta,
Ne doare clipa, ne doare moartea.

Inimi de fluturi

Suntem nişte cuvinte arse.
Nici măcar nu ştim care exact.
Imaginaţi-vă cum zburăm:
Dacă cineva ne scrie pe o hârtie,
Din cauza căldurii ce ne arde elitrele,
Deasupra nisipului
Un pic, deasupra sulfului,
Apoi cădem, cenuşă a cernelii
Până în adâncul sufletelor,
Ce ne primesc în ele ca nişte morminte
Cu capacele deschise spre seară,
Pentru a ne trage ultima suflare
În dimineţi cenuşii, cu senzaţia geniului
Strălucind o fulgerare de răsărit,
Care nici nu ştie măcar din câte litere este,
Care numai prin surâs dă ora exactă a izvoarelor,
Ca un ghimpe în inima fluturelui!

Toamna în parc…

Tudor NEDELCEA
(ROMÂNIA)

Ne-a părăsit ELIE WIESEL

Între 1991 - 1999 a apărut la Bucureşti săptămânalul de literatură, *Literatorul*, cu Marin Sorescu, redactor şef, şi cu un comitet director de excepţie: Eugen Simion, Fănuş Neagu, Valeriu Cristea, la care s-au alăturat, ulterior, Gh. Tomozei, Dan Grigorescu, D. Micu, G. Cuşnarencu, L. Chişu, N. Iliescu (sporadic, revista a apărut şi după 2000). *„Să urnim, să unim şi să afirmăm”, „să păstrăm cumpătul şi cumpăna”,* afirma Marin Sorescu în articolul program cu titlu sorescian, *Cu avânt spre Apa Sâmbetei*. Poate tocmai pentru aceste principii (la care se adaugă îndemnul lui Eugen Simion, „*incitarea la toleranţă”*), conducerea revistei şi mai ales Fănuş Neagu, care-i luase locul regretatului Marin Sorescu, a fost decapitată de ministrul Culturii, I. Caramitru.

Am fost onorat să colaborez la această revistă, între altele, am publicat articolul *Elie Wiesel şi nostalgia copilăriei* („ Literatorul”, 11 , nr.357, 22 ian. 2001, p.12), pe care-l transcriem acum şi aici.

„Totdeauna am declarat sus și tare și acum o spun cu aceeași limpezime răspicată: sunt un copil al Sighetului, de acolo îmi trag rădăcinile spirituale, acolo mi-am format, în anii copilăriei, o viziune asupra vieții impregnată de tot ceea ce acele meleaguri, cu specificul lor inconfundabil, au dăruit mai bun, mai omenos, mai luminos”. Declarația îi aparține lui Elie Wiesel și ea nu este una de circumstanță. Căci, neîndoielnic, primii ani de viață și-au pus o pecete de neșters în devenirea personalității sale. Supraviețuitor înzestrat cu o conștiință acută și îndurerată, el depune mărturie în numele său și al generației sale despre ceea ce s-a petrecut în Ardealul ocupat samavolnic de trupele horthyste. Nu avea decât 15 ani când, ca și alți evrei, a fost îmbarcat cu toată familia cu destinația: Auschwitz. Dintr-o lume a copilăriei și a candorii, descindea, forțat de un destin neiertător, într-o lume de coșmar, a ororii, a nefirescului și a subumanului. *„Și de aceea* – mărturisește el – *sprijinul moral și material al vecinilor noștri români, nevoiași și ei, oprimați și ei, înspăimântați de soarta grea ce ne fusese rezervată nouă, evreilor, i-am simțit ca pe un semn al unei calități ancestrale a poporului român – umanitatea sa profundă, repulsia față de răul bicisnic, simțământul fraternității, nevoia lăuntrică de a sări în ajutorul celui obijduit pe nedrept”*[1].

Dar cine este Elie Wiesel, prezență marcantă în tot mai multe enciclopedii și dicționare, monografii sau istorii ale literaturii de pe Mapamond?

S-a născut la 30 septembrie 1928, în Sighetul Marmației, într-o familie de meseriași evrei cu vechi tradiții de învățătură, într-un mediu hasidic, care și-a pus amprenta asupra sufletului său. Aici, primii ani ai adolescenței i-au fost tulburați de atmosfera apăsătoare în urma Diktatului de la Viena, când întreaga comunitate evreiască a fost deportată de horthyști și de naziști pe drumul crunt al holocaustului. La numai 16 ani „a experimentat” pe propria sa piele toate

[1] *Sunt un copil al Sighetului,* interviu realizat de Victor Bârlădeanu, în *„Familia”,* nr. 9, sept. 1984, p. 16.

ororile lagărelor naziste. Mama și o soră au pierit în cuptoarele morții de la Birkenau, iar tatăl la Buchenwald , unde însușii Elie Wiesel era să-și piardă viața datorită unor alimente toxice. La Auschwitz a zăcut printre cadavre, dar a rămas în viață printr-o minune. La 17 ani, când a ieșit pe porțile lagărului, a aflat că el era singurul supraviețuitor al familiei sale.

„Am rămas în viață ca să fiu martor și să povestesc”, declară el. La Paris, unde eliberatorii lagărelor l-au trimis, Elie WIESEL și-a descoperit vocația de martor și talent literar și ține să vorbească lumii spre a împiedica o repetare a lor. După câțiva ani petrecuți pe malurile Senei trece Atlanticul spre a se stabili definitiv la New York. Devine unul dintre cei mai cunoscuți scriitori francezi ai generației sale. De la romanul său de debut, în 1956, *Și lumea a tăcut*, scris în limba idiș și tradus în franceză, elogios prefațat de Francois Mauriac, și până la ultimul, Elie Wiesel și-a consacrat întreaga sa operă acestui seism moral care a fost holocaustul. Obsesia masacrului, bocet al holocaustului sunt majoritatea cărților sale: *Ziua* (1960), *Accidentul* (1962), *Orașul norocului* (1962), *Porțile pădurii* (1964), *Cântecele morților* (1966), *Evreii tăcerii* (1966), *Zalmen* (1968), *Cerșetorul din Ierusalim* (1968), *Între doi sori* (1976), *Celebrare hasidică*, *Un evreu de azi*, *Testamentul unui poet evreu asasinat* (1981), *Contra melancoliei*, *Cuvinte ale unui străin* etc. Cărți care și-au câștigat un loc de cinste în literatura universală, bucurându-se de o largă popularitate în rândul cititorilor de pretutindeni.

La sărbătorirea centenarului amplasării Statuii Libertății la New York, în 1986, el a făcut parte dintre cei 12 emigranți decorați cu Medalia de Aur de către președintele S.U.A., R. Reagan, numele său fiind gravat pe soclul statuii. A fost decorat și cu Medalia de Aur a Congresului American, cea mai înaltă distincție acordată unui cetățean american.

Titular al catedrei de științe umaniste al Universității din Boston, Doctor Honoris Causa al Universității din Yale, laureat al premiului Bordin, decernat de Academia Franceză, al Premiului orașului Paris, al Premiului Medicis, al Premiului literar internațional pentru pace acordat de Academia regală din Belgia, președinte al Consiliului Memorial pentru Holocaust, Elie Wiesel este, prin întreaga sa activitate pedagogică, literară, publicistică, eseistică, muzicală (creatorul oratoriului *„Cântecul speranței”*) un nume de referință în galeria marilor personalități universale. Iar conferirea Premiului Nobel pentru Pace , în 1986, încununează această prodigioasă activitate, a unui militant activ împotriva războiului, pentru o omenire eliberată de amenințarea unui holocaust atomic.

Elie Wiesel a rămas atașat de locurile natale ale copilăriei sale, Sighetul găsindu-și în el cronicarul atât de înzestrat. *„Mă atrage ceva spre Sighet … Aici e casa mea, aici a fost copilăria mea. Aici am învățat primele cuvinte”*, declară el. Și tot aici, completăm noi, a fost nevoit să vadă scene îngrozitoare. În cele peste 25 de cărți, scriitorul devine martor al tristeții și cântărețul unei tragedii cum nu s-a mai scris, dar și al speranței, avertizând omenirea de marile pericole. *„Fanatismul* – spune el într-o cuvântare la Sighet cu prilejul comemorării, în 1984, a 40 de ani de la deportarea evreilor din nordul Transilvaniei – *duce la antisemitism și antisemitismul nu este un pericol numai pentru poporul evreu… Vrem să vă învățăm că e mai bine să nu urăști pe cineva și să conlucrezi cu el, în numele atâtor suferințe putem pretinde totul de la omenire, chiar și un pic de dreptate”.*

„Cum puteți scrie despre asemenea lucruri?”, i s-a pus de multe ori întrebarea, la care el a răspuns cu nonșalanță: *„Cum aș putea să nu scriu?”,* explicând: *„Trebuie să smulg victimele din uitare. Să ajut morților să biruie moartea… Am sfânta datorie de a fi emisarul lor, de a transmite istoria dispariției lor, chiar dacă asta deranjează uneori, chiar dacă uneori provoacă durere. Dacă aș face altfel, i-aș trăda pe ei și m-aș trăda pe mine”.*

În romanul autobiografic *Noaptea* (1958), ca și în *Porțile pădurii* (1964), ambele traduse recent în românește, Elie Wiesel evocă tragica sa experiență din perioada ocupației horthyste a Transilvaniei de nord, roman în care, cu duioșie, realizează un personaj captivant: Maria, țărancă de origine română, doica și salvatoarea nefericitului tânăr, mereu hăituit cu ură și resentimentele unei populații ocupante îndoctrinate de ideologia nazistă. Ca și în alte cărți, aceste două romane se constituie într-un dialog cu istoria, cu lumea, cu proprie sa conștiință, un dialog dintre cei câțiva supraviețuitori cu cei mulți mistuiți de flăcările cuptoarelor morții.

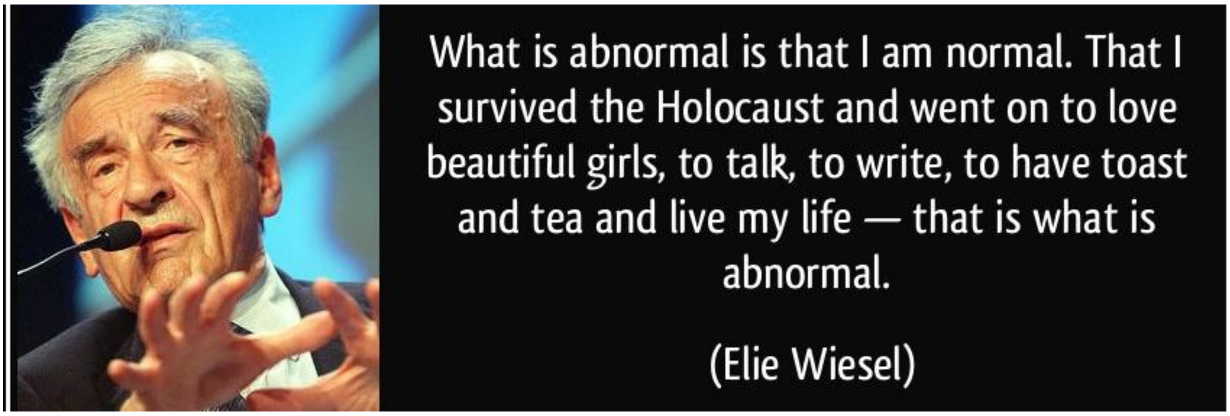
Memoria este obsesia curativă a scriitorului: *„Da, memoria. Nu numai propria mea memorie, ci a întregii lumi. Cred că, dacă vom da uitării ceea ce s-a întâmplat în acest secol, nici nu vor mai exista generațiile viitoare cărora să le depună mărturie”*. Memoria și mărturia, iată două din competențele actului creației literare a lui Elie Wiesel. A depune mărturie este sensul a tot ce a scris el. Cele 25 de cărți se constituie în reale voci ale speranței într-un memento pentru oricine ar vrea să evite învățămintele istoriei.

Trecerea sa în eternitate, la 2 iulie 2016, mă determină să reiau comentariile asupra reputatului scriitor şi om politic, la care să argumentez alte consideraţii prilejuite de activitatea sa ulterioară publicării articolului meu la 6 iunie 2001. Între timp Eliezer (Elie) Wiesel a devenit membru de onoare din străinătate al Academiei Române, în perioada în care înaltul for ştiinţific era condus de academicianul Eugen Simion, preşedintele României, Ion Iliescu, i-a oferit o înaltă distincţie, iar opera sa a ajuns la 57 de volume, traduse în mare parte de soţia sa Eva Maiorovici, în engleză, cu care a constituit „Fundaţia Elie Wiesel pentru umanitate” în 1986. Pe plan mondial, a devenit membru al multor academii şi universităţi (circa 134), a fost omagiat de mari personalităţi ale lumii etc..

Dar, din păcate pentru români şi pentru adevărul istoric, Elie Wiesel, în ultima perioadă a vieţii sale n-a mai avut aceeaşi recunoştinţă şi atitudine pe care o găsim în cele două romane autobiografice, *Noaptea* şi *Focurile pădurii* sau în interviul acordat lui Victor Bărlădeanu. A fost într-o vizită scurtă *„într-o Românie pe care nu o mai simţea ca aparţinându-i”*, cum scrie cu temei Victor Crăciun, care l-a cunoscut personal („Flacăra lui Păunescu”, 16, nr.26, 8-14 iulie 2016, p 4), apreciind că *„din păcate, Elie Wiesel nu a adâncit problema existenţei evreilor din România”* (*ibidem*), înglobând pe seama guvernului de la Bucureşti şi pe evreii trăitori în teritoriul luat de Ungaria horthystă, după Diktatul de la Viena. În cultura română, cazul nu este singular. Ion Negoiţescu, după cea publicat excelentul studiu, *Poezia lui Eminescu* (1968), a intrat ulterior, după stabilirea sa în străinătate, în corul de denigratori ai lui Eminescu. Cred că erau necesare din partea unei astfel de personalităţi marcante, care şi-a petrecut copilăria într-o Românie sfârtecată de nazişti şi stalinişti şi în care el însuşi a avut de suferit (în 1940, a fost exmatriculat de horthyşti din cauza etniei) să spună adevărul despre relaţia dintre români şi evrei chiar în anii de teroare a istoriei.

În activitatea sa politică, apar unele nedumeriri. Când a fost deportat (gest abominabil), în 1944, la Birkenau-Auschwitz, avea aproape 16 ani. Să fi uitat complet limba română, el, copilul, care mergea la colindat în Maramureş, alături de români?!

În totul, Elie Wiesel a fost o personalitate mondială cu o activitate remarcabilă în denunţarea şi condamnarea nazismului, a fost, cum l-a caracterizat preşedintele S.U.A., Obama, *„una dintre conştiinţele lumii.”*

Maria-Relly NICULESCU
(ROMÂNIA)

Din pur şi încântare
sonet

Din Pur şi Încântare te-ai întrupat, divină,
Aş vrea să am o sută de vieţi, să-ţi spun cât mi-eşti
De dragă, tu, Fecioară, părându-mi îngereşti
Şi blânda fluturare şi spusa ce suspină.

Rămas-ai tot aceeaşi, tu nu îmbătrâneşti?
Ori timpul nu te ştie, sfioasă-a mea, Regină,
În lumea care doare a fi fiind, senină,
Ori eşti cu mult departe de cele ce-s fireşti?

Am să-ncrestez, iubito, cu-a inimii ardoare
În finul alabastru, cuvinte, să durez
Castele nemurite în lumea ce nu moare,

Drapel spre infinituri voi ca să abordez,
Pământ şi Rai să afle, cum că, a ta candoare
Îmi săvârşeşte Eul precum şi Sfântul Crez.

Sonet

Că m-am îndrăgostit, am prins de veste,
O, trubadur al visurilor mele,
Nesomnul când se cobora din stele
Şi mă purta în lumea de poveste.

Prin unduire-a lacului inele
Cu Luna m-afundam, viori celeste
Ne însoţeau cu line-acorduri peste
A Cronosului temple crud, rebele.

În feeria nopţii de mătase,
Gândind că ce-i pierdut poţi să recuperi,
Noi ignoram trăirilor angoase.

Pe lacu-albastru-nnobilat cu nuferi,
Pe veci îndrăgostite, noi, sfioase,
Uitam că-n viaţă îţi e dat să suferi.

Rondelul iubirii

Din crin şi rouă s-a născut,
Fără de preţ, iubirea noastră,
Din albul ce-i neprefăcut
Şi strălucirea cea măiastră.

Ea, Luna, ne-ndemna, tăcut,
Cu intuiţia-i măiastră
Când, crini şi rouă au născut,
Fără de preţ, iubirea noastră.

Era o noapte aproape-albastră,
Noi, ocrotiţi de-albastru scut;
Şi-n cel decor de ne-ntrecut
Iubirea-n colţ rotund de astră,

Din crini si rouă s-a născut.

Mariana PÂNDARU
(ROMÂNIA)

As far as one can see,
the magic **Sun-flower**
overindulges
in the summer light…
A rolling and subdued nobleness
on the vast extension…

– The golden coin –
which enriches our soul
the **Dandelion**
covers the field in spring
with its sweet-bitter light.

In the multitude of its green leaves
the **Lily-of-the-valley**
lives the happiness of its blooming…
On its tiny thin stem
a raw of white tears
under the eyelid of the morning.
Under secret shadows

Peonies exhibit
their splendor.
Words are useless
in front of
their imperial beauty…

Redacția revistei *Destine Literare* urează poetei și prietenei noastre Mariana Pândaru un călduros *La mușți ani!*

Cornelia PĂUN-HEINZEL
(ROMÂNIA)

"The Shock"

Translation : Iuliana Costache

A long heartbreaking whistle, like a desperate wailing penetrates the souls of those who wait on the wings of the boulevard in the center of Bucharest. Every bit of the body shivers. Cold thrills gradually go through you on every inch of the spine. If you were happy, quiet, dreamy, everything would colapse in a split second... It is, however, usual for the inhabitants who live nearby the main arteries of Bucharest. Fifteen minutes later you feel surrounded by a sound explosion. A fire truck, an ambulance or a police car... The intensity of the noise makes every bit of the human body to tremble. Maybe because of the painful, sharp sounds that mix together, that go through you instantly or by the cries that creep you out,that may predestinate something terrible? The sounds get more intense under the night's watch. At night, very few cars go by. However, some of the long car whistles will suddenly rip you out of the kingdom of dreams, to lead you to the real nightmares.

The telephone's ringing sounds seemed extremely harmonious, although it was the beggining of a frightening and real occurence.

- Carmen, is that you? the person from the telephone asks.

- Yes! I promptly responded.

- It's Isabela! I found a house worth buying! Actually, an apartment in a house! said the woman.

- Isn't it some kind of prank? I asked her, doubtfuly. It would be a real wonder for it to be alright! A notary told me he hasn't seen any good sale in the past few years! Some poor crooks only want to take the advance, but to remain in the house. I'm telling you without a shame, they have nowhere to go, means they won't sell you anything. But, mobs estate take the money for the house and don't give you anything in return. And you have no chance of getting it back!

- I hope it will be alright! Where are you? Isabela asks me.

- At the University! I told her. I just finished my classes.

- Get on a bus and I'll tell you where to get off! My husband has a lot of classes this semester and he can't come now. I want to see the house today. Please, come with me!

- Alright! I accepted without any further discussions.

And I didn't regret it at all. The tramway is surrounded misteriously by the history of the last two centuries, petrified chaotically in a strange picture. Travelling with the 16 tramway is a journey on a boat in Archeon, the driver being a sad couchman.The road offers you the most fantastic experiences.

You barely walk o hundred metres and you enter another world, like a timeless Valey of Weep. A faded kingdom, like a grey painted cloth, the creation of a depressed artist. From the painted dark shades of the road to the blueish grey of the sky... Buildings built at the beggining of the century, almost colapsing on eachother, appear without any windows, with destroyed walls that let light on the brownish ancient bricks that once made up beautiful walls. Ruined....as if after a war or a natural disaster! They seem like images of the Beirut war! Through them, some new buildings appear: two intense blue iron glass giants support some banks and the office of a corporation! A new frightening skeleton of a building appears. But the feeling is similar to seeing a human skeleton. From area to area, fields of threadlike weeds spoil the ground... Among them,

some weird looking plants blossom cheerfuly, each having an unique shape that only get simpler on the top of the plant, where they lean spirally, alligned in a circle. It's a returning of their beggingings and at the same time a new start, the one of the magical flower. Because every flower has its miracle, if you watch it closely. Even if it's just a simple weed...

I notice that the tramway offers me an opportunity, which I wouldn't be having if I was just a simple pedestrian, through this course. Like an eternal seeker of beauty, I can admire through the piles of walls and dirt, the delicacy of the lacy details seen over the elliptical arches. I let myself enchanted by the mistery of the cold white marble statues, which eclipses with superiority on the small walls of the buildings, making the scenery look abstract. As a pedestrian, I believe I wouldn't be as calm watching the roman's soldier stone sword who looked ready to engage on a battle, protecting a building in front of me, surrounded by walls who sustain themselves through a wonder, because they could fly over me anytime. I would be disturbed by the wonderful head of the eternal Venus, suspended on the arch of a balcony, because it could throw me anytime, as a simple mortal, on other lands, out of the grey shadows kingdom... Are there any other strange places besides the one I walk through now?

It's like I'm in a tunel of time, in which I've been thrown instantly, in the first century Bucharest, however being fully conscious of the present. I think that, for the extreme sensations amateurs from the Occident it would be unique. But for us, who have this permanently, this kind of experience is usual, meaningless.

There's a little park in the middle of it, a fire with orange-redish flames, surrounded by strange figures: A Hercules of our times and these places and some other miserable, ragged characters, with faces showing only evil smiles and mean eyes, like ripped out of Dickens novels...whom you'd never like to meet face to face.

Very few estates are however renovated. Those who may have been owned by an asociation or a corporation...These buildings are the most shocking ones, because of the mix-up between modern art and antique architectures.

My eyes excited look is headed towards the fascinating architecture of the building that stands in front of me. I try to savour every little detail about it... My eyes go through this infinty of curvaceous figures, with their small pictures carved inside of them, the delicate columns that make perfect spheres all around. My iris becomes the centre of it all so I could easily analyze and calculate every inch on every surface. The moment has become a temporary universe and it flows just as the golden sand falls softly through the hourglass. However, you cannot lay in this eternal world forever... The cold name that stands vaguely above the wall awakens your eyes: „Social Store”. Although, on the left stands a little emerald castle which delightens your eyes. So now, you are entirely hypnotized by the details, the lining of each marble figures. But, the dreamy castle is soon turned into a nightmare because of the same bold ice sign above the castle: „Shop – WEAPONS and AMMUNITION” !

I then look and wonder about all the passengers in the tramway, perfectly syncronized with the dull look from outside. With their clothes, with their thoughts… They all look empty. They all float in the same eternal ocean of personal thoughts, of their usual daily problems as if everything around was usual, normal. The world from outside means nothing to them…

Through collapsed walls, at the beginning of a typical deformed street, miserable figures, broken, with shady faces…

Your mind flies to Dante, travelling through one of Hell’s rings. One he did not find yet. An earthly Hell…

A playful little girl is being chased by a mad dog, like a hellhound. His bark attracts other pack of dogs nearby. The dogs are surrounding her and jump at her throat, showing their white sharp teeth. They suffocate her with their huge paws. But then, suddenly a man throws a stick at them. He screams and they run away in fear…

In front of them lays a church. And the same strange crowded architecture is distinguished, the sidedoors are newly painted but the walls are ancient, chaoticaly shelled, pierced violently by the modern central heating pipe, recently installed on which on a headboard says “HISTORICAL MON-

UMENT".

My thoughts runs nostalgically to the poor old people, who live in the old houses, still staying in one piece, which are probably filled with valuable books and art pieces, the same as the architectural elements which are carved on the outside, to the fear in which they live in daily, powerless in front of danger. Because Jean Valjean's little group from the park seemed really courageous. They seemed to have a really big purpose…

We arrived nearby the house for sale a half an hour earlier. We then decided to go look for it, after the clues that our salesman gave to us: its age, the type of architecture, the aspect. Assuming the information corresponded with the reality.

Two huge houses looked liked in the description. We studied them from afar. Especially because in one of them, because someone was watching us from behind some lacy yellow curtains. We couldn't tell who it was. We thought it's an older person.

Isabela was thoughtful. Her thoughts traced back yesterday. How much she wanted for everything to be real! For her o buy the apartment. She daydreamed about everything that happened.

…………………………..

Paul was waiting for her at the hospital. He saw Isabela rushing out and nervously greeted her telling her the news:

- I found out something amazing! I found a house to buy!

Isabela didn't reply and stared coldly at him, absent.

- Isabela, did you heard me? I found a house! Paul repeated.

As if she woke up, she finally replied:

- A huse? You found something to buy? But can we afford it? She asked.
- Yes! It has a fair price! He said gladly.
- And where is it? Isabela asked doubtful.
- Here, a few blocks away. I talked to the real estate man and he said we could go see it on Monday. I only know the name of the street.
- Let's go check it out now! She impatiently said. We'll figure it out!
- Alright! Paul agreed. We'll go now if you want!

They strolled around a few streets, went across the boulevard and got on a little street.

- Look, an older house! Could this be it? But, isn't it too big? The ground floor and the first floor are empty. Although, look, there's an old woman in the attic watching us? Paul said.

They both looked to the window, studying carefully at the same time, the building. On the ground floor the windows were recently attached and they were strongly in contrast with the rest of the building. It was recently painted, but the floors were covered with peeling plaster, in a degrading state. If you looked at the attic, you didn't need much imagination to see it being crushed by any move. It just freaked you out! You felt as if in the next moment it could fall on your head! The old woman ran away scared from the window.

- Let's see other houses. Maybe we'll guess which is ours! Isaela said. It couldn't be this one!

After they left the street, the house resembled more and more the description they were given.

- We'll find out on Monday which one is it, Paul said. We should be a little patient!
- Alright, she agreed.

………………………….

The real estate agent called us instead and he suddenly appeared with his car at the meeting point. We drove away home together. In front of the house, we saw a corpulent woman around her fifties, with olive skin and a long dyed black-bluish hair waiting for us. She was with a young fat boy, with features that implied he was mentally retarded.

The woman aggressively introduced herself s a stomatologist from a village around Bucharest, where she said she lived with her son. We felt a little trustful because of her shady-looking face.

- We have a villa in construction! Said the woman. And this is my son. He studied medicine, in a private institution, she said. While he was a student, we bought this apartment from the house, which I now want to sell.

We entered the yard. The exterior of the house looked pretty well for its passing through ages.

- It would've been better if it was near the street! Isabela pointed out.

In the yard, pieces of some sideway and garbage was thrown around.

We each climbed on some narrow spiral stairs, to the first floor of the house. A glass door, recently installed appeared in front of us. The real estate agent opened it.

The apartment was relatively small, compared to the rooms we were used to and in which we lived. But they were our parents houses. The old interior was packed with windows, new ceramic tiles, modern sanitary installations. The price was however acceptable.

- The lady upstairs wants this apartment. But we don't want to sell it to her. Don't talk to her! She's sort of insane, the shady lady said.
- What about the notary? Isabela asked.
- You could choose it. We have our own. And lawyers, and connections… We could do the paperwork at them. If you want, of course!
- No, no! We'd better choose the notary! Isabela said, so she could know for sure that the transaction would be made correctly. Many of the people she knew said they got into trouble with the notary men. Even a friend who worked as a notar told her about other situations where other notaries made false paperwork.

When they wanted to leave, the curvaceous lady gave them a CD with some music on it.

- This is the CD with my recordings on it. I am very passionate about music. I sang at a TV show once, the woman said to us.

……………………………………

After three days, Isabela calls me again:

- Hello! Tomorrow I'll buy the house! I already paid in advance! I signed the precontract, she told me in a rush.
- Is everything okay? I asked. Better be careful, you could easily get tricked!
- Yes, I saw some of these scamming cases on TV.
- Were you careful about the notary?
- We were the ones who chose her, she replied.
- A colleague from university told me how he and a friend made an estate company, immediately after the Revolution and stole each house from the people who called them. People trusted them and gave them the contracts to sell their proprieties. They didn't even think about being scammed! They only saw this in movies! I told Isabela.
- And now I suppose your colleague is very wealthy, she replied.
- No way! His friend ran away with all the money and my friend got stuck with all the debts, I clarified to her.

…………………………

Paul and Isabela got back from visiting the house. The next day they had to sign the contracts.

- Isabela, we need to talk to the neighbors, to analyze the situation. With the only neighbor we saw, we can't talk. And even the owners told us not to talk to her. Let's see about the others. Because, every time we wandered around here, we never saw anyone, except that weird neighbor. Isn't it strange? Paul said.

They entered through the front door. They got up the ground floor stairs and they found an iron door newly installed. An identical door to the one they first saw, shown by the real estate agent. Some blue pieces of plastic that were used to wrap it were on its surface, the same as on the other one. They knocked and ringed at the door but no one answered. At the first floor, there was a door that looked exactly the same! They knocked on it, ringer, called at the door. Again, no results. Paul and Isabela were so shocked, they didn't even say a word. They didn't even confess their thoughts, as they usually did. Maybe because they really wanted a house for themselves… And far until now they only found scammers. Paul's mother tried buying him an apartment in Bucharest from when he was a student. But she didn't succeed. She either found teenagers who wanted to steal the house and the money and agents who were the same. "How can some people find some real house to buy, or even an apartment?" Paul always asked himself. "Maybe you have to buy it from people you really know or have serious connections with the real estate agents", he thought. Some really could make some transactions. But how many are those who got scammed! An older colleague from university told him that an old student, married to someone who worked at a television program were tricked and couldn't solve anything. Even their neighbor, headmistress at a high-school got scammed. She bought an apartment in a residential complex and pays a large amount of money. When she saw she didn't

have any chance of ever moving into the apartment, she wanted to solve the problem through justice. But the whole process was useless because the contract was so well made by the society's lawyers who sold the apartment, so they weren't forced to pay back anything, although they got the money for the building.

Paul and Isabela put the thought of owning an apartment away. And still, now they seem to have the chance of getting a right transaction. Paul searched again for real estate sales, forced by the circumstances from the secondary home in which they lived in, because some people were renovating it. "So, this chance", Paul thought, seemed at the right moment.

Isabela and Paul went down and then went in the second part of the building in which their apartment was at…

- Let's try in the neighborhood, Paul said.

They bought got out on the street and saw the school nearby the building.

- Could we try here? Paul asked. And they bought headed to the entrance. At the door, there were two middle-aged women.
- If you don't mind, do you know the history about that building next door? Isabela asked politely. We'll buy an apartment there. We even paid in advance, she joyfully said, not capable of hiding her happiness.
- I've been working in this school for many year – one of the women said. The building was an issue but it was won by an old man who seemed to be the previous owner. The tenant filed a trial against him, but it's known she lost. The old man had two girls. The first one got the front side, I don't know what the other one did. The thing I know it's not right is that, the old man lives and they declared him dead, to do the contracts on their name. The apartment from the back is actually empty. In reality they had him hospitalized in an asylum near Bucharest.

Paul and Isabela immediately thought she talked about their apartment.

- The empty apartment is ours! They both said.
- Tell me, please, the owner is the one who legally owns the house? Isabela asked curiously.
- Oh, no! the older woman said. The owner was a big communist! When the communists gained the power, he only had the first four grades. He was only a carpenter. But the government needed people like him. The man helped them punish the higher class enemies. As a reward he was made a colonel. For his services he got this house, after it was nationalized. Not anyone owned a house this big! About its real owner, no one knows anything. He's most surely dead…
- Didn't he have any children? Maybe they'll claim the house, Paul asked.
- Ah… They're an old story. The owner had a son for whom he cared about a lot. When he was in university he fell in love with a colleague, the daughter of a priest and wanted to marry her. His parents didn't agree at all! They said he should choose a countryside girl, if he wants a good future. Maybe this is how they could also save the house as well. The daughters of workers and countryside men were going to university even without finishing high-school. They went to university to learn how to work better. The daughter of the priest was very intelligent but it was for nothing. There were only a few places at university for people like her. Children were rushing to take a place, ten on a single spot. Even if she graduated it, he would've had a hard life. The young man didn't listen though. She loved Alina too much. They married without waiting for their parents consent. And then, in the first night they announced their parents about the marriage, something terrible happened. At night, when the two lovers were asleep, they were killed in their sleep with a hammer… Since then people say the house is haunted by ghosts. You can always hear terrifying weeping sounds during the night.
- Such a tragedy! Paul and Isabela screamed. Thank you a lot for the informations! They both said.

"So strange" Paul thought. Why was the story such a shock to him? A shock which sort of woke him up from an amnesia. Why did he have the feeling that he knew the story from a long time ago? Maybe because it happened to him? His parents didn't agree to his marriage to Isabela. They wanted a communist's daughter, a neighbor. But she wasn't as pretty nor as smart as Isabela. Plus, before 1989, the daughter of the communist didn't study after the

8th grade and she couldn't go to school after that. However, after the Revolution, the communist made her go to night classes and she got an university diploma, a private one, opened in a small apartment by another communist he worked with. After that, with money, his daughter was employed at the Prosecution.

Paul thought that his friend Michael, has a pretty good life because he has a different affiliation. And because his affiliation boss didn't bring his family. He clarified to him that Michael wasn't happier than him. The professor, the head of the department has other weaknesses. He brought his loved ones whom he promoted. He can't even stand Michael because he was the head of the promotion. Paul once curiously asked, if his loved one were single. And he found out something surprising! They were all married, with children, as the professor, just for façade! No one should've suspected anything. However, many know the truth…

His thoughts were interrupted by Isabela's melodious voice

- What is life interest? She asks.
- Let's ask the notary lady, we found her after all, he said.
- Let's ask her through the phone! She said.
- But first, let's talk to the real estate agent. Then we'll go to the Town Hall to see if the death of the old man is recorded in there. Paul took the phone and dialed the number.
- Hello, we are the couple with the selling house. We found out the old owner isn't dead. We'll go to the Town Hall to find out.
- Yes, he is alive! But don't you dare follow the tracks! The real estate agent said threatening them. If you check something, we'll get really pissed! We'll talk tomorrow at the notary, when we'll meet! And she hung up angrily. Paul stared at the phone surprised.
- Let's talk to the notary lady too, Isabela encouraged him.
- Hello, we're the apartment buyers, scheduled for tomorrow. We found out someone has life interest on the propriety. What does this mean? The first owner still lives, although he was declared dead, by the daughters.
- If there is a life interest, the contract has no value anymore. But I think the old man is dead. And even if he's not, if they have the deceased contracts, why would it matter? We'll meet tomorrow to complete the paperwork, the woman said forcefully. I will not accept any rejection! But who told you?
- The real estate agent himself! Isabela answered.

I think the notary woman will call the real estate agent and tell him we know that the old man lives and teaches him how to lie. Not to admit he is alive, Paul said.

Paul and Isabela got back to the apartment. They already brought a lot of things, because the owners told them that they could move in. They already paid in advance. Paul had a crazy idea that night.

- Let's stay here tonight! We have the armchairs and other things we brought in. It's a good thing that the son of that lady let us bring these in here! I'm pretty tired from today! I had a rough day at university! What do you say? Paul suggested.
- Alright, if you want, Isabela agreed. At least we could check what we bought. But is it alright? Wait a minute, let's look over the pre-contract. What was the name of the on the old man sold the apartment to the first time? Look, his wife Madelene. Didn't the lady at the school told us that one of the daughters was called Mady? He sold the apartment to the son-in-law! Isabela said.
- Let's see who made the selling contract. For sure he is dead, Paul said while opening his laptop to find out.
- Yes, the notary man is deceased! The next contract? The second notary man couldn't be dead, the one who completed the selling contract from the son-in-law to the woman with the olive skin, he screamed in excitement.
- The second one is surely dead, Isabela said. It's very clear. The contracts aren't alright.
- Isabela, the second one is dead too! It's a notary woman actually! Paul exclamated.
- We got scammed again, Isabela said disappointed. Tomorrow morning we'll get our things out of here. And we'll call off the sale! I'll call the driver who helped us get these things here, right now to get them out.

They fell asleep, sad about the stressful day they had. At 1am they wore awoken by some terrifying

screams. Isabela began trembling.

- Don't worry, you're with me, paul said. But he felt the cold shivers through his body as well. His eyes rapidly headed to the hammer he saw thrown on the floor the first time they came here, as a solution…

- What is it? Isabela whispered, scared.

- Maybe it's a mad woman nearby, Paul tried to calm her down.

But the screams started to sound louder, creepier. They didn't believe the ghost story, but now…

- Maybe there's someone in the attic! There where the iron door was at, the same as ours and the ones around the house.

- But it's a horrible story…Isabela whispered, trembling out of fear.

- Ah, do you still believe in stories? Paul tried smiling. But his grin was forced, limited by fear.

……………………………………………

In the morning, at 10 am the phone rings.

- It's me, Maria! I'm sorry, do you know anything about Isabela? I can't find her since last night, neither her nor Paul. I went to their house in the morning and none answered! They don't even their phone! Not one or the other! The woman said worrying.

Maria was Isabela's mom, a doctor, like her daughter.

- I understood that they remained in the apartment they wanted to buy! Isabela called me last night, I answered.

- Yes, but why don't they do now? The woman asked.

- I don't know, try again! I'll try too! I told her.

- Do you have a little time, though? Maria asks me desperately.

- I have classes with my students from 11, I told her.

- Please, come with me to the apartment! She begged me.

- Alright, I agreed.

After an hour we were on the little street. The strange house seemed impossible to defin geometrically in x, z, y coordinates, accessible only through introducing a certain code that only some people know. And the strange iron doors, identical… However, I soon saw the front side of the house. Maria was waiting for me at the entrance. I got in the small yard and I opened the door to the inside of the building. We climbed the spiral stairs to the first floor and in front of us was the iron door. We knocked on it, we rang…plain silence. Then, Maria touched the handle and the door slowly opened. A hammer covered in a liquid as red as blood was thrown in the way. On the couch, Paul and Isabela were engulfed by a sweet endless sleeped. The white sheets seemed covered in red rose petals that lit up like fire. They seemed painted in a dreamy red purplish colour, as blood…

Maria fainted in front of me. I then took my phone and rang.

A long heartbreaking whistle, like a desperate wailing penetrates the souls of those who wait on the wings of the boulevard in the center of Bucharest. Every bit of the body shivers. Cold thrills gradually go through you on every inch of the spine. If you were happy, quiet, dreamy, everything would colapse in a split second...

Notă: **Povestirea "Șocul" de Dr. Cornelia Pãun Heinzel a apărut pentru prima datã în Franţa, în revista de cultură, critică şi imaginaţie "Asymetria" şi publicată în limba franceză în revista „Alternativa/ THE ALTERNATIVE/L'ALTERNATIVE" din Canada & USA, în reviste internaţionale de literatură din Australia și România, în "Antologia Scriitorilor Români de pe toate continentele"; în limba spaniolã a apãrut în mai multe publicaţii printre care: reviste universitare spaniole, revista literarã de prozã și poezie – "RELATOS, POEMAS Y NOVELAS", Spania, "MATEMATICAS Y POESIA", în revista de culturã "LETRAS DE PARNASO" Spania, în Revista " Literatura, fotografia y critica latinoamericana" Venezuela, în reviste de literatură din Argentina, Columbia şi Bolivia, în volumul de prozã scurtã, bilingv (româno-spaniol) "El cartero nunca más llama dos veces"** o "Sueños ... sueños ... sueños" / "Poştaşul nu mai sună de două ori" sau "Visuri… visuri… visuri…" **.**

Povestirea a mai fost tradusã în limbile: engleză, greacã, italianã și rusã (în afară de franceză şi spaniolă) .

RENUMITUL SCRIITORUL SPANIOL FERNANDO SABIDO SANCHEZ "El Shock" es un gran trabajo literario, mantiene el clímax a lo largo de todo el texto y los personajes se ven obligados a luchar por una causa, aún a sabiendas del peligro que supone para sus propias vidas.

SCRIITORUL ȘI EDITORUL SPANIOL, Presidente de la Asociación de Escritores de Murcia (AERMU), Miembro de la Asociación Colegial de Escritores de España (A.C.E) JUAN ANTONIO PELLICER Nicolás**: "un magnifico relato, con el suspense propio de la escena que de manera brillante califica la autora como "color gris" en su propia trama."**

SCRIITOAREA Luisa M. Chaves cu pseudonimul Alfmega Marín: Reseña de "El Shock" de Dr. Cornelia Paun

Desde el principio este relato trata de introducir al lector, y lo consigue magistralmente, en un ambiente de gris frialdad y decadencia… Un Bucarest devastado por el tiempo y los conflictos marca el escenario y los actos de este magnífico relato.
La autora consigue envolver al lector en la fría historia de una pareja enamorada, atrapada por el sistema y la corrupción, y construye una magnífica historia de intriga, corrupción y terror.

A lo largo de esta obra, se pueden palpar las pronunciadas facultades de Paun para poetizar la prosa, envolviendo esta compleja trama en visiones que nos transportan a su mundo de belleza impalpable.
„El Shock" es un estupendo y peculiar relato que toma fuerza a partir de la segunda mitad y que no dejará a nadie indiferente.

José Antonio Hervás, poet, editor, fízician, España: „*Escritora* ***Cornelia Paun*** *, poeta de fama y prestigio internacional nos dedica esta selección de textos de su obra literaria."* „*El Shock es un relato que se lee desde el principio con una verdadera atención subyugado por las descripciones arquitectonicamente decadentes de Bucarest para terminar en un episodio desgarrador.*

Dr. Joel F. Reyes Perez, poet şi médic, Mexico : *He leído con interés su obra de relatos que usted amablemente me envió. Es un interesante conjunto de relatos de agradable narrativa y que muestra un desarrollo que mantiene el interés en la lectura, logra expresar mensajes claros y se dirige con sencillez a un lector. Cuenta con un estilo expositivo ágil y que bien permite entender los significados del núcleo del tema. Me permito felicitarle por su obra, y le quedo agradecido por permitirme manifestarle mis consideraciones. "*

"Interesante y especial es su escrito, con reflexiones y conceptos profundos expresados claramente en suaves y cuidados versos. Un gusto es seguir sus publicaciones "

Giovanny Riquelme poet şi inginer, Chile : „en los relatos se aprecia el módulo de exposición de la realidad que se presenta en ellos, marcados por los desenlaces que nos hacen pensar en la vida y como los hechos ocurren sin saber los destinos de cada uno„

Dan Costinaş, romancier și traducător, *noiembrie 2014* **"**Cornelia Păun Heinzel, la gentilissima dottoressa, remarcabilă reprezentantă a generaţiei de scriitori-kamikaze – cum altfel aş putea să-i numesc pe cei care mai scriu poezie ori proză într-un an 2014 sfâşiat la propriu de o criză mondială fără precedent şi, culmea, apoi o publică nonşalant ? Să fie doar o dovadă de clasică temeritate sinucigaşă, de sacrificare a luptătorului într-o acţiune surprinzătoare de atac ?! Sau vorbim despre un autor-kamikaze ~ vântul divin care aduce o adiere de elegantă normalitate într-o lume tot mai sumbră, egoistă si grăbită !?
Agreabilă povestitoare, doamna Păun Heinzel se aventurează într-un tip de literatură foarte alunecos, proza scurtă fiind un exerciţiu complicat de libertate imaterială, în condiţiile în care libertatea este ea însăşi un concept complex şi extrem de încâlcit. Se aventurează, dar ştie să-şi dozeze aceste sentimente într-un mod firesc şi natural, operând concomitent atât cu instrumentele specifice poetului, cât şi cu cele ale prozatorului.

Emanuel Stoica, scriitor, Suedia : "Dragostea este elementul care a conservat umanitatea şi cu ajutorul căreia a supravieţuit ceea ce trebuie să devină un nou început, chiar în condiţiile unui peisaj în care se face trimitere la grotesc şi este evocat *„Infernul"* lui Dante Alighieri. *„Căci orice floare îţi dezvăluie privirii, dacă o studiezi cu atenţie, miracolul ei. Chiar dacă este o simplă buruiană..."* ***(Şocul)***

Paul şi Isabela sunt, în contextul dantesc din **Şocul**, un studiu de caz despre naturala aspiraţie

către normalitate, despre direcţia din care vin şi spre care se îndreaptă energiile regeneratoare, recuperatoare ale firescului. Dar, mai ales, despre preţul acestei repoziţionări a lumii româneşti post totalitare şi despre generaţia care îl plăteşte. Vampirii ideologici şi fantomele trecutului joacă în continuare un rol important. Moartea tinerilor, însă, am putea să credem că este, dintr-o perspectivă strict scenaristică, un act ostentativ, un semnal de alarmă. La fel ca în viaţa reală, nu învinge întotdeauna doar binele. Totuşi, tragedia are o latură pozitivă. În paralel cu cei schimonosiţi ireversibil, sunt vizibili oamenii care încep să mai creadă în poveşti, indivizii ale căror idealuri lor nu se hrănesc cu suferinţa celorlalţi. Iată, într-o interpretare subiectivă, ipoteze despre frumuseţile şi sensurile noi pe care acest tip de abordare narativă le poate isca, „arghezian”, din bube, mucegaiuri şi noroi. Dar, substratul optimist cel mai puternic al demersului prozatoarei Cornelia Păun constă în însăşi abordarea literară a unei problematici cu implicaţii de asemenea anvergură. În toate epocile, fiecare societate are, pe tărâmul artelor, martori al căror produs intelectual este un medicament amar dar necesar. Iată, în proză, doamna Cornelia Păun şi-a asumat acest rol faptic, cu curaj, nu doar încununat de succes ci şi de o energie creatoare care implică, alături de talent, foarte multă determinare.

Mihai Horga, poet: „Fidelă acestui gen, autoarea, mi-a produs - ca să folosesc titlul, un irefutabil șoc,mai rar întâlnit. Cufundându-mă în lecturarea textului captivant, nu am regretat...
Jungla de beton a orașelor, întrece cu mult, în cruzime pe cea a animalelor, care ucid instinctual, pentru hrană și numai cât e necesar. Este un adevăr inconturnabil... dar,să ne întoarcem la maculata junglă a Bucureștiului de după nebuloasele vremuri ale „involuției" din 89, în care, omul simplu este sacrificat de către șacalii mafioți imobiliari fără scrupule, servitori ai zeului BAN, apăruți în vidul legislativ când mizeria umană iese la suprafață precum otrava din rană, infectând societatea umană debusolată.

Un cuplu tânăr - Paul și Isabela își caută o casă pentru cuibul lor de fericire, urmărind oferte, variante, căi de rezolvare, după modestele lor posibilități financiare... Dar, fericirea de a găsi casa mult visată, are și reversul ei-nefericirea întrucât intră în moara de măcinat nervi, în hățișul coteriilor acestor indivizi venoți, care le vând o casă-fantomă și care le devine mormânt, fiind uciși în somn, enigma plutind ambiguu...

Autoarea acestei terifiante povestiri, încearcă și reușește să ne țină cu sufletul la gură, dovedind un real talent, dozând crescent misterul până la finalul inefabil, nedrept. Citit cu interes, fără a divulga totul...”

Ion PĂRĂIANU
(ROMÂNIA)

Eveniment cultural

Florentin Smarandache: ***Mă consider om de știință, dar în aceeași măsură și om de cultură***

Să vorbești despre Florentin Smarandache, trebuie să ai curajul unui luptător,
care, când intră în ring, să fie sigur de victorie, ceea ce, în cazul de față, nu se poate. **Florentin Smarandache nu poate fi învins !**

Biografia lui Florentin Smarandache este foarte interesantă, dar în prezentul material nu vom face nici o referire la aceasta, dar cine nu i-o cunoaște, nu poate să înțeleagă locul lui în știința mondială, nici în cultură.

Trebuie să fim mândri că suntem contemporani cu această somitate, și cu a- tât mai mult, că este vâlcean de-al nostru din Bălceştii de pe Olteț.

Pe 1 august, 2016, ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ CULTUL EROILOR „REGINA MARIA" (Filiala Județeană „Matei Basarab" Vâlcea) în parteneriat cu SOCIETATEA NAȚIONALĂ INDEPENDENTĂ A PERSOANELOR CU HANDICAP (Filiala Vâlcea); FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI; LIGA SCRIITORILOR ROMÂNI (Filiala Vâlcea)
și SOCIETATEA CULTURALĂ „ANTON PANN" au lansat antologia ***Popasuri scrii-toricești pe Olt și Olteț, II*** de Florentin Smarandache.

Domnul Eugen Petrescu, moderatorul evenimentului, pentru început, l-a invitat pe Ion Părăianu să citească mesajul primit de la antologator, prietenul tuturor, care n-a putut să ne fie alături din motive obiective. Reproducem cuvintele:

„Vă mulțumesc, domnul Părăianu ! Vă rog să transmiteți participanților:
În prezent sunt la o Conferință IEEE în Vancouver, unde am de prezentat câteva articole despre logica și mulțimea neutrosofică, care-s generalizări ale logicii și mulțimii fuzzy.

Am fost tot pe drumuri (Vietnam, Germania), iar acum Canada.

Voi merge și în Toronto, unde există o comunitate românească importantă, având și un ziar în limba romană, **Observatorul,** *al cărui editor șef este un ol-*
tean de-al nostru: domnul Dumitru (Puiu) Popescu. Le voi duce câteva cărți românești.

Mulțumesc organizatorilor vâlceni (Eugen Petrescu, Marian Pătrașcu, Ion Părăianu etc.) pentru lansarea volumului antologic ***Popasuri scriitoricești pe Olt și Olteț, II.***

Vă rog să anunțați participanții că pregătesc și un volum III, cu scriitorii ca-re nu au fost incluși în primele două volume, pentru a avea o bază de date compactă din zona noastră.

Da, părinții mei au decedat… Anul trecut mama… Am ajuns imediat la în-mormântare.

Sper vara aceasta să dau prin România.

Cu prietenie și nostalgie — *Gallup, USA*
Florentin Smarandache — *Jul 29 at 5:55 PM*

A urmat domnul Eugen Petrescu, care, a rostit *Cuvântul de întâmpinare*.
Apoi, domnul Marian Pătraşcu a prezentat volumul antologatorului: editura,ima- ginea de pe copertă, paginația, criteriul de ordonare al scriitorilor fiind cel cro –
nologic, (după data de naştere), spre deosebire de primul volum, unde a fost preferată ordonarea alfabetică.

Domnul profesor dr. Ion Soare, în expunerea sa, l-a prezentat pe **Florentin Smarandache ca om de știință și de cultură.**

Au mai luat cuvântul: Simion Petre Cichirdan, Zenovia Zamfir, Nicu Cismaru, Elena Natalia Călinescu, Nicolae Nistor, Marian Bărăscu, Gheorghe Puiu Ră-ducan, Dragoș Călinescu, Gheorghe Pantelimon și Ion Părăianu.

Domnii Nichi Ursei și Ion Micuț s-au „duelat„ în… epigrame.

Această minunată seară literară s-a încheiat cu muzică de petrecere și voie bu-
nă în compania formației Restaurantului „La Coana Cami„ și a inegalabilului in-terpret de romanțe Gheorghe Cărbunescu.

Personal, nu pot să vorbesc despre acest volum antologic ***Popasuri scriito-ricești pe Olt și Olteț II,*** până nu amintesc că domnul Florentin Smarandache, întrebat de un jurnalist la un interviu, dacă se consideră matematician sau scriitor, a răspuns simplu: „***Mă consider om de știință, dar în aceeași măsură și om de cultură*”.**

Și tot în același interviu, întrucât din 1980 devenise client permanent al Secu-rității, cu o finețe ironică mărturisește: *Am avut onoarea de a mi se întocmi 4 Dosare la Securitate cu peste 880 de pagini.*

Matematician, fizician, filozof, poet, prozator, dramaturg, autor de manifeste și programe, Florentin Smarandache își împarte timpul, aproape, în mod egal pentru scrisul cărților de literatură și cărților de știință (matematică, fizică, filozofie). Din cele aproape 200 de cărți, peste 85 sunt de literatură, restul fiind cărți de știință.

Florentin Smarandache a fost un răzvrătit, mereu nemulțumit de el, de viață, de toate câte se petreceau în jurul lui; în societate !

Toate lucrurile pentru el erau pe dos. În el încolțise un sâmbure de ***paradox.***
Despre Fl. Smarandache e greu să vorbești, că nu știi despre ce să vorbești. Să vorbești despre literatură și artă, trebuie evidențiat meritul lui de **fondator al cu-
rentului de avangardă numit paradoxism,** ca un protest împotriva totalitarismului. Apoi, câtuși de puțin, trebuie să ne legăm și de acest cuvânt. De origine greacă, compus: 1) prefixul ***para*** - contra, împotriva (para-trăsnet, **para**pluie...) și 2) ***doxa*** – opinie, judecată. Aș putea spune că Florentin Smarandache s-a cununat și încununat cu acest cuvânt, care este egal cu sintagma ***logica contrariului*** și care i-a adus notorietatea necon-testată în mai multe domenii, pentru că ***paradoxismul e o revoltă culturală, științifică,*** pe care el a alimen-tat-o cu propriile-i argumente, axiome, ipoteze, recunoscute de Înaltele Foruri Academice Internaţionalule.

Iată câteva exemple de inovații prezentate la Conferințele științifice internaţionale:

Neutrosofia – o ramură nouă a filosofiei, care reflectă realitatea neconvențio-
nală din punct de vedere filosofic. Un singur enunț cred că este
edificator:

„De existență îi este teamă oricărei existențe, chiar și Universului în Sine, poate doar Inexistenței în Sine nu îi este teamă de ea însăși, sau poate oamenilor care în existența lor uită sau nu știu că există.„

Matematică (1969) - Gradul de negare a unei axiome ori teoremă
„Totul este posibil, chiar și imposibilul !„

Fizică - Paradoxuri cuantice și noțiunea de nematerie.
Dacă materia e formată din electroni, protoni și neutroni, nemateria în viziunea neutrosofică

fiind opusul materiei, pentru că toată dia-lectica lui Smarandache este bazată pe contrarii, este formată din antielectroni, antiprotoni și antineutroni. Deci, materia are opusul antimateria, dar și neutrul ei, care **nu este nici materie, nici antimaterie, ci nematerie** formată din electroni, protoni, neutroni, antielectroni, antiprotoni și antineutroni. Această Ipoteză, Fuziunea Informației și ideea Vitezei Supraluminale i-au încolțit în minte încă din liceu. Avea ceva viu în el. Nu avea astâmpăr sau suferă de un sindrom al Legii contrariului.

Teoria despre **nematerie** a fost trimisă, în 2004, la Laboratorul European pentru Fizica Particulelor Elementare (CERN - Geneva, Austria).

CERN a confirmat Ipoteza lui supraluminală, cât și Teoria Absolută a Relativităţii. Și Societatea Americană de Fizică i-a confirmat aceste ipoteze.

Dacă în 1905 Einstein afirma că viteza luminii nu poate fi depășită, în 1972 Fl. Smarandache a considerat opusul: ***viteza luminii poate fi depășită,*** iar, că spațiul și timpul sunt relative, după Einstein, Smarandache afirmă că ***spațiul și timpul sunt absolute,*** adevăruri ale unei logici îndelung studiată.

Trebuie să amintim, pentru mulți, că, în anul 2011 Florentin Smarandache a fost propus pentru **Premiul Nobel,** pe care nici un **triligvist** nu l-a primit.

Ca un matematician desăvârșit, Florentin Smarandache și-a rostuit averea științifică într-o sferă, care, rostogolindu-se, a magnetizat Pământul.

Lucrările lui Florentin Smarandache sunt traduse în numeroase limbi străine: engleză, germană, franceză, rusă, chineză, italiană, arabă, greacă, spaniolă, indiană, portugheză ș.a.

13 august, 2016
Roșiile, Vâlcea

Teodor Buzu – ***Sfântul Gheorghe***, pictură pe mătase, 70 X 70 cm, 2011

Stan PĂȚITU Jr.
(AUSTRALIA)

Lecţia de romgleză şi alte dandanale lingvistice

Romgleza sau *romglish*, este un nou jargon care invadează din ce în ce mai mult spaţiul mioritic! Conţinând un amalgam de cuvinte din engleza americană combinat cu „dulcea limbă românească”, noul mijloc de comunicare, poceşte de fapt ambele limbi. Meniurile cârciumilor sunt pline de exemple elocvente: *„Mămăligă ala Arizona”, „Stec ca la Nuiorc”, „Adidaşi cu fasole”*. Sau firmele stradale care grăiesc cam aşa: *„McDobre's Fast food”, „Frosa's parlour de ghicit în bobi, cofi şi'n buks”, „Secondhendul lui Taica Lazăr”, „Baburică's ningea-şkul”, „Pandele's bookshop”, „Şopul Marghioalei”,* sau *„LaBush - frizer de câini”*! Ce credeţi că diasporienii sunt mai breji? Păi cum stăm cu: *„Să facem un shopping”* sau cu *„Mă duc la job cu carul”*? Cei mai simpatici mi se par românii new-yorkezi! Ei merg în Manhathan cu *„saboiul”* (subway - metrou).

Merită să vă povestesc o întâmplare veselă, cu speranţa de a vă distra puţin! Nu de mult am fost invitat aici la Sydney, la o petrecere românească. Destinul a făcut să fiu aşezat lângă o simpatică matroană, originară din Dudeşti. Domnia sa mi-a facut cea mai ilară demonstraţie de *romgleză* pe care am auzit-o vreodată în Ţara Cangurului. De cum a sosit la masă, a început să scoată porumbei şi perle pe gură: *„Scuzaţi că am ajuns lait* (late! - De fapt întârziase mai bine de o oră!) *Vai sunt aşa de hangri* (angry). *M-a adus un cabi* (cabbie – şofer de taxi) *pe coclauri, ca să-mi ia mai mulţi moni* (money). *Dacă n-ar fi fost şaua* (shower – ploaie măruntă) *aş fi uolcănit* (de la to walk – a merge) *până acilea...”* S-a prezentat: *„Madam Fifi”*, după care a inceput să facă ilustre comentarii despre bucate: *„Vai dom-le, ce mult sifa* (seafood) *e pe masă! Astea costă o mulţime de dala* (dollar). *Cel mai mult îmi place lobsta* (lobster), *fişfinga* (fishfinger) *şi oistrah* (oysters). *Suzuchi* (zucchini) *nu e aşa de buni ca castraveţii muraţi! Alo, domnu' din colţ! Poţi să-mi dai strachina cu acnee* (iahnie) *până nu se termină? Vai ce mult seamănă doamna de lângă cel sărbătorit cu Mona Laiza Anaconda* (n.a. Minelli sau Gioconda!?). *Hei şefu! Daţi drumu' la hita* (heater) *că se răcesc doamnili la demisol... Ha, ha, hi!”* Cel mai mult m-am amuzat când a dat peste cap bolul destinat spalatului pe mâini după lipicioasele *sifa*. A făcut o grimasă şi un comentariu: *„Ăştia sevesc supă fără să pună linguri la masă! Să ştii nenică că chiar şi supa japonejilor, aia de se chema mişu* (miso) *e mult mai gustoasă decât ce ne-a băgat hoţul ăsta de uaita* (waiter) *sub nas!”*. Pe la ora *şepte* ne-a spus la toţi ceau deoarece la *ait* (eight) avea job de *baibisita* (babysitter) la *sista* (sister) lu' bosul lu' sor'-sa. Păcat! Îmi produsese atât de mult *good time*! *The Benny Hill Show* luase sfârşit!

Unii aduc argumente că romgleza e foarte firească şi că a adus-o computerul!!! Oare? Am mai avut noi cutremure lingvistice de genul acesta! Vă mai aduceţi aminte de *„fripturision”* şi

„furculision”? Bine zicea bunica: *„româneşte a uitat, altă limbă n-a învăţat, dar e poliglonţ...!”* Nu avem destule cuvinte în limba română care să substituie invazia cuvintelor din import? Oare o fi snobism? Sper să ne treacă cât mai repede! Daca nu, vom ajunge să vorbim ca madam *Feefee*!

În încheiere aş vrea să comentez puţin despre limbajul simpaticele prezentatoare de la televiziunea română! În primul rând, remarc că adoptă un accent străin după cum le trece domniilor lor prin cap... că deh, aşa au învăţat de la un specialist bolnav de urechi cu care au luat lecţii de dicţie şi de limbi străine... Sau c-aşa e la modă... să o dai pe străineză! I-auzi fetelor! Ce e aia *„Riu di Janeiru”*, sau *„Hose Manuel Barosu”*? Barosu' ca barosu' că se mai găseşte şi pe la fierăriile noastre câte un ciocan mare, dar nu se prea potriveşte chestia cu *„riudijaneiru”*! Dictionarul enciclopedic românesc îl scrie pe româneşte „Rio de Janeiro”! Sau dacă aşe vre muşchii dânsei să pronunţe *„riudejaneiru”* de ce nu zice şi *„Lisboa”*, sau *„Maskva”*, sau *„Budapeşt”? Pardon me!?* Că ni se răsucesc minţile şi devenim din ce în ce mai confuzi... tot de la T.V.! Apoi, dacă distinsele crainice ne poartă pe la *inglişi*, la *„Landăn”*, dăm acolo de Sfântu' *„Rajer Mur”* (scris Roger Moore), care are un verişor la *„Haliud”* (Hollywood), pe *„Dudli Mur”* (Dudley Moore). Că şi golanii ăştia de engleji sunt aşa de *tricky* încât nu mai ştii cum să pronunţi corect. Păi dacă zic *„Sior Roager Mor”*, de ce nu pronunţă şi *„Holiuod”* sau *„Broclin”*?

Filo-americancele noastre de la teve sunt de pomină! Statul Arkansas îl pronunţă *„Arcansou”*? OK că aşa au auzit dânsele de la un yankeu fonfănit! Iar statului Missouri îi zic *„Mizura”*... de parcă ar avea ceva comun cu regretatul bard Arghezi... Că de la Miţura la *Mizura* e doar un pas... ca de la *„crastaveţi”* la castraveţi! Nu înţeleg cum se pronunţă corect această literă = W? Când eram mic şi făceam primele bastonaşe în caietu' de caligrafie mi-a spus un fraier de învăţător că această literă în româneşte se citeşte „dublu ve”! Acum frumuşika de la ştiri îmi spune că e *„dabăl iu”*. Cică *„Jorj Dabăliu Buş”*! Măi, bată-l noroku de Buş! Atunci de ce nu pronunţăm şi „Papa Giovanni Ioannes il Ventitreesimo”, că şi Sfinţia Sa a avut un nume important pe firmamentul epocii moderne! Cel mai simpatic este pronunţat numele distinsului udemerist Márko Béla. Spicheriţele îl pronunţă *„Morcobelo”*... care pronunţat în mare viteză se înţelege *„morcovelu”*!

De ce-i zic românii oare, cântăreţei Tina Turner (nume care deriva din „to turn” - a răsuci), *„Tina Tarner”*... pronunţat şi de smekerii de la teve aşişderea? De ce nu Taina Tarner? Normalii îl pronunţă Tina Tiurnăr! Biata Marilyn Monroe e afectată şi ea de snobul accent romglez! Păi de ce o pronunţă ai noştri *„Marlen Monro”*... (or fi inflenţe de la Marlene Dietrich... care e o altă „mâncare de peşte”!) când e *alles klar* că mămika ei a botezat-i cu un nume compus din Maria şi Lina, adică în ingliş „Mari & Lyn” pronunţat „merilin”. Unii însă îi zic mai neaoş *„Marlin”*. Dupa câte ştiu „marlinul” e un peşte englezesc! Alţii îi zic *„Merlin”*! Dar nici ăsta nu se potriveşte... deoarece Merlin era numele pe care îl purta un vrajitor de pe vremea Regelui Arthur şi a Cavalerior Mesei Rotunde...

Aceste confuzii mă fac să îmi aduc aminte de un caz real întâmplat în Australia, când părinţii a doi gemeni, un băieţel şi o fetiţă, s-au dus la preot să îi boteze. Preotul fiind cam ameţit de licoarea lui Bachus (sau poate de foame! Sic!) i-a trecut în certificatul de naştere „Steak” şi „Kidney”, în loc Kate şi Sidney. „Steak and kidney” e numele unei populare tocăniţe din Ţara lui Oz! Şi termin... aducându-vă la cunoştinţă că cel mai mare oraş australian se scrie cu doi de igrec, adică Sydney, nu *Sidney*... care este prenume, precum a lui Sidney Sheldon – scriitorul, sau a lui Sidney Poitier - actorul. Să ne citim de bine! Hooroo! Aşa se salută australienii...

Sydney, Australia

Liviu PENDEFUNDA
(ROMÂNIA)

Ierusalimi

Soarele nu mai răsare în dimineața aceasta
când dincolo de orizonturi cerurile pierd
al clopotelor clinchet de lumină și surle de argint
în norii romboizi adună trecute hore de naiade;
păsări încopitate sub coame de smarald ciobind
oglinzile de ape, răsucindu-le'n spirale creasta,
se năpustesc fântânii țintuite'n coarnele de cerb
s'o apere de cântecul sirenei pornit să sape…

Dar clopotele sună, atâtea temple din cetate
vibrează focul în ecou și aerul încins se scurge
alimentând durerea ci nu rupând păcatul;
ți-e părul alb, bătrâne, zburând cu caru'n Babilon
să smulgi din sânul unei târfe copilul care suge
pentru a'l duce cât mai departe de copacul
ce-a stat prea mult să ațintească stând pe spate
un iluzoriu rai, utopic sau poate doar un zvon.
Vai, câtă lume prăbușită în ăst grăunte de Infern
în care, crezând într'unul singur Dumnezeu,
atâtea suflete se împletesc în ură și în vânt hain !
Vai, câte case se ascund sub penele de porumbei
uitând sub strălucirea lor că nu se mută în destin
nici ziduri, mări ori munți, nici spiritul etern !
Din el, bătrâne, îmi citește: de ce de noi și zeii
se ascund?! Ca să'nțeleg și să transmit și eu…

Dar clopotele sună, atâtea temple din cetate
vibrează focul în ecou și aerul încins se scurge.
Maestrul ce-ocrotește poarta mână peștii și caii.
Aici e câinele cu capete multiple de dragon
și cerul, cel creat doar pentru noi, sărmanii,
cere sângele regal la mii de ani, sângele de om
căci nu li's păcatele nici pe altar iertate
iar peste ziduri se revarsă izvoarele de sânge.

A bătut ora; omul negru nu mai vine și cine
în întuneric să'l găsească când i-a legat la ochi
pe hieruvimii sculptați din stânci de diamante,
faruri să fie între stele pentru călătorii astrali?
Și surlele au răgușit în brațele de înger descărnate,
hidoase trupuri populând imaculații infernali
vestind că cel ursit să ne adune este déjà în tine,
bătrâne orb ce te-ai retras în peștera ce naște corbi.

Dar clopotele sună, atâtea temple din cetate
vibrează focul în ecou și aerul încins se scurge.
Pârjol e'n fiecare lup sau leu ce-ar vrea să mai
vâneze liliecii prinși în părul despletit de Eve,
creiere ce-au încetat să creadă, sau prinse în alai
nu mai au cum s'aducă zilele din neagra noapte,
când chiar și în spirale, cuburi, piramide-aeve
crapă și dispar, nimic nu le întoarnă, nu le duce,

nimic, nici purtătorii de făclii nu'și amintesc
ce-aveau cu ei în clipa când nimic nu mai răsare;
peștii și caii alungați din porțile'nălțării vin
cu așternut de gheață, albine'n roi cerșind
un ultim dans cu saltimbanci să treacă din
oglinzile sfărâmate în timpul lor de transformare,
tainicul drum alchimic în adevăr nespus știind;
de le-ai urma ai să grăbești praznicul ceresc…

Dar clopotele sună, atâtea temple din cetate
vibrează focul în ecou și aerul încins se scurge
umplând în lacrimi zorii de minciună și de moarte
ce nu mai înțeleg din semne tâlcul unui pas
când nicio fiară nu iubește și nu deschide-o carte,
ciocârlia tace, lupul nu mai urlă, taurul nu muge.
Spune dar, bătrâne, ce deții echerul și-un compas,
unde ți-e Cuvântul care ne'nvăța măiestrite arte?

Unde e lumina ce nu piere'n întuneric, cea pe care
bezna n'a pătruns-o din înaltul noului Ierusalim,
loc în care două anotimpuri într-arcane se succed,
unde trecerea prin moarte e știută că nu doare,
îndoiala fuge, arborii luminii îmblânzesc senin
spiritele care țin din șerpi toiege, între cercuri șed
să adune din fântână apa celor patru mari izvoare,
unde ți-e bătrâne piatra care ne-o dorim?

Dar clopotele sună, atâtea temple din cetate
vibrează focul în ecou și aerul încins se scurge.
Mai mult decât oriunde, totul începe să fie
asemenea metaforelor născute din păcate.
Durerea nu mai doare. Durerea nu mai plânge.
E o stare ce se răspândește peste-un sacru amin.
Definiţiile devin sintagme între chaos şi stihie.
Aceasta e starea dintre vechiul şi noul Ierusalim.

Muguraș Maria PETRESCU
(ROMÂNIA)

Revista *Destine Literare* semnalează pentru dumneavoastră

Primăria Municipiului Bistrița împreună cu Palatul Culturii Bistrița au organizat în perioada 24 - 28 august 2016, „TÂRGUL MARE AL BISTRIȚEI”. Prieteniile adevărate și sentimentul că dintr-o dată ești bine venit la Palatul Culturii din Bistrița făcând parte dintr-o mare și frumoasă familie de artiști sunt, în zilele noastre, un lucru din ce în ce mai rar. Activitatea culturală a bistrițenilor se

desfașoară de ani de zile sub conducerea Prof. Dr. și scriitor Dorel Cosma, Directorul și sufletul Centrului Cultural Municipal ,,George Coșbuc'' Bistrița care, împreună cu Ovidiu Teodor Crețu, Primarul Municipiului, și întregul personal al Palatului Culturii nu precupețesc niciun efort în a organiza și oferi locuitorilor acestui oraș, invitaților la manifestările culturale, musafirilor sau turiștilor, momente deosebite, care vor rămâne adânc întipărite în sufletul și amintirea tuturor participanților.

Manifestările culturale de orice fel, precum și personalitatea Prof. Dr. Dorel Cosma, împreună cu feluriți artiști bistrițeni, au trecut demult și cu succes granițile țării. Oriunde ar fi, pe meleaguri natale sau în străinătate, directorul Palatului Culturii este bine primit, simțindu-se ca la el acasă. Bistrițenii sunt neobosiți. Sunt aici și pretutindeni. Relațiile lor internaționale se extind cu repeziciune. Ar fi atât de multe de spus... Dar pentru toate vizitele din acest an voi enumera doar două: întâlnirea din luna mai de

la Vatican cu Sfântul Părinte, Sanctitatea Sa, Papa Francisc, care s-a îndreptat către delegația română din Piața San Pietro, binecuvântând Palatul și orașul Bistrița, și proiectata vizită a lui Dorel Cosma, împreună cu poeții Elena M. Cîmpan și Menuț Maximinian la New York, la invitația bunului lor prieten Pr. Prof. Univ. Dr. și scriitor Theodor Damian, fondatorul cenaclului ,,Mihai Eminescu'', a revistelor *Lumină Lină* și *Romanian Medievalia*.

Relațiile noastre de colaborare și prietenie cu bistrițenii sunt deosebit de strânse. S-a creat un fel de obicei și, cam o dată la trei luni, suntem invitați în acest burg medieval ca să participăm la vreun eveniment deosebit organizat de ei. Dar câte evenimente culturale deosebite nu se organizează aici? De data aceasta surprizele aveau să se țină lanț. Deși știam de anul trecut, ne-am prezentat acum la Palatul Culturii (Str. Albert Berger, Nr. 10). O clădire construită acum vreo două sute de ani în urmă de sașii orașului și care dintotdeauna a avut doar un scop cultural. Elegant și impunător, palatul este așezat în parcul din centrul orașului. Un amestec foarte plăcut, discret și distins, cu un aer de

vag mister, de renovări ultramoderne, înnobilate de arhitectură veche. Intrăm curioși. De la început rămânem uimiți. Totul este maiestuos și impresionant.

Bunul gust și rafinamentul, discreția decorațiunilor, atmosfera plăcută pe care o imprimă culorile, o liniș-te interioară amestecată cu un sentiment de respect pătrund în suflet. Birourile sunt spațioase. Este greu să descrii sala de teatru în cuvinte: mare, elegantă, impunătoare. Încerci, fără greutate, să-ți imaginezi ce reprezentații teatrale vor fi acolo în viitor. Nu putem omite echipamentele de sunet și lumini de ultimă oră. Oricare centru cultural din țară sau din străinătate s-ar mândri cu o astfel de clădire.

Ca și noutate față de edițiile precedente, anul acesta, evenimentele au fost mai numeroase dat fiind faptul că sărbătoarea orașului a fost marcată pe parcursul a cinci zile. Iată care a fost programul complet:

MIERCURI 24 AUGUST 2016

PIETONAL

Ora 19.00 – Fanfara militară - scena Pietonal

Ora 19.15 – Deschidere Târgul Mare al Bistriței

Ora 19.30 – 20.00 – Dans modern: D` Fantasy, Re-Born, BN-Ritm, Lotus

Ora 20.00 – 21.00 – Concert Mircea Rusu Band

Ora 21.00 – 22.00 – Concert - „Cobzality”

HEIDENFELD - Miercuri 24 august 2016

Ora 18.00 – 18.30 – Ansamblul folcloric „Doinița” al Casei Armatei

Ora 18.30 – 18.45 – Ansamblul folcloric din Lunca Șieuț

Ora 18.45 – 18.55 - Soliștii vocali–copii: Ștefania Barteș, Gavriloaie Karina, Moldovan Andreea

Ora 18.55 – 19.15 - Ansamblul folcloric „Cununița” - Bistrița

Ora 19.15 – 20.00 - Ansamblul folcloric „Doina Arieșului” - Turda

Ora 20.00 – 20.30 – Ansamblul folcloric „Flori de Romanați” – Olt

Ora 20.30 – 20.50 - Soliștii vocali: Alexandru Rus, Cristina Peter, Raul Turda, Nicoleta Șortuș

Ora 20.50 – 21.50 – Ansamblul folcloric „Someșana” Năsăud

JOI 25 AUGUST 2016

PIETONAL

Ora 10.00 - str. Liviu Rebreanu, nr. 23 – Vernisaj expoziție filatelică internațională „Filex Transsilvanica”, ed. XXII – a

Ora 11.00 - Inaugurarea Centrului expozițional documentar – str. Liviu Rebreanu, nr. 23

Ora 17.00 – Rugăciune comună a tuturor confesiunilor religioase și reconfirmarea angajamentelor din Declarația de la Bistrița – Biserica Evanghelică

Ora 17.30 – Concert muzică creștină – scena Pietonal

Ora 18.00 – Paradă moto pe ruta: Palatul Culturii - str. Ecaterina Teodoroiu – Domus - str. General Grigore Bălan – Spitalul Județean – str. Andrei Mureșanu - Decebal – Inspectoratul de Poliție – B-dul Independenței – Pădurea Schullerwald

Ora 18.30 – Bistrița Rock - Pădurea Schullerwald

Participă formațiile: - E.M.P., AC DC TRIBUT, BRON, VESPERA, DIRTY SHIRT, KEMPES

Ora 22.00 – Noaptea albă a Bisericii Evanghelice

HEIDENFELD - Joi, 25 august 2016

Ora 17.00 – 18.00 – Ansamblul „Flori de Romanați” – Olt

Ora 18.00 – Deschidere festivă

Ora 18.15 – 20.15 - Ansamblul folcloric „Cununa de pe Someș”, Ansamblul folcloric „Cununa II”, Ansamblul folcloric „Balada”. Soliștii vocali: Petre Petruse, Marioara Sigheartău, Ionela Lechințan, Elena Rusu, David Viorel, Ionuț Zegrean, Anamaria Marti, Teodora Simionca, Cristina Livia Scurtu, Cornelia Hoha Alexandra Turcu, Mălina Pop, Larisa Bozbici

Ora 20.15 – 21.15 – Ansamblul folcloric „Meseşul” - Zalău
Ora 21.15 – 22.00 – Ansamblul „Dorul dorului” – Reșița

VINERI 26 AUGUST 2016
PIETONAL
Ora 11.00 – Expoziție – Scriitori bistrițeni și prezentarea revistei „Conexiuni” – sala „Conexiuni” și sala „Appassionata” – Palatul Culturii. Vizitarea Palatului Culturii și Recital Cameral de Coarde Gioia
Ora 18.00 – 20.00 – Concert simfonic Biserica Evanghelică
Ora 20.00 – 21.00 – Paradă: Teatrul stradal „Carul cu foc” – Teatrul „Alexandru Misiuga”, Toboșarii cetății, D-Fantasy. Traseul: Piața Mihai Eminescu - Gh. Șincai - Piața Centrală – zona pietonală „Liviu Rebreanu”
Ora 21.30 – Concert „Amadeus” – scena Pietonal
HEIDENFELD - Vineri, 26 august 2016
Ora 18.00 – 18.30 - Ansamblul folcloric „Plaiuri someșene” - Feldru
Ora 18.30 – 18.50 – Soliștii vocali: Florina Bălan, Ligia Curtean, Valeria Arnăutu, Victorița Suciu
Ora 18.50 – 19.30 – Ansamblul folcloric „Colibița” B-ţa Bârgăului
Ora 19.30 – 19.50 – Soliștii vocali: Simona Pop Labiș, Marcel Avram, Crina Prața, Alexandru Căpitan
Ora 19.50 – 20.20 – Ansamblul folcoric „Codrișorul” Casa Sindicatelor Bistrița
Ora 20.20 – 20.40 – Soliștii vocali: Ioan Cristian Țăran, Ioana Maria Câmpan, Nelu Șopterean
Ora 20.40 – 21.20 - Ansamblul „Dorul dorului” - Reșița
Ora 21.20 – 21.50 - Soliștii vocali: Suzana și Daciana Vlad, Costel Popa
Ora 21.50 – 22.30 – Recital: Marius Ciprian Pop

SÂMBĂTĂ 27 AUGUST 2016
PIETONAL
Ora 10.00 – 12.00 – Conferința „Din istoria Târgului Mare al Bistriței”, cu participarea istoricilor: Günter Klein, Corneliu Gaiu, Vasile Duda – Sala mare a primăriei – Piața Centrală, nr.6
Ora 10.00 – 14.00 – ZUMBA - activitate sportivă organizată de Asociația Tășuleasa Social cu sprijinul Primăriei municipiului Bistrița în scopul dezvoltării conceptului de „voluntariat” și promovării activităților sportive în orice formă – scena Pietonal
Ora 16.00 – Vizitare expoziție personală Sever Moldovan – Galeriile Arcade
Ora 20.00 – Paradă Teatrul stradal „Carul cu foc” – Teatrul „ Alexandru Misiuga”, Toboșarii cetății, Famous art – Cluj, D-Fantasy, Joggling – Cluj. Traseul: Piața Mihai Eminescu - Gh. Șincai - Piața Centrală – zona pietonală „Liviu Rebreanu”
Ora 21.00 – Concert „Sore”
Ora 22.00 – Concert „Conect –R”
HEIDENFELD - Sâmbătă, 27 august 2016
Ora 18.00 - 18.30 - Ansamblul folcloric Mărișelu
Ora 18.30 – 19.10 - Soliștii vocali: Felicia Terșanschi, Onița Ciuta, Ileana Melean, Marioara Dragotă, Olimpia Deneș, Lenuța Purja
Ora 19.10 – 19.50 – Ansamblul folcloric „ Doina someșană” Sângeorz–Băi
Ora 19.50 – 20.10 – Soliștii vocali: Cornelia Ardelean, Mircea Simionca, Ileana Matus
Ora 20.10 – 20.40 – Ansamblul folcloric „Țarina” Turda
Ora 20.40 – 21.20 - Ansamblul folcloric „Dor și cânt”- Peștișani Gorj
Ora 21.20 – 22.00 – Sergiu Vitalian Vaida și nănașii la Târgul Mare
Ora 22.00 – 22.40 – Recital: Cristian Pomohaci

DUMINICĂ 28 AUGUST 2016
PIETONAL

Ora 20.00 – Paradă Teatrul stradal „Carul cu foc” – Teatrul „Alexandru Misiuga”, Toboșarii Cetății, Famous art – Cluj, D-Fantasy, Joggling – Cluj. Traseul: Piața Mihai Eminescu - Gh. Șincai - Piața Centrală – zona pietonală „Liviu Rebreanu”
Premiere Concurs fotografic „ Mândru de Bistrița”
Ora 21.00 – Concert Cristina Bălan
Ora 21.45 – Concert Faydee
Ora 22.30 – spectacol Lasere și artificii
HEIDENFELD - Duminică, 28 august 2016
Ora 18.00 – 18.30 - Ansamblul folcloric „Coronița” Solovăstru – Mureș
Ora 18.30 – 19.00 – Soliștii vocali: Radu Arcălean, Virginia Linul, Mariana Harosa, Mariana Condrea, Tudorica Brumă
Ora 19.00 – 19.40 – Ansamblul folcloric „Dor și cânt ”- Peștișani, Gorj
Soliști: Emilia Bubulac și Marian Stelea
Ora 19.40 – 20.00 – Soliștii vocali: Maria Mihali, Daniel Pop
Ora 20.00 – 20.40 – Ansamblul folcloric „Datina turdeană” –Turda, Cluj
Ora 20.40 – 21.20 – Ansamblul folcloric „Someșul” Beclean
Ora 21.20 – 22.00 – Recital: Traian Ilea și Valeria Codorean
Ora 22.00 – 22.40 – Recital: Mariana Anghel
Ora 22.40 – Spectacol artificii

După cum vedeți, ne-a fost greu să alegem unde să mergem. Din lipsă de timp, noi am participat doar la manifestările culturale de vineri 26 august. De la ora 11.00 în sala ,,Conexiuni’’ a avut loc o prezentare a revistei bistrițene cu același nume. De fapt, a fost o întâlnire organizată de Prof. Dr. Dorel Cosma și poeta Elena M. Cîmpan, Președinta Societății Scriitorilor Bistrițeni „Conexiuni’’. (Înregistrarea poate fi vizionată pe TV Bistrița și AS TV). Tema a fost: ,,Literatura – Cetate în cetate’’.

Moderatoarea, Elena M. Cîmpan a dat cuvântul invitaților, printre care menționam: Prof. Univ. Dr. Andrei Marga, cetățean de onoare al orașului, care a evidențiat în alocuțiunea sa activitatea culturală intensă de aici, sugerând ca într-un viitor poate nu prea îndepărtat, Bistrița să devină și un important centru universitar.

Dialogul a fost continuat de Dr. Alexandru Uiuiu, reprezentant local al Ministerului Culturii. Acesta a menționat unele realizări culturale, în ciuda dificultăților de tot felul pe care autoritățile le-au avut de întâmpinat, mulțumindu-i Prof.Univ.Dr. Andrei Marga pentru tot sprijinul pe care l-a acordat în vederea înfiinţării Extensiei Bistriţa a Universităţii „Babeş-Bolyai”.

Cu ocazia acestei întâlniri, Menuț Maximinian, scriitor și Director al ziarului local

Răsunetul a prezentat amplu cartea lui Aurel Rău, *Andrei Mureșanu în răsăririle magicului* (Editura Charmides, Bistrița, 2016, 194 pp.). Anul acesta s-au împlinit 200 de ani de la nașterea acestui poet, care pe nedrept a fost considerat autorul unei singure poezii, intitulată inițial *Un răsunet*, dar care, în prezent, este imnul nostru național. În afară de această sărbătorire, bucuria a fost și mai mare pentru faptul că această carte este cea de a II-a ediție, apărută la Editura Charmides, fondată de Dr. Gavril Țărmure, directorul Centrului Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud.

De la dreapta: Dr. Gavril Țărmure vorbind despre carte. Aurel Rău care urmează să vorbească despre cartea lui, îl ascultă cu atenție și bucurie.

El a mai spus că a donat orașului Chișinău, pe Aleea Personalităților, bustul acestui mare patriot român, subliniind faptul că primarul orașului a recitat în întregime și pe de rost, poezia lui Andrei Mureșanu, *Deșteaptă-te, române!*

Ca un semn de mare mândrie și onoare, Prof. Dr. Dorel Cosma a subliniat faptul că în sală se aflau trei cetățeni de onoare ai Bistriței: Prof. Univ. Dr. Andrei Marga, scriitorul Aurel Rău și cosmo-poetul Alexandru Cristian Miloș. Prin protestul pe care a avut curajul să-l organizeze în 1982, acesta din urmă a reușit să salveze de la demolare Casa memorială „Andrei Mureșanu'', care poate și astăzi să fie vizitată la Bistrița.

Poetul Ioan Radu Văcărescu, Președintele USR, Filiala Sibiu, a vorbit despre cartea Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie, *Lucian Blaga și ultima sa muză"*, care, după ce a fost lansată în Statele Unite ale Americii și prezentată de autoare la diverse cenacluri românești din continentul nord-american, s-a întors acasă pentru a primi în 2015, Premiul „Octavian Goga'' al acestei filiale. De asemenea, el a mai recitat și din creația proprie.

Pe aceeași linie s-a axat și Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie,

De la dreapta: Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie. În fundal, Prof. Dr. Dorel Cosma o ascultă cu multă atenție

un distins om de cultură și critic literar de o mare acuratețe și sensibilitate. După ce a apreciat tot ceea ce realizează și profesionalismul colectivului Centrului Cultural „George Coșbuc'' din Bistrița, Anca Sîrghie a prezentat un roman de debut *La colibe* (pe care l-a și prefațat) al scriitorului canadian de origine română, Cristian Medelean. În popasurile recentului turneu nord-american, Anca Sîrghie a ținut conferințe care au marcat cei 150 de ani, tocmai împliniți de la nașterea poetului bistrițean George Coșbuc. Cu mulțumire conferențiara a remarcat că mulți români ai diasporei americane lecturează și recită, chiar cu plăcere, versurile marelui poet.

Muguraş Maria Petrescu s-a prezentat în fata auditoriului în calitate de redactor şef-adjunct al revistei *Destine Literare* (Montreal), consilier literar al revistei *Lumină Lină* (New York), redactor al revistei *Ardealul Literar* (Deva), transmiţând tuturor celor prezenţi salutul acestor publicaţii de prestigiu. Amintind despre starea traducerilor literare româneşti în limbi de circulaţie internaţională, vorbitoarea a arătat interesul scriitorilor români de a fi traduşi şi de a pătrunde cât mai mult în rândurile cititorilor străini. Aşa se explică numeroasele proiecte de traduceri literare pe care ea le-a avut şi le mai are încă în desfăşurare cu Centrul Cultural de aici. Anul trecut a fost lansată antologia bilingvă *Amintiri de pe o ilustrată* care a cuprins poezii traduse în engleză, semnate de Dorel Cosma, Elena M. Cîmpan, Menuţ Maximinian, Alexandru Cristian Miloş, Victor Ştir. Anul acesta ea va traduce în engleză şi în franceză poeziile lui Dorel Cosma adunate în volumul *Malul tăcerii*. Cu ocazia Festivalului Internaţional de Teatru ,,Liviu Rebreanu'' se va juca în premieră absolută o scenă din piesa dramaturgului slovac Milan Richter, *Scurta şi nefericita viaţă a lui Marilyn Monroe*.

Întâlnirea s-a încheiat cu un recital de poezie susţinut de Al.C.Miloş, Dorel Cosma, Menuţ Maximinian şi Elena M. Cîmpan.

Apoi am vizitat clădirea vechiului Centru Cultural, care a fost amenajată ca muzeu-bibliotecă şi care adăposteşte fotografii, premii obţinute de-a lungul activităţii prestigioase susţinute de această instituţie de cultură.

Maria Guther Herinean, un om deosebit şi de bază al Centrului Cultural, dar şi o prietenă specială. În poza de fundal trei generaţii. De la dreapta: bunica ei - Magyarosi Erzsebet - 1938, mama ei - Guther Margit – 1961 şi Maria - 1981 - respectiv 2016

A urmat un concert simfonic extraordinar susţinut de Noua Orchestră Transilvană a Filarmonicii din Cluj, la Biserica Evanghelică. Spre încântarea numerosului public, au fost interpretate compoziţii cunoscute de A. Dvorak, A. Vivaldi, M. Ravel, G. Verdi şi J. Brahms.

Organizatorii au oferit un spectacol stradal-paradă intitulat „Carul cu foc”, care alături de Toboşarii cetăţii au defilat prin Piaţa Mihai Eminescu - Gh. Şincai - Piaţa Centrală şi zona pietonală „Liviu Rebreanu”. Tot aici trupa „Amadeus” a încheiat seara.

Dacă doar într-o singură zi, programul a fost atât de variat, vă imaginaţi câte spectacole, câte momente minunate şi deosebite a putut să ofere grupul Centrului Cultural ,,George Coşbuc'' de la Bistriţa.

Vă mulţumim că ne-aţi invitat, dragi prieteni, să fim alături de voi într-o astfel de zi minunată!

Passionaria Stoicescu – *SOMETHING ELSE THAN SIGNS*

Prestigioasa editură bucureşteană eLiteratura a publicat cartea binecunoscutei poete Passionaria Stoicescu, *Something Else than Signs*, (Editura eLiteratura, Bucureşti, 2016, 121 pp.), versiunea în limba engleză de Muguraş Maria Petrescu şi David Paul Vnuck, Statele Unite ale Americii.

Poetul Vasile Poenaru, directorul editurii, spune că „varianta internaţională (cu ISBN de Statele Unite ale Americii, care se tipăreşte şi se livrează local în USA şi Canada) poate fi accesată pe: https://www.createspace.com/6549735 iar ediţia digitală Kindle, pe Amazon: http://amzn.to/2bQr03U. Ambele linkuri se pot trimite diasporei române şi / sau vorbitorilor de limbă engleză.''

Cartea va fi lansată în lunile următoare la Bucureşti şi la Bistriţa cu ocazia Festivalului Internaţional de Teatru „Liviu Rebreanu''.

Passionaria Stoicescu vine să ne supună atenţiei un corolar poetic care să-i explice arta scrisului, pe care îl stăpâneşte cu măiestrie de o viaţă, jucându-se cu el ca un copil, posedându-l cu toată fiinţa şi trăirea ei de scriitoare. Poeziile ei sunt misterul ironic în datul sorţii, dorinţa acută de explicaţie şi auto-explicaţie, folosind metoda paradoxului perfect care, deşi ascuns într-o mănuşă de catifea, loveşte direct la ţintă. *Something Else than Signs* este jocul culorii închis / deschis, exprimat prin cuvinte calde, clare, simple, uneori luminoase, contrase în tuşe puternic întunecate ce vin să-i acopere existenţa, identitatea, să o acopere chiar pe ea ca fiinţă. Umană?! Femeie?! Poetă?! Cât din toate acestea este foarte greu de spus sau de stabilit într-o proporţie exactă.

Versurile Passionariei Stoicescu ne poartă cu gândul la un univers în exclusivitate, al ei în întregime, palpabil în sine, dar şi îndepărtat sau pierdut într-o lumină difuză. Jocul de-a
du-te, vin-o, de a fi şi a nu fi, stăpâneşte toate cărţile ei. Şi de aici, din fragilitatea ca de porţelan a sufletului ei, de nobilă Doamnă Bonsai, se conturează în faţa ochilor noştri însăşi Doamna Bonsai în carne şi oase, care se vede chiar pe ea proiectată şi reproiectată în acele poezii. „Scriu.../ Am fost binecuvântată să scriu,/ să înfloresc pe hârtie/ bonsaii vieţii mele:/ copilărie tăiată,/ iubire retezată,/ vise ciuntite -/ toate în pământ puţin,/ să mă tot bucur de chin,/ să fie fascinantă şi-ntremătoare/ d u r e r e a/ - mai ales când dau în floare - / adică scriu...'' – *Doamna Bonsai*.

Citind aceste două volume de poezie ne punem întrebarea firească unde şi cât este Passionaria Stoicescu *alias* Doamna Bonsai? Răspunsul poetei vine simplu, gradat, cu fiecare poem în parte. El vine de undeva de departe, materializat, tot paradoxal, într-un om – un mire, dar nu cel creat, aşa cum spune *Biblia* dintr-un „pumn de ţărână din pământ'', ci de la himera de cenuşă, întrupată în mirele poeziei. Iubire, pasiune, destin („De tine am ars/ până când zgura/ mi-a rostuit altfel făptura.../ Acum,/ dacă ţi-aş mai întinde un gând/ ar fi spulberat de vânt.../ Trupului meu/ torturat de arşiţi mereu/ i-am îngăduit o uşă/ prin care să pleci,/ mire al meu de cenuşă...'' – *Mirele de cenuşă*), blestem („Nu privi înapoi -/ va ploua cu cele mai uscate ploi,/ va ninge cu cea mai neagră ninsoare,/ n-ai să mai vezi niciodată/ celălalt soare...'' – *idem*), căutare îndelungă, permanentă şi înfrigurată („Du-te!/ În chip de drum/ fie s-alergi după fum...'' – *ibid*). Mirele ei etern pe care-l vrea, dar îl şi repudiază din tot sufletul pentru pecetea cu care a marcat-o definitiv toată viaţa este doar Poemul („Nu-l văd şi nu-l ating - dar este,/ nu urc, dar el mă ia pe creste,/ nu-i foc, dar arde nevăzut/ şi cântă disperant şi mut.//

Mi-e mire fără legământ/ şi cer imens, fără pământ,/ drag mort din patima mea vie...// El?// Eu!// Poemul – când mă scrie!'' – *Identitate*). Iar de aici până la materializarea acestei iubiri dorite, râvnite, aşteptate cu înfrigurare, trăită la cota maximă a unei pasiuni devoratoare, dar şi blestemată în egală măsură, de la acest extaz agonic în permanenţă nu este decât un pas („Singură,/ eu şi cărţile/ în trudnică exilare,/ privind cu spaimă/ furnicarul de pe trotuare...// Singură/ fără nume,/ c-un sentiment vinovat/ c-am purtat în mine,/ am născut/ şi am legănat/ această lume nepăsătoare,/ această lume... – *Eu şi cărţile*).

SOMETHING ELSE THAN SIGNS (’’eLiteratura’’ Publishing House, Bucharest, 2016, 121 pp.) is a volume of poetry written by the Romanian poetess Passionaria Stoicescu and translated into English by Muguras Maria Petrescu and David Paul Vnuck.

Passionaria Stoicescu chooses to wrap herself in a diaphanous and hazy somewhat ironic mystery, that makes one think of an exclusive universe, which belongs only to herself, being palpable in itself but not distant or lost in a dim light. Her game of come and go, of to be or not to be, controls her poetry. And from here, from the chinaware fragility of her soul, as a noble Madam Bonsai, the real Madam Bonsai in flesh and blood makes her appearance in front of our eyes. She sees herself projected and reprojected in her poems.

Reading such a book one wonders naturally: where and how much of all this is Passionaria Stoicescu alias Madam Bonsai? The poetess’ answer comes with every other new poem in a very simple and gradual way. Paradoxically speaking, it is materialized in a man – a bridegroom, but not the one who was created as *The Bible* says ’’from the dust of the ground’’ but from the chimera of the ashes. Her answer is embodied in the bridegroom’s poetry, in love, passion, and destiny. And from here to the finding out of this longed for, yearned, waited feverishly, lived at the climax of a devouring passion but also cursed to that permanently agonic ecstasy there is only one step.’’

SOMETHING ELSE THAN SIGNS can be ordered on Amazon at https://www.createspace.com/6549735 or http://amzn.to/2bQr03U

Hava PINHAS-COHEN (ISRAEL)

Let's not Forget Our Parents

During *Rosh Hashanah*, I didn't bow my head
To His Kingship, I was giving birth. The King was there alone.
I swathed myself in memories. My father, my father,
He carried me on his shoulders like a knight

So that I could see through the window of the Sephardic synagogue
At the end of Seven Mills Street,
next to the Yarkon River
To be part of the congregation
White and breathing
At the moment of *tru'ah*
Blowing, contracting—
At the hour of opening
And closing.

In the yard, jasmine flowers
tangerines and guava innocently usher in the autumn.
Rain has no smell. It is the earth which exudes an odor of roots and decay
The leaves of lilies seeping into the fresh earth
already know that even if the wind sweeps away all signs
Memory will come
Of the good and the pleasant
Of mercy and most of all, compassion.

Did my father know at that time
That one shouldn't leave a child alone
Beside a noisy window
With the cry of the *shofar*
Tearing out from within?
Did he know?

In a snatched moment in the month of *Elul*
My father went away
And although I spoke against him
I surely remember him well
And so—
Although it is not the way of the world
Many years later—
At the moment of nursing
My heart
Longs for him still.

(4 Heshvan, 1990)

Să nu ne uităm părinții

De *Rosh Hashanah* nu mi-am plecat capul
În fața Regelui. Nășteam. Iar Regele stătea acolo sigur.
Treceam de la o amintire la alta. Tatăl meu. Tatăl meu
Mă căra în spate ca un cavaler
Ca să pot vedea prin fereastra sinagogii
Până hăt departe spre Strada Celor Șapte Mori,
cam pe acolo pe lângă Râul Yarkon
Ca să fiu și eu printre cei din comunitate,
Albă la față și respirând
În clipa de *Yom Tru'ah*
Împingând, contractându-mă
La ceasul deschiderii
Și al încheierii.

În grădină, flori de iasomie
De mandarini și guava își fac inocent intrarea în toamnă.
Ploaia nu miroase. Doar aerul miroase a rădăcini și a praf stins

Frunzele crinilor cad peste pământul reavăn
Știind deja că dacă vântul ar spulbera toate semnele
Se vor întoarce amintirile
Lucrurilor frumoase și bune
Ale milei, dar în special ale unei păreri de rău.

Oare pe atunci știa tatăl meu
Că nu trebuie să lași niciodată un copil singur
Lângă o fereastră
Prin care poate trece
Tânguirea unui *shofar*
Smulsă parcă din suflet?
Știa el?

Și pe neașteptate în luna lui *Elul*
Tatăl meu a plecat.
Și chiar dacă am vorbit adesea împotriva lui
Tot îmi amintesc foarte bine de el.
Și astfel,
Chiar dacă nu era în legea firii,
Mult mai târziu,
Când și eu am alăptat
Inima mea
Tânjea după el.

(4 Heshvan, 1990)

Traducere în limba română de
Muguraș Maria Petrescu

Ioan-Aurel POP
(ROMÂNIA)

Meseria de istoric la începutul mileniului al treilea

Istoria sau științele istorice – cum se denumesc de către specialiști domeniile complexe și variate ale cercetării trecutului omenesc – se află într-un moment de mare cumpănă, ca și întreaga societate contemporană. Viața oamenilor care au trăit în trecut este considerată de către înțelepți memoria colectivă a comunității pământești. Cu alte cuvinte, de-a lungul timpului, s-au adunat fapte, întâmplări, evenimente, procese etc., care se constituie în zestrea omenirii, în patrimoniul societății, într-un adevărat tezaur de viață. Noi suntem oameni și – ca să parafrazez un dicton latin – nimic din ceea ce este omenesc nu trebuie să ne fie străin. Dacă lăsăm să ne scape o parte din esența umană, ne expunem unor riscuri greu de evaluat. Datorită acestei convingeri, diferitele comunități umane, începând cu sumerienii și egiptenii cei vechi, au cultivat cunoașterea trecutului prin intermediul specialiștilor, elaborând reguli speciale pentru aceasta. A fost o vreme când istoria era poveste și poezie, spusă și cântată pe muzică de către aezi, care cultivau arta de a reînvia frumos și armonios lumile de odinioară. Ulterior, istoria a devenit „anchetă” sau „cercetare”, făcută prin diferite metode de investigație, cu scopul descoperirii adevărului din trecut. Firește, s-a aflat curând că lumile revolute nu mai puteau fi reînviate întocmai, orice am fi făcut noi, oamenii. Marele istoric român și filosof al istoriei Alexandru D. Xenopol împărțea domeniile cunoașterii în „științe de repetiție” și „științe de succesiune”. Din prima categorie făceau parte ceea ce noi numim științe exacte și experimentale, iar din a doua istoria, adică viața de demult. În vreme ce în primele domenii, realitățile se prezintă ca imuabile și eterne, în „științele de succesiune” pare că „totul curge” și nimic nu mai rămâne cum a fost. Marele istoric transilvănean al secolului trecut David Prodan vorbea despre istorie ca fiind „știință de acumulare” (și nu „de revelație”), pentru practicarea căreia era nevoie de o muncă asiduă și intensă, de ani de zile, în arhive și biblioteci, pe șantiere arheologice, în muzee etc.

Chiar și așa, cu gradul ridicat de relativism asumat, cercetarea trecutului a ajuns, cam de la Renaștere încoace și mai ales în ultimele două secole, un domeniu de cunoaștere dotat cu metode precise de investigare, cu reguli de operare cunoscute și verificate, atât cât poate fi preciziunea aplicată în disciplinele socio-umane. Se admite că adevărul absolut al lumilor trecute este imposibil de cunoscut de către noi, oamenii, cărora nu ne rămân decât urme disparate și subiective (cel mai adesea) ale întâmplărilor de odinioară. Acest lucru ne arată că între realitatea din trecut („istoria-realitate”) și realitatea reconstituită de istoric („istoria-discurs”, istoriografia) vor fi întotdeauna diferențe. Prin urmare, istoricul nu poate reînvia lumea revolută pe care o studiază, dar se poate apropia de ea cât mai mult, o poate reconstitui cât mai aproape de ceea ce a fost, dacă respectă „regulile jocului”, verificate de secole și de generații întregi de specialiști.

Noi numim printr-o convenție viața oamenilor de odinioară, trecut. De fapt, trecutul a fost, pentru cei care l-au trăit, viață intensă prezentă. Până la urmă, toată viața oamenilor devine trecut, orice am face noi și oricum am încerca să ocolim acest curs. Prezentul durează o clipă și apoi devine trecut, viitorul este mereu incert, dar ajunge și el prezent și apoi trecut, astfel încât, iremediabil și reversibil, dimensiunea cea mai lungă și mai certă la care avem acces (limitat, e drept) este trecutul. Ca urmare, dragostea pentru trecut înseamnă dragoste de viață, iar cunoașterea trecutului este cunoașterea vieții. Aceasta nu înseamnă deloc – cum observa demult o Doamnă a spiritului universal, Marguerite Yourcenar – că trecutul este o vârstă de aur. Nu, fiind viață, trecutul poate să fie frumos și sublim, urât și rușinos sau, pur și simplu, oarecare. A-l cunoaște este o necesitate, iar a-l ignora poate deveni o catastrofă.

Din păcate, tendința contemporană este de ig-

norare a trecutului omenirii, a experienței de viață a comunităților, mai ales a celor naționale. Motivele sunt multe, de la graba planetei de a se autodistruge prin poluare, dezechilibre, catastrofe naturale etc. până globalizarea prost înțeleasă și de la ideea că memoria este inutilă până la superficialitate, ignoranță, trivialitate, violență, toate cultivate de forțe mult mai puternice decât ne putem noi închipui. Astăzi de tinde înlocuirea din sistemul de educație primară și secundară a disciplinelor școlare consacrate și care și-au dat măsura valorii lor în societate (istorie, geografie, botanică, zoologie, anatomie, limbi clasice etc.) prin conținuturi (necesare, fără îndoială) botezate „discipline școlare" („educație pentru drepturile copilului", „educație antreprenorială", „educație sexuală", „educație rutieră", „educație juridică" etc.). Toate aceste teme din a doua categorie sunt subiecte de cunoaștere de neînlocuit în lumea contemporană, dar ele nu sunt discipline care să trebuiască apreciate de sine stătător și finalizate prin medii școlare! Sau ar putea să fie, la rigoare, dar nu prin eliminarea celorlalte! Învățând istorie, elevul află despre lumi și compară, face cunoștință cu primele legi, constituții, culte religioase, află ce sunt stilurile arhitectonice, deosebește o simfonie de un concert, distinge valorile antice, medievale, moderne, află cum s-au purtat războaie în numele dragostei, al credinței și al bisericii, al libertății, egalității și democrației etc., poate prețui dialogul și informarea, poate evalua răsturnarea ordinii nedrepte dintr-o societate etc. Istoria, ca și alte discipline „învechite" promovau, pe lângă fapte, valori morale, artistice, umane, idei fundamentale generale, strategii de viață; noile „discipline" propuse răspândesc metode și tehnici limitate, cunoștințe de nișă, care se pot învăța de către un om cu inteligență medie în timpul liber, în familie, la orele de dirigenție, la celelalte discipline deja existente sau prin prisma dexterităților școlare. Aceasta nu înseamnă deloc că sub numele de „istorie", „geografie", „limba și literatura română", „studii clasice" etc. trebuie învățat mereu în formă statică, precum în urmă cu o sută de ani; dimpotrivă, dinamica vieții trebuie reflectată în educație mereu mai alert, în ton cu societatea în care trăim. Numai că schimbările de dragul schimbării și experimentele repetate și grăbite, fără urmărirea efectelor lor nu pot conduce la nimic bun.

Astfel, unul dintre rezultatele acestor demersuri insistente din ultima vreme este crearea, în anumite cazuri, de mecanisme umane, de roboți, de marionete ușor de manipulat, prin vot ori prin alte mijloace, inclusiv acțiuni violente. Unii dintre oamenii lipsiți de cultură generală și de orizont artistic, dintre oamenii capabili să rezolve doar probleme limitate, dintre oamenii care nu mai au capacitatea să compare și să ia decizii în cunoștință de cauză alcătuiesc partea exagerată și exacerbată a generației „Google", a generației „Facebook", a generației „SMS" sau a tuturor la un loc! Sunt oameni, în general, inteligenți, dar cu inteligența canalizată spre scopuri controlate de o elită malefică. Elita clasică a acestei lumi pare abulică, amețită, adormită, fără nerv și fără voință. Aici nu este vorba despre conflictul dintre generații, nici despre mitul vârstei de aur, nici despre nostalgia tinereții, ci de realism. Am fost avertizați demult că „somnul rațiunii naște monștri". Nu demult, am văzut ciocane distrugând statui mesopotamiene sau bombe nimicind Palmyra, la ordinele unor lideri dăruiți răului! Ar fi bine să veghem cu toții ca toate admirabilele descoperiri și invenții ale lumii contemporane să servească omului creativ și creator, omului cercetător și omului moral, nu omului-robot, distorsionat și manipulat. Nu vreau să se înțeleagă greșit mesajul meu! Toate mijloacele moderne de comunicare în masă sunt necesare și utile. Nici nu am mai putea trăi fără ele. Dar utilizarea lor exagerată, dirijată și canalizată doar în anumite direcții – fără a da subiecților independența necesară sau puterea de discernământ și de decizie proprie – este extrem de periculoasă. De aceea, pledez ca tinerii istorici, care vor avea datoria să formeze caractere, să aibă cultura generală și de specialitate necesară pentru a fi ei stăpâni pe internet și pentru a nu se lăsa robiți de informația neverificată.

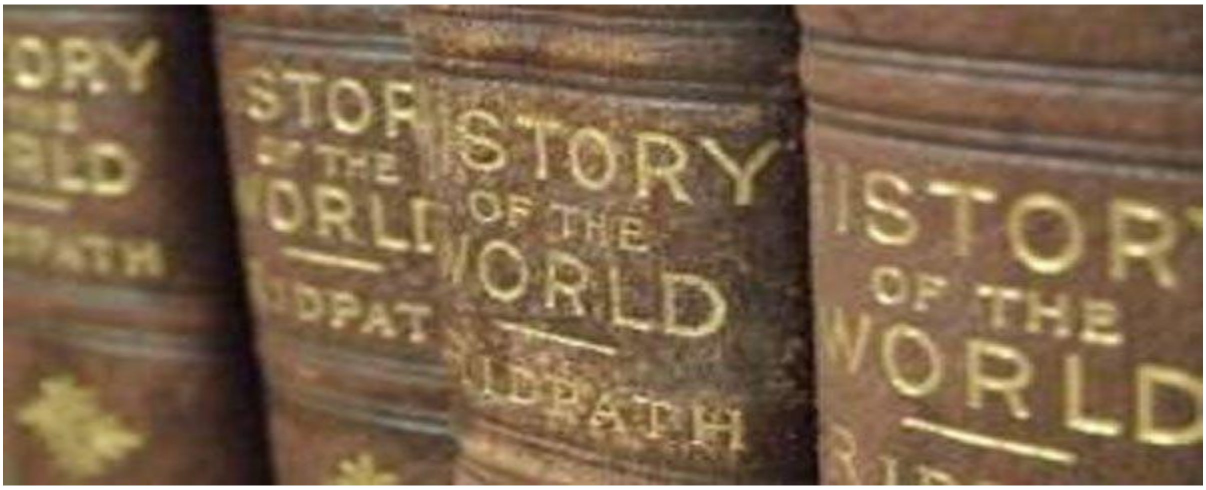
Deprecierea istoriei ca disciplină s-a datorat în România unor cauze speciale, cum ar fi derapajele din timpul regimului comunist (când trecutul a fost parțial falsificat, glorificat, alb și imaculat etc.), excesele naționaliste și protocroniste, denigrarea românilor și a trecutului lor după 1989 etc. În perioada postbelică, noi, românii, am cunoscut câteva decenii de comunism, privit adesea „în bloc", ca și cum faptele s-ar fi derulat liniar și mereu la fel. De fapt, am trecut mai întâi printr-o etapă proletcultistă și internaționalistă (când „lumina venea de la Răsărit" și trecutul nostru nu reprezenta nimic), până prin 1960-1965; prin una mai echilibrată, de recuperare a unor valori naționale, până prin 1975; prin una naționalist-comunistă, până în 1989. A urmat, în ultimul sfert de veac, „epoca de libertate", percepută de mulți ca fiind de marasm și incertitudine, de dezorientare și paradox. Nici din perspectiva tratării trecutului în general, lucrurile nu stau mai bine. Pe de o parte, suntem atenționați de unii că istoria noastră începe la Tărtăria, la Cucuteni și la Gumelnița, românii fiind cel mai vechi și mai glorios popor din Europa, că suntem daci curați, de la care romanii ar fi învățat latinește; aflăm de pe net (cine mai verifică

dacă este așa sau nu?!) că istoricii oficiali sunt „vânduți” și „închistați”, fiindcă nu tratează cu respect „scrierile arhaice românești”, „tăblițele de la Sinaia”, „Codicele Rohonczy” sau alte contrafaceri notorii. Pe de altă parte, ni se spune – și aici intervin alți actori – că nu am fost capabili de nimic de-a lungul vremii, că am fost o masă amorfă, că nu avem creații și valori competitive, că toți istoricii noștri au cultivat nu realități, ci mituri naționaliste rușinoase, că nu suntem nici măcar români, că nu avem în trecut momente referință, că marile personalități ne sunt toate mici, că Eminescu a fost xenofob, iar Coșbuc minor, că Ziua Națională este o eroare etc. Nu este de mirare că, mișcându-ne în acest cadru, am ajuns cu istoria noastră de ocară, că disciplina este pusă sub semnul întrebării, iar slujitorii săi blamați.

Pentru remedierea răului, până se mai poate, trebuie, între altele, ca istoria să rămână o formă de cunoaștere apreciată, respectată și prețuită și, în primul rând, studiată. De aceea, istoria trebuie să aibă, ca disciplină școlară, la toate clasele și profilurile, cel puțin câte două ore pe săptămână. Cei care sunt datori să facă cercetarea trecutului sunt istoricii, singurii care au capacitatea să ajungă la izvoare, să extragă din ele adevărul (parțial) și să-l explice publicului. Amatorii de istorie – ingineri, medici, artiști etc. – se cuvine să fie , natural, liberi să se pronunțe despre trecut, să scrie despre trecut, dar să-și recunoască amatorismul, să precizeze caracterul de eseu, de povestire, de impresie al produselor lor. Trebuie să admit că au fost și sunt încă și autodidacți remarcabili, cu rezultate deosebite în cercetarea trecutului, dar cazurile sunt rare și ușor recognoscibile. Nici eu, ca istoric, dacă scriu despre medicină sau despre chimie, nu mă pot da drept medic ori chimist! Credibilitatea unui domeniu o asigură exclusiv specialiștii, cei care au fost pregătiți anume să studieze acel domeniu. Și nici dintre specialiștii istorici, un contemporaneist nu e bine să se pronunțe științific despre antichitate sau epoca medievală, după cum un medic orelist nu poate lucra la ortopedie, nici un radiolog la chirurgie.

Menirea acestui congres este, între altele, dorința de reașezare pe baze sigure a prestigiului istoriei ca formă de cunoaștere a vieții omenirii și poporului român, de revigorare a cercetării științifice în domeniu, de reconsiderare a statutului istoricului în societate și de asigurare a statutului de disciplină școlară a istoriei, la toate clasele profilurile, în acord cu importanța cunoașterii istorice. Prin aceasta, nu dorim decât să reconferim ființelor și comunităților umane demnitatea, capacitatea de alegere și de judecată, discernământul și creativitatea, spre revigorarea idealurilor care au făcut posibilă lumea și care se bazează pe cunoaștere și pe cunoștințe, pe comparație și pe credință, pe dialog, pe dreptate și adevăr, toate acestea subsumate binelui individual și general. Un mare istoric francez, devenit martir – Marc Bloch – făcea în prima jumătate a secolului al XX-lea apologia pentru istorie și elogiul meseriei de istoric și a plătit cu viața pentru convingerile sale, pentru apărarea valorilor umanității. Nu mai dorim să plătim cu viața pentru a asigura perpetuarea valorilor umane, a marilor creații ale omenirii.

Științele istorice cultivă toate aceste valori, ceea ce înseamnă că ele închină un imn de prețuire vieții omului și a comunităților umane, vieții trăite în cunoștință de cauză, întru demnitate și onoare. Oamenii fac istoria, dar tot oamenii o și scriu, de aceea este nevoie de responsabilitate și de seriozitate în rândul tuturor. Numai așa, această supremă și fermecătoare taină care este viața poate merge înainte, după rânduiala firii.

Ion POP
(ROMÂNIA)

De ce?

„La ce te-ai putea gândi la Paris, decât la fericire, moarte sau deşertăciune? Parisul e mai mult, mult mai mult decât un oraş. E o stare de spirit, ca şi NYC, portretul lui Gertrude Stein făcut de Picasso — care a pus-o să pozeze de 40 de ori, ca apoi s-o picteze din memorie — sau mormântul lui Arsenie Boca…”

Cu aceste cuvinte m-a stimulat prietenul meu, B…, să-i dau propria-mi replică de parizian de adopţiune…

Cum şi de ce am scris această carte?

Am vrut să fac haz de condiţia umană… Să mă „răzbun” pe ţara unde am fost nevoit să-mi duc traiul — şi unde mi-am mâncat mălaiul, în ultimii ani, cu sos… olandez — aluzie la François Hollande, un golan aşijderea golanilor noştri din ţară,… pentru că aşa-i piesa, aşa trebuie să fie marionetele „lor”, slugi la case străine.

Pornisem cu ideea să încep pe un ton cumva smerit faţă de măreţul popor francez şi să acumulez fapte ce ar fi demonstrat, în cele din urmă, că imaginea pe care şi-o construiesc — de regulă — românii despre oamenii din ţara lui Voltaire e în mod grosier eronată, depăşită doar de imaginea, echivalentă în falsitate (când prea negativă, când prea pozitivă), a propriului nostru popor…

Faptele s-au tot acumulat, iar comedia umană la care eram spectator a depăşit perimetrul vizat iniţial, s-a… globalizat!

Fac aici o tentativă epică unde, fără reţineri, introduc, mai puţin timid, date despre mine însumi, de la momente autobiografice la cugetări de o clipă… ca să mă îndrept spre concluzia (pe care o las s-o descopere cititorul) că lumea e făcută să fie armonioasă şi că ea ar fi, într-adevăr, aşa, dacă am şti să descoperim Unitatea ce ne caracterizează, în adâncuri, pe fiecare dintre noi…

Cititorule, vei descoperi, oare, mesajul ascuns?...

Zi de vacanţă

Am intrat în vacanţă. Mai bine spus, azi nu am avut de mers la curs. Studenţii pregătesc sesiunea. Peste câteva zile am cu ei primul examen.

M-am trezit tot la ora obişnuită şi mi-am menţinut tabietul. Am luat „pe stomacul gol” linguriţa de miere amestecată cu ghimbir şi scorţişoară şi, în aşteptarea cafelei, am rânduit vesela din maşina de spălat. Am urcat la etaj, aducând ceşcuţa pe farfurioară, dar nu m-am băgat la loc în pat, cum aveam obiceiul, ci, fiind momentan singur în urbe, am deschis o clipă calculatorul — tot o formă de… socializare e şi asta. În fine, am coborât în bucătărie şi mi-am pregătit micul dejun. De ani de zile, imitându-l pe tata, mănânc pâine prăjită cu brânză de vaci (uneori îmi fac o mămăligă, alteori mănânc un avocado cu hrean şi muştar), însoţindu-le cu o salată alcătuită dintr-o smochină, o prună uscată, o caisă uscată — tăiate mărunt —, migdale, stafide, merişoare, nuci, usturoi, ardei, o roşie (aşa, fără gust, cum sunt, de altfel, toate în ziua de astăzi!) şi un kiwi, ansamblul acoperit cu ulei de măsline.

Se zice că e sănătos să te alimentezi cu astfel de ingrediente, dar trebuie să recunosc că, de când le tot consum, n-am băgat de seamă să-mi fi făcut vreun bine. De pildă, am avut o gripă care a durat toată toamna, ceea ce m-a cam sedentarizat, timp în care am pus pe mine câteva kilograme suplimentare, la care s-au adăugat şi cele de la Crăciunul petrecut la Cluj... De câteva săptămâni, însă, a devenit imperativ să-mi reintru în formă, căci sâmbătă plec în Alpi, cu studenţii, la Val d'Isère, să facem *ski de printemps*…

Iată ce înseamnă să-ţi propui un obiectiv mobilizator! Mă crezusem intrat în faza senectuţii anchilozante, or, reluând exerciţiile cu perseverenţă, am simţit de la o zi la alta cum mi se mobilizează articulaţiile şi cum îmi „cresc” muşchii – evident, se

umplu cu apă, prin vasodilataţie, nu cresc cu adevărat, dar poate că şi asta e important, să se poată hrăni, oxigena şi curăţa de acidul lactic produs la efortul ce mă aşteaptă.

În dimineaţa asta n-am avut chef să mai zăbovesc în casă, căci se arăta o zi de sfârşit de iarnă / început de primăvară senină şi rece. Mi-am îmbrăcat, de probă, echipamentul de schi, pregătit în vederea plecării (prea călduros pentru oraş, astfel c-a trebuit să mă debarasez de el pe parcurs), şi am pornit-o în pas mai mult decât sportiv spre Parcul departamental din comuna vecină – un spaţiu verde situat pe locul unde până la sfârşitul anilor ’70 se aflase cel mai mare bidonvil al Franţei, ocupat de portughezii fugiţi din calea dictaturii lui Salazar.

Soarele oblic îşi cernea razele printre coroanele desfrunzite ale copacilor, pământul era reavăn şi din măruntaiele lui se revărsa concertul — neauzit — al rădăcinilor, bulbilor şi vietăţilor ce se pregăteau să reînvie. N-am rezistat tentaţiei şi, pe o platformă destinată, probabil, jocului de *boule*, m-am dedat exerciţiilor mele de *qigong*.

Fără să mă laud, menţionez că, pe când eram *visiting scientist* la Universitatea din Toronto, am avut şansa şi privilegiul să fiu îndrumat de unul din cei cinci „mari maeştri” ai acestui sport oriental — omul era originar din Hong Kong şi se refugiase în Canada atunci când oraşul a fost retrocedat Chinei.

Începi prin trei expiraţii profunde. (De ce nu inspiraţii? veţi zice. Pentru că ele vin automat, oricum!) La primul suflu prelung, îţi imaginezi că pieptul ţi se adună într-un singur punct, în plexul solar, într-o zonă lipită de coloana vertebrală, acolo unde se termină coastele… Apoi îţi goleşti iar aerul, concentrându-te la abdomenul ce ţi se aplatizează, adunându-te în *hara*[10], centrul energetic situat la două degete sub ombilic… În fine, te împingi înspre pământ, de parcă ai vrea să te comprimi sub propriile-ţi tălpi… Abia pe urmă treci la diverse poziţii, lente, curgătoare, pe care le menţii sau le repeţi de multe ori, lăsându-ţi gândurile să plece…

E interesant de ştiut că aceste extravaganţe orientale au fost „importate” în Occident încă de pe vremea lui Voltaire, dar n-au fost agreate. Motivul? Farmecul lor, binele pe care îl aduc nu încep să apară decât după un număr de minute, după ce organismul a „înţeles” ceea ce-i ceri! Or, până recent, pe tot parcursul epocii „moderne” în care individul mai credea că va stăpâni natura, omul era grăbit, n-avea răbdare să repete…

Suflam liniştit şi „rotund” , iar bila imaginară — *hara* — ce-mi creştea şi descreştea în pântec odată cu mişcarea diafragmei îmi mângâia, parcă, organele interne, îmi masa coloana vertebrală „pe dinăuntru”, în timp ce simţeam cum mi se deşteaptă fiecare fibră musculară, căutându-şi vecinii – totul transmiţându-mi o senzaţie de calm, de destindere a minţii, de trăire intensă a prezentului.

Pe la ora amiezii, o ceaţă diafană a început să se infiltreze ca un abur printre copaci. Nu era alburie, ci albăstruie, iar mai apoi a devenit de-a dreptul întunecată, şi nu era ceaţă, ci poluare, constituită din microparticule negre şi uleioase, cu miros înţepător. Pacostea marelui oraş.

Am ajuns acasă cu ochii înroşiţi şi m-am trântit îmbufnat la calculator. Altă pacoste, *„feisbuc”*-ul acesta. Aflu despre un fost mare poet cât era de lingău, despre un talentat prozator, devenit zbir, despre un remarcabil memorialist, devenit hoţ… Ierarhiile recrutează doar oameni pătaţi. Nici şefii ce conduc ţări n-au imagini mai liniştitoare — suntem duşi de nas de nişte maimuţoi, rozătoare, paiaţe… Minciuni din toate direcţiile… Dezinformare, sau exces de informaţie, care tot la dezinformare conduce… În ţară, incitări războinice… De ce m-am gândit la Ierusalim? Un evreu a fost prins la Paris mâzgălind el însuşi, pe propriul zid, inscripţii antisemite — voia să i se atribuie locuinţă de la stat, pe motiv că acolo ar fi ameninţat… Ierusalim — găseşti în el cuvântul „pace”, *şalom*… Lumea din Franţa, după şocul atentatului de la *Charlie Hebdo*, se demarchează, purtând ecusonul: „*Je suis Charlie*”. Alţii, dimpotrivă, s-au dezmeticit, *je ne le suis pas*… depinde cum văd libertatea de conştiinţă şi de exprimare, pluralismul, democraţia…

Și totuşi…

Oamenii preferă să fie ca furnicile. Încolonate. Nu-şi dau seama de asta, dar asta cer. (Lenin a încercat deja odată să-i înregimenteze, ca într-o mare închisoare — sunt vorbele lui, citate în *Gog*, de Giovanni Papini — puşcăriaşul nu are de ce să se preocupe de ziua de mâine: e liber!).

Furnicile merg încolonate, par liniştite, păzite

[10] *Hara*, în japoneză; *dantien*, în chineză.

pe margine de câţiva „soldaţi”, de foarte puţini soldaţi! Pe furnica regină nici n-o vezi. Oamenii doresc să nu aibă griji. Pentru asta le trebuie şi lor un şef! Chiar şi invizibil: omul providenţial.

Ce speră norodul? Să trăiască! Să supravieţuiască! — fie şi numai cu această garanţie, poporul ar fi mulţumit. Menţinerea în viaţă, prelungirea vieţii, viaţa creată în laborator… promisiunile geneticii moderne merg, de altfel, tocmai în acest sens. Al supravieţuirii…

Terorismul? Ecologia? Alegeri democratice dirijate / insuficient dirijate de mass-media? Crize monetare?…

Fleacuri!

Lumea nu se va schimba radical, din moment ce 1% din oameni deţin 99% din tot ce există! Să dispară moneda europeană? Să se prăbuşească dolarul? Să apară monede paralele?... Toate sunt nişte bagatele, din moment ce practic toţi banii sunt în doar câteva mâini…

Eu mă pensionez peste un an...

Recenzii ale cartii “Parisul meu” de Horea Porumb, Editura Corint, 2016

„A apărut o carte despre Paris, PARISUL MEU, editura Corint, 2016 - a Profului Univ. Dr. Horea Porumb, care combate de 30 de ani in Franţa in materie de microbiologie. Cum este si un distins eseist, Parisul lui se conjugă cu un Paris al meu, foarte personal, alminteri, ca al multora dintre românii care au combătut cu anii la Paris. Sunt observaţii si analize de prima mână pentru Parisul de azi, dar si pentru cel de ieri, de care suntem noi, românii, dacă îmi dai voie, legaţi prin mii de fire. Sunt adunate acolo impresii personale, cu inserturi subiective, despre un Paris al ultimilor ani, cu oamenii care populează mai abitir străzile decât muzeele - adică nu lipsesc pasaje eseistice de fine observaţii si analize, un Paris personal al profului, care nu a fost turist la Paris, ci locuitor pe decenii”.
Bedros Horasangian

„Lectura cărţii „Parisul meu” a fost o reală plăcere”. Ion Mureşan

„Parisul în care ne invită Horea Porumb prin noua sa carte este, într-adevăr, foarte al său. Căci nu avem în faţă, cum se mai obişnuieşte, un ghid turistic abia travestit în impresii individualizate, ci o suită de ”tablete” ce reţin scurte secvenţe de viaţă cotidiană, foarte diverse, ecouri, desigur, şi de evenimente artistice şi literare, un concert clasic, o expoziţie, dar nu ele apar în prim plan. Autorul e aici un prozator ce povesteşte degajat şi cu o detaşare programatică de „spectator” la un fel de „comedie umană”, pe care o contemplă adesea cu umor pigmentat ironic, în orice caz deloc convenţional. Nu ţine să fie „corect politic”, nici cu francezii printre care trăieşte de ani buni, nici cu alţii, descoperiţi în întâlniri ocazionale, conviviale sau de convenţională „mondenitate”, se exprimă cu franchețe, de pildă despre noile conformisme dependente de imensa şi formalista birocraţie europeană, despre „mondialismul” mediocru-nivelator, despre dreptul la identitate naţională, despre libertatea prost înţeleasă şi despre excesele şi limitele ei. Notează, de asemenea, cu talent de observator selectiv şi expresiv, decoruri pariziene, elemente de atmosferă definitorii pentru oraşul cu care s-a familiarizat, schiţează rapide dar sugestive portrete şi, mai ales, îşi orientează scrisele către reflecţia sapienţială, în care omul de ştiinţă (biochimist şi fizician cu o carieră prestigioasă în Occident) pune exactitatea privitorului la microscop şi concizia cerută de economia precisă a observatorului exigent. Toate acestea sunt însă transmise cititorului cu o sprinteneală a condeiului ce serveşte transmiterii proaspete a impresiei, în note de „lectură” fugare, surâzător-ironice, chemând un fel de complicitate amicală cu cititorul. Pe scurt, o lectură agreabilă, destinsă, lipsită de prejudecăţi şi de mari „pretenţii”, un parcurs de „instantanee” şi reflecţii notate de un spirit lucid, ferm fără rigiditate, faţă de lumea în care trăieşte şi la spectacolul căreia ne invită să luăm parte.”

Gaudeamus: https://youtu.be/zf9W_FhoPcE
https://youtu.be/bX-LsH3FEFU
Open art: https://youtu.be/8Ws5irYScvc

Paulina POPA
(ROMÂNIA)

Şi iar fericire

Să fiu pasăre
Să-mi desfac aripile şi să plutesc purtată de dor
Să mă joc printre alte păsări
Copilul păsării să fiu cu aripi noi cu aripi viu colorate
Să fiu pasăre
Să rup lanțurile care mă țin de ani buni legată de pământ

Fericire înseamnă

Să urci cu zâmbetul pe cele mai înalte culmi
Să privești soarele cu o bucurie pe care nici nu ştii să o descrii
Să te ridici pe aripile verzi ale cuvântului ca şi cum ai fi pasăre
Să fii culoare maximizând nuanțe
Să iubești ca cerul / ca pământul să iubești
Să alergi prin ierburi cu picioarele goale
Să culegi bobul de rouă cu buze tinere
Să stai în proximitatea binelui aşa ca porumbeii
Să ai casa ta şi pâinea cea de toate zilele
Să ai iubire

Social

se omoară-ntre ei se sfâşie ca fiarele
distrug probe sar etape şi se plimbă liberi prin lume
sunt mari râd își arată colții îşi strâng fălcile
numele lor este străin de tot ce ar putea să poarte un nume

asasini de oameni de prieteni de țară
asasini de suflete de fire de iarbă de dragoste de cer
totul e risipă totul e noroi totul e afară de om e afară
se-ntinde înghețul bate piatra arde sufletul îngheață e ger

nu ne pedepsi
Doamne
pentru crimele celor ce dorm peste rănile lumii
oprește blestemul
ajută-ne să fim oameni frumoși
să iubim sub razele lunii

Redacția revistei *Destine Literare* urează distinsei poete Paulina POPA un călduros *La mulți ani!*

Florentin POPESCU
(ROMÂNIA)

Din vremea gripei aviare

Nenea Dumitru State, un bătrân care a trecut binişor de nouăzeci de ani şi după felul în care se ţine are toate şansele să atingă suta, e un fel de enciclopedie sau istorie vie a satului. Cât e ziulica de lungă, de prin martie, când ies brebeneii şi ghioceii şi până târziu în toamnă, când începe să cadă frunza copacilor, stă pe o bancă din faţa casei lui, de lângă uliţa mare, trage din când în când din ţigară şi se uită la cine trece pe drum.

Unii, când n-au ce face ori vor să ia o porţie de bună dispoziţie, fiindcă moşul e tare hâtru şi plin de umor, se aşează lângă el şi-ncep să-l întrebe câte-n lună şi-n stele, ori să-l descoase despre câte a văzut la viaţa lui prin locurile pe unde l-a purtat Dumnezeu.

Şi l-a purtat, pentru că nenea Dumitru State a fost la vremea lui un flăcău chipeş, de-nnebuneau fetele după el şi se duceau la horă (că pe-atunci încă mai era obiceiul de-a se face horă în sat) doar-doar or sta în preajma lui ori le-o apuca de braţ şi le-o învârti la jocurile cele mai focoase.

Pe urmă moşneagul a umblat mult prin lume, a făcut şi frontul – şi cu nemţii şi cu ruşii – şi are şi din anii ăia o tolbă plină cu amintiri care mai de care mai ciudate, pe care ţi-e drag să le asculţi chiar dacă l-ai mai auzit o dată sau de mai multe ori, că bătrânul are farmec la povestit ca nimeni altul din tot satul.

Da' nenea Dumitru State nu-i căutat numai pentru asta, ci şi pentru altele, că după o snoavă ori o păţanie pe care o povesteşte unuia sau altuia, ăla sau aia se-ntinde la vorbă şi moşului îi place, la rândul lui, să-ntrebe de una şi de alta, ce a mai făcut cutare, ce i s-a mai întâmplat lu' cutare şi aşa mai departe. De-aia se mai zice că dacă vrei să afli care-i mersul lumii (al lumii din sat fireşte) nu-i nevoie să te duci la Primărie, la Poştă ori la vreunul din magazinele de-acolo. E de-ajuns să stai de vorbă zece minute cu moşneagul şi te pui la curent cu toate.

Lucian Popescu, tânăr student plecat la Universitatea din Capitala ţării să se facă ziarist, îl consideră şi el pe nenea Dumitru State o „fântână de aur" şi de-aia, de câte ori vine în vacanţă nu stă prea mult cu ai lui şi se grăbeşte să se „adape" din ciutura asta de informaţii de tot felul.

În sinea lui tânărul studios nutreşte să scrie şi o carte de interviuri, o nuvelă sau poate chiar un roman şi-n visata lui operă se gândeşte că n-ar găsi în tot satul un personaj mai potrivit şi mai interesant decât moşul ăsta care, la drept vorbind, îl simpatizează şi el. Bătrânul se interesează, la rându-i, când sunt vacanţele studenţeşti şi când va putea să zăbovească la o tacla cu prietenul lui mai tânăr, ca să afle cum este lumea pe la Bucureşti şi ce se mai întâmplă pe-acolo, că de minciunile auzite seara la televizor s-a cam săturat. Una e să asculţi lucrurile povestite de cineva care a fost acolo şi alta să ţi le toarne o fâştoacă de reporteriţă pe micul ecran.

După câteva fraze de circumstanţă, Lucian Popescu intră direct în subiectul care-l interesează şi-n legătură cu care vrea să ştie mai mult de la prietenul lui nonagenar.

„Şi ia zi, nene Dumitre, cum a fost cu gripa aia aviară la noi în sat?" zice el.

„Păi, răspunde moşul, a fost o întreagă dandana. N-ai auzit? Nu ţi-au spus ai tăi?",

„Nu, nu mi-au spus, că n-avusei timp să stau cu ei, m-am gândit să vin la matale, care le ştii pe toate mai bine decât oricine!"

Bătrânul zâmbeşte şugubăţ şi se-aşterne pe

povestit:

„În primele momente, când se dădea la televizor ce se-ntâmpla prin alte locuri, oamenii n-au prea crezut c-o să vină beleaua şi la noi, da'-ntr-o zi îi văz pe primar, pe contabilul de la Consiliu şi pe alţii câţiva că umblă din casă în casă şi eu îi zic la unul „Ce-i dom-le, ori începe războiul şi vă duceţi să lămuriţi oamenii ce să facă şi cum să facă?" „Moşule, îmi răspunde ăla, dumneata râzi şi ne cam iei peste picior, da' habar n-ai ce se-ntâmplă! E zaveră mare. A apărut gripa aviară, o să vină un echipaj de la oraş, o s-adune toate găinile şi-o să le dea foc!"

„I-auzi, bre, fac eu pe miratul. Nu le-ajunge că ne-au cocoşat cu impozite şi cu toate prostiile, acuma vin să ne ia şi găinile!? Şi cine-s, mă rog, găinarii ăia? Şi voi de ce-i căutaţi pe oameni?", „Spre binele lor, îmi răspunde omul, să mai apuce să profite şi ei până vin echipajele. Adică să taie găinile şi cocoşii, să facă fripturi, să congeleze carnea ori s-o ducă neamurilor de la oraş, ca să fie pierderea mai mică!"

Moşul se opreşte o clipă, ca şi cum ar vrea să vadă reacţia studentului, după care reia:

„Oamenii cumsecade ăştia de la Primărie. Omenoşi. Că puteau să nu ne spună nimic şi să ne trezim cu găinarii peste noi..."

„Şi pe urmă?" e nerăbdător să afle junele ziarist.

„Pe urmă, ce să-ţi mai spun, a fost ceva ca-n filme..."

„Cum aşa?"

„Vreo trei-patru zile nu s-a mai văzut cerul de fum. Din toate curţile se ridicau vălătuci. Cred că nu era curte în care să nu sfârâie un grătar ori să nu fiarbă un ceaun mare, pus pe pirostrii. Pe grătar se perpeleau copanele şi pieptii de găini şi cocoşi şi-n ceaune şi cazane fierbeau alelalte părţi: capetele, gâturile, aripile, spinările. Şi dacă tot făceau fripturi nu se putea să nu se şi bea, că friptura fără un pahar de vin ori de bere n-are nici un gust. A scos care de pe unde avea butoiaşele cu ţuici şi cu vinuri şi s-au pus cu toţii pe chermeză. Care n-avea de băut prin beci dădea fuga la magazin şi cumpăra bere. Eu zic că patronul de-acolo n-a vândut într-un an întreg cât au vândut în zilele alea!"

„Era frumos, dacă filma cineva atunci!", gândi cu voce tare viitorul student.

„Da' crezi că n-a filmat? A filmat. Au filmat mulţi, că unii şi-au chemat la petrecere şi rudele de la oraş. Şi alea au filmat, care cu aparate de filmat. care cu tabletele, care cu telefoanele mobile, cum a avut fiecare..."

„Filmele şi fotografiile alea ar trebui păstrate pentru o istorie a satului!" îşi dădu cu părerea studentul. Şi pe urmă ce-a mai fost?", mai întrebă el.

„Ce să fie? Neamurile de la oraş şi-au încărcat port-bagajele maşinilor cu găini şi s-au dus care-ncotro. Peste patru zile au apărut şi băieţii ăia despre care satul fusese prevenit de către primar. Au început să umble din gospodărie în gospodărie să strângă păsăretul. Tot primarul a fost omul care le-a dat un om să-i însoţească pe la case, da' nu la întâmplare, ci după o listă, că el ştia cine are găini şi cine nu. Şi tot umblând ei din casă în casă s-au oprit o ţâră să stea şi cu mine de vorbă, chit că la mine în bătătură nu s-a mai văzut găină sau raţă sau curcă, gâscă, bibilică ori altă orătanie de ani şi ani de zile. Da' ei voiau să mă tragă de limbă ce şi cum, de parcă nu le-ar fi ajuns câte aflaseră de la primărie. Io m-am uitat la ei şi nu m-am putut ţine: „Mă băieţii moşului, povestea asta cu gripa de care ziceţi voi mi se pare cam cusută cu aţă albă şi mie nu prea-mi miroase a bine. La noi în sat lumea creşte păsări de când e lumea şi n-a murit nimeni de la carnea lor!" „Bre moşule, s-a stropşit unu din ei la mine, nu mai sunt vremurile alea! Gripa aviară e ceva mai nou, o boală apărută mai de curând şi mata nu înţelegi asta!", „E-te-te, dom-le, i-am zis şi eu, da' mătăluţă mă crezi mai prost! Adicătelea eu nu pricep mersul lumii, nu? Şi te-ntreb şi eu acu, aşa moş cum sunt, mâine-poimâine nu-ncepeţi să strângeţi şi vrăbiile, că şi astea mănâncă la un loc cu găinile şi se pot contamina şi ele cu gripă? Ori poate c-o să adunaţi şi mierlele şi piţigoii şi porumbeii, că, de!, se-amestecă de multe ori cu orătăniile din ograda omului!?"

Ăia s-au uitat chiorâş la mine şi numa' ce l-am auzit pe unu că-i spune altuia cu care era: "Hai dom-le să mergem, că n-o scoatem la capăt cu moşu ăsta!" Şi-au plecat găinarii pe la alte case. Prea multe păsări n-au mai strâns ei, că-ţi spusei ce-a fost mai înainte. Ei, nepoate, găinile pe care le-au mai găsit le-au dus pe prundu gârlei şi le-au dat foc, de-au împuţit tot satul cu miros de carne arsă. După

vreo două zile găinarii şi-au luat tot calabalâcul şi-au întins-o. Erau siguri că-n tot satul n-a mai rămas picior de găină. Cine i-o fi trimis o fi fost mulţumit că slugile lui ş-au făcut treaba”.

„Aşa s-a terminat cu campania gripei aviare?” mai vru să ştie tânărul ce visa să ajungă un mare ziarist.

„Nu, nu chiar aşa, zâmbi nenea Dumitru State. Stai să vezi. Ai lui Gogu Cheşca, pe care – ştii şi mătăluţă, care avuseseră cele mai frumoase găini şi cei mai straşnici cocoşi, de parcă ar fi fost din poveste, ce s-au gândit ei?

Ca să scape măcar o pereche, o găină şi-un cocoş de la urgie nu era chip să găsească ascunzătoare la ei în curte, că ăia erau în stare să caute până şi în beci şi în grajdul vacilor. Şi-au luat găina şi cocoşul şi le-au pitit la Bica sărăntoaca satului, baba aia care trăieşte doar din mila satului. Şi-au zis că acolo n-or să se ducă ei, că nu bănuiesc nimic. Şi chiar aşa s-a întâmplat. Ba, mai mult, de teamă să nu fie daţi de gol, i-au legat cocoşului ciocul, să nu cumva să-l apuce cântatul tocma’ când găinarii ăia umblau după orătănii să le-adune şi să le dea foc la marginea satului. După ce-a trecut zavera şi-au luat găina şi cocoşul înapoi. Ba, pe deasupra şi coşul cu ouă pe care-l duseseră tot la amărâta aia. Pasămite aveau şi ei un plan: să nu lase să piară sămânţa pintenogului şi să pună ouăle sub găină ca să le clocească, să scoată pui dolofani, cum n-ar fi scos nici o clocitoare din alea electrice, de care au alţii prin alte sate…”

„Cu alte cuvinte, punctă tânărul, le-aţi făcut figura şi v-aţi sustras de la exterminarea găinilor…”

„Partea frumoasă, continua moşul, e alta. Abia i-au desfăcut cocoşului ciocul din strânsoare, că orătania o dată s-a umflat în pene, a tras aer în piept şi-a-nceput să cânte de se auzea în tot satul. Eu zic că dihania a simţit c-a scăpat şi că de-acuma e singurul care a scăpat viu, atât în bătătura stăpânilor lui cât şi pe toată uliţa, dacă nu cumva şi mai departe. Nu-ţi mai spusei că şi satul tot a răsuflat uşurat şi oamenii au început să-l roage pe Gogu Cheşca să le dea şi lor doi-trei puişori după ce găina, căzută cloşcă, îi va scoate din ouă…”

„Un sfârşit cât se poate de fericit”, zise tânărul.

Nenea Dumitru State îl privi cu înţelegere, şi cu o anume şiretenie în ochi, după care adăugă: „Eu am trecut prin multe şi am cunoscut multe la viaţa mea. Nu mă mai miră nimic, da’ totuşi am o bănuială...”

„Care?”

„Păi ce crezi nepoate, că-ntâmplător după vreo săptămână şi ceva la magazinele de la noi din sat au apărut pungi cu păsări congelate? Aduse din America ori din Uniunea Europeană, habar n-am de unde. Mari şi frumoase, n-am ce zice, că am cumpărat şi eu o pungă de-alea, da’ la gust nu se compară cu găinile noastre neam!”

„Şi care ar fi bănuiala matale?”

„N-ai înţeles? Trebuia să fi înţeles, că te ştiu băiat deştept. O să-ţi desluşesc toată tărăşenia. Zarva asta cu gripa aviară nu s-a făcut la întâmplare. Cineva acolo sus, unde se-nvârt toate treburile s-a-nţeles cu nişte importatori să aducă găini din altă parte şi să le vândă la noi, chipurile găini sănătoase, fără gripă aviară...”

„Diabolică mişcare! Carevasăzică s-au gândit să golească piaţa şi să facă vânzare!”, trase concluzia viitorul ziarist.

„Ei, văzuşi c-ai priceput?” mai zise bătrânul în vreme ce-şi înclină capul în semn de salut faţă de cineva care tocmai trecea pe drum şi-i dădea bineţe...

16 martie 2016

George V. PRECUP (ROMÂNIA)

Death, the end of life. Man is born, he lives, and he dies. These are the facts for all of us. What differs is what we do while we live. What we experience, discover, create, what we feel. Love dominates all feelings and the woman dominates love. As a man ages, his mind races through a myriad of memories. Some pleasant, and some not. The happy man dwells on the first. The love of a good woman, her laughter, her taste, her warmth, and the way her form breaks the light. These are what a man cherishes throughout his life. But as we say the mind is willing but the body is not. Age may shrivel and dry our bodies but not our capacity to remember the women of our lives and what they have seared in our minds. George V. Precup has buried his treasure in his words and it is left for us to find. A poetic map has been laid out for us to follow. As eager treasure hunters, we read his works hoping to uncover the wisdom with which we have been blessed. My journey through his lines has proven very worth that message. The reader has been gently shaken as a mother awakens her child to the fact that God gives only a limited time to walk the hallowed halls of this life. Drink in all life has to offer. Drink long and deep for it will not last forever. Experience the love of a woman and realize what you have been given at that moment and forever in your heart and mind. For these are the final thoughts of a dying man. To this end, George V. Precup is a master.

David Paul Vnuck

Moartea, sfârșitul vieții. Omul se naște, trăiește și moare. Este un lucru știut de noi toți. Diferența vine de la ceea ce reușim să facem în timpul vieții, de la ceea ce trăim, descoperim, creăm sau simțim. Dragostea este cea care stăpânește toate sentimentele, iar femeia este cea care stăpânește dragostea. Pe măsură ce omul îmbătrânește, mintea lui aleargă prin milioane de amintiri. Unele mai plăcute, altele mai puțin plăcute. Se consideră a fi fericit, preferându-le pe primele, cel care se oprește la iubirea unei femei, la râsul ei, la bunul ei gust, la căldura și silueta ei proiectată în lumină. Este ceea ce omul va îndrăgi toată viața. Este la fel de adevărat că mintea vrea, dar corpul nu mai poate. Vârsta zbârcește și ne usucă trupurile, dar nu reușește să ne facă să uităm femeile din viața noastră sau înflăcărarea pe care am trăit-o cândva pentru ele. George V.Precup și-a îngropat comoara în cuvinte, iar nouă ne revine sarcina de a o găsi. O hartă poetică se desfășoară chiar acum în fața noastră, noi trebuind să-i urmăm drumurile. Asemenea căutătorilor de comori înverșunați, îi citim poeziile cu speranța că vom descoperi înțelepciunea cu care am fost binecuvântați. Iar călătoria mea prin versurile lui m-a ridicat la înălțimea mesajului lui. Cititorul este scuturat cu blândețe, precum o mamă își trezește copilul la o realitate care spune că Dumnezeu îi dă doar un anumit timp ca să meargă pe căile sfinte ale acestei vieți. Beți din tot ceea ce vă oferă viața! Gustați din ea cu nesaț pentru că nu va dura o veșnicie! Trăiți iubirea unei femei și înțelegeți ce vi s-a dat în acel moment și pentru totdeauna pentru inima și mintea voastră! Căci acestea sunt ultimile gânduri ale omului ce stă să moară. Din acest punct de vedere George V. Precup este un adevărat maestru.

David Paul Vnuck

(Traducere în limba română de **Muguraș Maria Petrescu**)

Aferim

Bem cu mâinile, cu buricele degetelor,
cu buzele, cu dinții,
bem cu hainele ofilite ale inimii,
bem cu oasele până tulburăm mișcarea.
Aici sfinții n'au loc,
șoimii lor de hârtie n'au adăpost

Ferească Dumnezeu să se termine băutura
că'L vom bea pe El.

Bem să uităm de vise, neștiind că visul suntem.
Bem până banii se topesc și locul lor luminos
devine întunecat,
bem viața și devenim lăcrimoși,
de ne'ngheață lacrima ca la eschimoși.
Rana cui suntem, dar timpul?
Ne îmbătrânește mâna de'atâta urcat.

Bem ca leul urmărit de antilope,
bem cu sughițuri.
Sângele cui îl bem?

Sărut i'am așternut la pisioarele femeii
și sufletul mi'a băut, dar nu vine.
Crud am început, crud voi sfârși.
Și'n băutură cineva taie capul speranței
și'l pune pe o tavă.

Bem și rodim, omul și vinul.

Cum nodurile'n plasă suntem legați
Dacă ne'ar măsura cineva cu'n aparat năzdrăvan,
s'ar topi.

În noi e adevărul, anii putere,
dealuri coapte de vântul solar,
Membrane, fotoni, mitocondrii de veghe.
Gingășia și dezlegarea limbilor – Babelul.
Imaginea unei luni ce nu seamănă cu noua lună.

Duhul vinului și duhul strămoșilor.

Stăm de vorbă cu zeii în norii de fum ai iluziei.

Bem lipiți de masă până prindem rădăcini
în pământul ce ne tot naște.
Bem cu spume la tâmple, bem cu nemernicie,
bem cu scântei.
Am uitat de măsură, noi suntem măsura
de tandrețe, zugrăvind țări ireale.

Tăiem cu cuțitul memoria, femeia'i acolo.

Bem pânî noaptea prinde coajă
iar zorii pun pe noi albă cămașă,
da'i bem și pe ei cu cămașa scrobită,
de rămânem săraci.

Am uitat disperarea la colț,
suntem una cu ea și cârciuma nu se înalță la cer
Dacă am putea, am trage cu săgețile în el.

Praf și pulbere.
Praf și pulbere.

Ochii îngerilor îmbătrânesc. Ochii iubitei, nu.

Bem cu împrumut, bem cu noduri în gât,
bem cu spaima că'i gata.
Ținem paharul cu grijă, cum ținem un ou,
el e nou născutul,
prin aburii lui se'arată lumea.

De sus până jos suntem fântână.
De jos până sus urcă moartea în noi.
Încă nu. Încă nu.

Răzvrătește'te când nu te poți răzvrăti.

Dar orice e bun, mai bun nu se face
și odată își ia zborul.
Vinul pocnește în încheieturi și sfârșește.
De'acum întâmplă'se orice.
Suntem mai goi ca împăratul din poveste.

Iar din spatele nemărturisit al durerii se'aude un șuier.
Ne fuge de sub picioare pământul,
simțim stomacul ca pe o broască țestoasă
și se cască'n țărână o groapă unde vom intra amândoi.
Vinul și omul.

Și nimeni nu ne va pune la creștet ceva,
o floare, un cui, un cuvânt din care auzim infinitul.
Un pahar...

Iar ea, îndoaie timpul nostru și'l aruncă la coș.

Un popor de poeți șoptește în noi,
suntem bătaia de joc a cetății, dar lustruim poezia.
Blândețea nu uită și nu ne mai leagănă.

Aleluia!
Aleluia!

Aferim

We drink with our hands, with our finger tips,
with our lips, with our teeth,
we drink with the withered clothes of our heart,
we drink with our bones till we come to whirlwind immobility.
Here saints have no space,
their paper hawks have no shelter

God forbid that we get short of drink
We'll drink Him.

We drink in order to forget about dreams, not knowing that the dream is us.
We drink till money vanishes and its bright place becomes dark,
we drink the life and become full of tears,
our tear freezes as it does in Eskimo peoples' case.
Whose wound are we, how about the time?
Our hand grows old of so much climbing.

We drink like a lion which is chased by antelopes,
we drink with hiccoughs.
Whose blood do we drink?

I laid down a kiss at the woman's feet
and she had drunk my soul, but she does not come back.
Cruel I started, cruel I'll end.
And in the drink somebody cuts the head of the hope
Putting it on a tray.
We drink and yield fruits, the man and the wine.

We are bound like knots in a net
And if somebody measured us with a mischievous device
he would melt.

In us there's the truth, the power years,
hills that are ripe by the solar wind,
Membranes, photons, wide awake mitochondria.
The tenderness and the untying of languages – the Babel.
The image of a moon having nothing to do with the new moon.

The spirit of the wine and the spirit of ancestors.

We have a chat with the gods in the smoky clouds of the illusion.

We drink stuck to the table till we get a foothold
in this land that keeps giving birth to us.
We drink with foams around our templates, we drink with wretchedness,
we drink with sparks.
We have forgotten about measure, we are the measure
of tenderness, depicting unreal countries.

We cut with our knife the memory, the woman is there.

We drink till the night will master in darkness
while the dawns will lay on us their white shirt,
we drink them too, as well as our conceited shirt,
and remain poor.

We forgot the despair in the corner of the room,
we are all alike with it, but the drinking house does not rise up to the sky
If we could, we would launch arrows at him.

Dust and powder.
Dust and powder.
Angels' eyes grow old. My sweetheart's eyes don't.

We drink on tick, we drink with knots in our throat,
we drink with the fear that there's nothing left.
We hold the glass carefully, as if we were holding an egg,
which is our first born,
the whole world shows itself through its haze.

From head to toes we are a well.
From toes to head death climbs up in us.
Not yet. Not yet.

Revolt whenever you cannot revolt.

But whatever is good cannot become better
all of a sudden flying away.
The wine splashes all over coming to its end.
From now on come what may.
We are even more empty than the emperor in the fairy tale.

And behind the untold pain one can hear a whistle.

We lose our foothold,
we feel our stomach like a tortoise
and a pit opens in the ground in there the two of us we'll go.
The wine and the man.

And nobody will lay anything at our head,
A flower, a nail, a word out of which we can hear the infinite.
A glass…

And she bents our time throwing it to the dust bin.

A whole bunch of poets whispers in us,
we are the mockery of the city, but we polish the poetry.
Tenderness forgets us not rocking us anymore.

Hallelujah!
Hallelujah!

(Translation into English by Muguraș Maria Petrescu and David Paul Vnuck)

Valeriu PRICINĂ
(ROMÂNIA)

Artă și meserie în "Salonul refuzaților*"

Miron Manega este o surpriză pentru mine. Îl cunosc de mai multă vreme, dar n-am pătruns până în zilele acestea în adâncimea frontului poeziei sale.

Miron Manega îmi confirmă încă odată teza potrivit căreia nu există scriitori, ci texte, că ierarhii-le denunță subiectivitati, nu judecăți riguroase, criteriale, de valoare. De unde vine surpriza? Din texte, firește, a căror cetire cu vârful ascuțit al acului îmi extrage din contingent poetul, poetul tulburător, meseriaș, mai presus net de omul cunoscut până acum.

Manega știe (!) – se vede clar în texte – că poezia este un întâi stătător instrument al cunoaște-rii, al înțelegerii în sensul cel mai larg, că fără "poinois" (a face, a produce, a acționă- cum îl "tra-duceau" grecii cei vechi) nimic din ceea ce știm și putem astăzi n-ar fi existat.

Pentru Aristotel "poietike" însemna știință, artă, dar și poetică în sensul ei propriu și , astfel , "episteme" – sistema organizată a cunoștințelor, se fonda pe "practike" (praxis), pe "POETIKE" (poietike techne) și pe "theoretike (theoria).

Subliniez aceste lucruri întâi pentru a lumina o notă de temei a poeziei lui Manega și, apoi, pentru a-mi susține ideea că poetul poate fi adăugat liniei reprezentate de mult distinsul între creatorii români Romulus Vulpescu, care și-a promovat lucrarea vie-ții sub sigla "Arte și meserie". Linia aceasta – pornită de la emblematica zicere "eu voi da sama de ale mele câte scriu", trasată apăsat de truda titanică, pe text, a lui Eminescu și onorată de cei mai geniali –"meseriasi" - creatori români, conferă celui stăpânit de condei, inclusiv celui recenzat de noi, un statut de apartenență la continuitatea de pisc a scrisului românesc, din toate etapele și din toate vremurile. Nefiind, deopotrivă, "artă și meserie" creația, din orice domeniu, nu poate fi nimic. Lecturând crâncen, fără vreo stare de favoare, fără amicale concesii, textele din volumul **"Salonul refuzaților"**- (Junimea, Iași, 2008), înainte de a cita câte ceva, simt nevoia să mai adaug faptul că, după opinia mea, decelarea unor ecouri și corezonanțe din poeți clasici sau contemporani nu este o slăbiciune, o notă de reducțiune pentru un scriitor, ci, în situația în care acesta nu se dovedește a fi un simplu imitator de stil (stiluri), un simplu "inginer textual", sedus de "materialul" oferit de alții, ecourile și corezonanțele sunt acreditări ale nivelului valoric. Deci a afirma că în substanța poeziei sale Miron Manega a lăsat să se strecoare, vizibil, unde și miresme din Villon, Tudor George, Augustin Doinaș, Sorescu, Păunescu, ș.a. așezați de făptuirile lor pe același etaj de "artă și meserie", este și o datorie, dar și un drept al poetului de a se "alinia", cum spuneam, unui anume front… Notez o probă de măiestrie poetică: "n-am participat la frumusețea Lumii/ decât cu primul scâncet"("Despodobit, cu buzele sfarâmate") . Subliniez o probă de tragic bine temperat: "adună-mi ,mamă, umbra cu lopata/ și vars-o în grădină, printere crini / să nu te vadă cerul când te-nchini / la umbra unui vis zdrobit cu roata" ("Adună-mi, mamă, umbra") .

Reținem, cu acest prilej, o condiție de identitate a creației lui Manega: tragicul ca substrat al sensibilității sale exprimate.

Notez, mai departe, o probă de viziune, printre multe altele: "încet, încet, te vei desfrunzi / până când / sufletul tău / va rămâne o spada"; sau "alunecoasă, panta/ și grea/ cuvintele- pietrele/ depărtate și line/ căci nu eu duc crucea – ea/ mă duce

pe mine“ (“Golgota”); sau, din poema “Cadril” : “Nu pot rămâne, am pierdut pariul/ îl voi plăti regește, elegant/ vezi, scapără zăpada și pustiul/ se strâmbă, mamă, Sfinxul la neant”. Folosim și prilejul oferit de acest din urmă citat pentru a spune că spectacolul liric propus de Miron Manega în acest volum se deduce, compozit, din poezia spectacol a Lumii și că de pe această scenă personală nu lipsesc eroii marilor teme și mitologii – printre ei Narcis, Mielul Sfânt, Caron, Oedip, Sfinxul… Sfinxul, numit sau doar presupus, creionat mai mereu în subtext, este un tovarăș de cale lirică al lui Manega, un martor, un spectator implicat al scriiturii sale.

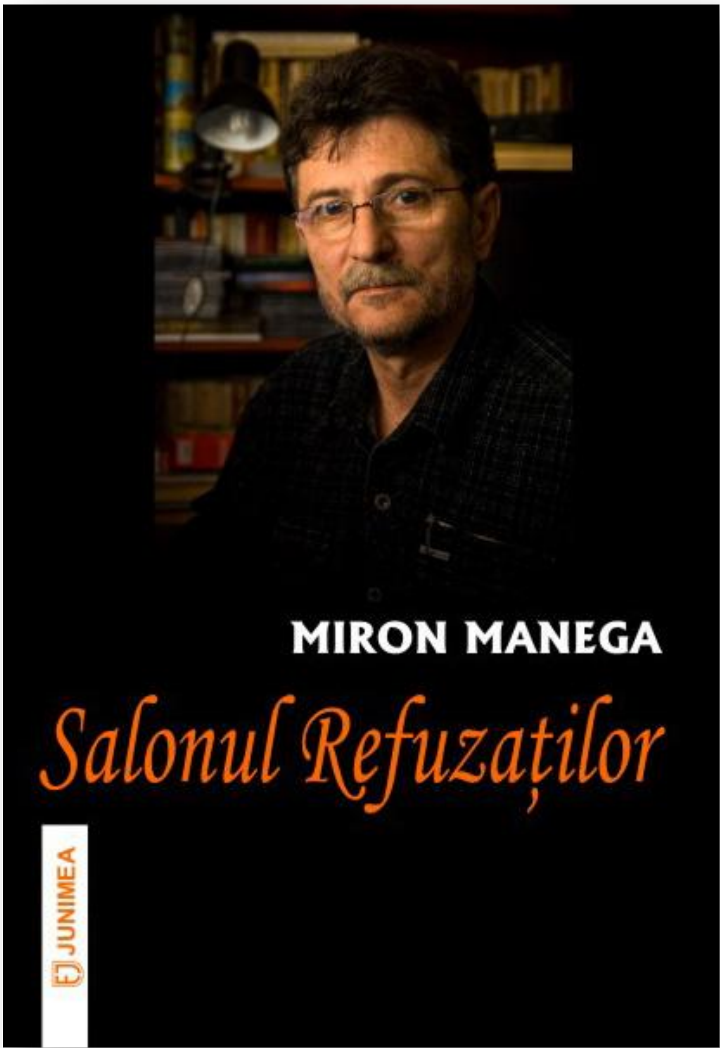
Impresia de poezie trăită ca experiență de viață-așezarea în text fiind o imperioasă și , așa cum spuneam, tragic asumată datorie, de existența luată în serios nu atât prin făptuirea consumată sub talpa grea a timpului, cât prin ceea ce nu se poate consuma, arde și mistui, iată repere care cred că pot susține tot ceea ce am afirmat succint, până aici, despre Miron Manega și despre poetica (!) sa.

Închei tot citând, ca o invitație la lectură, de fapt la cunoaștere: “lasă-te desfrunzit dacă vrei să exiști/ atâta cât poate frumusețea ta să îndure/ lasă-te sfâșiat, jefuit/ de privirile celor pe care-i iubești / crude și firave că nisipul clepsidrei“ (“Pâlpâind”); și ”petalele trandafirului se vor închide ca un clește/ peste degetele întinse spre profanare” (“Spre o nouă pierzare”) – iată, o mai diafană și mai tandru sângeroasă cruzime nici că se poate…

Ce am să-i reproșez i-o voi spune doar poetului, ca între complici, între patru ochi.

---

*“Salonul refuzaților”/ Miron Manega, Ed. Junimea, Iași, 2008

Cai QUIJIAO
(CHINA)

Lirică chineză contemporană

RUGĂCIUNE
Mă rog de vânt
În arşiţa verii s-adie,
Mă rog de ploaie
În iarnă să nu cadă prea multă,
Mă rog de flori
Să-şi păstreze culorile neîntinate,
Mă rog de iubire
Să nu se lase niciodată batjocorită,
Pentru omul căzut în furtună
Mă rog de ajutor,
Iar când e trist
Cu omenie să-l înconjurăm
Aducându-i cel puţin alinare;
Să nu-l privim cu ochi reci
Şi sprâncene săltate-n dispreţ.

Mă rog de înţelepciune
Să curgă mereu,
În fiecare zi, ca izvorul
Învingând orice zăgazuri.
Mă rog de Poezie
Să izbucnească din pieptul fiecăruia –
Şi nicicând să nu mai fie impuse şabloane
Ori diapazon unic pentru toate tonurile.
Mă rog să vină o zi
Când nimeni nu va mai trebui
Să rostească
Aidoma mie
Această rugăciune.

BARCA
Două pânze albe coborâte
Pe oglinda aurie-a mării
Sunt ca două buze însetate
Lipite strâns de pieptul mişcător
Sub ele, razele de soare,
Deasupra briza tandră şi tăcută
Cred că aceasta e iubirea bărcii
Faţă de mare –
Şi slăvirea de împrejurimi
A acestei mari iubiri.

VALUL
Mişcare ce nu ştie contenirea,
Supremă respiraţie-a naturii –
Totul se datorează ţie,
O, valule!
Fără tine totu-i monoton,
Drumul mării, plat de plictiseală –
Eşti cel mai bun prieten al navigatorului,
O, valule!
Tu ocroteşti corăbiile
Luminând prora şi pânzele cu albul crestei tale,
Surâzând îi însoţeşti pe marinari
Pe toate oceanele lumii.
Respiraţia ta-i mai parfumată
Decât parfumul trandafirilor,
Când, ca oglinda, raze răspândeşti,
Iar nori dansează-n straie colorate.

Dar, vai, de ce, atunci când bat furtuni,
Inima ta-i atât de agitată?
Ridicând munţi de ape, creste sure,
Cum nu s-a mai văzut vreodată?
Oare nu pentru că urăşti dezastrul?
Forţa brutală ce vrea să te lovească? –
O, inima mea curajoasă şi liberă,
Cine-ndrăzneşte să te asuprească?
Nu pot nici eu să sufăr violenţa
Şi răului supus nu vreau nu vreau nicicând –
Atât de mult râvnesc să fiu ca tine,
O, valule!

PERLA
Rană a scoicii!
Tu, obiect străin
Pătruns în corpul moale
Ce te-nfaşă
În tandra secreţie
A glandei sale,
Lună de lună,
An după an,
Făcându-te rotundă şi lucioasă:
Cristal al durerii,
Lacrimă a mării –
Atât de preţuită de om!
Te simt cu gustul sărat al mării,
Cu plânsul trist al soarelui,
Cu plânsul trist al lunii,
Cu plânsul trist al stelelor,
Cu plânsul trist al norilor…

PĂSĂRI MIGRATOARE
Un cârd de păsări migratoare
Trec cârâind pe cerul fără nori,
În cutarea altei veri, pierdute,
Spre miază-zi vâslind cu spor,
Păduri şi mări rămân în urma lor.
În alte dăţi, întregul cârd
Zbura-napoi, spre miază-noapte,
Aceeaşi vară caldă căutând –
O transhumanţă care n-are moarte.
Azi bântuie vântoase cu nisipuri,
S-a răcit apa până şi-n havuzuri –
Iar ele lopătează-n unghi înaltul,
Un aer mult mai liber să respire.
Şi sud şi nord, pe-a patriei întinderi,
Şi anotimpuri, patru, încap toate
Pe-al nostru plai –
Că păsările, astfel, n-au nevoie
Să plece în străinătate.

RUGĂ
O, iubire,
Dă-mi curajul tău,
Dă-mi hotărârea ta de-a îndrăzni
Să mă lepăd de tot,
Dă-mi judecata ta dreaptă
De-a răbda pentru tine
Necazurile şi suferinţele.
O, libertate,
Dă-mi încredea ta,
Dă-mi privirea dispreţuitoare
Pentru bunuri şi ranguri,
Dă-mi credinţa care produce
Bucurie din frumuseţe,
Păstrându-mi demnitatea chiar în înfrângere.
Fără dragoste,
Adevărul e singuratic şi rece;
Fără libertate,
Frumuseţea nu poate trăi
Nici măcar o clipă.

POEZIA
Mareea, o eternă chemare…
Steaua, o eternă tăcere…
Strigăt sau tăcere
Nu-ţi stau la alegere
Şi, totuşi, ce uşor e să scrii versuri
Când ele nu exprimă adevărul;
Minciuna camuflează golul –
Petalele gloriei nu sunt întotdeauna
Expresia adevărului…
Menirea poeziei
Rămâne explorarea tainei umane,
Pe care unii ar fi găsit-o, poate,
Dacă nu s-ar fi abandonat amăgirii –
Pentru că, vai,
Atât fumul, cât şi cenuşa
Sunt, amândoi, fraţi ai focului.

În româneşte de:
Lia-Maria Andreiţă
Xu Wende
Ion Andreiţă

Theodor RĂPAN
(ROMÂNIA)

File din „Sonetarul lui Theodor Răpan”

1. SONET DE ADÂNCĂ TĂCERE

„Superbi colli, e voi sacre ruine…”
(BALDASSAR CASTIGLIONE)

Ruine sacre, voi, femei, în mine
Aprins-aţi focul şi mi-aţi dat Tartarul
Să-l tot îndur, cum nesfârşit amarul
Nu-şi schimbă gustul… Rău îmi e de bine!

Pleiada Romei fulgeră-n suspine,
Pierdut-am toga, sceptrul şi barbarul
Icar poet îşi scapără amnarul:
„Mizerele relicve” sunt puţine!

Coloşi pe viaţă, lacrime şi umbre,
Veniţi de-acum, cenuşa voastră râde,
Iar noaptea creşte în singurătate!

Bastardă-i Clipa, zilele – mai sumbre,
Clepsidra-ntorc, iubirea mea e gâde,
Sfârşitu-s-au tăcerile surate?

2. SONET DE ÎNFRĂŢIRE

„Un pensier dolce è rimembrare, e godo…”
(RAFFAELLO SANZIO)

Mă-ntorc din drum aducerile-aminte,
Vorbesc tăcând cu-amară bucurie,
Mai mult nu cer! Şi altora le fie
Prea plinul plin! Vai, gura mea nu minte!

Dezleg la ochi parşivele cuvinte,
Să spună ele marea tragedie
Aşa cum fu – măcel şi Poesie,
Auguri-ţi spun, Amor – învăţ de minte!

Mă scapă-acum! La fel ca altă dată,
Plăti-voi preţul înmiit! Socoate,
Decât în laţ, mai bine-n libertate!

Că n-am răbdat şi am făcut-o lată,
Din rău în rău căzut-am, însă, poate,
Ştii tu vreun leac? Altminteri, nu-mi eşti frate!

3. SONET DE VICLENIE

„Amor, tu m'envesscasti con doi lumi…”
(RAFFAELLO SANZIO)

În plasa ta sunt prins fără de voie,
Amor ştrengar! Am viaţa zălogită
Madonei mele! Doamne, în ispită
Căzui ca omul! Totuşi, anevoie…

Şi vruta mea a fost şi-a ei, nevoie
Nu fu să-i fac propunerea trăsnită,
Am mers furiş în Ios… Jefuită
Fu numai marea! Mergem înapoie?

E dulce jugul nimfelor de-o vară,
Strânsoarea lor mi-a betejit grumazul,
Sentinţa-i una: ştreangul, poate rugul…

Dar ce n-a fost?... În vis şi musca ară,
Morfeu scornit-a şaga! Uf, necazul
E c-am aflat la vreme vicleşugul!

4. SONET DE ÎMBĂRBĂTARE

„Poi che per mia ventura a veder torno…”
(VERONICA GAMBARA)

Cum iar la voi revin cât noaptea-i mare,
Poieni aprinse, haturi par să-nvie
Şi n-am de-ales, bacante sunt o mie,
Se-adună-n gând foşnind… Le cer iertare!

Atâta farmec au, că nu-s în stare
Decât în cuşcă să le ţin! Pustie
Rămas-ai tu-n genunchi, Melanholie!
Să fugi de-aici, nu-i timp de-mbărbătare!

Veni-vei iar? Apusă-i suferinţa,
Ori glasul meu cerşeşte iar năpasta?
S-ajung bolnav în lazaret? Smintire!

Din tot ce-a fost rămasu-mi-a credinţa,
Pogoară-ţi duhul, eu, pe lumea asta,
Am scris cu sânge totul din iubire!

5. SONET DE FĂRĂ SCĂPARE

„Divino in venustá fu Rafaello…”
(PIETRO ARETINO)

Divin în toate-l cânt pe Raffaelle!
Michel Agnol mi-e martor, vorbăreaţa
Îmi face semn cu ochiul, dimineaţa
Îmi duc povara-n spate printre stele…

Căta-voi pricini iarăşi dragii mele?
Lămpaşul ei îmi luminează viaţa
Şi-n crucea nopţii, dezmierdată, hoaţa
Îmi cere-ntruna să tot urc pe schele!

Nu-s doge, ştiu, nici slugă la dârloagă,
Respir splendoarea gurii ce nu tace,
Privindu-mă, un vifor mă pătrunde!

Abia acum pricep de ce mă roagă
Un dar să-i dau, căci nimeni n-o va face:
Să fug nu vreau, să mă ascund, n-am unde!

6. SONET DE ÎNSPĂIMÂNTARE

„Papam habemus! *Presto ogn'osteria…”*
(PIETRO ARETINO)

Strigat-am lumii tare: „Vrednic este!”
Pasquin, de sus, zâmbi-va! Altădată
Lipit de frunte i-aş fi pus îndată
Acest sonet – femeilor oneste!

Să râd nu pot, căci v-aş fi dat de veste
Că-s rău de fleancă şi n-ar fi iertată
O şotie, deloc nevinovată,
Păcatul meu şi-al ei să ni-l ateste!

Veni-vor dracii-n *„danţuri şi în tumbă”,*
Momit fiind, voi pune cep la gură,
Că-i vechi păcatul, baş-catâr e altul!

Şi vorba ta, din cioară o columbă
Nu pot să fac, întrec orice măsură!
Sentinţa vieţii ne-o va da Înaltul!

7. SONET DE ALINT

„Scrivo sol per sfogar l'interna doglia…”
(VITTORIA COLONNA)

Eu scriu să uit durerea ce m-apasă,
Flămânda mea, hrănită pe alese,
Nectarul gurii altul ţi-l culese?
Nu oare eu? Dar ţie nici că-ţi pasă…

De faima ta, regina mea aleasă,
Aflat-a lumea toată, vorba ţese
Covor de sfadă, inima-ţi purcese
Pe-un drum greşit, cu vreme volburoasă…

Mi-i scuză oful, mintea mea puţină
Întrece râsul! Câtă suferinţă
Îndură carnea!… Cine o-ntărâtă?

Jelirea-i mută, soare fără tină
Nu-i chip să văd! De ai recunoştinţă,
Mă cheamă-ndat', frumoasa mea urâtă!

8. SONET DE MIRUIRE

„Qual digiuno augellin, che vede ed ode…”
(VITTORIA COLONNA)

Dar ce nu văd de-o vreme, Doamnă,-n tine?...
O pază bună şi o alinare,
Mă zbat, îndur cât ziua e de mare,
Fac tot ce pot să-ţi fie ţie bine!

Tu, draga mea, cu farmece sublime
Mă-nvârţi cu cheia fără de-ndurare,
Vei vrea să mor? Să nebunesc? Eu, care
Ţi-am fost loial? Să dorm pe mărăcine?

Deci, Mamă Sfântă, dă-mi puterea toată,
Să trec prin Scylla şi Caribda-n goană,
Ca lava ei din urmă să m-ajungă!

Fricos mai eşti, tâlharule! Pe roată
Vei fi doar tras! Aceasta nu-i prigoană!
Heruvii Clipei sufletul ţi-l ungă!

9. SONET DE ASCUNDERE

„A quale strazio la mia vita adduce…”
(VITTORIA COLONNA)

Amor mi-aduse lacrimi şi tortură…
O, inimă, du boala pe picioare!
De crăp sau nu, hai, spune, ce te doare?
Te zbaţi în chin şi-n lacrimi… Mai îndură!

Läuntrul geme… Vai, câte-o ruptură
Se-aude-n mers, dar nu cazi! Orbitoare,
'Nainte baţi, pe ploi sau pe ninsoare,
Manta nu ai, iubeşti fără măsură!

Văzut-ai arcul trimiţând săgeata?
Mortal ţintit-a laşul! Se ascunde
Şi nas nu are faţa să-şi arate…

Mai trage-o dat'… Abia acum, turbata,
Răpusă e! Şi cine ştie unde
Ascunse-i sunt ascunsele păcate?

10. SONET DE ÎNAPOIERE

„Amor, tu sai che mai non torsi il piede…”
(VITTORIA COLONNA)

Amor, să ştii că n-am râvnit la stele
Şi nici n-am vrut să am cu tine ceartă,
Eu jugul tău l-am suportat prin Artă,
Ai rupt, nebune, şirul de mărgele!

Supusul sclav, ajuns doar os şi piele,
Revolta-nghite, *Dona*-mi este fiartă,
Căci oameni răi tot vor să ne despartă…
De spus ce ai? Mă duci cu zăhărele?

Scorni-vei, ah, doar vini imaginare?
Nimic n-ai sfânt? Te bate Dumnezeul!
În voia sorţii laşi toţi căpcăunii

Să-şi facă jocul fără de-ndurare?
Nu fi haín! Tu pune caduceul,
'Napoi să-mi dea tot ce-mi furară unii!

11. SONET DE VĂMUIRE

„Ecco scesa dal ciel lieta e gioconda…”
(BERNARDO TASSO)

O, iartă-mi gura, macină întruna
Şi corbii vieţii iată-i, rupţi de foame,
Se-nvârt în cercuri… Omul făr'de poame
Îşi pleacă fruntea-n glod, slăvind furtuna!

În sânge tace leneş mătrăguna,
Eterna lună iese iar pe coame,
Averi nu am să las la clironoame,
Datornic nu-s, plătitu-ţi-am arvuna!

În plus, îţi las, cu limba ca de moarte,
Sleita mea fântână să adape
Puhoi de stele, crugul luminându-mi…

Voi merge-apoi, aşa cum scrie-n Carte,
Spre Raiul gol ce nu ne mai încape,
La vămi în cer uitând că vine rându-mi!

12. SONET DE ÎNTORS LUMEA

„Deh sgombra co' tuoi rai chiari e gelati…"
(BERNARDO TASSO)

Aleargă umbra lunii-n fapt de seară,
În strai de bal se plimbă… Mă îngână!
Pe ghizdul ei tăcerile-şi amână,
Veşmânt fiindu-i lacrima amară…

Sub limba morţii s-a ascuns o fiară,
Pândind de-o viaţă rob să-i cad în mână,
În beznă zac mai mult de-o săptămână,
Să fug nu vreau… Îndur a ei ocară!

Ascultă-mi ruga! Unde e cărarea?
Să pot ajunge anii tăi să-i număr
Şi-un crin serafic mâna mea să-ţi deie…

Cesano, stai! M-aşteaptă închisoarea,
Cu ea în gânduri, umăr lângă umăr,
Întoarce-o lume draga mea femeie!

13. SONET DE ÎNTREMARE

„Chiome d'argento fine, irte e attorte…"
(FRANCESCO BERNI)

Şi stele cad, şi cad mereu puzderii,
În volte surde, făr' a da de veste
Că-n ceruri 'nalte doar tăcerea este
Legată-n lanţuri… Nu, să nu te sperii!

Din când în când, cu foc de artilerii
Păzim, sărmani, tărâmul de poveste,
Scrumind iubirea cu smintiri celeste,
La ce folos? Trădatu-m-au străjerii…

Iar tu, lumino, vorbe-mi spui în şoaptă,
Îl uit pe A, e greu abecedarul,
Sub vraja ta iau totul de la capăt…

Vicleană eşti şi mintea mea necoaptă,
Dar într-o zi, umplându-se paharul,
Te voi fura! Priveşte, nu mai şchioapăt!

14. SONET DE NEUITARE

„Come edificio antico che la grave…"
(BERNARDO CAPPELLO)

Abia, abia mă ţin de tine, viaţă!
Şi tremur vargă – dulce-i rătăcirea…
Oricum ar fi, refuz neodihnirea,
S-ajung să ştiu de soarele îngheaţă…

Nerod cum sunt, mă scol de dimineaţă,
Mă-nham la drum, căci asta mi-este firea,
Mânat pe-ascuns de-un gând – de ce iubirea
E cutră, minte, rea şi hrăpăreaţă?

Naiv pribeag, Atlas, Heracle, iată,
Mi-au spus că nu-i o altă nebunie
Decât să plec haihui prin lumea mare…

Doar inima-i, săraca, disperată,
O cruce-mi fac şi ce va fi să fie:
Tărie dă-mi şi uită-mă, uitare!

Lei REN
(CHINA)

Poezii

S-a născut la 16 februarie 1950, în provincia Hebei, într-o familie de ţărani înstăriţi. În paralel cu preocupările tehnice (autor al mai multor brevete de invenţii, patron al unei firme de inginerie geotehnică) scrie versuri. O călătorie la Qinshan („Muntele Verde") din provincia Sichuan îl întoarce definitiv cu faţa spre poezie. În fiecare din anii 2011, 2012, 2013, 2015 publică cel puţin câte un volum de versuri. De asemenea, a tradus în chineză două romane americane: „Ochii roşii-albăstrii" şi „Arta tranzacţiei". Este membru al Uniunii Scriitorilor din China, al Uniunii Traducătorilor şi al Asociaţiei Poeţilor din China, care în anul 2014 i-a conferit „Premiul pentru contribuţie la poezia chineză". În anul 1015, revista „Prietenul Poeţilor" îi conferă titlul onorific „Poet încununat cu lauri".

Sacrificii sângeroase

(*Către Forum Boao pentru Asia, Setatle, 2014*)

De demult, omenirea…

De zece mii de ani…

Vai! Omenire,
Ce jeluire!

Toate războaiele
Sunt războaie
Ale stăpânitorilor!

Toate subjugările naţionale
Sunt cele ale stăpânitorilor!

Toate independenţele furate
Sunt cele ale stăpânitorilor!

Fie pentru a-şi întinde hotarele,
Fie pentru a-şi apăra hotarele;
Fie doctrine noi,
Fie doctrine vechi.

Oamenii de rând,
Oriunde-ar fi,
Sunt cu capetele plecate,
Cu spinările încovoiate.

Apa stătută nu curge.
Expediţiile nu încetează.

Cel puternic câştigă,
Cel slab moare –
Dinastiile se succed neîncetat.

Fără conducător
Oamenii nu umblă!
Fără navigator
Păsările nu zboară!

Civilizaţiile –
De la goliciune la frunze;
Apoi la robe;
De la robe la bikini;
Şi din nou la goliciune…

Istoria omenirii –
De la paloşe şi suliţe
La tunuri şi bombe atomice;
De la armamente reci
La cele fierbinţi;
De la războaie fierbinţi
La războaie reci.

Iar acum?
Războaie fierbinţi –
Fierbinţi ca şi înainte;
Războaie reci –
Reci ca şi înainte.

Civilizaţiile,
Pătate de sânge
Pe drumul lor;
Civilizaţii,
Pe drumul lor demagogic –
Ce fel de civilizaţii?

Marea suferinţelor nu cunoaşte marginea,
Numai căinţa te duce la mal.

Civilizaţia –
Răsuflarea prelungită
A omenirii şi a istoriei sale.

Printre tunete şi fulgere,
Lumina soarelui.

Din bronz s-au zămislit Dinguri
(Vestitele vase trepiede antice)
Din fier – tunurile.

*

Civilizaţia omenirii
Este un seif
Deschis pentru prima dată
De Washington.

De atunci,
Soarele nu mai e Apollo –
A devenit un banal
Instrument al luminii.

În cele două secole ce-au urmat
A apărut dintr-o dată
Mahatma Gandhi;
A apărut Mandela,
Gorbaciov

Cine va urma?

Comunitatea –
Un cor;
Cine va fi următorul?

*

Comoara ştiinţei –
Inepuizabilă…

Aerul poate fi transformat
În grâne,
Apa de mare
În ulei –
Trebuie doar să vrei,
Să-ţi foloseşti creierul.

De ce unii oameni
Îşi ascut totdeauna
Cuţitele,
Ţintind cu privirea
Prăjitura din farfuria
Celuilalt?

Încetaţi de-a ne mai stârni poftele
La mirosul de sânge
Al celor cinci milenii!
Vrem ca petele lui
Să lumineze ochii
Adevăratei noastre civilizaţii!

Să devenim cetăţeni al lumii,
Să făurim o civilizaţi verde!
Pentru tine!
Pentru mine!
Pentru toţi!

24 august 2014
Stratford-upon-Avon, Anglia

Fluturele liber

Nu stăpâneşte vântul,
Nici anotimpul –
Are doar zborul
Urmându-şi dorul

Visul meu urcă
Rotind în zbor –
Fluture liber,
Printre culori.

7 octombrie 2011

Treziţi-vă!

Conştiinţă,
Nu te mai cufunda în somn!
Deschide-ţi ochii tulburi!

De câteva milenii,
Lumea este împărţită
De graniţe şi minciuni.

Îndatoririle
Ne-au făcut să fim devotaţi
Cârmuitorilor.

Noi suntem carnea de tun
Din canonada războaielor;
Tot noi suntem confesiuni sfinte
În biserici.

Treziţi-vă, oameni,
Fiţi cetăţeni ai lumii,
Fiţi liberi!

7 octombrie 2011

Cuţitul, dejunul meu

Când iau cuţitul în mână,
Îi simt puterea;

Când tai pâinea,
Simt neputinţa pâinii
Şi a mea.

Cuţitul mi-e dejun,
Pâinea
Cuţitului îi e dejun –
Suport: butucul.

Vântul
Cutreieră barca;
Barca
Scutură muzica;
Ritmul ei
Taie vântul felii.

18 august 2013
pe vaporul „Prinţesa”, în Marea Baltică

Graniţa

Pielea
Este graniţa omului.

Adevărul sau neadevărul,
Graniţa sufletului.

Tu
Eşti graniţa mea.

Vântul
Este graniţa dintre parc
Şi fantezie.

Istoria,
Graniţa zilei de ieri

Ziua de mâine
Nu are graniţă.

21 iunie 2014

Ce este poezia

Ce este poezia?
Dacă lumea ar fi o femeie
Frumoasă,
Poezia este privirea ei
Maiestuoasă.

Dacă lumea ar fi o forţă
Răutăcioasă,
Poezia trebuie să fie
Sabie tăioasă.

Ce este poezia?
Poezia este gazonul de sud
Al Casei Albe;
Dinastiile se succed
Fără răsturnări.

Ce este poezia?
Domnul Chiang Ching-Kuo,
Care a preluat dictatura
Şi a transmis
Democraţia.

Întrebări către cer

Dintre exploatare şi jefuire
Care din ele
Este mai păcătoasă?

Violarea
De către un cotropitor,
În comparaţie cu violarea
Săvârşită de un concetăţean –
Care aduce mai multă satisfacţie?

3 iunie 2016

Primăvară, vino!

Pasul primăverii
Colindă tiptil
Pe cărarea troienită
Făcându-ne inima să tresară.

Iarna geroasă te-a plămădit,
Vara toridă te-a copt,
Toamna e rodul tău
Şi-al mamei;
Fără primăvară
Copacii n-ar înmuguri –
Primăvara
Este laptele ce hrăneşte
Anotimpurile şi mamele.

Toate pornesc spre tine,
Primăvară;
Tu eşti candoarea şi măreţia
Din lumea zăpezilor pure.

Pe schiuri albastre gonim, ne ciocnim,
Îmbrăcaţi în haine de puf –
Dar prindem vântul de primăvară
Şi mână-n mână
Păşim pe câmpul înverzit
Când toată firea reînvie.

Primăvară, primăvară,
Vino în braţele noastre –
Iată, le-am întins
În aşteptare.

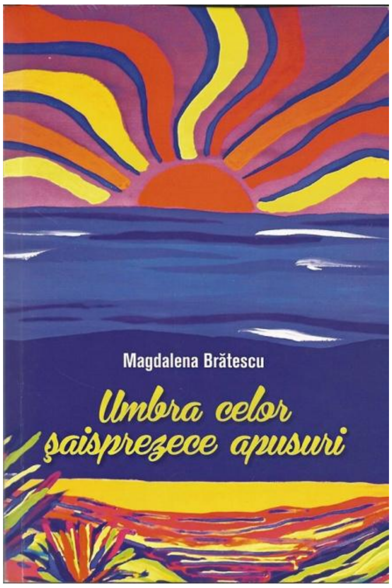
29 noiembrie 2015

În româneşte de:
Lia-Maria Andreiţă
Xu Wende
Ion Andreiţă

George ROCA
(AUSTRALIA)

Dragoste la persoana întâia

Noul roman al scriitoarei Magdalena Brătescu, al şaselea ca număr, este o confesiune masculină de înaltă tensiune lirică şi dramatică, cu implicaţii social-politice în istoria Israelului şi o minuţioasă analiză psihologică a personajelor şi faptelor, vârstelor şi sexelor. Scriitoarea are harul şi ştiinţa de a-şi însuşi, renunţând total la feminism, modul de gândire, acţiune şi deciziile unui bărbat, Boaz Swift, eroul principal al cărţii, care se autozugrăveşte pe întreg parcursul obsesivei sale idile cu Noemi Sirah.

Acţiunea cărţii poartă cititorul, începând cu momentul întâlnirii celor doi protagonişti în anii '60, pe când aveau numai zece ani, şi până la maturitatea lor avansată, timp în care sinuozităţile vieţii, răsturnări de situaţii, hotărâri pripite, sau implicarea destinului cu un anume decalaj în împlinirea dezideratelor, devin piedici insurmontabile în împlinirea visului de iubire.

Boaz este în esenţa lui tipul copilului unic, lipsit de căldură părintească, ulterior devenit un bărbat puternic, dar în continuare ahtiat de afecţiune declarativă şi demonstrată concret prin dovezi permanente. Neprimind calitativ şi cantitativ o iubire conformă cu pretenţiile lui, el reacţionează şovăielnic, egoist şi dominator.

Din galeria personajelor misterioase imaginate de autoare, un rol important îl joacă ofiţerul englez Tom Swift, tatăl lui Boaz, cu o biografie incitantă şi secretă, ghicită printre rânduri şi dezvăluită treptat, dar păstrând o marjă ceţoasă. La fel, Noemi, frumoasă femeie fatală, fiica agentului sub acoperire, Simon Sirah, infiltrat într-o închisoare din Nice, sau fermecătorul londonez Collin Courteline având legături cu personalităţi la nivelul cel mai înalt în Anglia şi Egipt.

Desfăşurarea evenimentelor poartă lectorul din Tel Aviv-ul plin de viaţă, la Londra conservatoare şi într-un pitoresc orăşel din apropierea capitalei britanice, dar şi în kibutzul Mashabei Sade din Negev, precum şi în alte oraşe israeliene ca Eilat şi Nazareth.

„Umbra celor şaisprezece apusuri" este un roman dominat de analiza fenomenului numit dragoste, ca menţinere obsesivă a interesului pentru alegerile inimii şi împlinire a vieţii printr-o iubire dătătoare de sensuri.

Cu o acţiune palpitantă, plasată pe fundalul istoriei Israelului, prin fina investigaţie a sufletului omenesc, printr-o aleasă şi intelectuală limbă românească, prin profunzimea descrierilor frământărilor personajelor, cartea Magdalenei Brătescu poate fi cu siguranţă considerată un volum de referinţă pentru literatura română şi universală.

Sydney, Australia

Lia RUSE
(CANADA)

SĂRBĂTOAREA TA
Fug, în evantai, raze de uimire,
Sărbătoarea ta stă să se aprindă!
Zilele lucesc peste o vestire
Nostalgia-i privită-n oglindă...
Vremea curge ca un râu de miere,
Este rumen, soarele, ca o pâine,
Fluturii, vibrând, răsucesc tăcere,
Florile, iar, strigă: mâine,…mâine…
Blând, ochiul radiografiază…
Cine-a numit -dor- inima-n extaz
Absenţa ta-n privire defilează,
Picuri mici de rouă rămân pe obraz.
Şi-n epoca aceasta grbită
Deasupra tuturor sentimentelor
E ca o frământare tacită
Repetata rouă între ochi şi dor…

VISE LA MARGINI DE APE
E seară! Un vaier îi scaldă trupul plăpând…
Ciudate privelişti ies iar, din luciul mării!
Muzică stinsă,.. un fior pe vis şi pe gând.
O, cine mă strigă din culmea înserării?
Şi simt ca o zbatere uşoară pe pleoape.
Dar, eu nu înţeleg şi stau neştiutoare…
Prea multe cuvinte trec aiurând pe ape.
Lumina-a-nnoptat spirale-ntrebătoare.
În odihna-aceasta cu aripile-ntinse
Dulceaţa degetelor strâns îmbrăţişate
Peste seara, lină, pietruită cu vise,
Trece prin flama felinarelor nemişcate…
Sărutările târzii ne-aduc fericire,
Ne primenesc -pe-amândoi- apele nopţii,
Până-n închipuirea clipei-nemurire.
Se-mpletesc complicatele semne-ale sorţii!
………..
Dar, când ceasul bate clipa , ceva răsună
În suflet de dor, un vis, o doină, o primăvară,
În care iubirea -de-atunci- ne-aduce împreună
(Ca-ntr-un film) în amintirea dulce-amară….

VRAJĂ ŞI VIS
Da, îmi amintesc! Învăţasem dorul.
Şedeam în noapte consternată
Ca o statuie şi,.. amorul
Despica visu-n clipa-nsingurată.
Iubirea mea fusese-un paradis
O vreme limpede, strălucitoare,
Fostul meu dor era tăcut,
Şi,.. sufletul numai mirare.
Da, îmi amintesc! Trăiam mereu un vis
Când viu era prezentul… Era doar fericire
(Lumina ei cu raze dulci
Ce-atinge nemurire)…
………..
Mai poţi să-mi dai acelaşi dor?
Şi-acelaşi crez mai pot să-l am?
Să salte inimile-n zbor
Şi să visez precum visam?!

RONDELUL LUNII AUGUST
Vis şi aur în cascadă,
Clipele-s filozofale.
August pare o şaradă!
Lumini dulci pe vremea moale…

Fructe se coc în livadă,
Paşii brizei trec agale,
Vis şi aur în cascadă,
Clipele-s filozofale.

Printre gânduri trec grămadă
Întâmplări ce fac escale…
Iubim ca-n vechi rituale,
Minunilor cădem pradă!
………..
Vis şi aur în cascadă…

destineliterare@gmail.com

SONETUL DORINŢEI

E o vară-n ton cu iubirea noastră…
Din când în când, o briză mai vorbeşte
Prin nopţile cu fruntea lor albastră
Ce noi le adunăm…Dorinţa creşte!...

În vechiul ceas ard clipe neştiute…
Ce ştie el că vise-ncep să cânte,
Că-s prinse-n dorul lumii sau pierdute
Când ramurile dragostei sunt frânte!?

Din ochii-mi negri furi raze arzânde,
Din suflet prinzi gânduri neprefăcute,
Iar pleoapele-mi primesc atingeri blânde…

Tresar emoţiile nevăzute!
O, sar bătăi de inimă crescânde
Pe gesturi ne-ncepute,.. pricepute…

RONDELUL CUVÂNTULUI

Cuvântul e nascut în lumină,
Cu dor, etalându-si candoare.
E rege în orice stare senină
Trecând prin atâtea coridoare…

Râde sau… plânge în clipa divină
Cuprins de nelinişti rotitoare!
Cuvântul e născut în lumină,
Cu dor, etalându-şi candoare…

O,..de-ndoială viaţa e plină!
Sunete-agăţate-n cheotoare
Visează-n rădăcini de soare…
Chiar cu chipul livid el alină.

Cuvântul e născut în lumină…

BRUMĂ DE RUGINĂ

O maramă de tei din căderi de rugini…
Vechi scrisori de iubire pe-o bancă de lemn!
Prin tăceri clipele-adună spuma din crini,
Ochii-nfloresc şi tresar la al crucii semn…
Vin lumini abătând alte vremuri prin gând,
Un băiat liniştit trece mâna prin păr,
Prinde timp sfâşiat dintr-un flaut cântând,
Din clipă, buzele-i muşcă ca dintr-un măr,
Soarele-n amiază visează sângerând
Şi pe banca ce stau eu alerg spre trecut…
Mă ninge arama!..Umbrele, tot, crescând,
Roata mea,-n scocul lumii, o-nvârtesc ştiut!
O legănare-nceată, un fandango-vânt…
Iar cade-n linişte bruma de rugină,
Parc-aş pluti,-n aer, departe de pământ
Într-o poezie cu iz de sulfină…
Mai lasă-mi o clipă de dulce plăcere,
Vreme, să beau un strop de nemurire, zău,
În imensa risipire de tăcere !
……………………………………………
O,.. simt pleoapele căzând peste chipul tău

Melania RUSU-CARAGIOIU
(CANADA)

Note și gânduri despre poemele *De dragoste și de moarte* ale Liviei Nemțeanu Chiriacescu

Niciodată nu mi-aș fi putut închipui că pot fi îngemănate dragostea și moartea. Dar, de fapt ele nu sunt îngemănate decât în mod alegoric.

M-a atras magnetic acest titlu: ,,De dragoste și de moarte" înscris pe una din multele cărți expuse ale scritoarei consacrate Livia Nemțeanu - Chiriacescu. Pe urmă am citit, am citit din nou cu nesaț și interes spre a vedea furia dragostei și... fuga dragostei de moarte.

Astfel începe o pătrundere a mea, aproape indiscretă, în universul creației autoarei, univers care cuprinde eseuri, memorii, călătorii, romane și poezii fascinante.

Livia Nemțeanu – Chiriacescu fiind membră a Uniunii Scriitorilor din România, a adunat multe prezentări de carte, critici literare alcătuite cu mult talent și competență.

Dorința mea de a-mi spune cuvântul asupra volumului de poeme: „De dragoste și de moarte" mă pune în situația dificilă de a merge pe niște drumuri defrișate și bătute de criticii literari , care au acordat multă atenție acestei publicații. Dar curajul meu a fost răsplătit, fiindcă poezia dânsei are fațete inepuizabile, care te recheamă la citirea lor și îți oferă alte și alte fațete care te prind în mreaja lor uneori deschisă spre lumină, alteori mohorâtă, alteori sarcastică sau debordând de senzualitate.

Fără să caut prea mult am găsit în reverberații răspunsul poetic al multor stări și sentimente. Ele sunt atât de numeroase, încât am să vă împărtășesc doar unele dintre ele, spre a nu îmi destăinui total simțămintele, vibrațiile mele ascunse, generate de citirea acestor versuri, dar sunt nevoită oare cum să cedez...

Viziunea naturii devine părtașă a iubirii. Un poem intitulat cam criptic: (Aer) Oare ce ascunde acel eter? Nu încerc să aflu,poate e un delicat mister. Sunt prezente, aci, în versuri, trăiri răvășitoare la care natura participă creind un fundal scenic:

Îmi stăruie în nări mirosul mării,
Al vântului al ploii, al arșiței trecute
Și mă surprind aceste izuri cunoscute
Năvală dând când mă gândesc la tine.

Maiestuoasa natură a facerii lumii este magistral redată în „cânturile"- zic eu, din ,,Balada facerii", prin ochiul de cenzură al poetei. Imagini controversate, critice, despre care un preot ar spune că frizează chiar erezia, se suprapun cu cele laudative. Această baladă, eu o consider o mică epopee în care strălucește un scânteietor talent. Citez câteva versuri din ,,Ziua a șasea", facerea omului:

Și uite-așa, cu jocul de-a momâia
Am potrivit un falnic dobitoc
Și o jivină care să-l răpună
Și altele asemenea în loc.
. . . .
Și uite-așa, jucându-mă de-a toate
Cu monștrii mei, speriat și abătut,
M-am săturat de facerile lumii
Și mi-am dorit repausul pierdut.

Poemul meditație ,,Platon"m-a frapat prin tenta filozofică proprie. După o incursiune in timp într-un tot poetic autoarea ne explică prin versuri:

Alerg prin labirintul acesta omnivor
Frenetic căutând vânzătorul de zmeie,
Pe care urmându-l am ajuns pe un ciopor
Și am să țin în ambele mâini curcubeie.
....

și finalul:

Omul a fost o trestie, dar o trestie gânditoare
Mai-nainte să fi ajuns teribila bestie,
Apoi s-a intors fără să vrea la izvoare
Trestie gânditoare, însă doar o trestie.

Subliniez aci frumoasa metaforă: „vânzătorul de zmeie

Văd în poemul: „Sensul invers”, aproape aevea, tinerețea și dragostea vibrantă, o senzualitate acablantă. Iubita își pândește iubitul cu ochii ei de felină. Iată cum pune în versuri poeta acea dragoste mistuitoare, a sensului invers, cântând astfel momentul carnal:

Pe pielea ta albă și crudă, întinsă
Și prinsă (ca-n capse) în unghii subțiri,
Vreau să-mi întind palmele, limbi de cactuși cu spini
Să tresari înțepată, să te lipești mai tare, să țipi, să suspini...

Am mai izolat și alte tematici: clipe de senectute, moarte dar nu dispariție, înțelepciunea existenței, tinerețea robustă, tirania iubirii, divinizarea materiei și altele, dar mă opresc aici considerând că am suscitat suficient interesul cititorului, pentru a împărtăși cu mine acele impresii, dar nu înainte de a scoate în evidență existența unei bogate încărcături de figuri de stil, o bogăție metaforică proprie poetei.

Foarte plastică imaginea: „macii cufundați în somn adânc,(Poarta); copacul tomnatic pe care-l desfoi, (Balada întoarcerii), sau imaginea sugerata in versul: „ mă sfâșie ca un, sens invers”.

Totul este presărat cu o dărnicie de comparații, personificări, epitete evocative, ornante, metafore inedite.

Poemele din acest volum sunt pline de vitalitate și de o abundentă inspirație, îndeamnând la lectură.

Montreal, Canada

Alex SANTOSH (INDIA)

Dictionary

As I put my pen to paper
words went and hid somewhere
I left them to their will

I saw one in the morning newspaper,
a few on the satellite channels
and some in contemporary magazines

They just slipped away
as I tried catching them

In the evening,
as I sat to tutor the children,
words peeked out of the dictionary
donned in new meanings
and mannerisms

Sözlük

Kalemi kağıda koyduğum anda
kaçışıyor sözcükler
kaderlerine terkediyorum

Sabah gazetede gördüm birini
birkaçını uydu kanalında
bazısını aylık dergilerde

Tam yakalayacakken
elimden kayıyorlar

Akşam, çocuklarla masaya oturduğumda
sözlükten dışarıya göz atıyor sözcükler
yeni anlam ve tavır giyinerek

Instrument

He got an instrument
with which
he could measure
the distance between the hearts

He measured
the distance between the lovers hearts
and found it
to be miles apart.

When the church bell rang
she left
When the *Ajan* sounded
he left

Knowing about the instrument
both the group of people
attacked him

Today he is a statute
at the junction
with lifted hand,
one finger pointing to the church
another towards the mosque.

Alet

Kalplerin arasındaki
mesafeyi ölçecek
bir alete sahipti oğlan

Sevgililerin kalplerinin
arasındaki mesafeyi ölçtü,
binlerce mil çıktı

Kilise çanı çalınca
kız ayrıldı
ezan okununca
oğlan

Aletten haberi olan
her iki gruptan insan
saldırdı oğlana

Şimdi oğlan köşede
bir heykeldir
sol eliyle kiliseyi,
sağ eliyle camiyi işaret eden

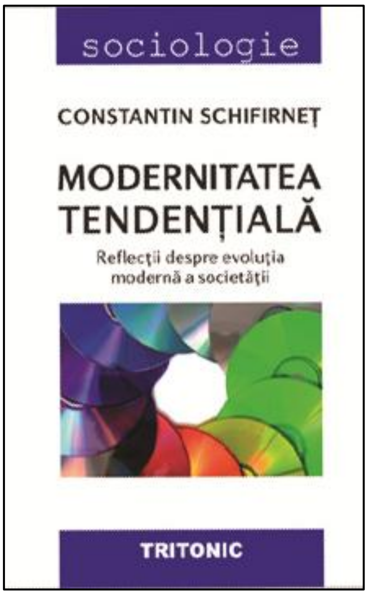
Traducere din limba engleză în limba turcă de Hilal Karahan

Constantin SCHIFIRNEŢ
(ROMÂNIA)

Modernitatea tendenţială. Reflecții despre evoluția modernă a societății, Editura Tritonic, 2016

În cartea de față încerc să explic că modernitatea există în orice societate, însă valorile și standardele sale nu ființează peste tot în integralitatea lor, ci doar ca procese tendențiale universale. Astăzi, este dificil de a cunoaște societăți neatinse deloc de modernitate. Fără îndoială, trebuie făcută distincția între folosirea unor produse ale modernității și organizarea societății după principii și norme ale modernității.

Eu abordez modernitatea ca tip de evoluţie în societăţile şi în zonele cu o economie insuficient funcţională. Din cauza decalajului dintre ritmul mai alert de înnoire instituţională şi progresul economic mai lent, modernizarea culturală, politică şi intelectuală devansează modernizarea economică în aceste societăţi. Ideea de bază a cărţii este că modernitatea s-a impus ca o tendinţă de neevitat datorită nivelului de dezvoltare economică a Europei Occidentale, ceea ce a dus la acţiunea ei ca factor de presiune asupra celorlalte societăţi, indiferent de nivelul dezvoltării economice şi al bunăstării. Modernitatea occidentală s-a produs de la sine, în mod natural, fără intervenţia sau constrângerea prescrisă într-un proiect sau într-o strategie de modernizare special elaborată, fiind o consecinţă a dezvoltării economice şi a revoluţiilor ştiinţifică şi tehnologică. Societăţile cu modernitate solid structurată au vocaţia universalistă şi urmăresc difuzarea şi impunerea propriilor valori, prin o diversitate de căi, peste tot în lume. În acelaşi timp, trebuie să se ia în considerare şi vocaţia expansionistă şi/sau de dominare a statelor apusene, prin difuzarea şi impunerea propriilor valori datorită puterii ce le-o conferă dezvoltarea tehnologică şi economică. În consecinţă, modernitatea apare ca un standard produs de procesul de modernizare în şi de către Occident, fiind considerat model de dezvoltare pentru orice altă societate de a ajunge la acelaşi nivel de dezvoltare ca ţările vestice.

Termenul de modernitate tendențială este potrivit pentru înțelegerea procesului de modernizare în societățile cu o economie precară. Eu explic modernitatea tendenţială prin contexte istorice, politice, geopolitice, culturale care au determinat ca o societate cu o economie subdezvoltată să construiască structuri statale, sociale și instituționale moderne.

Precizez că acest concept l-am elaborat, inițial, pentru a descrie modernizarea românească, dar, după mai multe reflecții, am ajuns la concluzia că el este potrivit nu doar în studiul evoluției moderne românești, ci are vocația de generalizare în analizele asupra dezvoltării moderne din orice societate fiindcă deficitul de modernitate nu este un fenomen specific românesc. Conceptul de modernitate tendențială l-am formulat, pentru prima dată, în lucrarea *Formele fără fond, un brand românesc*, ca modalitate de ana-

liză a evoluției dezvoltării moderne prin formele fără fond. Modernitatea tendențială caracterizează toate etapele modernizării societății românești: perioada de după constituirea statului național în 1859, perioada dintre cele două războaie mondiale, perioada comunistă și perioada post-comunistă. Chiar dacă aceste perioade nu au avut un ritm omogen de dezvoltare, cred că modernitatea tendențială este esența procesului evolutiv al României moderne. De la sfârșitul secolului al XVIII-lea până în zilele noastre, modernizarea culturală, politică și intelectuală a fost calea de afirmare a modernității românești. De altfel, societatea românească de astăzi nu dispune de un program național de dezvoltare în care modernitatea, ca dominantă a întregului proiect de modernizare, să fie asumată de către elita intelectuală și politică. Acesta este motivul pentru care multe din procesele de modernizare din România sunt similare cu cele din țările cu economii insuficient dezvoltate, o situație care poate fi, de asemenea, întâlnită și în alte state ale Uniunii Europene.

În analiza mea evit termeni precum „modernitate târzie” fiindcă acest concept accentuează întârzierea unor societăţi faţă de alte societăţi, dar o modernitate care ar urma același trend ca în Occident. Există o modernitate prefigurată din contextele specifice derivate din istoria și cultura proprii, dar şi din poziţia geopolitică a unei naţiuni şi, din cauza acestui fapt, modernitatea nu a devenit un*modus vivendi* pentru fiecare individ, fiecare instituţie sau grup social. Ea este mai mult o tendinţă şi nu o evidenţă. Când vorbim de modernitate, alături de contextele interne trebuie să luăm în discuţie experienţele geopolitice şi istorice trăite de către fiecare societate în tranziţia de la naţiune la statul naţional. În țările care au devenit state independente, modernizarea a fost şi este încă un proces de construcţie politică instituţională, prioritate având construcţia și întărirea rolului și funcţiilor statului naţional. Problemele privind dezvoltarea economică şi socială au fost amânate sau subordonate chestiunii naţionale deoarece esenţială rămânea conturarea unei identităţi naţionale. Modernizarea şi modernitatea au constituit cadre şi căi pentru câştigarea independenţei statului naţional şi funcționarea instituțiilor statului.

În capitolul I, **Modernitatea,** analizez conceptul de modernitate**,** principiile și caracteristicile modernității, programul cultural și politic și consecințele sociale ale modernității. În acest capitolul încerc să clarific sensul modernității conturat în studii clasice din științele sociale, care mi se par relevante și utile pentru a înțelege realitatea socială. Plec de la premisa că modernitatea a apărut în Occident ca schimbare produsă în și din interiorul Occidentului pe o durată de sute de ani și nu ca un proiect impus sau adoptat.

În capitolul II**, Modernizarea, calea către modernitate,**argumentez că modernizarea este un proces stadial prin însăşi natura sa, a cărui dinamică este dată de permanenta schimbare a realităților sociale prin acţiunea de a le sincroniza cu caracteristicile cerute de actualitate ori de adaptarea la cerinţele prezentului. Modernizarea tendenţială este predominant politică acolo unde dezvoltarea societății nu include transformarea ei de ansamblu, ci are loc numai la nivelele politic, instituțional și juridic.

În capitolul III, **Tipuri de modernitate,** inventariez și discut conceptele și perspectivele despre modernitatea reflexivă**,** modernitatea lichidă, modernitatea organizată**,** modernităţi multiple**,**modernitatea asiatică – japoneză, comprimată**,** greșită, modernitatea chineză – și modernitatea latino-americană.

În capitolul IV, **Modernitatea tendenţială,** abordez noțiunile ”tendenţială și tendenţialitate”**,** modernitatea tendenţială – un model explicativ al evoluţiei moderne, trăsături ale modernității tendențiale, lipsa dominantei definite la nivel de proiect de modernitate. Examinez modernitatea ca stare tendenţială în societăţile unde ea nu se instituie ca o certitudine pe toate palierele organismului social fiindcă ea este inconsistentă şi se manifestă inegal pe diferite domenii.

În capitolul V, **Elitele, între retorica și realitatea modernității,**evidenţiez rolul elitelor (economice, politice, culturale) în promovarea şi susţinerea modernizării și a modernității. Modernitatea tendenţială se produce ca schimbare de sus în jos, deci de la minoritatea educată în spiritul modernității și orientată spre transformări moderne, către o majoritate indiferentă sau ostilă schimbării. Procesul de modernizare și-a arătat limitele, bazat, precumpănitor, pe socializarea elitelor pentru moderni-

tate, pe o retorică a acestora despre modernitate, adeseori inadecvată realităților sociale și naționale.

În capitolul VI, **Spațiul de dezvoltare modernă,** argumentez importanța spațiului de dezvoltare în afirmarea și susținerea principiilor și normelor modernității pornind de la premisa că există un spațiu emergent de modernitate, peremptoriu fiind spaţiul occidental în care s-a manifestat permanent un spirit și o atitudine favorabile schimbării moderne. O scurtă prezentare a evoluției istorice a spațiului occidental subliniază organicitatea modernității sale.

În capitolul **VII, Modernizarea ruralului,** expun analiza asupra relației dintre dezvoltarea modernă și țărănime în contextul acțiunii modernizării și a modernității în spațiul rural și agrar. Modernitatea tendențială a fost și este generată de efectele modernizării și ale modernității asupra țărănimii și mediului rural.

În capitolul **VIII, Statul producător de modernitate,** discut despre rolul statului în producerea modernităţii în societăţile cu fundamente economice şi materiale insuficient dezvoltate. La acest nivel, aduc argumente că din cauza intervenţiei statului modernitatea apare ca o tendinţă, un proces care nu este organizat in jurul unei forme instituţionale moderne dominante clare.

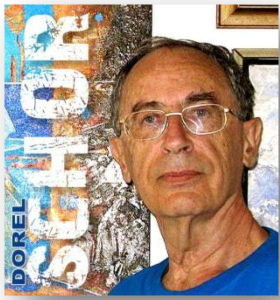
Cartea se încheie cu **Concluzii**: **Tendenţialitatea universală a modernității, o sinteză** despre modernitatea tendențială ca dimensiune a societăților actuale rezultată din interacțiunea lor reciprocă.

După cum se vede din descrierea conținutului, acest volum încearcă o interpretare a caracterului tendenţial al modernității ca urmare a dinamicii proceselor sociale specifice de schimbare istorică în diferite contexte naționale și regionale.

21 iunie 2016

Dorel SCHOR
(ISRAEL)

Schiţe umoristice (82) – *Zodia Leului*

Sunt unii care cred în horoscop şi În toate prostiile astea... Eu nu dau un ban pe previziuni, dar de citit le citesc, mai ales în autobuz, in drum spre casă, că doar nu am ce face altceva. Aşa că mă uit, ia să vedem ce scrie la Zodia Leului. Profesional - o săptămână de succes, şefii vă apreciază. Nu vă lansaţi în cheltuieli inutile. Sentimental-romantic - un telefon şi o vizită din străinătate vă vor face fericitul beneficiar al unui influx planetar excepţional. Asta chiar e o tâmpenie...

Ajung acasă, pun sacoşele cu legume şi fructe în terasă, abia apuc să-mi spăl mâinile şi nevasta imi spune:

- Ai avut un telefon... Te-a căutat unul Prisăcaru, de la aeroport.
- Prisăcaru..?! fac eu. Nici nu am auzit de unul Prisăcaru...
- Omul spunea că aţi fost colegi, cei mai buni prieteni... Lasă că ai să-l recunoşti când o să-l vezi.

Aici este cazul să mă mir:

- Cum adică o să-l văd? Cu ce ocazie?
- Cu ocazia că peste circa o oră i-am invitat la masă, pe el şi pe soţia lui. Oamenii au venit din străinătate, special ca să te vadă pe tine...

Aici este cazul să mă mir încă o dată. Ce o fi cu soţia mea că învită la masă nişte necunoscuţi pe bază de telefon, fără să fi auzit de ei? O fi înfluenţa astrelor? Jupiter o face credulă şi naivă? Dar nu vreau să mă enervez, la urma urmei sunt şi eu curios, cine o fi individul?

După circa o oră fix, se sună la uşă. Deschid. Pe culoar, fericiţi, îmi zâmbesc un el şi o ea, cu mâinile ocupate de valize. Poftiţi, poftiţi, intraţi în casă, luaţi loc, bine aţi venit în ţara noastră. Prisăcaru e un domn înalt, solid, cu părul tuns scurt. Româneasca lui e de moldovean, ar putea să fie botoşănean, ca mine...

- Am fost colegi de liceu, mă îmbrăţişează el generos. În clase paralele. O dată am jucat şi fotbal în echipa şcolii. Îţi aminteşti?
- Eu n-am jucat, spun timid.
- Nu tu, râde el, eu am jucat.

Adevărul e că nu ştiu de unde să-l iau. Încerc să schimb o vorbă, două, de politeţe şi cu doamna lui, în timp ce doamna mea se agită prin bucătărie.

- Ah, precizează Prisăcaru, soţia mea nu ştie deloc româneşte. E finlandeză. Noi locuim acum in Finlanda, de fapt eu am ajuns acolo, m-am refugiat la ea. O cheamă Astrid.

Astrid e o femeie la care merită să te refugiezi. Blondă, înaltă, puţin căloasă, dar pare caldă, felină, expertă... Şi în timp ce Prisăcaru îşi toarnă un păhărel, ea îmi face cu ochiul. Ce o fi asta? Mi s-a părut mie sau chiar!? El se uită la televizor, ea priveşte peste umărul lui, dar din când în când mă priveşte şi îmi face cu ochiul. Mi se uită drept în faţă şi-mi face semne vizibile, foarte romantic.

Hm... Eu, mă înţelegeţi, nu sunt genul care...dar dacă îţi apare aşa, deodată, o zeiţă scandinavă...Cum pot să interpretez? Probabil că există totuşi ceva în astrologia asta. Cum scria acolo? „Fericitul beneficiar". Să vedem. Că telefon şi vizită sunt exact ca în previziune.

Dar Prisăcaru? Înţeleg că mănâncă omul, că bea, că vrea să ştie totul despre foştii colegi, dar să nu te uiţi la femeia ta, să vezi ce face timp de două ore? Păi, e posibil? E drept că şi ea a gustat, a chico-

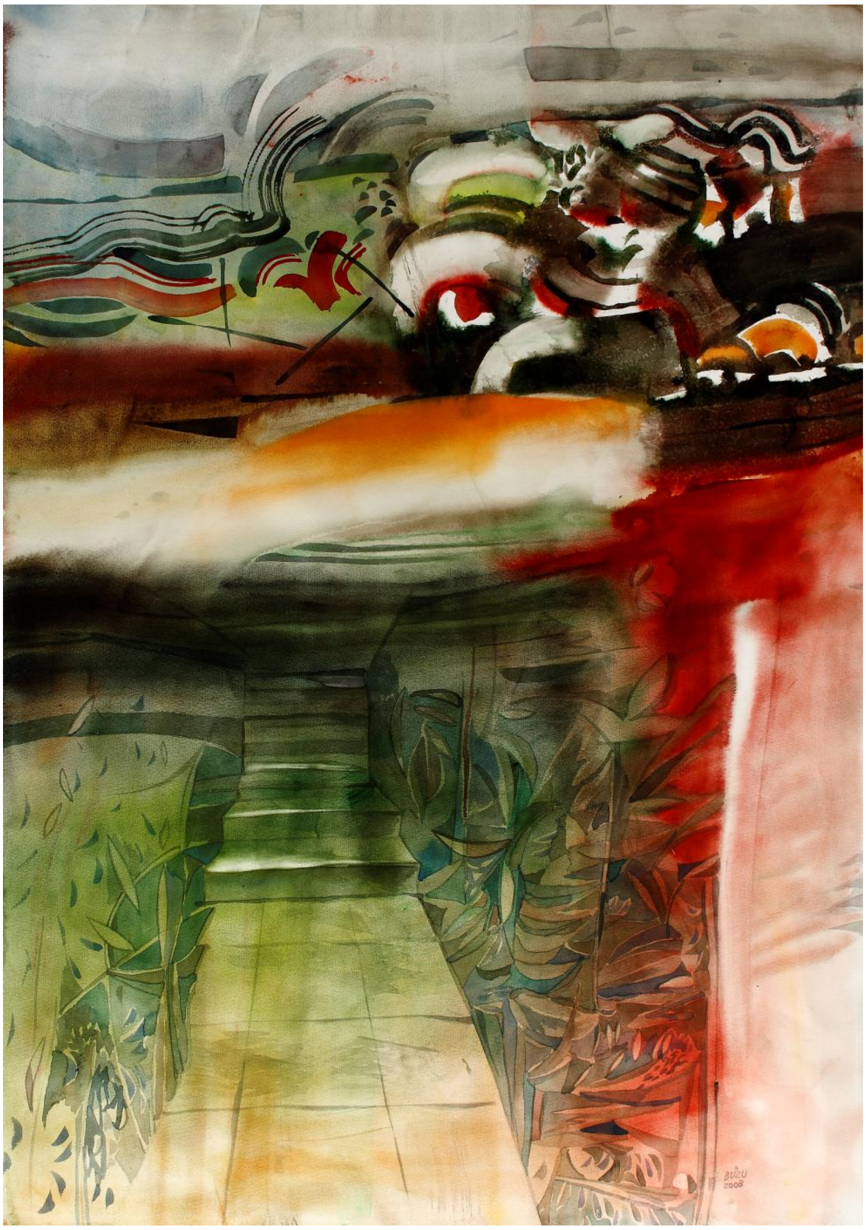
tit din când în când, dar de cum îmi prindea privirea, îmi făcea complice cu ochiul şi imediat după aia zâmbea nu ştiu cum, părea puţin fâstâcită dar dacă trecea un minut şi mă uitam la ea, iar îmi făcea cu ochiul.

Prisăcaru ăsta, naiba să-l ia, avea vreo doi metri şi cu toată mentalitatea lor scandinavo-liberală, putea să-mi scape o labă, deşi eu nu aveam nici o intenţie. Mai ales că uite cum bea, e la al nu ştiu al câtelea pahar de votcă şi nici nu se cunoaşte. Ba, parcă da... Omul s-a incălzit, se simte în largul lui şi-mi spune:

- Stii de ce am venit în Israel? Din cauza specia-liştilor voştri mondiali. Noi căutăm un neurolog sau un oftalmolog, sau ce o fi, pentru Astrid. Că de vreo doi ani de zile face tot timpul cu ochiul!

Ştiţi ceva? De cum am auzit cuvintele astea am simţit un influx planetar excepţional. O uşurare dumnezeiască. Deşi, pe undeva, mă rog, mă încearcă şi o uşoară dezamăgire.

Tel Aviv, Israel
22 iulie 2016

Teodor Buzu – ***Treptele speranței***, hârtie, acuarelă, 100 X 70 cm, 2008
(Steps of hope, watercolor, paper, 100x70 cm, 2008)

Heidi S. SIMON
(ISRAEL)

Întâmplări necunoscute din viaţa unor savanţi români (2) – George C. Moisil

Am prezentat recent o carte deosebit de interesatntă care ne dezvăluie momente şi întâmplări adevărate din viaţa unor savanţi români.Cartea a fost scrisă de către dl.dr.ing. Andrei Ciontu, care şi-a luat această sarcină de onoare să păstreze memoria celor mai luminate capete din ştiinţa românească,făcându-ne cunoscută şi activitatea acelora care mai există printre noi,continuându-şi munca binecuvântată spre binele omenirii întregi. Şi eu nu fac altceva decât să povestesc în continuare despre alte personalităţi ştiinţifice ,înspirându-mă din valorosul volum primit direct din mâna autorului.

Deci, astăzi despre George C.Moisil, ilustrul frate al renumitului matematician Grigore Moisil, a fost profesor de fizică şi şef de catedră la Institutul Politehnic din Bucureşti, autor al unor cursuri universitare şi tratate de fizică teoretică, şi al unor cărţi de popularizare a fizicii. Dar în afară de astea toate, George Moisil era un mare om de cultură generală umanistă, cu un simţ al umorului prea cunoscut şi o gândire politică evident dezidentă în raport cu vremurile în care a trăit.

Lăsând de o parte amânuntele ştiinţifice din bogata activitate a savantului,ne vom opri asupra părerilor sale despre diferite aspecte ale vieţii. De pildă, despre imoralitatea... moralei, el spune: „Morala curentă e profund imorală, căci amestecă manifestările extravirtuoase la un loc cu acţiunile cele mai odioase, clasificând drept imorale beţia, tutunul, stupefiantele, laolaltă cu mârşăviam laşitatea, trădarea, crima... Se amestecă în aceeaşi oală adulterul cu dragostea ilegală, prostituţia şi curvia veritabilă pe cont propriu... picanteria sexuală cu violul sălbatic. Crima e odioasă dacă e făcută cu toporul, dar scuzabilă dacă e făcută cu limuzina!” Iar dacă tortura ,mutilarea fizică sau psihică sunt auroleate cu nimbul unui interes „general” ele trec în rândul actelor onorabile şi făptaşii trăiesc cu sentimentul datoriei împlinite. Aluzia este destul de limpede pentru a mai cere explicaţii.

Fizicianul George Moisil era conştient de respectul pe care omul trebuie să îl acorde naturii şi păstrării ei intacte. Ca ecologist convins, el s-a exprimat în felul următor despre această temă: „Există pe lume o jivină uşor de recunoscut, fiindcă peste tot, pe unde trece, spurcă. Peste câmpuri şi dealuri a întins o plasă de şosele puturoase, râurile le-a otrăvit prin lăturile pestilenţiale deversate în ele. În cele mai pitoreşri locuri înalţă furnale metalurgice, uzine şi fabrici, care exaltă cele mai scârboase duhori.”

Se înţelege despre cine vorbeşte savantul, jivina vinovată de actele criminale faţă de minunăţia naturii este nu alta,decât „Homo Poluans”! Şi acum ,câteva aforisme lăsate de către George Moisil:

- Nu mă îngrozeşte atât prostia omenească,ci mai ales uriaşa ei... forţă!

- Când întâlneşti un analfabet cu diplomă, să nu râzi de el, ci să îi plângi pe cei care au trebuit să i-o confere...
-În ultima vreme filosofii s-au ocupat prea intens să schimbe lumea. A venit timpul să o şi interpreteze.
- Prefer idei înoitoare spuse demult, unor idei retrograde afirmate de oameni moderni.
- Gândirea fără acţiune este un lux. În schimb, acţiunea fără gândire poate deveni uneori un genocid.

În încheiere, câteva vorbe adevărate despre bătrâneţe:
- Când visurile sunt înlocuite cu regretele, principiile cu ideile fixe şi dorul de viaţă cu teama de moarte, este semn sigur că ai îmbătrânit.
- În viaţă omul are parte de mai multe vârste: a învăţăturii, a dragostei, a nunţilor, a botezurilor, a divorţurilor, a înmormântărilor. Şi dacă este longeviv, ultima vârstă este a... singurătăţii.
- Ceea ce rămâne după ce ai uitat totul este ...scleroza,,

***

Hedi S Simon, inspirată din cartea „Pagini anecdotice din viaţa unor savanţi români”
de dr.ing. Andrei Ciontu (foto)
(Va urma)

Profesorul George Rulea, specialist în radiocomunicaţii, s-a întâlnit cu autorul prezentei cărţi, după ce tocmai s-a întors din Occident, unde a fost delegat la un simpozion ştiinţific.
- Ia spune-mi, cum se numesc românii care se înapoiază în ţară de la întâlniri internaţionale?
- Cum se numesc? Patrioţi!
- Aşi, se numesc „înapoiaţi”! Pur şi simplu, înapoiaţi!

Cu altă ocazie, prof. Rulea îi explică unui amic ce înseamnă „Perestroica” realizată de Gorbaciov:
- Leaderul sovietic nu a intenţionat să aducă pace şi dreptate pentru alte popoare, ci a vrut numai, prin măsuri reformiste superficiale, să salveze... Colosul U.R.S.S.!
- Nu e clar? Am să-ţi fac o exemplificare: Un câine e legat de coteţul său cu un lanţ de 10 metri lungime, iar strachina cu mâncare se află la 11metri de coteţ. Stăpânul câinelui lungeşte lanţul acestuia la 15 metri,dar strachina cu mâncare la 16 metri de coteţ.Ce i-a folosit câinelui?
- Acum e clar cum e cu... perestroica!

Ioan Florin STANCIU
(ROMÂNIA)

Terminal

„Je crois bien que la peur générale était, là bas, une technique volontaire et une politique de l'état."
Albert Camus, *Le siècle de la peur*

Prima mea despărţire iluzorie de lungul şi, aparent, eternul lagăr comunist s-a înfiripat trepidant, pe la sfârşitul mileniului trecut, pe aeroportul *De Gaulle*, când, de pe parapetul din beton bleu-ciel, al biroului pentru controlul paşapoartelor, am întrezărit, deschizându-se, ca o siderală Poartă a Raiului, înaintea mea, tunelul fluorescent al *Terminalului 2E*, cutreierat fluvial de o mulţime multicoloră, şi multinaţională, mai agitată şi mai euforică, decât mine.la prima vedere. Chiar dacă, tot timpul, pe scări, pe trotuare, în autocarul ce mă adusese la Otopeni, ocolind capitala invadată de mineri,apoi, în avion, ghemuit în centură şi chiar şi aici, domnule, în fluviul de oameni liberi, care se agitau cu fericită şi elegantă dezinvoltură, avusesem senzaţia înfrigurată că sunt urmărit, supravegheat, vânat pas cu pas şi că nu voi fi lăsat liber niciodată, pe *Champs-Élysées* sau oriunde în altă parte de dincolo de Cortina de Fier.

Frica asta, la care se va fi adăugat şi neliniştea primului zbor, veghease adânc înghesuită-n mine încă din prima copilărie, când întreaga familie se refugia câte-o săptămână prin bălţi, la sosirea intempestivă a comisiilor de colectivizare şi de colectare sau când se căutau şi se inventau noi şi noi *duşmani de clasă*, adică noi măgari mai ieftini pentru Şantierele sclavagiste ale României socialiste.

Perioada aceea nenorocită când tancurile ruseşti se mai plimbau zilnic, pe Capul Midia şi când populaţia României se împărţea în doar trei categorii: cei care se aflau încă în puşcăriile politice; cei care tocmai fuseseră miraculos eliberaţi din vreun penitenciar şi cei care urmau să fie arestaţi, în curând, pentru vreo altă presupusă atitudine duşmănoasă faţă de transformarea socialistă a ţării, Ca să nu mai pun la socoteală şi experienţa mea de profesor exilat şi umilit, de la marginea lumii, când dobândisem convingerea puternic înrădăcinată şi tragic confirmată, din când în când, că fiecare al doilea cunoscut, vecin sau tovarăş de muncă ar putea fi un consecvent şi letal turnător al securităţii.

De aceea, acolo, pe aeroportul parizian, care mi se părea încă ireal, am urmărit desfigurat mişcările torturant de lente şi de suspicioase, cu care, dincolo de scoica de sticlă a ghişeului, mi se cerceta cartea de identitate. Dar cel mai mult trebuie să mă fi îngrozit faptul că funcţionarul care-mi controla actele de călătorie, un arab dolofan, vârât cu greu în uniforma sa albastră, cu epoleţi şi cu ecusoane metalice, semăna alarmant de bine cu miliţienii de la Medgidia, care, privindu-mă ca pe-o goangă de băligar, îmi eliberaseră primul meu *buletin de identitate*, la 14 ani, atrăgându-mi atenţia că, din clipa aceea, am devenit şi eu *puşcăriabil*.

Şi, încă o dată, cumplita mea angoasă de etern prizonier al *Prostiei Organizate* s-a întrupat şi-a devenit o întâmplare reală a vieţii mele, deoarece controlorul acela întunecat s-a ridicat preocupat de la locul său, s-a strecurat într-o dungă,prin uşa transparentă, din spatele borcanului său de cristal şi s-a apropiat de mine, bătând sibilinic cu degetul în cartea de identitate.

Sunt convins că mai văzuse încă mulţi alţi cufurici de-alde mine, din est, cu creierul temeinic spălat şi cu moartea-n suflet, pentru că se străduia să fie cât mai amabil şi mai prevenitor. Mai ales, după ce-a înţeles că vorbesc destul de bine franceza: „E de datoria mea să verific un mic amănunt, a spus el, numai lapte şi miere. V-ar supăra dacă aţi aştepta numai puţin pe banca de acolo!?" Dar eu m-am aşezat pe banca aia, ca în anticamera eşafodului, amintindu-mi, probabil, că, prin anii cinzeci, aşa, în plin delir al luptei de clasă, bunicul meu fusese invitat să aştepte câteva minute pe o bancă roşie din holul securităţii constănţene şi că nu se mai întorsese niciodată acasă.

Spre surprinderea mea însă, după ce-mi derulasem febril în minte toate experienţele opresiv-

traumatizante ale gulagului subînţeles, în care supravieţuisem miraculos aproape 50 de ani, funcţionarul măsliniu de la Air France se întorsese peste numai câteva minute cu acelaşi surâs amical şi prevenitor „Este o greşeală greu de trecut cu vederea aici, în acte! De exemplu, cartea dumneavoastră de identitate are, ca termen de valabilitate, anul 2089!" ; „Perfect logic, am încercat eu un zâmbet dureros, cu buzele arse de febră, deoarece bunica mea, de exemplu, a împlinit, chiar ieri, 197 de ani. Aşa se trăieşte, la noi" Numai că, văzută de-aproape, uniforma lui albastră prea semăna terifiant cu uniforma unui robust maior de securitate pe care, printr-un trăsnet devastator, al destinului meu de cetăţean mereu ilegal, avusesem neşansa s-o admir mult prea deaproape, o singură dată, cândva, în vremurile cumplitelor mele experienţe de *ietică şi iechitate comunistă*.

Acum însă, eram fericit şi pluteam în extaze de roze. Aparent, scăpasem, fie şi pentru o singură clipă, din mecanismul înverşunat-feroce al experimentului leninist. Deşi frica îmi rămăsese adânc ghemuită în sânge, dureroasă şi vie, ca un arici de jăratic, întrucât acolo, în fluviul de călători relaxaţi şi guralivi ai terminalului, când un tânăr înalt şi surâzător m-a oprit o clipă,ca să mă întrebe, cu o mână de prieten pe umăr, dacă vorbesc engleza, eu, tresărind milităreşte, i-am răspuns tare şi convingător *No!*, ceea ce l-a lăsat cam visător, pentru moment: *Where are you from?*, a şoptit el perplex, ca la o întâlnire de gradul III.

După care, şerpuind prudent, prin forfota aceea babilonică, m-am tot apropiat de ieşirea dinspre *Gare TGV*, străjuită, spre disperarea mea încă secretă, de câţiva oameni de ordine în combinezoane întunecate, prevăzute cu centuri late, pistoale, cătuşe şi bastoane telescopice. Aşa că, vinovat mereu de un fel de inefabil păcat originar, m-am înghesuit brusc, într-o gloată gălăgioasă de suporteri sud-americani; smulgând un fular colorat din pumnul unui copil şi strigând împreună cu ei *Vamos a final!*, ceea ce, pentru mine, chiar părea să aibă un sens. Numai că atunci când, în apropierea ieşirii, cordonul de pază s-a repliat preventiv în jurul nostru, un resort mult prea încordat, din cutia cu arcuri şi corzi prea tensionate a trupului meu, a cedat deodată, cu un grav zumzet interior şi când, aplecat înainte, ca un şobolan orb, am ţâşnit printre panourile de sticlă ale uşilor, care tocmai se desfăceau automat, la apropierea noastră. Şi, uite-aşa, urmărit de tropot şi şuier, am sărit într-un tren portocaliu care demara lent înspre Parisul tuturor visurilor mele de libertate şi de elevaţie spirituală.

Aveam o rezervare la un hotel pentru lumea a treia, din Place de la Republique, iar seara, în camera aceea, decentă totuşi, în jurul căreia simţeam cum oraşul luminilor vibrează-n surdină, cu freamăt de ocean îndepărtat şi apropiat totodată, mi s-a părut că sunt, în sfârşit, liber şi că m-am vindecat de frică.

Totuşi, spre dimineaţă,când cifrele fosforescente, ale ceasului electronic de lângă televizor, arătau ora 4,45, mi s-a părut că aud, prin somnul meu de iepuraş veşnic la pândă, motorul înfundat al unui camion , freamăt atent de paşi şi şoapte potolite sub palmă. Iar asta se întâmpla chiar la orele dinspre dimineaţă, când, în copilăria mea, echipele mixte ale miliţiei şi-ale securităţii, năvăleau pe furiş în casa omului ca s-aresteze duşmanul cel de toate zilele, al clasei muncitoare. Imediat însă, rezemat cu umărul stâng în draperia de pluş, am întredeschis cu o unghie lamele storului şi-am văzut, mai întâi, duba gri-metalizată a serviciului de curăţenie a oraşului (*Nettoyage de la ville de Paris*), apoi, echipa auxiliară: patru astronauţi selenari, cu cagule albe şi cu mănuşi înalte, care, printre jeturi de spumant parfumat, lipăiau preocupaţi, de colo-acolo − discret şi prudent, ca să nu deranjeze liniştea parizienilor, la ora celui mai dulce somn.

Când,printr-o altă glumă neagră a sorţii, am deschis imprudent televizorul, pe *TV5 MONDE*, chiar în clipa în care Ion Iliescu, extras cu greu de pe străzile râmate de rinoceri ale Bucureştilor, le mulţumea minerilor ghemuiţi otoman de jurîmprejur, pentru *solidaritatea muncitorească şi înalta lor disciplină civică*.

De aceea, mai târziu, în plin soare, când, la ieşirea din metrou, am zărit, undeva, în dreapta, obeliscul egiptean din Place de la Concorde, am avut brusc senzaţia înfrigurată că şi-acela va fi fiind tot vreo monumentală întruchipare a lui Lenin şi că am nimerit, printr-o sarcastică uneltire a securităţii, tot pe undeva, prin labirinticul nostru lagăr socialist, la Sofia, Tirana, Havana sau Ulan Bator.

Passionaria STOICESCU (ROMÂNIA)

Ecrane

Plecaseşi părăsind corabia,
puntea ei de viaţă prea scundă,
preferând depărtarea
apropierii care scufundă...

Totul era nepregătit ca-n fiecare an,
inundaţiile se revărsau din ecran,
doar mocirlă şi viitură...
Am închis televizorul cu ură
şi m-am instalat la calculator;
mail-ul apărut era promiţător:
„Goleşte-ţi creierul!” aşa porun-cea,
dar despre inimă nu pomenea...

Norii, stând să cadă, afişau aver-se,
gata să se reverse
măcar pentru o spălare pe dinafa-ră,
o abluţiune subţire,
fiindcă pe uşa blocului rânjea
de la „Apa Nova”, ultima ştire
cu vechea ei ţeapă:
„Scuze!
Întrerupem alimentarea cu apă!”

Timpul, chiar timpul se uscase ciudat...
Măcar glasul tău să-mi fi picurat
drăgăstos în auz,
dar totul era confuz ...

În locul neştiut şi departe
te-am sunat ca din moarte,
te-am chemat ca din ceaţă,
în însingurata ta viaţă,
în şi mai însingurata mea rătăcire;
dar pe ecran diabolic apărea:
„Indisponibil în reţea...
Fără acoperire...”

Picioroange

Substantivul „viaţă”
se chinuie să fie propriu,
dar e comun
şi se păcăleşte pe sine
comportându-se ca un verb
la moarte imun

Dar în lumea sa de pitici
înfăptuind cu fiece zi
infinite morţi mici
se dotează cu picioroange
pentru cerul la care
nu va ajunge nicicând
atingând doar în vis
şi doar uneori
- stelele -
dumnezeieştile goange!

Plusul stelar
(Satiră duhului meu contempo-ran)

De morţi, numai bine,
s-au dus, nu-i huli!

Şi eu sunt un mort,
mortul viu care scrie
cum ucid ce-i în mine
plusul stelar,
în ideea lui „încă”,
din păcatul lui „iar”,
(legământ efemer
pentru apă sau cer,
foc sau pământ,
de-o clipă, de-o zi).

Răul e
adjudecat de cei vii,
de cei care au născocit
ora, ziua şi anul,
să-i poată socoti
pe morţi cu toptanul...

Mi-e dragă ţărâna
deasupra nu sub,
şi apa, şi focul la fel,
doar cerul cu aer
mă rabdă sub el
să nu-i pot decât mulţumi.

Oricum, răul
e adjudecat de cei vii,
de şapte ori şapte

păcate-ncriptate
în vorbe, în fapte...

Fără aer de respirat
şi lumină de băut şi mâncat,
viermii n-am de ce să-i invidiez
pe-ntunericul cât cuprinde...

Pot să mă scârbesc oricât
de Nimeni care mi-a sărit la gât
pentru-a mă vinde,
pentru-a pune pe metereze
steagul lui cu o virgulă în paran-
teze ...

Trupul cu care-am iubit
mângâieri şi bucate,
avuţia măruntă-n toate
pentru care-am cerşit şi-am pră-
dat,
faima cu care-am trufit,
nu mi-au fost de niciun folos -
viaţa m-a-mbrăcat
ca pe toţi cei goi
cu straiul ei împrumutat,
având căptuşeală de moarte pe
dos,
iar ce-i de-mprumut
înapoi trebuie dat.

De aceea răul e
adjudecat de cei vii
care n-au habar
de plusul stelar...

Pentru sperjurul lor
cu neruşine,
nu mi-a rămas să mă mânii
decât pe mine...

De morţi, numai bine!

Un umanist – lucid, dar sentimental

Trei nuvele – specie mai rar întâlnită în proza contemporană – vestesc un autor bine conturat epic încă de la debut, doctorul Leonard I. Voicu. Prozele sale au pe alocuri aspectul unor texte dramaturgice, în care atmosfera şi tensiunea epică sunt împărţite adesea între indicaţiile autorului şi dialoguri. Naraţiunea propriu-zisă fixează împrejurările, descriindu-le sau comentându-le, pe când dinamica dinlăuntrul lor şi caracterologia personajelor e preluată de dialog.

Un soi de scară a tensiunii vitale (adolescenţă, tinereţe, maturitate) marchează ordinea prozelor. „Funia roşie", cea care deschide cartea şi dă titlul volumului, pune pe tapet o dramă a colectivizării forţate, trăită de adolescentul Dan Vardan, ai cărui părinţi căzuseră victimele ei şi toată lumea îi ascundea tocmai această crimă. Sufletul şi ochii adolescentului sunt copleşiţi pe rând, la ţară de mirajul câmpiei, iar la oraş de năzdrăvăniile vieţii de şcolar din internat: „Câmpia ne îndeamnă să continuăm cursa spre noi descoperiri":.." e locul omului deschis, care nu are nevoie să se ascundă, cel ce nu caută adăpostul codrului pentru a aştepta să-i pice o pradă".

Până când Chelu, martorul morţii părinţilor lui Dan „îşi deschide sacul" şi dă pe faţă ticăloşia lui Fleacă, politrucul satului de odinioară şi actualmente tot pe poziţie, dar la primărie, nuvela pare o înşiruire cuminte de fapte. Finalul e copleşitor. Adolescentul cel răzbunat de Chelu „îşi îndreptă spatele, îşi săltă capul părând deodată mai înalt, dar, mai ales, mult mai matur şi continuă să privească pe deasupra tuturor cu un aer neclintit".

Leonard I. Voicu e în consonanţă cu mediul uman pe care-l evocă şi-l raportează permanent regnului vegetal şi animalier, binecunoscute lui ca medic veterinar şi biolog.

Uneori scoate din aceste paralelisme efecte lirice demne de admiraţie.

Motivul călătoriei, prezent mai ales în celelalte două nuvele „Voiaj de neuitat" şi „Trenul", dar şi metafora drumului, a devenirii permanente, îi oferă prozatorului prilejul de a transforma o poveste aparent simplă într-una complicată, prin trama, de fapt drama psihologică a personajului principal. Fiul reîntors acasă, plecat pe alte meleaguri pentru a uita frustrările unei copilării, adolescenţe şi tinereţi marcate de neînţelegerile cu tatăl său, îl regăseşte pe acesta bolnav, amnezic şi în pragul sfârşitului. Cu preţul unor neadevăruri, Cristian Petrean îi uşurează tatălui finalul de viaţă, pentru a pleca împăcat, pentru ca el, fiul şi mama să rămână împăcaţi că l-au iertat pe Marian Petrean. .Morala nuvelei e în final: „Iubirea înfrânge ura".

Proza mai include pe lângă raporturile

părinţi-copii, ţară-străinătate şi consideraţii politice, referitoare la Revoluţie, la schimbările modeste de după ea, comparativ cu aşteptările.

Personajele sunt vii şi echilibrat creionate, devenirea psihologică se produce în paralel cu cea profesională. Există capacitatea de transmitere prin cuvânt a tensiunii proprii faptelor de viaţă, în transfigurare artistică, ceea ce înseamnă că validarea documentară a faptelor are loc şi în plan literar.

Dramatismul acestor nuvele vine din înfruntarea între vârste şi mentalităţi diferite, cinste şi impostură, forţă şi slăbiciune, conştiinţă morală şi instinctul parvenirii.

O altă metodă stilistică folosită uneori este cea a retroproiecţiei şi comportă o mişcare în doi timpi, ce repetă fluxul memoriei: al prezentului evocării şi al prezentului evocat. Este cazul ultimei nuvele din volum şi cea mai reuşită după părerea mea.

În „Trenul”, autorul urmăreşte mecanismul memoriei afective, chiar dacă inordonabil şi paradoxal. Nuvela are izul parabolei trecând prin viaţa altora, prin propria viaţă, prin vârste, sentimente, înţelepciune şi dragoste. ”Trenul avansa când mai repede, când mai încet... ca viaţa”...”Nimeni nu deţine tot adevărul şi are răspunsuri la toate întrebările! Deci, ce ne rămâne? Iubirea, toleranţa, armonia, respectul faţă de noi înşine, în primul rând, dar şi, implicit, faţă de ceilalţi.”...”Trecutul nu se poate schimba, viitorul încă nu a sosit, singurul loc unde ai putere este prezentul. Trăieşte cu multă atenţie fiecare clipă, ocupă-te de ce poţi face acum.” Prezenţa bătrânului cu valijoara sa când grea de sensuri, când uşurată de înţelegerea cititorului trimite la credinţa / îndoiala într-un creator a toate.

„A cere ceva puterilor universurilor, creatorului, înseamnă a nu avea încredere în realizarea acelei dorinţe. Mai are sens să cerem ceva dacă avem convingerea că se va realiza? Mai corect este de a începe formularea frazei noastre prin a mulţumi şi a arăta toată încrederea şi recunoştinţa noastră pentru realizarea celor cerute. Mulţumesc, Doamne, pentru...”

Leonard I. Voicu este un umanist: lucid, dar şi sentimental, căruia întâmplările vieţii i-au dezvoltat nu doar dragostea pentru semeni, ci şi spiritul critic, moralizator. Lucid în observarea unui fragment dificil de istorie trăită – colectivizarea forţată („Funia roşie”), lucid dar şi sentimental în atitudinea compasivă a omului matur, deşi frustrat de dragoste filială în copilărie, pentru tatăl bolnav în pragul morţii („Voiaj de neuitat”) şi observator fin al comportamentelor psihologice ale altora, dar şi al său propriu („Trenul”).

Prezentul şi trecutul se amestecă, se confundă, se nivelează în existenţa personajelor în exerciţii de imaginaţie, exerciţii de memorie interesante prin unda de afectivitate ce le străbate.

Puterea observaţiei, tensiunea semnificaţiilor şi expresivitatea stilului sunt atuuri importante care ne recomandă o certă evoluţie a prozatorului Leonard I. Voicu în cărţile sale viitoare.

Cătălina STROE
(CANADA)

...Unde cocoş nu cântă!
– o poveste despre altă lume –

Se spune că viaţa umană se desfăşoară în general, pe trei nivele: cel de subzistenţă, cel de confort şi cel de lux. Acestea corespund, în mare, la nivelul de viaţă rural, urban şi …insular!

Viaţa de la ţară se desfăşoară după ciclurile naturii. OFERTA este făcută de natură şi CEREREA se armonizează cu tradiţiile ancestrale de consum bazate pe legătura cu pământul, cu ŢARINA.
Îmbrăcămintea este ţărănească, mâncarea este ţărănească, dansurile sunt ţărăneşti, graiul este ţărănesc.
Iniţierea fiind făcută de natură, se spune că, la ţară, totul are un caracter natural, original.

Sarea este un produs de preţ, care se oferă oaspeţilor alături de colacul de pâine. Oamenii se cunosc şi se recunosc după NUMELE lor, după neam.

*

Viaţa de la oraş are alte reguli. Marile metropole nu par supuse ciclului solar natural. Gări, aeroporturi, restaurante, magazine, uzine, etc-activitatea se continuă 24 de ore din 24, cu o lumină artificială, în structuri artificiale, preponderent din beton.

Oraşul-metropolis-este urmaşul cetăţilor fortificate în care lucrătorii pământului nu aveau " drept de şedere". Cetăţile erau construite pe înălţimi, un fel de copie a unor baze extraterestre de cercetare sau explorare, în care locuitorii cetăţii-cetăţenii-serveau centrul de conducere şi centrala de putere energetică. De-a lungul istoriei, acestea s-au transformat în PALATUL împăratului , uneori invizibil, ca în Cetatea Interzisă din vechea Chină şi TEMPLUL religios, deţinătorul legăturilor energetice cu cerul, cu energia eterică.

Oamenii pământului, care făceau activităţi de menaj în cetate, trebuiau să o părăsească la apusul Soarelui, ca navetiştii de azi. Marile oraşe din zilele noastre tind să se extindă tot spre înălţimi. Aceste creaţii artificiale, animate de curentul electric, reprezintă "o altă lume"pentru oamenii de rând, o lume în care energiile de tot felul, care circulă prin aer şi prin subteran, pot aduce pagube sănătăţii umane.

Ceasul biologic poate fi perturbat şi aşa apare stresul, adică o defazare între ceasul "personal" reglat la naştere după ceasul cosmic şi ritmul artificial, ne biologic, impus de activităţile urbane. Este o lume codificată, unde ai un NUMĂR personal, înainte de nume, unde: "cocoş nu cântă, vacă nu zbiară, câine nu latră", unde mesele sunt întinse şi lumânările (luminile) mereu aprinse.

Este o lume "de pe alta lume", o lume deochiată şi perturbatoare de energii, din care oamenii simt nevoia să evadeze în natură, la sfârşit de săptămână sau în concedii anuale.
Depăşirea unui ciclu de şapte zile sau de şapte luni, fără re energizare în natură, poate duce la boli grave sau chiar la o moarte prematură. Şapte este simbolul ciclului natural de re energizare biologică, de reînnoire celulară.

Am locuit într-un mare oraş al lumii. Ştiam că pe sub bloc trecea linia de metrou, iar pereţii erau străbătuţi de tot felul de cabluri şi de conducte.
Ascultând tăcerea nopţii, mi-am amintit dintr-o dată de un descântec al bunicii mele şi pentru prima dată i-am pătruns sensul şi am realizat că, de fapt, eu trăiam "pe lumea cealaltă", o lume nevie, nenaturală.

Aşa am înţeles ce rol, ce sens şi ce putere

avea descântecul, de fapt repetarea unei mantre vibratoare, ca într-un ritual precreștin de dezlegare a vrăjilor.

Când mă simțeam rău, fără un motiv aparent, adică aveam amețeli și stări de vomă, bunica începea să mă descânte cu un murmur ușor:

"Fugi deochi,
Dintre ochi,
Dintre ochi,
Dintre sprâncene
Dintre gene, etc"

Până aici era clar!Boala venea prin privirea cuiva , o privire admirativă sau invidioasă.Se spune că ochii negrii sau verzi au fluxul energetic mai puternic. Din acest motiv copiilor mici și chiar cailor sau altor animale drăguțe, li se atașează "ceva" de culoare roșie ca să deturneze privirea pătimașă, să împiedice absorbirea sau perturbarea energiei vitale. **De deochi se poate muri!**

După acțiunea de COLECTARE a energiei rele și COMANDA dată, ca ea să părăsească "spațiul" deocheat, urma DIRECȚIONAREA și ADEMENIREA ei către o "altă lume" :

"Și du-te acolo unde
Cocoș nu cântă,
Vacă nu zbiară,
Câine nu latră!
Că acolo te așteaptă,
Cu mesele întinse,
Cu lumânările aprinse!
Și lasă pe ... (numele)
Curat(ă) ca poala
Maicii Domnului!"

Urmau trei suflări , în trei direcții diferite! Locul purificat trebuia să fie umplut imediat cu o energie benefică, așa că urma rugăciunea Tatăl Nostru, o mantra vibratoare **creștină** de atragere a energiei divine. Totul funcționa miraculos de bine! Mângâiată pe cap, începeam să casc cu lacrimi, semn de relaxare deplină și semn că "deochiul" a plecat. Căsca cu lacrimi și bunica. Mă ridicam veselă din pat, fără urmă de amețeală.Vraja cu vrăjeală se destramă! Am preluat și eu descântecul șoptit, adică "l-am furat" și l-am folosit pentru cei dragi mie. Magia nu a dat greș niciodată!

Cuvintele au putere dacă știi cum să le "cânți" și să le "descânți"!

* * *

"Deșteaptă-te române,
Din somnul cel de moarte..."

Pare a fi o încercare de descântec pentru români. Dar, degeaba descânți dacă nu respecți ritualul și nu trimiți "demonii" spre alte tărâmuri, așa cum a făcut IISUS, transferându-i în porcii deveniți sinucigași (Duminica a 5-a după Rusalii).

În locul purificat trebuie chemate energiile bune, prin rugăciune! Multă rugăciune, că țara este mare!

România pare a fi o țară deochiată. Ochi plini de admirație sau de invidie s-au ațintit asupra ei și poporul dă semne de amețeală și de greață! Nu mai poate "înghiți" nimic și se simte fară putere! Acestea sunt semnele clare ale deochiului, lovituri energetice invizibile.

România are nevoie să fie descântată! Este singura soluție să își revină din "somnul cel de moarte", al invaziei comuniste.

Parlamentarii trebuie scoși de urgență din "Casa Dictatorului", construcție megalitică malefică ce îi face să "își piardă mințile" și să se creadă zei. Casa Poporului, plătită din banii poporului, este o construcție "nesănătoasă" care a răscolit energii telurice pe care, nu le-a legat cu cele cerești, din cauza unei "ignoranțe" arhitectonice. Catedrala "Neamului" va corecta dezastrul energetic produs de Casa "Poporului". Turlele și crucile din vârf vor colecta, din înalt, energiile celeste și vor aduce echilibrul în zonă și în mintea oamenilor. Ignoranța agresivă se împotrivește acestei construcții, dar cui pe cui se scoate! Cu cât mai repede vor suna clopotele catedralei, cu atât mai repede parlamentarii vor ieși din transă și țara va reveni la normalitate. Inițiații știu bine asta!

Orice construcție perturbează energia locului. La sat se pune, încă, un brad în vârful casei nou construite ca să echilibreze, prin forma sa piramidală, circuitul energiei între cer și pământ. Mulți nu știu de ce, dar meșterii de la țară respectă tradiția care aduce noroc!

Deci, să bată clopotele! Să cânte cocoșii! Deșteaptă-te române!

Este timpul ca ROMÂNIA să își regăsească sensul anagramei sale: ARMONIA!

Muzeul Satului și alte sate, Palatul Peleș și

alte palate, Catedrala Neamului și alte biserici sunt REPERE ale VALORILOR naționale, culturale și creștine!

* * *

Revenind la lumea urbană, lumea "de pe altă lume", se constată că ea este plină de spaime, o lume care consumă peste măsură, de frică.

Motorul CERERII este teama și încercarea de a se "re-conforta" se face prin "achiziționarea" de CONFORT. Cererea excesivă pornită din frica pierderii de energie, stimulează oferta și oferta stimulează cererea, un cerc infernal!

În societatea urbană, cererea și oferta nu au nimic natural și se înlănțuie una cu alta, ca doi șerpi, ducând la sufocarea consumatorilor.

Până și în avioanele de pasageri spațiul rezervat "călătorilor de rând", clasa economic, a devenit aproape sufocant de îngust. Dorința de profit "scoate sufletul"
pasagerilor consumatori.

*

La clasa de lux a avioanelor, spațiul este extrem de generos pentru clienții în business.

Nivelul de lux se determină nu numai în funcție de spațiu, dar și de timp. Cei care trăiesc la nivelul de lux au avioane personale și sunt **stăpâni pe timpul** lor -o importantă caracteristică a luxului. Au locuințe de lux, au haine de lux, au preocupări de lux, au INSULE în proprietate și castele pe vârf de munte și petrec mult timp… în NATURĂ! Ei iubesc răsăritul și apusul de soare, din cele mai diferite locuri ale planetei. Ei sunt urmașii zeilor zburători veniți din ceruri! Au o lume aparte care rareori se intersectează cu nivelele inferioare. Fac referire la bogații născuți nu făcuți!

La acest nivel, cererea și oferta este dominată de noțiunea de plăcere! Se oferă și se cer unicate personalizate și numai produse NATURALE!

Dacă lumea urbană, lumea nevie și artificială se bazează pe aurul negru, pe petrol și produsele derivate din acesta, lumea de LUX se folosește de aur și produsele derivate.

Aurul și bijuteriile din pietre prețioase asigură o protecție contra eventualelor atacuri energetice.

Lumea de la nivelul de lux este o lume ne deochiată!

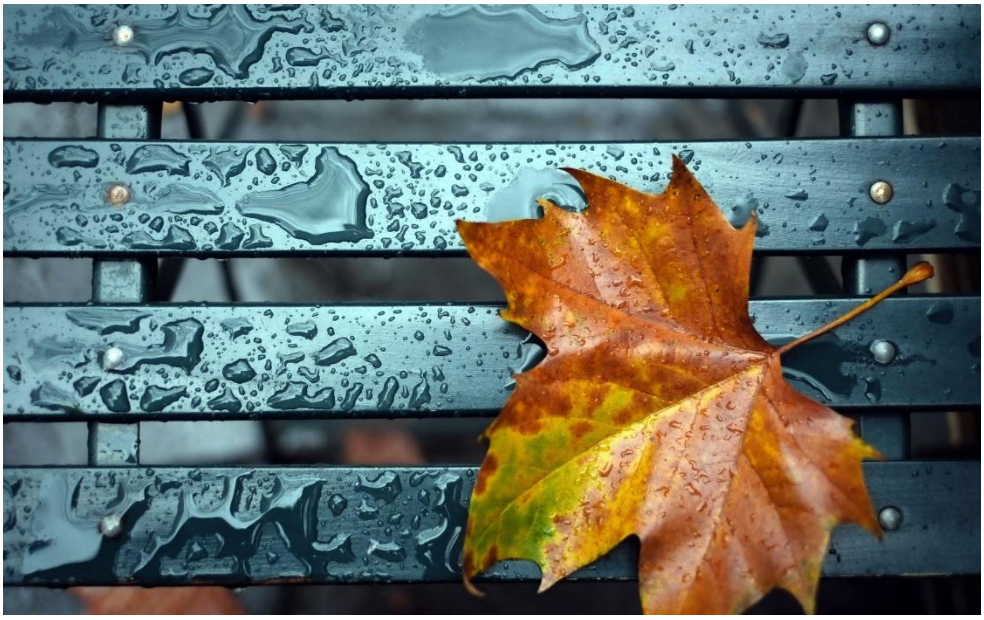
În concluzie, țăranii și domnitorii trăiesc în lumea vie, în lumea adevărată, în NATURĂ!

"Cetățenii", oamenii de serviciu ai cetăților urbane, trăiesc "pe o altă lume", într-o lume artificială, unde sunt consumați energetic!

Este o lume nevie! O lume UNDE COCOȘ NU CÂNTĂ...!

Așa se spune!

Din volumul *"Poarta magică"*- în pregătire

Zoltan TERNER
(ROMÂNIA)

Note de lectură – Heidi S. Simon: „Dragoste târzie”

Până acum o cunoşteam pe Hedi S. Simon ca publicistă, autoare de proză memorialistică şi de proză scurtă. Acum ne surprinde cu prima ei proză de ficţiune de o mai mare întindere, romanul „Dragoste târzie”. De la primele pagini ale cărţii prozatoarea ne face să simţim pasiunea ei de a povesti, vioiciunea cu care îşi îndreaptă atenţia către detaliile limbajului comunicării, ale comportamentului gestual şi verbal.

Naraţiunea are un fel de oralitate care îi dă un ritm alert şi o anume francheţe, ba chiar, pe alocuri, o anume graţie tinerească. Poate că în asta constă, în primul rând, virtutea stilistică a acestei scrieri. Te cuceresc tonul jucăuş, trecerea de la glumiţe la gravitatea şi lucida seriozitate a judecăţilor morale sau existenţiale. Găsim de asemenea, în paginile cărţii, accente de suavitate, candoare copilărească, drăgălăşenie.

Povestirea, în ansamblul ei, poate fi asemuită cu un manifest sentimental, presărat cu elemente de poem utopic. După ce şi-a pierdut soţul, în anii de singurătate, Iulia, cea care îşi povesteşte viaţa, îşi deapănă visul la refacerea vieţii printr-un bărbat ideal, printr-o dragoste ideală. Până, într-o zi când, în lift, acesta apare exact aşa cum îl visa.
Eroul liric al cărţii îşi crează pe măsura visului ei, un iubit ideal, un făt frumos întruchipat într-un vecin, un om descins din lumea reală în împărăţia de basm pe care urmează să şi-o creeze. Îl vede cu ochii închipuirii şi ai visului şi ni-l prezintă înţelegător, cald, discret, comunicativ, sensibil. Şi în plus, înalt, drept, chipeş, cu ochii frumoşi. Dar şi admirabil de inteligent. Are, deci, toate calităţile posibile. E firesc deci, să declare, limpede şi categoric: Recunosc de o sută de ori că Ari are dreptate întotdeauna iar hotărârile lui sunt cele mai bune.

Copiii celor doi, Iulia şi Ari, lor din căsătoriile anterioare devin cu timpul feciorașii noştri
În ochii lui Ari, Iulia e nu mai puţin o întruchipare a perfecţiunii. Nelipsită, fireşte nici de înţelepciune. În avionul care îl duce la New York, gândindu-se la sfaturile pentru drum primite de la Iulia, Ari îşi spune: Acum îmi dau seama câtă dreptate avea femeia mea cea înţeleaptă. El se mândreşte cu ea, o admiră, îşi spune în avion, adresându-i-se în gând: aşa te-am cunoscut...mare şefă peste secţia financiară a unei instituţii de milioane...Căpşorul tău deştept...

Iulia trăieşte aevea dragostea perfectă, absolută pe care o visase. Personajele îşi fac un destin comun într-o armonie totală. Un bărbat şi o femeie din care parcă unul fusese în aşteptarea celuilalt iar îndrăgostirea reciprocă se face firesc, lin şi fără nici un fel de piedici. Totul parcă e calculat dinainte. Viaţa în comun e un fel de paradis în care totul se împlineşte simplu clar şi aşa cum trebuie şi se cuvine. Ari, după ce a servit masa îi adresează drept mulţumire o declaraţie de dragoste pompoasă, ornamentată metaforic: Mi-a plăcut totul, a fost gustos, a avut un gust divin...Dar faptul că tu ai gătit acest prânz pentru mine...contează mult mai mult. Nu ţin minte ca să mi se fi întâmplat vreodată aşa ceva, să fiu servit de mâna femeii iubite, care a amestecat dragostea cu mâncarea destinată mie.

În acest basm în care viaţa cuplului curge lin, paşnic, doldora de fericire, până şi oamenii din jur sunt fără cusur chiar minunaţi: Zilele de la Eilat au fost tare plăcute şi datorită prietenilor drăguţi, veseli, maleabili, care acceptau într-un glas orice propunere de distracţie, fără contraziceri, indiferent cine o făcea. Aşa dar, am avut parte de o deconectare deplină într-un loc fermecător. Într-o epocă dominată de senzualitate violenţă verbală şi erotică debordantă, sună ciudat şi aproape incredibil ca soţii să-şi se vorbească cu curtoazie şi respect plin de politeţuri fin nuanţate...

În acest roman raporturile dintre Ari şi Iulia abundă de drăgălăşenii, de aluzii cuceritoare şi complimentări. În toate gesturile pe care şi le fac e o permanentă grijă de a nu-l supăra pe partener nici măcar cu o floare. La fel de surprinzător, pentru că e

contrar modei la zi şi trend-ului contemporan, limbajul personajelor e lipsit de durităţi iar comportamentele sunt cuviincioase. Cea care povesteşte face o despărţire riguroasă între ceea ce se cuvine şi ceea ce nu se cuvine să spui, să taci, să gândeşti sau să făptuieşti şi – important de zis – face asta fără a cădea în budibonderie.

În ziua de azi când grosolănia şi violenţa familială fac moda, e bine să ni se arate cum ar putea arăta relaţiile dintre o femeie şi un bărbat când dragostea nu este doar atracţie fizică ci se întinde pe toate palierele înţelegerii şi simţirii. Poate că în asta constă principala calitate sufletească a acestei proze, în candoarea jucăuşă, seninătatea plină de grijă pentru celălalt. La lectură e de-a dreptul reconfortant să (re)întâlneşti chiar şi sub formă de ficţiune utopică un comportament plin de solicitudine, fineţuri gestuale demult ieşite din obişnuinţa oamenilor.

Una din dimensiunile tematice ale cărţii este fericirea. Referirile la fericire pe care le fac cei doi soţi devin aproape un laitmotiv. Ari zice: ne vom bucura de fiecare zi trăită în fericire. Iar Iulia mărturiseşte în alt loc: Încep să mă simt exact ca Cenuşăreasa care s-a trezit peste noapte o prinţesă, Iată încă o confesiune a ei, după o spitalizare pentru o operaţie de cancer: Eram sănătoasă, aşa cel puţin spunea doctorul citind conştiincios toate analizele şi radiografia. Păcat că nu putea să-mi citească şi sufletul, atunci abia ar fi înţeles cum de m-am însănătoşit atât de repede şi total. Reţeta magică era fericirea, dar asta nu i-am divulgat medicului...

Povestitoarea se prezintă pe sine valorizându-se fără falsă modestie, ambiţioasă, inteligentă, serioasă, generoasă, pudică. Are o muncă importantă, o îndeplineşte cu răspundere şi competenţă, e apreciată, promovată, iubită. E plină de energie vitală, e o fire solară, tonică, în ciuda fragilităţii ei feminine, nervoase şi fizice. O şi mărturiseşte cu francheţe: Am devenit puternică în clipa când Dani cel mare a murit şi a lăsat în seama mea conducerea familiei, creşterea copilului, câştigarea existenţei. În felul acesta m-am transformat în femeia-bărbat luptătoare, scorpie, viperă, şi nu-mi pasă cum.

Autoanaliza îi funcţionează tot timpul. Se recunoaşte că e lucidă, chiar calculată uneori, dar şi emotivă şi meditativă-reflexivă, . Nu ascunde că are uneori reacţii bruşte, neaşteptate, că ştie să fie imperativă, chiar dominatoare: Mă ridic brusc şi împing scaunul - Mergem acasă, Ari. Mai vorbim şi mâine. Îi dă ordin secretarei: Nu mai primesc nici o convorbire, am lătrat eu în receptor. Ştie să fie şi orgolioasă, uneori maliţioasă. Nu-i lipsesc nici cochetăriile sau micile prefăcătorii. Parcă ar fi expresia completă a feminităţii, cu bune şi rele. Vorbeşte maliţios despre fosta soţie a lui Ari şi despre plăcerea acesteia să mai înşurubeze o intrigă. Nu se teme şi nu se ruşinează să se laude. Şeful ei exclamă: Să te fereşti ca de foc de femei deştepte ! Iar ea îi dă replica: Dacă tot te-a lovit nenorocul să angajezi o femeie deşteaptă, atunci... În altă parte ea mărturiseşte că evită tot ce Dăunează imaginii mele de femeie tare.

Când Ari piere căzând victimă unui atac terorist pentru Iulia parcă tot eşafodajul fericirii se prăbuşeşte iar ea se pierde de tot. Povestirea devine o descriere halucinantă a unor stări de puternic dezechilibru moral şi nervos, între crize de inconştienţă, manifestări isterice şi leşinuri. Faţă de luminozitatea, echilbrul armonios şi elanul vital din restul cărţii, eroina cade pradă unor sfâşieri lăuntrice şi unor extreme epuizări fizice. Autoarea e consecventă în conducerea acţiunii: aşa cum în fericire şi lumină totul era excesiv şi total, şi în acest capitol de tragism al vieţii, e un exces al durerii sufleteşti,al haosului şi dezorientării morale. Basmul candid şi plin de minuni jucăuşe se metamorfozează într-o zbatere coşmarescă în ghearele disperării.

De remarcat că finalul nu devine un hapy-end convenţional după standardele cunoscute ale telenuvelelor. După ce dispare unul din cei doi protagonişti ai dramei, cei rămaşi în viaţă îşi strâng rândurile uniţi în iubire şi înţelegere, solidari întru acceptarea resemnată a destinului, reînvăţând bucuria de a fi împreună, în iubire şi bună înţelegere. Ai zice că prin acest final, basmul îşi rotunjeşte morala iar romanul, în ansamblul lui, îşi arată rostul, acela de a îndemna la visare despre iubirea ideală şi despre beneficiile unei lucide şi luminoase asumări a destinului. Personajele ies din paradisul fericirii de basm şi din încercările la care au fost supuşi, cu un plus de învăţătură despre viaţă. Poate chiar şi cu un spor de înţelepciune. Mai ales aceea de a preţui jumătatea plină a paharului vieţii.

Dragoste târzie poate fi numită o reuşită în activitatea de condeieră a lui Hedi S. Simon. E o apariţie editorială care aduce o tonalitate naiv-visătoare care o face să ocupe un loc aparte şi să nu semene cu nici o altă scriere în limba română de la noi.

Traian VASILCĂU
(REPUBLICA MOLDOVA)

Poeme

Maşina securităţii

Ce bine lucrează această maşină,
Lucrează-n prieteni, colegi şi-n poeţi,
Doar ea nu va cere vreodată benzină,
Ci noi calomnii, înscenări şi agenţi!
Încearcă şi spune-i că n-ai nici o vină!
De n-o să lucrezi pentru ea — te-a zdrobit!
Ce bine distruge această maşină,
Ocheşte fantastic, nu e de greşit!
Dosarele-s grele, memoria-i plină
Cu-agenţi şi-i tot cauţi în vechi amintiri...
Ce misterioasă e-această maşină,
Loveşte din ziare, din cărţi, din priviri!
Ea-n ţăndări preschimbă a clipelor tihnă,
Nu ştie de milă, şi nici de potop,
Maşina maşinii nu are odihnă,
Maşina maşinii lucrează nonstop.
Popoare dispar, Domnu-n ceruri suspină,
Pămîntul de morţi este zilnic mai greu,
Dar nu rugineşte eterna maşină,
Striveşte destine, surîde mereu.

Tragica vînătoare

Şi se făcea o moarte, îmbrăţişînd pe toţi:
Era un ins cu arma spre lume îndreptată
Şi eu strigam: „Părinte, nu trage, că nu-s morţi!“
Şi ca-n minune se opri, deodată.

Şi începu,-ncălzit, să se despoaie,
Îşi potrivise arma şi-n curînd…
„Au adormit pe-o clipă!“,-i strigam, „dintre
războaie“.
„Mda“, zise, şi-atunci trase în pămînt.

Era un pui de moarte, simţeam că va lovi,
Era un fel de crudă presimţire.
„Mai zăboveşte“, l-am rugat subţire,
„Dar cînd să trag?“, dojenitor privi

Prin unghiul lui, vedenii oportune,
Mi-am zis în gînd, că nu-i nici o greşeală,
Doar tata-i mort demult şi, prin minune,
Va fi să-ncerce numai ce-o să-i pară.

Tăcui un timp, văzînd, retraşi de drum,
Toţi morţii mei, pîndiţi de-o stană fixă,
Luai o poză veche de album,
Mai mult o umbră şi-o lăsai întinsă.

„Acum“, i-am zis, „poţi trage, dacă vrei“,
„Priveşte-l, va muri“, el îmi strigase.
Bărbia-i tremura-ntre umeri grei,
Dinţii scrîşneau, mîna apropiase

Trăgaciul mic şi… trase, în sfîrşit!
Se auzi un strigăt: „Sunt chiar eu!“
De după umbra pozei, umilit,
Plîngea ţintaşul peste tatăl meu…

Am fost eu...

Am fost eu cel dintîi păcătosul.
Rîvneam lauri, rîvneam și arginți.
Te-am trădat și pe Tine, Christosul,

I-am trădat și pe bunii părinți.
Mă vedeam doar pe mine în toate,
Rătăceam zi și noapte, mereu.
Nu știam că-ntre viață și moarte
Stăpînește doar El---Dumnezeu.
Și-l huleam, și-alegeam blasfemia
Ca drapel fluturînd ne-ncetat.
Ce smerită era iasomia!
Ce statuie eram de păcat!
Pînă m-am prăvălit, ca smochinii
Sterpi și goi, din trufie în lut.
Și-am fost dus la izvorul Luminii
Și prin lacrimă am renăscut!
23 august 2015

De prisos
lui Ion Cuzuioc

Fericit ca mine nu e nime',
Fericit ca mine---numa' eu.
Sunt sărac în bani, bogat în rime
Și-l slăvesc pe Tatăl cînd mi-i greu.
Lumea spune c-aș avea castele
Și-avuții la care n-am visat.
Legănat în scrînciob sunt de stele
La etajul 9, împărat!
Și încerc să fiu numai iubire
Și-ncercarea este tot mai grea
Și bătrîn de-atîta fericire,
Teamă mi-i că nu am cui o da!

18 mai 2016

Înaintemergătorul
pentru Mihai Cimpoi

Înseninat de o poveste veche
Și-mpovărat de prea mult cer de leac,
Trece Mihai Cimpoi prin acest veac,
La braț cu poezia---ce pereche!
Intrăm în timpul lui după lumină,
Să luăm cîte-un potir umplut cu har
Și-atunci cînd toate parcă-s în zadar
Ceru-i coboară-n ochi și i se-nchină.
Voievodalu-i mers trezește-n ierbi
Ziua din somn, ca pe-un copil ce crește,
La geamul lui tăcerea gîngurește
Și-o sorb în vis închipuiții cerbi.
Cuvintelor fiind apărătorul,
Azi graiul nostru ce-a învins pustia
Își dă-ntîlnire iarăși cu vecia,
Numindu-l Înaintemergătorul.
Dacă privim atenți, desprinși de noi,
Timpul ce-l respirăm cu densă ceață
E-un crîng de răni, prin care-n dimineață
Trece îngîndurat Mihai Cimpoi.

***
Purtam în mine un mormînt. Al cui?
Aceasta nu știam, dar mi-era greu.
Parcă era mormînt de Dumnezeu.
Și-n timp ce mă rugam, atunci văzui
Că s-a surpat din inimă ceva.
Și-am început să cînt: "Aleluia!".

Încălțări noi
Pentru Lusiana Drăgușin, la prima ei carte

Tîrzie, clipa cerea orei vamă,
Se înmulțeau Golgotele mereu,
Dar tu, în iarnă, fără nici o teamă,
Desculță te pornii spre Dumnezeu.
Deodată cerul se făcu psaltire,
Deschise porțile un crin de Har
Și Domnu-ți dărui la întîlnire
Sandale noi din plînsul Lui de jar.

14 mai 2016,
Chișinău

Dumnezeu la o cafea

De-o vecie viscolește
Cu luceferi, nu cu nea.
Astă-seară poposește
Dumnezeu la o cafea.

Obosit, abia vorbește,
Turlă rară — vorba Sa.
Astă-seară mă răpește
Dumnezeu la masa mea.

Taci mai bine, Te-odihneşte,
Sunt, de vrei, tăcerea Ta,
Astă-seară cînd opreşte
Ceru-ntreg la poarta mea.

Şi-o să pururi viscolească
Pacea Lui inima mea,
De-o să crească, să tot crească!,
Veşnicii în urma Sa.

Sfatul cuvintelor

Ochii tăi sunt izvoare de iubire,
Înveşnicesc de tine, Pustiire,
Şi lăcrimînd, spre mine cînd te-ntorci,
Din mare ies în patrafir de scoici.
Ce-apus de aur cîntă pe pămînt,
În care de-ai muri e-o fericire!
O candelă de boltă atîrnînd,
Înveşniceşti de mine, Pustiire!
Şi de atîta taină-mpărătească
Slovele se întrec să mă gîndească.

***

Să fii în Adevăr, nu-n jerbe,
Să sorbi din Tu, cum sorb din Eu
Şi limba doldora de verbe
Să te proclame Dumnezeu.
Să nu-ţi faci templu din Minciună,
Care emite nedreptăţi,
Netrecerea trecînd să-ţi pună
Sărutul gloriei pe cărţi.
Suflet lacrimogen, de ceară,
Să nici pricepi ce s-a-ntîmplat
Că prins-au rănile să moară
Şi ninge ca-ntr-un fals tratat
Prin care, dogmă de argint,
Te caut, Lume, să mă mint.

Rugăminte

Nu le mai ziceți: boschetari,
Nici vagabonzi, nici cerșetori.
Abandonați sunt de feciori
Și-s frații noștri---cei mai mari!
Nu le mai ziceți: potlogari,
Nici nespălați, nici păduchioși.
Ei sunt atîta de sfioși
Și-s frații lui Christos---cei mari!
Nu le mai ziceți că-s hoinari,
Căzuți de pe-ale vieții culmi.
Ei sunt sărmanii astei lumi
Și fără ei am fi barbari,
Și nu ne-am aminti o clipă
Că numai Darul nu-i risipă!
5 mai 2016

***

Să ne îmbătăm cu lacrimi
La mormîntul celui dus
Și spălîndu-ne de patimi
Să fim una cu Iisus.
Să ne-mpărtășim cu taine,
Ca atunci cînd vom zbura
În a cerurilor haine
Să nu știm ce-i lacrima.
5 mai 2016

Eminescu

Ciocoii la Palat și tu--suflor,
Ciocoii hohotind, gravizi de sine
Și tu, în nopți tîrzii, c-un singur dor:
Cel de-a muri în brațele marine.
Ciocoii petrecînd și tu-ngropat
În burgul fără valuri sibiline,
Un burg prin care strigă ne-ncetat
O mare alergînd, cu dor, spre tine.
24 aprilie 2016, Ipotești

Balada cosașului etern

E-așa subțire și așa sfioasă,
O-nconjur să n-o calce talpa mea
Și tocmai cînd e iarba mai frumoasă
Vine cosașul fluierînd prin ea.
N-o frîng, Iisus din mine nu mă lasă
Ca să-i scurteze viața mîna mea
Și tocmai cînd e floarea mai frumoasă

Vine cosașul fluierînd spre ea.
Astfel în ierbi și-n flori îmi aflu casă,
Acolo-i bucuroasă rana mea
Și tocmai cînd mi-i clipa mai frumoasă
Vine cosașul fluierînd la ea.
Și melodia lui e-așa duioasă,
Parc-ar veni de dincolo de stea
Și tocmai cînd i-o fi viața frumoasă
Va bate un cosaș la ușa sa.
22 aprilie 2016

Psalm de lumînărar

Doamne, fă-mă-n schitul mîntuirii
Un lumînărar, de s-o putea.
Să veghez la flacăra iubirii,
Să mă pomenești în casa Ta!
Doamne, fă-mă să rămîn întruna
Un lumînărar în vreme grea.
Să aprind și stelele, și luna,
Să mă pomenești în casa Ta!
Doamne, fă-mă-n infinita noapte
Un lumînărar, crezînd abia.
Să-ți sărut picioarele sfărmate,
Să mă pomenești în casa Ta!
Doamne, nu mă osîndi la caznă,
Un lumînărar de-aș rămînea,
Plînsul meu să-ți cînte o priceasnă,
Să mă pomenești în casa Ta!
Doamne, nu tăgăduiesc Înaltul,
Un lumînărar să fiu aș vrea
Și-ntr-o zi, cînd m-o strivi păcatul,
Și-oi fi eu pe cruce, vinovatul,
Să mă pomenești în casa Ta!
17 aprilie 2016

Doamne, sufletu-mi se teme

Un pustiu e-ntreg pămîntul,
Lăcrimez să nu disper
Și mă fericesc cu gîndul
Că-i dreptate numa-n cer.
Acolo etern cuvîntă
Acel fără de păcat
Și în taina Lui cea sfîntă
Orice suflet e-mbrăcat.
Acolo trăiește Harul
Ce se-mparte tuturor,
Însă n-are capăt darul
Din al raiului izvor.
Doamne, sufletu-mi se teme
De omul viclean și rău.
Fă s-ajung cît mai devreme
Pasăre la pieptul Tău.
Să Te cînt cu bucurie
Zi și noapte, ne-ncetat
Și-al meu suflet să nu știe
Veci de veci alt împărat!

Chișinău, Republica Moldova

Corneliu VASILE
(ROMÂNIA)

Țărmul aprins

Veniți negreșit spre țărmul aprins,
acolo miracole-așteaptă,
gândul crezut singuratic,
dar mult prea aproape de faptă.

e lumea tăcerii zâmbind între noi,
acvatice plante subțiri,
pești, caracatițe, stridii,
în palid sidef amăgiri.

e țărmul pe care dansează bacante
și nimfe albastre, ispititoare,
fauni frumoși între alge,
lichidă-n adânc legănare.

dar nu vă întoarceți, pierdut este drumul,
țes lângă țărm ale apelor parce,
doar într-un sens e țesută cărarea,
și cine-a ajuns nu se întoarce…

Hrisov

Prind glas ceasloavele bătrâne:
„I pak dau știre domnietale"
și la Dâlgopole rămâne
scrisoarea nepornind pe cale

și pleacă din Muscel spre zare
carâta grea vopsită-n mov
și-n mesager fără scrisoare
păstrând în inimă hrisov.

Și tot mergând, de vreo cinci veacuri,
O scrie și-o rescrie-n gând,
La Rucăr stâncile din laturi
Îngână rar câte-un cuvânt.

Sunt preste Dunăre oști grele,
Ciobanul oile-și adună,
Chemându-le printre muscele,
Apoi la jude va să spună

c-a scris în limba românească
boierul Neacșu astă carte,
ca prin urmași să amintească
de oști imense și deșarte…

Moartea codrului

Am adus topoare să tăiem pădurea
Mut bătrânul codru, mut și vântul sur
Sună-a gol pământul, cad copacii dur
Nu se mai tocește de tăiat securea.

Noi tăiasem codrul încă din amurg
Dimineața însă sub arginți de rouă
Ne privim tăiate mâinile-amândouă
și din munte așchii dureros se scurg.

Intrusul

În ochii lui – creneluri avântate
și turle și nervuri de energie
și oameni de la unu la o mie
și pod mai neclintit decât se poate.

Întâi în visul lui s-au tot născut
și din nădejdi crescut-au parapete
mulțimi mai numeroase să îmbete
din gândul cel nemaivăzut și mut.

Dar toate – până au ajuns în floare
Au înghițit și spațiu nalt și veac
Ca subterane lave care zac
În noul ridicat și-au să-l doboare…

„Cel care, dând, se stinge fără leac
În zidul nou se regăsește oare?"

destineliterare@gmail.com

Camelia VOICULESCU
(ROMÂNIA)

Elegii

1) Mamă, în vis…

Mamei, în memoriam

Mamă, în vis, o minune,
Te-aduce tânără din vreme
Purtând în braţe crizanteme
Şi-umbrele din soare-apune...

Mai vrei să îmi pui diademe
Când eu îţi cer iertăciune...
Mamă, în vis, o minune,
Te-aduce tânără din vreme...

Eu stau umilă-n rugăciune
Duhul tău să mă mai cheme
Ca-n trilurile de lăstune
Când Tu, tânără, din vreme,

Mi-apari, Mamă, o minune...

17 mai 2015
În casa Mamei

2) Când căutam acel Graal ?

Se surpă-n mal val după val
Şi dau năvală gânduri vechi ;
Când căutam acel Graal,
Ce trâmbiţi sună în urechi ?

Cândva, în jos, tot în aval,
Ademeneau cântări străvechi...
Se surpă-n mal val după val
Şi dau năvală cânturi vechi...

Nebun m-aduse un chimval
Pe-un ţărm străin cuprins de strechi
Trist pelerin atemporal
Să caut eu printre perechi

Un val ce nu venea la mal...

19 iunie 2015, Mamaia

3) Naştere şi margine

Sub zodia Vărsătorului
Mama m-a slobizit în lume
Odată cu zăpezile cerului
Iar ţipătul său se ducea către soare-apune...

Stranii ursitoare, în taină,
Soseau din viforniţi
Şi-mi strecurau haina morţii în haină
Şi Mamei surâsul în ochi tăinuiţi...

Tăcerea Tatălui se ascundea în ornic
De văzduhuri cu dorul sonor
Mâinile Mamei se-ntreceau spornic
Intinzând în lumini aripi de condor...

Când s-au petrecut toate,
Ce roată a-ntors frunţile-n ţărână
Să-ngroape-n adânc atâta vastitate
C-o lumânare aprinsă şi bănuţul în mână ?

Când mă legănară-n cântecul Lor
C-o dragoste ce n-o mai pot despărţi
De sufletul meu călător
Cu părinţii mei tot mai vii, tot mai vii...

28-29 iunie 2015

4) Margine

În plasă de păienjeniş, margine...
Huma şi cerul, penumbre....
Când V-aţi dus fără umbre
Cu ochii-nchişi de grele carate ?

O, Părinţii mei, V-aţi pitit după astre
Sau le-aţi dus cu voi acolo, sub lespezi,
Să Vă cătăm în adânc cu luminile noastre
Ca duse de ape tulburi şi repezi ?

N-aţi pus hotar undeva să ne oprească
Sau o poruncă n-aţi dat relelor Parce

Să nu ne mai treacă prin zimţii durerii
Ci din ceruri să curgă liniştea zeiască...

29 iunie 2015

6) Mama

Ai plecat pe un drum lung prea departe
În tăcere, fără să mai spui nimic,
M-ai lăsat singură, să mai scriu o carte
Cu gândul tău curat cuvântul să nu-l stric...

Timpul s-a spart, a căzut în gol,
Peste lumină ţi-au pus un linţoliu
Întunecate cuvinte îţi dădeau ocol
Şi te-aşteptau în golul (părăsitul) fotoliu...

Gestul tău, a chemare, s-a frânt
Şi buzele tale s-au închis însetate
Poate de dorul sevei din pământ
Doar aici, în urma ta, toate au rămas destrămate...

5 iulie 2015
În Spitalul de Reumatologie « Ion Stoia »

7) Toamnă

Cad gutuile neîntrerupt
Parcă le cheamă o vrajă de dedesubt,
Cad grele, cu lumina verii strânsă în ele
– În pom luminau ca nişte mari stele –
Cad grele în graiul lor tăcut...
Eu rememorez un trecut
Cu bunicul meu legendar
Iarna, în casa dată cu var
Ce gutui minunate-n pervaz !
Şi poveşti spuse-n răgaz...
Cad gutuile în noape, tăcut
Şi mă cuprinde-un dor neştiut...
Ce grele cad, ce grele,
Cu tot parfumul amintirii în ele !

8) Nostalgii de toamnă

Ah, strugurii de-atunci, culeşi cu trudă
De bunii mei din timpul legendar...
Şi mica lor casă dată cu var
Ce ştia s-adăpostească vreo rudă…

Pe-acolo timpu-a trecut în zadar
Iarba a crescut şi-i atât de crudă,
Roua dimineţii darnic o udă,
Merele toamnei ard în pom ca-n jar...
Doamne, eram la braţ cu fericirea !
Bunii erau ca din icoane sfinte
Învia în casa lor mânăstirea...

Şi amintirea se-aşează cuminte
Pe icoanele cu desăvârşirea
Multelor şi tăcutelor cuvinte...

9) Nu mai plânge, mamă...

Scriitorului Gheorghe-Andrei Neagu

Nu mai plânge-n roua dimineţii, mamă,
Mai am puţin şi trec străina vamă
La tine voi veni, de bună seamă
– Numai focul inimii tale mă cheamă...

Inima ta în pieptul meu tot bate
Şi o stea, drumul spre tine îl străbate
Eu mai întârzii sub zodii de lăcate
Să ţes, cu alesătură, macate...

Nu mai plânge-n roua dimineţii, mamă,
Doar ochii tăi mă mai privesc din ramă,
Grădina ta e tot bogată-n poamă
Şi sufletul meu spre tine se destramă...

Păsările de sub streşini sunt plecate
Şi tot de dorul tău mereu chemate
Lumina scade-n oglinzile mate
Şi din apa lor ies feţe singurate...

Nu mai plânge-n roua dimineţii, mamă,
Îţi aduc o pâine caldă în năframă...

29-30 nov. 2014

10) Când vara...

Când vara pleacă-n colbul de pe drum
Şi toamna spală amintirea ei,
Coboară în grădină un parfum
De vechi gutui şi prune în cercei...

Când vara pleacă-n colbul de pe drum,
Ploile toamnei dorul nu mi-l sting
Şi nu se pierde-asemeni unui fum
Când funigeii cerului mă ning...

... despre Florentin Smarandache

Un volum interesant despre paradoxismul civic

În primăvara lui 2016 Florentin Smarandache şi Vătuiu Roauă Ion Andruşa, coautori, publică la Editura Primus din Oradea, volumul lor intitulat „Paradoxismul Civic (Nonsensul Sensului)”.

Autorul Florentin Smarandache este profesor universitar la Facultatea de Ştiinţe din Universitatea New Mexico-Gallup, statul New Mexico din S.U.A. Apoi se mai poate afirma despre el că este cercetător ştiinţific, scriitor, autorul, co-autorul a 139 de cărţi din care 75 de literatură şi a peste 175 de lucrări ştiinţifice. În domeniul umanist este părintele „paradoxismului”, mişcare de avangardă bazată pe folosirea contradicţiilor, antitezelor, paradoxurilor în creaţii. A fost numit „cel mai paradoxist scriitor al lumii”. Este originar din Bălceşti, judeţul Vâlcea, fiind cunoscut atât matematicienilor cât şi scriitorilor nu numai din România dar şi pe plan mondial.

Celălalt autor, Vătuiu Roauă Ion Andruşa este inginer, absolvent al Universităţii Politehnice din Timişoara şi al Academiei Române de Management din Bucureşti. S-a născut la Drobeta Turnu-Severin şi locuieşte la Orşova. Este şi scriitor, face parte din Asociaţia Liga Scriitorilor Filiala Timişoara Banat. Este membru şi în Asociaţia Internaţională de Paradoxism din S,U.A. şi redactor şef la Tribuna seniorilor orşoveni. L-am cunoscut când la Asociaţia Culturală „Constantin Brâncuşi” din Timişoara, la Cenaclul literar din luna mai 2015, şi-a lansat cartea „Rătăcit printre paradoxuri”, când eu am fost unul din recenzorii cărţii.

Acestui volum a urmat „Paradoxismul civic”, cel în care pe 162 de pagini, cei doi autori exprimă paradoxismul în sociologie în 25 de pamflete.

Primul pamflet se referă la Caracterul universal al paradoxului şi pune în discuţie ce este paradoxul, de cât timp este cunoscut, cum se manifestă şi câte tipuri de paradoxuri cunoaştem? Se prezintă cele 6 caracteristice ale paradoxismului aşa cum le-a definit Florentin Smarandache. Cartea oferă un material de studiu şi de reflecţie pentru cititorii ce doresc să pătrundă în secretele paradoxurilor.

În continuare sunt prezentate sensuri şi nonsensuri derivate din proverbe, cele din ţară adunate şi cele celebre de prin lume adunate.

În fiecare din cele 25 de pamflete sunt expuse paradoxuri în general pe domenii sociale într-o formă care permit o facilă lecturare a lor.

În cele ce urmează mă voi opri la patru pamflete, considerate că sunt cele mai interesante şi redate cu o măiestrie literară remarcabilă.

Primul „Paradoxul lui Hipocrate”, se poate considera ca şi o nuvelă, aici apar toate aspectele delicate, deranjatoare ce se manifestă în domeniul asigurării stării de sănătate a populaţiei. Descrierea poate fi o poveste reală ce se întâmplă undeva şi oricând la noi în ţară şi cum personalul medical-sanitar nu respectă jurământul lui Hipocrate.

Al doilea este cel care tratează paradoxul literar, cel care se prezintă în opera lui Mihai Eminescu. Este un studiu amplu despre Mihai Eminescu, cel care în viaţa lui a fost supus la diferite cicluri de crize datorate impactului cu realitatea. Se citează o serie de pardoxuri în oprea lui Mihai Eminescu semnalate de Constantin E. Ungureanu, de Titu Maiorescu, de profesorul Viorel Mortu (semnalarea a cinci situaţii paradoxale ce au străjuit destinul poetic al lui Eminescu), de George Călinescu, de Tudor Arghezi, de Tudor Vianu, de fizicianul cercetător Peter Osiceanu, de doctorul Virgil Ene, eminescolog renumit al Timişoarei, pe care-l cunosc personal şi am stat alături cu el la mai multe cenacluri de comemorare a lui Eminescu.

Trebuie să subliniez că în carte se menţionează şi importanta lucrare a doctorului Virgil Ene

„De la Nicolaus Olahus la Mihai Eminescu sau Noi teorii privind formarea limbii şi a poporului român", în care se demonstrează veridicitate a două idei noi, ascunse sub două mari paradoxuri istorice. Prima este că Mihai Eminescu a afirmat în sinteză, că „limba română e cea mai veche limba din lume". A doua este că nu limba română este o limbă latină, ci, mai degrabă, limba latină este o limbă românească.

Complexitatea paradoxurilor conţinute în opera literară al lui Mihai Eminescu ar trebui în viitor studiate şi printr-o teză de doctorat adecvată.

A treia este „Paradoxul materie - spirit", care de fapt e o enumerare al interpretărilor despre enigmele vieţii şi ale universului. În sintetizare se afirmă despre corpul uman care se manifestă în lumea materială, că nu este altceva decât un fel de gazdă pentru spiritul nostru, care se educă pentru a avansa.

A patra este „Paradoxul revigorării". Aici se menţionează un fapt inedit, că în comuna Dudeştii Noi, din judeţul Timiş, primarul Alin Nica, de 23 de ani, cel mai tânăr primar din ţară, a ştiut să lupte cu stagnarea, apoi să învingă birocraţia şi inerţia din jur. Rezultatele nu au întârziat să apară. Comuna este în procent de 100% alimentată cu apă potabilă şi are canalizare. Primarul a atras investitori, creând aproape 1000 locuri de muncă, iar şomajul este de numai 2%. În urmă cu 10 ani comuna Dudeştii Noi avea 2400 locuitori, iar acum 3.323. Comuna se găseşte într-o etapă explozivă de dezvoltare, iar tânărul primar ne demonstrează că, acolo unde se vrea, se pot obţine rezultate remarcabile.

Cei care au conceput cartea pun la dispoziţia cititorilor un colaj sau mai bine zis un mozaic de teme sensibile, prezentate în curentul literar nou, în paradoxism. Temele sunt redate artistic impecabil şi pot fi parcurse cu mare satisfacţie de cel care parcurge textul cărţii.

Prof. dr. ing. ***Andrei POGÁNY***
membru al Academiei de Științe Ungare

***

Câteva referințe critice asupra cărții **Paradoxismul Civic (Nonsensul Sensului) Pamflete. Autori Florentin Smarandache și Andrușa R. Vătuiu.** Editura Primus**,** Oradea 2016.

Cititorul, poate observa (afla) de pe coperta IV a cărții ce fel de mișcare internațională în literatură este paradoxismul, când și de cine a fost înființat acest curent (în1980 în România, de către artistul și omul de știință Florentin Smarandache), cînd și unde a fost publicat primul manifest (în 1983 în prima carte paradoxistă,*Le Sens du Nonsens/Sensul nonsensului,* în Maroc). Acum autorii acestei cărți ating exprimarea paradoxismului în sociologie.

Activitatea (CV) celor doi autori, se poate citi la pag.163-172 Florentin Smarandache și la pag.173-176 Andrușa R. Vătuiu. Aflăm bogata preocupare pentru studiile multiple pe care le-au făcut în țară și străinătate, funcțiile pe care le-au practicat, invențiile în domeniul matematicii, fizicii, filozofiei, logicii și în altele..., care le poartă numele, conferințele de specialitate din multe țări de pe glob, la care au participat, cărțile și articolele publicate în reviste internaționale și multe altele, care îi recomandă și sunt recunoscuți pe plan internațional.

Cartea foarte complexă, ne îndeamnă să descoperim paradoxuri și paradoxisme. Sunt multe noțiuni primare, afirmații, citate ale unor autori celebrii(Emil Cioran, Epimenide, Galileo Galilei, Hilbert, Mihai Eminescu, Eugene Henri, Paul Gauguin și mulți alții) , care sunt prezentate excepțional. Ne sunt redate cele șase trăsături caracteristice ale paradoxismului definite de Florentin Smarandache: teza fundamentală, esența, motto-ul, simbolul, delimitări de alte mișcări, direcții de dezvoltare.

Subiectele expuse în această carte sunt multiple, dense și diverse, de o excepțională cultură și de o mare valoare științifică, care au stabilit obiectivele și au găsit cele mai bune soluții pentru a le atinge.

Informațiile, sursele de energie, viziuni grandioase au dus la ideile memorabile ale nonsensului sensului, definite de către autori, noțiuni primare , dar expuse exponențial .Citind cartea aflăm despre diverse paradoxuri, ale unora sau altora, programări, etc. Mai aflăm și diverse activități din țară (bune sau mai puțin bune) care ne fac să gândim corect omenește, la atitudini speciale sau înclinări spirituale.

Felicitări autorilor, care au reușit să ne trnsmită sentimentul excelenței, de care beneficiază toți cititorii cărții.

prof. ***Doina Drăgan****,*
Timișoara, 17.mai 2016,
Președintă a Asociației Scriitorilor filiala Timișoara Banat

***

Întâmpinare: FLORENTIN SMARANDACHE

Îl cunosc de mai bine de un deceniu și îi cunosc și cărțile sale, în manuscris sau publicate, și cred că această nouă carte, "Emigrant la infinit", versuri americane, consolidează o operă literară și un destin.

Evoluând într-o literatură care, pe lângă Eminescu și Blaga, a dat lumii și pe Urmuz, Tristan Tzara, Isidore Isou sau Eugen Ionescu, Florentin Smarandache își revendică o tradiție modernă pe care o continuă și o îmbogățește pe măsura talentului său.

Demersul său nu e singular, arta pe care o practică, o *ars combinatoria* prodigioasă îi va aduce într-o zi recunoașterea unanimă pe care o merită.

Prezentul volum, străbătut de o undă tragică, cred ca îl reprezintă mai fidel pe Florentin Smarandache pe care eu, personal, îl doresc mai aproape de Eugen Ionescu și de neliniștea sa metafizică, și cât mai departe cu putință de Marin Sorescu și de concepția sa balcanică bancuristă...

Solitar, în Maroc sau în America, Florentin Smarandache se mărturisește și în această carte trăitor în patria sa, limba română, cum a spus-o, primul, Fernando Pessoa, pentru patria sa, limba portugheză..

august, 1995
Cezar Ivănescu

EMIGRANT LA INFINIT: Nota editorului Universul Florentin Smarandache

Am mai afirmat și cu alte prilejuri că la o judecată dreaptă a scrisului românesc nu se poate neglija contribuția de substanță a scriitorilor din afara granițelor Țării.

Un caz aparte este domnul Florentin Smarandache, stabilit în Arizona (S.U.A.).

În urma cu doi ani, a publicat la Editura Macarie volumul de versuri „Exist împotriva mea!", coperta și ilustrațiile volumului fiind realizate de regretata artistă Mira-Dumitra Iordache.

A publicat apoi haiku-uri.

Acum publică volumul de versuri "Emigrant la infinit".

Florentin Smarandache este un matematician cunoscut printr-o serie de noțiuni în Teoria Numerelor care-i poartă numele: funcțiile Smarandache, secvențele de tip Smarandache, algoritmii Smarandache.

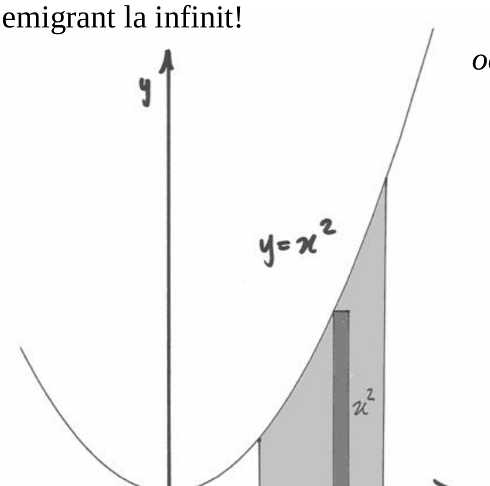
Prietenul nostru s-a remarcat și în alte domenii, de exemplu clasa de paradoxuri semantice Smarandache, iar ca aplicație practică și... nostimă, să citez deviza mișcarii sale paradoxiste: TOTUL E POSIBIL, DECI ȘI IMPOSIBILUL!

A publicat romane, jurnale, iar teatrul sau umple săli în toata lumea...

Își traduce singur cărțile în limba engleză și franceză.

Florentin Smarandache se autodefinește: un emigrant la infinit!

octombrie, 1996
Mihail I. Vlad

Ziua Limbii Române în Piaţa României din Montreal

Pictură de Rodica Vinea

<u>N.R.</u> Concursul de poezie patriotică ***„Dragostea din Calimară”*** s-a amânat din motive obiective. Vom reveni.

destineliterare@gmail.com

Colectivul de redacţie:

MEMBRII ACSR:

Alex Cetăţeanu – Preşedinte
Jacques Bouchard – Vicepreşedinte
Mihai Cristina – Vicepreşedinte
Dragoş Samoilă – Vicepreşedinte
Cătălina Stroe – Vicepreşedinte
Corina Luca – Secretar
Margareta Amza
Claudine Bertrand
Elena Buică
Eugen Caraghiaur
╬ Constantin Clisu
Carmen Doreal
╬ Francisc Ion Dworschak
Irina Egli
Corneliu Florea
Al Francisc
George Georgescu
Eliza Ghinea
╬ Eugene Giurgiu
Corina Haiduc Luca
Doina Hanganu
Dumitru Ichim
Carmen Ileana Ionescu
Ionela Manolesco
Felicia Mihali
Milena Munteanu
╬ Livia Nemţeanu
Florin Oncescu
Veronica Pavel Lerner
Muguraş Maria Petrescu
Radu Răşcanu
Victor Roşca
Lia Ruse
Melania Rusu Caragioiu
D.H. Silvian
Antoine Soare
Sorin Sonea
Georges Tăutan
Florin Mălaele Toropu
Ortansa Tudor
╬ Ion Ţăranu
Cezar Vasiliu
╬ Zoe Torneanu Vasiliu
Maia Cristea-Vieru
Leonard Ionuţ Voicu

MEMBRII ASOCIAŢI:

Alina Agafiţei – România
Petruş Andrei – România
Lia-Maria Andreiţă – România
Veronica Balaj – România
Nicolae Bălaşa – România
Claudine Bertrand – Canada
Lucreţia Berzintu – Israel
Michaela Bocu – România
Ioan-Aurel Bolba – România
Teresia Bolchiş Tătaru – Germania
Hanna Bota – România
Mária Bátorová – Slovacia
Magda Botez – USA
Mihai Batog Bujeniţa – România
Erwin Lucian Bureriu – USA
Rareş Burlacu – România
Melania Rusu-Caragioiu – Canada
Roni Căciularu – Israel
George Călin – România
Nicholas Cetăţeanu – China
Teodor Codreanu – România
Ion Coja – România
Monica Ligia Corleanca – USA
Radu Mihai Crişan – România
╬ Gheorghe Culicovschi – România
Octavian Curpaş – USA
Rita Dahl – Finlanda
Ion Anton Datcu – Canada
Julia Deaconu – Canada
Adrian Bede – Elveţia
Virgil Diaconu – România
Nicholas Dima – USA
Viorel Dinescu – România
Mihaela Donciulescu – Canada
Mihaela Dordea – România
Octavian Doreanu – USA
Ion Drăghici – România
Darie Ducan – România
Ştefan Dumitrescu – România
Victoriţa Duţu - România
Eduard Filip - USA
Harrison Forbes – USA
Petre Fluieraşu – România
Karina Galvez – USA
Keith Garebian – Canada
Traian Gărduş – Canada
Mariana Gheorghe – Canada
Ioana Gherman – Canada
Ana-Maria Gibu – România
Suparna Gosh – Canada
Iury Gugolev - Federaţia Rusă
Laura T. Ilea – România
Liviu Florian Jianu – România
Dimana Ivanova – Slovacia
Hilal Karahan – Turcia
Maurice Lebeuf – Canada
Guofu Li – R.P. China
Mihaela Litvin – România
Dan Lupescu – România

Daniel Constantin Manolescu – Canada
Luisa Marc – România
Netuța Matasa – USA
Mihai Mălaimare – România
Nicolae Grigore Mărășanu – România
Vasile Mic – România
Calin Mihăilescu – Canada
Silvia Miler – România
Ion Murgeanu – România
Gheorghe Neagu – România
Vali Nițu – România
Emil Pădurețu – România
Ion Enescu Pietroşita – România
Long Quan - R.P. China
Milan Richter – Slovacia
Victor Roşca – Canada
Cristina Sava – România
Virgil Sacerdoţeanu – Franţa
Malak Sahioni – Anglia
George Sarry – Canada
Adrian Săhlean – USA
Octavian Sărbătoare – Australia
Andrei Seleanu – România
Tsipi Sharor – Israel
General Emil Străinu – România
Victor Stroe – Canada
Irina Suatean – România
Tsvica Szternfeld – Israel
Mesut Şenol –Turcia
Ion Pachia Tatomirescu – România
Ion Floricel Teicani – România
Flavia Teoc – România
Al. Florin Ţene – România
Titina Nica Ţene – România
Bogdan Ulmu – România
Isabela Vasiliu Scraba – România
Le Verne – Germania
Ştefan Vişan – România
Alina Voicu – Franţa
Daniela Voiculescu – România
Dan Vulpe – Canada
Maria Zavati Gardner – Anglia
William Zhou - R.P. China

MEMBRII DE ONOARE:

Martin Alexander - Hong Kong
Celia Altschuler - Porto Rico
Ion Andreiţă – România
Ioan Barbu – România
Marian Barbu – România
Jacques Bouchard – Canada
Dan Brudaşcu – România
Sorin Cerin – România
Jean-Yves Conrad – Franţa
Monica Ligia Corleanca – USA
Victor Crăciun – România
Bidhan Datta – India
Gilles Duguay – Canada
Eugen Evu – România
Marius Fincă – România
Daniela Gîfu – România
Carolina Ilica – România
Dumitru M. Ion – România
Shirley Lee - South Coreea
Marc Marinescu Constantin – Canada
Kae Morii – Japonia
Doru Moţoc – România
Liviu Pendefunda – România
Muguraş Maria Petrescu – România
Florentin Popescu – România
Theodor Răpan – România
Dorel Schor – Israel
Anca Sîrghie – România
Emil Străinu – România
Florentin Smarandache – USA
Otilia Tunaru – Canada
Rodica Vinea – Canada
Virginia Zeani – USA
Aurelia Zmeu – România

MEMBRII DE ONOARE POST-MORTEM:

Vasile Gorduz
Cezar Ivănescu
Corneliu Leu
Claude Matasa
Pompiliu Manea
Arthur Silvestri
Grigore Vieru

Asociaţia Canadiană a Scriitorilor Români

este onorată să anunţe că va reprezenta în Canada

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Mulţumim de încredere preşedintelui LIGII,

Acad. VICTOR CRĂCIUN!

Fiecare autor care semnează

în revista *„Destine Literare”*

răspunde moral şi juridic de conţinutul articolului său.

Redacţia respectă ortografia autorului.

Materialele nepublicate nu se înapoiază autorilor.

Autorii textelor publicate nu se remunerează.

Vă rugăm să trimiteţi materialele

pentru numărul viitor până la data de 25.11.2016, scrise cu diacritice (pentru limbile română şi franceză), alături de o scurtă biografie despre dumneavoastră şi o fotografie tip paşaport pe adresa redacţiei:

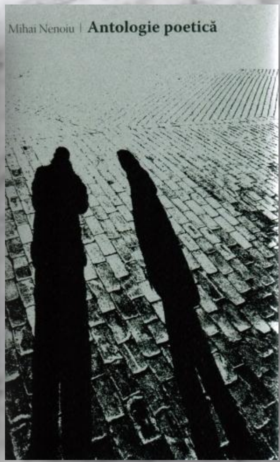
destineliterare@gmail.com

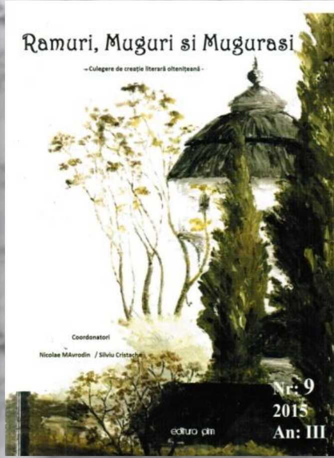
De asemenea, vă rugăm ca textele să nu facă referiri discriminatorii, să fie întotdeauna argumentate şi să păstreze o tonalitate decentă, mai ales pentru temele cu iz politico-social şi religios.

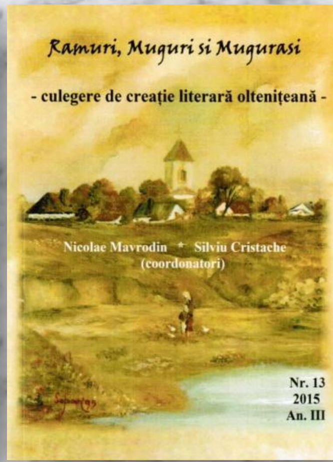
ISSN 1916-0623

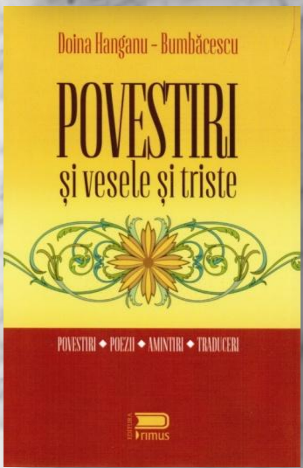
Cărți care au trecut Oceanul...

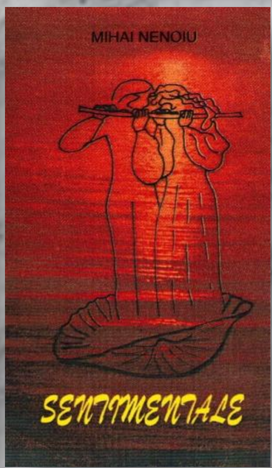

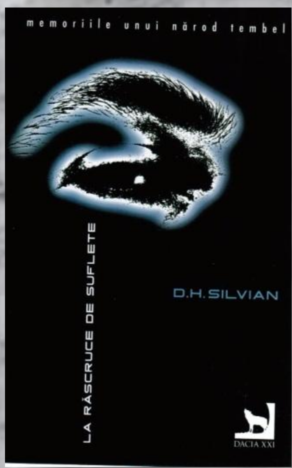

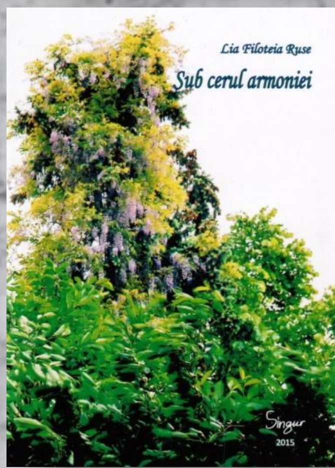

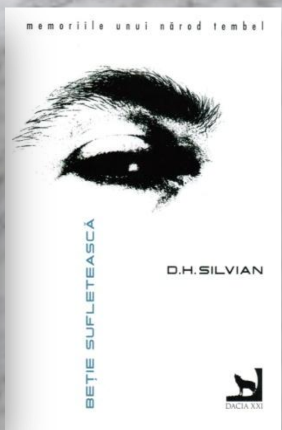

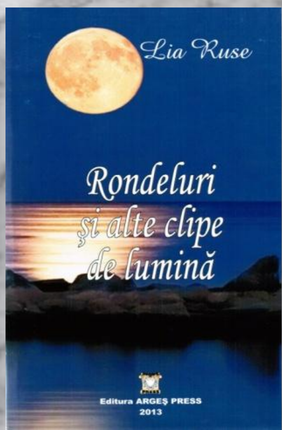

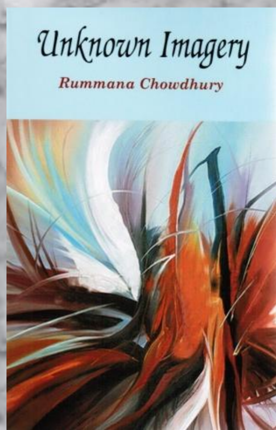

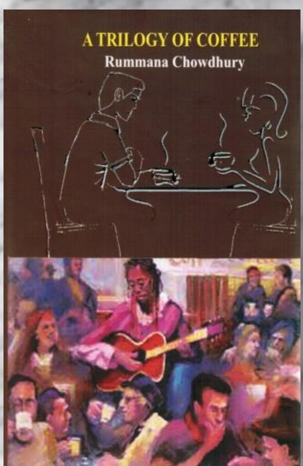

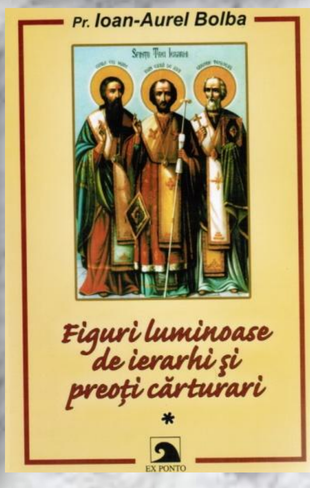

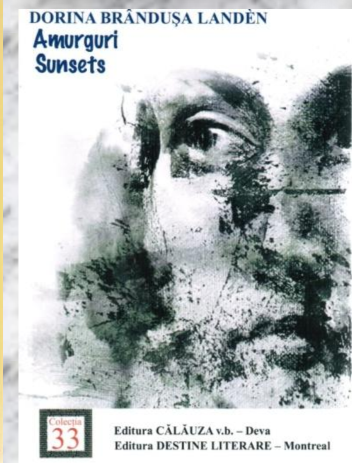

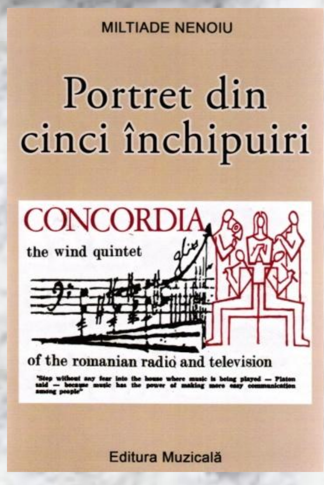

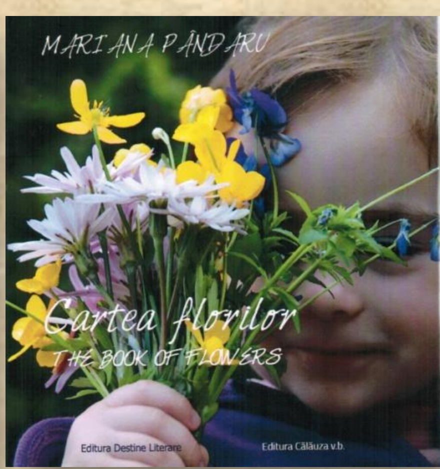

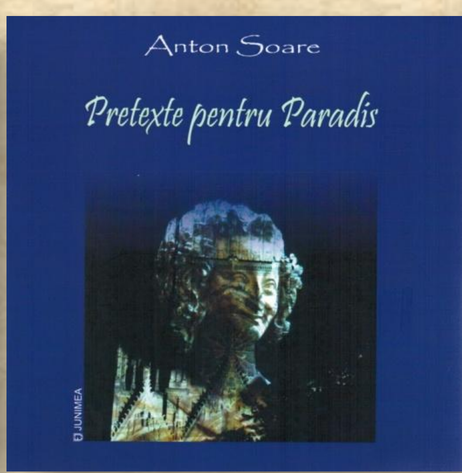

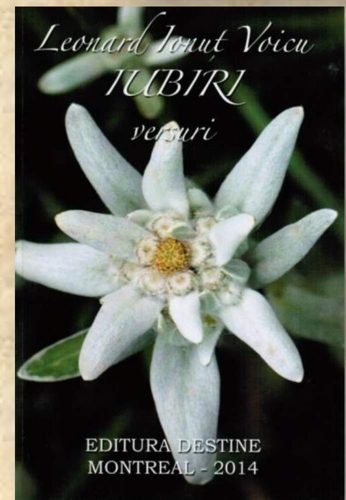

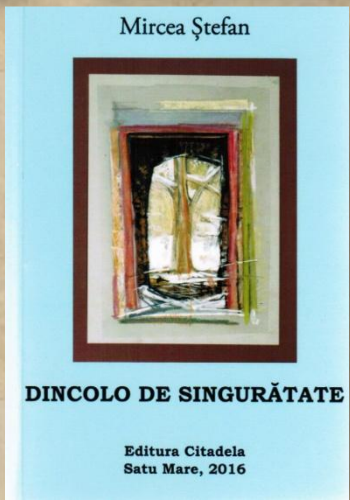
Cărți care au trecut Oceanul...

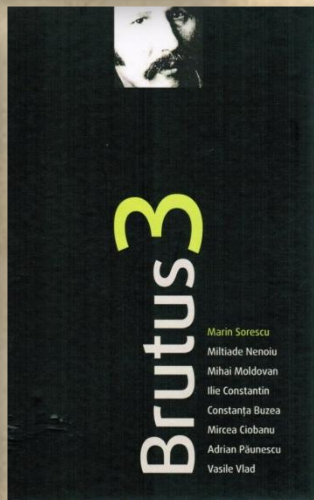

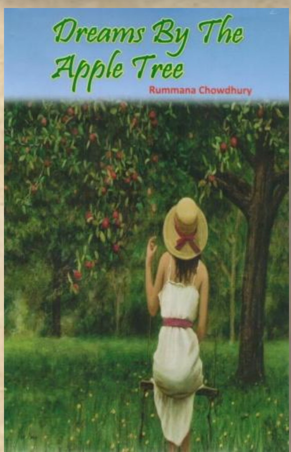

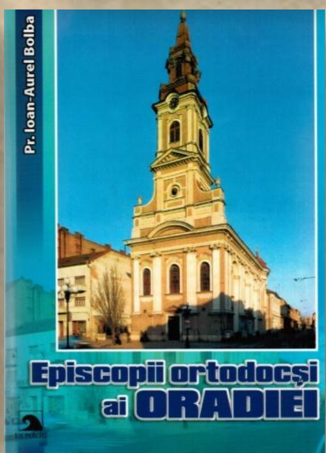

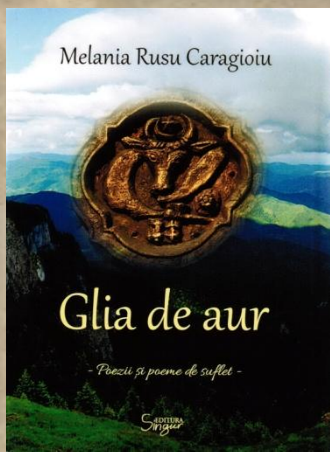

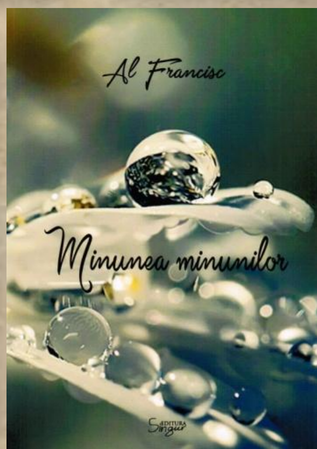

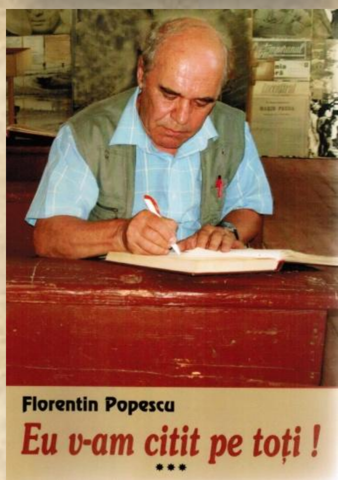

Coperta 1 (foto):
Toamna în parcul Richmond, Londra
Fall in Richmond Park, London
(Photo taken by Alexandru Cetățeanu)

$19.95

ISSN 1916062-3
9 771916 062000